

TIHV
Türkiye İnsan Hakları Vakfı

Türkiye İnsan Hakları Raporu 2009

S. Erdem Türközü
Evren Özer

Ankara, Mayıs 2010

Türkiye İnsan Hakları Vakfı Yayınları (65)

ISBN: 978-975-7217-74-9

Türkiye İnsan Hakları Vakfı, Türk Medeni Yasasına göre kurulmuş, hükümet dışı ve bağımsız bir kuruluştur. Statüsü 30 Aralık 1990 tarihli ve 20741 sayılı *Resmî Gazete*'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu rapor, TIHV'nin Adana, Ankara, Diyarbakır, İstanbul ve İzmir'deki Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezlerinin ve vakıfta gönüllü olarak çalışan birçok insanın katkısıyla hazırlanmıştır.

Yayına Hazırlık
BULUŞ Tasarım ve Matbaacılık Hizmetleri San. Tic.
Bahriye Üçok Cad. 9/1 Beşevler/Ankara
Tel: (312) 222 44 06 • Faks: 222 44 07
www.bulus@bulustasarim.com.tr • E-posta: bulus@bulustasarim.com.tr

Baskı ve Cilt
Sözkesen Matbaacılık Tic. Ltd. Şti.
İVOGSAN Matbaacılar Sanayi Sitesi 558. Sok. No: 41 Yenimahalle/Ankara
Tel: (312) 395 2110

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	1
YAŞAM HAKKI	5
1- Siyasî ve Yasadışı Örgüt Cinayetleri.....	6
2- Yargısız İnfaz, Dur İhtarı, Rastgele Ateş Etme Olayları	21
3- Faili Meçhul Cinayet Vakaları	35
4- Faili Meçhul, Yargısız İnfaz, Kayıp Davaları.....	44
5- Kara Mayınları	46
6- Güneydoğu'da Operasyonlar ve Saldırıları	48
7- Sivil Çatışmalar	52
8- Ergenekon Davası.....	57
9- Şüpheli Asker Ölümleri	64
10- İşçi Ölümleri.....	69
KİŞİ GÜVENLİĞİ	79
1- Gözaltında Ölüm Olayları.....	81
2- İşkence ve Kötü Muamele Olayları	84
3- Kişi Güvenliğiyle İlgili AİHM Kararları.....	122
CEZAEVLERİ ve İNSAN HAKLARI.....	123
1. Yasal Düzenlemeler	125
2. Cezaevlerinde Olaylar ve Baskılar	128
3. Cezaevlerinde Şüpheli Ölüm, İntihar ya da İntihar Teşebbüsleri Vakaları (37)	148
4. Ağır Hasta ve İleri Tetkik ve Tedavi Gerektiren Rahatsızlıkları Olan Tutuklu ve Hükümlüler	151
5. 2009 Yılında Verilen Cezanın Kaldırılması Kararları	156
DÜŞÜNCE ve İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ	159
1. İfade Özgürlüğü.....	162
2. İletişim Özgürlüğü	205
TOPLANTI ve GÖSTERİ ÖZGÜRLÜĞÜ.....	213
ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ.....	227
KÜRT SORUNU	257

1- Kürtlere Yönelik Saldırıları ve Ayrımcılık	258
2- Kürtçe'nin Kullanımının Önündeki Engeller	261
3- Güvenlik Sorunu	263
4- Koruculuk Uygulamaları-Ajanlık Dayatmaları	266
5- JİTEM Faaliyetleri.....	269
6- 5233 sayılı Terörden ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkındaki Kanun'un Uygulanması ile Köye Dönüş ve Rehabilitasyon Projesi (KDRP)	276
7- Abdullah Öcalan Eylemleri.....	277
Ek 1 - AİHM Kararları	277
Ek 2 - İkinci Yılında PVSK Özel Raporu	279
Ek 3 - Kara Mayınlarının Temizlenmesi.....	285
Ek 4 - Çocuklar İçin Adalet Çağrıcıları'nın Hazırladığı Yasa Değişikliği Teklifi	287
Ek 5 - Diyarbakır Barosu, TMK Kapsamında Diyarbakır E Tipi Kapalı Cezaevi'nde Tutuklu Bulunan Çocuklara 17.08.2009 Tarihinde Yapılan Ziyarete İlişkin Rapor, Diyarbakır, 15 Eylül 2009	295
Ek 6 - Türk Tabipleri Birliği, "Çocukken Tutuklu ve Hükümlü Olmak Tutuklu ve Hükümlü Çocuk Olmak... Diyarbakır E Tipi Kapalı Ceza ve İnfaz Kurumunda Alınan Çocukları İzleme Raporu", 20-21 Nisan 2009.....	303

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği	DİSK	Devrimci İŖçi Sendikaları Konfederasyonu
AİHM	Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi	DSP	Demokratik Sol Parti
AİHS	Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi	DTP	Demokratik Toplum Partisi
AKP	Adalet ve Kalkınma Partisi	DYP	Doğru Yol Partisi
AKPM	Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi	EĞİTİM-SEN	Eğitim, Bilim ve Kültür Emekçileri Sendikası
ANAP	Anavatan Partisi	EMEKLİ-SEN	Tüm Emekliler Sendikası
AP	Avrupa Parlamentosu	EMEP	Emeğin Partisi
BBP	Büyük Birlik Partisi	ESP	Ezilenlerin Sosyalist Platformu
BES	Büro Emekçileri Sendikası	GÖÇ-DER	Göç Edenler Sosyal Yardımlaşma ve Kültür Derneği
BM	Birleşmiş Milletler	HABER-SEN	Basın Yayın ve İletişim Emekçileri Sendikası
BDP	Barış ve Demokrasi Partisi	HADEP	Halkın Demokrasi Partisi
BMMYK	BM Mülteciler Yüksek Komiserliği	HAK-PAR	Haklar ve Özgürlükler Partisi
CHP	Cumhuriyet Halk Partisi	HEP	Halkın Emek Partisi
CİK	Ceza İnfaz Kanunu	HÖC	Haklar ve Özgürlükler Cephesi
CMUK	Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu	HPG	Halk Savunma Güçleri
CMK	Ceza Muhakemesi Kanunu	HRW	Human Right Watc (İnsan Hakları İzleme Örgütü)
CPT	Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi	İHD	İnsan Hakları Derneği
ÇGD	Çağdaş Gazeteciler Derneği	ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
ÇHD	Çağdaş Hukukçular Derneği	İP	İşçi Partisi
DBP	Demokrasi ve Barış Partisi	KADEK	Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi
DEHAP	Demokratik Halk Partisi	KDP	Kürdistan Demokrat Partisi (Kuzey Irak)
DETAK	Devrimci Tutsak Aileleri Birliği	KCK/TM	Koma Ciwaken Kurdistan- Kürdistan Topluluklar Birliği/Türkiye Meclisi
DİHA	Dicle Haber Ajansı	KESK	Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu
DGM	Devlet Güvenlik Mahkemesi	KHK	Kanun Hükümünde Kararname
DHKP-C	Devrimci Halk Kurtuluş Partisi- Cephesi		

KONGRA-GEL	Kürdistan Halk Kongresi	TGC	Türkiye Gazeteciler Cemiyeti
MAZLUM-DER	İnsan Hakları ve Mazlumlar İçin Dayanışma Derneği	THÖD	Temel Haklar ve Özgürlükler Derneği
MGK	Milli Güvenlik Kurulu	TİHV	Türkiye İnsan Hakları Vakfı
MHP	Milliyetçi Hareket Partisi	TİKB	Türkiye İhtilalci Komünistler Birliği
MİT	Milli İstihbarat Teşkilatı	TİKKO	Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu
MLKP	Marksist Leninist Komünist Parti	TMMOB	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
MKP	Maoist Komünist Parti	TMY	Terörle Mücadele Yasası
MYK	Merkez Yürütme Kurulu	TDP	Toplumcu Demokrasi Partisi
OHAL	Olağanüstü Hal	TSK	Türk Silahlı Kuvvetleri
ÖDP	Özgürlük ve Dayanışma Partisi	TTB	Türk Tabipleri Birliği
ÖTP	Özgür Toplum Partisi	TUHAD	Tutuklu ve Hükümlü Aileleriyle Yardımlaşma Derneği
PKK	Kürdistan İşçi Partisi	TUYAB	Tutuklu ve Hükümlü Yakınları Birliği
PM	Parti Meclisi	TÜMTİS	Türkiye Motorlu Taşıt İşçileri Sendikası
RP	Refah Partisi	TÜM-YARGI-SEN	Tüm Yargı ve İnfaz Kurumları Çalışanları Sendikası
RTÜK	Radyo ve Televizyon Üst Kurulu	TÜRK-İŞ	Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu
SES	Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası	YARSAV	Yargıçlar ve Savcılar Birliği
SHP	Sosyal Demokrat Halkçı Parti	YÖDER	Yüzüncü Yıl Üniversitesi Öğrenci Derneği
SDP	Sosyalist Demokrasi Partisi	YÖGEH	Yurtsever Özgür Gençlik Hareketi
SİP	Sosyalist İktidar Partisi	YÖK	Yükseköğretim Kurulu
SPY	Siyasi Partiler Yasası		
TAYAD	Tutuklu Aileleri Yardımlaşma Derneği		
TBB	Türkiye Barolar Birliği		
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi		
TCY	Türk Ceza Yasası		

ÖNSÖZ¹

Bir önceki TİHV 20. Olağan Kurucular Kurulu'nu 11 Nisan 2009 tarihinde birlikte gerçekleştirmiştik. 20. Olağan Kurucular Kurulu'ndan sadece iki gün sonra başlayan ve halen sürmekte olan özellikle Kürt sorunundan kaynaklı yakın tarihin en geniş çaplı gözaltı ve tutuklamaları iki kurucular kurulu arasındaki dönemin karakteristik özelliği olsa gerektir. Demokrasi/açılım kavramlarının en sık telaffuz edildiği bir dönem olma özelliğini taşıyan bu dönemde, dokümantasyon merkezimizin çalışmalarına dayalı olarak hazırlanıp dönem içinde kamuoyuyla paylaştığımız basın açıklamaları/özel raporlarda yer verildiği gibi, gündelik hayatta işkence ve kötü muamele, yaşam hakkı, ifade ve örgütlenme özgürlüğü, cezaevleri alanları başta olmak üzere, toplumun geniş kesimlerinde yaygın insan hakları ihlallerinin yaşandığına tanık olundu. Son yıllardaki güvenlik güçlerinin şiddete yaygın olarak başvurması ve bu uygulamalarda bulunanların siyasî otoritelerce korunması 2009 yılının da belirgin özelliği idi. Dahası aynı zamanda kurucularımızdan birisi olan İnsan Hakları Derneği merkez ve yerel yöneticileri başta olmak üzere insan hakları savunucuları gözaltı, tutuklama, hapis cezası gibi yoğun baskıların muhatabı oldu.

TEKEL işçileri ya da kamu çalışanları dâhil itiraz eden tüm kesimleri de kapsayan bu baskı ortamında, kimi gösterilere katıldıkları ya da gösterilerde taş attıkları için binlerce çocuğun (12-18 yaş arası) gözaltına alındı ve bunlardan yüzlercesi tutuklandı. Sadece 2009 yılında 177 çocuğa 772 yıl hapis cezası verilmesi özel olarak belirtilmelidir. Doğal olarak bu ortamın sonuçları TİHV çalışmalarına yansımıştır. (...)

Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı
Türkiye İnsan Hakları Vakfı Başkanı

¹ Şebnem Korur Fincancı'nın, *Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) Çalışma Raporu, Nisan 2009-Mart 2010*, için yazdığı önsözden.

YAŞAM HAKKI

Giriş

TİHV Dokümantasyon Merkezi, 2009 yılı içinde 18 faili meçhul cinayet¹ işlendiğini; kolluk güçlerinin, “dur” ihtarı, rastgele ateş açma, yargısız infaz olaylarında 48 kişinin ölümüne sebep olduğunu; 6’sı gözaltı merkezlerinde ve 37’si de cezaevlerinde olmak üzere 43 kişinin de alıkonma yerlerinde şüpheli intihar ve ölüm, çıkan kavga sonucu ya da tedavinin engellenmesi nedeniyle yaşamını yitirdiğini belirledi. 2009 yılında meydana gelen yaşam hakkı ihlallerini önceki yıllarla karşılaştırdığımızda, 14 Haziran 2007 tarihinde *Resmî Gazete’de* yayımlanarak yürürlüğe giren 5681 sayılı Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu’nda (PVSK) Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’la başlayan, genel olarak tüm insan hakları ihlalleri kategorilerinde ve özellikle de yaşam hakkı alanındaki ihlallerde süregiden yükseliş eğiliminin devam ettiğini gözlemliyoruz.

Hatırlanacağı üzere bu yasa ile polise suçun önlenmesi amacıyla kişileri, araçları durdurma, kimlik sorma ve bu sırada soru sorma (sorgulama), parmak izi alma yetkilerinin yanında fotoğraf yoluyla kişisel kayıtların tutulması ve saklanması, kişilerin üstlerini, araçlarını, özel eşyalarını ve belgelerini arama, her türlü cop, kelepçe, basınçlı su, göz yaşartıcı gaz veya toz, fiziksel engel gibi araçlarla zor yöntemine başvurma, silah kullanma ve meşru savunma hakkı kapsamında duraksamadan ateş etme, adli görevleri sırasında teşhis yaptırma gibi konularında yetkiler tanınmıştır.

Bu yetkiler kolluk kuvvetlerini adeta pervasızlaştırmış ve yasa değişikliğinin olası sonuçlarına yönelik dile getirilen kaygılar hızla gerçeklik halini alarak başta yaşam hakkı ihlalleri olmak üzere çok ağır hak ihlalleri yaşanmaya başlamıştır.

¹ Faili belli olmamakla birlikte, siyasi nedenlerle işlendiği yönünde ciddi şüphelerin olduğu cinayet vakaları.

	Faili meçhul cinayet	Yargısız infaz/ “Dur” ihtarı/ Rastgele ateş açma	Gözaltında ya da cezaevinde ölüm vakaları
2000	13	56	59
2001	24	37	57
2002	8	38	48
2003	16	46	22
2004	8	35	38
2005	4	61	16
2006	21	49	11
2007	2	24	10
2008	30	37	47
2009	18	48	43
Toplam	144	431	351

TİHV, PVSK’da yapılan değişikliğin üzerinden geçen iki yıl içinde 47 ilde meydana gelen en az 331 olay sonucunda en az 1605 kişinin çeşitli hak ihlalline maruz kaldığını; aynı dönem içerisinde emniyet mensuplarının “dur” ihtarına uyulmadığı gerekçesi ile ateş açması, gösterilere müdahale ve ev baskınları sırasında silah kullanması sonucunda ya da gözaltı mekânlarında maruz kaldıkları uygulamalar sonucunda toplam 53 kişinin yaşamını yitirdiğini tespit etmiş ve bu bilgileri 16 Haziran 2009’da kamuoyuyla paylaşmıştır (İlgili rapor için bkz. Ekler).

TİHV verilerine göre 1 Ocak-31 Aralık 2009 tarihleri arasında çıkan 47 çatışmada, 60’ı asker, 7’si geçici köy korucusu, 66’sı militan, 4’ü sivil, 1’i polis toplam **138 kişi** yaşamını yitirirken; yine aynı dönemde kara mayını ve askerî mühimmat patlaması sonucu 7’si çocuk 18 sivil, 15 asker, 1 militan, 6 geçici köy korucusu, 1 polis toplam **41 kişi** yaşamını yitirmiştir.

62 asker, kaza, intihar gibi nedenlerle yaşamını yitirdi.

Yaşam hakkı alanındaki en önemli gelişme Yargıtay Genel Kurulu’nun 18 Mart 2009 tari-

hinde almış olduğu içtihat niteliğindeki kararıdır:

Çatışmada ölen yakınlarının cenazelerini karşılamak üzere 7 Eylül 2005'te Siirt'te toplanan kalabalığın arasına giren askerî araçtan G.Y. adlı uzman çavuş ateş açmış ve kafasına isabet eden mermiyle yaralanan Abdullah Aydan yaşamını yitirmişti.

Siirt Ağır Ceza Mahkemesi, G.Y. hakkında açılan davada beraat kararı verdi. Kararın temyiz edilmesi için Yargıtay'a gönderilen dosya için Yargıtay Savcısı Ömer Faruk Eminağaoğlu'nun hapis cezası talep etmesine rağmen Yargıtay 1. Ceza Dairesi'nin beraat kararını onamasının ardından dosyanın son temyiz incelemesini Yargıtay Ceza Genel Kurulu yaptı. Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun Yargıtay Savcısı'nun itirazını reddedip 18 Mart 2009'da beraat kararını onadı.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, içtihat niteliği taşıyan kararın gerekçesinde "yasadışı slogan atan kalabalığın askerî araca ciddi biçimde zarar verdiğini, iki askerın yaralandığı eyleme karşı savunma hakkı doğan uzman çavuşun savunmasının saldırı ile orantılı olmadığına ancak uzman çavuşun mazur görülebilecek bir heyecan, korku veya telaştan dolayı sınırı aştığını bu nedenle ceza verilmesine gerek görülmediğini" belirtti. "Yargıtay sanığın duyduğu heyecan, korku ve telaşı, olayın uzun yıllardır yaygın terör olaylarının yaşandığı

Güneydoğu Anadolu bölgesinde bulunan Siirt ilinde meydana gelmiş olmasıyla gerekçelendirilmişti. Böylece sanığın öldürme eylemi cezasız kalmıştı. Tersten okunacak olursa Yargıtay bazı koşullarda kasten öldürmeyi bir hak haline getirmişti"².

Bu alandaki bir diğer önemli gelişme, faili meçhul cinayetlerin aydınlatılması için "kazı çalışmaları"nın başlatılmasıdır. Bununla birlikte bu kazı çalışmalarında izlenen yöntem eleştiri konusu olmuştur: Kazı çalışmalarının yapılacağından önceden duyurulması ve iş makinelerinin kazılarda kullanılması delillerin sağlıklı bir şekilde toplanamayacağı düşünülmektedir.

Yasal Düzenlemeler

TSK'ye Sınır Ötesi Harekât Yapabilme İzni Veren Tezkerenin Kabulü

TBMM Genel Kurulu'nda TSK'nin PKK'yle mücadele amacıyla Irak'ın kuzeyine düzenleyeceği kara ve hava operasyonlarına olanak tanıyan Başbakanlık Tezkeresi, 6 Ekim 2009'da, 23 ret oyuna karşılık 452 oyla kabul edilerek uzatıldı. Buna göre 17 Ekim 2009'dan itibaren TSK bir yıl süreyle Irak'ın kuzeyine operasyon yapma yetkisine sahip oldu.

Kara Mayınlarının Temizlenmesi

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Suriye sınırındaki mayınların temizlenmesine ilişkin yasayı 17 Haziran 2009'da onayladı (Bakınız Ekler).

1. SİYASÎ CİNAYETLER, BOMBALI SALDIRILAR ve YASADIŞI ÖRGÜT CİNAYETLERİ

İsmail Özmek (35)

18 Mart 2009'da Bursa'da, CHP Genel Başkanı Deniz Baykal'ın seçim mitingi öncesinde İl Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı polis ekiplerinin yaptığı yol kontrolünde polis ekibinin kimliklerini sorduğu üç kişinin silahla ateş açması sonucu polis memuru İsmail Özmek (35) yaşamını yitirdi. Yakalanan Ender Bulhaz Aktürk'ün MLKP üyesi olduğu ileri sürdü. Gözaltına alınan Ender Bulhaz Aktürk'ün, Emniyet Müdürlüğü'ne götürülürken "durmak

yok direnişe devam" şeklinde slogan attığı ifade edildi. (bkz. Kişi Güvenliği)

Ender Bulhaz Aktürk'ün yargılanmasına 14 Ekim 2009'da İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başlandı.

Duruşmada söz alan Ender Bulhaz Aktürk'ün avukatı Rahşan Aytaç'ın, savunma için istediği süre talebini kabul eden mahkeme heyeti duruşmayı 3 Şubat 2010'a erteledi.

² Osman Doğru, "Öldürme Hakkı, Ölmeme Suçu", *Radikal İki*, 31 Ocak 2010.

Mahkeme heyeti, “anayasal düzeni zorla değiştirmeye çalıştığı”, “görevli polis memurunu öldürdüğü” ve “Marksist Leninist Komünist Parti üyesi olduğu” suçlamalarıyla yargılanan Ender Bulhaz Aktürk’ün, Bursa Emniyet Müdürlüğü’nde gözaltındayken gördüğü işkence ve kötü muamele nedeniyle yaptığı suç duyurusu için Kestel Cumhuriyet Savcılığı’na gereğinin yapılması için yazı yazılmasına karar verdi.

Ender Bulhaz Aktürk, olaydan sonra gözaltında tutulduğu Bursa Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi’nde ters askı, falaka, kaba dayak, buza yatırma, tazyikli su gibi işkence yöntemlerine maruz kalmıştı. (bkz. Kişi Güvenliği)

Hikmet Sami Türk’e Suikast Girişimi

29 Nisan 2009’da Bilkent Üniversitesi’nde eski Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk’e intihar saldırı girişiminde bulunuldu. Hukuk Fakültesi’ndeki dersine girmek üzere olan Hikmet Sami Türk’ün peşinden sınıfa giren Didem Akman adlı intihar eylemcisi üzerindeki düzeneğini patlatmaya çalıştı ancak düzeneğin patlamaması sonucu karnından yaralanan Didem Akman yakalanarak hastaneye kaldırıldı. Hikmet Sami Türk’ün yaralanmadığı olayla ilgili olduğu iddiasıyla S.O.Y. adlı bir erkek de otobüs terminalinde gözaltına alındı. Didem Akman’ın sağlık durumu hakkında bilgi verilmeyen DHKC yaptığı yazılı açıklamayla intihar eylemini üstlenerek Didem Akman’ın da kendi militanları olduğunu kabul etti.

Aytekin İçmez

EMEKLİ Piyade Albay 64 yaşındaki Aytekin İçmez, 28 Eylül 2009 günü Bursa’daki evinde, eşi İsmet İçmez tarafından boğazından tek kurşunla vurularak öldürülmüş bulundu. Terör örgütü Maoist Komünist Parti- Halk Kurtuluş Ordusu (MKP-HKO) cinayeti üstlenerek, Emekli Albay İçmez’i, 1981 yılında Tunceli’de yüzbaşı rütbesiyle görev yaparken örgüt üyesi Behzat Firik’i yakarak katlettiği için öldürdüklerini ileri sürdü. Emekli Albay Aytekin İçmez’in kayınpederi Emekli Albay Mehmet Kırmızıoğlu, damadının uzun süredir tehdit aldığını açıkladı.

AKP Beyoğlu İlçe Binası Yakınlarında Patlama

İstanbul’un Beyoğlu İlçesi’nde Adalet ve Kalkınma Partisi’nin yanındaki otobüs durağında 23 Ocak 2009’da ses bombasının patladı. Patlama ölen veya yaralanan olmadı.

Şişli’de Patlama

İstanbul’un Şişli İlçesi’nde bir marketin önündeki çöp yığnında 1 Şubat 2009’da meydana gelen patlama sonucu Cihat Çakıroğlu (17) yaralandı.

Kâğıthane’de Patlama

İstanbul’un Kâğıthane İlçesi’nde 4 Şubat 2009’da bir ses bombasının patlaması sonucu çevrede maddi hasar meydana geldi.

Maltepe’de Patlama

İstanbul’un Maltepe İlçesi’nde 5 Şubat 2009’da kimliği belirsiz kişi veya kişilerin bir kahvehanenin önünde bıraktığı bombanın patlaması sonucu kahvehanede maddi hasar meydana geldi.

Beyoğlu’nda Patlama

İstanbul’un Beyoğlu İlçesi’nde 8 Şubat 2009’da bir bakkalın önünde bırakılan ses bombasının patlaması sonucu ölen veya yaralanan olmazken çevrede maddi hasar meydana geldi.

Esenler’de Patlama

İstanbul’un Esenler İlçesi’nde bir marketin önüne kimliği belirsiz kişi veya kişiler tarafından bırakılan ses bombasının 11 Şubat 2009’da patlaması sonucu çevrede küçük çapta hasar meydana geldi.

Beyoğlu’nda Patlama...

22 Şubat 2009’da İstanbul’un Beyoğlu İlçesi’nde bir marketin önüne bırakılan ses bombasının patlaması sonucu çevrede maddi hasar meydana geldi.

Trabzon’da Patlama

Trabzon’un Beşikdüzü İlçesi’nde 6 Mart 2009’da bir birahane bomba patlaması sonucu Hüseyin Tosun, Necmi Çalık, İsmail Limandal, Serkan Alemdar, Mehmet Gümüş,

Ahmet Yavuz, Mehmet Temel Tosun, Hamza Çilingir ve Ahmet Karadeniz yaralandı.

Beyoğlu'nda Patlama

İstanbul'un Beyoğlu İlçesi'nde 26 Mart 2009'da bir aracın altına bırakılan ses bombasının patlaması sonucu çevrede maddî hasar meydana geldi.

Beyoğlu'na Patlama

İstanbul'un Beyoğlu İlçesi'nde 23 Nisan 2009'da bir internet kafenin önüne bırakılan ses bombasının patlaması sonucu Mehmet Emin Gülhan (9), Şevval İkrâm Avcı (4), İrem Nur Avcı (4), Mustafa Zop (17) ve Ferhat Topuz (19) adlı 5 kişi yaralandı.

Gaziosmanpaşa'da Patlama

İstanbul'un Gaziosmanpaşa İlçesi'nde bir çöp konteynırına yerleştirilen bombanın 14 Ağustos 2009'da patlaması sonucu Salih Özçelik (53) yaşamını yitirdi, Ali Çelen de yaralandı.

Zeytinburnu'nda Patlama

İstanbul'un Zeytinburnu İlçesi'nde 30 Kasım 2009'da üç ayrı bölgede eşzamanlı olarak patlatılan ses bombalarından birinde bir çocuk bacağından yaralandı.

Adana'da Patlama

Adana'nın Seyhan İlçesi'nde 4 Aralık 2009'da Kocavezir Parkı'nda bir ses bombasının patlaması sonucu iki kişi yaralandı.

Hakkâri'de Patlama

Hakkâri'de polis lojmanları yakınında 10 Aralık 2009'da meydana gelen iki ayrı patlamada ölen ya da yaralanan olmadığı patlamaların ses bombasından kaynaklı olduğu ileri sürüldü.

Zeytinburnu'nda Patlama

İstanbul'un Zeytinburnu İlçesi'nde Emniyet Müdürlüğü yakınlarında 12 Aralık 2009'da bir ses bombasının patlaması sonucu çevrede maddî hasar meydana geldiği öğrenildi.

Davalar

Hrant Dink

Hrant Dink'in 19 Ocak 2007'de İstanbul'un Şişli İlçesi'nde genel yayın yönetmenliğini yaptığı

Agos Gazetesi'nin önünde Ogün Samast tarafından öldürülmesiyle ilgili olarak 8'i tutuklu 20 sanık hakkında açılan dava, 26 Ocak 2009'da İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 8. duruşmasıyla devam etti.

Duruşmada, suikastın azmettiricisi olduğu iddia edilen Yasin Hayal ile Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü muhbiri Erhan Tuncel, iki kez kavga etti. Sanık avukatı Fuat Turgut duruşma boyunca Dink Ailesi'ne hakaret edince Dink ailesi salonu terk etmek zorunda kaldı. Mahkeme heyeti, Yasin Hayal ve Erhan Tuncel'in bir sonraki duruşmaya katılmamalarına karar verdi.

Mahkeme heyeti, Zeynel Abidin Yavuz, Tuncay Uzundal ve Mustafa Öztürk'ün tahliye edilmesine de karar verdi.

Dink ailesine yönelik ağır hakaretlerde bulunan Avukat Fuat Turgut'un, Ergenekon davasında sanık olarak yargılanması nedeniyle sanıklarla ilgili olarak müdafilik ve vekilliklerinin üstlenmesinden yasaklanmasına hükmedildi. Mahkeme heyeti, duruşmayı 20 Nisan 2009'a erteledi.

İçişleri Bakanı Beşir Atalay, Hrant Dink cinayetinde "görevini ihmal ettiği" iddia edilen dönemin Trabzon Emniyet Müdürü Ramazan Akyürek ile dönemin İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Dairesi C Şubesi Müdürü Ali Fuat Yılmaz hakkında 9 Şubat 2009'da inceleme başlattı.

Başbakanlık Teftiş Kurulu müfettişlerinin hazırladığı ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın 2 Aralık 2008'de onayladığı raporda, Ramazan Akyürek'in, Hrant Dink'in öldürülmesiyle ilgili planların yapıldığı Trabzon Emniyet Müdürlüğü döneminden başlayarak cinayetin işlendiği tarihteki İstihbarat Dairesi Başkanlığı'na kadar sürecin tamamından haberdar olduğu belirtilmişti.

Trabzon 2. Ağır Ceza Mahkemesi 17 Şubat 2009'da, Hrant Dink'in öldürülmesiyle ilgili olarak dönemin Trabzon Jandarma Alay Komutanı Albay Ali Öz, askerler Yüzbaşı Metin Yıldız, Astsubaylar Gazi Günay ve Hüseyin Yılmaz ile Uzman Çavuşlar Hacı Ömer Ünalır ve Önder Araz'ın "görevi ihmal etmek" suçun-

dan Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nde TCK'nin 257/2. maddesi uyarınca 6 aydan 2 yıla kadar hapis cezası istemiyle yargılanmalarına karar verdi.

Dink Ailesi'nin avukatları, Ali Öz ve askerlerin "görevi kötüye kullanmak" suçlamasıyla Trabzon 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nde TCK'nin 257/1. maddesi uyarınca 1 yıldan 3 yıla kadar hapis cezası istemiyle yargılanmasını istemişti.

Astsubay Okan Şimşek ile Uzman Çavuş Veyssel Şahin adlı iki jandarma görevlisinin yargılandığı dava ile "görevlerini kötüye kullandıkları" gerekçesiyle Albay Ali Öz, Okan Şimşek, Veyssel Şahin, Hüseyin Yılmaz, Önder Araz, Metin Yıldız, Hacı Ömer Ünalır ve Gazi Günay adlı 8 jandarma görevlisi hakkında açılan dava ise 6 Mayıs 2009'da Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nde birleştirildi.

Hrant Dink'in öldürülmesinde "görevini ihmal ettiği" gerekçesiyle yargılanan Binbaşı Metin Yıldız'ın 8 Haziran 2009'da Bolu Sulh Ceza Mahkemesi'nde ifadesi alındı. Metin Yıldız ifadesinde, Hrant Dink'in öldürüleceği ihbarını Ali Öz'e söylediğini fakat Ali Öz'ün herhangi bir talimat vermemesi üzerine "suikast ihbarını veren haber kaynağını güvenilir bulmadığım için ilgili yerlere bildirmedim" dedi.

Trabzon Jandarma Alay Komutanı Albay Ali Öz, Yüzbaşı Metin Yıldız, Astsubaylar Gazi Günay ve Hüseyin Yılmaz ile Uzman Çavuşlar Hacı Ömer Ünalır ve Önder Araz'ın "görevi ihmal etmek" suçundan Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nde TCK'nin 257/2. maddesi uyarınca yargılanmalarına 23 Ekim 2009'da devam edildi.

Mahkeme heyeti, Pelitli Beldesi'nde görev yapan jandarma haber istihbarat elemanlarının ileride hayatî tehlike geçirmemesi için yargılamanın gizli yapılmasına, duruşmanın kapalı yapılmasına ve yayın yasağı konulmasına karar vererek duruşmayı 25 Aralık 2009'a erteledi.

25 Aralık 2009'daki duruşmada bir önceki duruşmada yayın yasağı getirilmesi nedeniyle kapalı oturumda gerçekleştirilen Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesi'ndeki duruşmada tanık olarak dinlenmeleri için davet edilen jandarma

istihbarat elemanlarından iki kişinin ifade verdiği öğrenildi.

İfadeye çağrılan diğer dört kişinin ise bir sonraki duruşmada dinlenmelerine karar verilerek duruşma 12 Şubat 2010'a ertelendi.

Hrant Dink cinayetinin azmettirici olarak yargılanan Yasin Hayal, 24 Ekim 2004'te Trabzon'da Mc Donald's'a bomba attığı gerekçesiyle Trabzon 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılandığı davanın 9 Nisan 2009'da görülen duruşmasında 3 yıl 4 ay hapis cezası ve 183 TL para cezası aldı. Yasin Hayal'in, bombalama olayı nedeniyle 17 Nisan 2006'da aldığı 6 yıl 8 ay hapis cezasını ise Yargıtay bozmuştu.

Hrant Dink'in Ogün Samast tarafından öldürülmesine ilişkin beşi tutuklu 20 sanık hakkında İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılan davanın 9. duruşması 20 Nisan 2009'da görüldü.

Mahkeme heyeti, müdahil avukatların, İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah, eski İstanbul İstihbarat Şube Müdürü Ahmet İlhan Güler, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanı Ramazan Akyürek, Trabzon Emniyet Müdürü Reşat Altay, Trabzon Jandarma Alay Komutanı Albay Ali Öz'ün dinlenmesi yönündeki taleplerini "dosyaya yenilik getirmeyeceği" gerekçesiyle reddetti.

Duruşmanın öğleden önceki oturumunda Silivri L Tipi Cezaevi'nde bulunan adli hükümlüler Volkan Eryedi, Şinasi Erşentürk, Veli Halis Çelik, Orçun Cülek, Adil Orhan tanık olarak dinlendi. Beş kişi de İstanbul eski Emniyet Müdür Şükrü Balcı'nın oğlu Ertuğrul Balcı'ya dayandırdıkları ifadelerinde, cinayetin bir başkası tarafından işlendiği ve Ogün Samast'ın cinayeti üstlendiğini ve Celalaettin Cerrah'ın cinayetten önceden haberdar olduğunu ileri sürdü.

Öğleden sonraki oturumda müdahil ve savunma avukatlarının taleplerini değerlendiren mahkeme heyeti yargılamanın 6 Temmuz 2009'da devam etmesine karar verdi.

Davanın 10. duruşması 6 Temmuz 2009'da görüldü. Duruşmada dinlenen bir görgü tanığı, cinayet günü Ogün Samast'ın yanında birisinin

daha bulunduğunu ve cinayetten sonra Ogün Samast ile beraber kaçtığını söyledi.

Duruşma için yaklaşık 50 sayfalık bir savunma hazırlayan tutuklu sanık Erhan Tuncel, tahliye edilmesi durumunda can güvenliğinin bulunmadığını ileri sürerek tanık koruma programına dahil olmak istediğini belirtti. Ancak mahkeme heyeti, Erhan Tuncel'in sanık olması nedeniyle talebi reddetti.

Ogün Samast ile Hrant Dink'in kardeşi Orhan Dink arasında geçen sözlü tartışmada Ogün Samast'ın "5 yıl daha bekleyin, görürsünüz" demesi üzerine mahkeme heyeti, Ogün Samast hakkında başsavcılığa suç duyurusunda bulunulmasına karar verdi.

Davanın 11. duruşması 12 Ekim 2009'a ertelenirken, mahkeme heyeti bir sonraki duruşmada Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı'nda bulunan Hrant Dink ile ilgili tüm belgelerin hazır bulundurulmasını istedi. Mahkeme heyeti ayrıca "tanık 1" kod adlı gizli tanığın dinlenmesine karar verdi.

Davanın 11. duruşması ise 12 Ekim 2009'da görüldü. Mahkeme heyeti Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı'na ve Trabzon Emniyet Müdürlüğü'ne Orhan Pamuk'a yönelik ne tür ihbarlar alındığını, buna karşılık ne tür çalışmalar yapıldığı ve hangi sonuçlara ulaşıldığını ve bu saldırı hazırlığının Yasin Hayal ve onun örgütüyle bir bağlantı kurulup kurulmadığının sorulmasına karar verdi.

Duruşmada kendisine cinayetin işlendiği silah gösterilen sanık Ogün Samast, "düğüne değil, adam öldürmeye gidiyordum. Ne bileyim" derken sanık Yasin Hayal, "o silah bu silah" dedi.

Mahkeme heyeti 12 Ekim 2009'da yapılması beklenen ancak tüm sanıklarla yüzleşme olanağı bulunmadığı için Hrant Dink'in ailesinin avukatlarının karşı çıktığı gizli tanık dinleme işleminin 8 Şubat 2010'da görülecek olan 12. duruşmada 20 sanığın duruşmada salonunda bulunmasının ardından yapılmasına karar verdi.

Ogün Samast'ı öven ve ırkçı ifadelerin yer aldığı sözlerle "Plan Yapmayın Plan" adında

bir şarkı yapan İsmail Türüt, Arif Şirin ve şarkıyı kendine ait internet sitesinde yayımlayan Zeynel Abidin Mutlu'nun "suçu ve suçluyu övdükleri" ve "halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik ettikleri" iddiasıyla İstanbul 16. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yargılandıkları davanın 29 Aralık 2009'da görülen karar duruşmasında mahkeme başkanı, İsmail Türüt, Arif Şirin ve Zeynel Abidin Mutlu hakkında her türlü şüpheden uzak, kesin ve inandırıcı delil olmadığından sanıkların her iki suçlamadan da beraat etmelerine karar verdi. Tutuksuz sanık Hakan Öztekin ise şarkıyı Ogün Samast'ın fotoğraflarıyla klip yaparak "suçu ve suçluyu övdüğü" gerekçesiyle TCK'nin 215. maddesi uyarınca 1 yıl 5 ay 15 gün hapis cezasına çarptırıldı. Hakan Öztekin'e verilen hapis cezası daha sonra ertelendi.

Zirve Yayınevi

Malatya'da Zirve Yayınevi'nde 18 Nisan 2007'de Alman Tilman Ekkehart Geske ile Necati Aydın ve Uğur Yüksel'in "misyonerlik yaptıkları" iddiasıyla öldürülmesinde azmettirdiği olduğu suçlamasıyla gözaltına alınan Varol Bülent Aral, 4 Şubat 2009'da Malatya 3. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından "terör örgütü yöneticisi olmak", "örgüt faaliyetleri çerçevesinde birden fazla şahsın öldürülmesi", "yağmaya teşebbüs suçuna azmettirmek", "birden fazla kişiyi hürriyetinden engellemek" suçlamalarıyla ve Varol Bülent Aral'ın delilleri karartma ihtimaline karşı tutuklandı. Tutuklu sanıklardan Emre Günaydın, cezaevinde cumhuriyet savcısına ifade vererek kendisini Varol Bülent Aral'ın azmettirdiğini öne sürmüştü.

Olaydan sonra zanlılardan Salih Gürler (20), Cuma Özdemir (20), Hamit Çeker (19) ve Abuzer Yıldırım (19) olay yerinde yakalanmış, olayın meydana geldiği dairenin bulunduğu üçüncü katın penceresinden kaçmak isterken düşerek yaralanan Emre Günaydın, kaldırıldığı İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi'nde tedavi altına alınmış, tedavisinin ardından tutuklanmıştı.

Varol Bülent Aral'ın tutuklanmasının ardından Zirve Yayınevi çalışanı Hüseyin Yelki de "köstebek" olduğu gerekçesiyle 6 Şubat 2009'da tutuklandı.

Davanın 20 Şubat 2009'da görülen 15. duruşmasında Malatya 3. Ağır Ceza Mahkemesi, Onur Dulkadir, Erkan Yılmaz, Mustafa Günaydın, Zeki Dağ, Burcu Polat, Hamit Özpolat, Ruhi Abat, Mehmet Ülger, Salih Demir ve Mehmet Çolak'ın dinlenmesine karar vererek duruşmayı 13 Nisan 2009'a erteledi.

Zirve Yayınevi katliamından bir gün önce sanıklar Emre Günaydın, Salih Gürler ve Abuzer Yıldırım'ı tabancayla yakalamalarına rağmen seri numarayı kontrol etmeyerek üç kişiyi serbest bırakan yedi polis memuru hakkında Malatya 4. Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılan davada yedi polis memuru "görevi ihmal ettikleri" gerekçesiyle beşer ay hapis cezasına mahkûm oldu. Verilen cezaların ertelendiği öğrenildi.

Katliamın azmettiricisi olduğu iddiasıyla suçlanan Hüseyin Yelki ve Varol Bülent Aral hakkında hazırlanan iddianame Malatya 3. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 27 Nisan 2009'da kabul edildi. Mahkeme heyeti, dosyanın beşi tutuklu yedi sanığın yargılandığı davanın dosyasıyla birleştirilmesine karar verdi.

22 Mayıs 2009'da devam eden davanın 17. duruşmasında, olayın azmettiricisi olduğu iddiasıyla tutuklu bulunan sanık Hüseyin Yelki serbest bırakıldı.

Davanın 19 Haziran 2009'da görülen 18. duruşmasında, tutuklu sanık Varol Bülent Aral "ödenek yokluğu"ndan Ergenekon Davası'ndan tutuklu bulunduğu İstanbul'dan duruşmaya getirilemedi. Mahkeme heyeti, Varol Bülent Aral'ın getirilmesi ve katliamın Ergenekon Davası'yla bir ilişkisinin olup olmadığının sorulması için İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'na yazı yazılmasına karar vererek duruşmayı 17 Temmuz 2009'a erteledi.

21 Ağustos 2009'daki 20. duruşmada, olayın azmettiricisi olduğu iddiasıyla tutuklu yargılanan Varol Bülent Aral'ın tahliye edilmesine karar verildi.

Davanın 16 Ekim 2009'da görülen 21. duruşmasında, Iğdır İl Jandarma Komutanlığı'nda görevli Jandarma Başçavuş Murat Göktürk'ü tanık olarak dinlendi.

Murat Göktürk, 2004–2008 yılları arasında Malatya'da istihbarat astsubayı olarak görev yaptığını ve çalıştığı birimin misyonerlikle ilgili bir çalışmasının olmadığını ileri sürdü.

Mahkeme heyeti, Ergenekon Davası'nın başlamasını sağlayan Ümraniye'de ele geçirilen el bombalarıyla dava dosyası arasında bağlantı olup olmadığına ilişkin İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi'ne yazılan yazının yanıtın beklenmesine karar vererek duruşmayı 13 Kasım 2009'a erteledi.

13 Kasım 2009'da görülen 22. duruşmada, Ergenekon Davasını yürüten savcıların Ümraniye'de ele geçirilen el bombalarıyla dava dosyası arasında bağlantı olup olmadığına yedi aydır yanıt vermemelerine rağmen savcının bundan sonra esas hakkındaki mütalaasını hazırlayacağına ve taraf avukatlarının bu yönde hazırlık yapmalarının istenmesine karar verildi.

Mahkeme heyeti, Zirve Yayınevi Katliamı Davası'ndan tutuklandıktan sonra tahliye edilen ve bir başka suçtan Adıyaman E Tipi Cezaevi'nde tutulan Varol Bülent Aral'ın 25 Aralık 2009'da görülecek bir sonraki duruşmada hazır edilmesine karar verdi.

Davanın 25 Aralık 2009'da görülen beşi tutuklu yedi sanığın yargılandığı 23. duruşmasında, Ümraniye'de ele geçirilen el bombalarıyla dava dosyası arasında bağlantı olup olmadığına Ergenekon Davasını yürüten İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi yanıt verdi. Mahkemeden gelen yanıtta, Ergenekon Davası'nın sanıklarının Zirve Yayınevi Davası'nın sanıklarının azmettirdiği yönünde herhangi bir talimata rastlanmadığı belirtildi. Mahkeme heyeti, İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nden gelen yanıtın değerlendirilmesi için duruşmayı 19 Şubat 2010'a erteledi.

Uğur Mumcu Cinayeti Davası

"Terör ve organize suçlar"a bakmakla görevli Ankara Cumhuriyet Başsavcısı vekilliği, Uğur Mumcu, Ahmet Taner Kışlalı, Muammer Aksoy ve Bahriye Üçok cinayetlerinin de arasında bulunduğu 17 ayrı saldırıyı gerçekleştirdiği ileri sürülen Tevhid-Selam Kudüs Ordusu adlı

örgütün üç yöneticisi ile bir üyesi hakkında yeni dava açtı.

27 Ocak 2009'da Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından kabul edilen davanın iddianamesinde, daha önceki davalar kapsamında olayları gerçekleştiren kişilerin yargılandığı anımsatılarak bazı kişilerin kod adlarıyla anılması nedeniyle kimliklerinin belirlenemediği ifade edildi. İddianamede, Ali Akbulut, Selahattin Eş, Ahmet Cansız ve Aydın Koral'ın ise gerçek kimliklerinin soruşturmada belirlendiği dile getirildi.

Kemal Türkler Cinayeti Davası

DİSK eski Genel Başkanı Kemal Türkler'in 22 Temmuz 1980'de İstanbul'un Merter Semti'nde evinden çıkıp aracına bindiği sırada öldürülmesiyle ilgili olarak Kemal Türkler'in katil zanlısı olduğu gerekçesiyle yargılanan Ünal Osmanağaoğlu hakkında Bakırköy 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nin verdiği beraat kararının Yargıtay tarafından bozulduğu 30 Ocak 2009'da öğrenildi. Kararı "eksik soruşturma" nedeniyle bozan Yargıtay, Ünal Osmanağaoğlu'nun cinayetin planlama aşamasında görev aldığını ve silahla ateş ederek suça aslî fail olarak katıldığını vurguladı.

Diğer zanlılar Abdulsamet Karakuş, Aydın Eryılmaz ve İsmet Koçak hakkında 1981 yılında açılan dava ise 7 Nisan 1987'de sonuçlanmış ve Abdulsamet Karakuş ile Aydın Eryılmaz, Kemal Türkler'i öldürmekten 12'şer yıl, olayda kullandıkları aracı gasp etmekten de 20'şer yıl ağır hapis cezasına çarptırılmıştı. Ünal Osmanağaoğlu ise 1999'da Kuşadası'nda yakalanmış ve hakkında açılan davadan 2003 yılında beraat etmişti.

Ünal Osmanağaoğlu'nun Bakırköy 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanmasına 11 Haziran 2009'da başlandı. Sanık Ünal Osmanağaoğlu'nun sınavlarını gerekçe göstererek duruşmaya katılmaması nedeniyle mahkeme heyeti bir sonraki duruşmayı 2 Temmuz 2009'a erteledi.

2 Temmuz 2009'daki duruşmaya Ünal Osmanağaoğlu'nun "ödenek yokluğu"ndan

getirilememesi nedeniyle bir sonraki duruşma 30 Temmuz 2009'a ertelendi.

Ünal Osmanağaoğlu'nun 30 Temmuz 2009'da görülen karar duruşmasında, "delil yetersizliği"nden beraat etti.

Mehmet Ağar'ın Susurluk Davasında Yargılanması

Susurluk Davası kapsamında Emniyet Genel Müdürü olduğu dönemle ilgili "cürüm işlemek için silahlı teşekkül oluşturmak" suçundan yargılanan Mehmet Ağar, 9 Şubat 2009'da ilk kez hâkim karşısına çıktı. Mehmet Ağar, Susurluk Davası sanığı Korkut Eken ile birlikte Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'ne geldi.

Görevini yaptığı sırada, bilmeyerek makul derecede hizmet kusuru veya görev ihmalinin olabileceğini ifade eden Mehmet Ağar, "iddia edildiği şekilde suç örgütü meydana getirmek, yaptığım göreve, yapıma terstir. Suç örgütlerinin halen hedefindeyim, binlerce kişinin görev yaptığı teşkilatın genel müdürü olarak yaptığım görevlerden ve diğer görevlerimdeki başarılar sebebiyle siyasete girdim, kesinlikle suçsuzum" dedi.

İbrahim Şahin'i tanıdığını belirten Mehmet Ağar, İbrahim Şahin'in "terörle mücadele"de birçok hizmeti bulunduğunu ifade etti. Mehmet Ağar, Emniyet Genel Müdürü görevindeyken, İbrahim Şahin'in Özel Harekât Daire Başkanlığı'na başarıları dolayısıyla yükseltildiğini anlatarak, İbrahim Şahin ile bunun dışında herhangi bir ilişkisinin bulunmadığını söyledi.

Ayhan Çarkın'ı, İstanbul Emniyet Müdürü veya muavini olarak görev yaptığı dönemden tanıdığını kaydeden Ağar, bu kişi ile özel bir ilişkilerinin olmadığını ve Ayhan Çarkın ile ilgili bir bilgisinin de bulunmadığını ifade etti.

TSK'de ve MİT'te görev yapan Mehmet Korkut Eken'i tanıdığını bildiren Mehmet Ağar, Korkut Eken'in 1984'te Özel Harekât Dairesi Başkanlığı'nın kuruluş aşamalarında eğitimci olarak görev aldığını anlattı.

Mehmet Ağar, Mehmet Özbay sahte kimliğini kullanan Abdullah Çatlı'nın adını, Emniyet

Teşkilatı'nda görev yapması nedeniyle duyduğunu ancak tanımadığını vurguladı.

Kumarhaneci Ömer Lütfü Topal'ın öldürüldüğü sırada İçişleri Bakanı olduğuna işaret eden Mehmet Açar, olayla ilgili bazı polis memurlarının adının şüpheli olarak geçtiğini ifade etti. Bu konuya ilişkin İstanbul'da gerekli işlemlerin yapıldığını ancak herhangi bir bağ tespit edilmediğini belirten Mehmet Açar, konunun idarî yönden de soruşturulmasını istediğini kaydetti.

Mehmet Açar, Susurluk'ta kaza yapan otomobilde ele geçtiği ve Emniyet Genel Müdürlüğü zimmetinde olması gerektiği söylenen silah ve mermilerle ilgili herhangi bir bilgisi ve talimatının bulunmadığını ileri sürdü. Mahkeme heyeti, Mehmet Açar'ın yazılı savunmasını hazırlaması için süre verilmesine karar vererek, duruşmayı 14 Mayıs 2009'a erteledi.

Danıştay 1. Dairesi, Mehmet Açar'ın, "cürüm işlemek için silahlı teşekkül meydana getirmek" suçu yönünden lüzum-u muhakemesine, Mehmet Açar'ın eylemine uyan TCK'nin 220. maddesi gereğince yargılanmasına karar vermişti. Danıştay İdari İşler Kurulu da Danıştay 1. Daire'nin kararını onayarak, dosyayı Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na göndermişti. Mehmet Açar "vali" statüsünde olduğu gerekçesiyle dosyası Yargıtay 8. Ceza Dairesi'nde görüşülmüştü. Mehmet Açar'ın, suç tarihinde "emniyet müdürü" statüsünde olduğuna işaret eden Daire, "görevsizlik" kararı vererek, dosyayı Ankara Ağır Ceza Mahkemesi'ne iletmek üzere Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na göndermişti. Dosyanın tevzi edildiği Ankara 3. Ağır Ceza Mahkemesi ise "görevsizlik" kararı vererek, dava dosyasını, Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'ne göndermişti.

Mehmet Açar'ın yargılanmasına 13 Mayıs 2009'da Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşmaya İstanbul'da yaşamayı nedeniyle duruşmalara katılma zorunluluğu kaldırılan Mehmet Açar katılmadı. Mahkeme heyeti, Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunan Susurluk Davası hükümlüsü Yaşar Öz'ün talimatla ifadesinin alınmasına karar vererek ve ÖDP milletvekili Ufuk Uras ile 13 Ağustos 1993'te bir iş merkezine düzenlenen

operasyonda yaşamını yitiren Mehmet Salgın'ın ailesinin müdahillik taleplerini reddederek bir sonraki duruşmayı 30 Eylül 2009'a erteledi.

30 Eylül 2009'da Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmaya İstanbul'da yaşamayı nedeniyle duruşmalara katılma zorunluluğu kaldırılan Mehmet Açar katılmadı.

DTP Iğdır Milletvekili Pervin Buldan'ın davaya müdahil olma talebini değerlendiren mahkeme başkanı Hasan Şatır, Pervin Buldan'a, müdahil olma talebine dayanak oluşturan bilgi ve belgeleri sunması için süre verdi.

Mehmet Açar'ın avukatlarına savunmalarını hazırlamaları ve tanık listesi sunmaları için süre veren mahkeme heyeti Yaşar Öz'ün de Tekirdağ Ağır Ceza Mahkemesi tarafından ifadesinin alındığını açıklayarak bir sonraki duruşmayı 23 Aralık 2009'a ertelendi.

Davanın dördüncü duruşması 23 Aralık 2009'da Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü. Duruşmaya İstanbul'da yaşamayı nedeniyle duruşmalara katılma zorunluluğu kaldırılan Mehmet Açar katılmadı.

Kapatılan DTP Iğdır Milletvekili Pervin Buldan'ın davaya müdahil olma talebinin kabul edilmesi için gerekli belgelerin hazırlanması amacıyla Pervin Buldan'a verilen süre, Pervin Buldan'ın ek süre talebinden ötürü bir sonraki duruşmanın günü olan 11 Şubat 2010'a kadar uzatıldı.

Abdi İpekçi Cinayeti Davası

Milliyet Gazetesi Genel Yayın Müdürü ve Başyazarı Abdi İpekçi'nin 1 Şubat 1979'da öldürülmesine ilişkin yargılanan sanık Yalçın Özbey ve Yusuf Çelikkaya hakkındaki dava, 30 yıllık zaman aşımı süresinin dolması nedeniyle İstanbul 7. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 27 Şubat 2009'da görülen duruşmada düşürüldü.

TKEP/L Davası

Kamuoyunda "2. Manisa Davası" olarak bilinen TKEP/L davasının dosyasının 1996'dan beri tek tutuklu sanığı Bülent Gedik'in de aralarında bulunduğu üç sanığa, 13 yıl süren yargılamanın

ardından, 12 Mart 2009'da İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından "ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası" verildi. Türkiye, sanıklara gözaltında uygulanan işkence ve kötü muamele nedeniyle AİHM iki kez mahkûm oldu. Sanıklar hakkında indirim uygulamayan İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nin, AİHM kararlarını da dikkate almadı.

Mahkeme heyeti, Bülent Gedik'in örgüt faaliyeti çerçevesinde 1995 yılında Barbaros Lisesi öğrencisi Ertuğrul Kaya'nın öldürülmesi, Ümraniye'de MHP ve Refah Partisi'nin seçim bürolarının silahla taranması, tekeli bayinin yağmalanması, taksi şoförü Yunus Türkyılmaz'ın öldürülmeye kalkışılması eylemlerine katıldığını belirtti. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırılan sanıklar İsmail Altun ve Erbil Kızıl hakkında yakalama emri çıkarıldı. Sanıklar Devrim Öktem ve İbrahim Koyun ise duruşmadaki halleri dikkate alınarak müebbet hapis cezasına mahkûm edildiler. Bir sanık beraat ederken 21 sanık hakkındaki dava zamanaşımı nedeniyle ortadan kaldırıldı.

Gaffar Okkan Suikastı Davası

Yargıtay 9. Ceza Dairesi, 24 Ocak 2001'de Diyarbakır'da uğradığı silahlı saldırıda öldürülen Diyarbakır İl Emniyet Müdürü Gaffar Okkan ve 5 polis memuruyla ilgili ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alan Mustafa Bozkurt, İbrahim Gürçeğiz ve Abdulkadir Aktaş hakkında verilen kararı 18 Mart 2009'da onadı. Kararda, sanıkların mensubu buldukları silahlı çete niteliğindeki örgütün amacının Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nı zorla değiştirip, yerine dinî esaslara dayalı bir sistem getirmek olduğu belirtildi. Karara göre, suikastın Hizbullah örgütü mensuplarınca gerçekleştirildiği kesinlik kazanmış oldu.

Saldırının talimatını verdiği gerekçesiyle yargılanan ve Türkiye Hizbullah'ının lideri olduğu iddia edilen Mehmet Beşir Varol, Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 21 Nisan 2009'da görülen duruşmada "yasadışı örgüt yöneticisi olduğu" gerekçesiyle TCK'nin 314. maddesi uyarınca 18 yıl 9 ay hapis cezasına çarptırıldı.

Diğer sanık Mehmet Çiçek ise bir başka eylemde bir polis memurunun öldürdüğü gerekçesiyle

le ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm edildi.

Hizbullah Davaları

Adana'da 8 yıl süren Hizbullah Davası 12 Ocak 2009'da sonuçlandı. Gaziantep'te 2001 yılında düzenlenen operasyonda yakalanan ve onlarca kişiyi öldürdükleri iddia edilen 11 sanıktan Abdullah Arasan, Faruk Afşin, Orhan Özdemir ve Nuri Aslan Adana 7. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından ömür boyu hapis cezasına mahkûm edildi. Aynı davada yargılanan iki sanık ise altışar yıl hapis cezası aldı.

Diyarbakır'da Hizbullah Örgütü adına 1992-1998 yılları arasında toplam 48 silahlı eylemde 28 kişinin öldürülmesi, 14 kişinin yaralanması, bir kişinin kaçırılması ve dört aracın yakılması eylemlerine katıldıkları gerekçesiyle Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 67 sanığa verilen cezalar 24 Şubat 2009'da Yargıtay 9. Ceza Dairesi tarafından onandı.

Yargıtay, onama kararında toplanan deliller, tanık ifadeleri ve elde edilen bulgulara göre sanıklar Bilal Soytaş, Fırat Nart ve Sadun Çiğdem'in öğretmenler Zübeyir Akkoç, Ramazan Aydın Bilge, İmam Sıddık Turhallı ile Ebubekir Kotan, Hüseyin Pamukçu, Abdullah Aksoy, Ramazan Yüce, Salih Güneyle, Ahmet Karakaş, Abdulmenaf Tohumeken, Kutbettin Akbal, Abdurrahman Akkamuş, Haşim Yaşa, Sedat Çelik, Mehmet Salih Ayan, Mahsum Güvenç, Mahmut Kavut, Giyasettin Uğur, Mehmet Kalkan, Şevket Demircan, Kerem Özgen, Murat Karaçobanoğlu, Talip Şahin, Abdulvahap Pala, Abdullah Aksoy, Selahatin Tarım, Mehmet Ali Eroğlu, Muzaffer Tekin'in öldürülmesi eylemlerine katıldıklarının sabit olduğuna oy birliğiyle karar verdi.

Yargıtay onama kararında 3 tetikçinin ayrıca kapatılan Özgür Gündem Gazetesi muhabiri Burhan Karadeniz ile aynı gazetenin dağıtımıcısı Cahit Yıldızhan'ın da aralarında bulunduğu 14 kişinin yaralanması, Şaban Kurmuş'un kaçırılması eylemlerine katıldıklarının sabit görülmesi nedeniyle haklarında verilen ömür boyu hapis cezasını onayarak dosyayı, yargılamanın yapıldığı Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'ne iade etti.

Yargıtay 9. Ceza Dairesi, “yasadışı örgüt üyesi olmak” suçundan her biri 6 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırılan 35 sanık ile “yasadışı örgüte yardım ve yataklık etmek” suçundan yargılanan 29 sanıkla ilgili de yargılamanın 10 yıl devam etmesi nedeniyle verilen zaman aşımı kararını da onayladı.

Diyarbakır ve Mardin’de 1994 yılında düzenlenen operasyonlarda tutuklanan ve birçok cinayetin işlenmesinden sorumlu tutularak 14 yıl boyunca Diyarbakır 5. ve 6. Ağır Ceza Mahkemelerinde yargılanan 65 sanığa “Anayasal düzenin tamamını veya bir kısmını silah zoruyla değiştirip yerine şeri esaslara dayalı hükümleri getirmek” suçundan verilen müebbet hapis cezaları 2 Mayıs 2009’da Yargıtay 9. Ceza Dairesi tarafından onandı

Hizbullah’ın askerî kanat sorumlusu olduğu ileri sürülen ve 3 cinayet, 2 cinayete azmettirme, 4 yaralama suçundan yargılanan Murat Nart’a Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından verilen müebbet hapis cezasının Toplum Kazandırma Yasası nedeniyle 9 yıla indirildiği 20 Nisan 2009’da öğrenildi.

Batman ve Adana’da 1990’lı yıllarda 32 kişinin öldürülmesi eylemlerini gerçekleştirdikleri gerekçesiyle Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi’nde yargılanan 8 Hizbullah üyesinin davası 12 Mayıs 2009’da sonuçlandı. Mahkeme heyeti, sanıklardan Mithat Yılmaz’ı 765 sayılı eski TCK’nin “Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın tamamını ya da bir kısmını tağyir tebdil ve ilgaya teşebbüs etmek” suçunu kapsayan 146/1. maddesi uyarınca ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırırken, sanıklar Mehmet Salih Şimşek ve Mehmet Ali Çelik de aynı suçtan müebbet hapis cezasıyla cezalandırıldı. Sanıklar Aydın Akgün ve Murat Demir de aynı suçtan ağırlaştırılmış müebbet hapse çarptırıldı. Ceza, sanıkların dosyanın aydınlatılmasına yardımcı oldukları gerekçesiyle 14 yıl hapis cezasına çevrildi. Sanık Murat Demir, tutuklulukta geçirdiği süre göz önünde bulundurularak tahliye edildi. “Yasadışı örgüt üyesi olmak” suçundan yargılanan diğer sanıklardan Bayram İnançlı ve Adnan Salman 7’şer yıl 6’şar ay, Resul Güngör de 6 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırıldı.

İstanbul’un Beykoz İlçesi’nde 17 Ocak 2000’de Hizbullah Örgütü’nün lideri Hüseyin Velioglu’nun da bulunduğu hücre evine düzenlenen operasyonun ardından, Hizbullah Örgütü’ne yönelik düzenlenen operasyonlar sonrasında yakalananlar hakkında açılan dava 30 Aralık 2009’da sonuçlandı. Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi’nde yaklaşık 10 yıldır süren 33 sanıklı Hizbullah Ana Davası’nda yargılanan 16 sanık müebbet hapis cezasına çarptırıldı.

198 silahlı eylemde, 156 kişinin öldürülmesi, 80 kişinin yaralanmasından sorumlu tutulan sanıklar haklarındaki iddiaları reddederken sanıklardan bazıları Hizbullah üyesi olduklarını kabul etti.

11 sanık, “yasadışı örgüt üyesi olma” suçundan 1 ile 14 yıl arasında değişen hapis cezalarıyla cezalandırıldı. Ceza alan sanıklardan yedisi tutuklu kaldıkları süre göz önüne alınarak tahliye edildi.

2 sanığın delil yetersizliğinden beraat ettiği duruşmada, yargılama sırasında ölen 2 kişinin davası da düşürüldü.

Bu arada halen firarda olan sanık Ejder Arpa ile eski DEP Milletvekili Mehmet Sincar’ı öldürdüğü öne sürülen ve yakalandığı Almanya’dan Türkiye’ye iade edilen Cihan Yıldız’ın dosyalarının ayrılarak, yargılanmalarının sürmesi kararlaştırıldı.

Devrimci Karargâh Davası

27 Nisan 2009’da İstanbul’un Kadıköy İlçesi’ne bağlı Bostancı Semt’inde Devrimci Karargâh Örgütü’nün üst düzey sorumlusu Orhan Yılmazkaya’nın, Emniyet Amiri Semih Balaban’ın ve olay yerinde bulunan Mazlum Şeker’in ölümüyle sonuçlanan ev baskını sonrasında, Devrimci Karargâh Örgütü’ne yönelik düzenlenen operasyonlarda gözaltında alınan 40 kişiden 19’u, 29 ve 30 Nisan 2009’da çıkarıldıkları İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından “yasadışı örgüt üyesi oldukları” suçlamasıyla tutuklandı.

Tutuklanan 14 kişi ve serbest bırakılan 3 kişi hakkında hazırlanan iddianame, İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından kabul edildi. Yargılamaya 23 Şubat 2010’da başlanacağı öğrenildi.

30 Eylül 2009'da ise 4 ilde eşzamanlı düzenlenen operasyonlarda 13 kişinin daha gözaltına alındı.

Gözaltına alınan 17 kişiden Ulaş Erdoğan, Yaşar Kaygın, Onur Sarıefe, Cenk Büyükkahraman, Volkan Karakoç, Murat Akıncılar, Gökhan Aydın ve Barış Kaygın 3 Ekim 2009'da "yasadışı örgüt yöneticiliği ve üyeliği" suçlamalarıyla tutuklandı.

İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü tarafından 12 Ocak 2009'da düzenlediği operasyonda gözaltına alınan Cemal Bozkurt, 7 Ağustos 2008'de Üsküdar'daki Karacaahmet Mezarlığı'nın içinden 1. Ordu Komutanlığı'na ait Selimiye Kışlası'na havan saldırısı düzenlediği ve AKP İstanbul İl binasına bombalı saldırı düzenlediği iddiasıyla İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 16 Ocak 2009'da tutuklandı.

El-Kaide Davası

Yargıtay 9. Ceza Dairesi 10 Haziran 2009'da, İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nin El-Kaide örgütünün yöneticileri oldukları iddia edilen Louai Sakka, Fevzi Yitiz, Yusuf Polat ve Harun İlhan'a verdiği ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile Adnan Ersöz ve Osman Eken hakkında verdiği müebbet hapis cezasını onadı.

Yargıtay 9. Ceza Dairesi, sanıklardan Seyit Ertul'a, "El-Kaide örgütünün Konya bölgesindeki grubunu kurduğu ve yönettiği" ileri sürülerek verilen 18 yıl hapis cezasının da onanmasına karar verdi.

Yargıtay 9. Ceza Dairesi ayrıca 23 sanığa "yasadışı örgüt üyesi oldukları", 9 sanığa "yasadışı örgüte bilerek ve isteyerek yardım ve yataklık ettikleri", bir sanığa "patlayıcı madde imal ettiği" suçlamalarıyla verilen mahkûmiyet kararlarını ve 14 sanık hakkında verilen beraat kararlarını da onadı.

El-Kaide Örgütü'ne yönelik 15 Ekim 2009'da İstanbul, Bursa, Adana, Tokat, Erzurum, Sakarya, Konya, Hatay, Batman ve Van'da düzenlenen eşzamanlı operasyonlarda 57 kişi gözaltına alındı. Gözaltına alınanların Türkiye'deki ABD ve İsrail Büyükelçilikleri'yle temsilciliklerine eylem hazırlığında oldukları iddia edildi.

Gözaltına alınanlardan 11'i "yasadışı örgüt üyesi oldukları" iddiasıyla 18 Ekim 2009'da tutuklandı.

Devrimci Yol Davası

Türkiye hukuk tarihinin en uzun siyasî davası olan ve 27 yıldır devam eden Devrimci Yol hareketinin Ankara'daki ana davasında Yargıtay 11. Ceza Dairesi, temyiz istemine ilişkin kararını 9 Temmuz 2009'da açıkladı.

Yargıtay 11. Ceza Dairesi, yargılama sırasında sanıkların savunma haklarının kısıtlanmasının yasaya aykırı olduğunu belirterek daha önce verilen 21 sanık hakkında verilen mahkûmiyet kararını bozdu. Karara göre sanıklar Ankara 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yeniden yargılancak.

Ankara 6. Ağır Ceza Mahkemesi, sanıklardan Nuri Özdemir, Emin Koçer, Yaşar Kanbur, Nurettin Aytun, Cahit Akçam, Murat Parlakay, Erdoğan Genç, Hasan Ertürk, Yusuf Yıldırım, Mehmet Hassoy, Hilmi İzmirli, Celal Mut, Melih Bekdemir, Ahmet Akın Dirik, Atalay Dede, Hıdır Adıyaman, Turhan Yalçın Bürkev, Halil Yasin Ketenoglu, Bünyamin İnan hakkında müebbet hapis, Veli Yıldırım ve Hüseyin Aslan hakkında ise 16 yıl 8 ay hapis cezası vermişti.

Toplam 22 sanıklı davada, müebbet hapis cezasına çarptırılan sanıklardan Osman Nuri Ramazanoğlu 2008 yılında yaşamını yitirmişti.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ise 2001 yılında Türkiye'ye, Devrimci Yol davasında adil yargılama süresinin aşıldığı gerekçesiyle ceza vermişti. 21 sanık hakkında verilen mahkûmiyet kararını bozmasının ardından yargılamaya Ankara 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 12 Kasım 2009'da yeniden başlandı.

Ankara 6. Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki duruşmaya 21 sanıktan Hilmi İzmirli, Hasan Ertürk, Yusuf Yıldırım, Turhan Yalçın Bürkev, Veli Yıldırım katıldı. Duruşmada söz alan sanık avukatları Yargıtay 11. Ceza Dairesi'nin bozma kararına uyulmasını istedi.

Mahkeme heyeti, diğer sanıkların da duruşmaya katılmaları için adreslerine tebligat gönderdi.

rilmesine, katılmamaları halinde duruşmaya zorla getirilmelerine karar vererek bir sonraki duruşmayı 19 Ocak 2009'a erteledi.

Devrimci Yol Hareketi'nin Adana ayağının ana davasının karar duruşması 9 Eylül 2009'da Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü.

Duruşmada söz alan sanıklardan Mehmet Beyaztaş, 10 yıl boyunca tutuklu kaldığını belirterek "kendilerinin değil, davayı açanların Anayasayı ihlal ettiklerini" söyledi.

Sanıklardan Muhtar Sarıkaya ise dava nedeniyle girdiği her işten çıkarıldığını kaydederek "savcılık belgeleri nereye gitsek arkamızdan geldi. 30 yıldır ne aile ne ev hayatı ne de bir şey kaldı. Bunun sonuçlarını daha çekecek miyiz?" şeklinde konuştu.

Son sözlerin ardından kararını açıklayan mahkeme heyeti, sanıklar Muhtar Sarıkaya, Ali Elbi, Erol Özcan, Ziya Arıkan, Yaser Hamiş, Mehmet Ayyıldız, Süleyman Eryılmaz ve Zakir Bayram'a 765 Sayılı TCK'nin "anayasal düzeni silah zoruyla değiştirmeye kalkışmak" suçunu düzenleyen 146/1. maddesine göre ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verdi. Cezaların ise müebbet hapis cezasına çevrildiğini açıkladı.

Olay tarihinde yaşı küçük olan sanık Zeynel Ordüzün'e 16 yıl 8 ay hapis cezası verilirken, sanık Mehmet Beyaztaş hakkındaki davanın zaman aşımı süresinin dolması nedeniyle dava ortadan kaldırıldı. Yakalanamayan sanık Serdar Sarıgül hakkındaki dosya da dava dosyasından ayrıldı.

Adana Sıkıyönetim Mahkemesi, "Yasadışı Devrimci Yol Örgütü'nü kurmak, sevk ve idare etmek, Devrimci Yol adına faaliyetlerde bulunmak, Devrimci Yol'a yardım etmek, adam öldürmek" gibi suçlardan 343 sanık hakkında açılan davayı 16 Haziran 1981'de görmeye başlamıştı. Adana Sıkıyönetim Mahkemesi'nin 1986'da verdiği hüküm, 1991'de Askerî Yargıtay tarafından bozulmuş, Adana Sıkıyönetim Mahkemesi'nin geçen süre içinde kapatılması nedeniyle dava Ankara Sıkıyönetim Mahkemesi'ne gönderilmişti.

Sıkıyönetim mahkemelerinin yargı yetkisinin kaldırılmasıyla davanın görülmesine Ankara 4.

Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edilmiş ve Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesi 8 Haziran 2001'de, 101 sanıklı davada sanıklardan 3'üne idam, 6'sına müebbet hapis cezası, 2'sine de ağır hapis cezası vermişti. Ancak Yargıtay usul eksikliği nedeniyle 11 sanık hakkında verilen hükmü 2007'de bozmuş dava Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yeniden görülmeye başlanmıştı.

Gaye Operasyonu Davası

MLKP üyesi ve yöneticisi oldukları iddiasıyla 10 Eylül 2006'da "Gaye Operasyonu" adıyla düzenlenen operasyonlarda tutuklanan 23 kişinin yargılanmasına 6 Kasım 2009'da İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi.

Atılım Gazetesi ve Özgür Radyo çalışanı ve yöneticisi olan, çeşitli tarihlerde görülen duruşmalarda tahliye edilen sekiz kişi ile tutukluluk halleri devam eden 15 kişinin yargılandığı duruşmada 15 kişinin tutukluluk halinin devamına karar veren mahkeme heyeti dosyadaki eksikliklerin giderilmesi için bir sonraki duruşmayı 26 Mart 2010'a erteledi.

MLKP Davası

MLKP örgütüne üye oldukları iddiasıyla 4 Şubat 2009'da İstanbul'da ve İzmir'de Özgür Radyo, Demokrat Radyo ve *Atılım Gazetesi*'nin çalışanlarına yönelik operasyonda gözaltına alınan ve 7 Şubat 2009'da "yasadışı örgüt üyeliği" suçlamasıyla tutuklanan Sinan Gerçek, Sonnur Sağlamer, Sakine Solhasan, Mine Özalp, Handan Atacık, Nadiye Gürbüz, Hacı Çiçek, Metin Özalp ve Nariye Coşkun hakkındaki iddianame tamamlandı. 9 kişiyi MLKP adına malî faaliyet yürütmekle suçlayan İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının 12 Mart 2009 tarihli iddianamesini kabul eden İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi, 9 kişiyi 27 Ağustos 2009'da yargılamaya başladı.

"MLKP adına eylem yaptıkları ve MLKP'ye üye oldukları" iddiasıyla yargılanan Muhabbet Kurt, İsmail Yılmaz, Azimet Ceyhan, Barış İnan, İmam Aydın, İnan Ulaş Gezici'nin karar duruşması 21 Ekim 2009'da İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü. Mahkeme

heyeti tutuklu sanıklar Muhabbet Kurt, İsmail Yılmaz, Azimet Ceyhan, Barış İnan, İnan Ulaş Gezici'ye ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verirken tutuksuz sanık İmam Aydın'a ise 6 yıl 3 ay hapis cezası verdi.

Mahkûm olan sanıklardan Muhabbet Kurt (31), 1995 yılında İstanbul'un Fatih İlçesi'ndeki Mert FM adlı radyonun işgal edilerek buradan örgütsel propaganda yapılması eylemine katıldığı, Gazi Mahallesi'nde iki polis memurunun yaralanması olayına karıştığı iddiasıyla 1998 yılında gözaltına alınmıştı. Gözaltında polis memurlarının tecavüzüne uğrayan Muhabbet Kurt, 11 yıldır "kaçma şüphesi olduğu ve tutuklanma nedenleri ortadan kalkmadığı" gerekçesiyle tahliye edilmiyordu.

FESK Davası

6 Mayıs 2009'da Yargıtay 9. Dairesi'nin, Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nin FESK üyesi ve yöneticisi olarak FESK adına eylemler yaptıkları iddia edilen Tahir Laçın, Mesut Çeki, Nilüfer Şahin ile Ongun Yücel'e 31 Ocak 2008'de verdiği mahkumiyet kararlarını; sanıkların hangi eylemlere ne şekilde katıldığının belli olmadığını ve maddi gerçeği destekleyecek kanıtların bulunmadığı gerekçesiyle bozduğu 10 Ağustos 2009'da öğrenildi. Tahir Laçın, Mesut Çeki, Nilüfer Şahin ile Ongun Yücel'in Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde tekrar yargılanmasına ise 15 Eylül 2009'da başlandı.

Yapılan yargılamada "FESK üyesi oldukları iddia edilen kişilerin evinde bulunan bir kitapta parmak izi çıktığı" gerekçesiyle beş yıldır tutuklu bulunan ESP üyesi Ongun Yücel tahliye edildi. Davanın bir sonraki duruşması ise 10 Kasım 2009'a ertelendi.

10 Kasım 2009'da yapılan yargılamada beş yıldır tutuklu bulunan Tahir Laçın, Nilüfer Şahin ve Mesut Çeki'nin tutukluluk halinin devamına karar veren mahkeme heyeti bir sonraki duruşmayı 2 Mart 2010'a erteledi.

Devrimci-Sol Ana Davası

12 Eylül 1980 Askerî Darbesi'nin ardından açılan ve ilk duruşması 1. Ordu Sıkıyönetim Mahkemesi'nde 15 Mart 1982'de yapılan 1243 sanıklı Devrimci Sol Ana Davası'nın Yargıtay'ın 2004 yılında verdiği bozma kararının ardından

15 Aralık 2009'da Üsküdar (İstanbul) 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmasında mahkeme heyeti kararını açıkladı. İki tutuklu 22 sanığın katıldığı duruşmada sanıklara son sözlerini soran mahkeme heyeti 39 sanığa ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verdi. 1204 sanık ise ölüm veya zamanaşımı nedeniyle beraat etti.

PKK Davası

Bingöl'de Muhittin Karaca ile Osman Koca'nın öldürülmesi olayıyla ilgili yargılanan PKK militanı Suriyeli Ö.K., 25 Mart 2009'da Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmada 3 kez ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına ve 59 yıl hapis cezasına mahkûm oldu.

Şırnak'ın İdil İlçesi'nde 2005 yılında polis memuru Hakan Açıl'ı kaçıran ve BOTAŞ petrol boru hattına saldırı gerçekleştiren PKK militanları Sedat Oğul ile Iraklı Bahtiyar Ali, 14 Nisan 2009'da Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmada ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm oldular. Mahkeme heyeti ayrıca Sedat Oğul'a "adam kaçırma", "nitelikli yağma", "izinsiz patlayıcı madde ve ruhsatsız silah bulundurma" suçlarından 42 yıl hapis cezası ile 100 000 TL para cezası, Bahtiyar Ali'ye de aynı suçlardan 20 yıl hapis cezası verdi.

Erzincan Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi'ne bağlı polis ekiplerinin, 19 Ekim 2009'da düzenlediği ev baskınlarında 23 öğrenci gözaltına alındı. Gözaltına alınanların "PKK'ye militan kazandırdıkları" iddia edildi.

Gözaltına alınan 23 kişiden 14'ü "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" ve "yasadışı örgüt üyesi oldukları" iddiasıyla 20 Ekim 2009'da tutuklanarak Erzurum H Tipi Cezaevi'ne gönderildi.

Hizbu't-Tahrir Davası

Ankara Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü ekipleri, Hizbu't-Tahrir örgütüne Ankara merkezli ve eşzamanlı olarak 23 ilde 24 Temmuz 2009'da operasyon düzenledi. Operasyonlarda 195 kişi gözaltına alındı.

Bursa'da gözaltına alınan 15 kişi, 26 Temmuz 2009'da, sorgularının tamamlanmasının ardından

dan adliyeye sevk edildi. Zanlılardan 3'ü savcılık tarafından, mahkemeye çıkarılan 12 zanlı ise Denetimli Serbestlik Yasası kapsamında tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı. Gözaltına alınan yakınlarını görmek için adliyeye giden aileler de zanlılara destek verince karışıklık yaşandı. Polis gruba biber gazı ile müdahale etti.

Konya'da düzenlenen operasyonda gözaltına alınıp adliyeye sevk edilen 9 zanlıdan altısı tutuklandı, üçü tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı.

Şanlıurfa'da gözaltına alınan 16 kişiden üçü tutuklandı. Van'da ise gözaltına alınan sekiz kişiden dördü 27 Temmuz 2009'da tutuklandı.

Diyarbakır'da Askerî Servis Aracına Bombalı Saldırı Davası

Diyarbakır'da 3 Ocak 2008'de askerî servis aracına yönelik yapılan ve 7 kişinin öldüğü, 68 kişinin yaralandığı bombalı saldırıyla ilgili dava Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 2 Ocak 2009'da karara bağlandı. Saldırılı düzenlediği iddia edilen sanık Erdal Polat, "devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozduğu", "yasadışı örgüt üyesi olduğu" ve "yasadışı örgüt adına eylem yaptığı" suçlarından olayda ölen yedi kişi için yedi, başka bir çatışmada ölen bir korucu için bir, devletin birliğine kastettiği için de bir kez olmak üzere toplam dokuz kez ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırıldı. Mahkeme diğer altı sanığa da Erdal Polat'ın "yasadışı örgüt üyesi" olduğunu bildikleri halde evlerinde barındırdıkları için "yasadışı örgüte bilerek ve isteyerek yardım etmek" suçundan 6'şar yıl hapis cezası verdi, 3 sanık ise beraat etti.

Beyazıt Meydanı Katliamı Davası

İstanbul'da 16 Mart 1978'de Beyazıt Meydanı'nda 7 öğrencinin ölümü, 41 öğrencinin de yaralanmasıyla sonuçlanan bombalı ve silahlı saldırıya ilişkin Mustafa Doğan, Latif Aktı ve Özgün Koç adlı 3 sanığın İstanbul 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılandığı dava 20 Ekim 2008'de zamanaşımı nedeniyle düşmüştü. Adalet Bakanlığı'nın kararlar ile ilgili olarak, davaya bakan hâkimlerin ihmali olup olmadığı konusunu araştırmak için görevlendirdiği

müfettişlerin "kararda hâkimlerin ihmali var" tespiti üzerine Adalet Bakanlığı, 18 Mart 2009'da söz konusu hâkimlerin "disiplin yönünden soruşturulması" için Hâkim ve Savcılar Yüksek Kurulu'na (HSYK) başvurdu.

Koşuyolu Parkı Katliamı Davası

Diyarbakır'da 12 Eylül 2006'da 10 kişinin ölümü ve 16 kişinin yaralanmasıyla sonuçlanan bombalı saldırıyla ilgili olarak 22 Mart 2009'da Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'nce Diyarbakır, Konya, Gaziantep, Mersin, Mardin, Batman, Sakarya ve Şanlıurfa'da düzenlenen eşzamanlı operasyonda gözaltına alınan 10 kişiden 26 Mart 2009'da tutuklanan üç kişinin yargılanmasına 11 Eylül 2009'da başlandı.

Saldırılı TİT'in üstlenmesine rağmen saldırılı PKK adına gerçekleştirdikleri iddia edilen Hikmet Topal, Burhan Güneş, Murat Ekin, Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki ilk duruşmada gözaltındaki ifadelerinin işkence altında alındığını belittiler.

Bombayı hazırlayıp patlattığı iddia edilen Hikmet Topal savunmasında, "12 Eylül günü bomba patladığında ben bilgisayarın başındaydım. Patlama olduğunda ailem ile birlikte balkona çıktım. Gaz sıkışması olabilir diyerek 112'yi aradık. Herhangi bir suretle patlayıcı veya bomba hazırlanmasını bilmem. Önceki ifademde adı geçen üsteğmen A.Ş. ve Sedat adlı astsubay tamamıyla gerçekdışıdır. Ben bombanın fotoğrafını çekmedim. Sanıklardan Burhan'a olayı TİT adına üstlenmesini söylemedim. Bu konuda talimat da vermedim. Yer gösterme sırasında, 'bombanın düğmesine basmadım' dediğim sırada bana yumruk atıldı. Bana emniyette cebir uygulandı. Mecburen 'bombanın düğmesine bastım' diye ifade verdim. Bana emniyette işkence yapıldı" dedi.

Mahkeme heyeti, Hikmet Topal, Burhan Güneş, Murat Ekin'in tutukluluk hallerinin devamına karar vererek bir sonraki duruşmayı 1 Aralık 2009'a erteledi.

1 Aralık 2009'daki 2. duruşmada ise olayla ilgili beyanda bulunmak istediğini bildiren tanık E.K.'nin sanıkların bulunmadığı bir duruşmada dinlenmesine karar verildi.

Mısır Çarşısı Patlaması Davası

Yargıtay 9. Ceza Dairesi, Mısır Çarşısı Davası'yla ilgili temyiz incelemesini 10 Mart 2009'da tamamladı. Daire, İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi'nin Sosyolog Pınar Selek için verdiği beraat kararının bozulmasına ve Pınar Selek'e eski TCK'nin 125. maddesi kapsamında 36 yıl ceza verilmesi gerektiğine hükmetti. Yargıtay Başsavcılığı ise Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin kararına karşı Yargıtay Ceza Genel Kurulu'na itiraz etti.

Mısır Çarşısı girişindeki Ünlüoğlu Büfe'de 9 Temmuz 1998'de meydana gelen patlama sonucu 7 kişi ölmüş 127 kişi de yaralanmıştı. Patlama sonrasında düzenlenen operasyonlarda, Pınar Selek'in de aralarında bulunduğu 15 kişi tutuklanmıştı. Pınar Selek yaklaşık 2,5 yıl cezaevinde kaldıktan sonra tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılmıştı. İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davada "patlama nedeninin bomba mı tüp mü olduğu anlaşamadığından ve bomba patlamasına ilişkin kesin delil bulunamamasından dolayı sanıklara ceza verilmesine gerek olmadığı" kararı verilmişti.

Diyarbakır'ın Bağlar İlçesi'nde bulunan Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğü'nün karşısında 9 Nisan 2009'da meydana gelen patlamada can kaybı olmadı. Patlamanın boru tipi bombadan meydana geldiği bildirildi.

Diyarbakır'da Polis Servisine Saldırı Davası

Diyarbakır'da 8 Ekim 2008'de polis servisine düzenlenen ve 5 kişinin ölmesiyle 18 kişinin de yaralanmasıyla sonuçlanan saldırıyla ilgileri olduğu iddiasıyla tutuklanan 13 kişi hakkında açılan davanın duruşmasına Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi.

9 Nisan 2009'daki duruşmada tutuklu sanıklar Ali Nergiz, Neutullah Yildeniz, Kamile Bayram, Bayram Engin, Mevlit Özbay, Arap Yildeniz, Halis Yildeniz, Murat Yildeniz, Neytullah Bayram, Ramazan Benice, Şefika Yildeniz, İhsan Bayram ve Maşallah Bayram ile sanıkların avukatları Serhat Eren, Sezgin Tanrikulu, Meral Danış Beştaş, Mehmet Ali Koç, Bahattin Özdemir hazır bulundu.

Tutuklulardan Mevlüt Özbey, olayın gerçekleştiği gün çalıştığını ve bunun cep telefonu opera-

törlerinden tespit edilebileceğini belirterek gözaltında işkence ve kötü muamele gördüğünü belirtti.

Mahkeme heyeti, tutuklulardan Kamile Bayram'ın en yakın hastaneye sevk edilip hamile olup olmadığının belirlenmesi için duruşmayı ileri bir tarihe erteledi.

Güngören Patlaması Davası

İstanbul'un Güngören İlçesi'nde 29 Temmuz 2008'de 17 kişinin ölümüne 154 kişinin de yaralanmasına neden olan patlamanın ardından tutuklanan 8 kişinin yargılanmasına 11 Mayıs 2009'da İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başlandı. Mahkemeye tutuklu sanıklar Hüseyin Türel, Ziya Kırac, Abdurrahman Oral, Şerafettin Kara, Cevat Aydın, Aydın Ağlar, Mehmet Salih Yanak, Nusret Teriş ile tutuksuz sanık Şaban Güneş ve avukatları Mehmet Sani Kızılkaya, Hüseyin Çalışçı, Ercan Kanar, Eren Keskin, Behrem Demir, Cezmi Yalçın katıldı. Sanıkların ifadesinin alındığı ilk duruşmada Hüseyin Türel iddiaları reddetti. Herhangi bir örgütle bağlantısı olmadığını ifade eden Hüseyin Türel savunmasında, gözaltında tutuldukları sırada kendilerine "size söylediğimiz her şeyi kabul edin, biz şimdi dışarıdan on kişi getirsek ve kimi savcıya çıkartırsak bu iş onlara kalacak" denildiğini, 24 saat boyunca uyutulmadığını ve bir kere de kendisine yumruk atıldığını söyledi.

Sanık Nusret Teriş ise savunmasında, cezaevinde jandarma erlerinin ve gardiyanların fizikî saldırısına maruz kaldığını belirtti.

Gizli tanık ifadesi doğrultusunda tutuklanan sanık 8 kişinin tutukluluk hallerinin devamına karar veren mahkeme heyeti duruşmayı 14 Ekim 2009'a erteledi. Öte yandan duruşma için adliyeye getirilen 8 kişi, adliye girişinde patlamada yaşamını yitirenlerin tepkisiyle karşılaştı. Sanık avukatı Ercan Kanar da patlamayı kınayarak eğer 8 kişi suçlu bulunursa mutlaka cezalarını çekmeleri gerektiğinin fakat şu anda yargılama aşamasında bulunduğu için hiçbirinin suçlu olmadığını söyledi.

14 Ekim 2009'daki duruşma için İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi'ne getirilen tutuklu sanıklar Hüseyin Türel, Ziya Kırac,

Abdurrahman Oral, Şerafettin Kara, Cevat Aydın, Aydın Ağlar, Mehmet Salih Yanak, Nusret Teriş ile tutuksuz sanık Şaban Güneş çevrede bulunanlar tarafından linç edilmek istendi.

Gizli tanık ifadesi doğrultusunda tutuklanan sanık 8 kişinin tutukluluk hallerinin devamına karar veren mahkeme heyeti duruşmayı 31 Mart 2010'a erteledi.

Duruşmada söz alan sanık avukatları, müvekkillerinin gizli tanık beyanları üzerine başka hiçbir somut delil olmadan "örgüt üyeliği"nden yargılandığını ifade ederek olayın gerçek failleri ve arkasındaki güçlerin açığa çıkarılması gerektiğini vurguladılar.

Sanık Hüseyin Türelî'nin avukatı Ercan Kanar, müvekkili hakkında teknik takibin 21 Nisan 2008'de başladığını, patlamadan 20 gün önce dahi takip için mahkeme kararı alındığını belirtti. Gizli tanığın 11 Mayıs 2008'de ifade verdiğini ve 12 Mayıs 2008'de sanıkların evlerini polis ekiplerine gösterdiğini söyleyen Ercan Kanar, "madem sanıkların olayla ilişkisi vardı.

Polisler 27 Temmuz 2008'e kadar ne yaptı?" diye sorarak "patlama olunca gerçek failler bulunamadığı için 'toplumda infial var' diye sanık yaratılmıştır. Kurgu bu" dedi.

İddianameyi hazırlayan savcının, gizli tanığı dinlemediğini sadece polise verdiği ifadenin iddianamede olduğuna dikkat çeken Ercan Kanar, "bu kişinin polisin zorlamasıyla gizli tanık olmadığını nereden bilelim?" diye sordu.

Kuşadası'nda Bombalı Saldırı Davası

Aydın'ın Kuşadası İlçesi'nde 16 Temmuz 2005'te ikisi yabancı turist, beş kişinin yaşamını yitirdiği, 13 kişiyi de yaralandığı bombalı saldırıyla ilgili olarak altı kişinin yargılandığı dava 29 Aralık 2009'da sonuçlandı. İzmir 8. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen karar duruşmasında mahkeme heyeti, sanıklardan PKK üyesi Mehmet Sıraç Keskin'i altı kez müebbet hapis cezasına ve 161 yıl 1 ay 10 gün hapis cezasına mahkûm etti. Mahkeme heyeti Hüseyin Geçti, Alican Kuzu, Maşallah Tokay, Cengiz Tokay ve Hanifi Yılmaz'ın ise delil yetersizliğinden beraat etmesine karar verdi.

2. YARGISIZ İNFAZ, DUR İHTARI, RASTGELE ATEŞ AÇMA OLAYLARI

İbrahim Halil Çoban

Şanlıurfa'da 26 Ocak 2009 sabahı devriye görevi yapan polis ekipleri, durumundan şüphelendikleri 3 kişiyi durdurmak istedi. Ekiplerin "dur" ihtarına rağmen kaçmaya çalıştıkları iddia edilen 3 kişiden İbrahim Halil Çoban (17), polis memurlarından birinin silahını almaya çalıştığı gerekçesiyle açılan ateş sonucu öldürüldü. Yapılan inceleme sonucunda F.C. (26) adlı polis memuru tutuklanırken, devriye ekibinde yer alan diğer polis memurları hakkında soruşturma açıldı. Tutuklandıktan bir ay sonra tahliye edilen polis memuru hakkında verilen hapis cezası daha sonra ertelendi.

X.X.

Van'ın Başkale İlçesi'ne bağlı Koçdağ Köyü'nün sınır noktalarına Koçdağ ve Koru Karakolu tarafından 11 Mart 2009'da yapılan

top atışları sonucunda 1 köylünün yaşamını yitirdiği, 2 köylünün yaralandığı bildirildi.

Emre Günay

Hatay'ın İskenderun İlçesi'nde 5 Nisan 2009'da polis ekipleri, kimlik sordukları Emre Günay'ın (30) polis ekiplerine ateş ederek kaçması üzerine yapılan "dur" ihtarına uymadığı iddiasıyla Günay'ı öldürdü.

Savaş Öztürk

Van'ın Başkale İlçesi'ne bağlı Erenler Köyü'nde 11 Mayıs 2009'da Savaş Öztürk'ün askerler tarafından öldürüldüğü bildirildi. Köye giriş ve çıkışların yasakladığı olaya ilişkin bir açıklama yapan Başkale Kaymakamı Yunus Kalaycı ise Savaş Öztürk'ün "dur" ihtarına uymadığını iddia ederek şunları söyledi: "Daha sonra askerlerin silahını almak isterken boğuşma meydana geliyor. Bu sırada silahın ateş alması

sonucu Savaş Öztürk, boynundan isabet alarak yaşamını yitirdi. Kaza sonucu meydana gelen bir olaydır. Kasten öldürme veya ateş etme söz konusu değil”.

Salih Ergil

Kayseri’de Salih Ergil (22) daha önceden çalıştığı ve alacağı olduğu iddia edilen Salih Ergil 17 Mayıs 2009’da fabrikayı basarak fabrika çalışanlarını rehin aldı. Rehin aldığı 3 kişiyi serbest bırakan Salih Ergil, jandarma ekiplerinin açtığı ateş sonucu öldürüldüğü ileri sürüldü. Yetkililer basın mensuplarının olay bölgesine alınmadığı olayla ilgili olarak ise Salih Ergil’in intihar ettiği açıklamasını yaptı.

Mustafa Uslu

Tokat’ın Turhal İlçesi’nde trafik kontrolü yapan polis ekiplerinin 10 Temmuz 2009’da “dur” ihtarına uymadığı iddia edilen Mustafa Uslu (38) bir polis memurunun açtığı ateş sonucu öldürüldü.

Polis memuru ise aracın peşinden koşarken silahının kazayla ateş aldığını ve kurşunun Mustafa Uslu’ya isabet ettiğini iddia etti. Olayla ilgili polis memurları hakkında açılan dava devam ediyor.

Alişekx Muhammed

Kolluk güçlerinin “yasadışı örgütün dağ kadrosuna adam kazandırdığı” gerekçesiyle takip ettiği ileri sürülen kişilerin içinde olduğu 76 AS 471 plakalı araç, 28 Temmuz 2009’da kolluk güçlerince Iğdır’da durdurulmak istendi. Iğdır Valisi Saffet Karahisarlı’nın açıklamasına göre “dur” ihtarına uymayarak kaçmaya çalışan ve polis ekibine ateş açtığı iddia edilen Suriye uyruklu Alişekx Muhammed ile polis ekibi arasında çatışma çıktı ve kaçmaya çalıştığı iddia edilen Alişekx Muhammed boynundan vurularak öldürüldü. İki polis memurunun yaralandığı çatışmada otomobilde bulunan 4 kişi de gözaltına alındı.

İlter Salan

Van’ın Özalp İlçesi’nde 30 Temmuz 2009’da İran sınırında mazot kaçakçılığı yaptıkları iddia edilen 2 kişiye askerlerin açtığı ateş sonucu İlter

Salan (25) yaşamını yitirirken N.S. (15) de ağır yaralandı.

Ceylan Önkol

28 Eylül 2009’da Diyarbakır’ın Lice İlçesi’ne bağlı Birlik Köyü’nde yaşayan Ceylan Önkol’un (14) jandarma karakolundan açılan ateş sonucu öldüğü ileri sürüldü. Ceylan Önkol’un ölümünün meydana gelen bir patlamadan da kaynaklanabileceği iddia edilirken Lice Cumhuriyet Savcısı’nun “can güvenliğinin olmadığı” iddiasıyla olay yerine gitmedi.

Ceylan Önkol’un ölümüyle ilgili başlatılan soruşturma kapsamında hazırlanan bilirkişi raporu 12 Ekim 2009’da tamamlandı. Raporu açıklayan Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcı Vekili Eyyüp Mutlu, İl Emniyet Müdürlüğü’nde görevli patlayıcı madde uzmanı iki bilirkişi tarafından hazırlanan rapora göre Ceylan Önkol’un, daha önce araziye atılmış ancak patlamamış 40 milimetrelik bombaatar mühimmatına elindeki budama bıçağıyla vurması sonucu meydana gelen patlamayla yaşamını yitirdiğini söyledi.

Lice Cumhuriyet Savcısı Mustafa Kamil Çolak’ı “güvenlik” gerekçesiyle olay yerine götürmeyen Abalı Jandarma Karakolu görevlileri hakkında ise 24 Ekim 2009’da soruşturma başlatıldı.

Şefi Derwişi

Van’da İran’dan kaçak mal taşıyan Şefi Derwişi 27 Eylül 2009’da askerlerin açtığı ateş sonucu öldürüldü.

Musa Dönmez

Musa Dönmez, Ankara’nın Etimesgut İlçesi’nde 1 Ekim 2009’da, “hırsızlık olayına karıştığı” iddiasıyla polis ekiplerinin “dur” ihtarına uymadığı gerekçesiyle bir araca açtığı ateş sonucu başına isabet eden kurşunla yaşamını yitirdi.

İbrahim Atabay

Sunullah Keserci

Necmeddin Ahmed Hasan

Van’ın Çaldıran İlçesi’ne bağlı Buğulukaynak (Kel) Köyü’ne 6 Ekim 2009’da baskın düzenle-

yen kolluk güçleri, köyden çıkmaya çalışan silahsız HPG militanları Sunullah Keserci'yi, Necmeddin Ahmed Hasan'ı ve köyde yaşayan İbrahim Atabay'ı (18) öldürdü. İçişleri Bakanı Beşir Atalay üç kişinin çıkan çatışma sonucu öldüğünü ileri sürdü.

Murat Koku

Hatay'da 12 Ekim 2009'da polis ekiplerinin şüpheli bulduğu motosiklete yaptığı "dur" ihtarının ardından ateş açması sonucu motosiklette bulunan Murat Koku (28) yaşamını yitirdi. Motosiklette bulunanların da ateş açtığı iddia edilen olayda, polis memuru Yavuz Dost'un da yaralandığı öğrenildi.

Şahabettin Koçak

Van'ın Özalp İlçesi'nden İran'a "yasadışı yollardan geçtikleri" gerekçesiyle 25 Ekim 2009'da Kurudere Jandarma Karakolu tarafından gözaltına alınan Şahabettin Yalçınkaya, Orhan Akyürek, Cihan Meşe ve Rıdvan Akyürek adlı dört kişiye karakolda işkence ve kötü muamele yapıldığı ileri sürülmüş, İran'a "yasadışı yollardan geçtikleri" iddia edilen Şahabettin Koçak İran askerlerince öldürüldüğü açıklanmıştı. İnsan Hakları Derneği (İHD) Van Şubesi ise Şahabettin Koçak'ın TSK mensubu askerler tarafından öldürüldüğünü ileri sürdü.

Esker Rudabe

Van'ın Saray İlçesi'nde 28 Ekim 2009'da İran sınırından geçmek isterken askerlerin açtığı ateş sonucu ağır yaralanan İran vatandaşı Esker Rudabe tedavi gördüğü Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde 4 Kasım 2009'da yaşamını yitirdi.

Alaattin Karadağ

İstanbul'un Esenyurt İlçesi'nde 19 Kasım 2009 gecesi parkta oturan iki kişiye "dur" ihtarına uymadıkları gerekçesiyle polis ekiplerinin ateş açması sonucu, adının Davut Kömür olduğu iddia edilen ancak daha sonra Alaattin Karadağ olduğu tespit edilen bir kişi yaşamını yitirdi. Olayda polis memuru Oğuzhan Vural'la polis memurlarının iki kişiyi yakalamak için bindiği minibüsün şoförü İsmail Durmuş yaralanırken İstanbul Emniyet Müdürlüğü, parkta oturan iki kişinin kaçarken ateş açtığı bunun üzerine polis

ekiplerinin karşılık verdiğini açıkladı. Görgü tanıklarıysa yakalanarak etkisiz halde getirilen Alaattin Karadağ'ın yerde hareket edemeyecek durumdayken başına ateş edilerek öldürüldüğünü ileri sürdü.

Orhan Yılmazkaya

İstanbul'un Kadıköy İlçesi'nde bağlı Bostancı Semt'i'nde bir eve 27 Nisan 2009'da baskın düzenleyen polis ekipleriyle evde bulunan ve Devrimci Karargâh Örgütü'nün militanı olduğu iddia edilen bir kişi arasında yaklaşık 7 saat süren bir çatışmada meydana geldi. Çatışmada polis telsizinden yaptığı konuşmada adının Orhan Yılmazkaya olduğunu ileri sürerek, "teslim olmayacağını, yeteri kadar el bombası ve mermisinin olduğunu" iddia eden kişi, bir başkomiser ve çatışmayı izleyen Mazlum Şeker yaşamını yitirdi. NTV Kameramanı İlhan Kandaz'ın ve 7 polis memurunun da yaralandığı baskınla ilgili olarak Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK), yayın yasağı kararı aldı. İstanbul Valisi Muammer Güler ise baskının yapıldığı evle birlikte 60 ayrı yere polis ekiplerinin baskın düzenlediğini açıkladı.

İbrahim Özkaymak

Gaziantep'te 28 Ağustos 2009'da yolda bir sürücüyle tartışan Şahinbey İlçe Emniyet Müdürlüğü'nde görevli polis memuru A.G.'nin havaya açtığı "uyarı ateşi"nin mermisinin yoldan geçmekte olan İbrahim Özkaymak'a (41) isabet etmesi sonucu ağır yaralanan İbrahim Özkaymak kaldırıldığı hastanede yaşamını yitirdi. Gözaltına alınan polis memuru A.G., 29 Ağustos 2009'da tutuklandı.

Özge Koca

Kütahya'nın Çavdarhisar İlçesi'nde 17 Ekim 2009'da katıldığı bir düğünde beylik tabancasıyla rastgele ateş açan polis memuru E.A.'nın tutukluk yapan silahıyla uğraşırken silahın ateş alması sonucu vücuduna kurşun isabet eden Özge Koca (14) ağır yaralandı. Özge Koca'ya isabet eden kurşunun sekmesi sonucu E.A.'nın oğlu T.A.'nın (5) da yaralandığı öğrenilirken, Özge Koca kaldırıldığı hastanede yaşamını yitirdi. Olaydan sonra gözaltına alınan E.A. ise tutuklandı.

Halil Taşçı

İstanbul'un Esenyurt İlçesi'nde 1 Kasım 2009'da gözaltına alınan iki çocuktan E.G. (16) ve çocukların polis otosundan kaçmasını engellemek isteyen polis memuru Mesut Aktaş arasında çıkan boğuşmada, Mesut Aktaş'ın silahının ateş alması sonucu polis memuru Halil Taşçı, vücuduna isabet eden kurşunla yaşamını yitirdi. Olayın zanlısı olarak aranan E.G., 2 Kasım 2009'da Esenyurt Jandarma Karakolu'na teslim olduktan sonra tutuklanarak Kartal Çocuk Cezaevi'ne gönderilirken olayı değerlendiren İnsan Hakları Derneği (İHD) İstanbul Şubesi Başkanı Gülseren Yoleri, "çocuğa karşı silah kullanmak, boğuşma dahi olsa gerekçe olarak sunulamaz" dedi.

Mahsum Karaoğlan**Mustafa Dağ**

Abdullah Öcalan'ın doğum günü olması nedeniyle 4 Nisan 2009'da Şanlıurfa'nın Suroç İlçesi'nden Halfeti İlçesi'ne yürüyüş yapmak isteyen gruba kolluk güçlerinin açtığı ateş sonucu Mahsum Karaoğlan (21) ve Mustafa Dağ (27) yaşamını yitirdi.

Sinan Aydın

Diyarbakır'da 15 Şubat 2009'daki gösterilere müdahale eden kolluk güçlerinin kullandığı biber gazından etkilenen Sinan Aydın'ın (59) hastaneye kaldırıldığı ve tedavi gördüğü fakat akciğerlerine dolan gazın etkisiyle 11 Mart 2009'da yaşamını yitirdiği öğrenildi.

Mehmet Uytun

Şırnak'ın Cizre İlçesi'nde 9 Ekim 2009'da gerçekleştirilen protesto gösterilerine müdahale eden kolluk güçlerinin attığı gaz bombasının annesiyle balkonda oturan Mehmet Uytun'a (1,5) gelmesi sonucu ağır yaralanan Mehmet Uytun, beyninde darbeye bağlı ödem oluşması sonucu 19 Ekim 2009'da tedavi gördüğü Dicle Üniversitesi (Diyarbakır) Tıp Fakültesi'nde yaşamını yitirdi.

İshak Kalvo

İstanbul'da 6 Ekim 2009'da başlayan ve 7 Ekim 2009'da bitecek olan IMF ve Dünya Bankası toplantılarını, 6 Ekim 2009'da toplantıların yapıldığı Harbiye Senti'ndeki Kongre Vadisi

önünde protesto etmek isteyen anti-kapitalist yaklaşık 7500 kişiye kolluk güçleri Taksim Meydanı'nda silah, plastik mermi, cop, biber gazı, tazyikli ve boyalı su ile gaz bombasıyla müdahale etti. Müdahale sırasında atılan gaz bombalarından yayılan gazın da etkisiyle sahibi olduğu işyerinde kalp krizi geçiren İshak Kalvo (55), hastaneye yetiştirilmek üzere bindirildiği taksiye, polis ekiplerinin müdahale alanından çıkışına izin vermemesi sonucu yaşamını yitirdi.

Abdülşamet Erım

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın talimatıyla DTP'ye yönelik başlatılan gözaltına almaları ve tutuklamaları 23 Nisan 2009'da Hakkâri'de protesto eden gruba polis ekipleri basınçlı su, gaz bombası ve biber gazıyla müdahale etti. Kolluk güçlerinin aşırı güç kullanımından kaçan ilköğretim öğrencisi Abdülşamet Erım (14) başını dere kenarındaki kayalıklara çarptıktan sonra boğularak yaşamını yitirdi.

O.Ü.

İstanbul'un Ümraniye İlçesi'nde 14 Şubat 2009'da polis memuru H.Ö.'nin (43) bir süredir birlikte olduğu O.Ü.'yü (32) başından tek kurşunla vurarak öldürdüğü öğrenildi. 19 Şubat 2009'da yakalanan H.Ö. tutuklanarak cezaevine konuldu.

Mehmet Köten

Adana'nın Kozan İlçesi'nde 26 Şubat 2009'da polis memuru Fikri Yüce (35) tartıştığı Mehmet Köten'i tabancasıyla vurarak öldürdü. Fikri Yüce olaydan sonra gözaltına alındı.

Zafer Aydın**Oktay Aydın**

İstanbul'un Kadıköy İlçesi'nde 28 Şubat 2009'da kendisini sivil polis memuru olarak tanıtan Ferhat Alparslan (28) ile Zafer Aydın ve Oktay Aydın arasında çıkan tartışmanın kavgaya dönüşmesi sonucu Ferhat Alparslan, Zafer Aydın'ı ve Oktay Aydın'ı silahıyla vurarak öldürdü. 2 kişinin de yaralandığı olayın ardından tutuklanan Ferhat Alparslan'ın İstanbul Emniyet Müdürlüğü Çevik Kuvvet Şubesi'nde tekniker olarak çalıştığı öğrenildi.

Avni Yeniay

Antalya'nın Finike İlçesi'nde 6 Mart 2009'da trafik polis memuru A.Ç. ile emekli asker Avni Yeniay arasında belirlenemeyen bir nedenden ötürü çıkan tartışmanın kavgaya dönüşmesi sonucu A.Ç., tabancasıyla Yeniay'ı vurarak ağır yaraladı. Yeniay'ın beyin ölümünün gerçekleştiği bildirildi.

Emine Karadağ**Özcan Akçiçek**

İzmir'in Ödemiş İlçesi'nde 10 Haziran 2009'da, Emine Karadağ'ın (34), iki çocuğunun velayetini almak için eski eşi, polis memuru Melih Işıkoğlu'na (37) açtığı davanın duruşmasının ardından adliye bahçesinde Emine Karadağ ve Karadağ'ın avukatı Özcan Akçiçek (36) ile karşılaşan Melih Işıkoğlu beylik tabancasıyla Emine Karadağ ve Özcan Akçiçek'i öldürdükten sonra intihar etti.

Nurşen Yeşilçayır

Antalya'da Elmalı İlçe Jandarma Komutanlığı'nda görevli Hüsamettin Göçer adlı uzman çavuş, 4 Ekim 2009'da tartıştığı Nurşen Yeşilçayır'ı (30) başına üç el ateş ederek öldürdü.

Emrah Gezer

Ankara'da 26 Aralık 2009 gecesi eğlenmeye gittiği barda arkadaşlarıyla Kürtçe şarkı söyleyen Emrah Gezer'le tartışan polis memuru Serkan Akbulut (32), tartışmanın büyümesi üzerine Emrah Gezer'i silahıyla vurarak öldürdü. Tartışmayla bir ilişkisi olmayan Zafer Şimşek'in de vücuduna isabet eden kurşunlarla ağır yaralandığı ve hayatî tehlikesinin bulunduğu belirtildi. Olay sonrasında eski özel harekâtçı olduğu belirtilen Serkan Akbulut tutuklandı.

Hamdi Delefoğlu

Aydın'ın Bozdoğan İlçesi'nde 1 Haziran 2009'da trafik ekibinin "dur" ihtarında bulunarak kendisini durdurmaya çalışması üzerine paniğe kapılarak motosikletiyle kaçmaya çalışan Hamdi Delefoğlu (17) kamyonun altında kalarak yaşamını yitirdi. Hamdi Delefoğlu'na

taziye ziyaretine giden Bozdoğan Kaymakamı Bülent Tekbıyıkoglu, "oğlumuzun ölmesine neden olan polistir. Başka canlar yanmasın. Polis cezalandırılsın" şeklindeki tepkiler üzerine "haklısınız, ortada ne bir banka soygunu var, ne de bir hırsız kovalanıyor. Polis arkadaşımız motosikletin plakasını alıp takip etmeye bilirdi. Gerekeni yapacağız" diyerek olayla ilgili cumhuriyet savcılığının soruşturma başlattığını belirtti.

Mehmet Ergüler

Konya'nın Ereğli İlçesi'nde jandarma ekiplerinin 8 Ağustos 2009'da bir otomobilin "dur" ihtarına uymadığı iddiasıyla yola kamyonla yaptığı bariyere çarpan otomobilde bulunan Mehmet Ergüler (40) öldü, Aydoğan Torun (38) ve Mustafa Zeybek (47) de yaralandı.

X.X.

İstanbul'un Kadıköy İlçesi'nde 25 Ağustos 2009'da polis ekibinin şüpheli gördüğü iki kişiye yaptığı "dur" ihtarının ardından başlayan kovalamaca sonunda direğe çarparak durabilen aracın içinde bulunan ve kimliği belirlenemeyen bir kişi yaşamını yitirirken bir kişi de ağır yaralandı.

Ali Kaya

İstanbul'da motosikletli polis ekibinin 2 Ekim 2009'da yolun karşısına geçmeye çalışan Ali Yaya'ya çarpması sonucu Ali Kaya yaşamını yitirdi. Motosiklette bulunan 2 polis memurunun da yaralandığı bildirildi.

2.1. Yargısız İnfaz, Dur İhtarı, Rastgele Ateş Açma Olayları Sonucu Meydana Gelen Yaralanmalar**Şehriban Duyan**

Bir askerî helikopterin Hakkâri'nin Şemdinli İlçesi'nin Derecik Beldesi'ne bağlı Derkê Köyü'nü 3 Ocak 2009'da taradığı ve yaralı Şehriban Duyan'ın (16), yolların kapalı olması nedeniyle köyde tedavi edilmeye çalışıldığı iddia edildi. Hakkâri Valiliği'nden yapılan açıklamada HPG'ye yönelik düzenlenen operasyonda

yanlışlıkla köyün vurulduğunu ve seken kurşunların Şehriban Duyan'a isabet ettiği ifade edildi.

Halil Efe

Ankara'nın Mamak İlçesi'nin Ortaköy Mahallesi'nde 9 Şubat 2009'da trafikte yol verme nedeniyle çıkan tartışma sonucu polis memuru M.S. (26), Halil Efe'ye (22) ateş ederek Efe'nin ağır yaralanmasına neden oldu. Efe'nin hayatı tehlikesinin devam ettiği belirtilirken olay yerinden kaçan M.S.'nin yakalanmasının ardından tutuklandığı öğrenildi.

Kadir Düzgün

Konya'da 22 Mart 2009'da Kadir Düzgün (24) otomobiliyle giderken polis ekiplerinin Düzgün'ün "dur" ihtarına uymadığı gerekçesiyle açtığı ateş sonucu ağır yaralandı.

Eldin Bağdem

Siirt'te 21 Mart 2009'da operasyona çıkan askerlerin açtığı ateş sonucu Eldin Bağdem (47) yaralandı. Yetkililer su almaya giden Bağdem'e "dur" ihtarında bulunduğu fakat uyarıyı duymayan Bağdem'e HPG militanı olduğu zannedilerek ateş açıldığını bildirdi.

Yawer Huseyni Sarmalı

İran ve Türkiye sınırlarında mazot kaçakçılığı yaptığı ileri sürülen İranlı Yawer Huseyni Sarmalı, 4 Nisan 2009'da Van'ın Saray İlçesi'ne bağlı Qurcên (Kuruca) Köyü yakınlarında askerlerin açtığı ateş sonucu yaralandı.

Cebrail Ancar

Mersin'de 24 Nisan 2009'da polis ekipleri "yasadışı örgüt üyesi oldukları" gerekçesiyle boş bir arazide yürüyen iki kişiye "dur" ihtarının ardından ateş açtı. Cebrail Ancar'ın ağır yaralandığı olayın ardından, iki kişinin evine operasyon düzenleyen polis ekipleri, evde bulunanlarla birlikte toplam 6 kişiyi gözaltına aldı.

N.S.

Hakkâri'nin Şemdinli İlçesi'nde 8 Mayıs 2009'da bir askerî taburdan açıldığı iddia edilen ateş sonucu N.S. (6) adlı çocuk yaralandı.

S.A.

Denizli'de 6 Haziran 2009'da S.A. (27), aracıyla giderken ters yöne girdiği iddiasıyla polis ekiplerinin yaptığı "dur" ihtarına uymadığı gerekçesiyle polis ekibi tarafından ayağından vuruldu.

Mesut Ocak

Samsun'un Çarşamba İlçesi'nde 14 Temmuz 2009'da trafik kontrolü yapan polis ekiplerinin "dur" ihtarına uymadığı iddia edilen Mesut Ocak'ın (18) kullandığı araca bir polis memurunun ateş açması sonucu arka koltukta oturan Emre Çavuş (18) sırtından vurularak yaralandı. Olayla ilgili adli ve idari soruşturma başlatıldığı öğrenildi.

İhsan Akbıyık

Ankara'nın Elmadağ İlçesi'nde 8 Ağustos 2009'da polis ekiplerinin "dur" ihtarına uymadığı iddia edilen bir otomobile açtığı ateş sonucu yolda yürüyen İhsan Akbıyık (53) yaralandı.

Coşkun Doğan

Bursa'nın Yıldırım İlçesi'nde 7 Eylül 2009'da oruç tutmayan Coşkun Doğan'la (29) Coşkun Doğan'ın oruç tutmamasını eleştiren Nurhan Demir arasında çıkan tartışmaya olay yerine gelen polis ekibi müdahale etti. Alkollü olduğu için ehliyetine el konulacağını düşünen Coşkun Doğan'ın arabasıyla kaçarken polis ekibinin, arabanın camından içeri biber gazı sıkması sonucu Coşkun Doğan'ın duvara çarptığı, polis ekibinin de Coşkun Doğan'ı etkisiz hale getirmek için Coşkun Doğan'a 3 el ateş ettiği ileri sürüldü. Bursa Devlet Hastanesi'ne kaldırılan Coşkun Doğan'ın sağlık durumunun iyiye gittiği belirtildi.

X.X.

X.X.

X.X.

X.X.

X.X.

Van'ın Çaldıran İlçesi'ne bağlı Yukarı Cillê (Çilli) Köyü'nde yaşayan ve İran sınırında mazot kaçakçılığı yaparak geçimini sağlayan

köylüler, 5 Eylül 2009'da Onur Tepe Karakolu'nda görevli askerler tarafından yakalanıp gözaltına alındıktan sonra işkence ve kötü muameleye maruz kaldıklarını savunarak İnsan Hakları Derneği (İHD) Van Şubesi'ne başvurmuş ve konuyla ilgili olarak Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) 11 Eylül 2009'da Van'a gezici sağlık ekibi göndermişti.

10 Eylül 2009'da ise işkence ve kötü muamele iddialarının ardından köye gelen askerlerin, köylülere ateş etmesi sonucu 5 köylünün yaralandığı ileri sürüldü.

Kemal Sağ

Güzel Sağ

Bingöl'ün Kiğı İlçesi'ne bağlı Zangok Mezrası'nda arıcılık yapan Kemal Sağ'ın, 26 Ekim 2009'da evinin yakınlarında hayvan zannederek ateş ettiği askerin, Kemal Sağ'a ateş açarak karşılık vermesi sonucu Kemal Sağ ve Kemal Sağ'ın eşi Güzel Sağ yaralandı.

Ekser Rudabe

Van'ın Saray İlçesi'ne bulunan Kapıköy Sınır Kapısı yakınlarında sınırdan 28 Ekim 2009'da Türkiye'ye geçmek isteyen Ekser Rudabe adlı İranlı, askerlerin açtığı ateş sonucu ağır yaralandı.

Özkan Gerçek

Ömer Adıgüzel

İstanbul'un Avcılar İlçesi'nde 8 Kasım 2009'da kimlik kontrolü yapan polis ekiplerinin "dur" ihtarına uymadıkları iddiasıyla açtığı ateşe Özkan Gerçek'in ve Ömer Adıgüzel'in karşılık vermesi üzerine çıkan çatışmada Ufuk Eren (27) adlı polis memuru ve iki kişi yaralandı.

Özkan Gerçek'in ve Ömer Adıgüzel'in, Okmeydanı Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde ameliyat ve tedavi olmaları gerekirken 12 Kasım 2009'da tutuklanarak Metris T Tipi Cezaevi'ne götürülerek tek kişilik hücrede tutuldukları öğrenildi. Özkan Gerçek ve Ömer Adıgüzel adına açıklama yapan Avukat Zeliha Kabataş, müvekkillerinin yaralarının açık olduğunu ve kemik enfeksiyonu oluşma riskinin bulunduğunu belirtti.

S.K.

Konya'nın Selçuklu İlçesi'nde 27 Kasım 2009 gecesi Şerife Akkanat İlköğretim Okulu'nda "hırsızlık yapıldığı" ihbarı alan ve okula gelen polis ekiplerinin okuldan çıktıkları ileri sürülen üç çocuğa ateş etmesi sonucu S.K. (16) sırtından vurularak ağır yaralandı. Olayla ilgili dört polis memuru hakkında soruşturma başlatıldı. Polis memurları M.Ç. ve M.A. çıkarıldıkları mahkeme tarafından 1 Aralık 2009'da tutuklandı.

Nurettin Bağcı

Konya'da 13 Şubat 2009'da gözaltına alınan Nurettin Bağcı, götürüldüğü Özalkent Polis Merkezi'nde ayağından vuruldu. Karakoldan yapılan açıklamada, polis memurunun Nurettin Bağcı'nın üzerinden çıkan tabancayı kurcalarken silahın ateş aldığı ve kurşunun Bağcı'nın ayağına isabet ettiği belirtildi.

A.Ö.

Kırıkkale'nin Karakeçili İlçesi'nde 27 Mayıs 2009'da, Emniyet Müdürlüğü önünde tartışan iki grubun arasında çıkan kavgaya müdahale eden İ.K. adlı polis memurunun açtığı ateş sonucu A.Ö. yaralandı.

İhsan Şen

Şırnak'ın İdil İlçesi'nde 14 Şubat 2009'daki gösterilere müdahale eden polis ekiplerinin attığı biber gazının fişeğinin İhsan Şen'e (17) isabet etmesi sonucu İhsan Şen'in ağır yaralandığı öğrenildi.

Nazmiye Azgan

Mersin'in Akdeniz İlçesi'nde 14 Şubat 2009'daki yürüyüşe müdahale eden güvenlik güçlerinin gruba ateş açması sonucu Nazmiye Azgan (30) ağır yaralandı.

Kerem Cin

Şırnak'ın Beytüşşebap İlçesi'nde 7 Ağustos 2009'da köylülerin Laleşi Yaylası'na çıkmak istemelerinin kaymakamlık tarafından yasaklanmasını protesto etmek için Beytüşşebap Kaymakamlığı'na yürüyen grubun üzerine kolluk güçlerinin ateş açması sonucu Kerem Cin (17) yaralandı.

Enter Yardımcı

Abdullah Öcalan'ın 9 Ekim 1998'de Suriye'den çıkarılmasını 9 Ekim 2009'da Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde protesto eden gruba kolluk güçlerinin ateş açması sonucu ağır yaralanan Enter Yardımcı'nın (14) hastaneye kaldırıldığı öğrenildi. Van'a sevk edilen Enter Yardımcı'ya yapılan tıbbî müdahalenin ardından, Yardımcı'nın hayatı tehlikeyi atlattığı bildirildi.

Mahsun Çelik

İstanbul'un Yenibosna İlçesi'nde 25 Şubat 2009'da, bisikletiyle evine giden Mahsun Çelik (16) arkadan gelen bir polis otomobilinin kendisine çarpması sonucu bacağının kırıldığını savundu. Baba Hüsamettin Çelik, polis memurları S.Ö. ve İ.Ş.'den şikâyetçi olduğunu söyledi.

Sedat Değer

Bursa'da 5 Mart 2009'da, kırmızı ışıkta geçtiği için polis ekibinin "dur" ihtarında bulunduğu Sedat Değer'in (31), kaçmaya çalıştığı aracıyla kaza yaptığı öğrenildi. Ağır yaralı olarak hastaneye kaldırılan otomobil sürücüsünün hayatı tehlikesinin bulunduğu bildirildi.

2.2. Yargısız İnfaz, Dur İhtarı, Rastgele Ateş Açma

Sonuçlanan Davalar

Baran Tursun

İzmir'de 25 Kasım 2007'de "dur" ihtarına uymadığı gerekçesiyle polis ekibinin aracına açtığı ateş sonucu ölen Baran Tursun'un ölümüne neden olan polis memuru Oral Emre Atar'ın yargılandığı davanın 20 Ocak 2009'da görülen duruşmasında Tursun ailesinin avukatı Aysu Koç, mahkeme salonundaki sivil polislerin tespitini istedi. Tespit sonrasında salondaki dinleyici sıralarında 6 sivil polis memurunun oturduğu ortaya çıktı. İzmir'de Karşıyaka 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davanın 7. duruşmasına, tutuksuz yargılanan polis memuru Oral Emre Atar katılmadı. Yargılama sonunda mahkeme heyeti, sanık polis memuru Oral Emre Atar'a açılan davayla olaya müdahale eden 10 polis memuru hakkında "suç delillerini gizledikleri" iddiasıyla açılan ve İzmir 6. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından gönderilen dava dosyalarının birleştirilmesine karar verdi. İstanbul Adli Tıp Kurumu'nun olaya ilişkin raporunun henüz gelmediği de belirtilerek duruşma mahkeme heyeti tarafından 6 Mart 2009'a ertelendi.

6 Mart 2009'daki duruşmada Baran Tursun'un ölümünde "sahte belge düzenledikleri" ve "delilleri kararttıkları" suçundan yargılanan polis memurlarının dava dosyası Baran Tursun'un öldürmesi davasıyla birleştirildi. Mahkeme heyeti duruşmayı, tarafların adli tıp raporunu incelemeleri için 8 Mayıs 2009'a erteledi.

8 Mayıs 2009'daki duruşmada savcı, henüz delillerin toplanması sonlandırılmamışken mahkeme heyetine sunduğu esas hakkındaki görüşünde, sanık polis memuru Oral Emre Atar'ın görev sınırını kast olmaksızın aşarak öldürme suçunu işlediği iddiasıyla 1 yıl 4 aydan 5 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmasını, diğer sanık polis memurlarıninsa beraatını talep etti. Duruşma, her iki tarafın da süre talebi üzerine 20 Mayıs 2009'a ertelendi.

20 Mayıs 2009'daki karar duruşmasına sanık polis memuru Oral Emre Atar'la "delilleri gizlediği" iddiasıyla yargılanan polis memurlarından biri katılmazken diğer 9 polis memuru katıldı.

Tursun Ailesi'nin avukatlarından Nezahat Paşa Bayraktar, sanık Oral Emre Atar'ın doğrudan ateş ederek Baran Tursun'un ölümüne neden olduğunu belirterek "kasten adam öldürme" suçundan cezalandırılmasını talep etti.

Yargılama sonunda mahkeme heyeti, sanık polis memurlarından Oral Emre Atar'ın "öldürme eylemini silah kullanmaya ilişkin kanun hükmünü yerine getirmede kasıt olmaksızın sınır aşarak işlediği" kanaatine vararak Atar'a Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 85/1. maddesi uyarınca 3 yıl hapis ceza verdi. Ceza daha sonra 2 yıl 1 aya indirildi.

"Delilleri gizledikleri" iddiasıyla yargılanan sanık polis memurları Veysel Aydın, Salih

Tokucu, Aytekin Altınışık, Tayfun Kazıcı, Bahadır Aksoy, Hasan Taşan, Murat Masat, Kenan Duman, Hacı İsa Onur ve Aycan Bastur ise beraat etti.

Bülent Karataş

27 Eylül 2007'de Tunceli Hozat İlçesi'ne bağlı Kurukaymak (Boydaş) Köyü'nde dağa odun toplamaya giden köylüler Bülent Karataş'la Rıza Çiçek'e askerlerin, Karataş'la Çiçek'in HPG militanı oldukları iddiasıyla ateş açmaları üzerine Bülent Karataş'ın ölümüyle sonuçlanan olay hakkında 2. Ordu Komutanlığı Askerî Mahkemesi kararını verdi. Askerî savcılığın kovuşturmaya gerek olmadığı yönündeki kararına itiraz eden Avukat Hüseyin Aygün'ün talebini değerlendiren 2. Ordu Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nin, askerlerin yasalarda kendilerine verilen silah kullanma yetkisi doğrultusunda hareket ettiklerini belirterek söz konusu eylemin Türk Silahlı Kuvvetleri'nin (TSK) İç Hizmet Kanunu'nun 6. maddesi gereğince gerçekleştirildiği kararını aldığı 25 Mayıs 2009'da öğrenildi. Ailelerin olaydan bir gün sonra yaptığı suç duyurusunu 5 Mart 2008'de değerlendiren Hozat Başsavcılığı dosyaya görevsizlik kararı vererek yetkisi olmamasına rağmen dosyayı Elazığ 8. Kolordu Komutanlığı Askerî Savcılığı'na göndermişti.

Nusret Kalkan

Mardin'in Midyat İlçesi'nde 28 Ağustos 2008'de silahlı HPG militanı Nusret Kalkan'ın öldürülmesine ilişkin savcılık tarafından başlatılan soruşturmaya takipsizlik kararı verildiği 5 Şubat 2009'da öğrenildi. Savcılığın sadece güvenlik güçlerinin vermiş olduğu ifadelere dayanarak bu kararı verdiğini belirten İHD Mardin Şubesi Başkanı Erdal Kuzu, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne kadar gideceklerini kaydetti.

Feyzullah Ete

21 Kasım 2007'de İstanbul'un Avcılar İlçesi'nde parkta tartıştığı Feyzullah Ete'nin göğsüne tekme atarak ölümüne sebebiyet verdiği iddiasıyla yargılanan polis memuru Ali Mutlu'nun Bakırköy 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılandığı davanın 10 Şubat 2009'da görülen

duruşmasında esas hakkındaki görüşünü açıklayan savcı, Mutlu'nun "kasten yaralama sonucu ölüme sebebiyet vermek" suçundan 8 ila 12 yıl arasında hapis cezasına çarptırılmasını istedi. Taraf avukatlarına mütalaa ve esasa yönelik savunmalarını yapmak üzere süre verilmesini ve duruşmalarda güvenlik önlemlerinin artırılmasını kararlaştıran mahkeme heyeti, duruşmayı 9 Nisan 2009'a erteledi.

9 Nisan 2009'da Bakırköy 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen karar duruşmasında sanık polis memuru Ali Mutlu'nun, "yaralama sonucu adam öldürmek" suçundan aldığı hapis cezası, "suçun tahrik altında işlenmesi", "sanığın memur olması" gerekçeleriyle ve hâkimin takdir hakkını kullanmasıyla 5 yıla indirildi.

Sanık polis memuru Ali Mutlu'ya Ali Yavuz Oturakçı'ya yönelik yaralama eyleminden dolayı verilen 4 ay hapis cezası da ertelenerek, Mutlu'nun 5 yıl denetim süresine tâbi tutulmasını kararlaştırıldı.

Hıdır Taydaş, Seydali Taydaş

3 Eylül 2007'de Tunceli'nin Mazgirt İlçesi'nin Gölek Mezrası'nda Hıdır Taydaş ve Seydali Taydaş'ın Jandarma Özel Harekât Timi askerleri tarafından taranmasıyla ilgili 18 Şubat 2009'da Elazığ 8. Kolordu Komutanlığı Askerî Savcılığı'nın yürüttüğü soruşturmanın takipsizlik kararıyla sonuçlandığı öğrenildi. Hıdır Taydaş'ın ağır yaralandığı olay hakkında askerî savcılık, "askerlerin görev gereği zorunlu olan emri icra ettiklerini" belirterek gerekçesini şöyle açıkladı: "Şüphelilerin alınan duyumuyla uyumlu olacak şekilde Mahmut Bulut'un evine gelen ve 5 dakika sonra ayrılan şahısların dur ihtarına uymamaları üzerine şahıslar 'terörist' olarak değerlendirilmiştir. Şahısların yakalanmalarını temin için ateş etmelerinin TCK'nin 24. maddesinde yazılı kanun hükmünü ve yetkili merciden verilen görev gereği, yerine getirilmesi zorunlu olan emri icra etmekten ibaret olduğu, şüphelilerin verilen istihbarat bilgileri ile uyumlu olacak şekilde eve gelip giden ve ellerinde fener taşıyan şahısları operasyon şartları içerisinde terörist olarak değerlendirmelerinde üzerlerine atfedilebilecek kusurlu bir

harekette bulduklarının kabul edilemeyeceği kanaati edinildi”.

Fahrettin Şedal

24 Mart 2008’de Hakkâri’nin Yüksekova İlçesi’nde kolluk güçlerinin müdahalesi sonucu İkbâl Yaşar’la Fahrettin Şedal’ın ölümüyle sonuçlanan Newroz kutlamasında meydana gelen olaylarla ilgili olarak Hakkâri Barosu’nun yaptığı suç duyurusunun takipsizlikle sonuçlandığı 20 Nisan 2009’da öğrenildi.

Gökhan Ergün

25 Ağustos 2008’de Bursa’da bir eve hırsızlık amacıyla girdiği iddia edilen Gökhan Ergün’ü (21) öldüren polis memuru Mustafa Aktaş (33), 28 Mayıs 2009’da Bursa 5. Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülen duruşmada “ölüme sebebiyet verecek şekilde kasten yaralama” suçundan beş yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Kadir Bayrak

İstanbul’un Küçükçekmece İlçesi’nde 27 Ekim 2000’de otomobiline arkadan çarpıp kaçan araca ateş ederek Kadir Bayrak’ın (27) ölümüne neden olan polis memuru Ümit Altınmakas (44), “kastı aşarak öldürme” suçundan 4 Haziran 2009’da Bakırköy 1. Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülen karar duruşmasında 6 yıl 8 ay hapis cezasına çarptırıldı.

Doğan Kalender

19 Kasım 2008’de İzmir’de telsizle başına vurduğu emekli işçi Doğan Kalender’in (57) ölümüne neden olduğu iddiasıyla İzmir 6. Ağır Ceza Mahkemesi’nde tutuklu yargılanan Konak Belediyesi’nde görevli zabıta memuru Hüseyin Demirçivi (40), “basit yaralama ve ölüme sebebiyet verecek şekilde kasten yaralama” suçlarından 15 Haziran 2009’da 10 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Uğur Kaymaz

18 Haziran 2009’da Yargıtay 1. Ceza Dairesi, 21 Kasım 2004’da PKK militanı oldukları gerekçeyle evlerinin önünde kolluk kuvvetlerinin düzenlediği silahlı saldırıda öldürülen Ahmet Kaymaz’ın ve Uğur Kaymaz’ın (12) ölümünden sorumlu tutulan 4 polis memuru hakkında

Eskişehir Ağır Ceza Mahkemesi’nin verdiği beraat kararını onadı. Yargıtay Başsavcılığı’nın polis memurları hakkında Yargıtay 1. Ceza Dairesi’nin karar alması için hazırladığı tebliğnamede, operasyonun 155 Polis İmdat hattını arayan, ismini söylemeyen, numarası görünmeyen bir şahsın ihbarı üzerine başlatıldığı, istihbarat çalışması sonunda Ahmet Kaymaz’ın PKK bağlantılı olduğu değerlendirilmesinin yapıldığı, bunun üzerine Kızıltepe Başsavcılığı’nın bilgilendirildiği ifade edildi.

Tebliğnamede, savcılığın izni doğrultusunda evde arama yapmak isteyen polis ekibinin, çatışma çıkabileceği, evde yaşayanların ve polis ekibinin zarar görebileceği endişesiyle hemen arama yapmadığı, silahlı kişileri dışarı çıkınca yakalamak düşüncesiyle hava kararınca kadar evin önünde gözetleme halinde beklediği vurgulandı. Daha ileri bir yerde gözetleme yapmak isteyen 4 polis memurunun, evden çıkan Ahmet ve Uğur Kaymaz’la karşılaştıkları, durmaları gerektiği ve polis oldukları ikazını yaptıkları halde, maktullerin ateşle karşılık verdiği belirtildi.

Polis ekibinin, meşru müdafaa sınırları içinde ateşe karşılık verdiğinin anlatıldığı tebliğnamede, Ahmet ve Uğur Kaymaz’ın çatışmada öldüğü ifade edildi.

Kararı değerlendiren Ahmet Kaymaz’ın kardeşi Reşat Kaymaz şunları söyledi: “Adalet duygumuz zedelendi. Bu olay yaşandığında, her şeye rağmen, adaletin yerini bulacağını düşündük ama maalesef olmadı. Derinden bir yönlendirme vardı dava süresince. Dosyayı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne (AİHM) götüreceğiz. İnaniyorum ki hak yerini bulacak ama biz AİHM’ye gitmeden, burada çözülmesini çok istemiştik. Uğur’un annesi ve 3 kardeşi Kızıltepe’de benimle yaşıyorlar. Annesi çok üzüldü. Eşinin ve oğlunun ölümünün hesabının sorulmadığına inanıyorum”.

Murat Kasap

Adana’nın Ceyhan İlçesi’nde 29 Eylül 2006’da “dur” ihtarına uymadığı iddiasıyla öldürülen Murat Kasap’ı (19) vuran polis memuru Halil İbrahim Yıldırım’ın (35) yargılanması 30 Haziran

ran 2009'da sonuçlandı. Ceyhan Ağır Ceza Mahkemesi'nde sonuçlanan davada, sanık polis memuru Halil İbrahim Yıldırım "taksirle ölüme sebebiyet verdiği" gerekçesiyle 1 yıl 8 ay hapis cezasına çarptırıldı; verilen hapis cezası 5 yıl süreyle ertelendi.

Çağdaş Gemik

Antalya'da 27 Ekim 2008'de polis memuru Mehmet Ergün (34) "dur" ihtarına uymadığı için ateş ettiği Çağdaş Gemik'i (18) vurmuş ve Adli Tıp Kurumu'nda yapılan otopsiye göre Çağdaş Gemik'in boynunun sol tarafından giren kurşun nedeniyle öldüğü belirlenmişti.

Olay sonrasında tutuklanan Mehmet Ergün'ün "olası kasıtlı insan öldürme" suçundan yargılandığı dava 20 Ağustos 2009'da sonuçlandı. Antalya 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmada mahkeme heyeti, "kasten insan öldürme" suçlamasıyla ömür boyu hapis cezası istemiyle açılan davada, polis memuru Mehmet Ergün'ün PVSK'yi aşması nedeniyle "olası kasıtlı insan öldürme" suçunu düzenleyen TCK'nin 21/2. maddesi uyarınca 20 yıl hapis cezasına çarptırılmasına karar verdi. Mehmet Ergün'ün cezası daha sonra 16 yıl 8 ay hapis cezasına indirildi.

Avukat Münip Ermiş, "Çağdaş Gemik Davası Sonuçlandı"

27 Ekim 2008'de Antalya'da "dur" ihtarına uymadığı için polis memuru Mehmet Ergün'ün (34) açtığı ateş sonucu boynunun sol tarafından giren kurşunla öldürülen Çağdaş Gemik (18) davası herkes açısından öğretici olmalıdır.

14 Haziran 2007'de yürürlüğe giren ve kolluğun silah kullanma yetkisinin genişletildiği PVSK değişikliğinden sonra 57 kişi polis kurşunu mağduru oldu. Başından beri bu ölümlerin tesadüf olmadığını söyledik. Çünkü değiştirilen PVSK'nin 16. maddesi polis şiddetini meşrulaştırmanın önünü açtı. Özellikle silah kullanmayla ilgili getirilen hüküm Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 2. maddesinin açıkça ihlali niteliğindedir. 2. madde uygulamasında ancak zorunlu ve kaçınılmayacak durumlarda silah kullanmayı öngörüyor. Oysa PVSK değişikliğinden sonra, polis sadece kaçan şüpheli veya sanığın arkasından ateş etmekle yetkili kılınmadı, hakkında "zorla getirme kararı" olan kişiler dahi yasa kapsamı içerisine alındı. Yani duruşmaya gitmeyen ve hakkında mahkemece "zorla getirme kararı" verilmiş bir boşanma davası tanığının arkasından dahi polise ateş etme yetkisi verildi.

Bu genişleyen yetkinin kolluk güçleri üzerindeki psikolojik etkisi daha ağır oldu ve artık polis memuru "her durumda ateş ederim. Bu benim yetkimdir" demeye başladı.

Çağdaş Gemik'i vuran polis memuru Mehmet Ergün'ün duruşmadaki ruh hali de bu yöneydi. Duruşmada "vicdanan rahatım" demesinin nedeni de buydu. Kaçan bir şahsın arkasından tereddüt etmeden silahıyla ateş edebileceğini düşünüyordu.

Oysa Çağdaş Gemik aranan veya suç şüphesi altında olan biri değildi. Sadece ehliyetsiz olduğu ve 700 TL. trafik cezasından korktuğu için polis ekibinden kaçmaya teşebbüs etti. O nedenle durumu yasanın kapsamına da girmiyordu.

Sonuç olarak sanık polis memuruna "olası kastla adam öldürmekten" Antalya 3. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 20 Ağustos 2009'da 16 yıl 8 ay hapis cezası verildi.

Olası kast Türk Ceza Kanunu'nda neticenin öngörülebilir olmasına rağmen sanığın hareketine devam etmesi ve sonucu umursamaması olarak tanımlanıyor.

Tabii ki bu ceza olayın sonuçları itibarıyla yeterli değildir. Çünkü bu suça yasanın öngördüğü ceza müebbet hapis cezasıdır. Ancak Türkiye'de bugüne kadar bu tür vakalarda bu cezanın yarısını dahi verilmedi, ciddi bir cezasızlık politikası yürütüldü. Bu nedenle verilen bu ceza toplumun adalet duygusunu bir nebze olsun rahatlattı.

Abdullah Aydan

Çatışmada ölen yakınlarının cenazelerini karşılamak üzere 7 Eylül 2005'te Siirt'te toplanan kalabalığın arasına giren askerî araçtan G.Y. adlı uzman çavuş ateş açmış ve kafasına isabet eden mermiyle yaralanan Abdullah Aydan, yaşamını yitirmişti.

Siirt Ağır Ceza Mahkemesi, G.Y. hakkında açılan davada beraat kararı verdi. Kararın temyiz edilmesi için Yargıtay'a gönderilen

dosya için Yargıtay Savcısı Ömer Faruk Eminağaoğlu'nun hapis cezası talep etmesine rağmen Yargıtay 1. Ceza Dairesi'nin beraat kararını onamasının ardından dosyanın son temyiz incelemesini Yargıtay Ceza Genel Kurulu yaptı. Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun Yargıtay Savcısı'nun itirazını reddedip 18 Mart 2009'da beraat kararını onadı.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, içtihat niteliği taşıyan kararın gerekçesinde "yasadışı slogan atan kalabalığın askerî araca ciddi biçimde

zarar verdiğini, iki askerin yaralandığı eyleme karşı savunma hakkı doğan uzman çavuşun savunmasının saldırı ile orantılı olmadığına ancak uzman çavuşun mazur görülebilecek bir heyecan, korku veya telaştan dolayı sınırı aştığını bu nedenle ceza verilmesine gerek görülmediğini” belirtti.

Cem İnci

İstanbul’un Bahçelievler İlçesi’nde 6 Ağustos 2008’de polis memuru Mustafa Atasoy’a “laf attığı” iddiasıyla Mustafa Aksoy tarafından vurularak öldürülen Cem İnci’nin (22) öldürülmesine ilişkin dava 25 Eylül 2009’da sonuçlandı. Bakırköy 7. Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülen duruşmada silahıyla vurarak yaraladığı Cem İnci’nin yanında 45 dakika bekleyerek Cem İnci’nin tıbbî yardım alamayarak ölmesine neden olan polis memuru Mustafa Atasoy hakkında, “kasten adam öldürme” suçunu düzenleyen TCK’nin 81. maddesinden müebbet hapis cezası istenirken mahkeme heyeti, cinayetin “ağır tahrik” altında işlendiğini iddia ederek Mustafa Aksoy’a 10 yıl hapis cezası verdi.

Kararı değerlendiren Cem İnci’nin ailesinin Avukatı Ercan Hasan Başoğlu, 14 aydır cezaevinde bulunan polis memuru Mustafa Atasoy’un en fazla dört yıl cezaevinde tutulabileceğini söyledi.

Uğur Çelik

Adana’da 13 Aralık 2006’da hırsızlık yaptığını düşündükleri Uğur Çelik’e (18) Uğur Çelik’in “dur” ihtarına uymadığı iddiasıyla ateş açarak ölümüne neden olan polis memuru Y.K.’nin (35) yargılandığı dava 12 Kasım 2009’da sonuçlandı. Adana 5. Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülen duruşmada “sınırın aşılması suretiyle kasten adam öldürme” suçundan müebbet hapis cezası istemiyle yargılanan Y.K., bir yıl iki ay hapis cezasına çarptırıldı. Y.K.’ye verilen hapis cezasının daha sonra ertelendi.

Devam Eden Davalar

Soner Çankal

19 Kasım 2008’de Ankara’nın Altındağ İlçesi’nde Soner Çankal’ın polis memuru Vahit Karşılıyan’ın açtığı ateş sonucu yaşamını yitir-

mesiyle ilgili olayda tutuklu polis memuru Vahit Karşılıyan’a “meşru müdafaa sınırının aşılması sonucu adam öldürme” suçundan Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesi’nde dava açıldı.

İddianameye göre sanık Karşılıyan, olay gecesini beraberindeki 3 polis memuruyla Altındağ’da devriye gezerken, Mevlana Caddesi’nde ekip arabasını gören 3 kişi kaçmaya başladı. Polis memurları, kaçan kişilerin peşine düştü. Çankal’ı kovalayan polis memuru Karşılıyan, “dur” ihtarına rağmen durmayan Çankal’ın ardından bir el uyarı ateşi açtı. Karşılıyan’ın, kaçmaya devam eden Çankal’ı yakalamak için hamle yapmasıyla iki metre yükseklikten aşağı düşen ikili boğuşmaya başladı.

İddianamede, elinden silahı alınmaya çalışılan Karşılıyan’ın tabancasını vermemek ve bu kişilerden kurtulmak için ateş ettiği kaydedilerek, sırtından vurulan Çankal’ın 11 metre ileride düşerek öldüğü vurgulandı.

22 Temmuz 2009’da Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülen 4. duruşması Ankara Emniyet Müdürlüğü’nün, telsiz kayıtlarını tam yollamaması nedeniyle ertelendi. Öte yandan Jandarma Kriminal Daire Başkanlığı tarafından hazırlanan rapora göre Soner Çankal’ın yanında bulunduğu söylenen kurusıkı silahta Soner Çankal’ın parmak izine rastlanmadı.

Davanın 16 Eylül 2009’da görülen duruşmasında mahkeme heyeti, Adli Tıp Kurumu raporunda Soner Çankal’ın sırtından giren ve göğsünden çıkan kurşun nedeniyle yaşamını yitirdiğini, ateşin ise uzak mesafeden yapıldığının belirtildiğini açıkladı.

Soner Çankal’ın ailesinin avukatlarından Murat Yılmaz, tutuklu sanık polis memuru Vahit Karşılıyan’ın daha önce, boğuşma sırasında tabancasının ateş aldığı yönünde beyanlarda bulunduğu işaret ederek raporun sanık beyanlarını çürüttüğünü söyledi.

Avukat Murat Yılmaz’ın, Vahit Karşılıyan’ın tutukluluk halinin devam etmesi isteğine katılan cumhuriyet savcısının talebini değerlendiren mahkeme heyeti “iddianamede atfedilen suçun niteliğini, delillerin çoğunun toplan-

muş olmasını, sanığın sabit ikametgâhının bulunmasını ve tutuklama tarihini” dikkate alarak Vahit Karşılıyan’ın tahliyesine karar verdi.

Sanık polis memuru Vahit Karşılıyan’a yurtdışına çıkış yasağı koyan mahkeme heyeti dosyadaki eksiklerin giderilmesi için duruşmayı erteledi.

Amed Yıldırım

9 Kasım 2008’de Adana’da motosikletiyle giderken “dur” ihtarına uymadığı gerekçesiyle polis ekibinin açtığı ateş sonucu felç olan Amed Yıldırım’ı (14) vuran polis memurları Mehmet Yardımcı ve Suat Bayrakçı’nın “kasten yaralama” suçundan değil, “öldürmeye teşebbüs” suçundan yargılanmasına karar verildi. Böylece asliye ceza mahkemesinde görülen dava, ağır ceza mahkemesine taşınacak. Polis memurları motosikletin çalıntı olduğunu iddia etmiş ancak yapılan incelemede motosikletin çalıntı olmadığı ve Yıldırım’ın da sabıka kaydı bulunmadığı ortaya çıkmıştı.

Ramazan Dal

22 Mart 2008’de Van’da düzenlenen Newroz Kutlaması’na polis ekiplerinin, kutlamanın izinsiz olduğu iddiasıyla yaptığı müdahale sonucu kafasına isabet eden kurşunla yaşamını yitiren Ramazan Dal’a (30) ölümünün üzerinden bir yıl 13 gün geçmesinin ardından otopsi yapılması 4 Nisan 2009’da kararlaştırıldı.

Ramazan Dal’ın ailesinin avukatı Suat Çakmak’ın Ramazan Dal’ın plastik kurşunla değil, gerçek kurşunla öldürüldüğünü savunması üzerine İstanbul Adli Tıp Kurumu, Dal’ın kafasının gönderilmesini istemişti.

Ferhat Gerçek

7 Ekim 2007’de İstanbul’un Yenibosna İlçesi’nde dergi satışı yaptığı sırada polis ekibinin açtığı ateş sonucunda yaralanan Ferhat Gerçek’in felç kalmasına neden olan 7’si polis memuru 13 sanığın yargılanmasına Bakırköy 9. Ağır Ceza Mahkemesi’nde 8 Mayıs 2009’da devam edildi. Mahkeme heyeti Ferhat Gerçek’in avukatlarının sanık polis memurlarının

tutuklanması talebini reddederek bir sonraki duruşmayı 2 Ekim 2009’a erteledi.

Bir sonraki duruşmada, polis memuru Hasan Bayraktar’ın ifadesi okundu. Hasan Bayraktar’ın ifadesinde, “Ferhat Gerçek’in içinde bulunduğu grup bizi taşlamaya başladı. Kim olduğunu görmediğim bir arkadaşım havaya ateş açtı. Ben de havaya 2 el ateş ettim” iddiaları yer aldı. Mahkeme heyeti Ferhat Gerçek’in avukatlarının sanık polis memurlarının tutuklanması talebini reddederek duruşmayı 12 Şubat 2010’a erteledi.

İsmail Karaman

6 Temmuz 2001’de İstanbul’un Avcılar İlçesi’nde “dur” ihtarına uymadığı gerekçesiyle İsmail Karaman’ı silah kullanarak öldüren polis memurları A.E. ve N.Ç.’nin yargılanmasına Bakırköy 5. Ağır Ceza Mahkemesi’nde devam edildi. Mahkeme heyeti, davaya yeni atanan savcının taleplerinin incelemesi için duruşmayı 23 Ekim 2009’a ertelendi.

Davaya 23 Ekim 2009’da Bakırköy 5. Ağır Ceza Mahkemesi’nde devam edildi. Müdahil avukatlarının olay yerinde yeniden keşif yapılması talebini reddeden mahkeme heyeti duruşmayı 23 Aralık 2009’a erteledi.

23 Aralık 2009’daki duruşmaya tutuksuz yargılanan sanık polis memurları Ali Erşan ile Nihat Çulhaoğlu katılmazken müdahil avukatlar duruşmada hazır bulundu. Müdahil avukatların karara ilişkin taleplerini dinleyen mahkeme heyeti, duruşmayı kararı açıklamak üzere 2010 yılının Mart ayına erteledi.

Mehmet Deniz

5 Mart 2008’de Van’ın Erciş İlçesi’nde “8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü” dolayısıyla gerçekleştirilen şölene, güvenlik güçlerinin müdahalesi sonucu çıkan olaylarda ağır yaralanan Mehmet Deniz (51) adlı kişi yaşamını yitirdi. Mehmet Deniz’in gözaltına alınıp polis otobüsüne bindirildikten sonra polislerce dövüldüğü ileri sürülmüştü.

Olayla ilgili iddianamesini tamamlayan savcılığın, Mehmet Deniz’in ölümünden sorumlu olan polis memuru S.B. hakkında, “kasten adam

yaralayarak ölüme sebep olmak” suçlamasıyla dava açtığı ve davanın ilk duruşmasının 16 Temmuz 2009’da Erciş Ağır Ceza Mahkemesi’nde görüldüğü öğrenildi. Savcılık iddianamesinde Erciş İlçe Emniyet Müdürlüğü’nün “göstericilerin attığı taş sonucu öldüğü” iddiasının aksine Mehmet Deniz’in gözaltına alındıktan sonra yaşamını yitirdiği belirtildi.

Olaydan sonra Van Cumhuriyet Savcılığı, olayla ilgili hazırladığı “Ölü Muayene ve Sistemik Otopsi Tutanağı”nda da Mehmet Deniz’in ölüm sebebini, “kafaya gelen kesici sert darbeler sonucu beyinde yaşanan travma sonucunda beyin kanaması, solunum ve dolaşımın kesilmesi” olarak göstermişti. Deniz ailesinin avukatı Baran Bilici’ye, ikinci bir otopsi talep etmiş ve İstanbul Adli Tıp Kurumu’nda yapılan otopsi sonucu, Deniz’in kafatasındaki darbelerin yanı sıra vücudunda da darp izleri ve kaburga kırıkları olduğuna dair rapor hazırlanmıştı.

İkbal Yaşar

23 Mart 2008’de Hakkâri’nin Yüksekova İlçesi’nde gerçekleştirilen Newroz Kutlaması’nda çıkan olaylarda yaşamını yitiren İkbal Yaşar’ın (29) ölümüyle ilgili hazırlanan fezleke, fezleke-de yer alan İkbal Yaşar’ın ajan olduğu ve PKK tarafından öldürüldüğü ifadeleri gerçektışı bulunarak Van Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 14 Nisan 2009’da iade edildi. Van Cumhuriyet Başsavcılığı, fezleke-de yer alan iddialara ilişkin somut delil olmadığını; olay sırasında kolluk güçlerinin silah kullandığını belirterek, Yaşar’ın kolluk güçleri tarafından öldürülmüş olabileceğine yönelik bir soruşturmanın yapılmamış olmasını iade nedenleri arasında gösterdi.

Mustafa Uslu

Tokat’ın Turhal İlçesi’nde 10 Temmuz 2009’da “dur” ihtarına uymadığı gerekçesiyle Mustafa Uslu’yu (38) silahıyla vurarak öldüren polis memuru Mehmet Saç’ın yargılanmasına 9 Kasım 2009’da Zile Ağır Ceza Mahkemesi’nde devam edildi.

Savcılık ifadesinde polis memuru Mehmet Saç, “el feneri ile ‘dur’ ihtarını yaptık. Durmadı,

yanımdan geçerken de kapı bana çarptı. Kalkarken silah ateş aldı. Bilerek öldürmedim” demişti. Duruşmada olay yerindeki güvenlik kamerası görüntülerini izleyen mahkeme heyeti ise Mustafa Uslu’nun kazayla değil, Mehmet Saç’ın hedef gözeterek ateş açması sonucu Mustafa Uslu’yu öldürdüğünü belirleyerek duruşmayı erteledi.

Yasin Kırbaş

İstanbul’un Kadıköy İlçesi’ndeki Moda Sahili’nde 18 Haziran 2008’de çıkan bir tartışma sonrasında Yasin Kırbaş’ı (19) silahıyla vurarak Yasin Kırbaş’ın felç olmasına neden olan polis memuru Bülent Okumuş’un “kasten adam öldürmeye teşebbüs etmek” suçundan yargılanmasına, 22 Ocak 2009’da Kadıköy 1. Ağır Ceza Mahkemesi’nde devam edildi.

Yasin Kırbaş ile arkadaşları İsmail Boşkuş, Emrah Çağlıoğlu, F.K., M.A. ve E.K. hakkında da “yağmaya teşebbüs etmek” suçundan açılan dava açılmış ve sonrasında her iki davanın birleştirilmesine karar verilmişti. 22 Ocak 2009’daki duruşma öncesinde ise Yasin Kırbaş hakkında yakalama emri çıkarılmıştı.

22 Ocak 2009’da görülen duruşmada, Bülent Okumuş’un Tunceli’de görev yapması nedeniyle duruşmalara katılma zorunluluğu kaldırılırken, tutuklu sanıklar İsmail Boşkuş ve Emrah Çağlıoğlu da tahliye edildi. F.K., M.A. ve E.K.’nin ise tutukluluk hallerinin devamına karar verildi.

Davanın bir sonraki duruşması 26 Mart 2009’a ertelendi.

Tekrar yürüyebilmesi için fizik tedaviye başlaması gereken fakat ilgili kurumların çeşitli gerekçelerle almayı reddettiği Yasin Kırbaş, 23 Şubat 2009’da Kayışdağı Darülaceze’ye yerleştirildi. Yapılan kontroller sonucunda Yasin Kırbaş’ın yürüme ihtimalinin olmadığı anlaşıldı.

Yapılan tedavilerin ardından Yasin Kırbaş’ın yürüyemeyeceğinin kesinleşmesi üzerine mahkeme başkanı, karar için duruşmayı 2 Mart 2010’a erteledi.

3. FAİLİ MEÇHUL CİNAYET VAKALARI

X.X.

Van'ın Ercek Beldesi yakınlarında 10 Nisan 2009'da kimliği belirlenemeyen ve başından tek kurşunla öldürülmüş bir erkek cesedi bulundu. Öldürülen kişinin yabancı uyruklu olabileceği iddia edildi.

Ferhat Ediş

Necman Ölmez

Şırnak'ın Beytüşşebap İlçesi'ne bağlı Beşağaç Köyü yakınlarında 26 Temmuz 2009'da DTP üyeleri Ferhat Ediş'in ve Necman Ölmez'in cesetleri bulundu. Cesetleri bulanlardan Ferhat Ediş'in ağabeyi Nihat Ediş, "her birine birer kurşun sıkılmış sonra kasatura ile göğüslerinin çeşitli yerlerine sayısız darbeler vurulmuş. Daha sonra kaya parçaları ile başlarına vurup üzerlerini çalı ile kapatmışlar" dedi. Ferhat Ediş'in ve Necman Ölmez'in öldürüldükleri yerin 400 metre yakınındaki tepelerde korucu gözetleme kulelerinin bulunduğu ve öldürüldükten sonra araçlarının çalışır halde dere yatağına yuvarlandığı bildirildi.

Cinayetleri işledikleri iddia edilen geçici köy korucusu gruptan olan Zeki Akdoğan, 3 Ekim 2009'da tutuklandı. Zeki Akdoğan cinayetleri işlediğini itiraf etti; Zeki Akdoğan'ın ifadesi doğrultusunda ise cinayeti işleyen Hançer Timi adlı geçici köy korucularından oluşan grupta yer alan yedi kişi daha gözaltına alındı. Gözaltına alınan yedi geçici köy korucusu 6 Ekim 2009'da tutuklandı.

Nail Polat

Van'ın Başkale İlçesi'ne bağlı Aşağı Batkan Köyü'nde 26 Temmuz 2009'da Ali Erez'in evine kimliği belirsiz kişi veya kişilerce silahlı saldırı düzenlendi. Saldırıda evde misafir olarak kalan Nail Polat yaşamını yitirirken, ev sahibi Ali Erez ise ağır yaralandı.

Sakine Genç

Şener Canvarol

Tunceli'nin Pertek İlçesi'nde 31 Temmuz 2009'da evlerinde çıkan yangın sonucu öldükle-

ri bildirilen emekli öğretmenler Sakine Genç'in (70) ile Şener Canvarol'un (65) buldukları evde kendilerine işkence edilerek öldürüldükleri ve evin ateşe verildiği Elazığ Adli Tıp Kurumu tarafından tespit edildi.

Hakan Uluç

Siirt'in Baykan İlçesi'ne bağlı Çevrimtepe Köyü'nün yakınlarında 6 Ağustos 2009'da hayvan otlatan DTP Siirt İl Başkanı Sıdık Taş'ın yeğeni Hakan Uluç (10) kimliği belirsiz kişi veya kişilerce başına ve karnına silahla üç el ateş edilerek öldürülmüş halde bulundu.

Caziye Ölmez

Şırnak'ın Uludere İlçesi'nde 8 Ağustos 2009'da Caziye Ölmez (16) kimliği belirsiz kişi veya kişiler tarafından öldürüldü.

Davut Dara

Adana'nın Seyhan İlçesi'nde 16 Ağustos 2009'da PKK'nin kuruluş yıldönümü nedeniyle düzenlenen gösterilerin ardından kaybolan zihinsel engelli Davut Dara (19) ölü bulundu. Bir sulama kanalının kenarında bulunan Davut Dara'nın vücudunda darp ve işkence izleri tespit edildi.

Dırbaz Kaya

Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde 2 Ağustos 2009'da aracı yakılmış bir şekilde bulunan Dırbaz Kaya'nın cesedi 20 Ağustos 2009'da Yüksekova'ya 20 kilometre uzaklıkta bir su kuyusunda bulundu.

Sadullah Kaya

Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde 24 Eylül 2009'da boş bir arazide Sadullah Kaya'ya (30) ait olduğu tespit edilen ve üzerinde 3 mermi izinin olduğu bir ceset bulundu. Peranis (Bağdaş) Köyü'ne bağlı Slort (Ericik) Mezrası'nda yaşayan Sadullah Kaya'nın ölümüyle ilgili soruşturma başlatıldı.

Musa Şimşek

Van'ın Başkale İlçesi'nde 2 Ekim 2009'da kaybolan Musa Şimşek'in (60) cesedi, 5 Ekim 2009'da Kocaköy ve Yavuzlar Köylerinin ara-

sındaki bir köprünün altında elleri bağlı başına tek el ateş edilmiş halde bulundu.

Recep Bor

Van'ın Hacıbekir Mahallesi'nde Recep Bor (19), 7 Ekim 2009'da evinin yakınındaki bahçede asılmış olarak bulundu. Recep Bor'un HPG militanı olduğu ve bir süre önce HPG'den ayrıldığı ileri sürüldü.

Murat Öztürk

Siirt'in Aktaş Köyü'nün yakılarında uzman çavuşluktan atıldığı belirtilen Murat Öztürk (39), 13 Ekim 2009'da başına isabet eden tek kurşunla öldürülmüş halde bulundu.

M. Ali Yılmaz

Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde 17 Ekim 2009'da boş bir arazide M. Ali Yılmaz'a ait olduğu tespit edilen bir ceset bulundu. Vücudunda 17 kurşun bulunan M. Ali Yılmaz'ın öldürülmesiyle ilgili olarak soruşturma başlatıldı.

Emrah Samur

Hakkâri'nin Şemdinli İlçesi'ne bağlı Koçyiğit Köyü'nde Ekim ayının başında kimliği belirsiz kişiler tarafından kaçırılan Emrah Samur'un (27) 30 Ekim 2009'da öldürülmüş olarak bulundu.

Aydın Erdem

Diyarbakır'da 6 Aralık 2009'da düzenlenen protesto gösterilerine polis ekiplerinin müdahale etmesi sonucu çıkan olaylarda Dicle Üniversitesi öğrencisi Aydın Erdem (23) yakın mesafeden açılan ateş sonucu kaldırıldığı hastanede yaşamını yitirdi.

Davalar

Ahmet Yıldız

İstanbul'un Üsküdar İlçesi'nde 15 Temmuz 2008'de eşcinsel olduğu için öldürülen Ahmet Yıldız'ın öldürülmesiyle ilgili davanın ikinci duruşması 23 Aralık 2009'da Üsküdar 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü. Başlarbaşı Adliyesi önünde eylem yapan bir grup, Ahmet Yıldız'ın öldürülmesiyle ilgili davaya toplumsal muhalefetin ilgisiz kalmasını ve davanın bir numaralı sanığı Ahmet Yıldız'ın babası Yahya Yıldız'ın bulunamamasını eleştirdi.

Davanın bir sonraki duruşması Ahmet Yıldız'ın sevgilisi İbrahim Can'ın ve Ahmet Yıldız'ın öldürülmesi sırasında kullanılan otomobilin sahibi olduğu iddia edilen Orhan Aymelek'in dinlenmesi için 1 Nisan 2010'a ertelendi.

1990'larda Meydana Gelen Faili Meçhul Cinayetlerin Soruşturulması

Necati Aydın

Ramazan Keskin

Mehmet Ay

4 Nisan 1994'te gözaltına alınıp mahkeme tarafından serbest bırakıldıktan sonra "ifade vermeniz gerekiyor, bizimle geleceksiniz" diyerek yanlarında götürdükleri Sağlık Sendikası Diyarbakır Şubesi Başkanı Necati Aydın ile sendika üyeleri Ramazan Keskin'i ve Mehmet Ay'ı 9 Nisan 1994'te öldürmekle suçlanan JİTEM mensubu olduğu ileri sürülen 5 kişi hakkında yeni bir soruşturma başlatıldı. Cinayetlerle ilgili soruşturmayı yürüten Bismil Cumhuriyet Başsavcılığı, 5 kişi hakkında fezleke düzenleyip dosyayı dava açılabilmesi için Diyarbakır Özel Yetkili Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderdi.

Bismil Cumhuriyet Başsavcılığı fezlekesinde şöyle denildi: "İtirafçı Abdulkadir Aygan isimli şahıs, maktullerin mahkemece serbest bırakılmalarının ardından JİTEM görevlileri tarafından Toros marka araç ile gözaltına alındıkları, birkaç gün bu şahıslara işkence yapılmasının ardından Jandarma İstihbarat Grup Komutanlığına ve tim komutanlığına ait 2 araç ile Silvan-Diyarbakır karayolu arasındaki Kağıtlı Jandarma Karakolu'na gittikleri, bir köprü yanında anayoldan ayrılarak tarla içerisine girdikleri, bu şahısların kafalarına kurşun sıkılarak infaz edildikleri, bu olayı Diyarbakır İstihbarat Tim Komutanı Yüzbaşı Tunay Yanardağ, Uzman Çavuşlar Uğur Yüksel, Abdulkadir Uğur, itirafçı Kemal Emlük, Astsubay Nuri Ateş'in gerçekleştirdikleri şeklinde beyanda bulunduğu anlaşılmaktadır".

Necati Aydın ile ilgili AİHM 2. Dairesi, "yaşam hakkına müdahale etmek, olguların belirlenmesinde tüm olanakları sağlama yükümlülüğünü ihlal etmek, etkin soruşturma yürütmemek ve

öldürülmeden önce işkence yapmak" suçlarından Türkiye'yi 24 Mayıs 2005'te 74.500 Euro tazminat ödemeye mahkûm etmişti. Necati Aydın ile Ramazan Keskin ve Mehmet Ay'ın adliye binasına polis ekibi tarafından getirildiklerini gördüğü için 1999'da Ankara Adliyesi'nde AİHM heyeti tarafından yapılan bulgu saptama duruşmasında bilgisine başvuru Diyarbakır Barosu eski Başkanı ve TİHV Diyarbakır Temsilcisi Sezgin Tanrikulu şunları söyledi: "Bu olayda en kritik mesele olguların tüm çıplaklığıyla ortaya çıkması bakımından Türkiye'nin AİHM'e yardımcı olmamasından dolayı sözleşmenin 38'inci maddesinden ayrıca mahkûm olmasıdır. AİHM, olayın aydınlanması açısından kritik tanıklar olan, bu 3 kişiyi gözaltından mahkemeye getiren ve onların serbest bırakılmalarından sorumlu olan polislerin kimliklerinin bildirilmesini ve tanık olarak dinlenmesini talep etti. Ancak hükümet polislerin kimliklerini bildirmedeği gibi tanıklıklarına da müsaade etmedi. Çünkü o dönemdeki uygulamada gözaltına alınan kişi tutuklansa imza karşılığı cezaevi görevlilerine teslim ediliyordu. Serbest kalan kişi de kendi imzasıyla adliye binasından serbest kalıyordu. Bu olayla, JİTEM tarafından mahkeme binası içinde gözaltına alınan 3 kişi ile ilgili ne tutanak, ne de onları adliye binasında JİTEM'e teslim eden polisler AİHM'e bildirilmedi".

Hasan Ergul

Şırnak'ın Silopi İlçesi'nde JİTEM elemanları tarafından 1995 yılında kaçırılan ve kendisinden bir daha haber alınmayan Hasan Ergul'un mezarı 12 Nisan 2009'da Abdulkadir Aygan'ın itiraflarına dayanılarak Elazığ Kimsesizler Mezarlığı'nda bulundu.

Abdulkadir Aygan'ın Hazar Gölü kıyısına attıklarını açıkladığı Hasan Ergul'un cenazesi için ailesinin yaptığı araştırma sonucunda cenazenin o dönem köylüler tarafından bulduktan sonra Elazığ Kimsesizler Mezarlığı'na defnedildiği belirlendi. Hasan Ergul'un ailesi bilgiler doğrultusunda 8 Nisan 2009'da Elazığ Cumhuriyet Başsavcılığı'na başvurmuştu.

Olayla ilgili soruşturmayı yürüten Malatya Cumhuriyet Başsavcılığı, dosyaya "yetkisizlik" kararı vererek dosyayı cinayetin, Albay Cemal

Temizöz'e sorulması için Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderdiği 6 Ekim 2009'da öğrenildi.

8 Ekim 2009'da ifadesine başvuru tutuklu Albay Cemal Temizöz "Hasan Ergul'un kaçırılması veya öldürülmesi iddialarıyla hiçbir alakam yoktur" dedi.

Vedat Aydın

5 Temmuz 1991'de kendilerini polis memuru olarak tanıtan elleri silahlı ve telsizli kişiler tarafından evinden gözaltına alındıktan sonra işkence edilmiş cesedi, 7 Temmuz 1991'de Elazığ'ın Maden İlçesi'nde bir köprü altında bulunan HEP Diyarbakır İl Başkanı Vedat Aydın cinayetinin dosyasının iki yıl sonra zamanaşımına uğrayacak olması nedeniyle Diyarbakır Özel Yetkili Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından öncelikli evraklar arasına alındığı 4 Mayıs 2009'da öğrenildi. Başsavcılık, aralarında eski Diyarbakır Jandarma İstihbarat Grup Komutanı Binbaşı Aytekin Özen'in de bulunduğu altısı itirafçı JİTEM elemanı 9 kişi hakkında soruşturma başlattı. Başsavcılığın yürüttüğü Vedat Aydın soruşturmasına yön veren İsveç'te yaşayan eski JİTEM elemanı Abdulkadir Aygan'ın ifadelerinin de dava dosyasına konulduğu öğrenildi. Abdulkadir Aygan'ın cinayete ilgili sözleri şunlardı: "Olayın planlayıcısı Binbaşı Ahmet Cem Ersever'dir. Vedat Aydın'ın eviyle ilgili keşifleri beraber yaptık. Cenazeye katılanlara ateş açma emrini Diyarbakır Alay Komutanı İsmet Yediyıldız verdi. Eşini kaçıranları gören Şükran Aydın'ın verdiği eşkâl üzerine çizilen robot resimler Binbaşı Aytekin Özen, itirafçılar Ali Ozansoy ve Fethi Çetin'e uyuyor".

Vedat Aydın'ın öldürülmesiyle ilgili olarak yürütülen soruşturma ile ilgilenen Malatya Cumhuriyet Başsavcılığı'nın "yetkisizlik" kararı verdiği ve dosyayı "olayın başladığı yer" olan Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderdiği 16 Eylül 2009'da öğrenildi.

Salih Uçar

Isparta'nın Eğirdir İlçesi'nde 2008 yılının Mart ayında kaybolan müteahhit Salih Uçar'ın öldürüldüğü iddiasıyla görülen ve Uzman Çavuş

Tanju Çavuş'un da tutuklu olduğu davada, 30 Nisan 2009'da sanık Caner Altan'ın verdiği ifade doğrultusunda, Barla Beldesi yolunda yapılan arama çalışmalarında bir insana ait olduğu belirtilen kemikler bulundu. Eğirdir Kaymakamı Halil Serdar Cevheroğlu, kemik parçalarının yanında kayıp müteahhit Salih Uçar'a ait ehliyet ve kredi kartlarının da bulunduğunu belirterek, "kemiklerin kayıp olan Salih Uçar'a ait olup olmadığı yapılacak incelemeden sonra belirlenecek" dedi.

Kazı Çalışmaları

Silopi Kazıları

Şırnak'ın Silopi İlçesi'nde faili meçhul şekilde öldürülenlerin atıldığı öne sürülen BOTAŞ'a ait kuyularda 9-10-11-12-13 Mart 2009'da Silopi Cumhuriyet Başsavcılığı'nın denetiminde yapılan kazıda kemik ve kafatası parçaları, lekeli parçalanmış elbiseler, terlik, kot pantolon parçası, domuz bağı düğümlü ip, çorap, saç teli, eldiven ve askerî bere bulundu. Bulunan deliller incelenmek üzere Adli Tıp Kurumu'na gönderildi.

Silopi-Cizre karayolunun 15. kilometresinde yer alan tesislerdeki kazıyla ilgili açıklama yapan Şırnak Barosu Başkanı Nuşirevan Elçi, bir kuyudaki kazı çalışmalarının, kuyunun dar olması nedeniyle insan gücüyle, ikinci kuyudaki kazının da iş makinesiyle yapıldığını söyledi.

DTP Genel Başkanı Ahmet Türk ise kazı çalışmalarına ilgili olarak, "karar verilir verilmez bu kuyular açılmış olsaydı, inanıyorum ki o zaman daha farklı bir sonuç çıkardı. 10 gün önce 'savcılık bu kuyuları açacak' dersiniz, bu işi yapanlar veya bu çetenin devamı olanlar orayı temizleme yönünde bir çalışma içine girerler" dedi.

Cizre Kazıları

Şırnak'ın Silopi İlçesi'nde faili meçhul şekilde öldürülenlerin atıldığı öne sürülen kuyularda Silopi Cumhuriyet Başsavcılığı'nın denetiminde yapılan kazıların ardından, 16 Mart 2009'da Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın talimatı üzerine Şırnak'ın Cizre ve İdil İlçeleri arasındaki bulunan Kuştepe Köyü'nde kazılara başlandı. Cizre eski Belediye Başkanı ve geçici

köy korucusu Kamil Atağ'ın evinde de başlayan aramalarda 20'ye yakın kemik parçası bulunduğu belirtildi. Kazıların bir itirafçının ifadeleri üzerine başlatıldığı öğrenildi.

Kuştepe Köyü'nde yapılan kazı çalışmalarında bulunan kemiklerle ilgili olarak 23 Mart 2009'da Kayseri İl Jandarma Alay Komutanı Albay Cemal Temizöz gözaltına alındı. Temizöz, sorgulanmak üzere Diyarbakır'a götürüldü.

Şırnak Barosu Başkanı Nuşirevan Elçi gözaltıyla ilgili olarak şunları söyledi: "Ergenekon soruşturmasının başarıya ulaşabilmesi için Fırat'ın doğusuna geçmesi gerektiğini söylüyorduk. Biz bunu ilk adım olarak çok önemsiyoruz. Çünkü Albay Cemal Temizöz bilindiği gibi 1993-96 yıllarında Cizre'de İlçe Jandarma Komutanı olarak çalışıyordu. O dönemde bölge, faili meçhul olayların en fazla yaşandığı yerd. Yani olayın açığa çıkması açısından önemli bir gözaltı olduğunu düşünüyoruz".

Kazılarda bulunan 20 kemik parçasından 7'sinin insan kemiği olduğu 8 Nisan 2009'da İstanbul Adli Tıp Kurumu tarafından belirlendi. İstanbul Adli Tıp Kurumu, insan kemiklerinin detaylı olarak incelenmesi için kemikleri Fizik ve Kimya İhtisas Daireleri'ne gönderdi. Bulunan insan kemiklerinin kaç kişiye ait olduğunu ise Biyoloji İhtisas Dairesi'nin tespit edeceği bildirildi.

23 Mart 2009'da gözaltına alınan Kayseri İl Jandarma Alay Komutanı Albay Cemal Temizöz ise "adam öldürmeye azmettirmek" ve "silahlı örgüt üyesi olmak" suçlarından 25 Mart 2009'da Diyarbakır'da tutuklandı.

Olayla ilgili olarak önce 5 kişi gözaltına alınmış ve bu kişilerden eski Cizre Belediye Başkanı Kamil Atağ'ın oğlu Temer Atağ 20 Mart 2009'da, Kamil Atağ ise 24 Mart 2009'da tutuklanmış aynı gün PKK itirafçısı Abdülhakim Güven de Diyarbakır'da gözaltına alınmıştı.

Şırnak'ın Cizre İlçesi'nde faili meçhul şekilde öldürülen İzzet Badır ile Abdullah Özdemir'in gömüldüğü yer olduğu iddia edilen baz istasyonu ve televizyon vericisinin bulunduğu bölgede Cizre Cumhuriyet Başsavcılığı'nın

talimatı üzerine 17 Nisan 2009'da kazı çalışması başlatıldı. Çalışmalar sonucunda bölgede 60 kemik parçası, 18 boş mermi kovana bulundu. 18 Nisan 2009'da devam eden kazı çalışmasında ise 3 kemik parçası daha bulundu.

Şırnak Barosu Başkanı Nuşirevan Elçi, kazı çalışmasının kendi talepleri doğrultusunda gerçekleştiğini ancak kazı ile ilgili bilgilendiril-mediklerini söyledi.

24 Nisan 2009'da ise tutuklu Kayseri İl Jandarma Alay Komutanı Albay Cemal Temizöz, Cizre eski Belediye Başkanı Kamil Atağ, Kamil Atağ'ın oğlu Temer Atağ ile itirafçılar Abdülhakim Güven, Hıdır Altık ve Adem Yarkın'ın soruşturma dosyası Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından gizli tanıkların verdiği ifadeler üzerine 20 faili meçhul cinayet dosyasıyla birleştirildi.

25 Mart 2009'da tutuklanan Kayseri İl Jandarma Alay Komutanı Albay Cemal Temizöz'ün de aralarında bulunduğu 7 sanık hakkında dava açıldığı 16 Temmuz 2009'da öğrenildi. İddianamede Cemal Temizöz'ün Cizre İlçe Jandarma Komutanlığı'nda bölük komutanı olarak görev yaptığı dönemde "terörle mücadele" adı altında korucu, itirafçı ve uzman çavuşlardan oluşan bir grup oluşturarak gözaltına alınan kişileri öldürdüğü iddiasıyla Cemal Temizöz hakkında "adam öldürmek", "cürüm işlemek için teşekkül oluşturmak" ve "adam öldürmeye azmettirmek" suçlarından 9 kez ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası istendiği ifade edildi. (bkz. JİTEM Faaliyetleri)

Diyarbakır Kazıları

Abdulkadir Aygan'ın anlatımları doğrultusunda, kayıp Fethi Yıldırım'ın ve Hakkı Kaya'nın bulunması için, Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın talimatıyla 2 Nisan 2009'da Deveboyu Mevkii'nde başlatılan kazıların 2. gününde 15 kemik parçası, 3. gününde 461 kemik parçası ve bir gömlek bulundu. Bulunan kemik parçalarından bir kısmı ve gömlek incelenmek üzere İstanbul Adli Tıp Kurumu'na gönderildi. Kazı çalışmalarına 3 Nisan 2009'da son verildi.

Gizlilik kararının alındığı soruşturma kapsamında 2 Nisan 2009'da, kayıp Fethi Yıldırım'ın

bulunması için Karaçalı Köyü'nde yapılan kazılarda ise herhangi bir bulguya rastlanmadı.

Abdulkadir Aygan, 1994 yılından Fethi Yıldırım ile 1996 yılında Hakkı Kaya'nın öldürüldükten sonra Karaçalı Köyü yakınlarında toprağa gömüldüğünü öne sürmüş bunun üzerine İHD Diyarbakır Şubesi, Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'na başvuruda bulunmuştu.

Bölgede bulunan kemiklerin bir insana ait olup olmadığını kazıya katılan doktorların belirlediğini ifade eden İHD Diyarbakır Şubesi Başkanı Muharrem Erbey, "bulunan kemiklerin insanlara ait olduğu çok açık. Bazı kemiklerin de hayvanlara ait olduğu ilk bakışta anlaşılıyor. 461 kemikten 100'e yakını hayvanlara, diğerleri ise insanlara ait. Kemikler delil niteliği taşıyor. Kemikler, Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından adli tıpa gönderilmek üzere teslim alındı. Bölgede daha önce 7 ceset bulunmuş ve kimsesizler mezarlığına defnedilmişti" dedi.

29 Nisan 2009'da Diyarbakır'da 1990'lı yıllarda gözaltında kaybedilen veya faili meçhul cinayete kurban gidenlerin yakınlarının başvurusu üzerine Mardinkapı Mezarlığı'nın kimsesiz kişilere ait bölümünde bulunan 7 mezar açıldı. Mezarlardan alınan örnekler İstanbul Adli Tıp Kurumu'na gönderildi.

Fethi Yıldırım'ın ve Hakkı Kaya'nın yakınlarının İHD Diyarbakır Şubesi'ne başvurularının ardından soruşturmanın uzun zamandır devam ettiğini ifade eden İHD Diyarbakır Şubesi Başkanı Muharrem Erbey ikinci kez yapılan kazı çalışmalarıyla ilgili şunları söyledi: "Bunlar Hani yolu üzerinde bulunan kişilere ait cesetler. Bunlardan alınacak örnekler ile yakınlarından alınacak kan ve saç örnekleri karşılaştırılacak ve İstanbul Adli Tıp Kurumu'na gönderilecek. Kimsesizler mezarlığındaki 2 kişinin boğularak öldürüldüğü tespit edilmiş, diğerleri de Hani yolunda bulunmuş. Diyarbakır'daki mezarlıklarda toplam 26 kimsesiz mezarı tespit ettik. Bunların tek tek kazılmasını istiyoruz. Kazılara başladıktan sonra bölgenin değişik yerlerinden bize başvuran vatandaşlar, 'bizim köyümüzde de kimsesizlere ait mezar var veya kuyu var' diye ihbar ediyorlar. Yakını kayıp olan herkesin bize başvurmasını bekliyoruz.

Etkin bir soruşturmanın yürütülmesi amacıyla elimizdeki bütün bilgileri savcılık ile paylaşıyoruz. Önümüzdeki dönemde kazıların yoğun bir şekilde devam edeceğini tahmin ediyoruz”.

Batman’da Bulunan Kemikler

Batman’ın Sason ve Kozluk İlçeleri arasındaki, sivillerin girmesinin yasak olduğu, dağlık bölgede, 11 Mayıs 2009’da köylüler tarafından

insan kemikleri bulundu. Batman Cumhuriyet Başsavcılığı’nın soruşturma başlattığı olaya ilişkin açıklama yapan Batman Barosu Başkanı Yusuf Tanrıverdi, altı ayrı bölgede çekilen fotoğraflarda insana ait kemiklerin bulunduğu belirterek bazı cesetlerin elbiseleri ve ayakkabıları ile birlikte gömüldüğünün tespit edildiğini söyledi.

Neşe Düzel, “Sezgin Tanrıkulu’yla Söyleşi: ‘Ceset Bulunmazsa Yas Bitmez’”, Taraf Gazetesi, 2 Şubat 2009.

“JİTEM’in işlediği faili meçhul cinayetlerin soruşturulmasını ve dava açılmasını Genelkurmay engelliyor. JİTEM’le ilgili temel mesele Genelkurmay’ın JİTEM’in açığa çıkmasını önlemesidir.”

“Cumhurbaşkanı bile JİTEM’in infazını durduramadı. Bölge Valisi’ne ve savcıya, “bu adamı bulun” diye emretmesine rağmen Gültekin Sütçü’nün de kafasına kurşun sıkıldı.”

“JİTEM 73 yaşındaki Fikri Amca’yı infaz etti. 80 yaşındaki Dilşah Teyze’nin on yıldır tek isteği var benden. ‘Bana Fikri’nin kemiklerini bul, ölmeden ona bir dua okuyayım’ diyor.”

NEDEN? SEZGİN TANRIKULU

Başbakan Erdoğan, Davos’taki panelde İsrail’in Gazze’de yaptığı katliama sert bir şekilde karşı çıktı. İsrail’in Gazze’de çocuk, kadın, sivil ayırımı yapmadan insanları öldürmesi bütün dünyada tepki toplamıştı. Erdoğan’ın çıkışı bu nedenle büyük bir kitle tarafından alkışlanıp desteklendi. Ancak, Filistinli çocuklara sahip çıkan Erdoğan’ın başbakanlık yaptığı ülkemizde de insanlar öldürüldü. Özellikle Güneydoğu’da her geçen gün somut hikâyelerle daha net ortaya çıkıyor ki, JİTEM bir ölüm makinesi gibi çalıştı. Filistinli çocuklara haklı olarak sahip çıkan Başbakan Erdoğan’la, onu alkışlayanların bu ülkede öldürülen insanlara da sahip çıkacağını umarak bölgenin en sevilen ve güvenilen hukukçularından Sezgin Tanrıkulu’yla Güneydoğu’da yaşanan korkunç dehşeti konuştuk. Türkiye İnsan Hakları Vakfı Temsilcisi Sezgin Tanrıkulu JİTEM’in faili meçhul cinayetlerinin açığa çıkmasının nasıl engellendiğini ve sorumluların hesap vermektense nasıl kaçırıldıklarını anlattı. Avukat Sezgin Tanrıkulu 2002-2008 yılları arasında Diyarbakır Barosu’nun başkanıydı.

NEŞE DÜZEL: PKK ve JİTEM itirafçısı Abdulkadir Aygan’ın itiraflarını okudunuz mu?

SEZGİN TANRIKULU: Evet okudum.

Onun itirafları arasında bilmediğiniz herhangi bir şey var mıydı?

JİTEM’in işlediği bu cinayetler biliniyordu. Çünkü eski bir PKK itirafçısı olan Abdulkadir Aygan 2004 Martı’nda *Özgür Gündem Gazetesi*’ne JİTEM’de çalışırken bizzat tanık olduğu 28 infaz olayını açıkladı. Sorumlular olarak da Olağanüstü Hal Bölge Valisi’nden Jandarma Kolordu Komutanı’na, yüzbaşılardan itirafçılara kadar birçok isim verdi. Diyarbakır Barosu olarak önce biz bu itiraflara şüpheyle yaklaştık. Ama Murat Aslan olayıyla şüphe bitti.

Niye şüphelenmekten vazgeçtiniz?

Çünkü İtirafçı Aygan, 1994’te JİTEM tarafından infaz edildikten sonra yakılıp gömülen Murat Aslan’ın mezarının yerini çok açık tarif etmişti. Gerçekten de orası kazılınca kemikler ortaya çıktı. Yapılan DNA testi de kemiklerin Murat Aslan’a ait olduğunu doğruladı. Babası bu genci on yıldır arıyordu. Kayıptı.

O dönemde böyle binlerce olay oldu. O zamanlar işlenen faili meçhul cinayetlerle ilgili yürütülen hukukî soruşturmalar var mı şimdi?

PKK’dan firar ettikten sonra on yıl JİTEM’de memurluk yapan Aygan’ın, Murat Aslan’ın infazıyla ilgili itirafları doğru çıkınca, biz, diğer 27 olayla ilgili itirafların da doğru olabileceğini düşündük ve Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı’na başvurduk. Aygan’ın itiraflarındaki 28 maktulün adını saydık ve bu cinayetlerin soruşturulmasını istedik. Sanık olarak da o dönemde görevde olan sorumluları sıraladık. Şubat 2005’te 31 kişi hakkında suç duyurusunda bulunduk.

Sanık listenizde kimler vardı?

Bunların arasında itirafçıların, ve Jandarma subaylarının ve Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım’ın yanı sıra, OHAL Bölge Valiliği yapan Hayri Kozakçıoğlu ve Ünal Erkan, Jandarma Asayiş Komutanı Hikmet Köksal, Diyarbakır Jandarma Alay Komutanı İsmet Yediyıldız, Diyarbakır JİTEM Grup Komutanları Cem Ersever ve Abdülkerim Kırca da vardı. Bugüne kadar savcılık itiraf edilen bu cinayetler hakkında hiçbir soruşturma yapmadı. Ta ki 20 Ocak 2009’a kadar...

On üç gün önce ne oldu?

2005’te yapılan suç duyurusuna 20 Ocak 2009’da bir cevap geldi. Sivil savcı tarafından askerî savcıya gönderilen bizim dosya Genelkurmay Başkanlığı’na gönderilmiş. 28 cinayetin suç duyurusuyla ilgili hiçbir işlem yapılmıyor.

Peki, JİTEM hakkında açılmış hiçbir dava yok mu?

Açılmış iki dava var. İtirafçı Aygan'a göre, 28 cinayetten sekizi Diyarbakır merkezde işleniyor. Savcı Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi'nde bu sekiz cinayetle ilgili olarak sekiz kişi hakkında dava açtı. Sanıklar arasında JİTEM Komutanı Abdülkerim Kırcı, bir jandarma subayı, Yeşil ve beş itirafçı var. Aygan'ın kendisi de yargılanacaklar arasında. Dava açılalı dört yıl oldu, bu davaya hangi mahkemenin bakacağı hâlâ belli olamadı. Dava dosyası 2005'ten beri her yer dolaştı.

Nerelerde dolaştı?

Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi görevsizlik kararı verdi ve dosyayı Askerî Mahkeme'ye gönderdi. Askerî Mahkeme görevsizlik kararı verdi, dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderdi. Uyuşmazlık Mahkemesi tekrar Diyarbakır İkinci Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderdi. O da, "bu dosyaya ben değil özel yetkili ağır ceza mahkemesi bakar" dedi. Biliyorsunuz, eski Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin yerini şimdi bu özel mahkemeler aldı. Bu mahkeme de "ben bakmıyorum" dedi. Dava dosyası şimdi Yargıtay'a gidecek ve kimin bakacağına Yargıtay karar verecek. Anlayacağınız JİTEM'in işlediği binlerce faili meçhul cinayetten sadece sekiz tanesine bile dört yıldır bakacak bir mahkeme bulunmuyor.

Siz kaç faili meçhul cinayet işlendiğini düşünüyorsunuz?

Siyasal amaçlı faili meçhul cinayet sayısı beş bine yakındır. En çok faili meçhul cinayet de 1992, 1993 ve 1994 yıllarında Tansu Çiller başbakanken işlendi.

Bu dört-beş bin cinayetten sonra sadece iki dava mı açıldı? Birini anlattınız. Diğer dava ne durumda?

Şırnak'ın İdil İlçesi'nde bir savcı, Kutlu Savaş'ın 1997 yılında yazdığı Susurluk raporunu gazetelerden parça parça okuyor ve itirafçı İbrahim Babat'ın ifadelerine rastlıyor. Bu ifadelerle kendi bölgesinde işlenen cinayetler arasında bağ kuruyor ve araştırmaya başlıyor. Savcı çok çarpıcı bilgilere ulaşıyor. Üç cinayetle ilgili itirafçı İbrahim Babat'ın yanı sıra beşi jandarma toplam yedi sanık belirliyor. Bu sanıklar arasında bugün Ergenekon'dan tutuklu olan emekli Albay Arif Doğan ve Cem Ersever de bulunuyor. Peki, yedinci sanık kim dersiniz?

Kim?

Savcı yedinci sanığın ismini vermiyor, sadece tarif ediyor. Yedinci sanık, "açık kimlik ve sayıları tespit edilemeyen itirafçı, korucu ve kamu görevlileri" diyor. Yani İdil Savcısı daha 1999'da JİTEM'i buluyor. Ve dosyasını Diyarbakır Özel Yetkili Savcılığı'na gönderiyor. "Ben üç cinayetle ilgili bu isimleri saptadım, sen soruşturmasını yap" diyor. Üstelik bu kurbanların isimleri, itirafçı Aygan'ın İdil Savcısı'ndan ancak beş yıl sonra açıkladığı 28 JİTEM cinayeti arasında da yer alıyor.

Peki, İdil Savcısı'nın başlattığı davanın akibeti ne oluyor?

Savcılık, Ağır Ceza'da sadece itirafçılar hakkında dava açtı. Jandarma mensuplarını Askerî Savcılığa gönderdi. Askerî Savcılık'tan on yıldır ses çıkmıyor. Çünkü Askerî Savcılık Ergenekon tutuklusunu emekli Albay Arif Doğan'ın da yer aldığı bu dosyayı Genelkurmay Başkanlığı'na gönderiyor. Genelkurmay davanın açılması için izin vermiyor. İtirafçıların sivil mahkemede davasına gelince... O davanın dosyası da on yıldır mahkeme mahkeme dolaştı ve bu davaya hangi mahkemenin bakacağı daha birkaç ay önce belli oldu. Onun da bakacağı kesin değil tabii. Bakmam derse, dosya gene uzun uzun elden ele dolaşabilir.

Bu davalar zaman aşımına uğrayabilir mi?

Açılmış davaların 30 yıl süresi var. Zaman aşımı sorunu henüz davası açılmamış olan dosyalarla ilgili. Onlarda süre 20 yıl. Mesela 1988'de işlenmiş olan faili meçhul cinayetler bu yıl zaman aşımına uğrayacak.

JİTEM tarafından işlenen faili meçhul cinayetlerin soruşturulmasını ve dava açılmasını kim engelliyor?

Somut bilgiler verdim size. Genelkurmay Başkanlığı engelliyor. Yıllar içinde tek tük savcılar çıkmış faili meçhulleri araştırmaya çalışmış ama soruşturma dosyaları Genelkurmay'da birikmiş. Şu anda JİTEM'le ilgili temel mesele Genelkurmay'ın JİTEM'in açığa çıkmasını önlemesidir.

Bugün Ergenekon davasında tutuklanan eski JİTEM subayları var mı?

Evet var. Bölge halkının isimlerini çok iyi bildiği generaller, albaylar var. Veli Küçük, Levent Ersöz, Arif Doğan gibi... Ergenekon davası henüz bu kişilerle bölgedeki faili meçhul cinayetler arasındaki bağları kurmadı. Abdülkerim Kırcı bir bağ olabiliyordu ama intihar etti. Kırcı'nın ölümü Ergenekon davası için büyük kayıp.

Aygan'ın anlattığı dönemleri ve işlenen cinayetleri bütün bölge halkı biliyor mu?

Herkes her şeyi biliyordu. İnfazları JİTEM'in yaptığını herkes biliyordu ama cinayetlerin sorumluları yargı önüne çıkarılmıyordu. Çıkarılanları da yargı koruyordu. Savcılar dava açmıyorlardı. Açtıklarında da birbirlerinin üstüne atıyorlardı. On yıl bir davaya hangi mahkemenin bakacağı belli olmaz mı? Böyle bir yargı sistemi olur mu?

İtirafçı Aygan sadece Diyarbakır için faili meçhul cinayet sayısını 600-700 olarak verdi. Siz Baro olarak dönemin başbakanlarıyla, adalet bakanlarıyla yüz yüze görüşmediniz mi?

Siyasiler JİTEM'e bir şey soramazlardı ki... OHAL başka bir yönetimdi. Hükümetin, bakanların etkileyemediği güçler var. Ekim 1994'te Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'den Diyarbakır Barosu olarak randevu aldık. Kalktık makamına gittik ve cinayetleri bir saat boyunca anlattık. "Cumhurbaşkanlığı yetkinizi kullanın ve bu faili meçhulleri durdurun" dedik. Bize "Dicle'nin kıyısında kaybolan kuzu benden sorulur" gibisinden şeyler söyledi.

Peki, Demirel cumhurbaşkanı olarak bu faili meçhul cinayetleri başta jandarma olmak üzere güvenlik güçlerinin işlediğini kabul etti mi?

Demirel'in bizzat devreye girdiği bir olay var. Şerif Afşar Diyarbakır'ın en merkezî yerinde gübre bayıydı. Bir gün JİTEM mensupları ve korucular tarafından zorla işyerinden alınıyor ve arabayla iki kilometre ötedeki JİTEM binasına götürülüyor. Olaya tanık olan kardeşi de onları taksitle takip ediyor. JİTEM'e girdiklerini görüyor. Aile bir biçimde hemen Cumhurbaşkanı Demirel'e ulaşıyor.

Demirel ne yapıyor?

Demirel adamın JİTEM'in elinden sağ kurtulması için OHAL Bölge Valisi Ünal Erkan'a ve Savcılığa, "bu adamı bulun" diye telefon ediyor. Fakat JİTEM adamın kendisinde olduğunu inkâr ediyor. Şerif Afşar'ın cesedi Diyarbakır'dan on beş kilometre ötede kafasına sıkılmış olarak bulundu. Cumhurbaşkanı'nun devreye girmesinin tek farkı şu oldu. Adamı işyerinden alanların bir itirafçı, dört korucu ve bir astsubay olduğu anlaşıldı. İtirafçı ve korucular kimlikleri belirlendi ve tutuklandılar. Ama astsubayın kimliği belirlenemedi.

Niye?

Çünkü ortadan kayboldu. İsminin Gültekin Sütçü olduğu çok sonra belirlendi ve hakkında ancak o zaman gıyabî tutuklama kararı alınabildi. Zaten bu davada astsubaydan öteye de gidilemedi. Bu astsubay tam 12 yıl kaçtı. 2006'da Bulgaristan'dan Türkiye'ye girerken yakalandı. Dosya Askerî Mahkeme'ye gönderildi ve ilk duruşmada, 12 yıl firar etmiş ve cinayetten yargılanmış bir adam serbest bırakıldı. Şemdinli davası sanıkları da aynen böyle serbest bırakılmışlardı. Anlayacağınız Cumhurbaşkanı bile JİTEM'in cinayetini önleyemedi. O da JİTEM'in elinden birini sağ olarak alamadı.

Yeni davalar açılmıyor mu?

Açılmıyor. Biz dilekçe veriyoruz ama savcılık işlem yapmıyor. Hükümet zaman aşımı sürelerini kaldırmak zorunda. Çünkü bu adamlar korunuyorlar. Bir yerlerde saklanıp, sürenin dolmasını bekliyorlar. Eğer zaman aşımı kalkarsa kurtulamayacaklarını anlarlar. O zaman ortaya itiraf edenler de çıkabilir.

Kim koruyor faili meçhul cinayet işleyenleri?

Jandarma ve JİTEM mensuplarının soruşturulması iznini vermeyerek Genelkurmay koruyor. Yapabilecekleri soruşturmayı bile yapmaktan kaçınan yargı makamları koruyor. Zaman aşımı sürelerini değiştirmeyerek siyasetçiler koruyor. Bu infazlar nedeniyle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne gidiliyor ve Türkiye devleti yaşam hakkını korumadı diye çok ağır para cezaları ödemek zorunda kalıyor ama adalet sağlanamıyor. Çünkü adalet bir olayın sorumlularının bulunup yargılanmasıdır. AİHM, katillerin kimler olduğunu göstermiyor. Katilleri bulmak Türk yargısının işi. Fikri Özgen 73 yaşında kaçırıldı ve on yıldır hâlâ bulunamadı.

73 yaşında birini de mi infaz etti JİTEM?

Evet. Oğlu PKK'de diye infaz edildi. İtirafçı Aygan'ın açıkladığı 28 infazdan biri de bu zaten. Eşi Dilşah Teyze, Fikri Amca kaçırıldığında hemen büroma geldi. Birçok tanık var. Beyaz Toros'a bindirip götürmüşler. Hemen savcılığa gittim. Savcılıkla JİTEM'in arası 50 metre... Gözaltından çıkanlar "yaşlı bir adam var, nefes alıp vermekte zorlanıyor. Astım ilacı kullanıyor" diyorlardı. Yani Fikri Amca'nın gözaltında olduğunu biliyoruz ama savcılığa 50 metre ötedeki binaya götürmüyoruz. "Lütfen gözaltı mekânlarına gidip bakın, bu yaşlı adamı bulun. Daha öldürülmemiş ama mutlaka öldürülecek" diye yalvardım.

Niye mutlaka öldürülecek?

Çünkü JİTEM onun gözaltında olduğunu inkâr ediyordu. Gözaltına alındığına dair bir kayıt tutulmamıştı. Kayıt tutulmayanların hiçbiri JİTEM'den sağ çıkmadı bugüne kadar. Hepsi kayboldular. Savcı, teoride jandarmanın amiri ama pratikte değil. Pratikte savcı, jandarmanın emrinde. Fikri Amca'dan o günden beri haber yok. Bu olay 1997'de oldu. Eğer savcı JİTEM'in gözaltı mekânlarına gidebilseydi, JİTEM bu kadar pervasız davranamaz ve bu kadar çok cinayet işleyemezdi. 2001'de de iki HADEP'li yöneticisi JİTEM'in infazından kurtarmaları için Silopi'deki ve Şırnak'taki savcılara yalvardım ben.

Onlar ne yaptı?

Onlar da diplerindeki yere gidip bakmadılar. Silopi Savcısı bize "siz, Şırnak Alay Komutanlığı'na bakın" dedi. Alay Komutanı, bugün Ergenekon'dan tutuklu olan emekli General Levent Ersöz'dü. Şırnak Başsavcısı "ben sadece faks çekerim" dedi. JİTEM'in faksı cevabı "burada yoklar" oldu. İki HADEP'li o günden beri kayıplar. Üstelik dava da açılmadı. AİHM'in üç hâkimi Türkiye'ye geldi ve bir mahkeme kurdu. JİTEM Başkanı olan Levent Ersöz'ü de sorgulamak istedi ama hükümet Ersöz'ü mahkemeye çıkaramadı. Ayrıca hükümet mahkemeye gönderdiği tutanaklardaki isimleri de sildi. Mesela iki HADEP'liyi Jandarma'ya çağırın görevlinin adı silinmişti.

Bu davalarda sadece cinayeti işleyenler mi yargılanıyor? Emirleri verenler ya da cinayetleri işleyenlerin üstleri davaya dâhil edilmiyor mu?

Edilmesi lazım. Biz dilekçemize, bu olayların bölge valilerinin ve jandarma komutanlarının bilgisi dahilinde gerçekleştiğini yazdık. Kendi bölgesinde yüzlerce faili meçhul cinayet ve kayıp olacak ama valinin bu konuda bilgisi ve sorumluluğu olmayacak. Bölge valisi hem askerini hem de sivilin amiri... Ama o da aynı konsept içinde. Bir toplantıda Bölge Valisi Ünal Erkan'ın, yargı mensuplarına terörle mücadeledeki hizmetlerinden dolayı teşekkür ettiğini biliyorum. Neyin teşekkürü bu? Cinayetlere göz yummanın, infazları soruşturmanın ve cezalandırmanın teşekkürü bu.

Göz yumma sürüyor mu?

Sürüyor. Biz hâlâ Türkiye'nin bütün geçmişini İstanbul'daki beş Ergenekon savcısının temizlemesini istiyoruz. Türkiye'de başka savcı yok mu? Binlerce savcı var. Niye bu savcılar kendi şehirlerinde Ergenekon soruşturmasına dâhil olmuyorlar? Aralarından bir İdil Savcısı çıkmıyor.

Savcı'nın adı ne? Ona ne oldu, şimdi nerede?

Savcı İlhan Cihaner'in nerede olduğunu bilmiyoruz. Onun JİTEM'i soruşturmasını Adalet Bakanlığı da engelledi. Kırklareli Cezaevi'nde kalan itirafçı İbrahim Babat'ı sorgulamasına izin vermedi.

Abdulkadir Aygan'ın itiraflarının yayımlanması bölge halkında nasıl bir etki yarattı?

Bölgede herkesin tanığı ya da mağduru olduğu bir kayıp, işkence ya da faili meçhul hikâyesi vardır. Aygan'ın itirafları Ergenekon davasıyla çok örtüştü. Ergenekon'da adı geçen ya da tutuklanan Jandarma komutanlarının adları Aygan'ın itiraflarında da var. JİTEM, Ergenekon denilen büyük yapının bir parçası zaten. Başka itirafçıların da konuşması için Aygan gibi itirafçıların çok korunaklı olması lazım. Tam böyle bir ortamda, Aygan'a 'sözde itirafçı' denmesi, faili meçhul cinayetlerin faillerinin saklanmasına hizmet eden bir söylem oluyor. Aygan'ın PKK itirafçısı olarak söyledikleri değerliydi de, niye JİTEM itirafçısı olarak söyledikleri değerli değil?

Bugüne kadar 'kayıplarını' aramak için kaç kişi resmen müracaat etti? Bu konuda bilginiz var mı?

Sadece bana 29 kişi başvurdu. 600 avukatlı Diyarbakır'da binden fazla faili meçhul ve kayıp dosyası vardır. İnsanlar bizim bölgede eşlerinin, babalarının, çocuklarının katillerinden önce kemiklerini arıyorlar. Ceset olmayınca yas bitmez. On yıl önce kocasını kaybeden 80 yaşındaki Dilşah Teyze'nin tek isteği var benden. "Bana Fikri'nin kemiklerini bul, ölmeden ona bir dua okuyayım" diyor.

Siz faili meçhul cinayetlerin artık pek de 'meçhul' olamayan bütün faillerinin yargılanabileceğine inanıyor musunuz?

Bunlar faili belli cinayetler aşında. Mesela üç sendikacı JİTEM tarafından mahkemeden kaçırıldı. Bunlar herhangi bir yerde gözaltına alınmadılar. Üç sendikacının soruşturmasını yapan, bir ara Ergenekon'dan gözaltına alınıp bırakılan ve şu anda emekli olan Askerî Savcı Tanju Güvendiler'di. "Bilmiyorum, hâkim serbest bırakmış" dedi. Başsavcıya gittim, "bence DGM'den çıktıktan sonra örgüte katıldılar" dedi. Bir hafta sonra cesetleri Silvan yolu üzerinde gözleri ve elleri arkadan telle bağlanmış, enselerinden birer kurşun sıkılmış olarak bulundu. On yıl sonra 2004'te Aygan açıkladı. "Üç sendikacıyı Diyarbakır JİTEM Komutanı Abdülkerim Kırca infaz etti" dedi.

Bu dava AİHM'e gitti mi?

Gitti. 1999'da Avrupa'dan üç hâkim geldi ve Ankara Adliyesi'nin kütüphanesinde bir mahkeme kurdu. Bizim yargının soruşturmadığı faili meçhulleri onlar soruşturdu. Ben davada tanıklık yaptım. Çiller Hükümeti sendikacıları JİTEM'e teslim eden iki polisin kimliğini bile gizledi. 1990-94 arasında Diyarbakır'da yaşanan yüzlerce faili meçhul olay zaten yargının özellikle de savcıların göz yummasıyla ve korumasıyla oldu.

Peki, Ergenekon soruşturması Güneydoğu'da yaşayan insanlarda bir ümit uyandırdı mı?

Özellikle Ergenekon davasında eski JİTEM mensuplarının tutuklanmış olması büyük heyecan yarattı. Bugüne kadar olayları soruşturmayan savcıların artık harekete geçmek zorunda kalacakları beklentisi doğdu. Zaten bu cinayetler, kayıplar yargı önüne çıkmadan toplumsal barış sağlanamaz.

Ergenekon'un Güneydoğu'daki faaliyetleri yeterince soruşturuluyor mu sizce?

Bir bağ kurulmaya başlandı. Ergenekon Savcısı mesela Diyarbakır'dan 12 Eylül 2006'da okul otobüsünün önünde patlayan bombanın dosyasını istedi. Bu, JİTEM'in işiydi. Bir yeni gelişme de şu. İdil Savcısı'nın başlattığı dosyaya bakan Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi de İstanbul'dan Ergenekon dosyasının örneğini istedi. Belki iki davayı birleştirecek.

Başbakan Erdoğan'ın Davos'ta Filistinlileri savunan çıkışı, Kürtlerde "bizi de savunsana" duygusu yarattı mı?

Başbakan'ın İsrail Cumhurbaşkanı'na karşı tutumu çok önemli ama... Her Kürtün aklına da "Sayın Başbakan bu devletin yaptıklarına ne diyorsun? Sen kendi yurttaşların için ne yaptın? Niye daha kararlı bir şeyler yapmıyorsun? Onlara gösterdiğin sempatinin, onlar için yaptığın çalışmanın onda birini bizim için yap" demek geliyor. Erdoğan, bugüne dek faili meçhullerle ilgili tek bir laf etmedi. 28 Mart 2006'da Diyarbakır'da dört gün süren olaylar yaşandı. O olaylarda polisin açtığı ateşle yarısı çocuk toplam on kişi öldü. Üç yıl geçti dava açılmadı. Erdoğan, terörü kastederek, "bu bir mücadeledir. Çocuklar da ölür, kadınlar da" dedi. Kendi vatandaşlarının hesabını sormayan Başbakan Filistinlilerin hesabını soruyor.

4. FAİLİ MEÇHUL, YARGISIZ İNFAZ, KAYIP DAVALARI

Diyarbakır JİTEM Davası

Diyarbakır, Mardin, Batman ve Şırnak'ta işlenen faili meçhul cinayetler, kundaklama ve bombalama eylemleriyle ilgili itirafçılardan oluşan 11 sanıklı JİTEM Davası'nın 14 Nisan 2009'da Diyarbakır 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam etti. Duruşmada müdahil Avukat Tahir Elçi'nin talebi üzerine İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'ndan istenen Ergenekon Davası iddianamesinin CD'ye aktarılmış bir örneğinin mahkemeye gönderildiğini belirtildi.

Mahkeme Heyeti, Tahir Elçi'nin, Ergenekon Davası'ndan tutuklu bulunan emekli Albay Arif Doğan'ın dinlenmesi talebini kabul ederek Arif Doğan'ın Ergenekon Davası'nın ikinci iddianamesinde yer alan ifade tutanaklarının onaylı bir örneğinin gönderilmesine karar verdi.

Mahkeme heyeti, dönemin Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürü Hanefi Avcı'nın bilgi ve görüşünün sorulması için talimat yazılmasını da kararlaştırdı.

JİTEM Davası'na 23 Haziran 2009'da Diyarbakır 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Mahkeme heyeti, dönemin Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürü Hanefi Avcı'nın tanık olarak dinlenmesi ve dosyadaki diğer eksikliklerin giderilmesi için duruşmayı 1 Ekim 2009'a erteledi.

1 Ekim 2009'daki duruşmada mahkeme heyeti, JİTEM'in varlığı, işleyişi ve konumu hakkında Maliye Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ile Genelkurmay Başkanlığı'ndan bilgi alınmasını kararlaştırarak bir sonraki duruşmayı 31 Aralık 2009'a erteledi. Mahkemenin talebine yanıt veren üç kurum da 31 Aralık 2009'daki duruşmaya gönderdikleri yanıt metninde JİTEM adında bir kurumun var olmadığını iddia etti.

İtirafçılardan Oluşan JİTEM Davası...

Diyarbakır'da 1990'lı yılların ilk yarısında sekiz kişiyi kaçırıp sorguladıktan sonra işkenceyle öldürdükleri iddiasıyla haklarında dava açılan sekiz sanıklı JİTEM Davası'nın hangi mahkemede görüleceği konusundaki uyuşmazlık sorununun giderilmesinin ardından davaya, 3 Kasım 2009'da Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi.

1992-1994 yılları arasında Harbi Arman, Servet Aslan, Şahabettin Latifeci, Ahmet Ceylan, Abdulkadir Çelikkilek, Mehmet Sıddık Etyemez, Lokman Zuğurlu ve Zana Zuğurlu'nin öldürülmesiyle ilgili açılan davada mahkeme heyeti, sanıkları yakalanmasının beklenmesine, Abdulkadir Aygan hakkında İsveç'ten iade talebinde bulunulmasına ve Mahmut Yıldırım hakkında kırmızı bülten kararı çıkarılmasına karar vererek bir sonraki duruşmayı 29 Aralık 2009'a erteledi.

Şırnak JİTEM Davası

1993-1995 yıllarında Şırnak'ın Cizre İlçesi'nde Cizre Jandarma İlçe Komutanı Cemal Temizöz'ün görev yaptığı dönemde işlenen 20 faili meçhul cinayete ilgili olarak açılan 7 sanıklı JİTEM Davası'na 9 Ekim 2009'da Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi.

Duruşmada faili meçhul bir şekilde öldürülen Ramazan Uykur'un oğlu İsmet Uykur'un ifadesi alındı. İfade işlemlerinin tamamlanmasının ardından mağdur avukatları, mahkeme heyetine sanıkların ifadelerinin eksik geçirildiğini belirtti. İtiraza karşı çıkan sanık avukatlarından Nail Karaaslan'la mağdur avukatları Sezgin Tanrıku ve Bahattin Özdemir arasında tartışma çıkması sonucu mahkeme heyeti Sezgin Tanrıku'nu ve Bahattin Özdemir'i duruşma salonundan çıkartarak duruşmaya ara verdi.

Verilen aranın ardından söz alan mağdur avukatlarından Ali Koç'un, "yaşanan tartışmalar duruşma zaptına tam olarak geçirilmemiştir. Mahkeme iki müdahil avukatın salondan çıkarılması yönünde karar vererek tarafsızlığını yitirmiştir. Bu karar keyfidir. Ayrıca sanıklardan Cemal Temizöz'ün avukatının ücretinin Jandarma Genel Komutanlığı'nca verildiği yönünde dosyada bulunan belgeye göre bizce devlet bu davada taraf olduğunu göstermektedir. Bu nedenlerle reddihâkim talebinde bulunuyoruz" diyerek yaptığı talebi değerlendiren mahkeme heyeti, reddihâkim talebinin incelenmesi için dava dosyasının Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vererek bir sonraki duruşmayı 16 Ekim 2009'a erteledi.

Davanın müdahil avukatı ve TİHV Diyarbakır Temsilcisi Sezgin Tanrikulu, Cemal Temizöz'ün 8 Ekim 2009'da başka bir davadan adliyede ifade verirken adliyeye gelen üst düzey bir askerî görevlinin, davanın savcı ve hâkimleri ile görüştüğünü iddia etti.

6 Kasım 2009'daki duruşmada dinlenen, 1993 yılında öldürülen Ömer Cindoruk'un eşi Hanım Cindoruk'un tercüman aracılığıyla Kürtçe verdiği ifadesinde, "eşimi Bedran, Abdulkhakim Güven ve Cemal Yüzbaşı (Temizöz) öldürdü. Eşimin bedeninde onlarca mermi izi vardı. Eşimi öldürenlerin bunlar olduğunu düşünmemdeki sebep, o dönem cinayetleri hep bu kişiler işlemekteydi. Eşim taksicilik yapıyordu. Eşimi kaçırdıklarında bizim taksimize de el koymuşlardı. Eşimin taksisini tanıyordum. İtirafçıların taksiyi kullandıklarını gördüm, ama içindekileri tanımıyordum. Eşimin suçu yoktu. Suçu olsaydı size teslim etselerdi, ben de gelir eşimi cezaevinde görürdüm. Kuşları bile böyle öldürmezler" dedi.

8 Mart 1994'te Azrail Deresi'nde ölü bulunan Süleyman Gasyak'ın eşi Leyla Gasyak ise ifade verirken sanıklar Abdulkhakim Güven'i ve Adem Yakın'ı işaret ederek, "işte bunlar kocamı öldürdü" dedi.

Duruşmada söz alan sanık Albay Temizöz, Cizre Jandarma Komutanı olduğunu ve ifade veren mağdurların kendi sorumluluğu altında

olduğunu söyleyerek, "onların güvenliğini sağlayamadığım için özür diliyorum" diye konuştu.

Mahkeme heyeti, sanıkların tutukluluk halinin devamına karar vererek duruşmayı 4 Aralık 2009'a erteledi.

4 Aralık 2009'da devam eden duruşmada dinlenen, 1994 yılının Aralık ayında evinin önünde öldürülen Abdurrahman Akyol'un eşi Ayşe Akyol, Abdurrahman Akyol'un öldürülmeden bir yıl önce üç gün boyunca kendisinden haber alınmadığını ardından eşinin Cizre Jandarma Komutanlığı'nda gözaltında bulunduğunu öğrendiğini, söyledi.

Eşini görmek için İlçe Jandarma Komutanlığı'na gittiğini anlatan Ayşe Akyol, "orada Ramazan Hoca adlı uzun boylu kişiye 'eşimi bana gösterin' dedim. Önce reddetti. Oradan ayrılmayacağımı anlayınca gidip, silahlanıp geldi. Eşimi bir odaya getirdi. Eşim titriyordu. Üzerindeki kirli elbiseleri çıkardı. Temiz elbise verdim. 3-4 gün sonra eşim eve geldi. Kendisinin dövüldüğünü ve kendisine işkence yapıldığını söyledi".

Ayşe Akyol, Abdurrahman Akyol'un öldürülüşünü ise şöyle anlattı: "1994 yılında yılbaşına 12 gün kala eşim eve gelirken öldürüldü. Gittiğimde eşim yerde kanlar içinde yatıyordu. Kafasına iki kurşun sıkılmıştı. Çamur içinde olan eşimin başını dizlerimin üstüne aldım. 'İmdat' diye bağırdım ama kimse yardıma gelmedi. Emniyet Müdürlüğü'ne haber verdim. Geleceklerini söylediler. Daha sonra Cemal Yüzbaşı (Temizöz), askerleriyle birlikte geldi. Eşimin cesedini ambulansla hastane morguna kaldırdık. Otopside sonra cenazeyi mezarlığa götürdüler. Ben de eve geldim. Kimin, niçin eşimi öldürdüğünü bilmiyorum. İki kez ifadeye çağırıldım. İkincisinde Cemal Yüzbaşı beni odaya alarak, 'eşini kimin öldürdüğünü biliyor musun?' diye sordu. Ben de bilmediğimi söyledim".

Duruşmada mağdur olarak dinlenen Şevkiye Aslan, eşi İhsan Aslan'ın 1993 yılında Kamil Atağ tarafından götürüldükten sonra kendisinden haber alamadığını söyleyerek şunları

anlattı: “İhsan tıraş oluyordu. Tıraşı bitmeden gözaltına aldılar. Panzerin yanına kadar götürüldü. Köyden 20’ye yakın kişi de gözaltına alınmıştı. Orada serbest bırakılırken aralarında Kukel, Temer, Ahmet ve Davut Atağ’ın da bulunduğu Kamil’in korucuları eşimin önünü kestiler. Kucağımda 3 aylık bebeğimle eşimi kurtarmaya çalıştım. Ahmet beni engelledi. Gözümün önünde elleri bağlı bir şekilde alıp götürdüler. Korucular bu sırada ona taşlarla vuruyordu. Peşlerinden gittim. Kukel Atağ’ın evine götürüldüğünü gördüm”.

Cizre’de 30 Ocak 1994’te öldürülen İbrahim Danış olayına tanıklık eden Asker Pökön (63) ile Rabia Pökön’ün (54) ise Cizre Cumhuriyet Başsavcılığı’na giderek ifade verdikleri öğrenildi.

Olayın kendi evlerinin karşısında meydana geldiğini belirterek Kürtçe tercüman eşliğinde ifade veren Asker Pökön şunları söyledi: “Kış başlangıcıydı, sabah askerler ve korucular mahalleye operasyon yaptı. Hepimizi evden çıkartıp, kimlik kontrolü yapıyorlardı. Bir komşumuz vardı. Onun evinin avlusuna da girmişlerdi. Komşumuz ile aramızdaki duvarın yüksekliği az olduğundan dolayı avluyu görebiliyorduk. Birilerinin dövüldüğünü, ağlama ve bağırma seslerinden anlamıştım. Bunun üzerine ben de oraya yöneldim. Orada Kamil Atağ, Cemal Binbaşı ile askerler ve korucular bulunuyorlardı. Yanlarında getirmiş oldukları daha önceden tanıdığım ve sıvacı olduğumu bildiğim İbrahim adlı ve adını sonradan öğrendiğim

Mahmut vardı. Korucular ve Cemal Binbaşı, İbrahim’i dövüyorlardı. İbrahim’in ağlamaları ve yalvarmasını kimse dinlemiyordu. Mahmut’a karışmıyorlardı. Duyduğum kadarıyla Mahmut İbrahim’i şikâyet etmişti. Daha sonra Temer Atağ elinde bulunan silah ile İbrahim’e 3 el ateş etti. Gördüğüm kadarıyla mermiler koluna ve bacağına isabet etmişti. İbrahim yere düştü, tekrar doğrulup yalvarıyordu. Sonra Bedran (Adem Yakın) ve Abdülhakim (Abdülhakim Güven) sokak başındaki panzerden bir mayını alıp geldiler. İbrahim’i sürüklediler. Beş dakika sonra bir patlama ile ortalık karıştı. İbrahim öldü, hatta başı parçalanmıştı. Parçaları bizim avluya kadar gelmişti. Daha sonra bizim avludan parçalarını toplayıp, poşete koydum. Sonra bir traktör getirdiler. Patlama olduktan sonra fazla zaman geçmeden cesedi ve parçalarını traktöre koyup gittiler”.

Sanık Cemal Temizöz ise Cizre’de görev yaptığı dönemde devletin bekasının ciddi tehdit altında olduğunu vurgulayarak “ben bir kamu görevlisiyim. Bizim de bir itibarımız var. 9 aydır tutukluyum. Tutukluluğum devam ederse, maddî ve teknik delillerin bu duruşmada açıklanmasını istiyorum. Şüphe üzerine tutuklanmışsam lehime karar verilmesini istiyorum. Tahliyemi talep ediyorum” diye konuştu.

Mahkeme heyeti, sanıkların tutukluluk halinin devamına karar vererek duruşmayı 8 Ocak 2010’a erteledi.

5. KARA MAYINLARI

Şırnak’ın Güçlükonak İlçesi’nin Taşkonak Mevkii’nde 9 Şubat 2009’da önceden döşenmiş mayına basan Mehmet Emin Timurtaş ile Mehmet Sıdık Timurtaş yaralandı.

Mardin’in Nusaybin İlçesi’nde 14 Şubat 2009’da önceden döşenmiş mayının patlaması sonucu bir kişi yaralandı.

Şırnak’ın Beytüşşebap İlçesi’nde 14 Şubat 2009’da önceden döşenmiş mayının patlaması

sonucu 3 çocuk yaralandı. Yaralananlardan Lezgin Sak’ın (14) ayağı bileğinden koptu.

Şırnak’ın Uludere İlçesi’nde 5 Nisan 2009’da arazide buldukları el bombasının patlaması sonucu Engin Yıldız (15) ve Reber Bayram (14) ağır yaralandı.

6 Nisan 2009’da Hakkâri’nin Şemdinli İlçesi’nin Tanyolu (Gelişen) Köyü’ne akrabalarını ziyarete gelen iki İranlı mayına bastı. Patlamada adları

öğrenilemeyen 2 kişiden biri yaşamını yitirdi; biri de yaralandı.

Şırnak'ın Silopi İlçesi'nde 14 Nisan 2009'da askeri mühimmat taşıyan bir kamyonun geçişi sırasında önceden döşenmiş mayının patlaması sonucu kamyonun şoförü İsmail Bülbül yaşamını yitirdi.

Kahramanmaraş'ta 16 Nisan 2009'da, askeri tatbikat alanında oynayan iki kardeşin bulunduğu havan topu mermisinin patlaması sonucu, Medine Avcı (2) yaşamını yitirdi; Nidal Kürkçüeri (18), Sultan Avcı (24) ve Salih Avcı (4) da yaralandı.

21 Mayıs 2009'da Siirt'in Pervari İlçesi'ne bağlı Okçular Köyü kırsal kesiminde hayvan otlatan Nevzat Dalmış (18), bulunduğu mayının elinde patlaması sonucu yaşamını yitirdi.

Van'ın Özalp İlçesi'nin Kuşkıran Köyü kırsalında 29 Mayıs 2009'da önceden döşenmiş mayının patlaması sonucu Önal Demir (14) ağır yaralandı. Önal Demir'in bacağına koptuğu öğrenildi.

Tokat'ın Kocacık Köyü yakınlarındaki yaylada 30 Haziran 2009'da meydana gelen patlamada Ender Polat (9) ağır yaralandı.

22 Haziran 2009'da Van'ın Başkale İlçesi'nin İran sınırındaki bölgede meydana gelen mayın patlaması sonucu Seyavuş Ömerzade ağır yaralandı.

Şırnak'ın Uludere İlçesi'nde 6 Temmuz 2009'da önceden döşenmiş mayının yol yapımında çalışan işçilerin geçişi sırasında patlaması sonucu, 4 işçi yaşamını yitirdi; 8 işçi de yaralandı.

Şükrü Duman (11), Siirt'in Eruh İlçesi'nde 8 Temmuz 2009'da bulunduğu cismin patlaması sonucu yaşamını yitirdi.

30 Ağustos 2009'da Mardin'in Kızıltepe İlçesi'nde, askeri tatbikat alanında buldukları cismin patlaması sonucu, Ali Özdemir ve Halime Özdemir yaralandı.

Diyarbakır'ın Kulp İlçesi kırsalında 4 Eylül 2009'da meydana gelen patlamada Mahsun Bayram (18) yaşamını yitirdi.

11 Eylül 2009'da Diyarbakır'ın Kulp İlçesi'nde önceden döşenmiş mayının patlaması sonucu Masum Teyin (15) yaşamını yitirdi, Mehmet Teyin yaralandı.

Hakkâri'nin Çukurca İlçesi'nde 22 Eylül 2009'da önceden döşenmiş mayının patlaması sonucu Ömer Seven (65) yaşamını yitirdi.

18 Eylül 2009'da Şırnak'ın Cizre İlçesi'nde meydana gelen mayın patlaması sonucu Kemal Çiftçi (16) yaralandı.

Şırnak'ın Uludere İlçesi'nde 27 Eylül 2009'da önceden döşenmiş mayının işçileri taşıyan kamyonun geçişi sırasında patlaması sonucu Fikret Güvercin yaşamını yitirdi, İsmail Ataman ise yaralandı.

Şırnak'ta 4 Ekim 2009'da Kato Dağı yakınlarındaki askerî birliğe malzeme taşıyan minibüsün önceden döşenmiş mayına çarpması sonucu Vedat Bayhan (26) ve Cihat Durmuş (16) yaşamını yitirdi.

Tunceli'nin Mazgirt İlçesi'ne bağlı Ataınar Köyü'nde hayvan otlatılan bölgeye 3 Ekim 2009'da havan mermisi düşmesi sonucu 9 büyük baş hayvan telef olurken, hayvanların yanında bulunan Niyazi Şahin'in yaralanmadığı öğrenildi.

Erzurum'un Yakutiye İlçesi'nde 18 Ekim 2009'da boş arazide hayvanlarını otlatırken bulunduğu askerî malzemenin elinde patlaması sonucu Harun Kızıl (19) ağır yaralandı.

Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'ne bağlı Kamışlı (Sinewa) Köyü kırsalında 17 Ekim 2009'da meydana gelen patlamada Cebrail Torun (56) ağır yaralandı.

Kahramanmaraş'ta 4 Kasım 2009'da askeri tatbikat alanında Halil Sarıkaba'nın (55) metal hurda topladığı sırada meydana gelen patlama sonucu Halil Sarıkaba ağır yaralandı.

Diyarbakır'ın Silavan İlçesi'ne bağlı Demirkuyu Köyü'nde 6 Aralık 2009'da kimliği belirtilmeyen bir kişinin, dağlık kesimde meydana gelen patlama sonucu yaralandığı TSK tarafından açıklandı.

6. GÜNEYDOĞU'DA OPERASYONLAR ve SALDIRILAR

TSK'ye bağlı savaş uçaklarının 5 Şubat 2009'da Irak'ın kuzeyine düzenlediği hava saldırısında HPG üyesi 3 militanın öldüğü açıklandı.

Genelkurmay Başkanlığı, TSK'ye bağlı savaş uçaklarının 5 Şubat 2009'da Irak'ın kuzeyine düzenlediği hava saldırısında 13 HPG militanın öldüğünü 13 Şubat 2009'da bildirdi.

Genelkurmay Başkanlığı, 12 Mart 2009'da TSK'ye ait savaş uçaklarının savaş uçaklarının Irak'ın kuzeyindeki Zap-Avaşın bölgesine düzenlediği hava harekâtında HPG'ye ait yerlerin vurulduğunu duyurdu. Hava saldırısında 4 HPG militanın öldü.

12 Mart 2009'da Mardin'in Nusaybin İlçesi'nde TSK ile HPG arasında çıkan çatışmada 1 militanın öldü.

5 Nisan 2009'da Şırnak'ın dağlık arazi kesiminde önceden döşenmiş patlayıcının infilak etmesi sonucu 2 asker yaralandı.

3 Nisan 2009'da Diyarbakır'ın Lice İlçesi'nde TSK'yle HPG arasında çıkan çatışmada 1 asker öldü, 7 asker de yaralandı.

5 Nisan 2009'da Hakkâri'nin Şemdinli İlçesi'nin dağlık arazi kesiminde TSK'yle HPG arasında çıkan çatışmada bir militan öldü.

6 Nisan 2009'da Şırnak'ın dağlık arazi kesiminde TSK ile HPG arasında çıkan çatışmada 2 asker yaralandı.

10 Nisan 2009'da Şırnak'ın Bestler Dereler Bölgesinde TSK ile HPG arasında çıkan çatışmada 2'si asker 7'si militan toplam 9 kişinin yaşamını yitirdiği, 1 asker de yaralandığı; Uludere İlçesi'ndeki çatışmada ise 1 asker yaralandığı bildirildi.

13 Nisan 2009'da Şırnak'ın Bestler Dereler Bölgesinde TSK ile HPG arasında çıkan çatışmada 2 asker yaralandı.

15 Nisan 2009'da Diyarbakır'ın Dicle İlçesi'nin kırsal kesiminde TSK'yle HPG arasında çıkan

çatışmada 1 asker yaşamını yitirdi; 4 asker de yaralandı.

21 Nisan 2009'da Tunceli'nin kırsal kesiminde TSK'yle HPG arasında çıkan çatışmada bir militan öldü.

12 Nisan 2009'da Şırnak'ın Bestler Dereler Bölgesinde mayın patlaması sonucu yaralanan Piyade Yüzbaşı Çetin Ünsal 24 Nisan 2009'da yaşamını yitirdi.

29 Nisan 2009'da Diyarbakır'ın Lice İlçesi'nde asker taşıyan aracın ateş açılarak durdurulmasının ve ardından önceden döşenmiş mayının patlatılması sonucu 9 asker yaşamını yitirdi; 2 asker de yaralandı. Mayınlı saldırıyla ilgili bir açıklama yapan HPG, saldırıyı üstlenerek saldırının kendilerine bağlı yerel güçlerin gerçekleştirdiğini duyurdu. Mayınlı saldırıyla ilgili gözaltına alınan 11 köylüden 3'ü "yasadışı örgüte yardım ve yataklık yaptıkları" gerekçesiyle 2 Mayıs 2009'da tutuklandı.

29 Nisan 2009'da Hakkâri'nin Şemdinli İlçesi'ne bağlı Derecik Beldesi'nde HPG militanlarının askerî birliğe açtığı ateş sonucu Piyade Çavuş Olcay Koçak yaşamını yitirdi.

28 Nisan 2009'da Tunceli'nin dağlık arazi kesiminde önceden döşenmiş mayının patlaması sonucu bir asker yaralandı.

30 Nisan 2009'da Tunceli'nin Eğriyamaç Köyü'nün yakınlarında önceden döşenmiş mayının patlaması sonucu 2 asker yaralandı.

Genelkurmay Başkanlığı, HPG'nin Irak'ın kuzeyinde bulunan kamplarına TSK'ye ait savaş uçaklarının 29 Nisan 2009'da operasyon düzenlediğini açıkladı. Operasyonu doğrulayan HPG hava saldırısında 2 militanın öldüğünü duyurdu.

5 Mayıs 2009'da Bitlis'in Tatvan İlçesi'nde önceden döşenmiş mayının patlaması sonucu 1 asker yaşamını yitirdi.

9 Mayıs 2009'da Şırnak'ın Kemerli Köyü'nde devriyeye çıkan geçici köy korucularını taşıyan otomobil önceden döşenmiş mayına çarptı. Patlamada 3 korucu ve 2 köylü yaşamını yitirdi.

11 Mayıs 2009'da Hakkâri'nin Çukurca İlçesi'nde önceden döşenmiş mayının patlaması sonucu er Lokman Tekin (21) yaşamını yitirdi; 2 asker de yaralandı. Yaralanan er Yusuf Polat, tedavi gördüğü hastanede 14 Mayıs 2009'da yaşamını yitirdi.

13 Mayıs 2009'da Hakkâri Emniyet Müdürlüğü'ne düzenlenen roketatarlı saldırıda ölen veya yaralanan olmazken binada maddî hasar meydana geldi.

15 Mayıs 2009'da Siirt'in Eruh İlçesi'nde önceden döşenmiş mayının patlaması sonucu 1 geçici köy korucusu yaşamını yitirdi; 1 geçici köy korucusu da yaralandı. Patlamanın ardından başlatılan operasyonda ise 7 militanın öldüğü; 2 askerle 2 geçici köy korucusunun yaralandığı bildirildi.

13 Mayıs 2009'da Mardin'in Midyat ve Nusaybin İlçeleri arasındaki bölgede önceden döşenmiş mayının patlaması sonucu bir asker ve bir işçi yaralandı.

Genelkurmay Başkanlığı, 21 Mayıs 2009'da Diyarbakır'ın Lice İlçesi'nin kırsal bölgesinde çıkan çatışmada 4 militanın öldüğünü açıkladı.

17 Mayıs 2009'da Siirt'te TSK'nin düzenlediği operasyonda HPG militanı 4 kişinin öldüğü ileri sürüldü.

24 Mayıs 2009'da Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde yola döşenmiş patlayıcının uzaktan kumandayla patlatılması sonucu ağır yaralanarak Van'a sevk edilen polis memuru Ufuk Şentürk (27) tedavi gördüğü hastanede yaşamını yitirdi.

23 Mayıs 2009'da Muş'un Malazgirt İlçesi'nin kırsal kesiminde çıkan çatışmada 2 HPG militanın öldüğü bildirildi.

Bingöl Valisi İrfan Balkanlıoğlu, 11 Mayıs 2009'da Bingöl'ün Genç İlçesi'ne bağlı Suveren Köyü'nün dağlık bölgesinde çıkan çatışmada bir militanın öldüğünü açıkladı.

25 Mayıs 2009'da Tunceli'de çıkan çatışmada bir uzman çavuşun yaşamını yitirdi; bir asker de yaralandı.

27 Mayıs 2009'da Hakkâri'nin Çukurca İlçesi'nde askerî aracın geçişi sırasında mayın patlaması sonucu 6 asker yaşamını yitirdi; 8 asker de yaralandı. Yaralanan askerlerden Oğuz Kır'ın 4 Haziran 2009'da beyin ölümünün gerçekleşti.

31 Mayıs 2009'da Hakkâri'nin Şemdinli İlçesi'nde önceden döşenmiş mayının patlaması sonucu bir geçici köy korucusu ağır yaralandı.

31 Mayıs 2009'da önceden döşenmiş mayınların patlaması sonucu Hakkâri'nin Şemdinli İlçesi'nde 2, Şırnak'ın Uludere İlçesi'nde 3 askerin yaralandı.

4 Haziran 2009'da Şırnak'ın dağlık kesiminde önceden döşenmiş mayının patlaması sonucu 1 askerin öldüğü, 3 askerin de yaralandığı açıklandı.

6 Haziran 2009'da Şırnak'ın Uludere İlçesi'ne bağlı Andaç Köyü yakınlarında önceden döşenmiş mayının patlaması sonucu geçici köy korucusu Murat Ölmez yaşamını yitirenken 2 geçici köy korucusu da yaralandı.

12 Haziran 2009'da Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde askeri konvoyun geçişi sırasında önceden döşenmiş mayının patlaması sonucu dört asker ile bir köylü yaralandı.

13 Haziran 2009'da, Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde çıkan çatışmada bir asker ile bir militanın öldüğü, Şemdinli İlçesi'nde ise 1 askerin yaralandığı öğrenildi.

18 Haziran 2009'da Hakkâri'nin Şemdinli İlçesi'ndeki Ortaklar Köyü Karakolu'na HPG militanlarının açtığı ateş sonucu 2 asker yaralandı. Yaralanan Uzman Çavuş Fazlı Kalaycı, Ankara'da tedavi gördüğü Gülhane Askeri Tıp Akademisi'nde (GATA) 23 Haziran 2009'da yaşamını yitirdi.

17 Haziran 2009'da Tunceli-Ovacık Karayolu'nda bir aracı durduran HPG militanları 2 kişiyi kaçırdı.

19 Haziran 2009'da Mardin'in Midyat İlçesi'nin dağlık arazi kesiminde önceden döşenmiş mayının patlaması sonucu bir asker yaralandı.

20 Haziran 2009'da Tunceli'nin Ovacık İlçesi'nin dağlık arazi kesiminde çıkan çatışmada 1 askerin öldüğü ve 2 askerin yaralandığı; Ağrı Dağı'nın eteklerinde çıkan çatışmada ise 1 askerin yaralandığı öğrenildi.

22 Haziran 2009'da Hakkâri'nin Çukurca İlçesi'nde önceden döşenmiş mayının patlaması sonucu 2 asker yaralandı.

30 Haziran 2009'da Şırnak'ta önceden döşenmiş mayının patlaması sonucu 5 asker, Hakkâri'de çıkan çatışmada ise 2 asker yaralandı.

2 Temmuz 2009'da Mardin'in Nusaybin İlçesi'nin dağlık arazi kesiminde meydana gelen mayın patlaması sonucu 1 asker yaralandı.

4 Temmuz 2009'da Hakkâri'nin Çukurca İlçesi'nde çıkan çatışmada bir militanın öldü.

5 Temmuz 2009'da Şırnak'ın Beytüşşebap İlçesi'nin dağlık arazi kesiminde meydana gelen patlamada 3 geçici köy korucusu ve 2 asker yaralandı.

5 Temmuz 2009'da Hakkâri'nin Çukurca İlçesi'nde açılan ateş sonucu 1 asker yaralandı.

11 Temmuz 2009'da Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nin dağlık arazi kesiminde bir militanın yerleştirmeye çalıştığı mayının patlaması sonucu öldüğü açıklandı.

13 Temmuz 2009'da Adıyaman'ın Gölbaşı İlçesi'ne bağlı Küçükören Köyü'nün Söğütlü Mezrası'nın yakınlarında çıkan çatışmada Mustafa Tekin adlı geçici köy korucusu yaşamını yitirdi.

17 Temmuz 2009'da Mardin'in Nusaybin İlçesi'nde sınır hattındaki aydınlatma mayının patlaması sonucu Nusaybin 2. Hudut Tabur Komutanlığı'nda askerliğini yapan İsmail Çalışkan ve Burak Şahin adlı erler yaralandı.

18 Temmuz 2009'da Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde bulunan Dağlıca Sınır Tabur Komutanlığı'na, Irak'ın kuzeyinden havan topu saldırısı yapılması sonucu, iki asker ve iki köylü yararlandı.

17 Temmuz 2009'da Hatay'ın Hassa İlçesi Amanos Dağı kırsalında çıkan çatışmada 3 militan öldü.

21 Temmuz 2009'da Şırnak'ın Küpeli Dağı bölgesinde önceden döşenmiş mayının patlaması sonucu bir asker öldü.

TSK'nin 14 Haziran 2009'da Irak'ın kuzeyine yönelik düzenlediği operasyonda yaralanan bir militan yaşamını yitirdi.

Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde Karayolları 117. Şube Şefliği önünde 26 Temmuz 2009'da bomba patlaması sonucu bir kişi yaralandı.

23 Temmuz 2009'da Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nin dağlık arazi kesiminde çıkan çatışmada 3 asker yaralandı.

4 Ağustos 2009'da Van'ın Çaldıran İlçesi'nde çıkan çatışmada iki militan öldü.

5 Ağustos 2009'da Şırnak'ta çıkan çatışmada bir asker yaralandı.

5 Ağustos 2009'da Şırnak'ın Uludere İlçesi'ne bağlı Şenoba Beldesi'nde önceden döşenmiş mayının araç geçişi sırasında patlaması sonucu bir köylü yaralandı.

6 Ağustos 2009'da Şırnak'ın Beytüşşebap İlçesi'nin yakınlarındaki Kato Dağı'nda çıkan çatışmada iki militan öldü.

7 Ağustos 2009'da Hatay'ın İskenderun İlçesi'nde dağlık bölgede çıkan çatışmada bir askerle bir militan yaşamını yitirdi; bir asker de yaralandı.

10 Ağustos 2009'da Diyarbakır'ın Kulp İlçesi'nde çıkan çatışmada 1 militan yaşamını yitirdi.

11 Ağustos 2009'da Şırnak'ın Uludere İlçesi'nde önceden döşenmiş mayının iş makinelerinin geçişi sırasında patlaması sonucu 1 geçici köy korucusu yaşamını yitirirken bir geçici köy korucusu da yaralandı.

10 Ağustos 2009'da Batman'ın Sason İlçesi'nde çıkan çatışma sonucu bir militan yaşamını yitirdi.

21 Ağustos 2009'da Hakkâri'nin Çukurca İlçesi'nde meydana gelen patlama sonucu bir asker yaralandı.

22 Ağustos 2009'da Tunceli'nin Ovacık İlçesi'nde önceden döşenmiş mayının patlaması sonucu bir asker yaralandı.

26 Ağustos 2009'da Tunceli'nin Pülümür İlçesi'nde TSK'nin başlattığı operasyonda bir militan öldü.

28 Ağustos 2009'da Tunceli'de devam eden askeri operasyonda bir asker yaralandı.

30 Ağustos 2009'da Hakkâri'nin Şemdinli İlçesi'ne bağlı Derecik Beldesi'nde, HPG mensubu militanların el bombası atması sonucu, 4 askerin yaşamını yitirdiği, bir askerin de yaralandığı ileri sürüldü.

Genelkurmay Başkanlığı'nın resmî internet sitesinden 8 Eylül 2009'da yaptığı açıklamaya göre, 7 Eylül 2009'da Siirt'in Eruh İlçesi'nde ve Hakkâri'nin Çukurca İlçesi'nde çıkan çatışmalar sonucu Eruh'ta 5, Çukurca'da ise 1 asker yaşamını yitirdi. Çatışmalarda 3 asker de yaralandı.

9 Eylül 2009'da Van'ın Başkale İlçesi'nde önceden döşenmiş mayının patlaması sonucu 2 asker yaşamını yitirdi; 7 asker de yaralandı.

Genelkurmay Başkanlığı resmî internet sitesinden 9 Eylül 2009'da yaptığı açıklamada, 7 Eylül 2009'da Siirt'in Eruh İlçesi'nde ve Hakkâri'nin Çukurca İlçesi'nde çıkan çatışmaların devamında Eruh'ta 2 askerin öldüğünü, Çukurca'da ise 1 militanın öldüğünü ve 1 askerin de yaralandığını duyurdu.

Genelkurmay Başkanlığı resmî internet sitesinden 10 Eylül 2009'da yaptığı açıklamada, 7 Eylül 2009'da Hakkâri'nin Çukurca İlçesi'nde çıkan çatışmaların devamında Çukurca'da 2 militanın öldüğünü duyurdu.

13 Eylül 2009'da Hakkâri'nin Çukurca İlçesi'ne bağlı Kavşak Köyü yakınlarında çıkan çatışmada 3 militan yaşamını yitirdi.

14 Eylül 2009'da Hakkâri'nin Çukurca İlçesi'nde çıkan çatışmada bir asker yaşamını yitirdi.

13 Eylül 2009'da Şırnak'a bağlı Akçay Köyü yakınlarında çıkan çatışmada bir asker yaralandı.

8 Eylül 2009'da Siirt'in Polê Köyü yakınlarında operasyona çıkan askerlerin "yanlışlıkla" 4 geçici köy korucusu yaralandığı ileri sürüldü.

22 Eylül 2009'da Hakkâri'nin Durankaya Beldesi'ndeki Jandarma Karakolu'na düzenlenen saldırıda ölen veya yaralanan olmadığı açıklandı.

23 Eylül 2009'da Hakkâri'nin Şemdinli İlçesi'nde bulunan Süngütepe Karakolu'na düzenlenen saldırıda bir asker yaralandı.

26 Eylül 2009'da Bitlis'in kırsal kesiminde çıkan çatışmada bir militan öldü.

1 Ekim 2009'da Şırnak'ın Silopi İlçesi'nde çıkan çatışmada bir asker ile bir geçici köy korucusu yaşamını yitirdi.

Bitlis'in Tatvan İlçesi'ne bağlı Küçüksoy Köyü'nde 3 Ekim 2009'da önceden yerleştirilmiş bombanın askerî aracın geçişi sırasında patlaması sonucu 2 asker yaralandı.

Şırnak'ın Cudi Dağı Bölgesi'nde başlatılan operasyon kapsamında 2 Ekim 2009'da bir geçici köy korucusu yaşamını yitirdi; 3 asker de yaralandı.

Hakkâri'de Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi'nde görevli polis memuru Engin Açıkgöz, 5 Ekim 2009'da Helil Vadisi'nde bulunan alabalık tesisine 2 kardeşiyle giderken uzun namlulu silah kullanan kimliği belirsiz kişilerin saldırısına uğradı. Olayda polis memuru Engin Açıkgöz ile yanında bulunan 2 kardeşi yaşamını yitirdi.

6 Ekim 2009'da Tunceli'nin kırsal kesiminde çıkan çatışmada bir askerin öldüğü, bir askerin de yaralandığı öğrenildi.

Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde 10 Ekim 2009'da askerlik şubesine iki adet el bombası atıldı; meydana gelen patlamada ölen veya yaralanan olmadı.

Tunceli'de 9 Ekim 2009'da bir adet el bombasının patlaması sonucu 2 asker yaralandı.

Şırnak'ta önceden araziye döşenmiş mayının 13 Ekim 2009'da patlaması sonucu iki asker yaralandı.

Hakkâri'nin Çukurca İlçesi'ndeki askerî üs bölgesine havan topuyla düzenlenen saldırı sonucu bir asker yaralandı.

Bingöl'ün Yedisu, Adaklı ve Kiğı Bölgelerinde 26 Ekim 2009'da çıkan çatışmalarda beş militan yaşamını yitirdi; bir asker de yaralandı.

Ağrı'nın Doğubayazıt İlçesi'nin kırsal kesiminde önceden döşenmiş mayının 31 Ekim 2009'da patlaması sonucu Ali Akbaş (21) adlı asker yaralandı.

Genelkurmay Başkanlığı resmî internet sitesinden yaptığı açıklamada Şırnak'ta 30 Kasım 2009'da çıkan çatışmada bir militanın öldüğünü duyurdu.

Mardin'in Nusaybin İlçesi'nde 4 Aralık 2009'da meydana gelen çatışmada, bir asker öldüğü, bir asker de yaralandığı açıklandı.

Şırnak'ın dağlık arazi kesiminde 5 Aralık 2009'da çıkan çatışmada iki militan öldü.

7 Aralık 2009'da Tokat'ın Reşadiye İlçesi'ne bağlı Sazak Köyü yakınlarında devriye görevi yapan askerî birliğin pusuya düşürülmesi sonucu Harun Arslanbey, Onur Bozdemir, Kemal Pide, Ferit Demir, Yakup Mutlu, Cengiz Sarıbaş ve Fatih Yonca adlı yedi asker yaşamını yitirirken, Yusuf Öztürk, Emrah Mandıralı ve Arif Temel adlı askerler de yaralandı. Saldırıyı HPG, 10 Aralık 2009'da üstlendi.

Batman'ın Beşiri İlçesi'nde bulunan askerî lojmanlara 7 Aralık 2009'da düzenlenen roketatarlı saldırı sonucu iki astsubay yaralandı.

Genelkurmay Başkanlığı'nın resmî internet sitesinden yapılan açıklamaya göre, 11 Aralık 2009'da Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nin dağlık arazi kesiminde, 3 asker açılan ateş sonucu yaralandı.

Dağlıca Baskını Davası

21 Ekim 2007'de Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'ndeki Dağlıca Bölgesi'nde bulunan karakola düzenlenen ve 12 asker ölümü, 8 asker de rehin alınmasıyla sonuçlanan baskında, rehin alındıktan sonra serbest bırakılan 8 asker yargılanmasına 11 Eylül 2009'da devam edildi.

Van Jandarma Asayiş Kolordu Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nde görülen duruşmada mahkeme heyeti, sanık avukatlarının askerî mahkemeyeyle ilgili görevsizlik talebini reddederek bir sonraki duruşmayı 11 Aralık 2009'a erteledi.

Van Jandarma Asayiş Kolordu Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nde 11 Aralık 2009'da görülen duruşmada mahkeme heyeti, yayın yasağının kaldırılmasına karar verdi.

Askerî savcının esas hakkındaki mütalaasını sunduğu duruşmayı mahkeme heyeti, savcının taleplerini incelemek üzere 25 Aralık 2009'a erteledi.

Van Jandarma Asayiş Kolordu Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nde 25 Aralık 2009'da görülen karar duruşmasında mahkeme heyeti, Ramazan Yüce'ye "alenen askerleri emre itaatsızlığa teşvik ettiği" suçlamasıyla 2 yıl 6 ay hapis cezası verdi. Halis Çağan "görevi ihmal ettiği" suçundan 1 yıl 8 ay, Özhan Şabanoglu, Fuat Başoda, İlhami Demir, İrfan Beyaz, Fatih Atakul ve Mehmet Şenkul ise aynı suçu işledikleri gerekçesiyle 1'er yıl 3'er ay hapis cezasına çarptırıldı. Mahkeme heyeti "görevi ihmal ettikleri" suçlamasıyla mahkûm olan sanıkların cezalarını erteledi.

7. SİVİL ÇATIŞMALAR

Linç Girişimleri

Deniz Gezmiş Anması

10 Mayıs 2009'da Isparta'da çeşitli siyasî partilerin ve kurumların 6 Mayıs 1972'de idam edilen Deniz Gezmiş, Hüseyin İnan ve Yusuf

Aslan'ı anmak için düzenledikleri toplantı aşırı sağcı yaklaşık 1000 kişilik bir grubun saldırısına uğradı. Saldırıda 3 kişi yaralanırken olaya müdahale eden polis ekibinin saldırıya uğrayan gruptan gözaltına aldığı 50 kişi, daha sonra serbest bırakıldı.

Bursa'da Linç Girişimi

Bursa'da 10 Temmuz 2009'da kadınlara laf attığı öne sürülen Y.D. (37), esnafın linç girişime maruz kaldı. Aldığı yumrukların etkisiyle yaralanan Y.D. yere yığıldı ve yerde tekmelendi. Y.D. Bursa Devlet Hastanesi'ne kaldırılırken polis ekipleri olayla ilgili bir kişiyi gözaltına aldı.

Edirne Gençlik Derneği

Edirne'de "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla 16 Aralık 2009'da tutuklanan arkadaşlarının serbest bırakılması için 27 Aralık 2009'da şehir merkezinde imza kampanyası düzenleyen Edirne Gençlik Derneği üyesi sekiz kişi çevrede bulunanların saldırısına uğradı. "Burası Edirne, burada hain yok", "Kahrolsun PKK" diye slogan atarak sekiz kişiyi linç etmeye çalışan yaklaşık 750 kişilik grubu dağıtımaya polis ekipleri, Edirne Gençlik Derneği üyesi sekiz kişiyi, polis minibüsüyle olay yerinden uzaklaştırdı. Altı kişinin yaralandığı olayın ardından Edirne Gençlik Derneği üyesi sekiz kişi gözaltına alındı.

Sorguları tamamlanan sekiz kişiden Ebru Aydoğdu ve Serkan Fikir 28 Aralık 2009'da "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla çıkarıldıkları mahkeme tarafından tutuklanarak Edirne F Tipi Cezaevi'ne gönderildi.

Saldırıları

Rasim Ozan Kütahyalı

Kanal 7 Televizyonu'nun İstanbul stüdyosunda 10 Nisan 2009 gecesi yayınlanan İskele Sancak adlı tartışma programına katılan *Taraf Gazetesi* Yazarı Rasim Ozan Kütahyalı, programda söylediği sözler nedeniyle program sonrasında aşırı sağcı bir kişinin saldırısına uğradı. Saldırısı İstanbul Alperenler Ocağı Başkanı Mustafa Kayatuzu'nun gerçekleştirdiğini söyleyen Rasim Ozan Kütahyalı, Eyüp Merkez Karakolu'na giderek Mustafa Kayatuzu'ndan şikâyetçi oldu.

Sedat Şahiner

Antalya'da bir yerel gazetede muhabir olarak çalışan Sedat Şahiner, 9 Mayıs 2009'da Antal-

ya'nın Alanya İlçesi'ne bağlı Mahmutlar Beldesi Belediye Meclis üyesi Abdullah Pişkin tarafından dövüldü. Belediye binasının içindeki güvenlik kamerasının kaydettiği olay sonrasında Alanya Devlet Hastanesi'nden darp raporu alan Sedat Şahiner Mahmutlar Jandarma Karakolu'na giderek Abdullah Pişkin'den şikâyetçi oldu.

İdil Biret Konseri

Topkapı Sarayı'nda piyanist İdil Biret'in 11 Temmuz 2009'da verdiği klasik müzik konseri öncesinde konser alanı, aşırı sağcı bir grup tarafından basılmak istendi. Kendilerini Alperen Ocakları diye tanıtan grup, "içeride şarap içiliyor" diyerek konser alanına girmeye çalıştı. Polis ve jandarma ekiplerinin engellediği grup daha sonra konser afişlerini yaktı.

Konser öncesinde *Vakit Gazetesi*'nde 10 Temmuz 2009'da "Mukaddes Avluda Şarap Küstahlığı" başlığıyla bir haber yer aldığı belirtilirken konseri düzenleyen Hakan Erdoğan, konserden önce sürekli olarak konserin yapıp yapılmayacağını soran faks ve e-postalar aldıklarını ifade etti.

Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay'sa olayı şu sözlerle değerlendirdi: "Son derece üzücü, sevimsiz ve yakışıksız bir davranış. İstanbul'u Avrupa Kültür Başkenti olmaya hazırlıyoruz, kendini bilmez bir grup, küçük bir grup da olsa, hem İstanbul'a, hem dünya çapındaki sanatçımıza hem de onu dinlemeye gelenlere bir büyük saygısızlıkla sevimsiz bir gösteride bulunmaya çalışıyor. Küçük bir topluluk bile olsa bu can sıkıcı ve mide bulandırıcı bir davranıştır. Bunu duyduğum andan itibaren çok büyük bir şaşkınlık ve üzüntü içerisindeyim. Hemen İstanbul Valisi ve diğer yetkililerle görüşerek acil önlem almalarını ve sevimsizliğin durdurulması için gerekenleri yapmalarını istedim. Bu tür şeylere katıyen müsaade edemeyiz. Türkiye'yi böyle ilkel bir takım yaratıkların yönlendirmesi, baskı altına alması gibi girişimlere izin vermeyiz. Bu tür akılsız davranışlar hiç kimse tarafından müsamaha görmez, görmeyecektir".

Turgut Avcı

İstanbul'un Kâğıthane İlçesi'ndeki MHP Talatpaşa Mahalle Teşkilatı'nda zaman geçiren Şişli Endüstri Meslek Lisesi son sınıf öğrencisi Ülkücan Avcı'nın (18) babası Turgut Avcı, oğlunun son dönemde eve gelmemesi üzerine endişelenerek artık buraya gitmemesini istedi. 8 Temmuz 2009'da mahalle teşkilatını arayan Turgut Avcı, oğlunun uzaklaştırılması için yardım istedi. Telefonda hakaretle karşılaşan baba Turgut Avcı, mahalle teşkilatına gitti. Çıkan tartışma sırasında Turgut Avcı'nın, MHP mahalle teşkilatı başkanı Emrah Tosun ve beraberindekilerin saldırısına uğradığı öne sürüldü. İddiaya göre, 5 kişilik grup, beyzbol sopasıyla Turgut Avcı'nın başına vurdu. Aldığı darbenin etkisiyle yere yığılan Turgut Avcı, ağır yaralandı. Okmeydanı Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde ameliyata alınan Turgut Avcı, 16 Temmuz 2009'da durumu ağırlaşınca ikinci ameliyata alındı. Doktorların "yaşama şansı düşük" dediği Turgut Avcı'nın hayatı tehlikeyi atlattığı belirtildi. Olaydan sorumlu tutulan beş kişi, ifadelerinin alınmasının ardından soruşturmayı yürüten cumhuriyet savcısının talimatıyla serbest bırakıldı.

Hacı Boğatekin

Gerger Fırat Gazetesi'nin sahibi ve sorumlu yazı işleri müdürü Hacı Boğatekin, 27 Temmuz 2009'da Adıyaman'ın Gerger İlçesi çıkışında belediyenin atık döktüğü alanda çıkan orman yangınına görüntülemek isterken belediye personelinin yumruklu saldırısına uğradı. Yaralanan Boğatekin Gerger Sağlık Ocağı'nda tedavi altına alındı. Habercinin fotoğraf makinesi de kullanılamaz hale geldi.

Azınlıklar

Söz Kitabevi

Adana'da Hıristiyanlıkla ilgili yayınlar satan Söz Kitabevi'ne 12 Şubat 2009'da kimliği belirsiz kişi veya kişilerin düzenlediği saldırı sonucu kitapevinin cam olan giriş kapısının kırıldığı öğrenildi. Kitabevi yetkilileri 5 Şubat 2009'da da bir saldırı girişimi olduğunu ifade etti.

Osmangazi Kültür Dernekleri Federasyonu

Eskişehir Cumhuriyet Başsavcılığı, "Köpeklere giriş serbesttir" ve "Bu kapıdan Yahudiler ve Ermeniler giremez" yazılı dövizlerle 6 Ocak 2009'da eylem yapan Osmangazi Kültür Dernekleri Federasyonu Başkanı Niyazi Çapa'ya, TCK'nin 216. maddesi uyarınca dava açıldı. Niyazi Çapa'nın Eskişehir 4. Sulh Ceza Mahkemesi'nde yargılanmasına 6 Mayıs 2009'da başlandı.

27 Mayıs 2009'da Eskişehir 4. Sulh Ceza Mahkemesi'nde görülen karar duruşmasında Niyazi Çapa, "halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik ettiği" suçunu işlediği gerekçesiyle beş ay hapis cezasına çarptırıldı. 3000 lira para cezasına çevrilen hapis cezası daha sonra ertelendi.

Bursasporlu Esnaf ve Sanatkarlar Derneği

Bursa'da 6 Ağustos 2006'da Gökkuşluğu Travestileri, Transseksüelleri, Biseksüelleri, Geyleri, Lezbiyenleri Koruma Yardımlaşma ve Kültürel Etkinlikleri Geliştirme Derneği'nin düzenlediği "1. Türkiye Eşcinseller Buluşması" yürüyüşünü, katılımcılara linç girişiminde bulunarak engelleyen grubu yönlendiren Bursasporlu Esnaf ve Sanatkarlar Derneği Başkanı Fevzinur DüNDAR, "halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik ettiği" gerekçesiyle Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 216. maddesi uyarınca Bursa 4. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yargılandığı davadan 3 Nisan 2009'da beraat etti.

Agos Gazetesi'nin Tehdit Edilmesi

Şişli 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nde 28 Mayıs 2009'da görülen davada, *Agos Gazetesi'nin* çalışanlarını ve Ermenileri 25 Ocak 2007'de *Agos Gazetesi'nin* elektronik posta adresine gönderdiği yazıyla tehdit eden Muhammet Karay, TCK'nin 106/2. maddesi uyarınca "tehdit" suçundan üç yıl, üç ay, üç gün hapis cezasına mahkûm oldu. Muhammet Karay, gönderdiği elektronik postada "(...) bu vatana ihanet düşüncesinde olanlara er ya da geç cezasını bu vatan evlatları verir. Bu topraklarda yaşamayı hak etmiyorsunuz. Ülkücü gençlik olarak biz hak edene hak ettiğini veririz" ifadelerini kullanmıştı.

Hrant Dink

Aşırı sağcı şarkıcı İsmail Türüt, 6 Mayıs 2009'da Kaçkar TV'de katıldığı bir programda hakaret ve nefret içerikli bir şiir okudu. İsmail Türüt, Hrant Dink cinayetini övdüğü için "halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik ettiği" gerekçesiyle İstanbul 16. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yargılandığı "Plan Yapmayın Plan" adlı şiirin de nakaratını değiştirerek "Vatan satsa bir kişi, leşi serilir leşi" dedi.

İsmail Türüt'ün programda söylediği şiir ise şu şekildedir: "Sahte aydın gömleği giyenler kulak versin/Mesul diyen şu halkı yiyenler kulak versin/Hepimiz Ermeniyiz' diyenler kulak versin/Kibleye karşı yaptı alayınız çişini/Sizin gibi aydının 7'den 70'ini/Alayınız Nobellik bir Orhan Pamuk'sunuz/Ve hatta bana göre ondanda yamuksunuz/Türk'ün canı yandı mı, gözleri yumuksunuz/Kör olur görmezsiniz, Ermeni'nin geçmişini/Sizin gibi yazarın 7'den 70'ini/Meşhur bir atasözüdür, domuz gönü post olmaz/Ermeni'den dost olur ama sizden dost olmaz/Bir ülkede ihanet bu kadar serbest olmaz/Ah dostum bulmak zor Türkiye'nin eşini/Sizin gibi aydının 7'den 70'ini".

Üniversiteler

Ankara Üniversitesi

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin yemekhanesinde 21 Ocak 2009'da karşıt görüşlü öğrenciler arasında çıkan kavgaya fakülte binasının dışında bekleyen çevik kuvvet ekibinin müdahale etmesi sonucu iki öğrenci yaralandı. Çıkan olayları 22 Ocak 2009'da protesto etmek isteyen öğrencilere polis ekiplerinin müdahale etmesi sonrasında ise sekiz öğrenci ve bir polis memuru yaralandı.

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne 19 Mart 2009'da gelen aşırı sağcı bir grup, üniversite öğrencilerine saldırdı. Fakültede düzenlenen bir panele katılma iddiasıyla fakültete gelen ve ellerinde bıçak ve satır bulunan gruba polis ekiplerinin müdahale etmedi.

Gazi Üniversitesi

Gazi Üniversitesi öğrencisi Çağdaş Gamze Öyme (24), aşırı sağcı bir grubun 24 Şubat

2009'da kantinden çıkması yönündeki isteğini reddedince, grubun fizikî saldırısına uğradığını savunarak Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulundu.

Çağdaş Gamze Öyme olaya ilişkin şunları söyledi: "Bunu neden istediklerini sorunca, fakülte reisi devir-teslimi için toplantı yapacaklarını söylediler. İtiraz ettim. Beni tartaklamaya başladılar ve küfür ettiler. Karşı koymaya çalışınca 5-6 kişilik bir grup, yumruk ve tekmelemlerle bana saldırdı. Yere düştüm ve başıma darbe aldım".

Anadolu Üniversitesi

Anadolu Üniversitesi'nde 18 Mart 2009'da ırkçı bildiriler dağıtmak isteyen aşırı sağcı grupla üniversite öğrencileri arasında çıkan kavgaya müdahale eden polis ekipleri 140 üniversite öğrencisini gözaltına aldı.

Ortadoğu Teknik Üniversitesi

Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde (ODTÜ) 18 Mart 2009'da karşıt görüşlü gruplar arasında çıkan kavgaya basınçlı su ve biber gazıyla müdahale eden jandarma ekipleri iki öğrenciyi gözaltına aldı. Olayda iki öğrenci de yaralandı.

Kocaeli Üniversitesi

Kocaeli Üniversitesi'nde 27 Mart 2009'da bildiri dağıtan 5 öğrenci aşırı sağcı bir grubun saldırısına uğradı. Saldırıda yaralan öğrenciler Kocaeli Devlet Hastanesi'ne kaldırıldı.

İstanbul Üniversitesi

İstanbul Üniversitesi'nde 1 Nisan 2009'da bildiri dağıtan öğrencilerin bildiriye tepki gösterdikleri iddia edilen bir grubun şişeli ve sopalı saldırısına uğraması sonucu 5 öğrenci yaralandı.

8 Nisan 2009'da aşırı sağcı bir grup, İstanbul Üniversitesi öğrencisi üç kişiye saldırdı. Saldırıda yaralanan iki öğrenci hastaneye kaldırıldı.

8 Mayıs 2009'da İstanbul Üniversitesi öğrencisi bir kişi, aşırı sağcı bir grubun satırlı saldırısına uğraması sonucu ağır yaralandı.

13 Mayıs 2009'da İstanbul Üniversitesi öğrencilerine aşırı sağcı bir grubun saldırması sonucu beş öğrenci yaralandı.

1 Haziran 2009'da aşırı sağcı bir grubun İstanbul Üniversitesi Beyazıt Kampusu'nda bahçede bulunan öğrencilere sınırlarla saldırması sonucu altı öğrenci yaralandı.

8 Haziran 2009'da İstanbul Üniversitesi öğrencilerinin aşırı sağcı bir grubun satırlı ve sopalı saldırısına uğraması sonucu üç öğrencinin yaralandı.

Yıldız Teknik Üniversitesi

Yıldız Teknik Üniversitesi'nde 3 Nisan 2009'da karşıt görüşlü iki grup arasında çıkan kavgaya müdahale eden polis ekiplerinin kullandığı gaz bombalarının kapsüllerinin isabet etmesi sonucu dört öğrenci yaralandı.

18 Mart Üniversitesi

Çanakkale'de 5 Nisan 2009'da aşırı sağcı bir grubun Onsekiz Mart Üniversitesi öğrencilerine saldırması sonucu bir öğrenci yaralandı.

13 Nisan 2009'da aşırı sağcı bir grubun saldırısına uğrayan 18 Mart Üniversitesi öğrencisi iki kişi hastaneye kaldırıldı. Öğrencilerden birinin kafasında, kolunda ve bileklerinde kırıklar olduğu belirlendi.

Süleyman Demirel Üniversitesi

Isparta'da 15 Nisan 2009'da Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencisi Eşref Toptamur, okulda poşi taktığı için aşırı sağcı bir grubun saldırısına uğradı. Grup tarafından darp edilen Toptamur tedavi gördüğü hastaneden "bir hafta iş göremez" raporu verildi.

Ege Üniversitesi

İzmir'de 20 Nisan 2009'da Ege Üniversitesi Gıda Mühendisliği Bölümü kantininde aşırı sağcı bir grubun Kürt öğrencileri silahla tehdit ettiği iddia edildi.

Abant İzzet Baysal Üniversitesi

23 Mayıs 2009'da Bolu'da Abant İzzet Baysal Üniversitesi Öğrenci Şenlikleri'nde aşırı sağcı bir grubun üniversite öğrencilerine saldırması sonucu beş öğrenci yaralandı.

Karadeniz Teknik Üniversitesi

Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde (KTÜ), öğrenciler hakkında yürütülen soruşturmaları

ve uzaklaştırma cezalarını protesto etmek amacıyla 10 Haziran 2009'da açlık grevine başlayan altı öğrenciyle onlara destek vermek amacıyla yanlarında bulunan dokuz öğrenci 11 Haziran 2009'da 30 kişilik aşırı sağcı bir grubun saldırısına uğradı. Saldırıda üç öğrenci yaralanırken, öğrenciler, üniversitenin özel güvenlik görevlilerinin olaya müdahale etmediğini ve jandarma ekibine olayı bildirmedeğini savundu.

Akdeniz Üniversitesi

Antalya'da Akdeniz Üniversitesi'nde 6 Nisan 2008'de çıkan öğrenci olaylarında üniversite öğrencisi olmadığı halde üniversitenin bahçesine girerek öğrencilere silah doğrultarak ateş eden Ömer Ulusoy'un yargılanmasına 22 Ocak 2009'da devam edildi.

Antalya 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam eden davanın duruşmasına tek tutuklu sanık Ömer Ulusoy ile tutuksuz sanıklardan Yasin Çakmak, Ayhan Kara ve Ahmet Çuhadar katıldı. "Öldürmeye teşebbüs" suçlamasıyla yargılanan Ömer Ulusoy'un avukatı Ayhan Atasayar, kampus içerisinde yaşanan olaylarla ilgili keşif yapılmasını istedi. Tutuksuz yargılanan öğrencilerin avukatı Münip Ermiş'se sekiz öğrencinin Ömer Ulusoy'un yargılandığı "öldürmeye teşebbüs" davasının mağduru oldukları belirterek davaya müdahil olarak katılmaları için talepte bulundu.

Mahkeme heyeti, Münip Ermiş'in talebini kabul etti. Keşif isteğininse daha sonra değerlendirileceği açıklandı.

Sanık Ömer Ulusoy'un tutukluk halinin devamına karar verilen davanın bir sonraki duruşması 17 Şubat 2009'a erteledi.

Antalya 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davanın karar duruşması ise 25 Haziran 2009'da yapıldı. Mahkeme heyeti, tutuklu sanık Ömer Ulusoy'u, oyçokluğuyla, "insan öldürmeye teşebbüs" suçundan 4 yıl 6 ay, tabanca taşınması nedeniyle de 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun kapsamında 1 yıl 3 ay hapis ve 720 TL para cezasına çarptırdı.

Mahkeme heyeti sanığın, "suç işlemeye tahrik" suçundan ise beraatına karar verip cezaevinde

kaldığı günler ve mahkûm edildiği hapis cezasını göz önüne alarak Ömer Ulusoy'un tahliye edilmesini oyçokluğuyla kararlaştırdı.

Öte yandan, mahkeme heyeti kararında, diğer sanıklar hakkında verilen hükümleri de açıkladı. Kararda, sanık öğrenciler Ahmet Bekmez, Münir Aktan, Muzaffer Çelebi, Çağrı Biber ve Erkan Yerlikaya, "kamu malına zarar vermek" suçundan 10'ar ay, öğrenci olmayan sanıklardan Ayhan Sezgin "suç işlemeye tahrik" suçundan 5 ay, İsmail Ahmet Turgut da gaz tabancası taşıdığı gerekçesiyle 25 gün hapis cezasına çarptırıldı.

Mahkeme, sanıklardan Alican Yavuz'a 1500 TL, Mustafa Gümüüş'e 740 TL, Mesut Göçük'e 740

TL, Çağrı Bulut'a 740 TL, Ayhan Sezgin'e 740 TL, Tahir Kara'ya da gaz tabancasıyla gürlüğü yaptığı gerekçesiyle 50 TL para cezası verdi.

Mahkeme, bu kararın ertelenmesi ve hükmünün geri bırakılmasını da kararlaştırdı. Mahkeme, diğer sanıklarınsa haklarındaki tüm suçlamalardan beratına karar verdi.

İnönü Üniversitesi

Malatya'da bulunan İnönü Üniversitesi'nde 13 Ekim ve 14 Ekim 2009'da karşıt görüşlü öğrenciler arasında çıkan kavgada 10 öğrenci yaralandı. Yaralanan öğrencilerden Demokratik Toplum Partisi (DTP) üyesi olan F.B.'nin bıçaklandığı öğrenildi.

8. ERGENEKON DAVASI

İstanbul'un Ümraniye İlçesi'nde 2007 yılında bir gecekonuda bulunan el bombaları ve patlayıcılarla ilgili başlatılan soruşturmanın sonrasında yapılan gözaltı operasyonlarıyla başlayan ve devletin illegal yapılanmasını ortaya çıkaracağı iddia edilen davayla devam eden "Ergenekon Soruşturması/Davasası" olarak anılan süreç, 2009 yılında da sanıkların yargılanması ve yeni gözaltı operasyonlarıyla devam etti.

Türkiye'nin yakın tarihinde meydana gelen katliamların, faili meçhul cinayetlerin, gözaltında kaybetmelerin sorumluları olduğu iddia edilen kişilerin de söz konusu davada yargılanması nedeniyle Ergenekon Davası'yla ilgili 2009 yılındaki gelişmelere, *TİHV Yıllık İnsan Hakları Raporu*'nda yer verilmesi uygun görülmüştür.

Silivri Cezaevi Kampusu'nda inşa edilen duruşma salonunda yapılan ve İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nin yürüttüğü 81 sanıklı Ergenekon Davası'nda 5 Ocak 2009'da yılın ilk davanın 36. duruşmasında tutuklu sanık Ümit Sayın'ın çapraz sorgusu yapıldı.

Ümit Sayın, Avrupa Türkiyeli İşçiler Federasyonu'yla ilgili mahkeme başkanının sorduğu soruya şu şekilde yanıt verdi: "Türkiye aleyhtarı bir federasyondur. Son toplantılarına Prof.

Dr. Şebnem Korur Fincancı da katılmıştı. İnternet sitelerinde Fincancı'nın heyecan verici bir konuşma yaptığından bahsediliyordu. Rum Pontus, Ermeni ve Kürt soykırımının tanınmasından yana çalışmaları vardı. Sitelerini takip ediyordum. Türkiye, paranoyak ve hezeyan içinde bir devlet olarak tanıtılmak isteniyordu".

Soruşturma kapsamında 7 Ocak 2009'da ise İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararıyla 10. dalga olarak adlandırılan yeni bir gözaltı operasyonu düzenlendi. 12 ilde eşzamanlı olarak düzenlenen operasyonda, 37 kişi gözaltına alındı. Operasyonda emekli orgeneralin ve gazetecilerin gözaltına alındığı dikkatleri çekti.

Operasyon kapsamında Adapazarı'nın Sapanca İlçesi'nde Yarbay Mustafa Dönmez'in evine düzenlenen operasyonda 22 adet el bombası, 4 adet tabanca, 8300 tabanca mermisi ve bir adet kaleşnikof marka silah ele geçirildi.

Ankara'da gözaltına alınmak istenen fakat arandığını öğrenince firar eden Mustafa Dönmez'in, Genelkurmay Başkanlığı Lojistik Komutanlığı'nda görevli olduğu öğrenildi.

10. dalgada gözaltına alınanlar ise şu kişilerden oluşuyordu: Genelkurmay Başkanlığı eski Hukuk Müşaviri emekli Tümgerenal Erdal Şenel, MGK eski Genel Sekreteri emekli Orge-

neral Tuncer Kılınç, Prof. Dr. Yalçın Küçük, Özel Harekât Dairesi eski Başkan Vekili İbrahim Şahin ve yeğeni Erdal Şahin, Gazeteci Engin Aydın, Gazeteci Tuncay Özkan ve Tuncay Özkan'la birlikte program hazırlayıp sunan emekli Orgeneral Kemal Yavuz, YÖK eski Başkanı Kemal Gürüz, muvazzaf Yüzbaşı Muhammet Sarıkaya, emekli Albay İlyas Çınar ve Ataman Yıldırım, Mehmet Koral, İlhami Ümit Handan, Özkan Bektaş, Coşkun Umur, emekli Albay Levent Göktaş, emekli Albay Hüseyin Vural, İzmir'de Emniyet Amiri olarak görev yapan Ergin Erkılınçoğlu, Foça Deniz Üs Komutanlığı'nda görev yapan Deniz Binbaşı Erbay Çolakoğlu, Tokat'ta polis memuru O.Y.Ş. ile öğretmen O.S., Çağdaş Türkiye Partisi Genel Başkanı Hasan Ataman Yıldırım, Büyük Birlik Partisi İstanbul İl Başkan Yardımcısı Hüdayi Ünlüer.

Sivas Valisi Veysel Dalmaz, operasyonu kapsamında Sivas'ta gözaltına alınan 11 kişinin, suikast hazırlığı içinde olduklarını ve gözaltına alınanların evlerinde 2 el bombası, bir "kalem silah" ve 36 mermi bulunduğunu açıkladı.

Operasyonda hakkında gözaltına alınması yönünde talimat verilmeyen Yargıtay Onursal Başsavcısı Sabih Kanadoğlu'nun eviyle, İstanbul eski Belediye Başkanı Bedrettin Dalan'a ait İstek Vakfı'yla Yeditepe Üniversitesi'nde arama yapıldı; Bedrettin Dalan'ın oğlu Barış Dalan, İlhami Ümit Handan ve Coşkun Umur gözaltına alındı. Kendisi yurtdışında olan ve yakalanamayan Bedrettin Dalan, kaçmadığını ve işleri nedeniyle yurtdışında olduğunu söylese de 2009 yılında Türkiye'ye dönüş yapmadı.

Onuncu dalga operasyonda gözaltına alınmayan Yargıtay Onursal Başsavcısı Sabih Kanadoğlu'nun evinin aranmasının nedeni olarak, Kanadoğlu'nun teknik takibe takılması gösterildi.

Soruşturma gözaltı operasyonlarıyla devam ederken diğer yandan Ergenekon Örgütü'ne ait olduğu iddiasıyla kimi bölgelerde kazılar yapıldı. Bu kapsamda 8 Ocak 2009'da Ankara'nın Gölbaşı İlçesi'nde ODTÜ'ye ait ormanlık arazide, İbrahim Şahin'in evindeki aramalarda elde edilen belgeler doğrultusunda silah ve

mühimmat bulmak amacıyla kazı yapıldı. Aranan silahların İbrahim Şahin'in Özel Harekât Daire Başkanlığı yaptığı dönemde İsrail'den alınan ve kaybolan tabancalar olduğu belirtildi. İbrahim Şahin'in evinin yakınlarında olduğu belirtilen bölgede 20 ayrı noktada yapılan kazılar sonucunda iki lav silahı, plastik patlayıcılar, TNT kalıpları, el bombaları ve mermiler bulundu. İbrahim Şahin'in evinde yapılan aramalarda ise suikast silahı olarak bilinen Glock marka tabancalardan 9 adet bulunduğu öğrenildi.

Ankara Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı polis ekipleri, ODTÜ'deki arazinin ardından yine İbrahim Şahin'in evinde ele geçirilen belgeler doğrultusunda Balâ, Mamak, Saklıbahçe ve Atatürk Orman Çiftliği'nde 9 Ocak 2009'da arama çalışması yaptı. 10 Ocak 2009'da sonlandırılan çalışmalarda herhangi bir bulguya rastlanmadı.

Onuncu dalga operasyonda gözaltına alınan 33 kişi ise 11 Ocak 2009'da savcılığa sevk edildiler. İfadeleri alınan zanlılardan İbrahim Şahin, Prof. Dr. Yalçın Küçük, Mustafa Levent Göktaş'ın da aralarında bulunduğu 17 kişi, tutuklanarak cezaevine gönderildi.

Tutuklananlar arasında en çarpıcı ifadeyi veren İbrahim Şahin'in sorgusunda devletin kendisinden "terörle mücadele" kapsamında 300 kişilik bir ekip oluşturmasını istediğini belirtti.

Diyarbakır'daki 7. Kolordu Komutanı Korgeneral Bekir Kalyoncu'nun, bu yönde bir talebi olduğunu belirten İbrahim Şahin, özel harekât mensubu polis memurlarından ve 30 yaşının altındaki askerlerden oluşan 300 kişilik ekibi oluşturduğunu ve tutuklanmamış olsaydı yakın bir zamanda göreve başlamayı ve ekibiyle altı ay boyunca kaybolarak operasyon yapmayı planladığını ileri sürdü.

Firar eden fakat 13 Ocak 2009'da teslim olan Yarbay Mustafa Dönmez'in evinde bulunan kroki uyarınca Ankara'da Yenikent'e bağlı Zir Vadisi'nde yapılan aramalarda 10 kilogram plastik patlayıcı, 15 savunma tipi el bombası, 10 taarruz tipi el bombası, 9 sis bombası, 10 anti-tank mayın, 15 tüfek bombası, 800'den fazla G-3

piyade tüfeği mermisi, 500 Biksi mermisi ve çok sayıda aydınlatma fişegi ve Kalaşnikof mermisi bulundu.

Onuncu dalganın ardından bir değerlendirme yapan TİHV Diyarbakır Temsilcisi Avukat Sezgin Tanrikulu, savcılık soruşturmasıyla Türkiye'nin geçmişiyle hesaplaşmasının mümkün olmadığını ve TBMM'de özel yetkili komisyon kurulmasının gerektiğini belirterek ilk iddianamedeki eksiklikleri son operasyondaki silahların, İbrahim Şahin'in söylediklerinin tamamlayabileceğini söyledi.

Sezgin Tanrikulu, özellikle faili meçhul siyasî cinayetler için JITEM bağlantısını kurmanın soruşturma açısından çok önemli olduğunu vurguladı.

Ergenekon Soruşturması kapsamında ortaya çıkarıldığı iddia edilen oluşumlardan birinin de Karargâh Evleri olduğu ileri sürüldü. Karargâh Evleri adlı oluşumun 2005 yılında MİT tarafından saptandığı belirtildi. Buna göre, İşçi Partisi ve Alevi kesimin yanı sıra bazı TSK mensuplarının ve memurların da katılımıyla toplantılar yapılıyordu. Bu toplantılarda çekirdek kadroların oluşturulmasının öngörülüyordu. Amaç ise özellikle harp akademileri ve Hava Harp Okulu'ndaki genç askerleri örgütlemektir. Bilgilerin yer aldığı belgede bazı toplantılara askerî öğrencilerin de katıldığı öne sürülüyordu. Belgeyle birlikte bir de şema vardı. Oluşumun tepe noktasında bir işadaminin adı yazılıydı. "Askerî kesim" ve "Alevi kesim" başlıkları altında da bazı asker ve sivillerin isimlerine yer veriliyordu. Genelkurmay Başkanlığı, MİT aracılığıyla haberdar olduğu belgeyle ilgili o dönem inceleme başlattı.

Soruşturma devam ederken bir yandan da çeşitli kentlerde bulunan bombalar ve mermiler de Türkiye'nin gündemine geldi. İlk Ankara'da 13 ve 14 Ocak 2009'da iki el bombasıyla 200 adet G-3 mermisinin bulundu.

Soruşturmaya bakan İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nin, 22 Ekim 1993'te Diyarbakır'ın Lice İlçesi'nde şüpheli bir şekilde öldürülen Tuğgeneral Bahtiyar Aydın ile 14 Ağustos 1995'te Mardin'in Savur İlçesi'ne bağlı Orman-

cık Köyü'nde iki korumasıyla beraber öldürülen Mardin Jandarma Alay Komutanı Albay Rıdvan Özden'in soruşturma dosyalarını Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'ndan istediği 14 Ocak 2009'da öğrenildi.

Soruşturmanın 2008 yılının Temmuz ayında yapılan operasyonunda gözaltına alınmak istenen fakat firar ederek Rusya'ya kaçan emekli Tuğgeneral Levent Ersöz 15 Ocak 2009'da yakalandı. Ankara'da 100. Yıl Hastanesi'ne muayene olmak için kılık değiştirmiş halde gelen Levent Ersöz, 1990'larda Güneydoğu'da meydana gelen faili meçhul cinayetlerin önemli bir kısmından sorumlu tutuluyor. İstanbul'a getirilen ve 16 Ocak 2009'da tutuklanan Levent Ersöz, Şırnak'ın Silopi İlçesi'nde 25 Ocak 2001'de kaybedilen HADEP ilçe yöneticileri Serdar Danış'la Ebubekir Deniz'in kaybedildiği dönemde Şırnak İl Jandarma Alay Komutanı'ydı.

Tutuklanan Levent Ersöz, kalp rahatsızlığı nedeniyle 18 Ocak 2009'da hastaneye kaldırılarak yoğun bakıma alındı.

19 Ocak 2009'da devam eden Ergenekon Davası, TİHV Başkanı Prof. Dr. Şebnem Korur'un mahkeme heyetinin davadan çekilmesi talebi üzerine ertelendi. 21 Ocak 2009'daki duruşmada Şebnem Korur'un talebini karara bağlayan mahkeme heyeti talebi reddetti.

Dava devam ederken savcıların talimatıyla Ergenekon Soruşturması'nın operasyonları devam etti. Bunlardan biri olan 22 Ocak 2009'daki 13 ilde eşzamanlı olarak gerçekleştirilen 11. dalga operasyonda aralarında Türk Metal Sendikası Başkanı Mustafa Özbek'in de bulunduğu 26 kişi gözaltına alındı. Gözaltına alınanlardan Mustafa Özbek, yedi asker, 10 polis memuru 24 Ocak 2009'da tutuklandı.

Böylece Ergenekon Soruşturması kapsamında tutuklu bulunanların sayısı 100'e ulaştı.

Bir önceki operasyonda tutuklanan Yalçın Küçük'le Engin Aydın, 23 Ocak 2009'da avukatlarının yaptığı itiraz sonucunda tahliye edildi.

23 Ocak 2009'da İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nin sorusuna yanıt veren Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı,

2007 yılında Ümraniye’de bulunana el bombalarına kadar Ergenekon adında bir örgütün faaliyetlerine rastlamadıklarını; Kocaeli Cumhuriyet Başsavcılığı’ysa emekli Tuğgeneral Veli Küçük’ün Kocaeli’nde görevli olduğu tarihlerde Murat Baysal, Remziye Kurnaz, Hüseyin Oruç ve Hasan Doğan’ın ölümlerinin “faili meçhul” olarak kayda geçildiğini bildirdi.

Aynı gün İstanbul Bakırköy 4. Ağır Ceza Mahkemesi de Abdullah Çatlı ve “Yeşil” kod adlı Mahmut Yıldırım’ın birlikte yargılandığı çete dosyasını Ergenekon Davası’nın savcılarına gönderdi.

Davanın 23 Ocak 2009’da görülen duruşmasında mahkeme heyeti, tutuklu sanıklarından Vedat Yenerer, Orhan Tunç ve Muammer Karabulut’u tutuklu buldukları süreyi dikkate alarak tahliye etti.

Savcı Zekeriya Öz, Abdullah Çatlı ve Yeşil’in dosyalarının ardından 27 Ocak 2009’da Bingöl’de 24 Mayıs 1993’te öldürülen silahsız 33 askerin ve 11 sanıklı JİTEM Davası’nın dosyalarını da ilgili savcılıklardan istedi.

Ergenekon Davası’nı yürüten savcıların 1989’da Şırnak’ın Silopi İlçesi’nde kaza kurşunuyla öldüğü iddia edilen Yüzbaşı İsmail Öztoprak’ın ölümüyle ilgili bilgi ve belgeleri askerî savcılıktan istediği, 2 Şubat 2009’da ileri sürüldü.

3 Şubat 2009’da devam edilen Ernekon Davası’nın duruşmasında sanık Sami Hoştan, Susurluk kazasında kaybolan çantanın kendisinde olduğunu ve çantanın içinden çıkan kolyeyle bir miktar parayı Abdullah Çatlı’nın eşine verdiğini söyledi.

Mahkeme heyeti duruşmada verdiği ara kararda, MİT tarafından gönderilen ve davanın 442. klasöründe yer alan Ergenekon Şeması’nda yer alan kişilerin adlarının açıklanmamasına karar verdi.

Ergenekon Soruşturması kapsamında Ankara’da gözaltına alınan ve Sapanca’daki evinde askerî mühimmat bulunan Yarbay Mustafa Dönmez, “yasadışı örgüte üye olduğu”, “tehlikeli maddeleri izinsiz olarak bulundurduğu” ve “sayı ve nitelik bakımından vahim olan silahla-

rı bulundurduğu” suçlamalarıyla 4 Şubat 2009’da tutuklandı.

Davanın tutuklu sanıklarından emekli Orgeneral Hurşit Tolon’sa 6 Şubat 2009’da delil yeterliliğinden tutuksuz yargılanmak üzere tahliye edildi.

Ümraniye’deki gecekondu el bombalarının bulunmasının ardından soruşturma kapsamında ilk tutuklananlar arasında bulunan emekli Yüzbaşı Muzaffer Tekin’in avukatı, müvekkilinin 20 aydır tutuklu bulunduğuna dikkat çekerek AİHM’e maddî ve manevî tazminat talebi başvurusunda bulundu.

Ergenekon Soruşturması kapsamında gözaltına alınan Dicle Üniversitesi öğretim görevlisi Abdurrahim Doğru, “yasadışı örgüt üyeliği” suçlamasıyla 24 Şubat 2009’da tutuklanarak Silivri Cezaevi’ne gönderildi.

Daha önce soruşturma kapsamında gözaltına alınan fakat serbest bırakılan Cumhuriyet Gazetesi Ankara Temsilcisi Mustafa Balbay ve Neriman Aydın, 6 Mart 2009’da tutuklandı.

Davanın 1909 sayfadana oluşan ve 6., 7., 8. dalga operasyonları kapsayan 2. iddianamesi ise 8 Mart 2009’da İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi’ne gönderildi. İddianamede 21’i tutuklu, 35’i tutuksuz olmak üzere toplam 56 şüpheli bulunuyor.

İddianameyi kabul eden İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi, 25 Mart 2009’da iddianameyi avukatlara dağıttı. Bir numaralı sanığın emekli Orgeneral Şener Eruygur’un olduğu 2. iddianamede eski Deniz Kuvvetleri Komutanı Özden Örnek’in tuttuğu iddia edilen darbe günlükleri de yer aldı, davaya da 20 Temmuz 2009’da başlandı.

GATA’da tedavisi devam eden emekli Tuğgeneral Levent Ersöz vücudunda morarmalara yol açan bakterinin yayılması üzerine 4 Nisan 2009’da yoğun bakıma alındı.

Mahkeme heyeti ise 3 Nisan 2009’da, 2001 yılında Tuncay Güney’le yapılan mülakatın yayınlanmasıyla ilgili yayın yasağı koydu. 7 Nisan 2009’da ise Ergenekon Soruşturması’nın önemli dayanaklarından olan Tuncay Güney’in

ifadelerinin yer aldığı kamera kayıtlarının kayıp bölümlerinde Tuncay Güney'in işkence gördüğü öğrenildi. Avukatların talebi üzerine MİT'in gönderdiği kayıp kayıtlarda bağırma, kusma ve ağlama sesleri geldiği belirlendi. Tuncay Güney'e işkence yapan kişinin İstanbul Organize Suçlarla eski Şube Müdürü Adil Serdar Saçan olduğu ileri sürüldü.

13 Nisan 2009'da ise soruşturmanın 12. dalga operasyonu gerçekleştirildi. Son operasyonda Başkent Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mehmet Haberal, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (ÇYDD) yöneticileri, Prof. Dr. Erol Manisalı, Prof. Dr. Fatih Hilmioğlu ve Prof. Mustafa Yurtkuran'ın da aralarında bulunduğu 39 kişi gözaltına alındı. Operasyonda ÇYDD Başkanı Prof. Dr. Türkan Saylan gözaltına alınmazken Türkan Saylan'ın evi de operasyon kapsamında arandı.

Gözaltına alınanlardan Başkent Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın da aralarında bulunduğu sekiz kişi, 17 Nisan 2009'da tutuklandı. Tutuklananlardan ÇYDD yöneticisi Prof. Dr. Ayşe Yüksel, 24 Nisan 2009'da tahliye edildi.

Tutuklu sanıklardan Kemal Keriçsiz, davanın 66. duruşmasında başladığı savunmasını 21 Nisan 2009'da 78. duruşmada sona erdirdi.

Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi, 17 Mayıs 2006'da Alparslan Aslan'ın düzenlediği ve Danıştay 2. Dairesi üyesi Mustafa Yücel Özbilgin'in ölümü 4 kişinin de yaralanmasıyla sonuçlanan Danıştay Saldırısı davasıyla ilgili Yargıtay 9. Dairesi'nin verdiği bozma kararına 20 Nisan 2009'da görülen duruşmada uydu. Mahkeme heyeti davanın, İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam eden Ergenekon davasıyla birleştirilmesine karar verdi.

Soruşturma kapsamında askerî mühimmat bulmak amacıyla yapılan kazılara 22 Nisan 2009'da devam edildi. Bu kapsamda Bedrettin Dalan'ın Yönetim Kurulu Başkanı olduğu İstek Vakfı'na ait İstanbul'un Beykoz İlçesi'nde Poyrazköy yakınlarında yapılan aramada 33 lav silahı, 24 el bombası, 2000 mermi, 450 gram patlayıcı bulundu. Kazı sonrasında ise dördü muvazzaf subay 10 kişi gözaltına alındı. Gözal-

tına alınanlardan biri emekli üç subay, 25 Nisan 2009'da tutuklandı.

Özden Örnek'in Deniz Kuvvetleri Komutanı olduğu dönemde Genelkurmay Başkanı olan emekli Orgeneral Hilmi Özkök, 27 Nisan 2009'da İzmir Adliyesi'nde Ergenekon Soruşturmasını yürüten savcılardan Zekeriya Öz ile Fikret Seçen'e sekiz saat boyunca ifade verdi.

Ergenekon Soruşturması'nda yaklaşık 18 ay (27 Haziran 2007-5 Aralık 2008) tutuklu kalan ve tutuksuz olarak yargılanan emekli Yüzbaşı Gazi Güder, 29 Nisan 2009'da AİHM'e başvurarak uzun tutukluluk süresi nedeniyle 100.000 Euro ve 178.280 TL tazminat talebinde bulundu. Daha önce de sanıklardan emekli Yüzbaşı Muzaffer Tekin, cezaevinde kanser olarak yaşamını yitiren Kuddusi Okkır'ın eşi ve gazeteci Tuncay Özkan AHİM'e başvurmuştu.

9 Mayıs 2009'da İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nin Silivri Cezaevi'ndeki salonunda devam eden 1. Ergenekon Davası'nın duruşmasında mahkeme heyeti, tutuklu 26 sanıktan Halil Behiç Gürcihan, Rasim Görüm, Abdullah Arapoğulları, Oğuz Alparslan Abdülkadir ve Bekir Öztürk'ün tahliye edilmesine karar verdi.

Mahkeme heyeti ayrıca, Danıştay Saldırısı'nın Ergenekon Soruşturması'yla bağının olduğuna kanaat getirerek iki davanın birleşmesine karar verdi.

İstanbul'un Beykoz İlçesi'nde bulunan Poyrazköy yakınlarındaki İstek Vakfı'na ait arazide ele geçirilen askerî mühimmatla ilgili hakkında yakalama kararı çıkartılan ve 25 Mayıs 2009'da teslim olan Yarbay Mustafa Türkan Ecevit, 27 Mayıs 2009'da tutuklandı.

4 Haziran 2009'da sağlık sorunları nedeniyle Prof. Dr. Erol Manisalı'nın yaptığı itirazı kabul edildi ve tahliyesine karar verildi.

Davaya ara verilmeden önceki son duruşma olan ve 13 Haziran 2009'da gerçekleştirilen yargılamada mahkeme heyeti 31 tutuklu sanıktan Mete Yalazangil, Mehmet Adnan Akfırat, Ali Kutlu ve Murat Çağlar'ın tahliye edilmelelerine karar verdi.

Yılın 2. yarısında Ergenekon Soruşturması'yla bağlı olduğu düşünülse de doğrudan ilişkisi

olmayan bir başka konu da 12 Haziran 2009'da *Taraf Gazetesi*'nin açıkladığı Genelkurmay Harekât Dairesi Başkanlığı tarafından Albay Dursun Çiçek'e hazırlatıldığı iddia edilen "İrticayla Mücadele Eylem Planı" oldu. Genelkurmay Başkanlığı haberle ilgili askerî savcılığa soruşturma emri verirken askerî mahkeme de söz konusu belgenin içeriğiyle ilgili yayın yasağı getirdi.

AKP ise 16 Haziran 2009'da belgeyle ilgili Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulundu.

Testis kanseri teşhisiyle 10 Mart 2009'da ameliyat olan ve ışın tedavisi görmesi gerekirken 17 Nisan 2009'da Ergenekon Soruşturması kapsamında tutuklanan Uludağ Üniversitesi eski Rektörü Prof. Dr. Mustafa Yurtkuran'ın avukatlarının, tahliye için 4. kez yaptıkları başvuru kabul edildi ve Mustafa Yurtkuran 25 Haziran 2009'da tahliye edildi.

"İrtica ile Mücadele Eylem Planı" belgesinin Genelkurmay Karargâhı'nda hazırlanan resmî bir belge olmadığını 25 Haziran 2009'da açıklayan Genelkurmay Başkanlığı Askerî Savcılığı, belgenin altında imzası olan Albay Dursun Çiçek hakkında da, imzanın kendisine ait olduğu konusunda kesin sonuca ulaşamayacağına belirterek takipsizlik kararı verdi.

Askerî savcılığın takipsizlik kararı vermesinin ardından Ergenekon Savcılarının hakkında başlattığı soruşturma kapsamında 30 Haziran 2009'da ifadesi alınan Albay Dursun Çiçek tutuklanarak Hasdal Askerî Cezaevi'ne gönderildi. Avukatlarının 1 Temmuz 2009'da Dursun Çiçek'in tutuklanmasına yaptıkları itirazı değerlendiren ve kabul eden İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi, Dursun Çiçek'in tahliye edilmesine karar verdi.

20 Temmuz 2009'da hem Ergenekon Davası'nın 2. iddianamesiyle ilgili 56 sanıklı yargılama başladı hem de 1454 sayfadan ve 37'si tutuklu 52 şüpheliden oluşan 3. iddianame davaya bakan İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi'ne sunuldu. Mahkeme 4 Ağustos 2009'da iddianameyi kabul etti ve yargılamanın 2. ve 3.

iddianamelerin birleştirilerek 7 Eylül 2009'da başlamasına karar verdi.

28 Ağustos 2009'da devam eden 1. iddianameyle ilgili Ergenekon Davası'nda mahkeme heyeti, Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam eden Vatansız Kuvvetler Güç Birliği Davası'nın, Ergenekon Davası'yla birleştirilmesine karar verdi.

Soruşturmayı yürüten savcılar ve davaya bakan hâkimlerin katıldığı iftar yemeği fotoğraflarının basına yansması sonucu 1. iddianamenin tutuklu sanıklarından Oktay Yıldırım'ın avukatı Yıldırım Çavuşovalı'nın, "tarafsızlıklarına gölge düştüğü" iddiasıyla İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı Köksal Şengün ve üye hâkim Hasan Hüseyin Özese hakkında 8 Ekim 2009'da yaptığı reddihâkim talebi İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nin Ergenekon Davası'na bakmayan heyeti tarafından 13 Ekim 2009'da reddedildi. Aynı gerekçeyle 2. iddianamenin tutuklu sanığı Tuncay Özkan'ın 12 Ekim 2009'da yaptığı başvuru da 16 Ekim 2009'da reddedildi.

19 Ekim 2009'da devam eden 1. iddianamenin duruşmasında mahkeme heyeti, tutuklu sanıklar Erol Ölmez, Kahraman Şahin ve Ümit Oğuztan'ın tahliye edilmelerine karar verdi.

Genelkurmay Başkanlığı Adli Müşaviri Tuğgeneral Hıfzı Çubuklu, 6 Kasım 2009'da yaptığı bilgilendirme toplantısında "İrticayla Mücadele Eylem Planı"nu hazırladığı ileri sürülen Albay Dursun Çiçek'in İstanbul Cumhuriyet Savcılığı tarafından davet edilmediğini, kendilerine böyle bir tebligatın gelmediğini belirterek ıslak imzalı olduğu belirtilen belgeyi dört kez istemelerine rağmen belgenin gelmediğini, söyledi.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'la KKTC Cumhurbaşkanı Mehmet Ali Talat arasında, 2004 yılında gerçekleştiği öne sürülen telefon görüşmesi kaydının *Aydınlık Dergisi*'nde ve Ulusal Kanal'da yayımlanmasıyla ilgili soruşturmada gözaltına alınan *Aydınlık Dergisi* Genel Yayın Yönetmeni Deniz Yıldırım'la Ulusal Kanal İstihbarat Şefi Ufuk Akkaya 9 Kasım 2009'da tutuklandı.

“İrtica ile mücadele eylem planı”yla ilgili ifade vermesi için tekrar adliyeye çağrılan Albay Dursun Çiçek, 11 Kasım 2009’da verdiği ifade-sinin ardından tutuklandı. Dursun Çiçek avukatının yaptığı itiraz üzerine, 13 Kasım 2009’da 2. kez tahliye edildi.

*Taraf Gazetesi’*nde 19 Kasım 2009’da yayınlanan bir haberde ise 2009 yılının Mart ayında hazır-landığı iddia edilen bir “darbe planı” yer aldı. “Kafes Eylem Planı” adı verilen belgede “AKP’yi bitirmeye yönelik” yapılacakların olduğu ileri sürüldü.

25 Kasım 2009’da görülen 2. iddianamenin duruşmasında mahkeme heyeti tutuklu sanık-lardan Teğmen Onur Özdemir, Jandarma Astsubaylar İlhan Bulayır ve Murat Eke, polis memurları Kemalettin Balcı ile Bülent Güngördü’nün tahliyelerine karar vererek bir sonraki duruşmayı 14 Aralık 2009’a erteledi.

2004 yılında görev yapan Kara Kuvvetleri Komutanı Aytaç Yalman, Deniz Kuvvetleri Komutanı Özden Örnek ve Hava Kuvvetleri Komutanı İbrahim Fırtına, darbe girişimi iddia-larıyla ilgili ifade vermek üzere 5 Aralık 2009’da İstanbul Adliyesi’ne geldi. 10 saat süren ifade alma işleminin ardından emekli orgeneraller serbest bırakıldı.

21 Aralık 2009’da Ankara’da Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç’ın evinin yakınlarında yakala-nan askerî görevli iki kişinin suikast planladık-ları iddia edildi. Konuyla ilgili açıklama yapan Genelkurmay Başkanlığı, gözaltına alınan iki askerinin “bilgi sızdıran bir personel için orada olduğunu” ifade etmesine karşın askerlerden Bülent Arınç’ın evini gösteren adres çıkması üzerine AKP yetkilileri konuyla ilgili araştırma yapacaklarını ifade etti.

Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç’a suikast iddiasıyla ilgili başlatılan soruşturma kapsa-mında 26 Aralık 2009’da Özel Kuvvetler Komu-tanlığı’nda arama yapıldı. 27 Aralık 2009’da yapılan 2. arama ise yaklaşık 28 saat sürdü. İlk aramada Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi Nöbetçi Hâkimi Kadir Kayhan’ın girilmesine izin verilemeyen kozmik oda için çıkarılan özel giriş izninin ardından yapılan incelemeler

sonucunda Kadir Kayhan’ın belge alamadığı, not tuttuğu öğrenildi. Gizli bilgi ve belgelerin bulunduğu kozmik odadaki 3. arama ise 28 Aralık 2009’da gerçekleştirildi. 5. araması 30 Aralık 2009’da yapılan kozmik odayla ilgili kamuoyunda çeşitli iddialar dolaşırken Genel-kurmay Başkanlığı yaptığı açıklamada arama-nın yasal çerçeveler içinde yapıldığını belirtti.

Birinci iddianamenin 129. ve 2009 yılındaki son duruşması 30 Aralık 2009’da yapıldı. Duruş-mada tutuklu sanık Osman Yıldırım’ın çapraz sorgusuna devam edildi. Davanın bir sonraki duruşması ise 25 Ocak 2010’a ertelendi.

Ergenekon Davası’yla İlişkilendirilen İntiharlar

2009 yılında darbe girişimleri, darbe karşıtlığı tartışmalarıyla Türkiye’nin Ergenekon Davası ve benzeri soruşturmalarla geçmişiyile yüzleşebileceği iddiaları sürerken geçmişte TSK içinde kritik görevlerde bulunan subayların şüpheli bir şekilde intihar etmesi dikkatleri çekti.

Abdülkerim Kırca

Cem Ersever’den sonra JİTEM’in başına getiri-len Devlet Övünç Madalyası sahibi emekli Albay Abdülkerim Kırca, Ankara’nın Güvercinlik Senti’nde bulunan jandarma lojmanlarında-ki evinde, 19 Ocak 2009’da ölü bulundu. Yapı-lan otopsi sonrasında intihar ettiği belirlenen Abdülkerim Kırca, bir operasyonda omuriliğine isabet eden kurşun nedeniyle boynundan aşağısını hareket ettiremiyordu.

JİTEM Diyarbakır Grup Komutanı olduğu dönemde işlenen faili meçhul cinayetlerle ilgili TİHV Temsilcisi Avukat Sezgin Tanrıku-lu’nun suç duyurusu üzerine açılan ve Diyarbakır 3. Ağır Ceza Mahkemesi’nde devam eden JİTEM Davası’nda müebbet hapis cezası istemiyle yargılanan Abdülkerim Kırca, dönemin Başba-kanlık Teftiş Kurulu Başkanı Kutlu Savaş’ın hazırladığı *Susurluk Raporu*’nun yanı sıra Di-yarbakır Cezaevi’nde bulunan “Kekeç” kod adlı PKK hükümlüsü Muhsin Gül’ün, 22 Tem-muz 1994’teki ifadesinde de suçlandı. Muhsin Gül ifadesinde, “faili meçhul cinayetlerin emrini veren kişi” olarak belirttiği Abdülkerim Kırca’nın, Vedat Aydın, Musa Anter, Lokman

ve Zana Zuhurlu cinayetlerinde ve Avukat Hüsniye Ölmez, Avukat Fethi Gümüş ve Öğretmen Suphi Koç'a yönelik öldürme teşebbüslerinde talimatı veren kişi olduğunu ileri sürmüştü.

Abdülkerim Kırca'nın evinde ölü bulunduğu gün *Star Gazetesi*'nde itirafçı Abdulkadir Aygan'ın beyanlarına dayanılarak bazı iddialara yer verilmişti. Gazete haberinde "Serik'te PKK operasyonunda yaralanarak gazi oldu" denilen Abdülkerim Kırca hakkında, Abdulkadir Aygan bir iddiayı daha gündeme getirdi. Abdulkadir Aygan'ın "O dönem PKK'li Sait Çürükkaya'nın eski ekibinden kaçtıktan sonra JİTEM'de çalışmaya başlayan S.T. üniversitede hemşirelik okuyordu. Abdülkerim Kırca'nın S.T. ile ilişkisi vardı ve çok açık yaşıyordu. JİTEM bu durumdan çok rahatsızdı. Abdülkerim Kırca, Ankara'ya tayin edildikten bir süre sonra Antalya'ya gönderildi. Toros Dağları'ndaki bir operasyonda yer alan Abdülkerim Kırca burada vuruldu. Omuriliğinden vurulan Abdülkerim Kırca adeta cezalandırıldı" dediği ileri sürüldü.

Gazetede ayrıca Abdülkerim Kırca'nın, Necati Aydın, İdris Yıldırım, Servet Aslan, Edip Aksoy, Sıdık Etyemez, Ahmet Ceylan, Şahabettin Latifeci, Mehmet Salim Dönen, İhsan Haran, Hakkı Kaya, Fethi Yıldırım, Abdülkadir Çelikbilek, Abdülkerim Zoğurlu, Zana Zoğurlu ve Hasan adlı bir kişinin JİTEM tarafından öldürülmesinde yer aldığı iddiaları yer almıştı.

Ali Belgütay Varımlı

Millî Savunma Bakanlığı Teftiş Heyetleri Kurulu eski Başkanı emekli Albay Ali Belgütay Varımlı'nın 20 Kasım 2009'da İstanbul'da 10. katta bulunan dairesinden atlayarak intihar ettiği iddia edildi.

Ergenekon Soruşturması başta olmak üzere birçok davada adı geçen Ali Belgütay Varımlı, eski Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral İlhami Erdil ile eşi ve kızının yargılandığı davada da ifade vermişti.

Özden Örnek'in günlüklerinde de adı geçen Ali Belgütay Varımlı, İlhami Erdil'in yargılandığı davada verdiği ifadede Alaattin Çakıcı'nın kendisini arayarak ölümle tehdit ettiğini açıklamıştı.

Ali Tatar

Poyrazköy'de bulunan askerî mühimmatlarla ve Oramiral Eşref Uğur Yiğit'e suikast düzenleneceği iddialarıyla ilgili soruşturma kapsamında, 7 Aralık 2009'da tutuklanan ve 16 Aralık 2009'da serbest bırakılan Yarbay Ali Tatar, hakkında çıkarılan 2. tutuklama kararı üzerine, İstanbul'un Beykoz İlçesi'nde bulunan evinde, 20 Aralık 2009'da intihar etti.

Behçet Oktay

Emniyet Genel Müdürlüğü Özel Harekât Dairesi Başkanı Behçet Oktay'ın, Ankara'da 25 Şubat 2009'da arkadaşıyla eve giderken aracını durdurup intihar ettiği açıklandı. Yaralı halde hastaneye kaldırılan Behçet Oktay kurtarılamadı. Behçet Oktay'ın adı İbrahim Şahin'le ilişkisi nedeniyle Ergenekon Soruşturması'nda ve bir diziye silah kiralanmasından ötürü hakkında çıkan haberler nedeniyle duyulmuştu.

Behçet Oktay'ın yanında olduğu iddia edilen arkadaşının adı açıklanmazken yapılan otopsi raporunda solak olan Behçet Oktay'ın silahını sağ eliyle kullandığı ve göğüs kafesinde yedi kırık olduğu ortaya çıktı.

9. ŞÜPHELİ ASKER ÖLÜMLERİ

Burhan Güzelaydın

Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde bulunan 2. Jandarma Taburu Çobanpınar Jandarma Sınır Bölük Komutanlığı'nda zorunlu askerlik görevini yapan er Burhan Güzelaydın'ın (22) 30 Ocak 2009'da "kurşunla intihar ettiği" öne

sürüldü. Valiliğin ve askerî yetkililerin "kendisini askerliğe elverişsiz hale getirmek için vurdu" dediği Burhan Güzelaydın'ın 31 Ocak 2009'da yaşamını yitirmesi üzerine, baba Mehmet Şirin Güzelaydın, İnsan Hakları Derneği (İHD) Hakkâri Şubesi'ne başvurdu. Oğlunun askerde sürekli dayak yediğini ve tehdit edildi-

ğini söyleyen baba, adli yardım talebinde bulundu. Mehmet Şirin Güzelaydın, Hakkâri Cumhuriyet Savcılığı ve Hakkâri Devlet Hastanesi'ne de başvurarak oğluna otopsi yapılmasını istedi. Savcılığın talimatıyla hazırlanan "Ölü Muayene ve Otopsi Raporu"nda, Burhan Güzelaydın'ın intihar etmediği ve işkence sonucu öldürüldüğü belgelendi.

Raporda, Burhan Güzelaydın'ın omzundan ateşli silahla yaralandığı, ancak bu yaralanmanın öldürücü boyutta olmadığı bilgisine yer verildi. Raporda, otopsi için göğüs kafesi açılan Burhan Güzelaydın'ın sol göğüs boşluğunda, sert bir cisimle darpa bağlı olarak yedi adet kaburga kırığı, sol elinde tırnak izine uyan kesik, üst dudakta morluk, sağ kaş üstünde yarık, sağ kolda darp izine bağlı morluklar tespit edildiği ifadelerine yer verildi.

Raporda Burhan Güzelaydın'ın ölüm nedeni ise kurşun yarası değil, Burhan Güzelaydın'ın aldığı darbelerin ardından iç organlarında meydana gelen hasar sonucunda solunumunun durması gösterildi.

Burhan Güzelaydın'ın soruşturması hakkında Van Askerî Savcılığı'nın gizlilik kararı aldığı 21 Şubat 2009'da öğrenildi.

Burhan Güzelaydın'ın ailesinin avukatı Cemal Demir, soruşturmayı yürüten askerî savcının Diyarbakır Adli Tıp Kurumu'nun kesin raporu göndermesinin ardından dosyaya takipsizlik kararı vermesini beklediklerini ifade etti.

İbrahim Yaman

İbrahim Öztürk

Ali Osman Altın

Mesut Bulut

17 Ağustos 2009'da Elazığ'ın Karakoçan İlçesi'nde 4 askerin öldüğü patlamanın "kaza" sonucu meydana geldiği açıklanmıştı. 26 Ağustos 2009'da öğrenilen tanık ifadesindeyse patlamanın Teğmen Mehmet Tümer'in, nöbet sırasında uyuduğu ileri sürülen İbrahim Öztürk'ün pimi çekilmiş el bombasını tutmaya zorlayarak cezalandırması sırasında meydana geldiği ortaya çıktı. İbrahim Yaman, İbrahim Öztürk, Ali Osman Altın ve Mesut Bulut'un

ölümüne neden olan olayla ilgili olarak Teğmen Mehmet Tümer 18 Ağustos 2009'da tutuklandı.

Teğmen Mehmet Tümer'in yargılanmasına 14 Ekim 2009'da 8. Kolordu Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nde başlandı.

Askerî savcının iddianameyi okumasının ardından söz alan tutuklu sanık Teğmen Mehmet Tümer, er İbrahim Öztürk'ün uyuması ve kendisine lakayt yanıtlar vermesi nedeniyle pimi çekilmiş el bombasını verme cezasını İbrahim Öztürk'e uyguladığını fakat pişman olduğunu ve olayın 56 gündür bu meslekte olmasından gelen tecrübesizlikten kaynaklandığını belirtti.

Tanıkları dinleyen ve mağdur avukatlarının Mehmet Tümer'e olaya ilişkin soru sormasına izin veren mahkeme heyeti ikinci duruşmayı 15 Ekim 2009'a erteledi.

15 Ekim 2009'da 8. Kolordu Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nde görülen 2. duruşmada tanıklar ve olay yerini inceleyen bilirkişinin verdiği bilgiler dinlendi. Mahkeme heyeti duruşmayı bomba uzmanı ve eğitim uzmanı iki bilirkişinin dinlenmesi ve olay yerinde keşif yapılması için 16 Ekim 2009'a erteledi.

Üçüncü duruşmada salona getirilen el bombasıyla piminin çekilip, yerine takılması konusunda bir tatbikat gerçekleştirildi. Mehmet Tümer'in tutukluluk halinin devamına karar veren mahkeme heyeti duruşmayı 11 Kasım 2009'a erteledi.

11 Kasım 2009'daki 4. Duruşma, olayın gerçekleştiği kışlada yapıldı ve mahkeme heyeti olay yerinde keşif yaparak Mehmet Tümer'den olayın nasıl gerçekleştiğini dinledi.

Mehmet Tümer'in avukatı dört askerin yaşamını yitirmesiyle sonuçlanan olayı "eğitim zayıflığı" olarak değerlendirdi ve "her 36 ABD askerinden 9'u eğitimde ölüyor" şeklinde savunma yaptı.

Mahkeme heyeti sanık Mehmet Tümer'in tutukluluk halinin devamına karar vererek karar duruşmasını 20 Kasım 2009'a erteledi.

20 Kasım 2009'da son kez söz alan müdahil Avukat Özgür Murat Büyük, sanığın "işkence"

veya “kasıtlı adam öldürmek” suçundan cezalandırılmasını istedi.

Savcıysa sanığın iddianamedeki “bilinçli taksirle birden fazla insanın ölümüne neden olmak” suçundan cezalandırılmasını istedi.

Tarafları dinleyen mahkeme heyeti, Mehmet Tümer’i, “bilinçli taksirle adam öldürmek” suçundan önce 8 yıl hapis cezasına çarptırdı. Ardından verilen hapis cezası, sanığının birden fazla kişinin ölümüne neden olması nedeniyle 11 yıla çıkarıldı.

Mahkeme heyeti, sanığın duruşmalardaki iyi halini ve sabıkasız olmasını göz önünde bulundurarak verilen hapis cezasını 9 yıl 2 aya indirdi ve olayda meydana gelen 4317 TL tutarındaki zararın sanıktan alınmasına karar verdi.

Edip Yaman

Bingöl’ün Genç İlçesi’ndeki Servi Jandarma Karakolu’nda zorunlu askerlik hizmetini yapan er Edip Yaman’ın, 10 Ocak 2009’da nöbet tuttuğu esnada intihar ettiği iddia edildi. Edip Yaman’ın Batmanlı olan ailesiyse çocuklarının intihar etmesi için hiçbir sebebin olmadığını ve sağ elini kullanan Edip Yaman’a merminin sol şakağından girmesini anlayamadıklarını söyledi.

X.X.

Bingöl’de 24 Ocak 2009’da operasyon sırasında düşme sonucu yaralanan askerin öldüğü açıklandı.

Kaya Özden

Bingöl’de Genç İlçe Jandarma Komutanlığı’nda görev yapan bir astsubay, 26 Ocak 2009’da birlikte görev yaptığı Kaya Özden (31) adlı uzman çavuşu beylik tabancasıyla vurarak öldürdü.

Muhammed Türkan

Mardin’in Kızıltepe İlçesi’nde zorunlu askerlik görevini yapan Muhammed Türkan 5 Şubat 2009’da “kaza kurşunu” sonucu öldü. Muhammed Türkan’ın cenazesi doğum yeri olan Yalova’ya gönderildi.

X.X.

Muğla’nın Marmaris İlçesi’nde 5 Mart 2009’da Marmaris Merkez Komutanlığı’nın yakınındaki

ormanlık arazide, ağaca ipele asılmış halde bir asker cesedi bulundu.

İbrahim Kırboğa

Balıkesir’in Burhaniye İlçesi’nde Piyade Topçu Onbaşı İbrahim Kırboğa (25) 6 Mart 2009’da intihar etti.

Seyfettin Berk

Şanlıurfa 20. Zırhlı Tugay 1. Tank Taburu Karargâh Bölüğü’nde zorunlu askerlik görevini yapan Seyfettin Berk, 6 Mart 2009’da intihar etti. Çocuklarının intihar etmediğini ve öldürüldüğünü söyleyen Van’ın Özalp İlçesi’ne bağlı Aksorguç (Velecani) Köyü’nde ikamet eden ailesi ise İHD Van Şubesi’nden yardım talebinde bulundu.

X.X.

Hatay’ın İskenderun İlçesi’nde 24 Mart 2009’da kışlada eğitim sırasında el bombasının patlaması sonucu bir uzman çavuş öldü; sekiz asker de yaralandı.

Hüseyin Çiftçi

24 Mart 2009’da Siirt’in Eruh İlçesi’ne bağlı Bayırdüzü Karakolu’nda zorunlu askerlik görevini yapan Jandarma Er Hüseyin Çiftçi (21) kalp krizi geçirerek yaşamını yitirdi. Er Hüseyin Çiftçi’nin cenazesi, otopsi yapılmasının ardından memleketi Şanlıurfa’ya gönderildi.

Olgun Ural

Yalova’nın Altınova İlçesi’nde bulunan Karamürselbey Eğitim Merkezi Komutanlığı’nda görevli Kıdemli Yüzbaşı Olgun Ural, 26 Mart 2009’da kaldığı lojmanda beylik tabancasıyla kafasına ateş ederek intihar etti.

Şehsuvar Salmanoğlu

Hakkâri’nin Şemdinli İlçesi’nde 3 Nisan 2009’da devriye görevi sırasında geçirdiği kaza sonucu Piyade Onbaşı Şehsuvar Salmanoğlu’nun öldüğü açıklandı. Şehsuvar Salmanoğlu’nun cenazesi memleketi Kahramanmaraş’ın Andırın İlçesi’nde toprağa verildi.

Adil Şipal

Sakarya’da, Adapazarı 1. Motorlu Piyade Tugayı’nda askerlik yaparken 5 Mart 2009’da

intihar ettiği iddiasıyla, cenazesi ailesine teslim edilen Adil Şipal'ın ailesinin daha önce çocuklarının öldürüleceğine dair Van'da Çatak İlçe Jandarma Komutanlığı'na dilekçeyle başvurduğu 7 Nisan 2009'da öğrenildi.

Adil Şipal'ın amcası Emin Şipal, "yeğenim olayla ilgili ikinci kez evini arıyor. Annesiyle görüştüğü sırada içeriye biri girip 'bunu alın' diyor. Yeğenim de 'beni öldürecekler' diye bağırıyor. Fakat daha sonra telefon elinde düşüyor. Annesinin en son duyduğu, askerlerin 'alın bunu götürün elektrik verin' sözü oluyor" dedi.

M.G.

Iğdır'ın Aralık İlçesi'nde, 14 Nisan 2009'da silahını temizleyen bir asker, silahının ateş alması sonucu yaralandı.

Mustafa Tekin

Trabzon'da Erdoğan Askerî Kışlası'nda 22 Nisan 2009'da Muş'un Malazgirt İlçesi nüfusuna kayıtlı olduğu öğrenilen Mustafa Tekin (21) intihar etti.

Muhittin Özmen

18 Mayıs 2009'da Siirt'in Baykan İlçesi'nde kontrol noktasında nöbet tutan Erzurum nüfusuna kayıtlı Muhittin Özmen'in tüfeğiyle intihara kalkıştı. Ağır yaralanan Muhittin Özmen, Siirt Devlet Hastanesi'ne kaldırıldı.

Ömer Özdemir

Diyarbakır'ın Yenişehir İlçesi'nde 19 Mayıs 2009'da Ömer Özdemir (30) adlı uzman çavuş evinde başından vurulmuş halde ölü bulundu.

Aykut Kaya

Hatay'da zorunlu askerlik görevini yaparken 17 Nisan 2009'da arkadaşı tarafından bıçakla yaralanan jandarma komando er Aykut Kaya (21), tedavi gördüğü Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nde 2 Mayıs 2009'da öldü.

Abdullah Çaçan

Kars 14. Mekanize Piyade Tugay Komutanlığı'nda er olarak zorunlu askerlik görevini yapan Mardin'in Kızıltepe İlçesi doğumlu Abdullah Çaçan'ın (22) elinde el bombasının

patlaması sonucu 26 Mayıs 2009'da yaşamını yitirdiği iddia edildi.

Hasan Güleç,

Van'ın Özalp İlçesi'nde Hacı Ali Köyü Jandarma Karakol Komutanlığı'nda 5 Haziran 2009'da nöbette fenalaşan ve hastaneye kaldırılan er Hasan Güleç yaşamını yitirdi.

Mustafa Bozdoğan

Van Asayiş Kolordu Komutanlığı'nda zorunlu askerlik görevini yapan Mustafa Bozdoğan'ın, 10 Haziran 2009'da, arkadaşına ait silahın ateş alması sonucu öldüğü iddia edildi.

Serder Kurt

Elazığ'ın Karakoçan İlçesi'nde 20 Haziran 2009'da nöbet değişimi sırasında kaza sonucu göğsüne kurşun isabet ettiği iddia edilen Mardin'in Midyat İlçesi'nin nüfusuna kayıtlı Serder Kurt adlı asker yaşamını yitirdi.

Önder Temel

İzmir'in Foça İlçesi'nde zorunlu askerlik görevini yapan Ağrı'nın Patnos İlçesi doğumlu Önder Temel'in (21), 2 Temmuz 2009'da kalp krizi sonucu hayatını kaybettiği iddia edildi.

Yücel Özyer

Diyarbakır'ın Dicle İlçesi'nde Kralkızı Jandarma Taburu'nda görevli piyade komando er Yücel Özyer'in, 7 Temmuz 2009'da nöbet tuttuğu sırada başına tüfekte bir el ateş ederek intihar etti.

Sait Özdemir

Yalova'da askerlik yapan Batman nüfusuna kayıtlı Sait Özdemir 8 Temmuz 2009'da intihar etti. Konuyla ilgili açıklama yapan DTP İl Başkanı Ahmet Solmaz, aldıkları bilgilere göre Sait Özdemir'in vücudunda 6 kurşun olduğunu ifade ederek, "aile ile görüştük, aile çocuklarının hiçbir sorununun olmadığını söyledi. Biz Özdemir'in intihar ettiğine inanmıyoruz. Bu da bizde şüpheleri oluşturuyor. Askerî savcılık otopsi yapmış ve intihar olarak kabul etmiş. Sivil savcı otopsi yapsaydı, belki farklı şeyler çıkardı ortaya. Ailesi kendilerine 6 kurşunla intihar ettiğinin söylendiğini belirtiyor. Bir kişi

6 kurşunla kendisini nasıl öldürebilir? Bu durum kafalarda çelişkiler yaratıyor” diye konuştu.

Sedat Saka

Yahya Köklü

Turan Yeter

Tunceli’de cinnet geçiren Sedat Saka, 15 Temmuz 2009’da arkadaşları Yahya Köklü ve Turan Yeter’i öldürdükten sonra aynı silahla intihar etti.

Kerim Baran

Diyarbakır’ın Lice İlçesi’nde zorunlu askerlik görevini yapan Piyade Er Kerim Başaran (20), 1 Ağustos 2009 sabahı mevzi nöbeti tuttuğu sırada tek kurşunla karnından vurularak öldü.

Sabahattin Köseoğlu

Mardin Jandarma Komando Tugayı’nda zorunlu askerlik görevini yapan Sabahattin Köseoğlu’nun intihar ettiği 4 Ağustos 2009’da açıklandı.

Ferhat Sazak

Şırnak’ta Bağlıca Sınır Alayı 3. Sınır Taburu’nda zorunlu askerlik görevini yapan jandarma er Ferhat Sazak’ın (20), 17 Ağustos 2009’da geçirdiği kalp krizi sonucu öldüğü açıklandı.

Ramazan Oruç

Hakkâri’nin Yüksekova İlçesi’nin Çobanpınar (Vargeniman) Köyü’nde 26 Ağustos 2009’da jandarma karakolunda Ramazan Oruç adlı askerinin intihar ettiği iddia edildi.

Volkan Kamalak

Ağrı’nın Eleşkirt İlçesi’nde zorunlu askerlik görevini yapan Volkan Kamalak’ın 3 Eylül 2009’da intihar ettiği açıklandı.

X.X.

Hakkâri’nin Yüksekova İlçesi’ne bağlı Yeşiltaş Köyü’ndeki jandarma karakolunda 14 Eylül 2009’da bir uzman çavuşun silahının kaza sonucu ateş almasıyla öldüğü açıklandı.

Yalçın Gülümser

Diyarbakır’ın Lice İlçesi’nde 2. İç Güvenlik Tugay Komutanlığı’nda görev yapan Uzman

Çavuş Yalçın Gülümser (31), 14 Eylül 2009’da intihar etti.

Bilal Sarı

Şırnak’ın Silopi İlçesi’nde 72. Zırhlı Tugay Komutanlığı Motorlu Piyade Taburu’nda zorunlu askerlik görevini yapan Bilal Sarı’nın 14 Eylül 2009’da kaza kurşunu sonucu öldüğü açıklandı.

Ahmet Solgun

İsmail Yılmaz

Şırnak’ın Cizre İlçesi’ne bağlı Düzova Köyü’nde 30 Eylül 2009’da Uzman Çavuş Ahmet Solgun ile İsmail Yılmaz’ın kaza kurşunuyla öldüğü açıklandı. Valiliğin yaptığı açıklamaya inanmayan Ahmet Solgun’un annesi cenaze töreninde “Doğu’ya gönderdim, iki ayda yediniz oğlumu. Gidin, gelmeyin buraya. Ben oğlumu size nasıl verdimse öyle istiyorum. Koç gibi delikanlım gitti. Telefon açtık, ‘beni sıkıştırıyorlar, beni kurtarın’ dedi. İki ay bile duramadan gitti yavrum. Oğlum çatışmada ölseydi, başım gözüm üstüne, derdim. Kaza süsü verdiler. Yanlış neyse düzeltilsin. Gerçekler ortaya çıkarılsın istiyorum” diye konuştu.

Erol Bingöl

X.X.

Şırnak Valiliği, 3 Ekim 2009’da yaptığı açıklamada, Görmeç ve Güneyce Köyleri arasındaki bölgede bulunan askerî birlikte meydana gelen silah kazası sonucu bir askerinin öldüğünü, bir askerinin de yaralandığını duyurdu.

Mesut Atalay

Sakarya’da Erenler İlçe Jandarma Komutanı Üsteğmen Mesut Atalay, 6 Ekim 2009’da evinde tabancayla başına ateş ederek intihar etti.

D.G.

Sakarya’da 1. Mekanize Tugay Komutanlığı’nda görevli Astsubay Çavuş D.G. (22), 18 Ekim 2009’da kışlasında beylik tabancası ile intihar etti.

Cemal Önal

Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde Piyade Komando Er Cemal Önal'ın, 26 Ekim 2009'da kaza kurşunuyla öldüğü iddia edildi.

Orhan Mutlu

Trabzon 48. Motorlu Piyade Tugayı Komutanlığı Boztepe Askerî Kışlası'nda 29 Ekim 2009'da Diyarbakır nüfusuna kayıtlı Orhan Mutlu (21) göğsünden vurulmuş halde buldu. Ağır yaralı olarak hastaneye kaldırılan Orhan Mutlu yaşamını yitirdi.

İbrahim Demir

31 Ekim 2009'da Gaziantep'in Nurdağı İlçesi'nde jandarma komutanlığında zorunlu askerlik görevini yapan Şanlıurfa nüfusuna kayıtlı İbrahim Demir (20), koğuş arkadaşı Mustafa Budak tarafından silahla vurularak öldürüldü.

Davut Yıldız

Iğdır'ın Tuzluca İlçesi'nde zorunlu askerlik görevini yapan Van'ın Çatak İlçesi'ne bağlı Uzuntekne (Kahnemiran) Köyü nüfusuna kayıtlı Davut Yıldız'ın (20), 10 Kasım 2009'da intihar ettiği iddia edildi.

Kemal Şimşek

Tekirdağ'ın Hayrabolu İlçesi'nde zorunlu askerlik görevini yapan Van nüfusuna kayıtlı Kemal Şimşek'in, 11 Kasım 2009'da bir çam ağacına, kendisini LPG tüpü hortumuyla astığı açıklandı.

Hayrettin Taş

Iğdır'ın Tuzluca İlçesi'nde 5. Hudut Alay Komutanlığı'nda zorunlu askerlik görevini yapan Van nüfusuna kayıtlı Hayrettin Taş, 13 Kasım 2009'da intihar girişiminde bulundu. Ağır yaralanan Hayrettin Taş hastaneye kaldırıldı.

Özcan Öztürk

Kocaeli'nin Gölcük İlçesi'nde Donanma Komutanlığı'nda zorunlu askerlik görevini yapan Özcan Öztürk, 23 Kasım 2009'da intihar etti.

Sedat Horoz

Şırnak'ta zorunlu askerlik görevini yapan Piyade Er Sedat Horoz (21), 26 Kasım 2009'da intihar etti.

Erbil Güzel

Sakarya'nın Adapazarı İlçesi'nde, Jandarma Astsubay Başçavuş Erbil Güzel'in (39), evinin oturma odasında beylik tabancasıyla intihar ettiği 30 Eylül 2009'da öğrenildi.

Abdurahman Bagatur

Şırnak'ın Cizre İlçesi'ne bağlı Uğur Köyü'ndeki sınır karakolunda zorunlu askerlik görevini yapan Abdurahman Bagatur, 3 Aralık 2009'da intihar girişiminde bulundu. Ağır yaralanan Abdurahman Bagatur Diyarbakır Askerî Hastanesi'ne kaldırıldı.

Ali Kırac

Kocaeli'nin Kandıra İlçesi'nde Piyade Komutanlığı'nda zorunlu askerlik görevini yapan Ali Kırac, 6 Aralık 2009'da arkadaşının silahının kaza sonucu ateş almasıyla yaşamını yitirdi.

Şakir Bağış

Tunceli'nin Ovacık İlçesi'nde zorunlu askerlik görevini yapan Siirt nüfusuna kayıtlı Şakir Bağış (25), 8 Aralık 2009'da intihar etti.

Muhammed Ak

Hatay'ın İskenderun İlçesi'nde 11 Aralık 2009'da silahının kazayla ateş aldığı iddia edilen Piyade Komando Er Muhammed Ak (20), yaşamını yitirdi.

Murat Oktay Can

Tunceli'nin Hozat İlçesi'ne bağlı Sarıtaş Karakolu'nda zorunlu askerlik görevini yapan Murat Oktay Can, 4 Ekim 2009'da nöbet tuttuğu sırada alnından tek kurşunla vurulmuş halde bulundu.

Hüsnü Arı

Van'ın Başkale İlçesi'nde Jandarma Komando Taburu'nda zorunlu askerlik görevini yapan Şanlıurfa nüfusuna kayıtlı Hüsnü Arı 28 Aralık 2009'da intihar etti.

A.A.

23 Aralık 2009'da Muğla'nın Marmaris İlçesi'nde bulunan Aksaz Deniz Üs Komutanlığı'nda zorunlu askerlik görevini yapan A.A. (23) intihar etti.

10. İŞÇİ ÖLÜMLERİ

7 Ocak 2009'da Elmadağ-Kırıkkale arasındaki yol genişletme çalışmaları esnasında 100 ton demirin altında kalan Servet Özkılıç (22), kaldırıldığı hastanede yaşamını yitirdi. Kazada Remzi Özkılıç, Mansur Alaş, Ali Kuran, Kemal Aslanca ve Erdem Kaşhan adlı işçiler de yaralandı.

Balıkesir'in Kepsut İlçesi'ne bağlı İsaalanlar Köyü yakınlarındaki maden ocağında 9 Ocak 2009'da enerji birikmesi sonucu meydana gelen patlamada Nihat Taşkavak (31) yaşamını yitirdi; 10 işçi de yaralandı.

Ankara'da 15 Ocak 2009'da organize sanayi bölgesindeki bir imalathanede meydana gelen patlamada bir işçi ağır yaralandı.

Tekirdağ'da özel maden ocağında 16 Ocak 2009'da meydana gelen göçükte Mevlüt Başar (45) toprak altında kalarak yaşamını yitirdi.

Balıkesir'de 19 Ocak 2009'da tren vagonları arasında sıkışan TCDD'nin sözleşmeli işçisi Lütfü Aygören (48) olay yerinde öldü.

Zonguldak'ın Kilimli Beldesi'nde 21 Ocak 2009'da kaçak maden ocağında tavan çökmesi sonucu meydana gelen göçüğün altında kalan Kazım Aslan (35) yaşamını yitirdi.

Şırnak'ta 21 Ocak 2009'da kömür ocağında meydana gelen göçükte yaralanan Ahmet Tunç (35), kaldırıldığı Şırnak Devlet Hastanesi'nde yaşamını yitirdi.

Ayağı kayarak Bingöl Belediyesi'ne ait çöp kamyonunun sıkıştırma bölümüne düşen temizlik işçisi Ömer Tekgezer ağır yaralı olarak kaldırıldığı hastanede yaşamını yitirdi.

Tuzla Tersaneler bölgesinde faaliyet yürüten Sedef Tersanesi'nde Baykar Boya adlı taşeron şirketin işçisi olarak çalışan Hikmet Kaya (25), 14 Ocak 2009'da balans tankında gaz sıkışması nedeniyle meydana gelen patlamadan sonra ağır yaralı olarak kaldırıldığı hastanede 20 Ocak 2009'da yaşamını yitirdi.

Kayseri'nin Yahyalı İlçesi'nde 6 Şubat 2009'da krom madeninde meydana gelen göçüğün altında kalan Ahmet Bal (53) yaşamını yitirdi.

Aydın'da gübre fabrikasında 6 Şubat 2009'da meydana gelen patlamada Yaşar Alper (33) adlı işçi kaldırıldığı hastanede hayatını kaybetti.

Kastamonu'nun Cide İlçesi'nde 2 Şubat 2009'da taşkömürü madeninde meydana gelen grizu patlamasında yaşamını yitiren Mustafa Baykal'ın (35) cesedi 19 Şubat 2009'da bulundu.

Tuzla Tersaneler bölgesinde faaliyet yürüten Dentaş Tersanesi'nde Teknol Denizcilik adlı taşeron şirketin işçisi olarak çalışan Selim Sevgili (30), 8 Şubat 2009'da çalıştığı kuru yük gemisinde kapaklar arasında sıkışarak ağır yaralı olarak kaldırıldığı hastanede yaşamını yitirdi.

Isparta'da enerji nakil hattında bakım yapan TEDAŞ teknikeri Bekir Yıldız (21), elektrik akımına kapılarak öldü.

Zonguldak'ta Türkiye Taş Kömürü İşletmeleri'ne ait bir maden ocağında 10 Şubat 2009'da meydana gelen göçükte Adem Altıparmak (31) ve Murat Katırcı (29) yaşamını yitirdi.

Mersin Limanı'nda 8 Şubat 2009'da üzerine metal borular düşen Yasin Kaya yaşamını yitirdi.

Antalya'nın Döşemealtı İlçesi'nin Çubukbeli Mevkisi'ndeki bir kum ocağında 12 Şubat 2009'da meydana gelen göçükte iş makineleriyle birlikte kayaların altında kalan operatörlerden Sami Demirtaş'ın cesedine 16 Şubat 2009'da ulaşıldı.

Tuzla Tersaneler bölgesinde faaliyet yürüten Çiçek Tersanesi'nde Elta adlı taşeron şirketin işçisi olarak çalışan Cemil Akgül (27), 19 Şubat 2009'da elektrik akımına kapılarak yaşamını yitirdi.

Zonguldak'ın Ereğli İlçesi'ndeki Ereğli Gemi Tersanesi'nde 21 Şubat 2009'da meydana gelen patlamada ikisi ağır üç işçi yaralandı.

Bilecik'in Karaköy Beldesi yakınlarında 22 Şubat 2009'daki bölünmüş yol çalışmasında meydana gelen göçüğün altında kalan Hasan Dağlı (35) yaşamını yitirirken Hasan Uçan ve İsmail Çelik de yaralı olarak hastaneye kaldırıldı.

Kayseri'nin Pınarbaşı İlçesi'ndeki krom madeni ocağında başına cevher parçası düşen Mehmet Kutlu yaralandı.

İstanbul'da kot taşlama atölyelerinde çalışırken yakalandığı silikozis hastalığı nedeniyle iki yıldır tedavi gören Ruhat Yıldırak (25) 28 Şubat 2009'da Bingöl'ün Taşlıçay Köyü'nde yaşamını yitirdi.

Kocaeli'nde faaliyet yürüten Türkerler Gemi Sanayi A.Ş.'ye ait tersanede, 5 Mart 2009'da üzerine sac levha düşen taşeron firma işçisi Şinasi Bozkurt (34) kaldırıldığı Gölcük Devlet Hastanesi'nde yaşamını yitirdi.

Karaman'ın Ermenek İlçesi'nde 11 Mart 2009'da üç ayrı kömür ocağında meydana gelen iş kazalarında S.C. (32), Ş.Ş. (29) ve B.B. (33) yaralandı.

Adana'nın Ceyhan İlçesi'nde bir taş ocağındaki asfalt ısıtma kazanında 13 Mart 2009'da meydana gelen patlamada İbrahim Ögütçütemur (29) ve Ahmet Toygar (30) ağır yaralandı.

12 Mart 2009'da İzmir'deki Aliğa Tersanesi'nde kuru yük gemisine hasar tutanağı hazırlamak için binen işçiler Mustafa Sıva ve Gürhan Çam biriken metan gazından zehirlendi. Mustafa Sıva olay yerinde hayatını kaybetti.

Kocaeli'nin Gebze İlçesi'nde 24 Mart 2009'da tahta palet imalathanesinde çıkan yangında üç işçi yanarak öldü.

Manisa'nın Soma İlçesi'nde özel bir maden şirketine ait kömür ocağında 25 Mart 2009'da tavan çökmesi sonucu Ali Altuk (42) yaşamını yitirdi.

Elazığ'ın Alacakaya İlçesi'ndeki krom ocağında 27 Mart 2009'da meydana gelen göçüğün altında kalan Abdullah Türker yaşamını yitirdi.

Karaman'ın Ermenek İlçesi'ndeki kömür ocağında 2 Nisan 2009'da meydana gelen göçük

sonucu İbrahim Çevik yaşamını yitirirken Ramazan Çakır ve Ali Yiğit de yaralandı.

Mersin'de bir inşaatta sıva ustası olarak çalışan Mehmet Rıza Bozkurt, 8 Nisan 2009'da asansör boşluğunun sıvasını yaptığı esnada boşluğa düşerek hayatını kaybetti.

Eskişehir'de bir inşaatta işçi olarak çalışan Ali Dönder (35), dengesini kaybederek 4. kattan düştü. Ağır yaralanan Ali Dönder, kaldırıldığı hastanede yaşamını yitirdi.

Karaman'ın Kazımkarabekir İlçesi'nde 13 Nisan 2009'da su kuyusunun onarımını yapmak için kuyuya vinç yardımı ile boru indirirken elektrik akımına kapılan Mehmet Nurten (32) öldü, Fethi Ordu (41) da yaralandı.

Zonguldak'ta Özbay Madencilik'e ait maden ocağında 15 Nisan 2009'da meydana gelen göçükte Mehmet Pazarlı (48) yaşamını yitirdi.

Makina Kimya Endüstrisi Kurumu'nun İzmit Hurda İşletmesi'nde gaz sıkışması sonucu 17 Nisan 2009'da meydana gelen patlama Hasan Dünder ile Şerafettin Satar yaralandı.

Burdur'da 20 Nisan 2009'da Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nin yanındaki kanalizasyon çalışmasında göçük altında kalan Tahir Altay yaşamını yitirdi.

Aydın'ın Nazilli İlçesi'nde 23 Nisan 2009'da su borusu döşemek için yaptırılan kanal çalışması sırasında göçük altında kalan İsmail Türküm hayatını kaybetti.

Kastamonu'nun Azdavay İlçesi'ndeki özel bir şirketin işlettiği kömür ocağında 27 Nisan 2009'da meydana gelen grizu patlamasında yedi işçi yaralandı.

Kahramanmaraş'ın Andırın İlçesi'nde 27 Nisan 2009'da tarım işçisi kadınların üzerine yıldırım düşmesi sonucu Hatice Ceren (52) yaşamını yitirirken, Eşe Ceren, Döne Sağır ve Cennet Avcı da yaralandı.

Kocaeli'nin Gölcük İlçesi'nde 21 Nisan 2009'da donanmaya ait tersanede denizaltında depunun patlaması sonucu yaralanan Hüsam Aktaş, 28 Nisan 2009'da tedavi gördüğü hastanede yaşamını yitirdi.

İstanbul'da 30 Nisan 2009'da metro inşaatında vinç yardımıyla kamyonu yüklenen demirlerin üzerindeki ipi germeye çalışan Bilal Köse (31), kamyonun kayan borularının altında kalarak yaşamını yitirdi.

Kayseri'de 4 Mayıs 2009'da mermer ocağında Ramazan Hoşça (31) ile Talip Bütüner (29) mermer bloğunu kompresörle delip içine dinamit lokumu yerleştirdikleri sırada meydana gelen patlamada ağır yaralandı.

Adana'da 8 Mayıs 2009'da bir inşaatta çalışan Cuma Emen (24) inşaatın 7. katından düşerek yaşamını yitirdi.

Ankara'da 11 Mayıs 2009'da kanalizasyon çalışması yaptığı alanda toprak kayması sonucu göğsüne kadar toprağa gömülen Haydar Sokuoğlu, kepçedeki tesisat parçasının başına düşmesi sonucu yaşamını yitirdi.

Şırnak'ta çalıştığı kömür madenine inerken bindiği asansörün halatının kopması sonucu 15 metre yükseklikten düşen Vezir Demir (30) 10 Mayıs 2009'da hayatını kaybetti.

İstanbul'un Ümraniye İlçesi'nde 11 Mayıs 2009'da bir fabrikada üzerine demir yığını düşen Ali İhsan Balcı yaşamını yitirdi.

Şanlıurfa'nın Siverek İlçesi'nde, 16 Mayıs 2009'da tarım işçilerini taşıyan bir traktörün devrilmesi sonucu 6 kişi yaralandı.

Şırnak'ta 17 Mayıs 2009'da kömür ocağında meydana gelen patlama sonucu Hacı İke (28) öldü, Sadık Kaday (29) ile Hüsnü Yapar (25) da yaralandı.

İstanbul'da kot taşlama atölyelerinde çalışırken yakalandığı silikozis hastalığı nedeniyle sekiz yıldır tedavi gören Mustafa Bircan (32) 15 Mayıs 2009'da Yedikule Göğüs Hastalıkları Hastanesi'nde yaşamını yitirdi.

İstanbul'da doğalgaz tesisatı yapan bir yerde işe başlayan Erhan Aba (15), 21 Mayıs 2009'da bir binanın içindeki su dolu çukura düşerek yaşamını yitirdi.

Şanlıurfa'nın Siverek İlçesi'nde, 22 Mayıs 2009'da tarım işçilerini taşıyan kamyonetin

devrilmesi sonucu dört kişi yaşamını yitirirken 27 kişi de yaralandı.

Mersin'in Erdemli İlçesi'ne bağlı Karahıdırlı Köyü'nde 24 Mayıs 2009'da tarım işçilerini taşıyan minibüsün şarampole uçması sonucu meydana gelen kazada dördü ağır 24 kişi yaralandı.

Aydın'da 27 Mayıs 2009'da yük treninin, pamuk işçilerinin bulunduğu minibüse çarpması sonucu beşi ağır 25 kişi yaralandı.

Mardin'in Nusaybin İlçesi'nde çalıştığı briket fabrikasındaki başına pres makinesine ait bir cihaz çarpan Faruk Sönmez (13) yaşamını yitirdi.

Bitlis'te 29 Mayıs 2009'da bir inşaatta çalışan Zeynel Kılıç (19) inşaatın 5. katından düşerek yaşamını yitirdi.

Antakya'nın Reyhanlı İlçesi'ne bağlı Karamürsel Köyü'nde 2 Haziran 2009'da tarım işçilerini taşıyan kamyonetin devrilmesi sonucu beşi ağır 44 kişi yaralandı.

Antalya'da 3 Haziran 2009'da Murat Tekstil Atölyesi'nde meydana gelen tüp gazı patlaması sonucu Tuğba Anak, Aziz Demircioğlu ve Faik Aslan yanarak yaşamını yitirdi.

Mersin'de kola fabrikasında çalışan Mustafa Atay, yağ varilinin patlaması sonucu 7 Haziran 2009'da hayatını kaybetti.

Tuzla Tersaneler bölgesinde faaliyet yürüten Çelik Tekne Tersanesi'nde çalışan Hüseyin Kırgül ve Hüseyin İbir, 8 Haziran 2009'da kazan dairesinde çıkan yangın sonucu yaşamını yitirdi. Aynı olayda Süleyman Kargı ve Sait Ahmet de yaralı olarak kurtarıldı.

Bilecik'in Bozüyük İlçesi'nde kürüme bıçağı göğsüne düşen iş makinesi operatörü Mehmet Selvi 14 Haziran 2009'da yaşamını yitirdi.

Adana'da 20 Haziran 2009'da inşaatta kalıp sökerken elindeki 1.5 metrelik levveye, terasın yanından geçen gerilim hattı değen Bülent Kaşıkçı yaşamını yitirdi.

İstanbul'da Ambarlı Limanlar Bölgesinde faaliyet yürüten Marport A.Ş.'de Kalkavan Nakliyat adlı taşeron şirketin işçisi olarak

çalışan soyadı öğrenilemeyen Halit adlı işçi gemi yükleme makinesinin çarpması sonucu 21 Haziran 2009'da yaşamını yitirdi.

Mersin'in Silifke İlçesi'ne bağlı Çeltikçi Köyü'nde 23 Haziran 2009'da çilek tarlasında çalışan işçileri taşıyan kamyonetin derilmesi sonucu üçü ağır 37 işçi yaralandı. Durumu ağır olan Hasan Ali Kıl (51), Münevver Kesikminare (17) ve Abdullah Pimşek (15) ambulanslarla Mersin Devlet Hastanesi'ne sevk edildi.

İzmir'in Kiraz İlçesi'nde 23 Haziran 2009'da tarım işçilerini taşıyan kamyonun yoldaki mıcır nedeniyle kontrolden çıkarak devrilmesi sonucu Fatih Akar (15) ve Rabia Efe (26) yaşamını yitirdi, ikisi ağır 35 işçi de yaralandı.

Kocaeli'nin Gebze İlçesi'ne bağlı Pelitli Köyü'nde faaliyet gösteren Hüsnâ Yapı firmasına ait fabrika binasının dış cephe tadilatında çalışan işçiler 3 Temmuz 2009'da inşaatın sıvası için kurulan iskeleyi diğer tarafa çekmek isterken iskelenin demirinin yüksek gerilim hattına dokunması sonucu Ahmet Topçu (41) ve Mustafa Kartal (33) yaşamını yitirdi.

Diyarbakır'ın Ergani İlçesi'nde 6 Temmuz 2009'da çalıştığı inşaatta çöken iskelenin altında kalan Mehmet Tunç yaşamını yitirdi, Ramazan Sarı ise ağır yaralandı.

İzmir'in Kemalpaşa İlçesi'nde Ege Seramik fabrikasında çalışan Doğan Bozkır (43) ucunda demir çengel bulunan halatın kopması sonucu 1 Temmuz 2009'da yaşamını yitirdi.

Kocaeli'nin Gebze İlçesi'nde bulunan Yücel Boru'da çalışan Erol Aydın (38) 7 Temmuz 2009'da makinelerin arasında sıkışarak yaşamını yitirdi.

Tuzla Tersaneler bölgesinde faaliyet yürüten Çelik Trans Tersanesi'nde 8 Temmuz 2009'da gaz sıkışması sonucu meydana gelen patlamada bir işçi yaşamını yitirdi, bir işçi de yaralandı.

Balıkesir'in Manyas İlçesi'nde 8 Temmuz 2009'da fasulye toplama işinde çalışan işçileri taşıyan traktörün devrilmesi sonucu yedisi ağır 17 işçi yaralandı.

Mardin'de 11 Temmuz 2009'da tarım işçilerini taşıyan traktörün devrilmesi sonucu ikisi ağır beş işçi yaralandı.

İzmir'in Çiğli İlçesi'nde bir yağ fabrikasında 10 Temmuz 2009'da kazan patlaması sonucu çıkan yangında Muammer Şengül (34), Nejip Güngör (40), Ahmet Alarçin (35) ve Şaban Bodur (39) adlı işçiler ağır yaralandı.

İstanbul'un Sarıyer İlçesi'nde 11 Temmuz 2009'da bir inşaat için yapılan kanalizasyon çalışması sırasında meydana gelen toprak kayması sonucu bir işçi yaşamını yitirdi.

Elazığ'ın Alacakaya İlçesi'nde krom ocağında çalışan Mehmet Nuri Yücel (55), 14 Temmuz 2009'da vagon dan düşen keresteler ile duvar arasına sıkışarak öldü.

Kahramanmaraş'ta 15 Temmuz 2009'da tarım işçilerini taşıyan traktörün devrilmesi sonucu sekiz işçi yaralandı.

Düzce'de bir silah fabrikasında 16 Temmuz 2009'da meydana gelen patlamada bir işçi öldü, üç işçi de yaralandı.

Zonguldak'ın Ereğli İlçesi'nde faaliyet gösteren Ereğli Gemi İnşa Sanayii'nde çalışan Hikmet Tekin (30), 16 Temmuz 2009'da elektrik çarpması sonucu hayatını kaybetti.

Adana'da tıkalı kanalizasyon şebekesini açmak için 1 Ağustos 2009'da rögar kuyusuna inen Adana Su ve Kanalizasyon İdaresi'ne (ASKİ) bağlı taşeron firmanın işçisi Muammer Ergül (30) kuyudaki gazdan zehirlenerek yaşamını yitirdi.

Tuzla Tersaneler Bölgesi'nde 6 Temmuz 2009'da bir gemide gaz sıkışması sonucu meydana gelen patlamada bir işçi yaşamını yitirdi.

Adıyaman'ın Altınşehir Mahallesi'nde kooperatif inşaatında çalışan Yusuf Sönmez (39), 5 Ağustos 2009'da dengesini kaybederek 4. kattan düşerek hayatını kaybetti.

Düzce'nin Yığılca İlçesi'nde 6 Ağustos 2009'da fındık toplamaya giden tarım işçilerini taşıyan aracın uçuruma yuvarlanması sonucu Hüseyin Tekin (66) yaşamını yitirdi ikisi ağır dokuz işçi de yaralandı.

6 Ağustos 2009'da Manisa'nın Turgutlu İlçesi'nde tarım işçilerini taşıyan traktörün şarampole devrilmesi sonucu 20 işçi yaralandı.

Hatay'ın Dörtyol İlçesi'nde 8 Ağustos 2009'da bir inşaata ait iskelenin çökmesi sonucu Ali Bal (19) kaldırıldığı Dörtyol Devlet Hastanesi'nde hayatını kaybetti, Gökhan Günday ise yaralandı.

Konya'da 10 Ağustos 2009'da çalıştığı inşaatın 12. katından düşen Erkan Uluğ (27) hayatını kaybetti.

Adana'nın Ceyhan İlçesi'ndeki bir tarım fabrikasının tahıl ünitesinde 12 Ağustos 2009'da gaz sıkışması nedeniyle meydana gelen patlamada altı işçi ağır yaralandı. Yaralanan işçilerden Zafer Daşbaş 14 Ağustos 2009'da öldü.

Tuzla Tersaneler Bölgesi'nde faaliyet yürüten Tuzla Gemi Tersanesi'ne bağlı Güven Raspa Boya adlı taşeron şirketin işçisi İrfan Uçkur (33), 14 Ağustos 2009'da elektrik kablosunda oluşan kaçak nedeniyle yaşamını yitirdi. İrfan Uçkur'u elektrik akımından kurtarmaya çalışan Satılmış Turan da ağır yaralandı. Satılmış Duran 18 Aralık 2009'da yaşamını yitirdi.

İzmir'in Bayraklı İlçesi'nde 14 Ağustos 2009'da çalıştığı inşaatın 7. katından düşen Hasan Erdiç hayatını kaybetti.

Beş yıl kot kumlama işçi olarak çalışan ve 2006 yılından beri yakalandığı silikosiz hastalığı nedeniyle tedavi gören İbrahim Güloğlu, 16 Ağustos 2009'da Diyarbakır'da yaşamını yitirdi.

Tuzla Tersaneler Bölgesi'nde bulunan Çeksan Tersanesi'nde 22 Ağustos 2009'da elektrik kıvılcımları nedeniyle yağ kazanı bölümünde çıkan yangında Noman Kaçar, Mehmet Baştemir, Salih Barutçu ve Bayram Gıdı adlı dört işçi dumandan zehirlenerek hastaneye kaldırıldı.

Kırıkkale'nin Sulakyurt İlçesi'nde, 25 Ağustos 2009'da içme suyu drenajına giren iki işçi toprak altında kaldı. Kepçeyle kurtarılmaya çalışılan Yaşar Aydoğdu (64) kepçe darbesiyle başı koparak yaşamını yitirdi.

Sakarya'nın Karasu İlçesi'ne bağlı Darıçayırı Beldesi'nde 26 Ağustos 2009'da Diyarbakır'dan fındık toplamak üzere ilçeye gelen fındık işçilerini taşıyan traktörün devrilmesi sonucu 10 işçi yaralandı.

27 Ağustos 2009'da Burdur'un Karamanlı İlçesi'nde bir mermer ocağında çalışan Abdil Bakay (27), mermer blokun başına düşmesi sonucu yaşamını yitirdi.

Zonguldak'ın Ereğli İlçesi'nde 28 Ağustos 2009'da Ustaoglu Gemi Tersanesi'nde taşeron bir firmanın işçisi olara çalışan Hüseyin Aytaç (33) elektrik çarpması sonucu yaşamını yitirdi.

Konya'da bir boya imalathanesinde çalışan Hilmi Şentürk (47), 30 Ağustos 2009'da boya kazanına düşerek öldü.

2 Eylül 2009'da Mersin'in Mezitli İlçesi'nde çöken inşaatın altında kalan Selman Tekin'in (24) ile Fehmi Koç yaşamını yitirdi.

Van'ın Gürpınar İlçesi'nde 2 Eylül 2009'da iş makinesinin devrilmesi sonucu aracın altında kalan operatör Rıdvan Taşçı yaşamını yitirdi.

Ordu'dan Şanlıurfa'ya dönen tarım işçilerinin bulunduğu kamyonet 4 Eylül 2009'da Elazığ'da kaza yaptı, 18 işçi yaralandı.

5 Eylül 2009'da Edirne'nin Keşan İlçesi'ndeki bir kömür ocağında Ramazan Uzdur (31), kömür yükleme bandına ayağının sıkışması yaşamını yitirdi.

Uşak Karma Deri Organize Sanayi Bölgesi'nde faaliyet yürüten bir deri firmasında çalışan ve 4 Eylül 2009'da arıtma tesisine giden borunun tıkanıklığını gidermek için girdikleri boruda kimyevi maddelerden çıkan gazdan zehirlenerek hastaneye kaldırılan işçilerden Şahin Tosbıyık 5 Eylül öldü.

Bursa'nın Nilüfer İlçesi'nde, inşaatta çalışan Cafer Dönmez (52) asansör boşluğuna düşerek yaşamını yitirdi.

Balıkesir'in Havran İlçesi'nde kuyudan su çeken Selahattin Aksoy (45), gazın etkisiyle kuyuya düşerek yaşamını yitirdi.

Zonguldak'ın Kilimli Beldesi'nde, Türkiye Taşkömürü Kurumu'na (TTK) ait maden oca-

ğında 10 Eylül 2009'da meydana gelen göçük sonucu Ali Ziya Kısaboyun ve Caner Albuzlu yaşamını yitirdi.

İstanbul'da 9 Eylül 2009'da aşırı yağış nedeniyle meydana gelen sel sırasında bindikleri servisin kapısını açamayan sekiz kadın işçi boğularak yaşamını yitirdi.

Mersin'in Mut İlçesi'nde Ali Çek (34) adlı işçi çalıştığı mandırada 10 Eylül 2009'da kaynar suya düşerek ağır yaralandı.

Zonguldak'ta 10 Eylül 2009'da Karadon Müessesesi Müdürlüğü Kilimli İşletmesi'ne ait maden ocağında meydana gelen göçüğün altında kalan Ali Ziya Kısaboyun ve Caner Albuzlu, ile bir başka maden ocağında meydana gelen dinamit patlamasında Nevzat Ovar yaşamını yitirdi.

Manisa'nın Turgutlu İlçesi'ndeki bir konserve fabrikasının kazan dairesinde 14 Eylül 2009'da meydana gelen patlamada Necmi Alkan, Barış Deniz, Nuri Çimenci ve Mustafa Bulut adlı işçiler yaralandı.

14 Eylül 2009'da Uşak'ta içme suyu sağlayan kuyunun temizliğini yaptıkları sırada su motorunun egzozundan çıkan gazdan zehirlenen Mevlüt Başol ve Hüseyin Sözer adlı işçiler yaşamını yitirdi.

Giresun'un Şebinkarahisar İlçesi'nde bir maden ocağında 16 Eylül 2009'da meydana gelen zemin çökmesi sonucu Deniz Tanrıöver (30) yaşamını yitirdi, Duran Tülay (30) da yaralandı.

İzmir'in Kemalpaşa İlçesi'nde faaliyet yürüten Levent Kâğıt Fabrikası'nda 19 Eylül 2009'da hamur kazanını temizleyen Ayhan Çanakçı (26), Haydar Koray Güçlü (29) ve Ramazan Demir (27) kazandan sızan metan gazından zehirlenerek öldüler.

26 Eylül 2009'da Mersin'in Erdemli İlçesi'nde bir inşaatta çalışan Ergül Yıldırım, 8. katta çalışırken asansör halatının kopması sonucu düşerek yaşamını yitirdi.

27 Eylül 2009'da Uşak'ta Orhan Dengiz Anadolu Lisesi'nin bina güçlendirme çalışmaları sırasında meydana gelen göçükte Osman Altunkaya (40) yaşamını yitirdi, Mesut Onay (25) ağır yaralandı.

Konya'nın Çumra İlçesi'nde 28 Eylül 2009'da mevsimlik tarım işçilerini taşıyan traktöre tren çarpması sonucu üç işçi yaşamını yitirdi beşi ağır 16 işçi de yaralandı.

Tuzla Tersaneler Bölgesi'nde faaliyet yürüten Desan Tersanesi'nde Gelişim Denizcilik adlı taşeron şirketin işçisi olarak çalışan Halil Daş, 22 Eylül 2009'da 8 metre yükseklikten düşerek ağır yaralandı. Halil Daş 29 Eylül 2009'da tedavi gördüğü hastanede yaşamını yitirdi.

İstanbul'un Ataşehir İlçesi'nde bulunan bir geri dönüşüm fabrikasında 30 Eylül 2009'da geri dönüşüm kazanına düşen İbrahim Bektaş (22) parçalanarak yaşamını yitirdi.

Balıkesir'in Dursunbey İlçesi'ne bağlı Hamzacık Köyü'nde Şentaş Madencilik Şirketi'ne ait kömür ocağında 1 Ekim 2009'da gaz sıkışması nedeniyle meydana gelen grizu patlamasında ikisi ağır beş işçi yaralandı

3 Ekim 2009'da Ankara'nın Polatlı İlçesi'nde çalıştığı tuğla fabrikasında kullandığı iş makinesinin devrilmesiyle altında kalan Ramazan Pehlivan (45), olay yerinde öldü.

Manisa'nın Soma İlçesi'nde 5 Ekim 2009'da şantiyede dinamit patlatılırken taş isabet eden Soner Fındık (43) hayatını kaybetti.

6 Ekim 2009'da Konya'nın Akşehir İlçesi'nde tarım işçilerini taşıyan kamyonetin devrilmesi sonucu biri ağır 28 işçi yaralandı.

Kocaeli'nin Çayırova İlçesi'nde cam elyafı ve polyester üretilen fabrikada 12 Ekim 2009'da metal varillerden birinin gaz sıkışması nedeniyle patlaması sonucu Satılmış Alaz (25) ile İdris Yukarıbaş (27) çeşitli yerlerinden yaralandı.

Antalya Limanı yanındaki Serbest Bölge'de 17 Ekim 2009'da bir depoda meydana gelen patlamada Harun Çeven, Murat Çeven, Ökkeş Tuncer ve Hikmet Kasırga yaralandı.

Kocaeli'nin Körfez İlçesi'nde bulunan Marmara Tersanesi'nde 16 Ekim 2009'da LPG tüpündeki gaz sıkışması sonucu meydana gelen patlamada Nazım Karaman ve Bayram Aslan yaralandı.

Manisa'da 19 Ekim 2009'da bir inşaatta elektrik akımına kapılan 2 işçiden Mehmet Sever (47)

yaşamını yitirdi, İbrahim Gökcan da (42) ağır yaralandı.

22 Ekim 2009'da Bursa'nın İnegöl İlçesi'nde yük asansörünün camından başını içeri sokan mobilya işçisi Yaşar Karaman (35) asansörün aşağıdan çalıştırılması üzerine başı koparak yaşamını yitirdi.

Hakkâri'de 23 Ekim 2009'da bir taş ocağında meydana gelen göçükte Sedat Taş ile Serdar Ölmez yaralandı.

Kayseri'nin Tasla İlçesi'nde 27 Ekim 2009'da bir taş ocağında iş makinesi operatörü olarak çalışan Akil Karabulut (27), eğimli yolda geri kayan kepçenin altında kalarak yaşamını yitirdi.

Nevşehir'de, sürdürülen elektrik enerji hatlarının yeraltından geçirilmesi çalışmalarını yürüten ekipte yer alan işçiler Ali Sarıbiyık (26), Davut Demirci (23) ve İlan Ateş (25), 30 Ekim 2009'da çıktıkları direkte elektrik akımına kapılarak yaşamını yitirdi.

Kocaeli'nin Gebze İlçesi'nde bulunan Çolakoğlu Metalurji'de 30 Ekim 2009'da meydana gelen iş kazasında Engin Gündüz, arıza olan bandın üzerindeyken bandın çalışması üzerine dişlilerin arasına sıkışarak parçalandı.

Şanlıurfa'nın Karaköprü Beldesi'nde 31 Ekim 2009'da bir apartmanın dış yüzeyinde yapılan çalışma sırasında çöken iskeletin bulunduğu 9. kattan düşen İsmail Ay, İsmail Ay, İbrahim Ay ve Ümit Kırıcı adlı dört işçi ağır yaralandı.

Sakarya'da 2 Kasım 2009'da bir elektrik trafosunda onarım yapılırken meydana gelen patlamada Kenan Günay (26) yaralanarak Yenikent Devlet Hastanesi'ne kaldırıldı.

Manisa'nın Soma İlçesi'ndeki maden ocağında 5 Kasım 2009'da meydana gelen göçükte Süleyman Çakırgöz (27) adlı işçi yaşamını yitirdi.

Ankara'nın Nallıhan İlçesi'ne bağlı Çayırhan Beldesi'ndeki Park Maden sahasında 5 Kasım 2009'da meydana gelen kazada Serkan Korkmaz öldü, Yunus Alper de yaralandı.

6 Kasım 2009'da Zonguldak'ta kömür ocağında çalışan Aslan Oğuz (37) vaponun çarpması sonucu yaşamını yitirdi.

Şırnak'ta tarım işçilerini taşıyan kamyonetin 8 Kasım 2009'da devrilmesi sonucu üç işçi yaşamını yitirdi, ikisi ağır 30 işçi de yaralandı.

10 Kasım 2009'da Adana'da üzerine tomruk düşen orman işçisi Ali Çelikkanat (46) yaşamını yitirdi.

Yozgat'ta TOKİ konutlarının inşaatında çatı kaplamasında çalışan işçilerden Mustafa Uslu (56) dengesini kaybederek 8. kattan düşüp yaşamını yitirdi. Olayda İsmail Hakkı Kahraman da ağır yaralandı.

Kilis'te 12 Kasım 2009'da tarım işçilerini taşıyan traktörün şarampole devrilmesi sonucu meydana gelen trafik kazasında biri ağır dokuz işçi yaralandı.

15 Kasım 2009'da Edirne'de ayçiçek yağı fabrikasının egzoz yüklü tanklarında gaz sıkışması sonucu meydana gelen patlamada dördü ağır yedi işçi yaralandı.

İstanbul'da kot taşlama işinde çalıştığı sırada silikozis hastalığına yakalanan Hacı Önal (24) Bingöl'ün Karlıova İlçesi'Qne bağlı Tatlıçay Köyü'nde 7 Kasım 2009'da yaşamını yitirdi.

İzmir'in Menemen İlçesi'ndeki bir imalathane- de 16 Kasım 2009'da çıkan yangında bir Kemal Ertan yaşamını yitirdi.

Kocaeli'nin Kandıra İlçesi'nde 16 Kasım 2009'da işçileri taşıyan kamyonun devrilmesi sonucu ikisi ağır 18 işçi yaralandı.

Mahmut Altınöz (30), 23 Kasım 2009'da işçi olarak çalıştığı Tuzla Tersaneler Bölgesi'ndeki Çeliktrans Tersanesi'ne bağlı Geleş Gemi'de dengesini kaybederek yere düşmesi sonucu yaşamını yitirdi.

Hatay'da İskenderun Organize Sanayi Bölgesi'nde Kurulu Yazıcılar Demir-Çelik Fabrikası'nda çalışan Suat Aksoy (50) yakalandığı silikozis hastalığı nedeniyle 21 Kasım 2009'da yaşamını yitirdi.

Bursa'da 25 Kasım 2009'da, çalıştığı inşaatta iskeleden düşen Erdem Taş (42), kaldırıldığı hastanede yaşamını yitirdi.

Kütahya'da taş kırma-eleme tesisinde çalışan Naci Tekeli (44), 28 Kasım 2009'da kırılan

taşların eleğe alındığı bölümde taşların arasında sıkışarak hayatını kaybetti.

Hatay'ın İskenderun İlçesi'nde 3 Aralık 2009'da inşaata beton dökülmesi sırasında parçası kırılan harç vincinin uç kısmının Mehmet Köşker'e (33) çarpması sonucu Mehmet Köşker yaşamını yitirdi.

Ankara'da OSTİM Sanayi Bölgesi'nde 5 Aralık 2009'da kalorifer kazanı imal eden bir işyerinde meydana gelen patlamada Habip Sert hayatını kaybetti, Kemal Halazlıoğlu ise ağır yaralandı.

Tuzla Tersaneler Bölgesi'nde bulunan Gemtiş tersanesinde 6 Aralık 2009'da üzerine kapak düşen Ercan Sancar (43) hayatını kaybetti.

Uşak'ın Banaz İlçesi'ne bağlı Gürlek Köyü'nde eski bir evin tamiratında çalışan Feti Demir (38) üzerine evin yan duvarının yıkılması sonucu öldü.

Zonguldak'ta özel bir kömür ocağında 8 Aralık 2009'da iki vagon arasına sıkışan Orhan Tasten (28), kaldırıldığı hastanede öldü.

Bursa'nın Kemalpaşa İlçesi'nde Büyükköy Madencilik'e ait kömür ocağında 11 Aralık 2009'da meydana gelen grizu patlamasında 19 işçi yaşamını yitirdi. Olayın ardından maden altı ay kapatılıp madenin yöneticisi üç kişi tutuklanırken maden sahibi gözaltından serbest bırakıldı.

16 Aralık 2009'da Denizli'de bir matbaada çalışan Ömer Öymak (18) ayağının kayması sonucu düştüğü kâğıt kesme makinesine başını kaptırarak hayatını kaybetti.

Kilis'teki bir taş ocağında 18 Aralık 2009'da meydana gelen patlamada Recep Hançer, Akın Şimşek ve Bünyamin Kaplan yaşamını yitirdi, iki işçi de ağır yaralandı.

Sakarya'nın Hendek İlçesi'ndeki şekerleme imalathanesinde, 22 Aralık 2009'da elbisesi öğütme makinesine takılan Arzu Mutlu'nun (38) kolu koptu.

Kocaeli'nin Gebze İlçesi'nde 24 Aralık 2009'da Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı ekipler tarafından yürütülen ıslah çalışmaları sırasında beton dökmek için kalıp yapılırken meydana gelen toprak kayması sonucu Bülent Yılmaz (19) hayatını kaybetti.

25 Aralık 2009'da Eskişehir'in Mihalıççık İlçesi'ndeki maden ocağında meydana gelen göçükte Şahin Akkayaoğlu (34) üzerine kaya parçası düşmesi sonucu yaşamını yitirdi.

Edirne'nin Keşan İlçesi'nin Beyendik Beldesi yakınlarındaki bir maden ocağında meydana gelen karbonmonoksit zehirlenmesinde Sezgin Karadağ (35) yaşamını yitirdi.

İzmit'in Körfez İlçesi'nde bulunan Özel Rota Limanı'nda 28 Aralık 2009'da geri manevra yapmak isterken vinçle denize düşen vinç operatörü Recep Zehir (34) boğularak yaşamını yitirdi.

İzmir'in Çiğli İlçesi'nde 29 Aralık 2009'da bir ambalaj fabrikasında şişe kontrol makinesine kolunu kaptıran Hamza Akgüneş adlı işçi hayatını kaybetti.

KİŞİ GÜVENLİĞİ

Giriş

60. Hükümet'in başarılı bir şekilde yürütüldüğünü ileri sürdüğü "işkenceye sıfır tolerans" siyasetine rağmen, işkence ve kötü-muamele vakalarında geçmiş yıllardan beri süregiden artış 2009'da da devam etti. 2009'da 459 kişi TİHV'in Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezlerine, kendisine işkence ve kötü-muamelede bulunduğu iddiasıyla başvurdu. Bu 459 başvurudan 259'u 2009 yılı içinde işkence gördüğünü belirtti.

Türkiye İnsan Hakları Vakfı Dokümantasyon Merkezi'nin derlediği bilgilere göre, 2009 yılı içinde altı (6) kişi gözaltında yaşamını yitirdi. 2008 yılında gözaltında ölen kişi sayısı 8, 2007 yılında ise yine 6'ydı. TİHV Dokümantasyon Merkezi'nin derlediği verilere göre toplam 532 kişi işkence ve/ya da kötü muameleye maruz kalmıştır. 532 kişiden 381'i bizzat kolluk güçlerinin işkence ve/ya da kötü muamelesine maruz kalırken; 86 öğrenci okullarda şiddet görmüştür. Özel güvenlik görevlilerinin işkence ve kötü muamelesine maruz kalanlar 11 kişiyken, zabıtalardan saldırganlığına uğrayan kişi sayısı 13'tür.

Kolluk güçlerinin toplumsal olaylara müdahale ettiği olaylarda 6 kişi yaşamını yitirmiş, 301 kişi de yaralanmıştır (Bakınız Toplantı ve Gösteri Özgürlüğü).

İdarî Düzenlemeler

Beşir Atalay, "Demokratik Açılım" sürecinde gerçekleştirilecekler üzerine yapmış olduğu 15 Ocak 2010 tarihli basın açıklamasında, özellikle kişi güvenliği alanıyla doğrudan ilişkili dört mekanizmanın kurulacağından söz etmiştir:

"Diğer yandan, insan haklarıyla ilgili yeni mekanizmaların kurulması bu [Demokratik Açılım] sürecin en önemli sonuçlarından biridir. Özellikle bunu vurgulamak istiyorum, insan haklarını birey boyutunda

daha da böyle hücrelere kadara hissedilir şekle getirecek bazı tasarıların hazırlığı içerisindeyiz.

Bu mekanizmaları dört başlık altında saymıştık.

- 1- Türkiye İnsan Hakları Kurumunun kurulması.
- 2- Ayrımcılıkla Mücadele ve Eşitlik Kurulunun kurulması.
- 3- Bağımsız Kolluk Gözetim Komisyonunun kurulması.
- 4- İşkenceye Karşı BM Sözleşmesi'nin İhtiyari [Seçmeli] Protokolü'nün onaylanması ve öngördüğü ulusal mekanizmanın da kurulması"¹.

TİHV ve diğer insan hakları örgütleri bu mekanizmaların önemli işlevleri yerine getireceğini savunmakla birlikte, bu mekanizmalardan özellikle "Türkiye İnsan Hakları Kurumu"nun kurulması aşamasında izlenen yöntemi eleştirmiş; görüş ve önerilerini kamuoyuyla paylaşmıştır². Paris İlkeleri'ne uygun bir ulusal insan

¹ T.C. İçişleri Bakanlığı, Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği, Basın Açıklaması SAYI: 2010/2, ANKARA-15.01.2010.

² (17 Şubat 2010) Ulusal İnsan Hakları Kurumu Kanun Tasarısı Hakkında Ortak Basın Açıklaması; (09 Şubat 2010) "Türkiye İnsan Hakları Kurumu" Kanun Tasarısı ile ilgili Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın Görüşleri ve Önerileri; (24 Kasım 2009) Ulusal İnsan Hakları Kurumu Kurulması Konusunda 40 Sivil Toplum Kuruluşunun Ortak Basın Açıklaması; (24 Eylül 2009) İnsan Hakları Yapılanmasıyla İlgili Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın Görüşleri: (Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek'in imzasıyla 07.09.2009 tarihli ve B.02.0.İHB.560.06/1497 sayılı yazıyla 2008 Yılı Ulusal Programı'nda yer alan hedefler doğrultusunda, Paris İlkelerine uygun insan hakları ulusal kurumuna ilişkin, 60. Hükümet tarafından hazırlanması düşünülen kanun tasarısı hakkında Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın (TİHV) görüşleri); (21 Mayıs 2009) Beş insan hakları örgütünün birlikte hazırladığı ortak basın açıklaması: "Birleşmiş Milletlerin Paris İlkelerine Aykırı Biçimde Herkesten, Hepimizden Gizlenerek Hazırlanan 'Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kurulmasına

hakları mekanizmasının kurulması çalışmaları yıllardır devam etmektedir ve bu çalışmaların ortak özelliği insan hakları örgütlerinin olabildiğince hazırlık/kuruluş sürecinin dışında tutma ve siyasal iktidarın, bağımsız olması gereken söz konusu mekanizma üzerindeki denetimini olabildiğince arttırma çabasıdır. Yer darlığı nedeniyle 2009 yılı içinde meydana gelen gelişmeleri burada tekrarlamak yerine süreci en iyi şekilde özetleyen, 9 Şubat 2010 tarihli “Türkiye İnsan Hakları Kurumu’ Kanun Tasarısı ile ilgili Türkiye İnsan Hakları Vakfı’nın Görüşleri ve Önerileri” başlıklı basın açıklamamıza yer vermek uygun bir yöntemmiş gibi görünmektedir (Bkz. Ekler). Ayrıca yapılan diğer basın açıklamalarına TİHV’in internet sitesinden, <http://tihv.org.tr> erişilebilir.

Beşir Atalay, Ayrımcılıkla Mücadele ve Eşitlik Kurulu’nu, “hem her türlü ayrımcılığın önlenmesi için hem de ayrımcılık yasağının ihlali durumunda ihlalin ortadan kaldırılması için görev yapacaktır. Başka bir ifadeyle, önleyici ve ihlal giderici işlevlere sahip olacak” bir kurum olarak tanımlamaktadır. Anayasa’nın 10. maddesinin her türlü ayrımcılığı yasakladığını ve tüm devlet organlarına eşitliği sağlamak için yükümlülükler yüklediğini belirten Atalay, kurulacak kurulla bu anayasa hükmünün uygulamasını izleyecek bağımsız bir mekanizma oluşturduklarını ifade etti.

Atalay’a göre, Kolluk Gözetim Komisyonu, “kolluğun görevini ifa ederken yaptığı ileri sürülen ihlal iddialarının etkili bir şekilde soruşturulmasından ve sonuçlandırılmasından sorumlu olacak”tır. Bu Komisyonunda, kamu kurumlarından, üniversitelerden, Barolar Birliğinden ve oluşturduğumuz diğer insan hakları kurullarından temsilcilerin görev alacağını ifade eden Atalay, komisyonun bir yandan kolluk görevlileri hakkında ihlal iddiaları dolayısıyla başlatılmış olan idarî soruşturmalara

rın etkili bir şekilde yürütülmesini izleyeceğini, diğer yandan bizzat veya başvuru üzerine kolluk hakkında idarî soruşturmanın başlatılmasını isteyebileceğini, belirtir.

TİHV’in onaylanması için kampanya yürüttüğü Seçmeli Protokol, işkence ve kötü muamelenin önlenmesine yönelik etkili bir mücadele aracıdır. Protokolün önemi BM İşkenceye Karşı Sözleşme ve Avrupa İşkenceyi Önleme Sözleşmesi de dâhil olmak üzere işkence yasağını bünyesinde barındıran pek çok uluslararası insan hakları sözleşmelerin aksine ihlali daha gerçekleşmeden önce önlemeye odaklanmasından kaynaklanır. Protokolün önleme işlevi ise resmî ya da gayriresmî her türlü alıkonulma yerinin habersiz biçimde ziyaret edilmesine dayanmaktadır.

Türkiye, Protokol’ü 14 Eylül 2005 tarihinde yani iktidardaki AKP Hükümeti tarafından imzalamıştır. Ancak, hâlâ TBMM tarafından onaylanmamıştır. “İşkenceye karşı sıfır tolerans” gibi büyük bir iddiaya ve TBMM’de yeterli çoğunluğa sahip olmasına karşın AKP Hükümeti’nin 5 yıldır Protokolü TBMM’nin onayına sunmamış olması ise düşündürücüdür.

İçişleri Bakanı Beşir Atalay 9 Ocak 2009’da yaptığı açıklamada, başlattıkları yeni uygulamayla işkence yaptığı iddia edilen ve ispatlanan polis memurunun açığa alınıp soruşturulmakla yetinilmeyeceğini, zanlı polis memurunun amirinin de soruşturulacağını söyledi.

İçişleri Bakanlığı 6 Şubat 2009’da il emniyet müdürlüklerine gönderdiği genelgeyle gözaltına alınan zanlıların fotoğraf ve parmak izi kayıtlarının nasıl saklanacağı konusunda bir düzenleme getirdi. Genelgeye göre, 2 Haziran 2007’den önceki kayıtlar hem dijital hem de manuel sistemden silinecek ancak bu tarihten sonraki soruşturmalarda gözaltına alınan kişilerin kayıtları, kişiler öldükten 10 yıl sonra ya kadar polis bilgisayarlarında kalacak.

Genelgeye göre, parmak izi kayıtları ancak hâkim, mahkeme veya cumhuriyet savcısının istemi üzerine verilebilecek. Somut bir olaya ilişkin olarak, yazılı talep edildiği takdirde, verilerin onaylı bir örneği gönderilecek. Par-

Dair Kanun Tasarısı’ Derhal Geri Çekilmelidir!”; (6 Ocak 2009) “Dışişleri Bakanı ve Başmüzakereci Sayın Ali Babacan’a Açık Mektup: “Sivil Toplumun Katılımından” Ne Anlıyorsunuz?”; (15 Eylül 2008-6 Ocak 2009) “Türkiye İnsan Hakları Vakfı’nın Üçüncü Ulusal Program’ın Taslak Metnine İlişkin Değerlendirme Raporu”nun “İnsan Hakları Kurulları” bölümü.

mak izi veya fotoğraf kayıtlarının bir soruşturma, ya da kovuşturma kapsamında talep edilmesi halinde, yazılı istenecek. Kayıtların tamamı veya bir kısmı toplu halde hiçbir kurum, kuruluş, kişi veya birimlere verilemeyecek. Fotoğraf ve parmak izi verilerinin hangi amaç doğrultusunda kullanılacağına da genelgede açıklık getirildi. Buna göre, kimlik tespiti, kimlik tetkiki ve veri doğrulama işlemleri, suçun önlenmesi, suçun aydınlatılması, diğer olaylarla irtibatının araştırılması, daha önce işlenmiş suçlarla karşılaştırılması, kimliklendirmeye dönük işlemlerle insan veya doğal kaynaklı felaketlerde kimlik tespiti, amacıyla kullanılabilir.

Toplumsal olaylarda görev alacak çevik kuvvet personelinin numaralandırılmış kasklarla görev yapmasıyla ilgili uygulama 1 Temmuz 2009'da yürürlüğe girdi. Uygulamayla orantısız güç kullanan polislerin tespit edilmesi amaçlandığı belirtildi.

Ankara Emniyet Müdürlüğü, İl Eğitim Müdürlüğü ile Ankara Valiliği'nin 2009-2010 eğitim ve öğretim yılında geçerli olmak üzere ortaklaşa başlattığı proje kapsamında son yıllarda artan şiddet olayları, uyuşturucu kullanımı ve örgütsel faaliyetlerin önüne geçilmesi amacıyla 128 okulda "okul polisi" görevlendirildi.

İçişleri Bakanı Beşir Atalay, karakollarda işkence ve kötü muamelenin önlenmesi amacıyla 23 Eylül 2009'da Emniyet Genel Müdürü Oğuz Kağan Köksal'la birlikte Ramazan Bayramı dolayısıyla Ankara'nın ilçelerinde polis ve jandarma karakollarına yaptığı inceleme amaçlı ziyaret sırasında karakollardaki kameraların kayıt yapmasını istedi. Bakanın istediği uygulama Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü'ne bağlı nezarethane ve ifade alma odalarına "Dijital Ses ve Görüntü Kayıt Sistemlerinin Kurulması Projesi" kapsamında dijital görüntü ve ses kayıt sistemleri kurulmasıyla 28 Kasım 2009'da başladı.

1. GÖZALTINDA ÖLÜM OLAYLARI

Abdurrahman Sözen

İzmir'in Gümüşpala Semtinde 22 Temmuz 2009'da bir polis ekibi tarafından, çıkan bir tartışma nedeniyle gözaltına alınan Abdurrahman Sözen'in (24), konulduğu nezarethanede polis memurunun tabancasını ele geçirip intihar ettiği iddia edildi. Abdurrahman Sözen'in ailesi çocuklarının öldürüldüğünü söyledi.

Abdurrahman Sözen ve arkadaşı Yusuf Alak, yemek yediği lokantanın sahibi Mustafa Bağcı'yla hesap yüzünden tartıştı. Büyüyen tartışmanın kavgaya dönüşmesi üzerine Yusuf Alak, yanındaki av tüfeği ile Mustafa Bağcı'yı ayağından vurdu. Abdurrahman Sözen ve Yusuf Alak daha sonra motosiklete binip kaçtı. Olayla ilgili soruşturma başlatan polis ekipleri, metal kaplama işiyle uğraşan Abdurrahman Sözen'i evinin önünde gözaltına aldı.

Gümüşpala Polis Merkezi'nde nezarethaneye konulan Abdurrahman Sözen, bir süre sonra karakolda görevli polis memuru C.M.'den su istedi. Polis memuru, demir parmaklıkların

ardından su verirken, Abdurrahman Sözen'in, C.M.'nin boğazına sarılıp belindeki tabancayı aldığı ve intihar ettiği iddia edildi.

Ahmet Akbaş

İstanbul'un Esenler İlçesinde karısı Ferfuri Akbaş'ı öldürdüğü iddiasıyla 1 Ağustos 2009'da gözaltına alınan Ahmet Akbaş, tutulduğu Esenler İlçe Emniyet Müdürlüğü Asayiş Büro Amirliği'nin nezarethanesinde rahatsızlanarak yaşamını yitirdiği ileri sürüldü.

Orhan Leflef

İstanbul'un Beykoz İlçesinde "tecavüz" suçlamasıyla 6 Eylül 2009'da gözaltına alınan Orhan Leflef'in (54), tutulduğu Beykoz İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı Asayiş Büro Amirliği'nin 3. Katındaki bir pencereden atlayarak intihar ettiği iddia edildi. Olayla ilgili olarak savcılığın inceleme başlattığı öğrenildi.

Resul İçlin

21 Ekim 2009'da Şırnak'ın İdil İlçesinden Batman'a giderken yapılan yol kontrolünde

gözaltına alınan Resul İçlin (52), gözaltında tutulduğu İdil Emniyet Müdürlüğü'nde yaşamını yitirdi. Resul İçlin'in gözaltında gördüğü işkence ve kötü muamele sonucu öldüğü öğrenilirken, konuyla ilgili açıklama yapan Şırnak Valiliği, Resul İçlin'in düşerek öldüğünü ileri sürdü.

Ahmet Cömert

Kocaeli'nin Darıca İlçesi'nde "hırsızlık" iddiasıyla 31 Ekim 2009'da gözaltına alınarak Darıca Polis Merkezi'ne götürülen Ahmet Cömert'in (23), tutulduğu nezarethanede 1 Kasım 2009'da eşofman lastiğiyle intihar etti. Ahmet Cömert'in ailesi ise, kardeşiyle beraber gözaltına alınan Ahmet Cömert'in, kardeşine işkence yapılmasını önlemek için, suçlamaları kabul ettiğini ve Ahmet Cömert'e yapılan ön otopside vücudunda darp izlerinin olduğunu belirterek, Ahmet Cömert'in gördüğü işkence ve kötü muamele sonucu ölümünün, intihar olarak açıklandığını ileri sürdü.

Osman Aslı

İstanbul'un Avcılar İlçesi'nde 18 Aralık 2009'da Genel Bilgi Toplama (GBT) kontrolünde gözaltına alınarak Firuzköy Karakolu'na getirilen Osman Aslı'nın (20) tutulduğu avukat görüşme odasında bot bağcıklarıyla intihar etti.

İddiayı gerçekçi bulmayan Osman Aslı'nın ailesi, zorunlu askerlik görevinden dağıtım izni için İstanbul'a gelen Osman Aslı'nın burnunun kenarında morluklar bulunduğunu söyledi.

Osman Aslı'nın (20) ölümüyle ilgili başlatılan soruşturma kapsamında bir polis memuru açığa alındı.

Diğer Alıkonma Yerlerindeki Ölümler

Halime Yalvaç

Van'daki özel bir bakım merkezinde dövüldüğü öne sürülen ve gördüğü şiddet sonucu fenalaşarak hastaneye kaldırılan tedavisinin yapılmasından sonra da 15 Temmuz 2009'da evine götürülen epilepsi hastası Halime Yalvaç (31), 16 Temmuz 2009'da yaşamını yitirdi. Halime Yalvaç'ın eğitim merkezinde şiddete maruz kaldığını belirten Yalvaç ailesi eğitim merkezi hakkında suç duyurusunda bulundu.

B.Y.

31 Temmuz 2009'da Şanlıurfa'da Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na (SHÇEK) bağlı Şanlıurfa Çocuk Yuvası'nda kalan Betül Yastirmak (16), üçüncü kattan atlayarak intihar etti.

Bahargülü İçli

Sivas'ta yaşadığı psikolojik sorunlar nedeniyle Numune Hastanesi'nde tedavi gören Bahargülü İçli (37), 6 Eylül 2009'da hastanenin tuvaletinde intihar etti.

F.P.

Adana'da 30 Aralık 2009'da Dr. Ekrem Tok Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde tedavi gören F.P. (27), kendini odasında ipe astı.

1.1. Gözaltında Ölüm Davaları

Abdulkadir Kurt

19 Şubat 1992'de Diyarbakır'ın Bismil İlçesi'ne bağlı Ağıllı Köyü'nde gözaltına alınan ve makatna cop sokulması sonucu yaşamını yitiren Abdulkadir Kurt (36) adlı köylüye işkence yaptıkları iddiasıyla haklarında dava açılan o dönem asker olan 15 kişinin, Diyarbakır 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanmalarına 2 Mart 2009'da karar verildi.

15 asker hakkında 17 Şubat 1994'de "işkence yapmak suretiyle adam öldürmek" suçunu düzenleyen TCK'nin eski 450/3. maddesi uyarınca ömür boyu hapis istemiyle dava açılmış ve yargılama Diyarbakır 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülmeye başlanmıştı. Sanıkların asker olması nedeniyle davaya bakma yetkisinin 7. Kolordu Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nde olduğu gerekçesiyle dosya askerî mahkemeye gönderilmişti. 7. Kolordu Komutanlığı Askerî Mahkemesi de, sanıkların terhis olması ve askerlik görevinden ayrılmaları nedeniyle davaya Diyarbakır 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nin bakmakla yetkili olduğuna karar verip dosyayı uyuşmazlık mahkemesine gönderdi. Avukatlar ise davanın 4 yıl içinde sonuçlanmaması halinde davanın zamanaşımından düşeceğini vurguladı.

14 Nisan 2009'da Diyarbakır 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başlayan duruşmada Abdulkadir Kurt'a işkence yaptıkları gerekçesiyle yargılanan ve o dönem askerliğini yapan sanık 15 kişiden 4'ü, o dönem asteğmen olan S.Ü.'yü suçladı. Mahkeme heyeti diğer sanıkların adreslerine tebligat çıkarılarak gelecek duruşma tarihinde bulundurulmalarına, aksi halde zorla getirilmeleri yönünde karar verileceğini bildirerek duruşmayı 14 Temmuz 2009'a erteledi.

14 Temmuz 2009'daki duruşmada Kurt Ailesi'nin Avukatı Mehmet Bozkurt, o dönemde Abdulkadir Kurt ile beraber gözaltına alınan kişilerin, Abdulkadir Kurt'un ölümünden sorumlu tutulan Osman Ulusoy ve Salih Üner'le yüzleştirilmesi talebini yineledi. Sanık avukatlarının itirazı üzerine mahkeme heyeti yüzleştirme talebini reddederek duruşmayı dosyadaki eksikliklerin giderilmesi için erteledi.

Murat Polat

Er Murat Polat'ın (20) askerî cezaevinde gördüğü işkence ve kötü muamele sonucu yaşamını yitirmesiyle ilgili olarak "işkence" ve "neticesi sebebiyle ağırlaşmış işkence" suçlamalarıyla devam eden, biri yarbay 30 sanıklı davanın, 24 Nisan 2009'da Adana 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmasında davanın tek tutuklu sanığı Hüseyin Güldaşı (24), Murat Polat'ın babası Kenan Polat'ın (52) isteği üzerine tahliye edildi. Kenan Polat, "sanıklar ellerini kollarını sallayarak geziyor. Madem diğerleri tutuklanmıyor bu da serbest kalsın" diyerek Hüseyin Güldaş'ın serbest kalmasını sağladı.

Gaziantep'te askerliğini yaparken rahatsızlığı nedeniyle sevk edildiği Hatay'ın İskenderun İlçesi'nde hırsızlık suçlamasıyla 28 Haziran 2005'te tutuklanıp Adana 6. Kolordu Komutanlığı'ndaki askerî cezaevine götürülen er Murat Polat, mahkûm elbisesi giymediği gerekçesiyle gardiyanlar ve askerler tarafından cop ve sopayla dövülmüştü. Komaya giren Polat, tedavi gördüğü hastanede 27 Temmuz 2005'te hayatını kaybetmiş ve Murat Polat'ın otopsi raporunda işkenceyle öldürüldüğü

tespit edilmişti. Tutuklu sanığı kalmayan dava, eksik belgelerin tamamlanması için 23 Haziran 2009'a sonrasında da 9 Eylül 2009'a ertelendi.

Mustafa Kükçe

14 Haziran 2007'de İstanbul'un Ümraniye İlçesi'nde gözaltına alındığı Şehit Sevgican Polis Merkezi'nde sonrasında ise Şehit İsmail Akkoyun Polis Merkezi'nde ve Çakmak Polis Merkezi'nde gördüğü işkence ve kötü muamele sonucu 16 Haziran 2007'de Ümraniye Cezaevi'nde yaşamını yitiren Mustafa Kükçe'nin ölümüne neden oldukları gerekçesiyle 7 polis memurunun yargılanmasına karar verildi.

Mustafa Kükçe'nin vücudundaki darp izlerinin saptanmasına ve izlerin "kötü muamele, yüksekten düşme veya çarpma" sonucu meydana gelmiş olabileceği yönündeki rapora rağmen, Ümraniye Cumhuriyet Başsavcılığı, yedi polis memuru hakkında takipsizlik kararı vermişti. 8 Ocak 2009'da Mustafa Kükçe'nin avukatı Eren Keskin'in, Kadıköy 3. Ağır Ceza Mahkemesi'ne yaptığı itirazı 16 Şubat 2009'da değerlendiren mahkeme heyeti polis memurlarının "kasten yaralama sonucu ölüme sebebiyet vermek" suçundan yargılanmalarını istedi. 9 polis memurunun yargılanmasına Üsküdar Cumhuriyet Başsavcısı'nın 18 Mart 2009'da hazırladığı iddianame doğrultusunda 9 Temmuz 2009'da başlandı ve duruşmaya katılmayan sanık polis memurlarının zorla getirilmesini karar verilerek 20 Ekim 2009'a ertelendi. 20 Ekim 2009'daki duruşmada söz alan Mustafa Kükçe'nin avukatı Eren Keskin'in sanık polis memurlarından T.A.'ya "Kükçe'yi rahatsızlanınca neden hemen hastaneye götürmediniz?" yönündeki sorusuna T.A. "tansiyon sorunu olduğunu söylediği için sıcağın etkilediğini düşündüm. Eğer bana işkence yapıldığı yönünde en ufak bir şey söyleseydi hemen hastaneye götürürdüm. Basiretimiz bağlandı" diye yanıt verdi.

Sanık polis memuru F.A. ise hastanede Mustafa Kükçe'nin raporunu hazırlayan doktoru uyardığını söyledi. Duruşmaya gelmeyen diğer polis memurlarının ifadesinin bir sonra-

ki duruşmada alınmasına karar veren mahkeme heyeti duruşmayı 2010 yılına erteledi.

Festus Okey

20 Ağustos 2007'de İstanbul'da polis ekibinin şüphe üzerine gözaltına aldığı ve Beyoğlu Emniyet Müdürlüğü'ne götürdüğü Festus Okey'in Beyoğlu Emniyet Müdürlüğü'nde polis memuru C.Y.'nin silahından çıkan kurşunla öldürülmesine ilişkin açılan davaya, 9 Temmuz 2009'da Beyoğlu 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Davanın kimliğinin tespit edilmesi için Adalet Bakanlığı'na gönderilen yazıya yanıt gelmemesi nedeniyle ertelenmesini değer-

lendiren Festus Okey'in avukatı Taylan Tanay, "müdahaleler olmadığı için kimlik işlemleri yapılamıyor. Çünkü Festus Okey'in yaşamını yitirdiği zaman üzerinden çıkan bazı belgelerden biri Birleşik Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin düzenlediği kimlik kartıdır. Anayasanın 90. maddesine göre Birleşik Milletler Sözleşmeleri anayasanın maddelerinden daha ileri ve öncelikle uygulanmak zorundadır. Bunun ancak sahteliği ispat edilebilir. Aksi takdirde bunun gerçekliği üzerinde işlem yapılır" dedi. 27 Eylül ve 29 Aralık 2009'da gerçekleştirilen duruşmalar da aynı gerekçeyle ertelendi.

2. İŞKENCE ve KÖTÜ MUAMELE OLAYLARI

9 Kişi

Ankara'nın Dikmen Senti'nde 5 Ocak 2009'da polis ekipleri, Halkevleri üyesi bir grubun kimliklerini Genel Bilgi Taraması (GBT) yapmak amacıyla aldığı, kimliklerini geri isteyen grubaysa biber gazı ve coplarla müdahale etti. Saldırı sonrasında iki kişi çeşitli yerlerinden yaralanırken, yedi kişinin gözaltına alındı. Hastaneye kaldırılan 2 kişinin de gözaltına alınarak Çankaya Merkez Karakolu'na götürüldükleri ve gözaltına alınan dokuz kişinin darp edildiği iddia edildi.

Murat Topçu

Manisa'da 6 Ocak 2009'da Abdullah Topçu, Remzi Karagöz, İhsan Yılmaz, Sabri Yılmaz, Şinasi Kurt, M. Sıdık Ilgaz, Mustafa Ayhan, Vedat Taş ve Gülistan Çelik'in gözaltına alındığı eşzamanlı ev baskınları sırasında polis ekiplerinin Murat Topçu'yu başından yaraladığı; evlerdeki eşyaları dağıttığı iddia edildi. Murat Topçu, "'çabuk kapıyı aç yoksa başına sıkırım' diye sesler geliyordu. Ben de 'anahtarı alıp açacağım' dememle kapıyı balyozla kırmaları bir oldu. İnsanlıkdışı bir muameleye maruz bırakıldık. Hepimizi dayaktan geçirdiler. Sonra kardeşim Abdullah Topçu'nun ellerini kelepçeleyip götürdüler" diye konuştu.

Ergenekon Davası Sanıkları

7 Ocak 2009'da Ergenekon Davası kapsamında gözaltına alınanların avukatları, müvekkillerinin İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde soğuk nezarethanede tutulduğunu ve müvekkillerine psikolojik baskı uygulandığını ileri sürdü.

Hüseyin Arslan

İnan Coşar

Demokratik Haklar Federasyonu'na bağlı İstanbul'un Sarıgazi İlçesi'ndeki Anadolu Demokratik Haklar Derneği üyesi Hüseyin Arslan ve İnan Coşar, maskeli kişilerce kaçırılarak işkence gördüklerini savundu. Anadolu Demokratik Haklar Derneği, olayla ilgili şu bilgileri verdi: "7 Ocak 2009 Çarşamba günü, saat 11:00 civarında Sarıgazi Demokrasi Caddesi'nde yürüyen Hüseyin Arslan adlı üyemiz tanımadığı genç bir kadın tarafından adres sormak bahanesiyle ara sokağa getirilmiştir. Sokakta konumlanan kar maskeli kişiler tarafından bir aracın içine sokularak gözleri bağlanmış ve kendisine uzun namlulu silah doğrultulmuştur. 4 kişi oldukları sanılan kişiler tarafından ormanlık alana götürülen Arslan, üzerindeki elbiseler çıkartılarak darp edilmiş ve yere yatırılmıştır. Çeşitli işkence metotları uygulanan üyemize, 'sizi biliyoruz, ensenizdeyiz, bir dahaki sefere böyle kurtulamazsın' gibi psikolojik saldırı yöntemleri uygulanmıştır.

Tekrar araca bindirilen üyemiz Sarıgazi’de bulunan bir okulun önüne bırakılmıştır. 8 Ocak Perşembe günü İnan Çoşar adlı üyemize dönük benzer bir saldırı gerçekleşmiştir. Saat 11:00 civarında evinden çıkarak Demokrasi Caddesi’ne doğru yürümekte olan üyemiz arkasından yaklaşan bir aracın içine zorla sokulmuş ve gözleri bağlanmıştır. Yine kar maskeli olan kişiler tarafından aracın içinde kaba darp, küfür ve çeşitli işkencelere maruz kalan üyemizin vücudunun çeşitli bölgelerinde bıçak yaraları bulunmaktadır. Benzer şekilde yapılan psikolojik saldırıların yanı sıra bir başka dernek üyesinin adını telaffuz edilerek, ‘sıra onda, onun da hesabını göreceğiz’ denmiştir. Taşdelen köprüsü civarında otoyol kenarına atılan üyemiz hastaneye kaldırılmıştır”.

Selim Aydın

Denizli’de, 4 Ocak 2009’da, otomobilinde ruhsatsız iki pompalı tüfekte yakalanarak gözaltına alınan Selim Aydın (32), götürüldüğü 10 Nisan Karakolu’nda, kendisini darp ettiklerini ileri sürdüğü polis memurları hakkında savcılığa suç duyurusunda bulundu. Polis memurları da Selim Aydın’ın kendilerine mukavemette bulunduğunu iddia ederek şikâyetçi oldu. Denizli Devlet Hastanesi’nde yapılan adli muayeneler sonucunda Selim Aydın’a 3 ay, karakolda görevli bir başkomisere de 5 gün iş göremez raporu verildi. Selim Aydın yaşadıklarını şu şekilde anlattı: “Karakolda, üzerime 8-10 kadar polis çullanıp, başıma kaburgalarım ve bacaklarıma tekme tokat vurdu. Yere düştüğümde, bir başkomiser başımı ayağıyla ezdi. Karakola gelen Denizli Barosu avukatlarından Uğur Çelikten’in gözünün önünde bile dayak yedim. Daha sonra başımı ayağıyla ezen başkomiser, bana ‘bu konuyu uzatmayalım’ dedi”.

A.Y.

Evren Arslan

İstanbul’un Kâğıthane İlçesi Emniyet Müdürlüğü’ne bağlı polis ekipleri, 1 Ocak 2009’da kovaladıkları bir kişinin Kâğıthane Devlet Hastanesi Acil Servis Birimi’ne girmesi üzerine servise girdi. İki sivil polis memurunun, acil serviste

kovaladıkları kişiyi yakalayıp darp etmeye başlamaları üzerine, hemşire A.Y.’nin “burası hastane, hastaları korkutuyorsunuz” demesi üzerine sivil polis memurlarından A.A., A.Y.’ye silahını doğrultup “sen kimsin? Seni de gebertirim” dediği savunuldu. Aynı hastanede 8 Ocak 2009’da meydana gelen olayda ise, Doktor Evren Arslan, intihar girişiminde bulunan ve yarı baygın halde olan bir hastayla ilgilenirken Kağıthane İlçe Emniyet Müdürlüğü’ne bağlı polis memuru Ö.O., hastanın ifadesini almak istedi. Hastanın ifadesinin alınmasının tıbben uygun olmadığını belirten Arslan, Ö.O. tarafından “şerefsiz, sana gününü göstereceğim. Bana işimi öğretme” şeklinde tehdit edildi.

Kader

22 Aralık 2008’de İstanbul’un Beyoğlu İlçesi’nin Tarlabası Sementi’nde Kader (60) adlı transseksüel, polis memuru olduğunu söyleyen birinin ticarî taksiden inip yanına geldiğini; kendisine hakaret etmeye başladığını, kendisinin de “ileri gitme” demesi üzerine kendisini darp ettiğini ve kolunun kırıldığını savundu.

Ercan Ay

Yalçın Ay

Erdoğan Ay

16 Kasım 2008’de Mersin’in Silifke İlçesi’nde, Ercan Ay (25) ve Yalçın Ay (28), sokakta gördükleri Mahmut Coşkun’a (83) yardım edilmesi için 155 Polis İmdat’ı aradı. Gelen polis memurlarının “bu bizim işimiz değil” demesi üzerine Ercan Ay’ın, Coşkun’a yardım yapılmadığı takdirde polis memurları hakkında şikâyette bulunacağını söylediği; bunun üzerine Ercan Ay’ın polis ekibi tarafından gözaltına alındığı ve karakolda darp edildiği 15 Ocak 2009’da öğrenildi. Kardeşinin bırakılmaması üzerine karakola gittiğinde dayak olayına şahit olup, “kardeşime neden vuruyorsunuz?” diye tepki gösterdiğini öne süren Yalçın Ay da gözaltına alınarak dövüldüğünü iddia etti. Bir süre sonra gelen ve yeğenlerinin bırakılmasını isteyen amca Erdoğan Ay (47) da gözaltına alınarak darp edildiğini ileri sürdü. Polis memurları ise kendilerine küfür ve hakaret edildiğini, görevlerini yapmaya engel çıkarıldığını söyleyince

savcılık soruşturma başlattı. Soruşturma sonunda 3 kişi hakkında, “görevli polis memuruna hakaret ettikleri ve karşı koydukları” suçlamasıyla TCK'nin 265/1. maddesi uyarınca 3'er yıla kadar hapis cezası istemiyle Silifke Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılan dava 25 Şubat 2009'da başladı.

Salih Gökğöz

Salih Gökğöz, 13 Ocak 2009'da İstanbul'un Beyoğlu İlçesi'nde arkadaşıyla gezerken polis ekibi tarafından darp edildiğini savundu. Salih Gökğöz, 16 Ocak 2009'da yaşadıklarını İHD İstanbul Şubesi'nde şu şekilde anlattı: “Resmî kıyafetli iki çevik kuvvet polisinden biri kız arkadaşımın omuz vurarak çantasını yere düşürdü. Daha sonra hiçbir şey olmamış gibi davranarak giderken, ben, ‘insan bir özür diler’ dedim. Polislerden biri ‘özürü senden mi öğreneceğiz’ diyerek beni darp etmeye başladı. Ben tepki gösterince, diğer polis de bana vurmaya başladı. Polislerin hiçbir yerinde sicil numaraları yoktu. ‘Sesin biraz daha çıkarsa seni karakola alırsın ve sabaha kadar döverek öldürürüz’ şeklinde tehdit ettiler”.

Halil Sönmez

Gözde Yıldız

22-23 Ocak 2009'da Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde (DTCF) çıkan olaylarda gözaltına alınan öğrenciler, gözaltında gördükleri işkence ve kötü muameleye ilişkin İHD Ankara Şubesi'nde 24 Ocak 2009'da basın açıklaması yaptı. Gözaltına alınanlardan Halil Sönmez'e Hacettepe Üniversitesi Araştırma Hastanesi'nden verilen raporda, Halil Sönmez'in boyun kısmındaki omurilikte ödem olduğu ve birçok yerinde, yarılmalar, şişlikler ve morarmalar tespit edildiği belirtildi. Halil Sönmez, “boyun bölgeme dipçikle vurdular ve ödem oluşmuş. Darp edilmeyen tarafım kalmadı. Gözaltı kaydım tutulmadığı için uzun süre hastanede de müdahale etmediler” dedi. Gözaltına alınanlardan Gözde Yıldız, “bizi saatlerce beklettiler ve esnafa teşhir ettiler. Burada esnafın saldırısına uğradık. Daha sonra yaklaşık 4 saat boyunca ve 4 araç değiştirerek bizi gezdirdiler. Arabalar içinde, hem fizikî

hem de sözlü tacize maruz kaldık. Yine rastgele darp ettiler” dedi.

Erhan Ergül

Zafer Güney

Fırat Yurt

21 Ocak 2009'da *Zaman Gazetesi*'ne yapılan molotofkokteylili saldırının faili oldukları gerekçesiyle 23 Ocak 2009'da gözaltına alınan 5 öğrenciden 3'ü serbest bırakıldı. Serbest bırakılan Erhan Ergül, Zafer Güney ve Fırat Yurt adlı öğrenciler, gözaltında işkence ve kötü muameleye maruz kaldıklarını öne sürdü. Gözaltında polis memurlarının kendisini dövdüğünü belirten Erhan Ergül, darbelerden dolayı çenesinden yaralandığını ifade etti.

Cemal Yavuz

Süleyman Uran

Şükrü Pamukçu

Metin Daşlı

27 Ocak 2009'da Diyarbakır Dicle Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne bağlı Diş Hastalıkları Bölümü'nde hastanenin özel güvenlik görevlileriyle polis memurları arasında çıkan tartışma sonucu özel güvenlik görevlileri Cemal Yavuz ve Süleyman Uran ile Şükrü Pamukçu ve Metin Daşlı'nın polis ekibi tarafından darp edildiği öğrenildi. Gözaltına alınan yaralılardan Cemal Yavuz'un iç kanama şüphesiyle müşahede altına alındığı bildirildi.

X.X.

X.X.

Emekçi Hareket Partisi üyesi iki transseksüel 1 Şubat 2009'da Eskişehir'de bir polis ekibinin coplu saldırısına maruz kaldı.

Hüseyin Benzer

Şırnak'ın Cizre İlçesi'nde Abdullah Öcalan'a verilen hücre cezasını protesto etmek ve Kürtçe'nin resmî dil olarak kabul edilmesi talebini dile getirmek için 1 Şubat 2009'da basın açıklaması yapan grubun, DTP Cizre İlçe binasına doğru yürüyüşe geçmesi üzerine polis ekipleri gruba müdahale etti. Müdahale sonucu Hüseyin

Yin Benzer'in (19) atılan gaz bombasının kafasına isabet etmesi sonucu ağır yaralandı.

Selga Tekstil Atölyesi işçileri

Selga Tekstil Atölyesi işçileri, 2 Şubat 2009'da İHD İstanbul Şubesi'nde düzenledikleri basın toplantısında, iş makinelerinin kaçırılmasını engellemek için işyerinde beklerken maruz kaldıkları polis müdahalesini anlattı. Tekstil-Sen Genel Sekreteri Beycan Taşkiran, işçilerin işyerini işgal ettikleri esnada içeride 80 işçinin çalıştığını ifade ederek "tümü gaz yedi. Bayırlanlar oldu. 20-30 kişi polis tarafından darp edildi" dedi. Ezilenlerin Hukuk Bürosu avukatlarından Sezin Uçar'ın toplantıda yaptığı konuşmada, "yaşananlar hakkında bugün suç duyurusunda bulunacağız" dedi. İşçilerden Mazlum Balki "sürekli belime vurup sakat bırakmaya çalışıyorlardı. Beni kadın işçilerin karşısına çıkarıp, 'bakın biz adamı böyle yaparız' diyerek onları korkutmaya çalıştılar" diyerek işkence ve tehditlerin polis araçlarında ve karakolda da devam ettiğini söyledi.

M.B.

Van'da Abdullah Öcalan'a verilen hücre cezasını protesto etmek amacıyla 31 Ocak 2009'da yapılan eylem sonrası gözaltına alınan M.B. (13), gözaltında kaba dayığa, fizikî tacize maruz kaldığını ve kendisinin ajanlık yapması yönünde tehdit edildiğini savunarak 3 Şubat 2009'da İHD Van Şubesi'ne başvurdu. M.B. gözaltında başından geçenleri şöyle anlattı: "yakalandığım andan itibaren tekme tokat dövülmeye başladım. Beni yakalayan polisler, kolumu bükerek karnıma ve sırtıma tekme ile vurdu. Polisler, ışıkları söndürerek üzerimi arama bahanesiyle vücudumun çeşitli yerlerine dokunarak beni taciz etti. Bir polis bana 'sana tecavüz ederim' diyordu sürekli. Benden, eyleme katılan 15 kişinin ismini vermemi istediler."

Samet Erdem

3 Şubat 2009'da Hakkâri'nin Çukurca İlçesi'nde yapılan ev baskınlarında gözaltına alınan Ergül Kaçmaz, Samet Erdem ve Şemsettin Erdem adlı 3 kişiden Samet Erdem'in evinin önce silahla tarandığı daha sonra da evine gaz bombası atıldığı öğrenildi.

Evde inceleme yapan İHD Hakkâri Şubesi Başkanı İsmail Akbulut, "baskın ve gözaltı hiçbir kural ve yasa göz önünde bulundurulmadan yapılmış. Çocuk ve kadınların bulunduğu evlere onlarca gaz bombası atılmış ve taranmış. İnsanlar büyük panik içinde" dedi. Olay yerinden görüntü aldıklarını da dile getiren Akbulut, görüntülerle birlikte Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunacaklarını kaydetti.

Hüseyin Cihan

Serhat Kadirhan

7 Şubat 2009'da Şırnak Barosu'na kayıtlı Hüseyin Cihan bir trafik suçu nedeniyle Şehit Mehmet İşler Polis Karakolu'na çağrıldı. Cihan'ın avukat arkadaşı Serhat Kadirhan'la beraber gittiği karakolda çıkan bir tartışmanın ardından polis memuru B.Ö.'nün iki avukata silahıyla ateş açtığı öğrenildi. Polis memuru B.Ö.'nün çıkarıldığı mahkeme tarafından tutuklandığı olaya ilişkin Şırnak Barosu'nun yaptığı açıklamayı okuyan Baro Başkan Yardımcısı İdris Tanış, şunları söyledi: "Şehit Mehmet İşler Polis Karakolu'nda, meslektaşlarımız Avukat Hüseyin Cihan ve Avukat Serhat Kadirhan'a, aynı karakolda görevli polis memuru B.Ö. tarafından öldürme kastıyla ateş açılmış, arkadaşlarımız şans eseri olaydan yara almadan kurtulmuşlardır. Vatandaşın can ve malını korumakla görevlendirilen bir polis memurunun, fütursuzca karakolun içinde böyle bir eyleme girişmesinin savunulur hiçbir tarafı olamaz. Olayı nefretle kınıyoruz. Eylemi gerçekleştiren polis memurunun görevden alınması ve tutuklanması hukuk devletinin gereğidir". Avukat Serhat Kadirhan, karakolda tartıştıkları polis memurunun üzerlerine 3-4 el ateş ettiğini belirterek, "karakolda arkadaşım Hüseyin Cihan ile bir polis memuru tartıştı. Polis memuruna bu şekilde davranmaması gerektiğini söyledim. Benimle de tartışmaya başladı. Ben de sicil numarasını istedim. Vermedi ve bir arbede yaşandı. Arbede sırasında polis memuru silahına davrandı ve o esnada kaçan bir kişinin üstüne bir el ateş etti. Cam kurşungeçirmez olduğundan isabet ettiremedi. Daha sonra silahını bize doğrultarak 3-4 el ateş

etti. Bu arada, bir polis memuru onu durdurma-ya çalışıyordu” diye konuştu.

S.K.

S.K.

6 Şubat 2009’da İzmir’de S.K. (16) ve S.K. (19) adlı iki kardeşin F.Ç. (37) adlı sivil polis memurunun kızına “laf attıkları” gerekçesiyle götürüldükleri Enes Bediz Karakolu’nda, polis memurları tarafından darp edilmeleri sonucu, S.K.’nin (16) kulak zarının patladığı bildirildi.

Cahit İldeniz

Cahit Bayık

Miran Bilgin

Ramazan İldeniz

Hamza Öztürk

30 Ocak 2009’da İzmir’de gözaltına alınan Cahit İldeniz, Cahit Bayık, Miran Bilgin, Ramazan İldeniz ve Hamza Öztürk karakolda dövüldüklerini savundu. 5 kişinin götürüldükleri Işıkkent Karakolu’nda gördükleri işkence ve kötü muamelenin ardından karakolu temizlemeye zorlandıkları öğrenildi.

7 Çocuk

15 Şubat 2009’da, Mersin’de 7 çocuk gözaltında işkence gördüklerini belirterek İHD Mersin Şubesine başvurdu. C.S. (14), S.Ö. (14), S.S. (14), S.Y.(14), Ö.S.(14), F.E. (14) ve R.K. (14) adlı 7 çocuk, gözaltında tutuldukları 3 gün boyunca gördükleri işkence ve kötü muameleden ötürü vücutlarında darp izi oluştuğunu savunarak polis memurları hakkında suç duyurusunda bulundu. Gözaltına alınanlardan C.S. (14), “beni ve komşu çocuklarını gözaltına aldıklarında coplarla kafamıza vurdular. Bize küfür ettiler” dedi. B.Ö. (14) ise, “bizi karanlık bir odaya götürüp orada dövüyorlardı. Sürekli suçu kabul etmemiz için bize baskı yapıyorlardı. Ellerindeki elektrik çıkartan cihazla bizi tehdit ediyorlardı” diye konuştu.

3 Çocuk

İstanbul’un Sancaktepe İlçesi’nde 15 Şubat 2009’da DTP seçim bürosunun açılışının ardından gözaltına alınanlardan Y.A. (17), M.D. (14),

İ.Ö. (16) karakolda işkence ve kötü muamele gördüklerini savundu. Üç çocuk, polis memurlarının kemer ve palaskalarla kendilerine vurduğunu ifade etti.

Tayfur Bahşi

Kapatılan DTP’nin İzmir İl Örgütü yöneticisi Tayfur Bahşi, Menemen İlçesi’nde 19 Şubat 2009’da çağrıldığı Emiralem Jandarma Karakolu’nda bir uzman çavuş tarafından ölümlü tehdit edildiğini ve tartaklandığını söyledi.

Tayfur Bahşi, uzman çavuşun kendisine, “şu meşhur Tayfur Bahşi sen misin? Seni öldürecekim, sen PKK’yi destekliyorsun, seni burada yaşatmayacağım. Bunu ben yapmayacağım, seni başkasına öldürteceğim, ayağını denk al, her an senin tependeyiz” şeklinde sözler söylediğini savundu.

Mehmet Güneş

Aydın Dinç

Diyarbakır’da 15 Şubat 2009’da Abdullah Öcalan’ın Türkiye’ye teslim edilmesinin yıldönümü nedeniyle meydana gelen olaylarda gözaltına alınan Mehmet Güneş (63) ve Aydın Dinç (20) gözaltında gördükleri işkence ve kötü muameleden dolayı hastaneye kaldırıldı. Mehmet Güneş’in aldığı darbeler nedeniyle vücudunun her yerinde morluklar oluştuğu, Aydın Dinç’in ise kaburgalarının kırıldığı bildirildi.

Abdurrahman Şahin

24 Şubat 2009’da Abdurrahman Şahin (19), İstanbul’un Beyoğlu İlçesi’nde iki sivil polis memurunun kendisini dövdüğünü ileri sürdü. Aldığı darbeler sonucu sağ gözünün şiştiğini belirten Şahin olayı şöyle anlattı: “Bir bankanın önünde otururken önceden de tanıdığım iki sivil polis gelip beni oturduğum yerden zorla kaldırdı. Beni Bekar Sokak’ın aşağısına sürükleyerek götürdüler. Bir barın kapı girişinde beni sıkıştırdılar. Birisi sarışın, diğeri ise hafif sakallı, esmer iki sivil polis memuru gözüme defalarca ayakkabılarıyla tekme attı”.

Dursun Köken

5 Mart 2009’da Aydın’ın Karpuzlu İlçesi’nde H.Y. adlı polis memurunun, çayını geç getiren

kahvehane işletmecisi Dursun Köken'i darp ettiği ileri sürüldü. İddia üzerine İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne giden bir grup protesto eylemi yaptı. Aydın Emniyet Müdürü Kamil Çolak olay hakkında, "hiçbir sıkıntı yok. Adli yönden olayın soruşturması sürüyor. Gereken neyse o yapılacak" dedi.

12 Kişi

İstanbul'un Sarıgazi İlçesi'nde 7 Mart 2009'da MHP'nin seçim bayraklarını indirdikleri iddiasıyla gözaltına alınan 12 kişinin, jandarma karakolunda kötü-muameleye maruz kaldığı belirtildi.

Sevda Taş

Gözaltı sırasında ve tutuklandıktan sonra gönderildiği Adana Pozantı M Tipi Cezaevi'nde işkence gördüğünü ileri süren Sevda Taş'ın yaşadıklarını anlattığı mektubuna cezaevi yönetiminin el koyduğu 10 Mart 2009'da öğrenildi.

17 Kişi

İstanbul'da Dünya Su Forumu'nu protesto için 16 Mart 2009'da forumun yapıldığı Sütluçe Kongre ve Kültür Merkezi'ne yürümek isteyen "Suyun Ticarileştirilmesine Hayır Platformu"na polis ekipleri plastik mermi, cop, biber gazı ve basınçlı suyla müdahale ederek 17 kişiyi gözaltına aldı.

Ender Bulhaz Aktürk

18 Mart 2009'da Bursa'nın Kestel İlçesi'nde üzerini aramak isteyen bir polis memurunu silahıyla ateş ederek öldüren Ender Bulhaz Aktürk'ün gözaltında askı, falaka, basınçlı su, kaba dayak, buz üzerinde yürütme gibi işkence yöntemlerine maruz kaldığı ileri sürüldü. Kaburga kemiği kırılan Aktürk'ün hastaneye kaldırıldığı Avukat Özlem Gümüştas tarafından 23 Mart 2009'da bildirildi. Gümüştas, "kaburgalarının neredeyse tamamı kırık. Vücudunun birçok yerinde yaralar ve çizikler var. Ayakları falakadan dolayı şişmiş durumda. Durumu oldukça kritik" diye konuştu.

M.S.

M.B.

20 Mart 2009'da Adana'da sokakta bira içerek sohbet eden M.S.'yle M.B.'nin, çevreyi rahatsız

ettikleri iddiasıyla polis memurları tarafından dövülerek gözaltına alındıkları, bir işyerinin güvenlik kamerasının olayı kaydetmesi sonucu, ortaya çıktı. M.S. ve M.B., "görevli memura mukavemet ettikleri" suçlamasıyla çıkarıldıkları mahkemece tutuklandı.

Abdurrahman Gök

23 Mart 2009'da Siirt'teki Newroz kutlaması sonrasında gözaltına alındıktan sonra 25 Mart 2009'da "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla tutuklanan DİHA Muhabiri Abdurrahman Gök'ün gözaltında işkence ve kötü-muamele gördüğü, adli tıp kurumundan verilen raporda yer alan Gök'ün vücudunun çeşitli yerlerinde darp izleri olduğuna dair ifadelerle belgelendi.

10 Kişi

Diyarbakır'da 12 Eylül 2006'da 10 kişinin ölümü ve 68 kişinin yaralanmasıyla sonuçlanan ve TİT'in üstlendiği bombalı saldırıyla ilgili olarak, saldırıyı PKK adına düzenledikleri iddiasıyla 22 Mart 2009'da Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'nce Diyarbakır, Konya, Gaziantep, Mersin, Mardin, Batman, Sakarya ve Şanlıurfa'da düzenlenen eşzamanlı operasyonda gözaltına alınan 10 kişiye, haklarında yapılan suçlamaları kabul etmeleri yönünde gözaltında işkence ve kötü-muamele yapıldığı ileri sürüldü. Tutuklanan B.G. ve M.E.'nin istediği avukatlar yerine Diyarbakır Valiliği'nin avukatlığını yapan Ayla Ülkü Bayram'ın gözaltındakilerin sorgu ifadelerinin alınmasına katıldığı belirtildi.

Hakim Adlığ

29 Mart 2009'da İstanbul'un Beyoğlu İlçesi'ne bağlı Tarlabası Mahallesi'nde bir kişinin polis memurunun yüzüne şişe attığı iddiası üzerine, şişeyi attığı iddia edilen kişiyi arayan polis ekiplerinin, baskın düzenledikleri bir evde Hakim Adlığ'ı (37), aradıkları kişi olduğunu zannederek dövdükleri iddia edildi. Polis memurlarının Hakim Adlığ'ın ellerini kelepçeleyip Hakim Adlığ'ı cop ve tekmelerle dövdükleri ileri sürülürken Hakim Adlığ, iki gün hastanede yattıktan sonra savcılığa suç duyurusunda bulundu. Hakim Adlığ, şikâyet dilek-

çesinde “uyuduğum sırada 5-6 polis memuru beni öldüresiye dövdü. Birisi ağzıma silah dayadı. Aradıkları kişinin ben olmadığımı anlaşılınca beni o halde bırakarak özür dileyip gittiler” dedi.

Abidin Bakay

Şanlıurfa'nın Hilvan İlçesi'nde Abidin Bakay, 29 Mart 2009'daki yerel seçimlerde görevli olduğu seçim sandığının başında tartışma yaşadığı polis memurlarının, 30 Mart 2009'da kendisini zorla İlçe Emniyet Müdürlüğü'nün bahçesine sokarak dövdüklerini ileri sürdü.

Malik Zengin

Damla Taş

2 Nisan 2009'da İstanbul'un Kadıköy İlçesi'nde Malik Zengin adlı avukat ile Malik Zengin'in asistanı Damla Taş, polis otomobiliyle yaptığı kaza sonrasında 8 polis memuru tarafından dövüldüğünü savunarak savcılığa suç duyurusunda bulundu. Kaza sonrasında tutanak tutulmasını istediği için darp edildiğini söyleyen Malik Zengin, 45 dakika karakola götürülmeyle gözaltına alınması için savcılık izni gerekmesine rağmen kelepçelenerek dövüldüğünü ve götürüldüğü polis merkezinde de hakaret ve fizikî saldırıya uğradığını ifade etti.

Mevlüt Şeyhun

Cihat Kandemir

Umman Balıkçı

Ömer Demir

M. Hanifi Sağlam

7 Nisan 2009'da Van'ın Erciş İlçesi'nde, Şanlıurfa'da Abdullah Öcalan'ın doğum gününü kutlamak için yapılmak istenen yürüyüşe kolluk güçlerinin müdahale etmesi sonucu, 2 kişinin ölümüyle sonuçlanan olayları protesto eden basın açıklamasının ardından, gözaltına alınan 5 kişiden serbest bırakılan Ömer Demir gözaltında kendilerine işkence ve kötümuamele yapıldığını savundu. Ömer Demir kendisiyle beraber gözaltına alınan Mevlüt Şeyhun, Cihat Kandemir, Umman Balıkçı, Ömer Demir ile M. Hanifi Sağlam'a İlçe Emniyet Müdürlüğü'nde polis memurlarının coplar-

la saldırdığını söyledi. Demir, gözaltında kaldıkları iki gün boyunca kelepçeleri çıkarılmadan sürekli olarak kaba dayığa maruz kaldıklarını ve doktor muayenesinde kendilerine rapor verilmediğini belirtti.

Seyfi Turan

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın talimatıyla DTP'ye yönelik başlatılan gözaltına almaları ve tutuklamaları 23 Nisan 2009'da Hakkâri'de protesto eden gruba polis ekipleri basınçlı su, gaz bombası ve biber gazıyla müdahale etti. Kameraların tespit ettiği bir görüntüdeyse özel harekât şubesinde görevli bir polis memurunun olayları izleyen Seyfi Turan'ı (14) yakalayıp başına elindeki silahın dipçığıyle vurduğu görüldü. Ağır yaralı olarak Van Devlet Hastanesi'ne kaldırılan Turan'ın durumunun ciddiyetini koruduğu öğrenildi. Üçü ağır 8 kişinin yaralandığı ve 15 kişinin gözaltına alındığı olaylara ilişkin açıklama yapan Hakkâri Valiliği Seyfi Turan'ı yaralayan polis memurunun açığa alındığını açıkladı.

M.K.

Şanlıurfa'da meydana gelen olayları protesto etmek amacıyla Mersin'in Akdeniz İlçesi'ndeki gösterilere katıldığı gerekçesiyle gözaltına alınan M.K.'nin (16), 9 Nisan 2009'da gözaltında darp edilmesi sonucu M.K.'nin kafasına 6 dikiş atıldığı ileri sürüldü.

C.A.

M.Ö.

Şanlıurfa'da meydana gelen olayları protesto etmek amacıyla 5 Nisan 2009'da Eyyübiye Mahallesi'nde yapılan gösteriye katıldıkları gerekçesiyle gözaltına alınan C.A. ve M.Ö.'nün, gözaltında darp edildiğini belirten Avukat Cemo Tüysüz, 10 Nisan 2009'da Şanlıurfa Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulundu.

Ahmet Özdemir

Mehmet Nuri Özkan

9 Nisan 2009'da İHD Adana Şubesi, kolluk güçlerinin aşırı güç kullanımı sonrasında Ahmet Özdemir'in (18) kolunu, Mehmet Nuri

Özkan'ın (64) bacağını kırdığını açıkladı. İHD Adana Şubesi Başkanı Ethem Açıklan'ın yaptığı açıklamada, 7 Nisan 2009'da otobüs bekleyen Ahmet Özdemir'in sivil polis memurlarının darp etmesi sonucu kolunun kırıldığını; bir kahvehanede çalışan Mehmet Nuri Özkan'ın ise polis memurlarının coplu saldırısı sonucu bacağının kırıldığının bilgisine yer verildi.

4 Kişi

Van'ın Muradiye İlçesi'nde polis memurlarıyla Muradiye Çok Programlı Lisesi öğrencileri arasındaki 12 Nisan 2009'da oynanan futbol maçı sırasında, bir öğrencinin Kürtçe olarak "pas istemesi"ne tepki gösteren polis memurlarının öğrencileri dövmesi üzerine, dört öğrenci yaralanarak hastaneye kaldırıldı.

123 Kişi

13 Nisan 2009'da İstanbul'un Arnavutköy İlçesi'nde başlatılan gecekondu yıkımı kararına direnen mahalle halkına plastik mermilerle müdahale eden kolluk güçleri, 15 kişiyi gözaltına alırken çıkan olaylarda 30 kişi yaralandı. 14 Nisan 2009'da ise İstanbul'un Ümraniye İlçesi'nde başlatılan gecekondu yıkımı kararına direnen mahalle halkına cop, biber gazı ve plastik mermilerle müdahale eden kolluk güçleri, 32 kişiyi gözaltına alırken çıkan olaylarda 33 kişi yaralandı. 16 Nisan 2009'da İstanbul'un Sultanbeyli İlçesi'nde başlatılan gecekondu yıkımı kararına direnen mahalle halkına cop, biber gazı ve plastik mermilerle müdahale eden kolluk güçleri, 40 kişiyi gözaltına alırken çıkan olaylarda 60 kişi yaralandı.

A.A.

M.U.

B.Ö.

19 Nisan 2009'da Eskişehir'de Anadolu Üniversitesi öğrencisi A.A., M.U. ve B.Ö. adlı üç Kürt öğrenci, kendilerine kimlik soran bir polis ekibi tarafından darp edildiklerini ileri sürdü.

Yasemin Çiftçi

Halil Aksakal

Dilek Keskin

15 Nisan 2009'da Hatay'da piknik duyurusu yapan SGD üyesi Yasemin Çiftçi, Halil Aksakal ve Dilek Keskin, jandarma ekibi tarafından dövülerek gözaltına alındıklarını, gözaltında işkence ve kötü muameleyle maruz kaldıklarını ileri sürerek, 16 Nisan 2009'da İHD Antakya Şubesi'nde basın açıklaması yaptı.

Açıklamayı okuyan Yasemin Çiftçi, iki arkadaşıyla beraber gözaltına alınarak Harbiye Jandarma Karakolu'na götürüldüklerini ve karakolda kaba dayak ile hakarete maruz kaldıklarını aktararak, görevli bir astsubayın da kendilerine cinsel tacizde bulunduğunu belirtti.

Berfu Beysanoğlu

Berfu Beysanoğlu (35), 18 Nisan 2009'da İstanbul'da İstiklal Caddesi'nde Fransa Başkonsolosluğu'nun önünde nöbet tutan polis memuru tarafından dövüldüğünü öne sürerek, savcılığa suç duyurusunda bulundu. Berfu Beysanoğlu, konsolosluğun merdivenlerine oturduğu için darp edildiğini ve orada bulunan polis ekibinin kendisini bir taksi durağına attığını belirtti.

Felat Dalmızrak

22 Nisan 2009'da Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi halk otobüsüne ücretsiz binmek isteyen sivil polis memuruna, kimlik soran halk otobüsü şoförü Felat Dalmızrak, 3 sivil polis memuru tarafından dövüldü. Dalmızrak'ı darp eden polis memurlarının "memura mukavemet ettiği" iddiasıyla Dalmızrak'tan şikâyetçi olduğu öğrenildi.

Serkan Buzğan

21 Nisan 2009'da Bingöl'de Serkan Buzğan, kendisine kimlik soran sivil polis ekibine kimliklerini sormasının ardından çıkan tartışma sonucu sivil polis memuru 3 kişinin kendisini dövdüğünü ve gözaltına alınmak için bindirildiği polis otosundan çarşıda serbest bırakıldığını savundu.

İ.K.

25 Nisan 2009'da Van'da iki sivil polis memurunun gazete dağıtıcılığı yapan İ.K.'yi (14) dövdükleri ileri sürüldü. Darp edilen İ.K.'nin yüzünde ve boynunda yaralar olduğu belirtildi.

Özkan Kuru

Vicdanî retçi Özkan Kuru, 24 Nisan 2009'da İstanbul'da gözaltında işkence ve kötü muamele gördüğünü belirterek 28 Nisan 2009'da İHD İstanbul Şubesi'ne başvurdu. Özkan Kuru, elektronik eşya satan bir alışveriş merkezinde önce özel güvenlik görevlileri tarafından bodruma indirildiğini, ardından kendisini gözaltına alan polis ekibinin, kendisine Beyoğlu Ekipler Amirliği'nin nezarethanesinde kaba dayak ve soğuk suyla işkence yaptığını savundu.

Ş.B.

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın talimatıyla DTP'ye yönelik başlatılan gözaltına almaları ve tutuklamaları 28 Nisan 2009'da Şırnak'ın Cizre İlçesi'nde protesto eden gruba kolluk güçlerinin biber gazıyla, basınçlı suyla ve gaz bombasıyla müdahalesi sırasında kullanılan biber gazlarından birinin bir evin penceresinden içeri girmesi sonucu evde bulunan 4 kişi gazdan etkilenerek Cizre Devlet Hastanesi'ne kaldırıldı. Kolluk güçlerinin müdahalesinde başına gaz bombası isabet eden Ş.B.'nin (10) de ağır yaralandığı öğrenildi.

Yusuf Keskin

Yusuf Keskin, 2 Mayıs 2009'da İstanbul'un Beyoğlu İlçesi'nde trafik kontrolü yapan polis ekibinin kendisini dövdüğünü sonra da kendisine ceza kestiğini ileri sürdü. Sol elmacık kemiği kırılan, sol gözünde morluk ve görme bulanıklığı oluşan Yusuf Keskin'in polis memurları hakkında suç duyurusunda bulunduğu öğrenildi.

2 Kişi

8 Mayıs 2009'da, Mersin Limanı'nda işten atılan işçilerin 125 gündür sürdürdüğü eyleme polis ekipleri müdahale etti. 9 Mayıs 2009'da işçilere destek vermek isteyen öğrenci grubuna polis ekiplerinin müdahale etmesi sonucu 2 kişi yaralandı.

Ercan Özşeker

Ercan Özşeker (27), 6 Mayıs 2009'da Artvin'in Arhavi İlçesi'nde sokakta kendisine kimlik soran polis memurunun "artist artist yürüdüğü" gerekçesiyle kendisini dövdüğünü savuna-

rak, polis memurundan şikâyetçi oldu. 5 günlük "iş göremez" raporu alan Ercan Özşeker bir başka polis memurunun da şikâyetçi olmaması yönünde kendisini tehdit ettiğini söyledi.

Ömer İşleyen**Nurettin İşleyen**

18 Mayıs 2009'da İstanbul'da Ömer İşleyen ve babası Nurettin İşleyen, trafik ekipleri tarafından arabalarının çekildiği otoparkta kendilerinden faturada yazılandan daha fazla para isteyen 4 polis memuruyla 15 otopark görevlisi tarafından darp edildiklerini savundu. Ömer İşleyen olayı şöyle anlattı: "Arabanın çekildiği Can Otoparkı'na gittik. Otopark görevlileri ve polisler 50 TL'lik fatura gösterip 200 TL istediler. Dört resmî polis, 15 de sivil vardı. Ellerimizden kelepçelendik. Küfür ederek bizi darp ettiler. Sonra 'anlaşın, şikâyetçi olmayın' dediler". Hastaneden "darp" raporu alan Ömer İşleyen ve Nurettin İşleyen, İHD İstanbul Şubesi'ne başvuracaklarını söylediler.

3 Kişi

23 Mayıs 2009'da İstanbul'un Kadıköy İlçesi'nde 3 taksi şoförü, önce sokakta bir polis ekibinden dayak yediklerini sonra da götürüldükleri Göztepe Polis Merkezi'nde polis memurlarının fizikî saldırısına maruz kaldıklarını savundu. Sürekli kendilerine hakaret edildiğini de ileri süren şoförlerden Orhan İyikuş, "polis merkezinde kameraların görmediği merdiven altına indirildikten sonra da dövüldük. Moraran gözüm nedeniyle işe çıkamıyorum" diye konuştu. Muayene için gittikleri hastanenin de sağlam raporu verdiği taksi şoförleri hakkında polis memurlarının yaptığı suç duyurusu üzerine Kadıköy 4. Sulh Ceza Mahkemesi 3 taksi şoförünün "polise mukavemet ettikleri" suçlamasıyla tutuksuz yargılanmalarına karar verdi.

Serpil Tütmez

Dicle Üniversitesi öğrencisi ve DHF üyesi Serpil Tütmez, 30 Mayıs 2009'da yaptığı açıklamada Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi tarafından tehdit edildiğini savundu. İHD Diyarbakır Şubesi'ne başvuran Serpil

Tütmez, savcılığa suç duyurusunda bulunacağını, söyledi.

İhsan Holar

29 Mayıs 2009'da Ardahan'ın Göle İlçesi'nde, İhsan Holar (35) arkadaşıyla tartışırken gözaltına alındığını ve gözaltına alınmasına itiraz ettiği için polis memuru Ö.D.'nin kendisini darp ettiğini savundu. Sol gözünün morardığını belirten İhsan Holar, Ö.D. hakkında suç duyurusunda bulunacağını, söyledi.

İmdat Özer

30 Mayıs 2009'da Hakkâri'de eylem olduğu sırada dışarı çıkarak televizyonunun antenini düzeltmeye çalışan İmdat Özer'in (19) polis ekiplerinin dipçikli müdahalesi sonucu kafasının kırıldığı öğrenildi.

E.O.

31 Mayıs 2009'da Eskişehir'in Beylikova İlçesi'nde Y.Ö. adlı polis memurunun oğluluyla kavga eden Mehmet Avdan İlköğretim Okulu öğrencisi E.O.'yu (14), okulun tuvaletine götürerek E.O.'nun kafasını pisuvara soktuğu iddia edildi. E.O.'nun babası A.O.'nun suç duyurusunda bulunması üzerine polis memuru Y.Ö. hakkında soruşturma başlatıldığı bildirildi.

Sami Çiftçi

1 Haziran 2009'da İHD İstanbul Şubesi'nde bir açıklama yapan Celal Çiftçi, oğlu Sami Çiftçi'nin 20 Mayıs 2009'da sivil polis ekibi tarafından ormanlık bir alana götürüldüğünü ve oğlunun gördüğü işkence ve kötü muamele sonucu kolunun kırıldığını savundu. Celal Çiftçi, sonrasında Sarıgazi Karakolu'na getirilen oğluna düşerek kolunu kırdığı yönünde zorla imza attırıldığını söyledi. Yapılan açıklamada bir gösteriye katıldığı gerekçesiyle tutuklanan Sami Çiftçi'nin serbest bırakılması istendi.

Selami Dinç, Harun Dinç, Yusuf Dinç

4 Haziran 2009'da İstanbul'un Üsküdar İlçesi'nde İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı 4 polis memurunun, yolda gördükleri ve gelen bir ihbardaki tariflere uyan Selami Dinç'i, olay yerine gelen Selami Dinç'in kardeşleri Harun Dinç ve Yusuf Dinç'i dövdükleri ileri sürüldü.

Selami Dinç'in getirildiği hastanede bulunan gazetecilere olayı anlatmak istemesi üzerine ise polis ekibinin 3 kişiyi "görevli memura mukavemet ettikleri" gerekçesiyle gözaltına aldığı öğrenildi.

Ahmet Armutoğlu

Diyarbakır'ın Ergani İlçesi'nin Milli Eğitim Şube Müdürü Ahmet Armutoğlu, 8 Haziran 2009'da şehir stadında düzenlenen konserde bir çocuğun ezilme tehlikesi geçirmesine engel olmadığı gerekçesiyle polis ekibi tarafından dövüldüğünü savunarak 9 Haziran 2009'da suç duyurusunda bulundu.

Yılmaz Tümeneci

3 Haziran 2009'da Adana'da Yılmaz Tümeneci (43), K.B., T.S. ve A.C. adlı 3 polis memuru tarafından şakağına silah dayanıp dövüldüğü ve 100 lirasının gasp edildiği savunarak Adana Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulundu. Yılmaz Tümeneci, dilekçesinde yaşadıklarını şöyle anlattı: "2 Haziran 2009'da akşam saatlerinde evimin yanındaki parkta dinleniyordum. Bir polis aracı gelip aracın içindeki polis memurları beni sert bir üslupla yanlarına çağırdı. Yanlarına gittiğimde 'sakallı ihbarı aldık, burada oturma kalk git' dediler. Evimin burada olduğunu, çocuklarıma göz kulak olduğumu söylediğimde küfür ederek 'evini de sat git buradan' dediler. Haksızlığa uğradığımı, kendilerinden şikâyetçi olacağımı söyleyince beni yaka paça zorla arabaya bindirerek تنها bir yere götürdüler. Dövüp, kafamı ezerek tabancalarını şakağıma dayadılar. Şikâyet etmem halinde beni öldüreceklerini söyleyerek tehdit ettiler. Kabahatli olduğumu söyleyip 100 liramı gasp ettiler. Daha sonra 'seni karakola da götürelim, bunlar yetmez, bir de tutanak tutalım' dediler. Karakolda çevreyi rahatsız ettiğim gerekçesiyle 69 liralık para cezası yazdılar. Avukat istedim. Küfür ederek 'sana da avukatına da başlatma' dediler. Karakoldan çıktıktan sonra yolda bayılmışım."

Adli Tıp Kurumu'na giden Yılmaz Tümeneci'ye verilen raporda Yılmaz Tümeneci'nin yüzünde, kollarında, ayaklarında, boynunun değişik yerlerinde darp sonucu sıyrıklar ve şişlikler

oluştugu belirtildi. Darp sonucu, Yılmaz Tümençin'in kustuğu, nefes almakta zorlandığı, baş dönmesi şikâyetleri bulunduğ u belirtildi.

6 Kişi

9 Haziran 2009'da İstanbul'un Esenyurt İlçesi'nde bir tekstil fabrikasında işverenlerin işçilere saldırmasını protesto eden gruba müdahale eden polis ekiplerinin gözaltına aldığı BDSP üyesi 4 kişi ve 2 avukat Esenyurt Polis Karakolu'nda darp edildi.

Uğur Öztürk, Muharrem Özder

11 Haziran 2009'da İstanbul'da, Boğaziçi Köprüsü'nde yapılan bir eylemi takip etmek isteyen Cihan Haber Ajansı muhabiri Uğur Öztürk ile kameramanı Muharrem Özder, Köprü Koruma Şube Müdürlüğü'ne bağlı polis memurları tarafından darp edilerek ve hakarete uğrayarak gözaltına alındı. Serbest bırakılan Uğur Öztürk ile Muharrem Özder'in kollarında ve bileklerinde morluklar olduğu bildirildi.

Volkan Gül

18 Mayıs 2009'da İzmir'de, taksi şoförü Volkan Gül (31), yasak olan yerde beklediği için kendisine ceza yazmak isteyen trafik ekibiyle tartışırken, yapılan anons üzerine takviye olarak gelen ekibin kendisini dövdüğ ünü ileri sürerek savcılığa suç duyurusunda bulundu. Adli Tıp Kurumu'ndan darp edildiğine ilişkin rapor alan Volkan Gül hakkında "görevli polis memuruna mukavemet ettiği" iddiasıyla işlem yapıldı öğrenildi.

Berkan Abseyi

12 Haziran 2009'da, Hatay'ın Reyhanlı İlçesi'nde Berkan Abseyi, iki kişiyle tartışırken olay yerine gelen 15 polis memurunun kendisini sopalarla dövdüğ ünü savunarak polis memurları hakkında suç duyurusunda bulundu. Polis memurlarının da Berkan Abseyi'den "görevli polis memuruna hakaret ve mukavemet ettiği" iddiasıyla şikâyetçi oldukları öğrenildi.

Abdurrahman Timur Eşrefyıl

İzmir'de Alsancak İskelesi önünde polis ekibinin fiziki müdahalesine uğradığını savunan Abdurrahman Timur Eşrefyıl İHD İzmir Şube-

si'ne başvuruda bulunduğ u 12 Haziran 2009'da öğrenildi. Abdurrahman Timur Eşrefyıl yaptığ u açıklamada, "biz eğlendiğimiz sırada iki resmi polis yanımıza geldi ve hiçbir şey söylemeden gözümüze biber gazı sıkıp coplamaya başladı" dedi.

Ardından arkadaşları ile birlikte gözaltına alınıp Alsancak Karakolu'na götürüldüklerini söyleyen Abdurrahman Timur Eşrefyıl, "çevreden gelen şikâyetler üzerine bizi gözaltına aldıklarını söylediler. Ve biz gözaltı gerekçemizi karakolda öğrendik" dedi. Abdurrahman Timur Eşrefyıl, savcılığa konuyla ilgili suç duyurusunda bulunacağını da açıkladı.

Şiyar Moral

Şiyar Moral (18), 17 Haziran 2009'da gözaltında kaldığı Mersin Emniyet Müdürlüğü'nde, 5 ay tutuklu kaldığı Pozantı M Tipi Çocuk Cezaevi'nde ve Kürkçüler F Tipi Cezaevi'nde polis memurlarının, jandarma erlerinin ve gardiyanların kendisine işkence ve kötü muamele yaptığını savunarak İHD Mersin Şubesi'ne başvurdu.

Şiyar Moral başvurusunda şunları söyledi: "Gözaltına alındığım andan itibaren güvenlik güçleri bana hakaretlerde bulundu. Yumrukladı, tekmeledi. Tutuklanıp Pozantı M Tipi Kapalı Çocuk Cezaevi'ne götürüldüğ ümde de orada ilkin asker, daha sonra da gardiyanlar tarafından feci şekilde dayaktan geçirildik. Beni ve arkadaşlarımı çırılçıplak soyarak dövüp arama yaptılar. Bu konuda Pozantı M Tipi Kapalı Cezaevi Müdürlüğü'ne yazdığımız dilekçelere hiçbir şekilde cevap verilmedi".

Ömer Eşgünoğ lu

16 Haziran 2009'da Giresun'da Avukat Ömer Eşgünoğ lu, Giresun Adliyesi'nde duruşma salonuna girmek isterken görevli polis memuru tarafından tartaklandığını ileri sürdü. Ömer Eşgünoğ lu, diğer polis memurlarının da geldiğini ve zorla tuvalete kapatılmak istendiğini söyleyerek polis memurları hakkında suç duyurusunda bulunacağını ifade etti.

Uğur Durmuş

18 Haziran 2009'da İHD Gaziantep Şubesi'nde bir basın toplantısı düzenleyen Uğur Durmuş,

10 Haziran 2009'da sivil polis otosuna zorla bindirildiğini ve ajanlık yapmasını kabul etmediği takdirde kendisine her şeyin olabileceği yönünde tehdit edildiğini söyledi.

4 Kişi

21 Haziran 2009'da İstanbul'un Beylikdüzü İlçesi'nde 4 travestinin polis ekibi tarafından dövülerek gözaltına alındıkları iddia edildi. Önce sivil polis memurlarının, ardından resmî giyimli polis memurlarının saldırısına uğrayan travestilerden birinin dişlerinin birinin de burnunun kırıldığı belirtildi. Polis memurlarının, travestiler hakkında, "görevli polis memuruna mukavemet ettikleri" gerekçesiyle suç duyurusunda bulunduğu öğrenildi.

Metin Aykal

M.A.

17 Haziran 2009'da İzmir'in Buca İlçesi'nin Şirinyer Semtinde su satarak geçimini sağlayan Metin Aykal ve oğlu M.A.'nın (13) önce zabıta ekibinin, ardından da olay yerine gelen polis ekibinin saldırısına uğradığı ileri sürüldü. Aldığı darbeler nedeniyle baygınlık geçiren Metin Aykal'ın kendisine geldiğinde kaldırıldığı hastaneden karakola götürüldüğü ve kaldırımı işgal ettiği gerekçesiyle Metin Aykal'a 69 TL para cezası kesildiği öğrenildi. Metin Aykal, olay sonrasında 12 zabıta memuru ve 3 polis memuru hakkında suç duyurusunda bulundu.

Murat Cesur

Ahmet Top

20 Haziran 2009'da İstanbul'un Fatih İlçesi'nde Murat Cesur ve Ahmet Top'un karşıdan karşıya yavaş geçtikleri için polis ekipleri tarafından dövüldükleri darp edilenlerden Murat Cesur'un burnunun ve dişlerinin kırıldığı, sol gözünün morardığı öğrenildi.

Çetin Aktepe

21 Haziran 2009'da Diyarbakır'da İl Emniyet Müdürlüğü'nün önünde kendisine kimlik soran sivil polis ekibine kimliklerini soran Çetin Aktepe, sivil polis ekibi tarafından dövüldüğünü ve bir gün boyunca gözaltında tutulduğunu savundu.

S.O.

11 Haziran 2009'da Adana'da polis ekibinin kendileri için çalışmasına ve kendilerine bilgi aktarmasını istedikleri S.O. polis ekibiyle yaptığı görüşmeyi kaydederek İHD Adana Şubesi'ne başvurdu.

A.K.

27 Haziran 2009'da Erzurum'da ehliyeti olmadan araç kullanan A.K.'yi (18) yakalayan polis memurlarının A.K.'ye fiziki şiddet uyguladığı kameralar tarafından kayıt altına alındı.

Mehmet Emin Polat

Mehmet Emin Polat 25 Haziran 2009'da İzmir'de aracını durdurarak kimlik kontrolü yapan polis ekibiyle girdiği tartışmanın ardından polis memurlarının kendisini dövdüğünü savunarak İHD İzmir Şubesi'ne başvurdu.

Hanifi Şenses

28 Mayıs 2009'da Antalya'da Örnekköy Semtinde çıkan bir kavgayı ayırmak için gelen polis ekipleri, olay yerinde bulunan büfeye girmesine izin vermedikleri Hanifi Şenses'i (24), "görevli polis memuruna mukavemet ettiği" suçlamasıyla biber gazı sıkarak ve darp ederek gözaltına aldı. Çıkarıldığı mahkemece tutuklanan Hanifi Şenses'in yargılanmasına ise 29 Haziran 2009'da Antalya 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde başlandı. Duruşmada konuşan Hanifi Şenses'in annesi Melek Şenses, güvenlik kamerası görüntülerini dağıtarak burnunun kırıldığını iddia eden polis memuru Serkan Kılıç'ın sahte rapor aldığını savundu. Duruşma, Hanifi Şenses'in tutukluk halinin devamına karar verilerek 15 Temmuz 2009'a ertelendi.

F.Y.

L.Y.

21 Haziran 2009'da İzmir'in Alsancak Semtinde çıkan bir kavgaya müdahale eden polis ekibinin F.Y. ve L.Y.'ye aşırı şiddet uyguladığının güvenlik kameralarının elde ettiği görüntülerle kanıtlanması üzerine "görevli polis memuruna mukavemet ettikleri" gerekçesiyle tutuklanan F.Y. ve L.Y.'nin avukatı Rabia Yurtdaş 26

Haziran 2009'da polis memurları hakkında suç duyurusunda bulundu.

M.A.

14 Şubat 2009'da Adana'da yapılan bir gösteriye katıldığı için tutuklanan ve 25 Mayıs 2009'da Adana 8. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmada tutuksuz yargılanmak üzere tahliye edilen M.A. (16), 2 Temmuz 2009'da yaptığı açıklamada gözaltında ve cezaevine götürüldüğü sırada işkenceye maruz kaldığını belirtti. Cezaevine götürülürken askerlerin kaba dayacağına maruz kaldığını ifade eden M.A., "askerler beni dövmek için 'komutanım biz de dövebilir miyiz' diye izin istiyorlardı" diyerek açıklamasına şu sözlerle devam etti: "Polis aracında demir çubuklarla dövüldüler. Sonra Terörle Mücadele Şubesi'ne götürdüler. Emniyette 2 gün kaldım. Orada sürekli hakaret edip dövüldüler. Beni koğuşa götürdüklerinde karanlık bir odaya alıp tekrar dövmeye başladılar. Her saat başı gardiyanlar kapıyı açıp bize hakaret ediyor ve dövüyordu. Revire götürüldüğümüzde ise tedavi yerine hakaret ve şiddete maruz kalıyorduk."

X.X.

Diyarbakır'da kadın hakları alanında faaliyet yürüten sivil toplum kuruluşları, 21 Haziran 2009'da Diyarbakır'da kadın çalışmalarında yer alan bir kadının, evine gelen polis ekibi tarafından soyularak tecavüzle tehdit edilmesini, 6 Temmuz 2009'da protesto edildi. Kadın örgütleri tarafından hazırlanan ortak açıklamayı okuyan İHD Diyarbakır Şubesi Yönetim Kurulu Üyesi Rahşan Bataray şunları söyledi: "Arkadaşımız, Ofis semtindeki bir yakınının evinden dışarı çıkmak üzere iken kapıya gelen sivil giyimli dört polis memuru ile karşılaşır. Gelenler Emniyet Müdürlüğü'nden geldiklerini belirtirler, silahlıdırlar ve başvurucumuza hemen kendileriyle birlikte içeri girmesini söylerler. Başvurucumuz, o anda kendilerine sordukları ev sahibesinin evde olmadığını ve onlarla birlikte içeri girmesine gerek olmadığını belirtmesine rağmen, gelen polislerin güç kullanması ve tehdidi sonucunda içeri girer. Evde arama gerçekleştiren polisler hiçbir suç unsuruna rastlamaz. Bir süre sonra içlerinden

ikisi, başvurucumuzun üzerindeki giysileri zorla çıkartarak tehdit, hakaret ve küfürler eşliğinde cinsel işkence ve taciz uygular. Bağırarak yardım istediğinde de elleriyle ağzını kapatarak engellenir ve fiziksel şiddete maruz kalır. Polisler başvurucumuza, aynı yöntemleri diğer kadın çalışmasını yürüten arkadaşlarımıza da yapacağını ve bu işlere bulaşmaması yönünde tehditte bulduktan sonra evden ayrılırlar."

Serhat Üşenmez

3 Temmuz 2009'da Mardin'in Kızıltepe İlçesi'nde, sokak ortasında sivil polis memurları tarafından dövülerek gözaltına alındığını ve gözaltında da kaba dayığa ve hakarete maruz kaldığını savunan Serhat Üşenmez (20), 6 Temmuz 2009'da sivil polis memurları hakkında suç duyurusunda bulundu.

5 Kişi

8 Temmuz 2009'da Antalya'da *Yürüyüş Dergisi*'nin tanıtımı ve satışını yapan beş kişiye polis ekipleri biber gazıyla müdahale etti. Gözaltına alınırken darp edilen beş kişinin götürüldükleri karakolda da dövüldüğü ileri sürüldü.

Ş.K.

10 Temmuz 2009'da Balıkesir'in Edremit İlçesi'ne bağlı Akçay Beldesi'nde iki polis memurunun, halk pazarında kendilerine oyuncak tabanca doğrultan karpuz satıcısı Ş.K.'yi (14) dövmesine tepki gösteren topluluğu dağıtmak isteyen polis memurları havaya ateş açıp eylemcilere biber gazı sıktı.

E.Ö.

11 Temmuz 2009'da İstanbul'un Sultangazi İlçesi'nde balkonda oturan eşi G.Ö.'yü el kol işaretleriyle taciz eden polis memurunu uyararak E.Ö.'nün polis ekibi tarafından polis otosuna zorla bindirilip darp edildiği öğrenildi. Kulak zarı patlayan E.Ö.'ye bir hafta iş göremez raporu verilirken, E.Ö. polis memurları hakkında suç duyurusunda bulundu.

Salih Tuna

Yeni Şafak Gazetesi Yazarı Salih Tuna 13 Temmuz 2009'da yazdığı yazısında 9 Temmuz

2009'da İstanbul'un Fatih İlçesi'nde oğlunu gezdirmek için Şehit Tevfik Fikret Karakolu'nun yanına yaklaştığı sırada polis memurları tarafından gerekçe gösterilmeksizin gözaltına alındığını, ameliyat olması nedeniyle ayakta durmaması gerekirken saatlerce ayakta bekletildiğini ve ardından kendisine trafik cezası kesildiğini ifade etti.

İsmail Aydoğdu

12 Temmuz 2009'da İstanbul'da Kâğıthane Parkı'nda arkadaşlarıyla bira içerken kimliği yanında olmadığı için tartıştığı polis ekibi tarafından elleri kelepçelenerek Alibeyköy'de götürüldüğü tenha bir yerde tekme tokat dövüldüğünü ve 69 TL para cezası kesildiğini savunan İsmail Aydoğdu (33) polis memurlarından şikâyetçi oldu.

Ö.K.

E.K.

B.B.S.

Adıyaman'da Kap Camii Mahallesi'ndeki, bir inşaatın yıkıntıları etrafında oynayan Ö.K. (12) ile kardeşi E.K. (8) ve B.B.S. (11), bölgede devriye görevi yapan polis ekibi tarafından 18 Temmuz 2009'da gözaltına alındı. Daha önce aynı mahalledeki bir inşaatın demirlerinin çalınarak hurdacıya satılması olayının faileri oldukları iddiasıyla gözaltına alınan 3 çocuk, Çocuk Şube Müdürlüğü'nün de hizmet verdiği Fatih Polis Karakolu'na götürüldü. Olayın duyulmasının ardından karakola giden çocuklardan Ö.K. ve E.K.'nin babası Ş.K. (37) ile B.B.S.'nin babası M.S.'nin (34), polis memurlarından bilgi almak istediği sırada hakarete maruz kalıp içeri alınmadığını ileri sürdü. Serbest bırakılmalarının ardından kendilerine hakaret ettiğini öne sürdükleri polis memurlarının, çocuklarına dayak attığını öğrendiklerini savunan iki baba, çocuklarla birlikte Cumhuriyet Savcılığı'na giderek suç duyurusunda bulundu.

3 Kişi

Şanlıurfa Belediyesi yıkım ekipleri, 20 Temmuz 2009'da çevik kuvvet polisleri eşliğinde kaçak yapıların bulunduğu Yenice Semtinde, daha önce tebligat yapılan ruhsatsız yapıların yıkı-

mına başladı. 250 polis, 100 zabıta ile 150 belediye personeli 130 ev ve işyerini yıktı. Yıkıma karşı çıkanlara polis ekiplerinin göz yaşartıcı biber gazıyla müdahalede bulunması üzerine çıkan olaylarda 3 kişi yaralandı, 7 kişi de gözaltına alındı.

12 Kişi

Çeşitli üniversitelerden rektörler ve akademisyenlerden oluşan Yükseköğretim Platformu, yükseköğretimin sorunlarını konuşmak üzere 25 Temmuz 2009'da toplandı. Milli Eğitim Bakanı Nimet Çubukçu'nun da katıldığı çalışmaya katılıp söz almak isteyen öğrencilerin talebinin kabul edilmemesi üzerine öğrenciler adına Ekin Can Kınık, çalıştaydaki akademisyenlere yazdıkları mektubu okudu. Açıklamanın ardından yapılan görüşmeler sonrasında öğrenciler adına Lütfi Usluer, Fatih Usta ve Emre Öztürk çalışmaya katıldı. Dışarıda kalan öğrencilere müdahale eden polis ekipleri ise, 12 öğrenciyi aşırı güç kullanarak gözaltına aldı.

Zekeriye Bildik

21 Temmuz 2009'da Adana'da Zekeriye Bildik (32), Adana Havalimanı'nda trafik polisleriyle konuştuğu sırada yanlarına gelen kirli sakallı ve şortlu bir kişi, "polislerle nasıl böyle konuşursun?" diyerek Bildik'in üzerine yürüdü. Polis memurlarına, "ben sizinle görüşüyorum. Bu vatandaşı uzaklaştırır mısınız" diyen Zekeriye Bildik ile polis memuru olduğu sonradan anlaşılan kişi arasında çıkan tartışmada İ.K.İ adlı polis memuru Zekeriye Bildik'i yumrukladı. Zekeriye Bildik, kendisine saldıran polis memurunun yanı sıra, kendisini korumadıklarını öne sürdüğü 2 trafik polisinden de şikâyetçi oldu.

Semra Aydın

Suat Aydın

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün 23 Temmuz 2009'da Erzurum'da bulunduğu sırada, Abdullah Gül'e çocuğunun ölümünde ihmalleri olduğunu iddia ettiği doktorlar hakkında şikâyet mektubu vermek isteyen Semra Aydın ve Suat Aydın durumu bir sivil polis memuruna anlattı. Polis memuru yardım edeceğini söyleyerek çifti iki kızlarıyla birlikte Gürcükapı

Polis Karakolu'na götürdü. Suat Aydın yaşadıklarını şu şekilde anlattı: "Cumhurbaşkanı Gül'ün Erzurum'dan ayrılacağı saate kadar gözaltında tutulacağımı duyunca, karakoldan çıkmak istedim. Polisler ellerime kelepçe takarak bana vurmaya başladılar. Olaya müdahale etmek isteyen eşime de vurdular. Çıkan arbedede küçük kızım İmranur'un gözü morardı. Biz ne yaptık? Tek suçumuz Cumhurbaşkanına bir mektup verecektik. Saat 09.30'da karakola aldılar, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün gitmesinden sonra saat 15.00 sıralarında serbest bıraktılar. Karakoldan çıkınca önce savcılığa sonrada İçişleri Bakanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü'ne şikâyet dilekçesi verdim."

5 Kişi

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın 18 Temmuz 2009'da İstanbul'da konvoyunun geçişi sırasında Unirock Festivali'nde "metali selamı" yapan 5 gencin, Başbakanlık korumalarının talimatıyla, "devlet büyüğüne saygısızlık" suçu işledikleri gerekçesiyle gözaltına alındığı ortaya çıktı. Rifat Emrah Altınyaz, Yusuf Şengül, Murat Uğurlu, İlhan Sözel ve İdil Tekin, 21 saat karakolda tutulduktan sonra Şişli Cumhuriyet Savcılığı'na serbest bırakıldı. Polislerin gözaltı süresince gençleri kelepçelediği ve gençlere disko ve Türk sanat müziği dinlettiği ileri sürüldü.

Hamiyet Dal

28 Temmuz 2009'da İzmir'in Konak İlçesi'ne bağlı Kadifekale Senti'ndeki İmariye Mahallesi'nde bir polis memurunun, Hamiyet Dal'ı ayağından vurduğu ileri sürüldü.

S.K.

30 Temmuz 2009'da Adana'da düzenlenen bir protesto gösterisine müdahale eden polis ekiplerinin açtığı ateş sonucu S.K.'nin (15) plastik mermi isabet eden sağ gözünü kaybettiği öğrenildi.

Yıldıray Kaya

Rıza Çilingir

31 Temmuz 2009'da Bursa'nın Nilüfer İlçesi'nde inşaat işçileri Yıldıray Kaya (32) ile Rıza Çilingir (34), kendilerine kimlik soran polis memurlarıyla tartıştıktan sonra polis memurları

tarafından dövüldüklerini savunarak 3 Ağustos 2009'da Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulundu.

Yıldıray Kaya ile Rıza Çilingir, iki polis memurunun yüzlerine biber gazı sıktığını ardından yere yatıp dövdüğünü ifade etti. Olayın sonrasında ise Yıldıray Kaya "20 gün iş göremez", Rıza Çilingir de "10 gün iş göremez" raporu aldı.

6 Kişi

2 Ağustos 2009'da Ankara'da Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Sakarya Caddesi'nde yemek yediği sırada Recep Tayyip Erdoğan'ı protesto ettikleri gerekçesiyle gözaltına alınan 6 öğrenci sevk edildikleri savcılık tarafından serbest bırakıldı. Öğrenciler protesto gösterisine müdahale sırasında, gözaltına alınırken ve Çankaya Karakolu'nda gözaltında kaldıkları süre boyunca darp edildiklerini açıkladılar.

Dilan Tunç

Mehmet Coşar

YDG-M'nin 4 Ağustos 2009'da Diyarbakır'da Kürt Sorunu'nun çözümüne ilişkin düzenlediği gösteriye polis ekiplerinin müdahale etmesi sonucu gözaltına alınan 11 kişiden Dilan Tunç (17) ile Mehmet Coşar 7 Ağustos 2009'da İnsan Hakları Derneği'nin (İHD) Diyarbakır Şubesi'nde yaptıkları basın toplantısında, gözaltındayken işkence ve kötü muamele gördüklerini açıkladılar.

Ferit Mutlu

Gökhan Sırmacı

İsmail Hakverdi

Çağrı Çevik

8 Ağustos 2009'da İzmir'de *Toprağın Sesi Gazetesi*'nin satışını yapan Ferit Mutlu, Gökhan Sırmacı, İsmail Hakverdi ve Çağrı Çevik'e, gazetenin satışının yasal olmadığı gerekçesiyle polis ekipleri tarafından gözaltına alınarak götürüldükleri Aktepe Polis Karakolu'nda işkence ve kötü muamele yapıldığı öğrenildi. 4 kişinin muayene için İzmir Adli Tıp Kurumu'na götürülürken üzerilerindeki giysilerin yırtılmış olduğu belirtildi. Gözaltına alınan 4 kişi 9 Ağustos 2009'da "görevli polis memuru-

na görevini yaptırmamak için direndikleri” suçlamasıyla tutuklanarak Kırklar F Tipi Cezaevi’ne gönderildi.

Dengiz Sönmez

5 Haziran 2009’da Ankara’da Eğitim-Sen üyesi öğretmenlerin taleplerini dile getirmek için yaptığı gösteriye biber gazı, göz yaşartıcı bomba ve copla müdahale eden polis ekiplerinin darbesine maruz kalan Öğretmen Dengiz Sönmez’in görme yetisini %20 oranında kaybettiği ve 5. ameliyatını geçireceği öğrenildi.

7 Kişi

10 Ağustos 2009’da Ankara’da, hem Bakanlar Kurulu’nun tüm üniversite öğrencileri için %8 zam kararı verdiği katkı kredisinin geri çekilmesi için hem de Bakanlar Kurulu’na katılmak için Başbakanlık’a giden ve orada gözaltına alınan 6 öğrencinin serbest bırakılması için Güvenpark’ın yanında bekleyen Genç-Sen üyesi öğrencilere polis ekiplerinin cop ve biber gazıyla yaptığı müdahalede 7 öğrencinin aşırı güç kullanımına maruz kaldığı ve vücutlarında izler oluştuğu öğrenildi.

Birgül Mızrak

Genç-Sen Merkez Yürütme Kurulu üyesi Birgül Mızrak, 10 Ağustos 2009’da Başbakanlık önünde gözaltına alınması sırasında darp edilmesi ve gözaltında tacize uğraması nedeniyle 16 Ağustos 2009’da Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı’na suç duyurusunda bulundu. Birgül Mızrak dilekçesinde, gözaltına alınırken darp edildiğini ve Çankaya İlçe Emniyet Müdürlüğü’nde “ince arama” adı altında tamamen soyularak tacize maruz kaldığını belirtti.

Yunus Pusa

16 Ağustos 2009’da İzmir’in Bayraklı İlçesi’nde evlerinin önünde bira içen bir grup ile polis ekipleri arasında çıkan tartışmada Yunus Pusa’nın, bir polis memurunun bira şişesiyle vurması nedeniyle göğsünden yaralandığı iddia edildi.

20 Kişi

18 Ağustos 2009’da Erzurum’da, Cumhuriyet Üniversitesi öğrencisi aynı zamanda Sivas Gençlik Derneği Girişimi üyesi 5 kişinin, 23

Mayıs 2008’de düzenlemek istedikleri “Ortak Düşman Amerika’dır” konulu sergi nedeniyle yargılanmalarına 2. Ağır Ceza Mahkemesi’nde başlandı.

“Yasadışı DHKP-C üyesi oldukları” ve “yasadışı örgüt propagandası yaptıkları” iddiasıyla TCK’nin 314/2. maddesi ve TMY’nin 7/2. maddesi uyarınca yargılanan 5 öğrenciye destek vermek amacıyla Erzurum Adliyesi önünde eylem yapan Gençlik Federasyonu üyelerine ise polis ekipleri müdahale etti. Basın açıklamasının yapıldığı esnada çevrede toplanan kalabalığın küfürlerine ve fiziki saldırısına maruz kalan 58 kişi polis ekiplerinin aşırı ve orantısız güç kullanması sonucu gözaltına alındı. Gözaltına alınanlardan 6’sının yaralı olduğu ve tedavilerinin sürdüğü öğrenildi.

21 Ağustos 2009’da Makine Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi’nde basın açıklaması yapan Gençlik Federasyonu üyeleri, 18 Ağustos 2009’da maruz kaldıkları müdahaleyi protesto ederek Şişli Cumhuriyet Başsavcılığı’na suç duyurusunda bulundu. Yapılan açıklamada fizikî müdahalenin araçta ve gözaltında da sürdüğü; öldürme tehdidi, hakaret ve küfürler eşliğinde darp edilen Gençlik Federasyonu üyelerinden 20’sinin, gözaltında işkence ve kötü muamele görmesi nedeniyle rapor aldığı belirtildi.

Ercan İregüz

12 Ağustos 2009’da Adana’da dolmuş şoförü Ercan İregüz (32), Adana İl Emniyet Müdürlüğü’ne bağlı Trafik Şube Müdürlüğü’nde görevli polis memuru M.Ş.’nin trafik kontrolünde kendisinden önce rüşvet istediğini, kendisinin bu duruma itiraz etmesi üzerine ise M.Ş.’nin biber gazlı, coplu saldırısına maruz kaldığını savundu. M.Ş.’yi şikâyet etmek için karakola giden Ercan İregüz’e ise karakolda bulunan polis memurlarının “siz Kürtsünüz, gidin dağa çıkın” dedikleri iddia edildi.

11 Kişi

19 Ağustos 2009’da ESP, İzmir’in Bornova İlçesi’ne bağlı Çamdibi Sementi’nde gerçekleştirdiği konsere katılım çağrısına müdahale eden polis ekiplerinin, ESP üyesi 11 kişiyi döverek

gözaltına alındığı ve 11 kişinin götürüldükleri karakolda da hakarete maruz kaldığı öğrenildi. Gözaltına alınanlar daha sonra "Kabahatler Kanunu'na uymadıkları" iddiasıyla 140'ar TL para cezası ödeyerek serbest bırakıldı.

Muhittin Gürhan

Hakkında açılan bir soruşturma kapsamında ifade vermek için 11 Ağustos 2009'da İstanbul'un Küçükçekmece İlçesi'ne bağlı İkitelli Semtindeki Şehit Zeki Kaya Polis Karakolu'na giden Muhittin Gürhan, karakolda polis memurları tarafından darp edildiğini savunarak 21 Ağustos 2009'da İHD İstanbul Şubesi'ne başvurdu.

Günay Candan

4 Ağustos 2009'da Tekirdağ'ın Çorlu İlçesi'nde çıkan bir kavgayı ayırmaya çalışan polis ekibinin sağ gözüne copla vurması sonucu kör olduğunu savunan Günay Candan (35), 2 polis memuru hakkında 24 Ağustos 2009'da suç duyurusunda bulundu.

V.L.

24 Ağustos 2009'da Adıyaman'da V.L.'nin (16) Terörle Mücadele Şubesi'ne bağlı polis ekibi tarafından darp edildiğini öne süren V.L.'nin ailesi Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulundu.

3 Kişi

24 Ağustos 2009'da Diyarbakır'da trafik kontrolü yapan polis ekibinin durdurduğu bir araçta bulunan 3 kişiyi çıkan tartışma sonucu havaya ateş açarak ve darp ederek gözaltına aldığı öğrenildi.

S.B.

O.D.

H.S.

İ.K.

15 Ağustos 2009'da Adana'da, PKK'nin 15 Ağustos 1984'te ilk silahlı eylemlerine başlamasının yıldönümünde eylem yapan gruba müdahale eden polis ekibinden Ferdi Özkan (24) bıçaklanarak yaşamını yitirmesinin ardından düzenlenen operasyonda tutuklanan S.B. (15),

O.D. (16), H.S. (17) ve İ.K.'nin gözaltında ve cezaevinde işkence gördüğü çocukların aileleri tarafından iddia edildi.

Bedir Targün

6 Eylül 2009'da Adıyaman'da, sivil polis memuru K.A.'nın, Adıyaman Emniyet Müdürlüğü'ne ait otomobille Adıyaman Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi'ne girmesini "park etmenin yasak olduğu" gerekçesiyle engelleyen üniversitenin özel güvenlik görevlisi Bedir Targün (27) ile polis memuru K.A. arasında çıkan kavgada K.A.'nin Bedir Targün'ü darp ettiği öğrenildi. Olayı doğrulayan Adıyaman Emniyet Müdürü Mehmet Bilici, polis memuru K.A. hakkında soruşturma başlatıldığını bildirdi.

Osman Kıtırmir

Muhammet Kıtırmir

Ahmet Kıtırmir

9 Eylül 2009'da Şanlıurfa'da trafikte bir polis otomobili önlerinde el arabasıyla ilerleyen ve hamallık yapan 3 kişiden hızlı gitmelerini istedi. Araçta bulunan 3 kişilik polis ekibinin, el arabasının yüklü olması nedeniyle hızlı ilerlememesinden dolayı Osman Kıtırmir, Muhammet Kıtırmir ve Ahmet Kıtırmir'den kimliklerini göstermelerini istemesi üzerine polis memurlarıyla hamallar arasında tartışma çıktı. Tartışmanın şiddetlenmesi üzerine polis ekibi 3 hamalı ve onlara destek veren 2 esnafı biber gazı sıkıp ve copla dövdükten sonra gözaltına aldı. Polis memurlarının olayı izleyenleri de biber gazıyla dağıtırken 5 kişinin "görevli polis memuruna mukavemet ettikleri" suçlamasıyla tutuklanmaları talebiyle savcılığa sevk edilecekleri öğrenildi.

6 Kişi

Van'ın Çaldıran İlçesi'ne bağlı Yukarı Cillé (Çilli) Köyü'nde yaşayan ve İran sınırında mazot kaçakçılığı yaparak geçimini sağlayan köylüler, 5 Eylül 2009'da Onur Tepe Karakolu'nda görevli askerler tarafından yakalanıp gözaltına alındıktan sonra işkence ve kötü muameleye maruz kaldıklarını savunarak İHD Van Şubesi'ne başvurdu.

İHD Van Şubesi'ne başvuran köylüler son bir hafta içinde 6 kişinin askerler tarafından işkence ve kötü muameleye maruz kaldığı iddia ileri sürdü. Köylüler askerlerin kazma ve kürek saplarıyla kendilerine saldırdığını aktardı.

Mağdurlardan Ömer Çiftçi (30), Onur Tepe Karakolu'nda görevli askerler tarafından yakalandıklarını belirterek, "benimle birlikte yakalanan Yılmaz Baykara, Feyat Çelik, Battal Yıldız, Nedim Kara ve Mustafa Çiftçi'yle beraber karakolda işkenceye maruz kaldık, yakalandığımız yerde yaklaşık iki saat dövdüler, bir kaç defa bayılıp ayılmışım. Son olarak kendime geldiğimde 'üsteğmen geldi' dediler. Ben açıkçası biraz sevindim beni bu işkenceden kurtarır diye. Ancak bu sefer o vurmaya başladı. Kazma sapıyla beni dövdü. Yere düştükten sonrada tekmelerle dövmeye başladı. Üsteğmen, 'bakın öldüyse dereye atın ölmediyse arabaya atıp karakola getirin' dedi. Beni attılar arabaya karakola götürdüler. Ayağımı hissetmiyordum. Kamyon üzerimden geçmiş gibiydi. Beni karakolda araçtan indirirken küfür ve hakaretler ederek yine dövmeye başladı. Karakol önünde bulunan bayrak direğine bağladılar beni. Üzerime su döktüler, gece olduğu için çok üşüyordum. Sabaha kadar direkte bağlı halde bıraktılar" dedi.

Yılmaz Baykara ise, bir önce yine aynı karakola bağlı askerler tarafından ayağının kırıldığını, 3 gün önce de kaba dayaktan geçirildiğini söyledi.

Battal Yıldız, 3 gün önce aynı karakol askerleri tarafından yakalanarak işkence ve kötü muameleye maruz kaldığını iddia etti. Battal Yıldız, askerler tarafından yakalandıktan sonra kazma ve kürek saplarıyla dövüldüğünü sonra sadece başı dışarıda kalacak şekilde toprağa gömüldüğünü ileri sürdü. Gömdükten sonra atların birbirine bağlanarak başının üzerinde geçmesi için üzerine sürüldüğünü ileri sürdü.

Nedim Kara, 5 gün önce yakalandığı belirterek yakalandıktan sonra kazma ve kürek ile dövüldüğünü kendine geldiğinde asker köpeklerinin yanı başında beklediğini ifade etti.

Nedim Kara "sürekli köpekleri benim üzerime saldırtıyorlardı. Bu durum saatlerce devam etti.

Köpek birçok yerimi ısırды. Köpekleri saldırtırken askerler hepsi gülüşüyorlardı. Beni sabaha kadar direğe bağlı şekilde bıraktılar" dedi.

Mustafa Çiftçi verdiği dilekçede "beni direğe bağladıktan sonra askerler karşıda sıraya dizilerek plastik mermilerle bana ateş açıyorlardı. Bacağıma ve karnımdan vurdular. Çok acı çekiyordum. Saatlerce işkencede kaldım" dedi.

Çağrı Gedik

18 Eylül 2009'da İHD Ankara Şubesi'nde bir basın toplantısı düzenleyen Sincan İşçi Derneği üyesi Çağrı Gedik, sivil polis otosuna zorla bindirildiğini ve ajanlık yapmasını kabul etmediği takdirde kendisine ve ailesine her şeyin olabileceği yönünde tehdit edildiğini savundu.

Ali Öztürk

26 Eylül 2009'da Muş'un Malazgirt İlçesi'nin Konakkuran Beldesi'ne bağlı Bahçe Köyü'nde iki aile arasında çıkan kavgaya jandarma ekiplerinin müdahalesi sırasında bir uzman çavuşun, Ali Öztürk'ü sopayla dövdüğü öğrenildi. Kafasına aldığı darbelerle yaralanan Ali Öztürk'ün Muş Devlet Hastanesi'ne kaldırıldığı belirtildi.

7 Kişi

Adana'nın Seyhan İlçesi'nde 13 Eylül 2009'da bir markete molotofkokteyli attıkları iddiasıyla gözaltına alınan 7 kişiden K.B. (18), götürüldükleri Şakirpaşa Karakolu'nda polis memurlarının yapılan suçlamaları kabul etmeleri için gözaltına alınan 7 kişiye işkence ve kötü muamele yaptıklarını belirterek 17 Eylül 2009'da İHD Adana Şubesi'ne başvurdu.

7 Kişi

18 Eylül 2009'da Kırklareli'nde bulunan Gazi Osman Paşa Barınma ve Kabul Merkezi'nde çıkan yangının ardından çıkan olaylara kamp yetkilileriyle polis ekiplerinin coplu ve biber gazlı müdahalesi sonucu 7 mültecinin yaralandığı açıklandı.

Mehmet Sait Özbadem

Adana'nın Ceyhan İlçesi'nde, gazete dağıtımını yapmaması için kolluk güçleri tarafından

ölümle tehdit edildiğini savunarak 17 Eylül 2009'da İHD Adana Şubesi'ne başvuran *Azadiya Welat Gazetesi* çalışanı Mehmet Sait Özbadem 19 Eylül 2009'da gözaltına alındı.

M. Emin Toy

Adem Birden

Şanlıurfa'dan Ankara'nın Polatlı İlçesi'ne çalışmak için giden mevsimlik 2 Kürt işçinin, 21 Eylül 2009'da polis ekibinin yaptığı kimlik kontrolü sırasında polis ekibinin fizikî şiddetine ve polis ekibinin kışkırtması sonucu çevrede bulunanların linç girişimine maruz kaldığı öğrenildi. Daha sonra gözaltına alınarak Polatlı Polis Merkezi'ne götürülen işçilerden M. Emin Toy, elleri kelepçeli olduğu halde polis memurları tarafından dövüldüğünü savundu.

İşçilerden M. Emin Toy'un (23) kolunun, Adem Birden'nin (26) ise bacağına kırıldığı belirtilirken "görevli polis memuruna mukavemet ettikleri" iddiasıyla haklarında suç duyurusunda bulunulan M. Emin Toy ile Adem Birden'in İHD Şanlıurfa Şubesi'ne başvurduğu öğrenildi.

Malik Özkoca

Sevda Kurban

28 Eylül 2009'da Malatya'da *Yürüyüş Dergisi*'nin satışını yapan Malik Özkoca ve Sevda Kurban gözaltına alındı. Dergi hakkında toplatma kararı olduğu gerekçesiyle gözaltına alınan 2 kişinin tutuldukları Sümer Karakolu'nda işkence ve kötü muameleye maruz kaldığı ve Malatya Devlet Hastanesi'ne kaldırıldıkları ileri sürüldü.

Evrım Konak

28 Eylül 2009'da Tunceli'de polis ekiplerinin kimlik kontrolü yapmasına itiraz eden Evrim Konak'ın polis ekiplerinin fizikî müdahalesine maruz kaldığı, darp edildiği ve kesici bir aletle yaralandığı ileri sürüldü.

4 Kişi

30 Eylül 2009'da Dokuz Eylül Üniversitesi'nin akademik yılı açılışına katılmak üzere İzmir'e gelen Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ı Konak Meydanı'nda protesto etmek için kendilerini Saat Kulesi'ne zincirleyen SGD üyesi Nazan

Akkuş, Yurdum Dönder, İlker Ateş, Esra Ayyıldız adlı 4 kişi gözaltına alındı. Gözaltına alınanların Kemeraltı Polis Karakolu'na götürüldükleri esnada darp edildikleri ileri sürüldü.

E.G.

Ankara'da Ayrancı Ticaret Meslek Lisesi öğrencisi E.G. 30 Eylül 2009'da okul bahçesinde arkadaşıyla otururken yanına gelen "Okul Polis Projesi" kapsamında Ayrancı Ticaret Meslek Lisesi'nde görev yapan "okul polisi" M.A.'nın okulun öğrencisi olmadığı iddiasıyla kendisini dövdüğünü söyledi. Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nden rapor alan E.G., Eğitim-Sen 2 Nolu Şubesi'nde 1 Ekim 2009'da yaptıkları basın açıklamasıyla olayı duyurduktan sonra savcılığa suç duyurusunda bulundu.

Güney Tuna

İstanbul'un Avcılar İlçesi'nde 3 Ekim 2009'da Mustafa Burcu Parkı'nda oturan arkadaş grubuyla grubun parkı terk etmesini söyleyen polis ekibi arasında çıkan tartışmada polis ekipleri Güney Tuna'yı (21) dövdü. Aldığı darbelerin etkisiyle yere yığılan Güney Tuna'yı gözaltına alarak Avcılar Merkez Karakolu'na götürülen polis ekibinin Güney Tuna'yı karakolda da dövdüğü iddia edildi. Serbest bırakıldıktan sonra fenalaşarak hastaneye kaldırıldı.

Olayla ilgili ifadesi alınan sekiz polis memurundan birinin 5 Ekim 2009'da tutuklandığı öğrenilirken konuyla ilgili açıklama yapan Güney Tuna'nın babası Cengiz Tuna karakolda oğluna darp edilmediğine dair zorla kâğıt imzalatırıldığını söyledi.

Olaydan sonra götürüldüğü hastanede Güney Tuna'ya "darp izine rastlanmamıştır" raporu veren Doktor E.E. raporu Güney Tuna'yı hastaneyi getiren polis ekibinin zorlamasıyla verdığını 7 Ekim 2009'daki ifadesinde ileri sürdü.

Güney Tuna'yı (21) döven polis memuru Muhammed Bağcı hakkında "işkence", "eziyet" ve "adam yaralama" suçlarından 18 yıla kadar hapis cezası istemiyle dava açıldı. Dosya suçun kapsamı nedeniyle Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesi'nde gönderilirken; soruşturmayı tamamlayan savcılık yedi polis memuru hakkında "görevlerini ihmal ettikleri" gerekçesiyle,

Güney Tuna'ya "sağlam raporu" veren doktor hakkında ise "görevini kötüye kullandığı" gerekçesiyle dava açtı

Polis memuru Muhammed Bağcı'nın 30 yıl hapis cezası istemiyle, Güney Tuna'ya "sağlam raporu" veren Doktor Ergin Ertan'ın ise 8 yıl hapis cezası istemiyle aynı olayda "görevlerini ihmal ettikleri" suçundan haklarında dava açılan beş polis memuruyla birlikte Bakırköy 7. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanacağı öğrenildi.

Hafize Toprak

Adana'nın Ceyhan İlçesi'nin girişinde jandarma ekibinin kendileri için çalışmasına ve kendilerine bilgi aktarmasını istediğini savunan Hafize Toprak (24) gözaltında tutulduğu iki gün süresinde sözlü tacize ve hakarete maruz kaldığını 7 Ekim 2009'da ileri sürdü. Hafize Toprak yaşadıklarını şu şekilde anlattı: Komutan bana 'sen DTP'ye rahat girip çıkıyorsun. Bize istediğimiz bilgileri çok rahat getirebilirsin. Bildiklerini bize anlat. Biz seni kazanmak istiyoruz. Elimizde görüntülerin var. Kabul etmesen ailen bundan zarar görecek' diyerek beni tehdit etti. Son bir haftadır baskılar arttı. Her an gözaltına alınabilirim diye korkudan eve dahi gidemiyorum."

Jehat Kaplan

İstanbul'un Bahçelievler İlçesi'nde 6 Ekim 2009'da yolda Ahmet Kaya'nın şarkısını söyleyerek yürüyen Jehat Kaplan'ı durduran polis ekibinin Ahmet Kaya'nın şarkısını söyleyen Jehat Kaplan'a sinirlenerek Jehat Kaplan'ı darp ettiği öğrenildi. Burnu kırılan Jehat Kaplan'ın "beş gün iş göremez" raporu aldığı bildirildi.

Sırrı Keleş

Ankara'da kapatılan DTP'nin Mamak İlçe Örgütü yöneticisi Sırrı Keleş 6 Ekim 2009'da polis ekiplerinin fiziki müdahalesine maruz kaldığını savunarak 7 Ekim 2009'da İHD Ankara Şubesi'nde basın açıklaması yaptı. Sırrı Keleş yaptığı açıklamada şunları dedi: "Sabaha karşı aracımın işe gitmek için yoldayken karşıdan el feneriyle işaret edildiğini gördüm. Ancak o bölge uyuşturucu çetelerinin faaliyet gösterdiği bir yer olduğu için durmadım. Bir süre sonra

arkamdan bir polis ekibi beni durdurdu. Araçtan inmemi söyledi. Araçtan indikten sonra neden durmadığımı sordular, hakaretler ederek. Bende bu bölgenin tehlikeli olduğunu ve çekindiğim için durmak istemediğimi ifade ettim. Ardından kimlik kontrolü ve GBT uygulaması yaptılar. Araca binerken hakaretler etmeye devam ettiler. Ben bütün bunlara rağmen karşılık vermedim. Aracın içindeyken çok yoğun bir şekilde yüzüme ve aracın içine biber gazı sıktılar ve beni bu halde bıraktılar. Daha sonra bir arkadaşımı aradım ve onunla birlikte hastaneye gittim. Hastaneden yaşadığım gazlı saldırıyla ilgili bir rapor aldım."

Ömer Yener

Adana'da öğrenci servisi şoförlüğü yapan emekli polis memuru Ömer Yener (49), 8 Ekim 2009'da yol verme tartışması yüzünden sivil polis memuru E.Y.'nin kendisini araçtan indirerek dövdüğünü ardından götürüldüğü karakolda sekiz saat bekletildikten sonra serbest bırakıldığını ileri sürdü.

Mervan Orbey

Abdullah Öcalan'ın 9 Ekim 1998'de Suriye'den çıkarılmasını 9 Ekim 2009'da Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde protesto eden gösterilere katılan ve gözaltına alınan yedi kişiden Davut Özerli, Kadir Akdoğan, Nimetullah Azat "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet ettikleri" ve "kolluk güçlerine görevini yaptırmamak için direndikleri" iddialarıyla 10 Ekim 2009'da tutuklandılar. Gözaltına alınanlardan Mervan Orbey'in gözaltına alınırken kolluk güçlerinin burnunu kırdığını belirtmesi üzerine Mervan Orbey mahkeme tarafından Yüksekova Devlet Hastanesi'ne gönderildi. Mervan Orbey'in yapılan tetkiklerin ardından iç kanama geçirdiği belirlendi.

M.O.

Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde 9 Ekim 2009'da meydana gelen olaylar sırasında çalıştığı işyerini kapattığı için darp edilerek gözaltına alınan M.O.'nun (15), gözaltında tutulduğu bir saatin ardından dövülerek serbest bırakıldığı öğrenildi. Tedavi gördüğü hastaneden 12 Ekim 2009'da taburcu olan M.O. kendisini darp

eden polis memurları hakkında suç duyurusunda bulundu.

12 Kişi

Halkevleri üyelerinin Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin yaptığı su zammını protesto etmek için 13 Ekim 2009'da belediye binasının önünde imza toplamak istemelerine polis ekiplerinin müdahale etmesi sonucu Halkevleri üyesi 12 kişi darp edilerek gözaltına alındı.

5 Çocuk

İstanbul'un Bahçelievler İlçesi'nde 7 Ekim 2009'da 70. Yıl Tedavi Hastanesi'nin bahçesinde oturan beş çocuğun bahçeye gelen polis ekibince dövüldüğü, bir çocuğun ağzına cop sokulmaya çalışıldığı öğrenildi.

Çocukların aileleri aracılığıyla polis memurları hakkında suç duyurusunda bulunduğu belirtilirken çocuklardan birine verilen adli tıp raporuna göre, çocuğun yüzünde, omzunda, el parmaklarında, diz kapağında ve ayak bölgesinde morluk, ödem, hareket kısıtlılığı ve sıyrık bulunduğu tespit edildi.

Efe Şahin Doğan

Kocaeli'nin Gebze İlçesi'nde 12 Ekim 2009'da oturduğu sitenin içinde bir bankta sevgilisiyle sohbet eden Efe Şahin Doğan (18), bahçeye gelen iki polis memurunun sevgilisiyle oturmasını bahane ederek kendisini darp ettiğini ileri sürdü. Efe Şahin Doğan'ın vücudunda darp nedeniyle kızarıklıklar oluştuğu belirtildi. Kafasında ödem oluşan Efe Şahin Doğan darp raporu alınırken, baba Bekir Doğan savcılığa suç duyurusunda bulundu.

Yusuf Uzun

İstanbul'un Avcılar İlçesi'nde 24 Eylül 2009'da aralarında borç ilişkisi bulunan Yusuf Uzun'la polis memuru Mikail Gökbulut arasında çıkan tartışmanın kavgaya dönüşmesi sonucu Yusuf Uzun, Mikail Gökbulut ve polis memuru arkadaşları tarafından dövüldü.

Hastaneden aldığı darp raporuyla polis memurları hakkında suç duyurusunda bulunmaya hazırlanan Yusuf Uzun'un davacı olmaması

yönünde tehdit edildiği öğrenildi (Günlük, 18 Ekim).

Yavuz Kemal Avcı

Ardahan'da 15 Ekim 2009'da kayıp bir köpeği arayan polis ekiplerinin evini aramasına izin vermeyen Yavuz Kemal Avcı (55) gözaltına alındı. Yavuz Kemal Avcı, gözaltında tutulduğu polis merkezinde bir polis memurunun kendisini darp ederek kaşının açılmasına yol açtığını ileri sürerek suç duyurusunda bulundu.

Meltem Şahin

Antalya'nın Kaleiçi Semtinde kavgaya karıştığı iddiasıyla 19 Ekim 2009'da gözaltına alınan Meltem Şahin (39), götürüldüğü Yenikapı Polis Merkezi'nde dövüldüğünü öne sürdü. Meltem Şahin, gözüne biber gazı da sıkıldığını belirtirken o sırada Yenikapı Polis Merkezi'nde bulunan bir kişi Meltem Şahin'in darp edilmesini cep telefonu ile kaydetti.

Gökben Keskin

Yılmaz Selçuk

Avrupa'nın çeşitli kentlerinden Kürt Sorunu'nun çözümüne katkı sunmak amacıyla Türkiye'ye gelmesi planlanan fakat ertelenen Barış Grubu'nun karşılanması için hazırlanan bildirimleri 22 Ekim 2009'da İstanbul'un Esenler İlçesi'nde dağıtırken gözaltına alınan ESP üyesi Gökben Keskin ve Yılmaz Selçuk, Üçyüzlü Polis Karakolu'nda işkence ve kötü muameleye maruz kaldıklarını açıkladı.

İHD İstanbul Şubesi'nde 24 Ekim 2009'da konuyla ilgili açıklama yapan Gökben Keskin, "düşünce ve ifade özgürlüğü kapsamında bildiri dağıttığımızı ifade etmemize rağmen gözaltına alındık. Bizi gözaltına alarak başlattıkları keyfi uygulamaları karakolda da sürdürdüler. Arama yapmak bahanesiyle beni ve arkadaşım Yılmaz'ı iki ayrı odaya geçirdiler. Çantamı arayan kadın polis, ince arama yapmak için üzerimdekileri çıkarmamı söyledi. Bu uygulamayı reddedip bu uygulamaya hakları olmadığını söyledim. Bunun üzerine 'ağzına şarjör boşaltırım' denilerek ölümle tehdit edildim" dedi.

Gökben Keskin açıklamasını şöyle sürdürdü: “Gayrihukukî uygulamayı kabul etmemem üzerine zorla alt kata indirildim. Orada üstüme çıkan polisler, 45 dakika süren ince arama işkencesini kendi aralarında mola vererek uyguladılar. 15 dakika boyunca iç çamaşırlarım giyinik vaziyette bekletildikten sonra kaba dayak eşliğinde iç çamaşırlarımı çıkartarak vajinal bölge dahil arama yaptılar. Vajinal, göğüs, bacak ve karın bölgesine sürekli darbeler vurdular, tacizde bulundular.”

Özkan Kuru

Kerem Alhan

Onur Birgül

İstanbul’un Beyoğlu İlçesi’nde 23 Ekim 2009’da “içki içtikleri” iddiasıyla gözaltına alınan Özkan Kuru, Kerem Alhan ve Onur Birgül götürüldükleri Beyoğlu Polis Karakolu’nda darp edildiklerini ileri sürdü. “Hırsızlık yaptıkları” iddiasıyla mahkemeye sevk edilen üç kişi serbest bırakılırken Özkan Kuru, Kerem Alhan ve Onur Birgül, protesto mitinglerine katıldıkları için kendilerine baskı yapıldığını söyledi.

Şahabettin Yalçinkaya

Orhan Akyürek

Cihan Meşe

Rıdvan Akyürek

Van’ın Özalp İlçesi’nden İran’a “yasadışı yollardan geçtikleri” gerekçesiyle 25 Ekim 2009’da Kurudere Jandarma Karakolu tarafından gözaltına alınan Şahabettin Yalçinkaya, Orhan Akyürek, Cihan Meşe ve Rıdvan Akyürek adlı dört kişiye karakolda işkence ve kötü muamele yapıldığı ileri sürüldü. İran’a “yasadışı yollardan geçtikleri” iddiasıyla 25 Ekim 2009’da İran askerlerinin açtığı ateş sonucu bir kişi ölürken, gözaltında işkence ve kötü muameleyle maruz kalan dört kişi, jandarma karakolu görevlileri hakkında suç duyurusunda bulunacaklarını ifade ettiler.

Özcan Aslan

İstanbul’un Ümraniye İlçesi’nde 24 Ekim 2009 gecesi arkadaşını evine bırakan Özcan Aslan

(20) arabasına giderken duyduğu silah sesleri üzerine yere oturdu. “Hırsız olduğu” iddiasıyla yanına gelen polis ekibi tarafından dövülerek gözaltına alınan Özcan Aslan Ümraniye Merkez Karakolu’na götürüldü. Karakolda da darp edilen Özcan Aslan’ın yaralı halde kaldırıldığı hastanede de polis memurları tarafından dövüldüğü Özcan Aslan’ın vücudunda meydana gelen yaralanmaların polis memurları tarafından “yere düştü” şeklinde açıklandığı öğrenildi. Özcan Aslan polis memurları hakkında suç duyurusunda bulundu.

Cafer Ağacanoğlu

Hakkâri’de sağlık ocağında memur olarak çalışan Cafer Ağacanoğlu (29), 25 Ekim 2009’da trafikte tartıştığı trafik polisleri tarafından dövüldüğünü iddia ederek Cumhuriyet Başsavcılığı’na suç duyurusunda bulundu. Vücudunun çeşitli yerlerinde darp izi oluşan Ağacanoğlu’na 2 gün “iş göremez” raporu verildi.

Özkan Gerçek

Ömer Adıgüzel

İstanbul’un Avcılar İlçesi’nde 8 Kasım 2009’da kimlik kontrolü yapan polis ekiplerinin “dur” ihtarına uymadıkları iddiasıyla açtığı ateşe Özkan Gerçek ve Ömer Adıgüzel adlı iki kişinin karşılık vermesi üzerine çıkan çatışmada Ufuk Eren (27) adlı polis memuru ve Özkan Gerçek ve Ömer Adıgüzel yaralanmıştı. Yaralı olarak yakalanan Özkan Gerçek ve Ömer Adıgüzel’in hastaneye götürülmeden önce olay yerinde 45 dakika bekletildiği ardından Avcılar Karakolu’na götürüldükleri ve bu sırada işkence ve kötü muamele maruz kalmaları sonucu Ömer Adıgüzel’in bacağının kırıldığı, Özkan Gerçek’in de vücudunda morluklar oluştuğu öğrenildi.

Kurtuluş Bozkurt

Atatürk Havalimanı’nda 11 Kasım 2009’da, iki polis memurunun, tartıştıkları Kurtuluş Bozkurt’u darp ettikleri ileri sürüldü. Bakırköy Devlet Hastanesi’nden darp raporu alan Kurtuluş Bozkurt’un, iki polis memuru hakkında suç duyurusunda bulunduğu belirtildi.

H.K.

Adana'da 20 Kasım 2009'da çalıştığı lokantadan gözaltına alınan H.K.'ye (15) götürüldüğü Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şubesi'nde işkence ve kötü muamele yapıldığı öğrenildi.

H.K., "Şubede kolumu bükerek dövmeyle başladılar. Daha sonra birisi geldi ve bana 'senin suçun nedir?' diye sordu. Ben de bir suçum olmadığını, şüpheli olarak getirdiklerini söyledim. Bana 'nasıl suçun yok, mahallede yapılan eylemlerde senin de görüntülerin var' dediler. Ben de kabul etmedim. Daha sonra bana bazı görüntüler gösterdiler. Gösterdikleri görüntülerden kimleri tanıdığımı sordular. Ben de 'kimseyi tanımıyorum' dedim. Bunun üzerine beni yine dövdüler" diyerek polis memurlarının bilgi vermesi halinde kendisine para vereceklerini söyledi.

3 Kişi

İstanbul'un Beyoğlu İlçesi'nde 30 Kasım 2009'da bir barda eğlenen üç kişinin, bar çıkışında sendeleyerek yürüdükleri ve birbirlerine "How are you?" diye seslendikleri için önce sivil polis memurları tarafından, ardından götürüldükleri ıssız bir alanda Beyoğlu İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı polis ekibi tarafından dövülerek iddia edildi. Olaya ilişkin üç kişinin Beyoğlu Emniyet Müdürlüğü hakkında suç duyurusunda bulunduğu öğrenildi.

Yılmaz Koç**Ali Hıdır Koç**

Mersin'de, "tehlikeli araç kullanmak" ve "ruhsatsız silah bulundurmak" suçlamasıyla 15 Ağustos 2009'da gözaltına alınan Yılmaz Koç (28) ile Ali Hıdır Koç'un (24), götürüldükleri Cumhuriyet Polis Merkezi'nde polis memurları tarafından dövüldüklerinin karakolun güvenlik kameralarınca kaydedildiği 3 Aralık 2009'da öğrenildi. Savcılık tarafından serbest bırakılan Yılmaz Koç ve Ali Hıdır Koç'un dayak izlerinin fotoğraflarıyla birlikte polis memurları hakkında suç duyurusunda bulundu. Soruşturma sürerken kamera görüntülerinin de ortaya çıkması üzerine bir açıklama yapan Mersin Valisi Hüseyin Aksoy, olaya karışan iki polis memurunun açığa alındığını söyledi.

Ümit Ulaş

İstanbul Barosu'nun 4 Aralık 2009'da yaptığı açıklamaya göre, Avukat Ümit Ulaş 29 Kasım 2009 gecesi iki sivil polis memuru tarafından Sıraselviler Caddesi'nde gözaltına alınarak götürüldüğü Taksim Polis Merkezi'nde darp edildi. Ümit Ulaş'a "darp raporu" verilirken aynı gün bir başka avukatın da gözaltına alınarak darp edildiği ileri sürüldü.

Yılmaz Kuşçu

Kocaeli'nin Körfez İlçesi'nde 7 Aralık 2009'da üzerinde kimliği olmayan Yılmaz Kuşçu'nun (41) kimlik kontrolü yapan 10 polis memuru tarafından dövülmesi sonucu komaya girdiği öğrenildi. Derince Devlet Hastanesi'nde yoğun bakımda tutulan Yılmaz Kuşçu'nun hayatı tehlikeyi atlattığı söylenirken Yılmaz Kuşçu'nun ailesinin polis memurları hakkında suç duyurusunda bulunacağı bildirildi.

Ahmet Geren

Ağrı'nın Doğubayazıt İlçesi'nde 10 Aralık 2009'da ticaret yapmak için gittiği Gürbulak Sınır Kapısı'nda görevli memurlarla tartışan Ahmet Geren (30), sınır kapısında görevliler tarafından tartaklandı. Burnu kırılan Ahmet Geren daha sonra Gürbulak Hudut Karakolu'na götürüldü. Burada kaba dayığa maruz kalan Ahmet Geren çıkarıldığı Doğubayazıt Cumhuriyet Savcılığı tarafından tutuklanarak Doğubayazıt Cezaevi'ne gönderildi.

H.K.

Diyarbakır'ın Silvan İlçesi'nde DTP'nin kapatılmasını protesto etmek amacıyla 11 Aralık 2009'da düzenlenen gösteriye katıldığı gerekçeyle gözaltına alınan ve vücudunun sağ tarafından felç hastası olan H.K.'nin (16) gözaltına alınırken darp edildiği ve götürüldüğü İlçe Emniyet Müdürlüğü'nde de psikolojik işkenceye maruz kaldığı ileri sürüldü.

Musa Ayhan

Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde DTP'nin Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılmasını protesto etmek amacıyla 13 Aralık 2009'da yapılan gösteriye müdahale eden kolluk güçlerinin kameralar önünde Musa Ayhan'ı darp

ettiği belirlendi. Musa Ayhan'ın tedavi edilmeden gözaltına alınan altı kişiyle birlikte İlçe Emniyet Müdürlüğü'nde gözaltında tutulduğu ileri sürüldü.

B.K.

İstanbul'da DTP'nin Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılmasını protesto etmek amacıyla 13 Aralık 2009'da yapılan gösteriye kolluk güçlerinin müdahalesi sırasında sağ gözüne sert bir cisim çarpan B.K. (15) görme yetisini kaybetti.

Ü.T.

Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde DTP'nin kapatılmasını 15 Aralık 2009'da protesto eden gruba müdahale eden polis ekiplerinin eğitim gördüğü rehabilitasyon merkezine giden zihinsel engelli Ü.T.'yi (17) "eylemci olduğu" gerekçesiyle dövdüğü öğrenildi. Gözaltına alınarak İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne götürülen Ü.T.'nin, babasının Ü.T.'nin engelli olduğuna dair raporu getirmesinin ardından sekiz saat sonra serbest bırakıldığı Ü.T.'nin babası tarafından açıklandı. Ü.T.'nin aldığı dipçik darbeleri nedeniyle vücudunda kırıklar oluştuğu ve sürekli kusturğu ileri sürüldü.

Irmak

İstanbul'un Merter Bölgesi'nde yaşayan arkadaşını 13 Aralık 2009 gecesi ziyarete giden Irmak adlı travesti, evine gitmek için taksi beklerken iki polis memurunun kendisini nedensiz olarak yere yatırarak kelepçelediğini ve dövdüğünü ardından götürüldüğü Merkez Efendi Polis Karakolu'nda da dövüldüğünü açıklayarak polis memurları hakkında suç duyurusunda bulundu. Irmak, 14 Aralık 2009'da sabah saatlerinde "görevli polis memuruna mukavemet ettiği" ve "kamu malına zarar verdiği" iddiasıyla hakkında tutanak tutulduktan sonra serbest bırakıldığını söyledi.

S.M.

M.D.

İstanbul'da 13 Aralık 2009'da üzerlerinde kimlik bulunmadığı için "şüpheli şahıs" olarak gözaltına alınan S.M. (15) ile M.D.'nin (12) 75. Yıl Polis Karakolu'na götürülürken, polis

memurları tarafından çocukların bindirildiği ticarî taksinin şoförüne aracın içinde dövdürüldüğü öğrenildi. Çocuklardan S.M.'nin karakolun başka bir odasına götürülerek dövülmesi nedeniyle S.M.'nin her iki kolunun da kırıldığı ve karakolda kendisine zorla imzalatılan ifadeler nedeniyle tutuklandığı öğrenildi.

Ali Haydar Karaçam

İstanbul'un Başakşehir İlçesi'nde 10 Aralık 2009'da yolda yürürken sivil polis ekibi tarafından kaçırılan Ali Haydar Karaçam, gözaltında yaşadıklarını 16 Aralık 2009'da İHD İstanbul Şubesi'nde düzenlenen basın toplantısında açıkladı. Zorla gözaltına alınarak polis otomobiline zorla bindirildiğini ifade eden Ali Haydar Karaçam, öldürülmekle tehdit edildiğini ve dövüldüğünü yedi saat sonra ise hakkında işlem yapılmadan serbest bırakıldığını söyledi.

Avni Erdem

Van'da DTP'nin kapatılmasını protesto etmek için 12 Aralık 2009'da düzenlenen yürüyüşe müdahale eden polis ekiplerinin bir lokantaya girerek lokantada yemek yiyen Avni Erdem'i (25) dövdüğü 19 Aralık 2009'da öğrenildi. Gözaltına alınmayan Avni Erdem, korktuğu için hastaneden darp edildiğine dair rapor almadığını ve polis memurları hakkında suç duyurusunda bulunmadığını söyledi.

Nuray Bezirgan

Ömer Bezirgan

İnsanî Müdafaa ve Kardeşlik Derneği Başkanı (İMKANDER) Nuray Bezirgan'ın, İstanbul'un Fatih İlçesi'ne bağlı Kumkapı Sırtı'nda bulunan Yabancılar Şube Müdürlüğü tarafından alıkonulan mülteci bir ailenin akıbetini öğrenmek için, eşiyile beraber gittiği Yabancılar Şube Müdürlüğü'nde mülteci ailenin durumunu basına yansıttığı gerekçesiyle darp edildiği, 30 Aralık 2009'da öğrenildi. Nuray Bezirgan'ın eşinin kolunun incindiği ve fotoğraf makinesinin kırıldığı olayın ardından, polis memurlarının şikayetçi olmamaları yönündeki baskısına rağmen Nuray Bezirgan'ın polis memurlarından şikayetçi olacaklarını belirtmeleri üzerine Nuray Bezirgan'ın eşinin gözaltına alındığı belirtildi.

2.1. İşkence Davaları

Meltem Tekin

E.Y.

İstanbul'un Beyoğlu İlçesi'nde 23 Eylül 2008'de yürürken yüksek sesle hükümeti eleştirince "şüpheli üzerine" durdurulup gözaltına alınan, ardından Beyoğlu Karakolu'nda darp edilen Meltem Tekin ve arkadaşı E.Y. hakkında, karakolun sandalyesini kırdıkları; polis memuruna görevini yaptırmadıkları ve polis memuruna hakaret ettikleri için toplam 8 yıl hapis cezası istendiği öğrenildi. Beyoğlu 9. Asliye Ceza Mahkemesi'nde başlayacak davanın ilk duruşması 21 Ocak 2009'da görüldü.

Aynı olayla ilgili olarak karakolda görevli sekiz polis memuru hakkında ise "zor kullanma yetkisini aştıkları" gerekçesiyle altı yıla kadar hapis cezası talep edildi. 27 Aralık 2008'de iddianamesi tamamlanan dava Beyoğlu 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nde başladı

Ü.E.

Travesti Ü.E., 26 Nisan 2007'de evine doğru yürürken Beyoğlu Polis Karakolu önünde nöbet tutan bir polis memurunun kendisine hakaret ettiğini, kendisinin de şikâyet için nöbetçi komiserle görüşmek istediğini söyleyip karakola girdiğini ifade ederek karakolda yaşadıklarını şu şekilde anlattı: "İçeri girer girmez beş altı resmi giyimli, biri sivil olmak üzere bana tekme tokat ve sopalarla vurmaya başladılar. Daha sonra beni bir odaya aldılar. Bir süre sonra yanıma komiser olduğunu söyleyen resmi kıyafetli biri yanıma geldi, 'Lan i.ne' diyerek göğsüme copla dokundu ve 'bunları kestirdin mi, yaptırdın mı, niye ameliyat olmuyorsun' diyerek bana hakaret etti. Ben o sırada baygınlık geçirdim." Ü.E.'nin suç duyurusu üzerine soruşturma başlatan Beyoğlu Cumhuriyet Başsavcılığı, hazırladığı iddianameyi Beyoğlu 2. Sulh Ceza Mahkemesi'ne sundu. 30 Ekim 2008'de kabul edilen iddianamede üç polis memuru hakkında Ü.E.'ye "seçmiş olduğu cinsel kimliği nedeniyle hakaret ettikleri ve müştekiyi kasten basit şekilde yaraladıkları" için "kamu görevlisinin sahip olduğu nüfuzu kullanmak suretiyle kasten basit yaralamak"

suçundan 1,5 yıl, "hakaret" suçlamasından ise 2 yıla kadar hapis cezası isteniyor. Yargılamaya 5 Mayıs 2009'da başlandı.

Ercan Çirik

7 Ocak 2009'da, "gasp" suçu işlediği iddiasıyla yakalanan Ercan Çirik, çıkarıldığı İstanbul Beyoğlu 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nde hâkime "bana gözaltında işkence yapıldı" deyince mahkeme hâkiminin polis memurları hakkında suç duyurusunda bulundu. Suç duyurusu 2009 yılı içinde sonuçlanmadı.

Düzgün Öncel

Vedat Öncü

Kahraman Kanat

İzmir'in Çiğli İlçesi'nin Güzeltepe Mahallesi'nde bulunan Şehit Erdal Kılıç Polis Karakolu'nda 9 Mayıs 2008'de Düzgün Öncel (17), Vedat Öncü (16) ve Kahraman Kanat'a (16) işkence yapıldığı iddialarını protesto eden Kahraman Kanat'ın babası Mehmet Kanat ve protestoyu izleyen Dicle Haber Ajansı (DİHA) muhabiri Mustafa Aydın'ın da aralarında bulunduğu 15 kişi hakkında TCK'nin 125. maddesinden "hakaret" iddiasıyla Karşıyaka 3. Sulh Ceza Mahkemesi'nde açılan dava 21 Ocak 2009'da beraatla sonuçlandı. Vedat Öncü, Düzgün Öncel ve Kahraman Kanat'a işkence yaptığı ileri sürülen 8 polis memuru hakkında ise "yaralama" suçundan dava açılmasına karar verildi. Davanın ilk duruşması 25 Şubat 2009'da görüldü.

Murat Ali Özçini

Şenol Polatçı

Antalya'da 21 Şubat 2006'da bir operasyonda gözaltına alınan Murat Ali Özçini ile Şenol Polatçı'ya, gözaltında işkence yaptıkları iddia edilen 3 polis memuru hakkında "işkence yapma" iddiasıyla 3'er yıldan 12'şer yıla kadar hapis istemiyle Antalya 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde dava açıldı.

Çağdaş Hukukçular Derneği Antalya Şube Başkanı Münip Ermiş yaptığı açıklamada, "Murat Ali Özçini'ye gözaltı sürecinde yapılan işkence tam anlamıyla dehşet vericidir. İnsanlı-

ğın bittiği noktayı merak edenler bu davayı ibretle takip etmelidir” dedi.

Murat Ali Özçini'nin, polis memurları tarafından yapılan sorgusunda, “yere çırılçıplak yatırıldığı, tehdit ve hakaretlere maruz kaldığı ve testislerinin patlatıldığı” iddialarını, tutuklandıktan sonra cezaevinde, dönemin Antalya Barosu İnsan Hakları Komisyonu Başkanı Münip Ermiş'e ilettiği belirtilen iddianamede, Adli Tıp Kurumu'nun gözaltı sürecindeyken şikâyetçinin testislerinde tespit edilen yırtılmaya ilişkin bulgusu ile o dönemde sevk edildiği Antalya Devlet Hastanesi uzmanının teşhisine yer verildi.

Savcılığın soruşturması kapsamında, Murat Ali Özçini'nin, kendisine gözaltında sorgu işlemini uygulayan polis memurlarını, fotoğraflarından cezaevinde teşhis ettiği belirtilen iddianamede, Şenol Polatçı'nın da aynı polis memurları hakkında şikâyetçi olduğu ifade edildi.

İddianamenin son bölümünde, polis memurları B.Ö., H.T. ve A.K.'nin, Murat Ali Özçini'nin beyanları ve raporu dikkate alındığında, “soyundurularak çıplak bırakılması, hayalarının atlele sıkılması ve testislerinin yırtılması ile su tutulması”, Şenol Polatçı'nın da, “çıplak bırakılması, hayalarının atlele sıkılması ve su tutulması”na yönelik eylemlerle ilgili “işkence yapma” suçlamasıyla yargılanmaları talep edildi. Sanık polis memurları 5 Mart 2009'da yargılanmaya başlandı.

Yuhanna Aktaş

26 Ekim 2008'de Mardin'in Midyat İlçesi'nde Süryani Kültür Derneği Başkanı Yuhanna Aktaş, evine arama yapmak için gelen polis memurunun, kendisinin avukatını beklemeyi talep etmesi üzerine, kendisini darp ettiğini iddia ederek suç duyurusunda bulundu. 26 Ocak 2009'da polis memurunun yargılanmasına başlandı. Mahkeme, “zor kullanma yetkisinin sınırını aşmak” suçundan yargılanan polis memurunun ifadesinin talimat yoluyla alınmasına karar vererek davayı 18 Şubat 2009'a erteledi.

5 Kişi

Mardin Cumhuriyet Başsavcılığı'nın, 5 Aralık 2005'te Şırnak'ın Cizre ve Silopi ilçelerinde

gözaltına alınan 5 kişinin darp edildiğine dair yapılan suç duyurusuna Adli Tıp Kurumu'ndan alınan rapora rağmen 4 yıl sonra takipsizlik kararı verdiği 4 Şubat 2009'da öğrenildi.

Mardin Cumhuriyet Başsavcılığı, takipsizlik kararını gözaltına alınanların kaçmaya çalıştıkları ve kaçma sırasında vücutlarında yaralar meydana geldiği gerekçesine dayandırdı.

Sezai Karakuş

Tutuklu bulunduğu Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nde 22 Aralık 2004'te intihar eden Sezai Karakuş'a gözaltında işkence yaptıkları iddiasıyla haklarında dava açılan yedi polis memurunun yargılanmasına 27 Şubat 2009'da devam edildi. İstanbul 5. Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki karar duruşmasına tutuksuz yargılanan polis memurları katılmadı.

Sezai Karakuş'un “yasadışı örgüt üyesi olduğu” iddiasıyla yargıldığını ve gözaltına alınırken direnmesi sonucu polis memurlarının zor kullanmış olabileceğini savunan savcı, delil yetersizliğinden sanık polislerin beraatını istedi. Mahkeme heyeti polis memurları Ümit Aktaş, Muhatlip Günay, Şükrü Bahar, Murat Kavaklı, Mehmet Sait Dünder, Ayhan Albayrak ve Serap Tola'nın beraatına karar verdi.

Metin Şahin

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, Metin Şahin adlı esnafı döven Keçiören Belediye Zabıta Müdürlüğü'nde görevli zabıta amirleri Bahri Şahin ve Ercan Gültekin hakkında, “yaralama, tehdit, hakaret” suçlarından cezalandırılmaları istemiyle dava açtı.

2009 yılında sonuçlanmayan davanın iddianamesinde, zabıta memurlarının Metin Şahin'e “çivili sopa” ile vurdukları belirtildi. Memur Suçları Soruşturma Bürosu Savcısı Mehmet Cihan Kısa tarafından açılan davanın iddianamesinde, Bahri Şahin'in çivili sopa ile Metin Şahin'in omzuna, Ercan Gültekin'in ise yumrukla sol kaşı üzerine vurduğu ifade edildi.

Hamdiye Aslan

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı 11 Mart 2009, 2002 yılında “PKK'ye kuryelik yaptığı” iddiasıyla

Mardin'in Kızıltepe İlçesi'nde gözaltına alınan Hamdiye Aslan'a işkence yaptıkları iddiasıyla beş polis memurunun Mardin 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılandığı davada mahkemenin verdiği beraat kararının Adli Tıp Kurumu raporları doğrultusunda bozulmasını istedi ve davanın zamanasını sınırına yaklaştığına dikkat çekerek hemen karar verilmesi yönünde görüş bildirdi.

Hamdiye Aslan, gözaltından mahkemeye çıkarıldığı güne kadar sürekli baygınlık geçirinçe üç kez doktora götürülmüştü. Hamdiye Aslan'ın koltuk altlarında dirseğine kadar 25 santimetre morarmalar, yüzünde ve ayak tabanlarında ödem oluşmasına rağmen doktorlar Hamdiye Aslan'ın bedenindeki izlerin bünyesinden kaynaklandığını belirterek Hamdiye Aslan'ın işkence görmediği yönünde rapor vermişlerdi. Tutuklandıktan sonra cezaevi yönetimi tarafından tekrar muayene edilmek üzere hastaneye gönderilen Hamdiye Aslan'a 5 Mart 2002'de verilen raporda ise Hamdiye Aslan'ın copla tecavüze uğradığı bilgileri yer aldı. Adli Tıp Kurumu Diyarbakır Şube Müdürlüğü'nün kararına rağmen 3 Nisan 2008'de Mardin 2. Ağır Ceza Mahkemesi Bayram Ural, Nazım Ege, Abdulkadir Özer, Hanife Şennur Pat ve Levent Birsnel'in beraatına karar vermişti.

Çiğdem Nalbantoğlu

11 Ağustos 2006'da İstanbul'un Beyoğlu İlçesi'nde bara gittiği için polis ekibinin tartakladığı Gümüşsuyu Mahallesi Muhtarı Çiğdem Nalbantoğlu'nun şikâyeti üzerine Mahinur Akbulut ve Işıl Tufan adlı 2 polis memuru hakkında "zor kullanma yetkisini aşarak kasten kişi yaraladıkları" ve "hakaret ettikleri" gerekçesiyle Beyoğlu 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nde dava açıldı. Davanın 2009 yılında sonuçlanmadığı öğrenildi.

Çiğdem Nalbantoğlu, polis memurlarının şikâyeti üzerine "görevli memura mukavemet ettiği" suçlamasıyla Beyoğlu 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yargılanmış ve 23 Mayıs 2008'de beraat etmişti.

Beyoğlu 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nde 15 Eylül 2009'da görülen duruşmada mahkeme hâkimi, polis memuru Mahinur Akbulut'un evlilik ve ad değişikliği yaptığı ardından Ela Dokuz adıyla

yeni kimlik edindiğini ve Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'ne tayini çıktığını tespit etti.

Davanın bir sonraki duruşması, daha önce Beyoğlu İlçe Emniyet Müdürlüğü'nde görevli iki polis memurunun talimatla ifadelerinin alınmasına kararıyla 14 Ocak 2010'a ertelendi.

7 Kişi

4 Mart 2002'de kaybolan Yasemin Durgun'un kaybolmasıyla ilgili gözaltına alınan Yasemin Durgun'un yurt arkadaşı yedi kişinin gözaltında darp edildiği gerekçesiyle yedi öğrencinin İçişleri Bakanlığı aleyhinde açtığı ve İstanbul 2. İdare Mahkemesi'nin 30 Mart 2005'te 100 bin TL para cezasına mahkûm ettiği davayı Danıştay 10. Dairesi 6 Şubat 2009'da onadı. İçişleri Bakanlığı, İstanbul Emniyet Müdürlüğü Organize Suçlar eski Şube Müdürü Adil Serdar Saçan ile yardımcısı Ahmet İhtiyaroğlu'nun meslekten ihraç edilmelerine neden olan olayla ilgili faiziyle beraber 250 bin TL olan para cezasının Adil Serdar Saçan ve Ahmet İhtiyaroğlu'na rücu edilmesine karar verdi.

Hıdır Ataş

Hıdır Ataş 29 Temmuz 2004'te İstanbul'da bir taksi şoförüyle yaşadığı tartışmayı sonlandırmak için gittiği Sultancıtlığı Şehit Mustafa Tercan Polis Karakolu'nda darp edildiğini savunarak karakolda bulunan polis memurları hakkında suç duyurusunda bulunmuştu. 20 Nisan 2009'da Gaziosmanpaşa 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen davada 1 komiser ve 4 polis memuru, Adli Tıp Kurumu raporuna ve Hıdır Ataş'ın aldığı 25 günlük "iş göremez" raporuna rağmen "delil yetersizliğinden" beraat etti.

Mahkemede Hıdır Ataş, karakolda olanları şöyle anlattı: "Komiser Mehmet Karameşe, 'niye geldiniz' dedi. Taksici 'paramı vermiyor' dedi. Karameşe, memleketimi sordu. Başka hiçbir şey sormadı. Yüzüme yumrukla, tekmeyle vurdu. Beni nezarethane odasına aldılar. Bir polis gelip copla vurdu."

D.C.K.

16 Ekim 2008'de Muğla'nın Marmaris İlçesi'nde Ufuk Koleji öğrencisi D.C.K.'nin (12) öğretmeni İ.O.T. tarafından bir odaya kapatılarak dövül-

düğü iddiasıyla İ.O.T. hakkında Marmaris 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nde dava açıldı. D.C.K.'nin boynunda ve sol kolunda morluk ile lezyon bulunduğu ifadesinin de yer aldığı doktor raporunun delil olarak sunulacağı davanın ilk duruşması 14 Mayıs 2009'da görüldü.

Ferhat Tunç

İsmail Özen

24 Aralık 2008'de İstanbul'un Beyoğlu İlçesi'nde kendilerine kimlik soran polis memurlarına "hakaret ettikleri" ve "mukavemetle buldukları" iddiasıyla gözaltına alınan ve gözaltında darp edildikleri ileri sürülen sanatçı Ferhat Tunç ile arkadaşı İsmail Özen'in "görevli polis memuruna görevini yaptırmamak için direnmek", "tehdit" ve "hakaret" suçlarından yargılanmasına Beyoğlu 4. Asliye Ceza Mahkemesi'nde başlandı. Duruşmada söz alan ve hakkındaki suçlamaları kabul etmeyen İsmail Özen, "karakolda polis memuru tarafından tekme tokat dövüldüm. Bu olayın başlangıcı ve gelişmesinde polis memurlarına karşı fiili veya sözlü herhangi bir tahrik edici hareketim olmadı" dedi.

Ferhat Tunç da arkadaşını durumunu öğrenme için Beyoğlu Emniyet Müdürlüğü'ne gittiğinde üst katlarda dövülen İsmail Özen'in sesinin alt kata kadar geldiğini söyledi.

Dava, Beyoğlu Emniyet Müdürlüğü'ne yazı yazılarak, olayın meydana geldiği yerdeki bir dershaneye ait güvenlik kamera görüntüleri ile MOBESE kayıtlarının istenmesine karar verilerek ertelendi.

24 Aralık 2009'da Beyoğlu 4. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmada bir önceki celsede Beyoğlu İlçe Emniyet Müdürlüğü'nden istenen kamera kaydı görüntülerinin dava dosyasına eklenmemesi nedeniyle mahkeme başkanı, Beyoğlu İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne tekrar yazı gönderilmesine karar vererek bir sonraki duruşmayı 10 Haziran 2010'a erteledi

Metin Yurtsever

20 Kasım 1998'de HADEP Kocaeli İl Başkanlığı'na, il binasında yapılan açlık grevini sonlan-

dırmak amacıyla yapılan baskında gözaltına alınan ve gözaltında yaşamını yitiren Metin Yurtsever'in ölümüyle ilgili ceza alan 7 polis memuru hakkındaki karar, Yargıtay 1. Ceza Dairesi'nin delil yetersizliğini gerekçe göstermesiyle ve 7 polis memuru hakkında beraat istemesiyle geri dönmüştü.

Yargılamaya 11 Eylül 2009'da Kocaeli 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşmaya tutuksuz yargılanan sanık polis memurları Bekir Şahin, Şaban Kurnaz, Sadettin Topal, Temel Çakmak ve İsmail Tekdemir katılırken ceza alan diğer tutuksuz sanık memurları Ömer Ediz ile Bülent Oral Tuna katılmadı.

Mahkeme heyeti, 2007 yılında almış olduğu ve polis memurlarına 6'şar yıl 8'er ay hapis cezası verdiği kararda direnilmesine karar vererek bir sonraki duruşmayı polis memurları Ömer Ediz ile Bülent Oral Tuna'nın zorla getirilmesi kararıyla 22 Kasım 2009'a erteledi.

Murat Polat

Er Murat Polat'ın (20) askerî cezaevinde gördüğü işkence ve kötü muamele sonucu yaşamını yitirmesiyle ilgili olarak "işkence" ve "neticesi sebebiyle ağırlaşmış işkence" suçlamalarıyla devam eden 1'i yarıbay 30 sanıklı davanın 9 Eylül 2009'da Adana 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmasını mahkeme heyeti eksik belgelerin tamamlanması, yeni tanık ve yeni sanıkların dinlenmesi için 4 Kasım 2009'a erteledi.

Gaziantep'te askerliğini yaparken rahatsızlığı nedeniyle sevk edildiği Hatay'ın İskenderun İlçesi'nde hırsızlık suçlamasıyla 28 Haziran 2005'te tutuklanıp Adana 6. Kolordu Komutanlığı'ndaki askerî cezaevine götürülen er Murat Polat, mahkûm elbisesi giymediği gerekçesiyle gardiyanlar ve askerler tarafından cop ve sopayla dövülmüştü. Komaya giren Polat, tedavi gördüğü hastanede 27 Temmuz 2005'te hayatını kaybetmişti. Murat Polat'ın otopsi raporunda işkenceyle öldürüldüğü belirtilmişti.

A.A.

2 Ağustos 2006'da İzmir'de Moldovalı iki turisti evine götürüp tecavüz ettiği suçlamasıyla tutuksuz yargılanan polis memuru A.A.'nın, 11

Eylül 2009'da İzmir 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmasında A.A. 13 yıl 2 ay hapis cezasına, diğer sanık polis memuru Y.A. da 7 ay 15 gün hapis cezasına çarptırıldı. Mahkeme heyeti sanığa verilen cezanın yüksekliği karşısında infazdan kaçma kuşkusu bulunduğundan A.A. hakkında yakalama emri çıkarılmasına ve A.A.'nın yurtdışına çıkışının yasaklanmasına karar verildi. Sanık avukatları kararı temyiz edeceklerini belirtti.

Kemalettin Rıdvan Yalın

19 Ocak 2008'de İstanbul'da Hrant Dink'in öldürülmesinin yıldönümünde yapılan anma gösterisinde çıkan olaylara müdahale eden polis ekiplerinin eylemci olduğu düşüncesiyle ateş ederek bacağında yaraladığı Kemalettin Rıdvan Yalın'ı (52) vuran polis memuru Muhammed Gişi'nin yargılanmasına başlandı. Kemalettin Rıdvan Yalın'ı hedef gözeterek vurduğunu iddiasıyla Beyoğlu 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nde 28 Eylül 2009'da görülen duruşmada polis memuru Muhammed Gişi'nin tutuklanması talebini reddeden mahkeme başkanı bir sonraki duruşmayı 11 Mart 2010'a erteledi.

Mehmet Şah Aras

İstanbul'da eşi ve çocuklarıyla birlikte 30 Ekim 2008'de evlerine giderken yolu kapayan çöp kamyonunu kenara çekmesi için polis ekibine ricada bulunan Mehmet Şah Aras'ı polis memuru "sen kimsin? Bana görevimi mi öğretiyorsun" diyerek copla darp etmişti. Mehmet Şah Aras'ın eşinin ve 2 çocuğunun da darp edildiği olayla ilgili soruşturmayı tamamlayan İçişleri Bakanlığı'nın altı polis memuruna "hizmet içinde resmî sıfatının gerektirdiği saygınlığı ve güven duygusunu sarsacak eylem ve davranışlarda buldukları" için 1 Ekim 2009'da 16 ay süreyle kıdemlerinin ilerlemesinin durdurulması cezası verdiği öğrenildi.

Engin Çeber

İstanbul'da gözaltında karakolda ve tutuklandıktan sonra cezaevinde gördüğü işkence ve kötü muamele sonucu 10 Ekim 2008'de yaşamını yitiren Engin Çeber'in ve üç arkadaşının gözaltında tutulduğu İstinye Polis Karakolu'na

ait görüntüler 2 Ekim 2009'da yayınlandı. Görüntülerden Engin Çeber'in, Aysu Baykal'ın, Cihan Gün'ün ve Özgür Karakaya'nın bitkin oldukları anlaşılırken kayıt yapan kameraya konuşan Aysu Baykal'ın "kamera açık diye gülüyorsunuz. Yaptıklarınız işkencedir" dediği görüldü. Aysu Baykal konuşmasında polis memurlarının karakolda işkence yapmadıklarını ispatlamak için kamera kaydı yaptıklarını fakat kameranın olmadığı anda işkence ve kötü muamele maruz kaldıklarını ifade ederken kendisine soru sorulan Engin Çeber'in ise çok bitkin olduğu ve sesinin çıkmadığı görülüyor.

Görüntülerin yayınlanmasının ardından bir açıklama yapan Aysu Baykal, görüntülerin karakolda yaşananların tamamını yansıtmadığını belirterek şunları söyledi: "Dayak gözaltına alındığımız sırada yani sokakta başladı. Polis arabasında devam etti. Sarıyer Muhsin Bodur Karakolu'na götürüldük. Nezarete ve lavaboya götürüldüğümüz sırada dayak yedik. Daha sonra Sarıyer Asayiş Şube'ye götürüldük. Bir polis el kamerası ile bizi kaydetmeye başladı. Ancak dayak attıkları zaman kamera kapatılıyordu. Sürekli tekme, tokat, kalın sopalar ve Engin Çeber'in kemeriyle dayak yedik. Engin Çeber'in kafasına tekmelerle vuruldu. Bu yüzden bizden daha bitkin durumdaydı. Ramazan Ayı'ydı. Polisler iftara giderken 'İftarımızı sizinle açıyoruz' dediler. Sadece yemek yedikleri sürede dayak yemedik. Sarıyer Adliyesi'ne götürüldük. Ben ifade verirken Engin Çeber, Özgür Karakaya ve Cihan Gür savcının kapısında bile dayak yediler".

Görüntüleri değerlendiren Engin Çeber ve arkadaşlarının gözaltına alınmasının ardından İstanbul Barosu tarafından görevlendirilen ve Sarıyer Asayiş Büro Amirliği'ne giden avukat Ömer Kavili görüntülerin eksik olduğunu ifade ederek şunları söyledi: "Karakola gidince kendimi tanıttım ancak hemen akabinde sıkıntıya uğratıldım. Ona rağmen sakin olmalarını sağlamaya çalıştım. Polis memurları ise tam bir öfke içerisindeydi. İçeriye girdiğimde, kapının arkasında boş zemin üzerinde yerde yatmakta olan bir kadını gördüm. Sol taraftaki odada da yere uzanmış vaziyette olan bir kişinin üzerinde 5-6 memur vardı. Memurlar, yerdeki kişinin

bacağını ve kolunu katlamak ve bükme suretiyle zor kullanıyorlardı.

Bu hususları tanık olarak dinlendiğim geçen celsede Bakırköy 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nde anlatmıştım. Görüntülerde karşılıklı olarak ağır hakaret edildiğine yer veriliyor fakat benim orada olduğum süre boyunca ve benim duyduğum kadarıyla gözaltındakiler küfür ve hakaret etmediler; sadece slogan attılar.

Asıl çarpıcı olan, şüpheliler doktor muayenesine götürüldükleri sırada orada üstünkörü yapılan işlemlerdir; müdahale ettik. İstanbul Protokolü olarak tüm dünyaca da bilinen hukuk standardı, nöbetçi doktor tarafından uygulanmamıştır."

Veli Kaya

Ankara'da 2002 yılının Kasım ayında yapılan Yükseköğretim Kurulu (YÖK) protestosu sırasında Veli Kaya adlı öğrenciyi bir depoya sokarak döven Sefa Sevim ve Ergün Ateş adlı iki polis memurunun "kötü muamele" suçundan yargılandığı dava 13 Ekim 2009'da sonuçlandı.

Ankara 10. Asliye Ceza Mahkemesi'nin daha önce iyi hal indirimi yapmadan 6'şar ay hapis cezası verdiği kararı Yargıtay 4. Ceza Dairesi kararın "hükmün açıklanmasının geriye bırakılması" uygulaması kapsamına alınması gerektiği görüşüyle bozmuştu. Ankara 10. Asliye Ceza Mahkemesi'nin ilk kararında direnmesi üzerine kararı tekrar bozan Yargıtay 4. Ceza Dairesi'nin görüşüne uymak zorunda kalan Ankara 10. Asliye Ceza Mahkemesi'nin polis memurlarına verilen 6'şar aylık hapis cezasına "hükmün açıklanmasının geriye bırakılması" hükmünü uyguladığı 13 Ekim 2009'da öğrenildi.

Son kez görülen duruşmada Hâkim İbrahim Erdemir'in, polis memurlarına "duruşmayı bir tarafa bırakın, size kişisel olarak soruyorum. Vicdanınız rahat mı?" sorusunu yönelttiği polis memurlarının susması üzerine de İbrahim Erdemir'in, "ne susuyorsunuz?" dediği öğrenildi.

Mehmet Turan

Trabzon'un Çaykara İlçesi'nde yaptığı bir trafik kazası nedeniyle Çaykara Emniyet Amirliği'ne 9 Ağustos 2009'da ifade vermeye giden Meh-

met Turan (36), çıkan tartışma sonucu polis memurları tarafından darp edilmiş, Mehmet Turan "iki ay iş göremez" raporu almıştı.

Olayın ardından Mehmet Turan'ın, polis memurları Aslan Paşalı, Ahmet Şahin ve Ahmet Tutucu hakkında şikâyetçi oldu fakat polis memurları hakkında başlatılan soruşturma takipsizlik kararıyla sonuçlandı. Karar itiraz eden Mehmet Turan hakkında ise "görevli polis memuruna mukavemet ettiği" iddiasıyla dava açıldığı 14 Ekim 2009'da öğrenildi.

8 Kişi

Şırnak'ın İdil İlçesi'nde 21 Ekim 2008'de gözaltına alındıktan sonra 23 Ekim 2009'de hem hastaneye götürülürken, hem de cezaevine nakledilmek üzere beş saat boyunca bekletildikleri Beş Şehitler Polis Karakolu'nda işkence ve kötü muamele gören DTP üyesi 8 kişiye işkence yapan 3 polis memuru hakkında İdil Sulh Ceza Mahkemesi'nde dava açıldı.

İHD yetkililerinin girişimiyle savcının sekiz kişiye işkence yapılırken olay yerine giderek işkence ve kötü muameleyi tespit ettiği olayla ilgili hazırlanan iddianamede polis memurlarının iki saat süren işkencenin "sistemik" olmadığı gerekçesiyle TCK'nin 86/2. maddesinde düzenlenen "basit yaralama" suçundan yargılanacağı öğrenildi.

İdil Sulh Ceza Mahkemesi'nde başlayacak yargılamanın ilk duruşması Kasım ayında görüldü.

Yahya Satılmış

İstanbul'un Sultangazi İlçesi'ne bağlı Sultancıftliği Semti'nde 5 Kasım 2008'de evine giderken yapılan kimlik kontrolünde polis ekibinin kaba davranışlarına itiraz eden Yahya Satılmış, polis memurları tarafından darp edilerek gözaltına alınmış ve götürüldüğü karakolda da darp edilmişti. Aldığı darbeler nedeniyle akciğeri zarar gören ve "görevli polis memuruna mukavemet ettiği" iddiasıyla önce tutuklu sonra da tutuksuz yargılanan Yahya Satılmış'ın yargılanmasına 27 Ekim 2009'da devam edildi. Gaziosmanpaşa 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmada Yahya Satılmış'ın eşi Mükerrerem Satılmış tanık olarak

dinlendi. Yahya Satılmış'ın avukatlarının, Yahya Satılmış'ın 8 ve 10 yaşlarındaki çocuklarının da tanık olarak dinlenmesi talebini kabul eden mahkeme başkanı, davanın 4. duruşmasını 17 Haziran 2010'a erteledi.

S.T.

Hakkâri'de 23 Nisan 2009'da düzenlenen bir protesto gösterisinde yakaladığı S.T.'ye (14) silahının dipçiğiyle vurarak S.T.'yi ağır yaralayan özel harekât timine bağlı polis memuru hakkında S.T.'nin ailesinin yaptığı suç duyurusu üzerine açılan davanın ilk duruşması 5 Kasım 2009'da görüldü.

Hakkâri Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmaya Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın (TİHV), Çağdaş Hukukçular Derneği'nin (ÇHD) avukatları ile Van ve Hakkâri Baroları'na bağlı avukatlar katılırken Elazığ'a tayini çıkması nedeniyle duruşmaya katılmayan polis memurunun bir sonraki duruşmada hazır bulunmasına karar veren mahkeme heyeti, mahkemenin 2. duruşmasını 12 Aralık 2009'a erteledi.

Malatya Çocuk Yuvası

Malatya 0-6 Yaş Çocuk Yuvası'nda kalan çocuklara şiddet uyguladıkları iddiasıyla haklarında dava açılan 17 bakıcının yargılanmasına 12 Kasım 2009'da Malatya 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Mahkeme heyeti sanık 17 bakıcıdan Ayşe Doğan ile Songül Turan'ın beraat etmesine karar verirken, Şefika Solmazgül adlı bakıcı 4 yıl 2 ay hapis cezasına, 14 bakıcı ise 3'er yıl 1'er ay 15'er gün hapis cezasına çarptırıldı.

Mehmet Bal

Zorunlu askerlik hizmetini yapmayarak vicdanî retçi olduğunu açıklayan ve bu nedenle 8 Haziran 2008'de gözaltına alındıktan sonra 9 Haziran 2009'da tutuklanarak Hasdal (İstanbul) Askerî Cezaevi'ne konulan Mehmet Bal'a gözaltında tutulduğu 2. Motorlu Askerî İnzibat Karakol Bölük Komutanlığı'nda darp etme, su dökme gibi işkence ve kötü muamelede bulunan üç nöbetçi er, Hasdal 3. Kolordu Komutanlığı Askerî Mahkemesi tarafından 13 Kasım 2009'da "kasten adam yaralama" suçundan 4'er ay hapis cezasına çarptırıldı. Sanıkların duruş-

madaki iyi hallerini dikkate alan mahkeme başkanı cezaları 3'er ay 10'ar güne indirdi.

Aysu Baykal

Cihan Gün

Özgür Karakaya

Gözaltına alındığı karakolda ve tutuklanarak götürüldüğü cezaevinde gördüğü işkence sonucu 10 Ekim 2008'da Şişli (İstanbul) Etfal Hastanesi'nde yaşamını yitiren Engin Çeber'le birlikte işkence ve kötü muamele gören Aysu Baykal, Cihan Gün ve Özgür Karakaya hakkında "görevli polis memuruna mukavemet ettikleri" ve "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet ettikleri" iddiasıyla açılan davaya 10 Kasım 2009'da Sarıyer 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam edildi.

Duruşmada söz alan şikâyetçi polis memurlarından Halil İbrahim Sarıaslan, olay günü olay yerinde bir grubun slogan atarak gösteri yaptığının ihbar edilmesi üzerine ekip olarak belirtilen adrese gittiklerini belirterek gruptaki iki kişinin arandığını söyleyerek şunları söyledi: "Polis merkezine davet ettik. Grup, bu kişileri bize vermemek için sözlü hakaretlerde bulundu. Tekme tokatlarla üzerimize yürüdü. Kargaşada kolumdan ve boynumdan yaralandım. Biz de aranması olan Özgür Karakaya ve Engin Çeber'i almak için orantılı güç kullandık. Ekip otosuna bindirerek polis merkezine intikal ettik. Ekip otosunda da bize karşı hakaret içerikli hareketleri olmuştur. Polis merkezine geldiğimizde bu iki şahıs arabadan inmeleri konusunda ikaz edilmiş, inmekte direnmiş ve slogan atmaya başlamışlardır. Bunun üzerine orantılı güç kullanıp ekip otosundan indirerek karakola intikal ettik."

Polis memuru Aliye Uçak da olay günü polis merkezine getirilen Aysu Baykal'a, üst aramasını yapmak için polis merkezinin ikinci katındaki adli büro odasına çıkmaları gerektiğini söylediğini Aysu Baykal'ın da "siz kimsiniz? Bana üst araması yapamazsınız. Sıkıysa yap aramanı, bunun dışı var" diyerek üst aramasına engel olmaya çalıştığını iddia etti.

Engin Çeber'le birlikte gözaltına alınan Cihan Gün ise polis memurlarının anlatımlarının doğru olmadığını belirtti.

Mahkeme başkanı, Erzurum Emniyet Müdürlüğü'nde görevli polis memuru Erhan Erkoç'un talimatla ifadesinin alınmasına ve Bakırköy 14. Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki, Engin Çeber'in ölümüyle ilgili davanın duruşma tutanağı örneklerinin mahkemeye gönderilmesinin istenmesine karar vererek duruşmayı erteledi.

Ender Bulhaz Aktürk

Bursa Cumhuriyet Başsavcılığı'nın, 18 Mart 2009'da Kestel'de kimlik kontrolü sırasında polis memuru İsmail Özbek'i silahla vurarak öldürdüğü iddiasıyla gözaltına alınan Ender Bulhaz Aktürk'e gözaltında tutulduğu Kestel İlçe Emniyet Müdürlüğü'nde ve Bursa İl Emniyet Müdürlüğü'nde işkence ve kötü muamele yapıldığının belgelenmesine rağmen, Ender Bulhaz Aktürk'ün "ölmemesi nedeniyle" Ender Bulhaz Aktürk'e gözaltında yapılan uygulamaları "orantılı güç kullanımı" olarak değerlendirerek 7 polis memuru hakkında yapılan suç duyurusu ilgili olarak "kovuşturmaya gerek olmadığı" yönünde 3 Kasım 2009'da karar verdiği öğrenildi.

Olaydan sonra Kestel Sulh Ceza Mahkemesi tarafından tutuklanarak Bursa H Tipi Cezaevi'ne konulan Ender Bulhaz Aktürk'e gözaltında tutulduğu sırada "tazyikli su, ters askı, buza yatırma, kaba dayak, waterboarding" gibi işkence yöntemleri uygulanmış, 20 Mart 2009'da Bursa Adli Tıp Kurumu'nun verdiği raporda da Ender Bulhaz Aktürk'e yapılan işkence ve kötü muamele belgelenmişti.

Muammer Öz

İstanbul'un Kadıköy İlçesi'ne bağlı Moda Semti'nde 29 Temmuz 2007'de ailesiyle parkta gezerken "kimlik göstermediği" iddiasıyla elleri kelepçelenerek ailesinin yanında ve bindirildiği polis otomobilinin içinde polis memurları tarafından darp edilen Avukat Muammer Öz'ün açtığı dava 25 Aralık 2009'da sonuçlandı. Kadıköy 5. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmada iki polis memuru "kasten yaralama" suçunu ve "hakaret" suçunu işledikleri gerekçesiyle TCK'nin 86., 87. ve 125. maddeleri uyarınca 1/6 oranındaki indirimden 23'er ay 15'er gün hapis cezasına çarptırıldı. Verilen hapis

cezalarının 24 aydan az olması nedeniyle ertelendiği açıklandı. Muammer Öz'ün Avukatı Ömer Kavili, davanın "işkence" suçundan ağır ceza mahkemesinde görülmesi gerektiğini savunarak kararı temyize götürdü.

B.G.

Kars'ta Trafik Tescil ve Denetleme Şube Müdürlüğü'nde görevli Başkomiser Haydar Keskin, bir mağazada tezgâhtar olarak çalışan B.G.'ye (33) tecavüz ettiği gerekçesiyle hakkında açılan davadan 10 Şubat 2009'da Kars Ağır Ceza Mahkemesi'nde 8 yıl 4 ay hapis cezası aldı.

27 Temmuz 2007'de Kars Cumhuriyet Savcılığı'na başvuran B.G. Trafik Tescil ve Denetleme Şube Müdürlüğü'nde başkomiser olarak görev yapan Haydar Keskin'in, evine zorla girerek kendisine tecavüz ettiğini söyleyerek şikâyetçi olmuştu. B.G.'yi takip edenlerin olduğunu söyleyip ona yardımcı olmak bahanesiyle B.G.'ye tecavüz eden Haydar Keskin'in B.G.'yi tehdit ettiği iddia edilmişti.

Olaydan sonra Ankara Emniyet Müdürlüğü'ne atanan Haydar Keskin, yaptığı savunmasında B.G.'nin kendi rızasıyla birlikte olduğunu söyledi. Olaydan bir hafta sonra ise Erzurum Atatürk Üniversitesi Psikiyatri Anabilim Dalı'na gönderilen B.G. için, "uğramış olduğu cinsel saldırı nedeniyle akut stres reaksiyonunun geliştiği" yönünde rapor verildi. Daha sonra memleketi Sivas'a taşınarak burada yaşamaya başlayan B.G., 2 Nisan 2008'de Sivas Adli Tıp Kurumu'ndan, uğramış olduğu cinsel saldırı nedeniyle ruh sağlığının bozulduğu yönünde ikinci bir rapor aldı.

Mustafa Rollas

İzmir Fuar Asaiş Şube Amirliği tarafından 9 Eylül 2007'de gözaltına alınan SDP üyesi iki kişinin durumunu ve gözaltı sebeplerini öğrenmek amacıyla "vekil" sıfatıyla karakola giden Avukat Mustafa Rollas, polis memurları tarafından darp edilmişti.

Olayla ilgili Mustafa Rollas'ı darp eden polis memurları Ayhan Gökdeniz, Adem Çom ve Mevlüt Dağaslan'ın yargılanmasına 21 Mayıs 2009'da İzmir 5. Sulh Ceza Mahkemesi'nde devam edildi.

Duruşmaya sanık polis memurları katılırken şikâyetçi Mustafa Rollas duruşmada bulunmadı.

Tanıklar Begüm Oğuz, Ali Çalışkan, Mehmet Bayraktar ve Bahattin Özdemir'in ifadesini alan mahkeme başkanı duruşmayı erteledi.

Esmeray

İstanbul'da 5 Haziran 2007'de evine giderken kendisine şiddet uygulayan polis memurları Murat Çırakoğlu ve Ceyhun Güvem hakkında

dava açan transseksüel Esmeray, davanın ikinci duruşmasının görüldüğü 28 Mayıs 2009'da Beyoğlu 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nde ifade verdi.

İlk duruşmada ifade veren Mustafa Muhammet Çırakoğlu ve görev yeri değiştiği halde yeni adresi mahkemeye bildirilmeyen Ceyhun Güvem duruşmaya katılmadı. Mahkeme başkanı duruşmayı 8 Temmuz 2009'a erteledi.

Fikret İlkiz, "İşkenceye Karşı Onay Zamanı", bianet.org, 5 Ocak 2009.

Gerçekleşmeden işkence olaylarını önlemek için Ek İhtiyarî Protokolü neden hemen onaylamıyorsunuz? Başka bir işkence olayı daha çıksın diye mi bekliyorsunuz? Çıkmazsa ne yapacaksınız?

Türkiye 24 Mart 2001 tarihinde "Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı" kabul etmiştir. Daha sonra da "uyum yasaları" olarak bilinen süreçleri Türkiye 1999 yılından başlamak üzere ve ağırlıklı olarak "demokrasi" tartışmalarının çok sık yapıldığı 2001 yılından itibaren yaşamıştır.

Bilindiği gibi, Aralık 1999 Helsinki'de Avrupa Konseyi tarafından Türkiye'ye aday ülke statüsü verilmiş ve bu karara göre 2005 yılı Ekim ayından itibaren Türkiye ile katılım müzakerelerine Ekim 2005 tarihinde başlanmıştır.

Şimdi ise; Türkiye hem siyasî kriterlerde, hem de ekonomik kriterlerde olsun, yol haritası üzerinde yaratılan engellerin yol açtığı temel insan hak ve özgürlükleri ihlallerinden dolayı yaşanan kırılma noktalarından sonra, başa dönmeyen sancılarını yaşamaktadır...

Bu tespitimizin en önemli kanıtı ise Avrupa Komisyonu'nun 1 Ekim 2007 ile 2008 yılının Ekim ayını kapsayan 05.11.2008 tarihli "Türkiye 2008 İlerleme Raporu" dur.

Ulusal Programın izlenmesi hakkındaki Taslak Ağustos 2008'de tartışmaya açıldı. Daha sonra da Bakanlar Kurulunun, Dışişleri Bakanlığının 10/11/2008 tarihli ve 2408 sayılı yazısı üzerine, 10.11.2008 tarihinde kabul ederek kararlaştırdığı "Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı" ile "Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar" 31 Aralık 2008 Çarşamba günlü 27097 (5. Mükerrer) Sayılı Resmî Gazetede yayımlandı.

Böylece, 2001 yılından itibaren Ulusal Programın izlenmesi hakkında kabul edilmiş olan ikinci Bakanlar Kurulu kararı alınmış oldu. İlk Bakanlar Kurulu kararının alındığı tarihten itibaren beş buçuk yıl sonra; yol haritasında alınan bu ikinci Bakanlar Kurulu kararı, aslında 5 Kasım 2008 tarihli Türkiye hakkındaki İlerleme Raporunun "tekrarı" niteliğinde. Bir başka deyişle; 2008 Türkiye İlerleme Raporunda yazılı siyasî ve ekonomik kriterler hakkındaki olumsuz tespitlerin beş buçuk yıl sonra tekrarı ile, bunların giderileceğine dair tekrarlardan ibaret...

Beş buçuk yıl öncesine dönelim...

Bakanlar Kurulu 2003 yılında "Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı" ile "Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar" almıştı. Bakanlar Kurulunun 2003/5930 sayılı kararı bu karardır. 24 Temmuz 2003 tarihli 25178 mükerrer sayılı Resmî Gazetede yayınlanmıştı.

Bakanlar Kurulunun 2003 yılına ait bu "izleme" kararının "II- Siyasi Kriterler" bölümünde yer alan tespitlere baktığımız zaman, Bakanlar Kurulu kararında; "Türkiye'nin, 24 Mart 2001 tarihli Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programında öngörüldüğü şekilde temel hak ve özgürlükleri, demokrasiyi, hukukun üstünlüğünü, insan haklarını, azınlıkların korunması ve saygı görmesi hususlarındaki düzenlemeleri güçlendiren ve güvence altına alan kapsamlı anayasal ve yasal reformları gerçekleştirmiştir" yazılıydı. 2008 yılındaki Bakanlar Kurulu kararına esas olan Ulusal Programla ilgili "II- Siyasi Kriterler" başlıklı bölüm sanki; 2003 yılı Siyasi Kriterlerin özeti gibi başlıyor. Giriş şöyle: "Türkiye, kapsamlı anayasal ve yasal reformlar gerçekleştirmiş ve bu reformları uygulamaya geçirmek üzere gerekli adımları süratle atmıştır."

Bakanlar Kurulu Kararına konu olan AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karara örnek olarak "İşkence" konusunu seçelim... Karara göre neyi izleyeceğiz ve ne yapacağız? Siyasi Kriterler de yazdığına göre; "İşkence ve Kötü Muamelenin Önlenmesi" başlıklı bölümde; AİHS, Türk Ceza Kanunu hükümleri ile "Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesi" tavsiyeleri doğrultusunda işkence ve kötü muamele-ye karşı "sıfır hoşgörü" politikası sürüyor(muş). İşkencenin önlenmesi hakkındaki önlemlerin uygulanmasına ve "cezasızlığın önlenmesine önem verilmeye devam edilecektir" diyorlar. Acaba gerçekten böyle bir politika izlenecek mi? Dikkat çekici...

Bu bölümde dikkatimi çeken en önemli noktalardan ikincisi ise şu cümle: "Geliştirilmiş ifade alma ve sorgulama tekniklerinin kullanımı yaygınlaştırılacaktır". Bu cümlede geçen "geliştirilmiş ifade alma ve sorgulama teknikleri"ni acaba

nasil anlamalıyım? Aklıma kötü kötü anılar üşüşüyor... Geçmiş sıkıyönetimli ve sıkıyönetimsiz olağanüstü dönemlerde yaşadığımız acılardan sonra, "geliştirilmiş sorgu tekniği" denilince bizim aklımıza hep "işkence" gelir... Nedense böyledir işte... "Geliştirilmiş ifade alma" yöntemi ise gayriinsanî muamelelerin yasalara uygun halidir!...

Dikkatimi çeken üçüncü cümle ise şudur: "İşkenceye ve Diğer Zalimâne, Gayrı insanî veya Küçültücü Muamele ve Cezaya Karşı BM Sözleşmesi"ne Ek İhtiyarî Protokol uygun bir zamanda onaylanacaktır".

Kısa bir bilgi. Birleşmiş Milletler işkencenin önlenmesi için "İşkence ve Diğer Zalimâne, İnsanlık dışı ya da Aşağılayıcı Muamele Ya da Cezaya Karşı Sözleşmenin Seçmeli Protokol" 22 Nisan 2002 tarih ve 2002/33 sayılı kararla kabul etti. Bu "Seçmeli Protokol"le özgürlüklerinden yoksun bırakılan kişilerin alkonulma yerlerine düzenli şekilde ziyaretler yapılmasına dayanan ve yargısal olmayan işkenceyi önleyici nitelikli bir mekanizma kurulmaya çalışıyor. Türkiye, Ek İhtiyarî Protokol olarak anılan "Seçmeli Protokol"ü onaylamalıdır. Belki işkenceyi gerçekleştirmeden önce önleriz.

2008 Türkiye İlerleme Raporunda bu protokolün onay zamanı sorgulanıyor... Acaba "uygun bir zaman", Bakanlar Kurulu için ne zamandır? Gerçekleşmeden işkence olaylarını önlemek için Ek İhtiyarî Protokolü neden hemen onaylamıyorsunuz? Başka bir işkence olayı daha çıksın diye mi bekliyorsunuz? Çıkmazsa ne yapacaksınız?

Yol haritasında başa döndüğümüzün en önemli kanıtı olan "işkence" Türkiye'de azalmamış, aksine artmıştır. O halde işkenceyi önlemek amacıyla Ek İhtiyarî Protokolün onayı için beklediğiniz "uygun bir zamanda" demekle ne demek istiyorsunuz?

Ne bekliyorsunuz? Bir işkence olayı daha mı? Onayınız için uygun zaman ne zaman?

2.2. Okullar

F.C.

14 Ocak 2009'da, Isparta Uluborlu Anadolu Lisesi'nde F.C. adlı öğrencinin, deneme sınavında düşük not aldığı için tarih öğretmeni R.Ö. tarafından dövülerek burnunda 3 kırık oluştuğunu iddia etmesi üzerine olayla ilgili adli ve idari soruşturma başlatıldı.

K.K.

19 Ocak 2009'da, Şanlıurfa'da Doktor Cavit Özyeğin İlköğretim Okulu'nda M.D. adlı öğretmen, soruyu bilemeyen öğrencisi K.K.'nin (9) ayağını kırıldı.

Öğretmeni M.D. tarafından darp edildiğini savunan K.K. (9), "öğretmen beni matematik dersinde tahtaya kaldırdı. Tahtaya yazdığı soruyu bilmedim. Saçımı tutup kafamı tahtaya vurdu. Sonra bu soruyu bil dedi. Yine bilemedim. Sonra ayağıyla bana vurdu. Zaten öğretmenimiz herkesi dövüyordu. Beni dövdükten sonra da 3 tane de tokat vurdu ve annene babana söyleme diyerek tehdit etti" dedi.

İl Millî Eğitim Müdürlüğü yetkilileri de olayı doğrulayarak, olaydan bir gün sonra polis ekibinin okula gelip M.D. adlı öğretmeni karakola götürdüğünü, ifadesi alındıktan sonra M.D.'nin okulla ilişkisinin kesildiğini kaydetti.

U.Y.

10 Mart 2009'da İstanbul'un Bağcılar İlçesi'nde bulunan Şükrü Savaşeri İlköğretim Okulu

öğrencisi U.Y. (14) ile sınıf arkadaşının kavgasını ayıran Sosyal Bilgiler Öğretmeni M.A.'nın U.Y.'nin kafasını 3 kere sıraya vurduğu, U.Y.'nin aldığı darbelerle bayıldığı, sol gözü kapanan U.Y.'yi ise okula çağrılan babasının hastaneye götürdüğü bildirildi. Öğretmen M.A. hakkında idari işlem yapılmazken baba Ş.Y. karakola giderek M.A.'dan şikayetçi oldu.

S.S.

E.T.

O.B.

19 Mart 2009'da Bursa'nın Orhangazi İlçesi'ne bağlı Yeniköy Beldesi'ndeki ilköğretim okulunda Teknoloji Tasarım Öğretmeni N.Ç.'nin, S.S. (11), E.T. (11) ve O.B. (11) adlı 3 öğrencisini dövdüğü iddia edildi. Öğrencilerden birinin başını kalorifer peteğine sıkıştırdığı öne sürülen öğretmen hakkında İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü soruşturma başlattı.

S.A.

Manisa'nın Akhisar İlçesi'nde bulunan Anadolu Lisesi öğrencileri, arkadaşları S.A.'ya dayak atan okul müdürü Z.A.'yı 19 Mart 2009'da yaptıkları yürüyüşle protesto etti.

34 Çocuk

26 Mart 2009'da Şırnak'ın Uludere İlçesi'nde kapatılan DTP'nin düzenlediği seçim mitingine katılarak zaferi işareti yaptıkları ileri sürülen Gülyazı Hülya Başar Lisesi öğrencisi 34 öğren-

cinin okul müdürü Ö.T. tarafından dövüldüğü ve müdürün öğrenciler hakkında disiplin soruşturması başlattığı belirtildi.

K.K.

İstanbul'un Esenyurt İlçesi'nde Örnek İlköğretim Okulu öğrencisi K.K.'nin (13), 10 Nisan'da 2009'da Kürtçe şarkı söylemek istemesi üzerine öğretmeni tarafından başının duvara vurularak darp edildiği ileri sürüldü.

O.S.İ.

11 Mayıs 2009'da Muğla'nın Milas İlçesi'nde, Milas Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi öğrencisi O.S.İ.'nin (17) derste cetvel kırdığı gerekçeyle, bilgisayar öğretmeni A.Ö. tarafından dövüldüğü ileri sürüldü. Ailenin şikâyeti üzerine İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü öğretmen A.Ö. hakkında soruşturma başlattı.

V.D.

22 Mayıs 2009'da Batman'da lise öğrencisi V.D.'nin (16), üç öğretmen tarafından dövüldüğü iddia edildi. Hastanenin 3 gün "iş göremez" raporu verdiği V.D. öğretmenler hakkında savcılığa suç duyurusunda bulunurken Batman Milli Eğitim Müdürü Şerif Akboğa, olayla ilgili 2 müfettişin görevlendirildiğini açıkladı.

M.N.G.

22 Mayıs 2009'da Van'da Mustafa Cengiz İlköğretim Okulu'nda görevli İngilizce öğretmeni Ç.M.'nin (30) habersiz yazılı sınavı yapmasına itiraz eden öğrencisi M.N.G.'yi (14) sınıfta dövüldüğü ileri sürüldü. Okulda bulunan diğer öğretmenler tarafından sakinleştirilemeyen Ç.M.'nin çağrılan polis ekibi tarafından gözaltına alındığı öğrenildi.

H.D.

İğdır Ticaret Lisesi müdür yardımcısı S.A. ve Y.G. adlı 2 öğretmen hakkında H.D. adlı öğrenciyi dövdükleri iddiasıyla 26 Mayıs 2009'da soruşturma açıldı. Hastaneye götürülen H.D.'nin diz kapaklarının altından ve kulak bölgesinden darp edildiğinin belirlendiği ve öğrenciyeye 7 günlük "iş göremez" rapor verildiği öğrenildi.

E.Ö.

27 Mayıs 2009'da İzmir'in Konak İlçesi'nde Turgut Reis İlköğretim Okulu öğrencisi E.Ç.'yi (10) arkadaşına güldüğü gerekçeyle dövdüğü öne sürülen öğretmeni E.Ö. (56) hakkında soruşturma açıldı. E.Ö.'nün, kulaklarını çektiği, tokatlayıp yumruk attığı iddia edilen E.Ç.'nin yüzünde morluklar oluştuğu öğrenildi.

D.K.

Bursa'nın Orhangazi İlçesi'ndeki Ali Tekin İlköğretim Okulu'nda 9 Ekim 2009'da Öğretmen M.S.A.'nın (53) kendisine "lan" dediği gerekçeyle öğrencisi D.K.'yi (7) dövdükten sonra tuvalete kapattığı iddia edildi. Durumu öğrenen D.K.'nin babası M.S.A.'yı İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne ve Orhangazi Kaymakamlığı'na şikayet etti. İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün de olayla ilgili idarî soruşturma başlattığı öğrenildi.

M.S.O.

Mersin'de 26 Ekim 2009'da Candan Merzeci İlköğretim Okulu öğrencisi M.S.O. (13), sınıf öğretmeni H.E.'nin göğsüne tekme attığını ileri sürerek annesi ile birlikte karakola giderek H.E.'den şikayetçi oldu. M.S.O.'ya hastaneden "darp" raporu verilirken öğretmen H.E. hakkında okul yönetimi tarafından inceleme başlatıldığı öğrenildi.

M.K.

Kayseri'de Hürriyet Teknik Endüstri Meslek Lisesi öğrencisi M.K. (14), 6 Kasım 2009'da okul koridorunda arkadaşı ile şakalaştığı sırada matematik öğretmeni F.Ç. tarafından tuvalete dövüldüğünü ileri sürerek dayaktan sonra epilepsi nöbeti geçirdiğini söyledi. Olayın ardından öğretmen F.Ç. hakkında adlî ve idarî soruşturma açıldığı öğrenildi.

S.P.

İstanbul'un Fatih İlçesi'nde 10 Kasım 2009'da Davutpaşa Lisesi öğrencisi S.P., kavgaya karıştığı gerekçeyle müdür yardımcısının odasında iki öğretmen tarafından darp edildiğini söyleyerek İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Acil Servisi'nden aldığı "darp" raporuyla beraber öğretmenlerden şikayetçi oldu.

İstanbul İl Milli Eğitim Müdürü Muammer Yıldız da olayla ilgili inceleme başlatıldığını açıkladı.

B.A.

Isparta'da 12 Kasım 2009'da Zehra Ulusoy İlköğretim Okulu öğrencisi B.A., öğretmeni Y.Y. tarafından "hiperaktif olduğu" gerekçesiyle dövüldü.

B.A.'nin ailesi B.A. için verilen doktor raporuyla birlikte öğretmen Y.Y. hakkında şikâyetle bulunurken olayla ilgili açıklama yapan Isparta Milli Eğitim Müdürü Tacettin Yılmaz öğretmeni Y.Y. hakkında inceleme başlattıklarını belirtti.

Ö.F.P.

İstanbul'un Ümraniye İlçesi'nde Zübeyde Hanım İlköğretim Okulu öğrencisi Ö.F.P. (10)'nin 12 Kasım 2009'da öğretmeni M.C. (38) tarafından öğrenilmesi üzerine Ö.F.P.'nin ailesi Ümraniye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne giderek suç duyurusunda bulundu.

İ.Y.

Afyonkarahisar'ın Çobanlar İlçesi'nde 16 Kasım 2009'da, Atatürk İlköğretim Okulu öğrencisi İ.Y.'nin (10), spor malzemesi parası getirmediği gerekçesiyle okulun beden eğitimi öğretmeni C.K. tarafından dövüldüğü ileri sürüldü.

E.E.

Muğla'nın Marmaris İlçesi'nde özel bir ilköğretim okulu öğrencisi E.E.'nin (11) müzik öğretmeni C.K. tarafından darp edildiği gerekçesiyle E.E.'nin ailesi 9 Aralık 2009'da C.K.'den şikâyetçi oldu. Sağlık kontrolünden geçirilen E.E.'nin sol bacağına darp izi tespit edilirken C.K.'nin de Marmaris Polis Merkezi'ne gelerek konuyla ilgili olarak ifade verdiği öğrenildi.

30 Çocuk

Zonguldak'ta Kilimli Anadolu Lisesi Müdürü Münür Dilbaz'ın, 10 Aralık 2009'da okulun kız voleybol takımının maçını izlemek için dersten kaçan 30 öğrenciyi bahçede tek sıra dizerek sopayla dövdüğü cep telefonu ile görüntüledi.

Beş öğrencinin ailesinin savcılığa suç duyurusunda bulunması üzerine Zonguldak Çocuk Şube Müdürlüğü ekiplerinin soruşturma başlattığı öğrenildi.

D.K.

Bursa'nın Orhangazi İlçesi'ndeki Ali Tekin İlköğretim Okulu'nda 9 Ekim 2009'da Öğretmen M.S.A.'nin (53) kendisine "lan" dediği gerekçesiyle öğrencisi D.K.'yi (7) dövdükten sonra tuvalete kapattığı iddia edildi. Durumu öğrenen D.K.'nin babası M.S.A.'yı İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne ve Orhangazi Kaymakamlığı'na şikâyet etti. İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün de olayla ilgili idarî soruşturma başlattığı öğrenildi.

2.3. Özel Güvenlik Görevlileri

Recai Yüksel

Salih Hamurcu

11 Şubat 2009'da Sakarya Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde haber takibi yapan gazetecilere hastanenin özel güvenlik görevlileri müdahale etti. Özel güvenlik görevlilerinin coplarla saldırdığı olayda İhlas Haber Ajansı Muhabiri Recai Yüksel ile Cihan Haber Ajansı Muhabiri Salih Hamurcu yaralandı.

Saldırıya uğrayan habercilerin şikâyeti üzerine Sakarya Emniyet Müdürlüğü olayla ilgili soruşturma açtı bildirildi. İHA Muhabiri Recai Yüksel'in bayılmasına neden olan özel güvenlik görevlisinin kaçtığı, diğer 5 özel güvenlik görevlisinin ise gözaltına alındığı öğrenildi.

Yasemin Mert

14 Mayıs 2009'da Ankara'da Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde yapılan 4. Uluslararası Homofobi Karşıtı Buluşma kapsamında gerçekleştirilen "Eleştirel Psikoloji Atölyesi"nin yürütücüsü Psikolog Yasemin Mert'in ODTÜ'ye girmek istemesini engelleyen üniversitenin özel güvenlik görevlileriyle Yasemin Mert arasında çıkan tartışmanın büyümesi üzerine özel güvenlik görevlileri Yasemin Mert'i darp etti. Yasemin Mert'in parmağının aldığı darbelerle kırıldığı öğrenildi.

Semra Durul**Serkan Durul**

12 Temmuz 2009'da İstanbul'un Çengelköy İlçesi'nde oturdukları sitenin bahçesinde başını eşi Serkan Durul'un dizine dayayan Semra Durul'un durumu sitenin özel güvenlik görevliler tarafından "uygunsuz" bulununca, özel güvenlik görevlileri Serkan Durul ve Semra Durul'u dövdü.

4 Kişi

İzmit'te 17 Ekim 2009'da bir alışveriş merkezinde düzenlenen protesto gösterisini görüntüleyen üç erkek dört gazeteci, alışveriş merkezinin özel güvenlik görevlileri tarafından darp edilerek bir odaya kapatıldı. Fotoğraf makinelere ile kameralarına da el konulan gazeteciler daha sonra polis ekipleri tarafından gözaltına alındı.

İsmail Çıtak

İstanbul'da Samatya Eğitim Araştırma Hastanesi önünde 30 Ekim 2009'da meydana gelen ve bir ambulansın geçişini engelleyen trafik sıkışıklığını görüntülemeye çalışan *Zaman Gazetesi* Muhabiri İsmail Çıtak hastanenin özel güvenlik görevlilerin tarafından darp edildi.

Murat Kılıç

İstanbul'da, 16 Aralık 2009'da, Beyoğlu Göz Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin özel güvenlik görevlileri, tartıştıkları Murat Kılıç'ı (25) sırtından bıçakladı. Olayda yaralanan Murat Kılıç, Taksim Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne kaldırılırken özel güvenlik görevlisi üç kişi de gözaltına alındı.

2.4. Zabıta Memurları**Ahmet Kaya**

6 Ocak 2009'da Isparta'nın Gönen İlçesi'nde Belediye Başkanı Özcan Kesmen'i eleştiren haberin yer aldığı yerel gazeteyi, Özcan Kesmen'in talimatı üzerine toplayan zabıta memuru gazeteyi vermemekte direnen Ahmet Kaya'ya (24) kafa atarak Ahmet Kaya'nın burnunu kırdı.

Gamze Dondurmacı**Durak Doğan**

14 Ocak 2009'da, evi Keçiören İlçe Belediyesi sınırlarının içinde bulunmasına rağmen evinin bulunduğu sokağa Büyükşehir Belediyesi'nin imkânlarıyla asfalt döktüğü iddia edilen Ankara Büyükşehir Belediyesi Asfalt İşleri Koordinatörü Burhan Yazar ve belediye çalışanları, olayı görüntüleyen Kanal D muhabiri Gamze Dondurmacı ile kameraman Durak Doğan'ı darp etti.

X.X.

21 Ocak 2009'da Çankaya Belediyesi'ne bağlı zabıta ekiplerinin Türközü Mahallesi'nde bulunan bir atık kâğıt deposuna baskın düzenlediği ve depoda bulunan sara hastası bir atık kâğıt işçisini darp ederek malzemelerine el koydukları öğrenildi.

6 Kişi

14 Şubat 2009'da Antalya'nın Alanya İlçesi'nde Akdeniz Üniversitesi Turizm Meslek Yüksekokulu öğrencisi 6 kişi, bindikleri otobüste kendilerine öğrenci pasosu sorulduğunu ancak kendilerinde paso olmayınca tartışma çıktığını ileri sürdü. Öğrenciler, şoförün arkadaşlarının çıkan tartışmanın ardından otobüse binerek coplarla öğrencileri dövdüğünü savundu.

Nurettin Yıldız

18 Haziran 2009'da İHD İstanbul Şubesi'nde bir basın toplantısı düzenleyen seyyar köfteci Nurettin Yıldız (55), 10 Haziran 2009'da İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nde görevli zabıta memurlarının saldırısına uğradığını açıkladı. Nurettin Yıldız olayı şöyle anlattı: "Esmer bir komiser geldi hakaret etmeye başladı. Hakaret etmemesini söyledim. Biber gazı sıktı, sonrasında diğerleri saldırdı. Yarım saat beni ve 13 yaşındaki oğlumu kasma saplarıyla dövdüler". Nurettin Yıldız, zabıta memurlarının haklarında dava açtığını fakat kendi şikâyetlerinin 10 Haziran 2009'dan beridir karakolda bekletildiğini ifade etti.

Heybet Koç

29 Haziran 2009'da İHD İzmir Şubesi'ne başvuran Heybet Koç, Buca İlçesi'nde zabıta memur-

ları tarafından dövüldüğünü savundu. Simitçilik yapan Heybet Koç, zabıta memurlarının kendisine ayrıca 70 TL para cezası kestiğini söyleyerek zabıta memurları hakkında suç duyurusunda bulunacağını ifade etti.

Yılmaz Yaşar

İstanbul'da 13 Ekim 2009'da *Kızıl Bayrak Gazetesi*'nin tanıtımını ve satışını yapan gazetenin çalışanları sivil polis ekiplerinin ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı zabıtalarının fizikî müdahalesine maruz kaldıklarını savunarak 16 Ekim 2009'da İHD İstanbul Şubesi'nde olayı anlatan basın toplantısı yaptılar.

Yapılan müdahaleyi görüntülemeye çalışırken darp edildiğini ifade eden *Kızıl Bayrak Gazetesi*'nin muhabiri Yılmaz Yaşar şunları söyledi: "Ben olayı görüntülerken sivil polisler yanıma geldi ve kim olduğumu sordu. Muhabir olduğumu söyleyince, 'git başka yerdeki bir olayı çek' diye tehdit ettiler. Ben çekmeye devam edince, 15 zabıta memuru beni benzin istasyonunda bulunan bir zabıta aracına sürükleyerek götürdüler. Burada vurmaya devam ettiler, makinemi kırıp hafıza kartına el koydular. Akşam saatlerinde Zeytinburnu sahilinde bir parka tekmeleyerek attılar" dedi.

2.5. Diğer

F.T.

Burdur'da Ebeveynleri zihinsel engelli olduğu için Zekai Sevim Piribaş Sekseninci Yıl Kız Yetiştirme Yurdu'na yerleştirilen F. T., (19) kaldığı 4. kattaki odasının penceresinden 2 Ocak 2009'da atlayarak intihar girişiminde bulundu. Ağır yaralanan F.T. Burdur Devlet Hastanesi'nde tedavi altına alındı.

14 Öğrenci

Antalya'da bir ilköğretim okulunda M.G. adlı öğretmenin sınıfındaki kız öğrencilere cinsel tacizde bulunduğu iddia edildi. İddialar üzerine okula müfettiş gönderildi. Dördüncü sınıfta okuyan mağdur öğrencilerden üçü 8 Ocak 2009'da verdikleri ifadede olayı doğruladı. İfadeler doğrultusunda raporunu hazırlayan

müfettiş Milli Eğitim Bakanlığı'na hazırladığı raporu sundu.

A. Şenel

16 Mart 2009'da Kastamonu'nun Hanönü İlçesi'nde yaşayan Kadir Şenel, zihinsel engelli çocuğu A. Şenel'in öğretmeni İ.B. tarafından darp edildiği iddiasıyla savcılığa şikâyet dilekçesi verdi. Şenel, aldığı darbeler nedeniyle Taşköprü Devlet Hastanesi'ne kaldırılan çocuğunun buradan Kastamonu Dr. Münif İslam Devlet Hastanesi'ne sevk edildiğini belirterek oğlunun kaburgalarında çatlak ve bir böbreğinde darbeye bağlı zedelenme olduğunu bildirdi.

Hatice Yıldırım

Sabriye Kumlu

Bursa'da mal varlıklarını bağışladıkları bir konukevinde kalan Hatice Yıldırım (91) ve Sabriye Kumlu'ya (78) bakıcı Ş.S.'nin (58) şiddet uyguladığı gerekçesiyle Ş.S. hakkında başlatılan soruşturmanın tamamlandığı 28 Nisan 2009'da öğrenildi. Soruşturmayı tamamlayan savcı, Ş.S. hakkında, "kötü muamele ve kasten yaralama" suçundan 7 yıla kadar hapis talebiyle Sulh Ceza Mahkemesi'nde dava açtı.

Hayati Özten

Sakarya Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'ne bağlı Arifiye Zihinsel Engelliler Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi'nde kalan Hayati Özten'i ziyarete giden Nurcan Fırat (53), kardeşi Hayati Özten'in bacağına sigara söndürüldüğünü ve kardeşinin bakım merkezinde şiddete maruz kaldığını savunarak 8 Ağustos 2009'da Arifiye Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulundu. Nurcan Fırat konuyla ilgili olarak şunları söyledi: "Temizlik görevlisi, 'çayı niye döktün' diyerek kardeşimin kolunu sıkıp bacağına sigara söndürmüştü. Kardeşimi 'eğer birisine bir şey söylersen seni öldürürüm' diye de tehdit etmiş. Kardeşim de korkusundan kimseye bir şey diyememiş. Zaten zihinsel engelli olduklarından dolayı kimse onların sözlerine inanmıyor. Kardeşim bana kendisine işkence eden görevliyi de gösterdi."

Abdulkadir Yıldız

Çanakkale’de 3 aydır askerlik yapan Abdulkadir Yıldız’ın uyuşturucu bağımlısı olduğu gerekçesiyle askerler tarafından dövülerek akli dengesini yitirdiği iddia edildi. Abdulkadir Yıldız’ın ağabeyi Fahri Yıldız, akli dengesini yitirmesi nedeniyle birliğinden zorunlu izin verilerek yaşadığı Diyarbakır’ın Karpuz Köyü’ne gönderilen kardeşinin vücudunun çeşitli yerlerinde darp izleri olduğunu belirterek kardeşinin daha önce her hangi bir rahatsızlığının olmadığını ve kardeşinin hayatından endişe duyduklarını kaydetti. Fahri Yıldız, kardeşinin Kürt olduğu için dövüldü-

ğünü savunarak 18 Ağustos 2009’da İHD Diyarbakır Şubesi’ne başvurdu.

Tacettin Çolak

30 Eylül 2009’da Dokuz Eylül Üniversitesi’nin akademik yılı açılışına katılmak üzere İzmir’e gelen Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’ın AKP İzmir İl Başkanlığı’ni ziyareti sırasında alınan güvenlik önlemleri nedeniyle il başkanlığıyla aynı sokakta yer alan bürosunda sıkıntı yaşadığını iddia eden Avukat Tacettin Çolak, alınan önlemlere tepki gösterdiği için bürosuna gelen polis memurlarının ve Başbakanlık korumalarının kendisini ve arkadaşını dövdüğünü ileri sürdü.

3. KİŞİ GÜVENLİĞİYLE İLGİLİ AİHM KARARLARI

Nazime Ceren Salmanoğlu ve Fatma Deniz Polattaş Kararı

AİHM 17 Mart 2009’da aldığı kararda, Türkiye’nin, 1999’da Hatay’ın İskenderun İlçesi’nde gözaltına alındıktan sonra cinsel taciz ve tecavüze uğradıklarını ve zorla bekâret testi yaptırıldığını savunan Nazime Ceren Salmanoğlu’na ve Fatma Deniz Polattaş’a AİHS’nin 3. maddesi uyarınca toplam 25.000 Euro ödemesine karar verdi.

Harun Çetin Kararı

1993 yılının Mart ayında gözaltına alındıktan sonra yaşamını yitiren Harun Çetin’in (20) yaşamını yitirmesinde Türkiye’yi sorumlu bulan AİHM, 8 Nisan 2009’da karara bağladığı başvuruda Türkiye’nin 35.000 Euro manevî tazminat ödemesini kararlaştırdı.

Murat Çelik

Sakarya Cezaevi’nde Marksist-Leninist Silahlı Propaganda Birliği (MLSPB) üyesi Serpil Polat, PKK lideri Abdullah Öcalan’ın 15 Şubat 1999’da Türkiye’ye teslim edilmesi üzerine 17 Şubat 1999’da kendini yakmıştı.

18 Şubat 1999’da Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Hastanesi’nde yaşamını yitiren Serpil Polat’ın

avukatı olan Murat Çelik, cenaze işlemlerinin ardından çağrıldığı İstanbul Emniyet Müdür Yardımcısı Atilla Çınar’ın odasında polis memurlarının fizikî saldırısına uğramıştı.

İç hukuk yollarının tükenmesinin ardından AİHM’e başvuran Murat Çelik’in başvurusunun 2009 yılının Ocak ayında karara bağlayan AİHM, Avukat Murat Çelik’e işkence ve kötü muamele uyguladığı gerekçesiyle Türkiye’yi 6000 Euro tazminata mahkûm etti.

Nahide Opuz Kararı

Eşi Hüseyin Opuz tarafından ölümle tehdit edilen ve şiddet gören Nahide Opuz’un, Türkiye aleyhinde açtığı davayı karara bağlayan AİHM, AİHS’nin 3. maddesini ihlal ettiği gerekçesiyle Türkiye’yi, 36.500 Euro tazminata mahkûm etti.

Engin Erkuş

AİHM, 2002 yılında zorunlu askerlik görevinden firar ettiği için 12 gün “disko” adı verilen cezaya maruz kalan Engin Erkuş’un açtığı davada Türkiye’yi, 28 Ekim 2009’da “özgürlük hakkını ihlal” ettiği gerekçesiyle 6500 Euro tazminat ödemeye mahkûm etti.

CEZAEVLERİ ve İNSAN HAKLARI

Giriş

6 Temmuz 2008’de yaşamını yitiren Kuddusi Okkır’ın ölüm döşeginde çekilmiş fotoğrafı Türkiye’nin görsel hafızasına kazandı ve kamuoyunun ağır hasta tutuklulara ve hükümlülere yönelik ilgisinin artmasına neden oldu. Güler Zere bu ağır hasta hükümlülerden sadece biriydi ve kamuoyunun yoğun baskısı sayesinde 7 Kasım 2009’da serbest bırakıldı. Güler Zere cezaevlerindeki tüm ağır hastalar gibi cezaevlerinin insanlıkdışı koşullarında rahatsızlandı ve yetkililerin kasıtlı-kasıtsız ihmalleriyle ölüm sınırına ulaştı. İlerleyen sayfalarda gerek Güler Zere örneğinden gerekse de diğer ağır hasta tutukluların ve hükümlülerin yaşadığı deneyimlerden derlenmiş, bu ihmallerin birçok örneğiyle karşılaşacaksınız. Yetkililerin açıklamalarından ve basında çıkan haberlerin değerlendirmesinden yola çıkarak TIHV Dokümantasyon Merkezi, 2009 yılında cezaevlerinde 37 kişinin yaşamını yitirdiğini ve cezaevlerinde 104 ağır hasta tutuklu ve hükümlü olduğu belirledi. Cezaevlerinde yaşamını yitiren 37 kişiden 9’unun intihar ettiği; altısının öldürüldüğü ve 19 kişinin ise sağlık sorunları olduğu ileri sürüldü. Sağlık sorunları nedeniyle yaşamını yitiren 19 kişiden yedisi kanser; dördü kalp krizi sonucu yaşamını yitirdiği bildirildi. Üç kişinin ise ölüm nedeni açıklanmadı.

2009 yılında cezaevlerindeki 104 ağır hasta tutuklu ve hükümlüden, aralarında Güler Zere’nin de bulunduğu yedi hükümlünün cezasının kalan kısmı Cumhurbaşkanı Abdullah Gül tarafından kaldırıldı. Ağır hastalardan 19’u kanser, 16’sı Wernicke-Korsakoff, 8’si felç, 2’si çölyak, 5’i tüberküloz hastasıdır ve 6’i de ateşli silah yaralanması sonucu oluşan sağlık sorunlarına sahiptir. Kapatılan DTP’nin İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel’in soru önergesini 28 Mayıs 2009’da yanıtlayan Adalet Bakanı

Sadullah Ergin, cezaevlerinde 5678 siyasi tutuklu ve hükümlünün bulunduğunu açıkladı. Sadullah Ergin’in yanıt metninde ayrıca ileri derecede kronik hastalığı bulunan 153 tutuklu ve hükümlünün bulunduğu bilgisi de yer aldı.

Ceza İnfaz Kurumlarındaki sağlık hakkı ihlallerinin ilk akla geleni tutuklu/hükümlülerin sürekli yüz yüze oldukları tedavi engelidir. Bu sorunlar şu şekilde özetlenebilir:

1. CİK’lerde kadrolu sağlık personelinin bulunmaması;
2. Görevlendirilen personelin, sayıca çok hasta tutuklu/hükümlülere yeterince zaman ayıramaması ve hasta tutuklu/hükümlülere yönelik ayrımcı uygulamaları;
3. Hastaneye sevklerin yapılmaması;
4. Sevk yapıldığında da uzun süre sonrasında sevk yapılması;
5. CİK’lerin dış güvenliğinden sorumlu jandarmanın sevk sırasındaki kötümuamele olarak değerlendirilebilecek kayıtsız ve önyargılı tavrı;
6. Hastanede jandarmanın kelepçeli muayene dayatması;
7. Jandarmanın muayene sırasında odayı terk etmemesi;
8. İlaç ve bakım temininde keyfî uygulamalar;
9. Diyet yapması gereken hasta tutuklu/hükümlülere bu beslenme olanağının sunulmaması;
10. Tutukluların/hükümlülerin klostrofobik ortamlarda yaşamaya zorlanmaları;
11. F tipi CİK’lerde yaygın olarak uygulanan hücrede tek başına tutulma (*solitary confinement*) uygulaması;
12. “Süngerli oda” uygulaması; F Tipi CİK’lerde, özellikle akıl sağlığı bozulmuş tutuklu ve hükümlüler için yaygın

olarak uygulandığı ileri sürülen bu yöntem bizzat akıl sağlığını tehdit eden bir uygulamadır. Süngerli oda uygulamasının domuz bağı ile birlikte uygulandığı da ileri sürülmektedir.

13. Kalabalık cezaevlerinin salgın hastalıkların yayılmasını kolaylaştıran bir ortam olması.

Tutuklu ve hükümlü sayısı ilk kez yüz bin sınırını 2008 yılında aşarak 103.235'e ulaşmıştı. Ancak 2009 yılının sonunda bu sayı 116.340'a ulaştı. Cezaevlerinin kalabalıklığı ve bunun sunucunda ortaya çıkan sorunlar gitgide artan bir ihlal kaynağı haline geldi. Öyle ki cezaevleri üzerine hazırlanan tüm raporların ve yazılan haberlerin ortak özelliğinin, cezaevlerindeki yaşam birimlerinde söz konusu birimin kapasitesinin birkaç kat üzerinde tutuklu ve hükümlünün yaşamaya zorlandığının vurgulanması olduğunu söyleyebiliriz. Ranzaların üç katlı hale gelmesinden, yerde, sandalyeler üzere ve nöbetleşe uyuyan tutuklu ve hükümlülerden sık sık söz edilmektedir. CHP Kırklareli Milletvekili Tansel Barış'ın "cezaevlerinin kapasitesine" ilişkin yazılı soru önergesini yanıtlayan Adalet Bakanı Sadullah Ergin, son zamanlarda ceza infaz kurumlarının mevcudunun aşırı yoğun olması nedeniyle, zaman zaman hükümlü ve tutuklu barındırılmasında birtakım sıkıntılar yaşandığını; Türkiye'de 367 ceza infaz kurumu bulunduğunu ifade eden Ergin, 28 Eylül 2009 itibariyle, cezaevlerinin toplam kapasitesinin 104.690, ancak cezaevlerinde kalan hükümlü ve tutuklu sayısının 114.647 olduğunu bildirdi.

29 Eylül 2009 tarihli bir habere Adalet Bakanı Ergin, cezaevlerindeki aşırı doluluk sorununa çözüm olarak Türk Ceza Kanunu ve Ceza İnfaz Kanunu'nda yer alan "denetimli serbestlik" başta olmak üzere "alternatif" ceza yöntemlerinin devreye sokulacağını kaydetti.

Bakanlığın çalışmaları arasında cezaevlerindeki kişilerin yarıya yakınının tutuklulardan oluşması nedeniyle, tutuklama yerine "adli kontrol" mekanizmasının genişletilmesi yer alıyor. Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 109. maddesine göre adli kontrol 3 yıla kadar olan cezalarda uygulanıyor;

Yapılacak düzenlemeyle 5 yıla kadar olan cezalarda tutuklama yerine adli kontrol uygulanması planlanıyor.

CMK'nın 109. maddesinde tutuklama kararı verilmesine yerine "yurtdışına çıkamamak, hâkim tarafından belirlenen yerlere, belirtilen süreler içinde düzenli olarak başvurmak, hâkimin belirttiği merci veya kişilerin çağrılarına ve gerektiğinde meslek uğraşlarına ilişkin veya eğitime devam konularındaki kontrol tedbirlerine uymak, her türlü taşıtları veya bunlardan bazılarını kullanmamak ve gerektiğinde kaleme, makbuz karşılığında sürücü belgesini teslim etmek, silah bulunduramamak veya taşıyamamak, gerektiğinde sahip olunan silâhları makbuz karşılığında adli emanete teslim etmek" gibi tedbirler uygulanabiliyor.

Adalet Bakanlığı'nın üzerinde çalıştığı cezaevlerindeki sayıyı azaltmaya yönelik plan, Yargı Reformu Taslağı'nda da yer alıyor. Taslakta "Denetimli serbestlik ile ilgili mevzuat gözden geçirilerek denetimli serbestlik uygulamasını artıracak değişiklikler yapılacaktır" ifadeleri yer alıyor.

Taslakta "5237 sayılı TCK'nın 50. maddesinde düzenlenen kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlardan olan kamuya yararlı bir işte çalıştırma, belli bir meslek veya sanatı yapmaktan yasaklanma gibi yaptırımların daha etkin ve yaygın bir şekilde uygulanması hususunda gerekli eğitim çalışmaları yapılacaktır" deniyor.

İki yıla kadar olan kesinleşmiş hapis cezalarında uygulanan "denetimli serbestlik" hükümlerinin üç yıla kadar olan hapis cezalarında uygulanması sağlanarak cezaevlerindeki kişi sayısının azaltılması planlanıyor. Türk Ceza Kanunu, kısa süreli hapis cezaları yerine "adli para cezasına, en az iki yıl süreyle, bir meslek veya sanat edinmeyi sağlamak amacıyla, gerektiğinde barınma imkânı da bulunan bir eğitim kurumuna devam etmeye, mahkûm olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle, belirli yerlere gitmekten veya belirli etkinlikleri yapmaktan yasaklanmaya, mahkûm olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle ve gönüllü olmak koşuluyla kamuya yararlı bir

işte çalıştırılmaya” karar verilmesine imkân sağlıyor.

Cezaevleriyle ilgili bir başka önemli sorun, uzman çavuşluktan nakil yoluyla infaz koruma memuru haline gelen kişilerin özellikle siyasî tutuklu-hükümlülere yönelik tutumlardır. Söz konusu kişilerin adının karıştığı birçok işkence ve kötü-muamele iddiası 2008 yılında olduğu gibi 2009 yılında da dile getirilmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları Komisyonu raporunda da vurgulanan sorunun olası tek çözümü, yine aynı raporda da belirtildiği gibi (*Van M ve F*

Tipi Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu, s. 15), söz konusu kişilerin siyasî tutuklu ve hükümlülerle temasının olmayacağı cezaevlerine atanmalarındır.

Maltepe Üniversitesi'nin İnsan Hakları Araştırma ve Uygulama Merkezi ise 2009 yılında cezaevi koruma ve infaz memurlarına insan hakları eğitimi vermeye başladı. Konuyu değerlendiren İnsan Hakları Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin Yönetim Kurulu Üyesi Prof. Betül Çotuksöken, “çalışanlardan, eğitimden çok etkilendikleri yönünde olumlu geri dönüşler aldık” dedi.

1. YASAL DÜZENLEMELER

2009 yılında cezaevlerinin kapasitesinin üzerinde tutuklu ve hükümlü barındırmasının yanı sıra tutuklama rejimi ve kimi yasal düzenlemeler de tartışıldı.

Bu düzenlemelerden birisi de Adalet Bakanlığı'nın 28 Ocak 2009'da TBMM'ye sunduğu “Ceza İnfaz Kurumları Dış Güvenlik Hizmetleri Kanunu Tasarısı”ydı. Söz konusu tasarıya göre cezaevlerinin dış güvenliğini sağlayan Jandarma Genel Komutanlığı bu görevi Emniyet Genel Müdürlüğü'ne devredecek. 2009 yılı içinde TBMM gündemine gelmeyen tasarının 2010 yılında yasalaşması bekleniyor.

Ceza İnfaz Kurumlarındaki Sağlık Hizmetlerinin Düzenlenmesi Hakkında Protokol

13 Mayıs 2009 tarihli bir habere göre, Sağlık Bakanlığı ile Adalet Bakanlığı arasında, eski Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin ve Sağlık Bakanı Recep Akdağ tarafından 30 Nisan 2009'da imzalanan “Ceza İnfaz Kurumlarındaki Sağlık Hizmetlerinin Düzenlenmesi Hakkında Protokol”, Adalet Bakanı Sadullah Ergin imzasıyla cumhuriyet başsavcılıklarına gönderilen genelgeyle yürürlüğe girdi.

Protokole göre, Ankara-Sincan, İstanbul-Silivri ve İstanbul-Maltepe ceza infaz kurumları komplekslerindeki sağlık birimleri, Sağlık Bakanlığı'nca uygun görülecek hastanelere

bağlanacak ve ceza infaz kurumu semt polikliniği olarak yapılandırılacak.

Adalet Bakanı Sadullah Ergin imzasıyla cumhuriyet başsavcılıklarına gönderilen genelgede, ceza infaz kurumlarındaki sağlık personeli sayısının yetersizliği nedeniyle Türkiye'nin AB makamlarınca eleştirildiği, bu durumun üyelik müzakereleri yolunda Türkiye'nin önüne engel olarak çıkartıldığı belirtildi.

Genelgede, ceza infaz kurumu tabipleri ve dış hekimlerinin, kurumun sağlık koşullarının düzenlenmesi, tutuklu ve hükümlülerin muayene ve tedavileri, bulaşıcı hastalıklardan korunması gibi asli görevleri yanında gerektiğinde ceza infaz kurumu personeli ile adli personeli ve bunların bakmakla yükümlü oldukları eş, çocuk ve ailelerine muayene ve tedavi hizmeti verdikleri hatırlatıldı.

Ceza infaz kurumu tabipleri ve dış hekimlerinin başta özlük haklarının yetersiz olması, çalışma koşullarının zorluğu gibi nedenlerle istifa veya başka kuruma naklen atanma yoluyla kurumlardan ayrıldıklarına işaret edilen genelgede, tabip sayısının ceza infaz kurumlarının sayısına oranla çok az olması nedeniyle kurum tabibi bulunmayan veya yeterli olmayan yerlerde, hasta hükümlü ve tutukluların kurum dışı sağlık kuruluşlarına sıklıkla sevk edildikleri kaydedildi.

Bu uygulamanın ciddi sorunlara ve kaynak israfına neden olduğu vurgulanan genelgede, cezaevindeki hükümlü ve tutuklulara daha iyi koşullarda, daha verimli sağlık hizmeti verilebilmesi için bu protokolün hazırlandığı belirtilmiştir.

Genelgede, protokolün cezaevlerindeki sağlık hizmetlerinin Birleşmiş Milletler standardına uygun verilebilmesi için bu kurumlarda sunulan sağlık hizmetlerinin yürütülmesinin Sağlık Bakanlığına devri ve aile hekimliği uygulamalarına dahil edilmesi, bunların dışında kalan yerlerde sağlık personelinin görevlendirilmesi usullerini düzenlediği ifade edildi.

Genelgede, sağlık hizmetlerinin protokolde belirtildiği şekilde yürütülebilmesi için gerekli çalışmaların ivedilikle tamamlanması istendi.

Protokol

Protokole göre, Ankara-Sincan, İstanbul-Silivri ve İstanbul-Maltepe ceza infaz kurumları kompleksleri bünyesindeki sağlık birimleri, Sağlık Bakanlığı'nca uygun görülecek hastanelere bağlanacak ve ceza infaz kurumu semt polikliniği olarak yapılandırılacak.

Hükümlü ve tutuklu mevcudu, kurum personeli ve bunların bakmakla yükümlü olduğu kişi sayısının toplamı 5 bini aşan kampüsler bünyesinde, Adalet Bakanlığı'nın talebi ve Sağlık Bakanlığı'nın onayı ile ceza infaz kurumu semt polikliniği açılacaktır.

Bünyesinde bin ve üzerinde hükümlü ve tutuklu bulunan her kuruma aile hekimliği pozisyonunu ihdas edilerek sağlık hizmeti sunulacaktır. Kampüs içerisinde bulunup, bin ve üzerinde tutuklu ve hükümlü barındıran kurumlar da bu kapsamda değerlendirilecek.

Aile hekimliği uygulamasına geçilmemiş illerde, hükümlü ve tutuklu ile personel sayısı binin üzerinde olan kurumlarda haftada 5 tam gün, 500-1000 arasında olan kurumlarda haftada 5 yarım gün, 500'ün altında olan kurumlarda haftada 2 yarım gün tabipli sağlık hizmeti verilecek.

Kampüs içerisinde bulunan ve binin altında tutuklu ve hükümlü sayısı olan kurumlar da bu kapsamda değerlendirilecek.

Diş ünitesi bulunan ceza infaz kurumlarında, il sağlık müdürlüğünce planlanarak diş tabipliği hizmeti verilecek.

Ceza Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü'nce görevlendirilmiş tabip ve diş tabibi bulunan ceza infaz kurumlarında Sağlık Bakanlığı'nca tabip görevlendirilmesi yapılmayacak. Sağlık Bakanlığı'nın aile hekimliği uygulaması kapsamında görevlendirme yaptığı ceza infaz kurumlarına Adalet Bakanlığı'nca atama, nakil ve görevlendirme yapılmayacak.

Ceza infaz kurumlarındaki sağlık hizmeti şu esaslar çerçevesinde yürütülecek:

Ceza infaz kurumu, semt polikliniklerinde görevlendirilecek uzman tabip, tabip, diş tabibi ve diğer sağlık personeli, sağlık hizmetinin kapsamına, ihtiyaca, hasta yoğunluğuna, ilgili hastane ve ildeki personel mevcuduna göre, ceza infaz kurumu semt polikliniğinin bağlı olduğu baştabiplikçe planlanıp görevlendirilecek.

Aile hekimliği uygulamasına geçilmemiş illerdeki kurumlarda sağlık hizmetini sunmak üzere kurumun talebi ve ilgili Cumhuriyet başsavcılığının görüşü üzerine il sağlık müdürlüklerince yapılan program çerçevesinde, protokol kapsamında ihtiyaç duyulan sağlık ve yardımcı sağlık personeli, ek ödeme alabileceği azami süreyle sınırlı olmak kaydıyla valilikçe geçici olarak görevlendirilecek.

Cezaevi semt polikliniklerinde sağlık hizmeti günün 24 saatinde kesintisiz verilecek. Bu amaç doğrultusunda, hafta içi ve hafta sonu çalışma saatlerine ilişkin düzenlemeler Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliği'nin ilgili maddesi çerçevesince yapılacak. Aynı yönetmeliğe göre baştabip, sağlık hizmetlerinin sürekliliği, kesintiye uğramaması ve yoğunluğun azaltılması amacıyla vardiya, nöbet gibi hizmetler için farklı çalışma saatleri uygulamasına gidilecek. Bu düzenlemeler yapılırken sağlık personelinin kanuni çalışma süreleri dikkate alınacak.

Cezaevi semt polikliniklerindeki sağlık hizmetlerinin sunulmasından ve denetlenmesinden baştabip ve il sağlık müdürü sorumlu olacak.

Aile hekimleri ile sağlık hizmeti sunmak üzere kurumlarda görevlendirilen diğer sağlık personeli, sağlık hizmetini hükümlü ve tutukluların bulunduğu kurumda, il sağlık müdürlüğünce standartlara uygun olduğu belirlenen mekânlarda verecek.

Aile hekimleri, mesai saatleri içinde hükümlü ve tutukluların giriş çıkış sağlık muayene işlemlerini de yapacak. Kadrosu kurumda bulunan yardımcı sağlık personeli idari açıdan kuruma, sağlık hizmetlerinin yürütülmesi açısından kurum sağlık birimi sorumlu tabibine bağlı olacak.

Adalet Bakanlığı, sağlık hizmeti için amaca uygun yeterli ve fiziki mekanları sağlamak, gerekli tıbbi donanımı, araç ve gereçleri temin etmek ve hizmetle ilgili il sağlık müdürlüğü ve baştabipliğin taleplerini karşılamak, mesailerinden 24 saat yararlanılan sağlık personeline hizmetin devamı süresince bedel karşılığı öncelik vererek lojman tahsis etmek gibi sorumlulukları yerine getirecek.

Sağlık Bakanlığı ise yeterli sayı ve nitelikte personel görevlendirecek. Hastaneye veya başka yerdeki sağlık birimlerine sevki gereken tutuklu ve hükümlüler açısından 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun ile ilgili mevzuata uyulmasını temin edecek.

Cezaevi semt polikliniklerinde protokol usul ve esaslarına uygun olarak muayene ve tedavileri sağlanan tutuklu ve hükümlülerin giderleri, Sağlık Bakanlığı'nın ilgili genelgesi dahilinde bütçeye konulan ödenekten karşılanacak.

Protokolün yürürlüğe girdiği tarihte ceza infaz kurumları kadrolarında çalışan uzman tabip, tabip ve diş tabipleri, talepleri halinde bu protokolün uygulama esasları ve Sağlık Bakanlığı Atama ve Nakil Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde Sağlık Bakanlığı kadrolarına atanacak. Sayılan unvanlardaki personelin çalışmakta olduğu kurum sağlık birimleri Sağlık Bakanlığı'na devredilmiş sayılacak.

Taraflar, protokolün imzalandığı tarihten itibaren en geç 6 ay içerisinde gerekli çalışmalarını yaparak protokol hükümlerini uygulamaya geçirecek. Protokol hükümleri uygulamaya geçirilene kadar 6 Ocak 2000'de Adalet, İçişleri ve Sağlık bakanlıkları arasında imzalanan protokol uygulanacak.

Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkındaki Yönetmelik

Adalet Bakanlığı, 6 Kasım 2009'da¹ "Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkındaki Yönetmelik"te değişikliğe giderek tutuklu ve hükümlülerin ziyaretçileriyle Türkçe dışındaki dillerde de görüşme yapılabilmesine olanak sağladı². Ayrıca tutuklu, hükümlü ya da görüşülecek kişinin "Türkçe bilmediğini tespit" zorunluluğu da kalktı. Türkçe dışındaki dillerde görüşebilmek için "beyan" yeterli hale geldi. Türkçe dışındaki dillerdeki görüşmelerin kayda alınmasına ise devam edilecek. Ancak kaydın incelenmesinde kamu güvenliğini tehlikeye düşürecek nitelikte unsurla bulunması halinde adli ve idari işlem yapılması hükmü yönetmelikten çıkarıldı.

Değişiklikle İnsan hakları kurullarına Cumhuriyet Başsavcılığı'ndan izin almak şartıyla hükümlü ve tutuklularla görüşebilme imkanı sağlanıyor. Tutuklu ve hükümlülerin "hastanede ziyaret" olarak düzenlenen haklarına "refakat" de eklendi. Eski yönetmelikte, tedavi gören tutuklu ve hükümlülerin ailelerine gardiyan nezaretinde ziyaret hakkı veriliyordu. Düzenlemedeki değişiklik ile tutuklu ve hükümlülerin eş, anne, baba, kardeş, çocuk ya da bunların olmaması halinde bir aile yakınının refakatçi olmasının önü açıldı. Ancak tedavi gören mahkûma refakat için doktorun "zorunluluk" bildirmesi gerekecek.

¹ *Resmî Gazete*, Sayı : 27398.

² Yönetmeliğin 41. maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yapılan değişiklik: "Ziyaret esnasında görüşmelerin Türkçe yapılması esastır. Ancak, hükümlü veya tutuklunun Türkçe bilmemesi veya görüşeceğini bildirdiği yakınının Türkçe bilmediğinin beyan edilmesi halinde, Türkçe'den başka bir dilde konuşmanın yapılmasına izin verilir ve konuşma kayda alınır".

6 Kasım 2009 CUMA

Resmî Gazete

Sayı : 27398

YÖNETMELİK

Adalet Bakanlığından:

HÜKÜMLÜ VE TUTUKLULARIN ZİYARET EDİLMELERİ HAKKINDA**YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK**

MADDE 1 – 17/6/2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Hükümlü ve tutuklular, birinci fıkrada sayılanlar dışında kalan üç ziyaretçisinin adı ve soyadı ile bilmesi hâlinde adresini ceza infaz kurumuna kabulünden ve kendisine bu hususun tebliğ edildiği tarihten itibaren 60 gün içinde bildirir.”

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin 26 ncı maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İnsan hakları il ve ilçe kurulları, Cumhuriyet başsavcılığından izin almak suretiyle ceza infaz kurumlarını ziyaret edebileceği gibi hükümlü ve tutuklularla da görüşebilir.”

MADDE 3 – Aynı Yönetmeliğin 28 inci maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ziyaret edilmek istenen kişi, biri Türk vatandaşlığı olmak üzere birden fazla vatandaşlığa sahip ise, konsolosluk memurunun izin talebi karşılıklılık ilkesi de gözetilerek yerine getirilebilir.”

MADDE 4 – Aynı Yönetmeliğin 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Taraf olduğumuz sözleşmeler gereğince Ülkemize iade edilen Türk uyruklu hükümlü ve tutuklular, Bakanlığın izniyle iade eden ülkenin konsolosluk memurunca ziyaret edilebilir. Bu ziyaret izninde karşılıklılık aranabilir, tercüman yardımından faydalanılabilir.”

MADDE 5 – Aynı Yönetmeliğin 36 ncı maddesinin başlığı “Hastanede ziyaret ve refakat” olarak değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki üçüncü fıkra eklenmiştir.

“Kurum dışında yatarak tedavileri yapılan hükümlülerin yanında, tedaviyi yapan hekimin raporuyla zorunlu olduğunun bildirilmesi hâlinde, eşi, annesi, babası, kardeşi, çocuğu, bunların olmaması hâlinde Cumhuriyet başsavcılığının uygun gördüğü bir aile yakını refakatçi olarak bulundurulabilir.”

MADDE 6 – Aynı Yönetmeliğin 41 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ziyaret esnasında görüşmelerin Türkçe yapılması esastır. Ancak, hükümlü veya tutuklunun Türkçe bilmemesi veya görüşeceğini bildirdiği yakınının Türkçe bilmediğinin beyan edilmesi halinde, Türkçe’den başka bir dilde konuşmanın yapılmasına izin verilir ve konuşma kayda alınır.”

MADDE 7 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8 – Bu Yönetmelik hükümlerini Adalet Bakanı yürütür.

2. CEZAEVLERİNDE OLAYLAR ve BASKILAR

Adana Karataş Kadın Cezaevi

12 Şubat 2009’da, Karataş Kadın Cezaevi’nde bulunan Sultan Özer’e (53), Özer’in çoraplarını göstermek için gardiyanlara uzatması nedeniyle “gardiyanlara hakaret ettiği” gerekçesiyle 2 ay açık, 1 ay da kapalı görüğe çıkmama cezası verildiği öğrenildi.

Karataş Kadın Cezaevi’nde bulunan Sevda Taş’ın (22) gözaltındayken Emniyet Müdürlüğü’nde ve tutuklandıktan sonra cezaevinde kendisine yapılan işkence ve kötü-muameleyi İnsan Hakları Derneği (İHD) Adana Şubesi’ne

bildirmek için yazdığı mektuba, cezaevi yönetimi tarafından, Taş’ın “yalan beyanda bulunduğu” iddiasıyla el konulduğu 10 Mart 2009’da öğrenildi.

Karataş Kadın Cezaevi’nde bulunan Ezilenlerin Sosyalist Platformu (ESP) Adana Temsilcisi Hülya Gerçek’in, tutuklanarak cezaevine getirildiği 10 Mart 2009 akşamı nedensiz yere verilen disiplin cezası nedeniyle kimlik kartını alamadığını ve bu sebepten ötürü görüş günü ziyaretçileriyle görüşmesine izin verilmediğini, 16 Nisan 2009’da bildirdi.

22 Mayıs 2009'da, Karataş Kadın Kapalı Cezaevi'nde bulunan tutuklu ve hükümlülere bir yıl açık, bir ay da kapalı görüş cezası verildiği öğrenildi.

10 Haziran 2009'da Zahide Kesici, Karataş Kadın Cezaevi'nde bulunan kızı Gamze Kesici'nin (22) ellerinin bağlanıp zorla saçlarının kesildiğini savunarak savcılığa suç duyurusunda bulundu.

8 Kasım 2009 tarihli bir habere göre, Karataş Kapalı Kadın Cezaevi'nde tutuklu bulunan Hatice Arat, Adana Numune Göğüs Hastalıkları Hastanesi'nde doktorun hakaretine maruz kaldığını iddia ederken, böbrek yetmezliği ve kemik erimesi hastalığı bulunan 60 yaşındaki Kaze Özlü'nün de tedavisinin yapılmadığını belirtti.

Adana Kürkçüler F Tipi Cezaevi

Mehmet Halit Oruç ve Özcan Tonel, aileleri aracılığıyla yaptıkları açıklamada, 4 Mayıs 2009'da havalandırmaya çıktıkları sırada nöbetçi kulübesinden kendilerine ateş açıldığını savundu.

Kürkçüler F Tipi Cezaevi'nde kalan Vahit Yüksel'in, bel fıtığı ve romatizma ağrısı nedeniyle götürüldüğü Adana Numune Hastanesi'nde, doktorun Vahit Yüksel'in kelepçelerinin çıkarılmasını istemesine rağmen jandarma erlerinin isteği kabul etmemesi üzerine doktorun "kelepçeli muayene yapamayacağını" söylemesinin ardından Vedat Yüksel'in başka bir doktora götürüldüğü öğrenildi. Vedat Yüksel'in tedavi için götürüldüğü ikinci doktorun "kelepçeli muayene"yi kabul etmesi üzerine, tedavi edilmeyi reddeden Vedat Yüksel'in tedavi edilmeden cezaevine götürüldüğünü, 13 Kasım 2009'da ailesi tarafından açıklandı.

Kürkçüler F Tipi Cezaevi'nde bulunan tutuklu ve hükümlülerden M. Emin Koçer, Çetin Sağır, Necmettin Kayhan, Mustafa Işık, Mevlana Oygur, Murat Gül, Vahit Ufuk Yüksel, Akın Can ve Serdar Yüceay'ın, sevk edildikleri hastanede kelepçeyle tedavi olmayı kabul etmeyerek "devleti zarara uğrattıkları" gerekçesiyle cezaevi idaresi tarafından kapalı görüşe çıkartılmama, telefon etmeme, mektup yazma-

ma gibi disiplin cezalarına çarptırıldıkları 17 Kasım 2009'da öğrenildi.

Adana Pozantı M Tipi Kapalı Çocuk Cezaevi

20 Şubat 2009'da yayınlanan bir haberde, Adana'da Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye teslim edilmesinin yıldönümünde yapılan protesto gösterisine katıldıkları iddiasıyla gözaltına alınan ve üzerlerinde bilye bulunduğu gerekçeyle tutuklanan Ö.Ç., K.G. ve Ş.Ö.'ye tutuklu buldukları Pozantı M Tipi Kapalı Çocuk Cezaevi'nde işkence yapıldığı ileri sürüldü. Ş.Ö.'nün annesi F.Ö., "oğlum önce Kürkçüler Cezaevi'ne daha sonra da Pozantı M Tipi'ne götürüldü. Ben 17 Şubat'ta görüşüne gittim. Yediği dayaktan dolayı yürüyemiyordu. Bana Kürkçüler Cezaevi'nde kendisine üç gün yemek verilmediğini ve sürekli askerler tarafından yere yatırılarak dövüldüğünü söyledi. Oğlum sedef hastası buna rağmen sürekli kafasına darbe yemiş" dedi.

Pozantı Cezaevi'ndeki bulunan Ş.Ö (17), A.B (16), A.T (16) ve A.B.'nin (15) aileleri, çocukların genel arama sırasında jandarma erleri tarafından dövüldüğü belirterek 7 Mart 2009'da İnsan Hakları Derneği (İHD) Adana Şubesi'ne başvurdu.

Pozantı M Tipi Kapalı Çocuk Cezaevi'nde tutuklu bulunan Y.A.'nın (17), cezaevi koşullarının düzeltilmesi için 3 arkadaşıyla beraber yaptığı açlık grevinin ardından "açlık grevi düzenleyerek cezaevi disiplin kuralını bozduğu" gerekçesiyle Kozan (Adana) M Tipi Kapalı Cezaevi'ne sürgün edildiği, 4 Ağustos 2009'da öğrenildi.

Amasya E Tipi Cezaevi

Amasya E Tipi Cezaevi'nde kalan Çetin Dalgan'ın 2 Ekim 2009'da öldürülmek istendiğini ileri süren ağabey Metin Dalgan, 19 Ekim 2009'da İnsan Hakları Derneği (İHD) İstanbul Şubesi'nde yaptığı basın toplantısıyla Çetin Dalgan'ın yaşadıklarını anlattı. İnebolu (Kastamonu) M Tipi Cezaevi'nde gördüğü kötü muameleyi protesto etmek için yaptığı açlık grevi nedeniyle, Amasya E Tipi Cezaevi'ne sürgün edilen kardeşi Çetin Dalgan'ın, cezaevine sevk edildiği sırasında ve sonrasında Amasya

E Tipi Cezaevi'nde de işkence ve kötü muamele gördüğünü söyleyen Metin Dalgan, kardeşinin merdiven boşluğundan atıldığını ifade etti. 2 Ekim 2009'da ise cezaevinden kardeşinin kendisini yaktığı yönünde bilgi geldiğini söyleyen Metin Dalgan, kardeşinin kendisini yaktığına inanmadığını ve kardeşi Çetin Dalgan'ın vücudunda oluşan yanıklar nedeniyle ihtiyaçlarını karşılayamadığını söyledi.

Ankara Sincan 1 Nolu F Tipi Cezaevi

18 Haziran 2009'da bir basın toplantısı yapan İHD Ankara Şubesi Başkanı Gökçe Otlu, Sincan 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde kalan Cebrail Doğan, Savaş Bolat ve Sercan Üstündaş'ın gardiyanların fizikî müdahalesine maruz kaldığını açıkladı. Toplantıda konuşan Gamze Yıldız da ziyaretine gittiği Cebrail Doğan'ın, 15 gardiyanın havalandırma alanına cam parçası ve kaynar su attığını, aktardığını ifade etti. Elif Zavar ise, eşi Erol Zavar'a, Mahmut Soner ve Hüseyin Tepe'nin göndermek istediği fotoğrafların arka fonunda Karl Marx ve Lenin fotoğrafları olduğu için, fotoğrafların sansürlendiğini söyledi.

Sincan 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Serkan Akkuş'un, 28 Eylül 2009'da Diyarbakır'ın Lice İlçesi'ne bağlı Şenlik Köyü'nün Aşağı Xambaş Mezrası'ndaki jandarma karakolundan açılan ateş sonucu yaşamını yitiren Ceylan Önkol'la (14) ilgili *Atılım Gazetesi*'ne 12 Ekim 2009'da gönderdiği mektupta, iki paragrafın cezaevi yönetimi tarafından karalandığı 21 Aralık 2009'da öğrenildi.

Ankara Sincan 2 Nolu F Tipi Cezaevi

18 Şubat 2009'da, Sincan 2 Nolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan tutuklu ve hükümlülere aileleriyle telefonda Kürtçe konuşmalarına izin verildiği ancak Kürtçe görüşme yapanlar hakkında cezaevi yönetimi tarafından tutanak tutulduğu bildirildi.

16 Mart 2009'da Sincan 2 Nolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Musa Şanak'ın, ziyaretine gelirken geçirdiği trafik kazasında yaşamını yitiren annesi Safiye Şanak'ın ölüm yıldönümü nedeniyle yazdığı Kürtçe şiirlerin bulunduğu dosya, Disiplin Kurulu tarafından sakıncalı görülerek "imha" edildiği öğrenildi.

1 Kasım 2009 tarihli bir haberde, Sincan 2 Nolu F Tipi Kapalı Cezaevi'nde, cezaevinde olması gereken doktor, diş tabibi ve sağlık memuru bulunmadığı; tutukların ve hükümlülerin odalarının hemen hemen her iki günde bir, gece geç saatlerde baskına uğradığı ve hiçbir gerekçe sunulmadan tutuklulara ve hükümlülere hücre cezalarının verildiği; en son oda aramasında PKK'li hükümlü Sadık Daştan'a hiçbir gerekçe gösterilmeden 2 günlük hücre cezasının verildiği ve diğer PKK'li tutukluların da sürekli tehdit edildiği ileri sürüldü.

Erzurum H Tipi Cezaevi'nden tedavi edilmek üzere Sincan 2 Nolu F Tipi Cezaevi'ne nakledilen Lokman Laçın'ın cezaevine girişi sırasında "çıplak üst araması"ni kabul etmemesi nedeniyle başgardiyan tarafından tartaklanarak sol kolunun kırıldığı, 3 Aralık 2009'da öğrenildi. Bu kırık, adli tıp raporuyla, üçüncü derece hayatî tehlike oluşturacak yaralanma olarak belgelendi. Olaya karışan üç infaz koruma memuru ve bir infaz koruma başmemuru hakkında "zor kullanma yetkisinin aşılmasıyla yaralama" fiilinden dava açıldı ve davanın ilk duruşması Sincan 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde 9 Mart 2010 tarihinde görülecek.

Ankara Sincan Kadın Kapalı Cezaevi

22 Nisan 2009'da, Sincan Kadın Kapalı Cezaevi'nde bulunan Raife Algül'e tahliyesine 9 ay kala kaldığı koğuşun kapısını kırdığı iddiasıyla 5 gün hücre cezası, 6 ay açık görüş cezası ve Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 1 yıl hapis cezası verildiği öğrenildi.

Sincan Kadın Cezaevi'nde bulunan Ajda İnci, Dicle Haber Ajansı'na (DİHA) gönderdiği mektupta, 15 Mayıs 2009'da tedavi edilmek için götürüldüğü hastanede jandarma erlerinin hem tedavisinin yapılması engellendiklerini hem de kendisini darp ettikleri savundu. Ajda İnci, hastanede doktorun jandarma erlerinden muayene odasından çıkmalarını istemesi üzerine erlerin doktora tepki gösterdiğini belirtti.

Sincan Kadın Kapalı Cezaevi yönetiminin, "kurum güvenliğini tehlikeye sokmak"la suçladığı, Nadiye Gürbüz ve Deniz Namoğlu adlı iki tutuklu yakını aleyhinde başlattığı "disiplin

soruşturması" sonucunda, tutuklu yakınları iki ay görüş ve ziyaret haklarından mahrum bırakıldı. Habere göre, 1 Aralık 2009'da açık görüş öncesinde gardiyanların kaba davranışlarına itiraz eden tutuklu yakınları, çeşitli hakaretlere maruz kaldı. Cezaevi yönetimiyle görüşen iki tutuklu yakını, gardiyanlardan şikâyetçi oldu. Cezaevi yönetimi, gardiyanlar hakkında idarî soruşturma yapacağını bildirdi ancak Nadiye Gürbüz ile Deniz Namoğlu, 1 Aralık 2009'da yaşanan olayın hemen ardından 2 Aralık 2009'dan başlamak üzere iki ay boyunca ziyaret ve görüş hakkından mahrum bırakıldı. Ceza ise, Ceza İnfaz Yasası'nın 86/8. maddesi ile tüzüğün 129/8. maddesine dayandırıldı. Söz konusu düzenleme, "görüş hakkına sahip kişilerin, kurum güvenliğinin korunması amacıyla alınan tedbirlere aykırı davranışları ve istekleri nedeniyle görüşme haklarının 1 aydan 1 yıla kadar ortadan kaldırılmasına" olanak tanıyor.

Sincan Kadın Kapalı Cezaevi'nde 1 Aralık 2009 günü yapılan açık görüş sırasında gardiyanların keyfî tutumuna itiraz eden tutuklu gazeteci İsmnaz Ergün'e "görevli memura uygunsuz söz sarf etmek ve davranışta bulunmak" suçlamasıyla disiplin soruşturması açıldığı, 11 Aralık 2009 öğrenildi.

Antalya Cezaevi

5 Mart 2009'da Ukraynalı bilgisayar korsanı Maksim Yastremski'nin Antalya'da kaldığı cezaevinde gördüğü işkence ve kötü muameleden ötürü sağlığının bozulduğu ileri sürüldü. Baba Leonid Yastremski iddialarla ilgili olarak, "Türkiye'de tutuklu yargılandığı 2,5 yıl boyunca oğlumuz çok zayıfladı. Hücrede birkaç kez dayağa maruz kaldı. Defalarca büyükelçiliğimize başvurduğum. Oğlumun kalp yetmezliği var. 'Herhalde bir daha görüşemeyiz' diyerek eşikle vedalaştı. Cezaevi yetkilileri doktor çağırılmayı reddediyor" dedi.

Aydın E Tipi Cezaevi

8 Şubat 2009'da, Aydın E Tipi Cezaevi'nde tutulan Muharrem Süren'i zorla berbere götürmek isteyen jandarma erlerinin hiçbir rahatsızlığı bulunmayan Süren'i darp etmesi sonucu

Süren'in kan kusmasına neden oldukları öğrenildi.

Batman M Tipi Kapalı Cezaevi

23 Nisan 2009'da, Batman M Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan Resul Çakır'a gardiyanlar tarafından koğuş değişikliği esnasında işkence ve kötü muamele yapıldığı iddia edildi.

Bingöl M Tipi Kapalı Cezaevi

Adalet Bakanlığı'nın "ödenek ayıramaması" gerekçesiyle Bingöl M Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan tutuklu ve hükümlülerin mahkemeye sevk edilebilmesi için tutuklu ve hükümlülerden yol giderlerini karşılamaları istendiği öğrenildi. Tutuklu Mehmet Emin Acar adına 1 Şubat 2009'da bir açıklama yapan Acar'ın kardeşi Ahmet Acar (51), "tutuklu yakınlarımız 'ödenek yok' denilerek mahkemeye gönderilmiyor. Devlet her şeye bütçe ayırıyor cezaevlerine mi ayıramıyor? Cezaevi yönetimi paranın olmaması halinde tutukluları mahkemeye göndermeyeceğini söylüyor. Bunların amacı bu insanları biraz daha cezaevinde tutmak ve onları yıldırma" diye konuştu.

Bitlis E Tipi Kapalı Cezaevi

Bitlis E Tipi Kapalı Cezaevi'nde kalan tutuklu ve hükümlülerin, götürüldükleri Bitlis Devlet Hastanesi'nde jandarma erlerinin yanında ve elleri kelepçeli bir şekilde muayene edilmek istendiği, 13 Eylül 2009'da öğrenildi.

Bolu F Tipi Cezaevi

2 Ocak 2009'da, Bolu F Tipi Cezaevi'nde telefonda Kürtçe konuşan mahkûmlar cezaevi yönetimi tarafından tebligatla uyarıldı. 75 mahkûma yapılan uyarıda, mahkûmların Kürtçe konuşmaya devam etmeleri halinde bu faaliyetin "olumsuz davranışa yönelik gruplaşma sayılacağı" bildirildi.

Bolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Engin Babayiğit'in 4 Ocak 2009'da ailesi ile telefonda Kürtçe konuştuğu için görüşmenin kesildiği belirtildi.

17 Nisan 2009'da TİHV Genel Merkezi'ne Bolu F Tipi Cezaevi'nden ulaşan bir mektupta yer alan ifadelerde, cezaevinde kalan tutuklu ve

hükümlülerin temizlik isteklerinin cezaevi yönetimi tarafından karşılanmadığı, çamaşırların 2 veya 3 ay aralıklarla yıkandığı ayrıca temiz bir şekilde yıkanmayan nevresimlerin tutuklu ve hükümlülere karışık olarak verildiği bilgileri yer aldı.

13 Haziran 2009'da, Bolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Hüseyin Sarıaltın'ın cezası bittiği halde dosyası Yargıtay'da olduğu için serbest bırakılmadığı öğrenildi.

Bolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Şeyhmuz Poyraz'a, Sri Lanka topraklarında yaşayan Tamillere yönelik baskıları protesto etmek için yaptığı açlık grevi nedeniyle, "üç ay etkinliklerden alıkoyma cezası" verildiği 17 Haziran 2009'da öğrenildi.

Bolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Dalyan Alsaç, cezaevinde maruz kaldığı uygulamaları anlattığı mektupta, "slogan attığı", "revire çıkmadığı", "olumsuz davranışa yönelik grup oluşturduğu", "cezaevi etkinliklerine katılmadığı", "açlık grevi yaptığı" ve "telefon etmeye çıkmadığı" gibi gerekçelerle kendisine 2005 yılının Mayıs ayından beri 21 defa disiplin cezası verildiğini yazdığı, 5 Kasım 2009'da öğrenildi.

Bolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Yazar Suat Gökalp'ın, hazırladığı *Alternatif Bir Paradigma, Demokratik Komünalizm ve Modernist Paradigma'nın Eleştirel Analizi* adlı kitap taslağını cezaevindeki arkadaşlarına göndermek istemesine cezaevi eğitim kurulu kitabı "sakıncalı" bularak engel oldu ve kitaba el koydu. Bolu Ağır Ceza Mahkemesi'ne kitap taslağının iade edilmesi talebiyle başvuran Suat Gökalp'in başvurusunu yerinde bulan ve kitabın iade edilmesini isteyen mahkeme heyetinin kararına rağmen, cezaevi eğitim kurulunun kitap taslağını Suat Gökalp'in "Abdullah Öcalan'dan etkilendiği" gerekçesiyle vermediği, Suat Gökalp'in Cumhuriyet Başsavcılığı'na başvurması üzerine kitabın iade edildiği, 18 Kasım 2009'da öğrenildi.

Bursa E Tipi Kapalı Cezaevi

12 Ocak 2009'da yayınlanan bir habere göre, Ezilenlerin Sosyalist Platformu Bursa Temsilcisi Serpil Arslan'a, tutuklu bulunduğu Bursa E

Tipi Kapalı Cezaevi'nde gardiyanlara sayım vermediği gerekçesiyle Şubat ayına kadar kapalı görüş, Mayıs ayına kadar da açık görüş cezası verildi.

Denizli D Tipi Cezaevi

Kemal Kalkan, 4 Eylül 2009'da Denizli D Tipi Cezaevi'nde bulunan oğlu Yunus Kalkan'ın cezaevinde işkence ve kötü muameleye maruz kaldığını savunarak Adalet Bakanlığı ve Denizli Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulundu.

Kemal Kalkan olaya ilişkin, "14 Ağustos 2009'da oğlumu ziyarete gittiğimizde görevlilerin oğlumu öldüresiye dövüp, darp ettiğini gördük. Kulağından, boğazından kan akıyordu ve iki gözü kan içerisindeydi. Yüzü mosmor, sırtı, kolları, bütün bedeni her tarafı kıpkırmızı mosmor hale getirilmiş, üzerine su sıkılmış. Bu cezaevine biz çocuğumuzu böyle mi emanet ettik. Oğlumun can güvenliğinin sağlanmasını istiyorum" dedi.

Denizli Bozkurt Açık Kadın Cezaevi

Denizli Bozkurt Açık Kadın Cezaevi'nde kalan tutuklu ve hükümlülerin zor şartlar altında, uzun çalışma süresi içinde ve kendi rızaları olmaksızın çalıştırıldığı; cezaevinde tutuklu ve hükümlülerin maruz kaldıklarını yakınlarını anlatan Sevinç Ergen'inse sürgün edildiği, 4 Kasım 2009'da öğrenildi.

İnsan Hakları Derneği (İHD) İstanbul Şubesi eski Başkanı Avukat Eren Keskin'in Bozkurt Açık Cezaevi'nden, İHD Genel Merkezi'ne ve Gözaltında Cinsel Taciz ve Tecavüze Karşı Hukukî Yardım Bürosu'na yapılan hak ihlali başvurularını, cezaevinde görüştüğü Hanife Cumbam, Filiz Babaoğlu, Aygün Girgin, Gamze Çelikdağ, Sultan Dakım ve Nil Dikenlibudak adlı altı hükümlünün anlatımlarıyla raporlaştırdığı için cezaevi yönetiminin altı hükümlü hakkında soruşturma başlattığı, 18 Kasım 2009'da öğrenildi.

Denizli'de Bozkurt Kadın Cezaevi'nde kalan tutuklu ve hükümlülerin cezaevinde maruz kaldıkları hak ihlallerini İnsan Hakları Derneği (İHD) Onur Kurulu üyesi Avukat Eren Keskin'e anlatması üzerine cezaevi yönetimi Hanife Cumbam, Filiz Babaoğlu, Aygün Girgin, Gam-

ze Çelikdağ, Sultan Dakım, Nil Dikenlibudak hakkında dava açmıştı. Açılan davayı karara bağlayan Denizli 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nin Gamze Çelikdağ ve Nil Dikenlibudak'a iki ay

süreyle görüş yasağı getirdiği ve cezaevi yönetiminin de Gamze Çelikdağ ve Nil Dikenlibudak'ı Denizli D Tipi Cezaevi'ne gönderme kararı aldığı 24 Aralık 2009'da öğrenildi.

Denizli- 'Bozkurt Açık Kadın Cezaevi' Raporu

Denizli, 'Bozkurt Açık Kadın Cezaevi'nden yoğun olarak ve telefonla şikâyet başvuruları aldığımdan, 11 Kasım 2009 günü, söz konusu cezaevine gittim.

Personelden aldığım bilgiye göre; kapasitesinin azami 87 kişi olan hapisanede, mahpus sayısının 210 kişi olması tarafımda vahim bulundu.

Görüşme yaptığım kadın mahpusların listesi aşağıda:

- 1-) Hanife Cumbam: 1986 Mersin doğumlu (Sahtecilik suçlamasından hükümlü)
- 2-) Filiz Babaoğlu: 1966 Bursa doğumlu (Uyuşturucu suçlamasından hükümlü)
- 3-) Aygün Girgin: 1949 Siverek doğumlu (Uyuşturucu suçlamasından hükümlü)
- 4-) Gamze Çelikdağ: 1981 İzmir doğumlu (Yağma suçlamasından hükümlü)
- 5-) Sultan Dakım: 1979 Konya Karaman doğumlu (Uyuşturucu suçlamasından hükümlü)
- 6- Nil Dikenlibudak: 1964 İzmir doğumlu (Cinayet suçlamasından hükümlü)

MAHPUSLARIN ŞİKÂyetLERİ

Sultan Dakım dışında, görüştüğüm tüm kadın mahpuslar aynı şikâyetleri dile getirdiler. En önemli şikâyet nedeni; sabah 05.30 kalmak zorunda olmaları ve sabah 07.00'de yatakhane kilitlenmesi. Sabah 07.00'den akşam 17.30'a kadar yatakhane kilitli olması, kadınların çok soğuk bir havada, ya dışarıda kalmalarına , ya da kadınların iyi ısınmayan yemekhanede oturmak zorunda kalmalarına neden oluyor..

Kadınların en önemli ikinci şikâyeti ise; "Zorla çalıştırıldıkları iddiası"dır. Çardak'da (Bozkurt) belediye olmaması nedeniyle bazen "dışarıda dahi ağır işlere götürüldüklerini ve hatta adli personelin lojmanlarında temizlik yapmak zorunda bırakıldıklarını belirtiyorlar. Ayrıca, cezaevinin tüm iç ve dış temizliğinin kendilerine yaptırıldığını, bu temizlik sırasında eldiven ya da maske kullanmadıklarını, özellikle lağım temizliğinde çok zorlandıklarını, her türlü mikroba açık surette çalıştırıldıklarını" belirtiyorlar.

"Cezaevinde fiziksel ve psikolojik rahatsızlığı olan birçok kadın mahpusun bulunduğunu, cezaevi doktorunun kendilerine ilgisiz davrandığını, hastaneye sevklerinin ise hiç mümkün olmadığını" belirtiyorlar.

Kadın mahpuslar ayrıca, haftada birgün ykanabilmekten çok rahatsızlar. Özellikle, 'adet günleri' sonrasında büyük sorunlar yaşadıklarını belirtiyorlar. Mahpuslar, özellikle kadın gardiyanların kendilerine iyi davranmadıklarını, aşağıladıklarını, örneğin, "hoş köpek" şeklinde hakaretlere maruz kaldıklarını belirtiyorlar.

Bir diğer şikâyet konusu da; "ailelerin getirdiği özellikle temizlik malzemelerinin kendilerine verilmeyip, tüm ihtiyaçları için cezaevi idaresinden satın almaya zorlandıklarını, ancak bu durumun da mali olarak mümkün olmadığını" belirtiyorlar.

Kadın mahpuslar, avukatları ve aileleri ile yaptıkları görüşmelerin gardiyanlar tarafından izlendiğini ve dinlendiğini bundan rahatsız olduklarını da belirtiyorlar.

TARAFIMA SAĞLANAN GÖRÜŞME KOŞULLARI

Gerek cezaevi müdürü ve gerekse diğer personelin tarafıma ilgi gösterdiklerini belirtmek zorundayım. Ancak, Bozkurt kadın açık Cezaevi'nde ayrı bir avukat görüşme odası olmadığı tarafıma söylendiğinden, tüm görüşmeleri personelin bulunduğu odada yaptık. Görüşme sırasında personel her ne kadar odadan çıktıysa da, yan odadan tüm görüşmeleri duydukları kanaatini taşıtmaktayım.

Birinci Müdür ile yaptığım konuşmada, Müdür, cezaevlerinin, her türlü iyi koşulunun sağlandığı bir cezaevi olduğunu belirtti. "Şikâyetlerin sadece bazı kadınlar tarafından yapıldığını, diğer kadınların da bunlar tarafından kışkırtılmaya çalışıldığını" söyledi.

Cezaevinden dönüşümün ertesi günü kadın mahpuslar beni bir kez daha aradılar. Müdürün benim cezaevinden ayrılmamın ardından kendileriyle bir konuşma yaptığını, bu konuşmada "bu avukat teröristlerin başı, demek ki siz de teröristsiniz, bu avukatın PKK'lı olduğunu herkes biliyor" diyerek tehdit içeren bir konuşma yaptığını belirttiler ve kendilerinin kapalı cezaevine sevk edilmekten korktuklarını söylediler.

Görüşme yaptığım kadınlarından sadece Sultan Dakım, cezaevinde hiçbir sorunun olmadığını belirtti. Ancak diğer mahpuslar onun korktuğu için böyle konuştuğunu belirttiler.

SONUÇ

'Bozkurt Açık Kadın Cezaevi'nde yaptığım görüşmeler ve görüşmelerden elde ettiğim izlenim ve kanaatlerimi objektif kriterleri göz önünde tutarak açıkladım.

İşbu rapor; 11 Kasım 2009 tarihli Cezaevi ziyaretime ilişkin bir tutanaktır.

DENİZLİ'DEKİ 'BOZKURT KADIN CEZAEVİ' İÇİN DTP'Lİ BAYINDIR'DAN SORU ÖNERGESİ

DTP Şırnak Milletvekili Sevahir Bayındır, Denizli Bozkurt Açık Kadın Cezaevi'nde bulunan tutuklu ve hükümlülerin yaşadığı sıkıntılara ilişkin yazılı olarak cevaplandırılması istemi ile Adalet Bakanı Sadullah Ergin'e soru önergesi verdi. Bayındır, tutukluların 'Şikayet ile ilgili isimleri verildiği takdirde kapalı cezaevine sürgün gideceklerini ve bu yönde sürekli tehdit aldıklarını, genel olarak iklimin çok soğuk olduğunu ve dışarıda sabah 7'den itibaren zor koşullarda çalıştırıldıklarını, cezaevinde hiçbir eldiven verilmeden lağım temizlediklerini, yüzde 40 özürlü raporu olan ve bunu Bakanlığa yazan Perihan Kaynak'ın da aynı şekilde çalıştırıldığı, baskı ve hakaret gördüklerini ve bu nedenlerden dolayı hasta tutuklu ve hükümlülerin sağlık ve psikolojik açıdan sorun yaşadıkları ve depresyon ilaçları aldıkları' gibi sorunlar yaşadıklarına dikkat çekti. Tutuklu ve hükümlülerin Adalet Bakanlığı'na koşullarına ilişkin şikayette bulduklarını ancak, 'kurum müdürlüğü inisiyatifini geçersizdir' şeklinde olumsuz yanıt verildiğini vurgulayan Bayındır, 'kurum içinde ise ağır hakaret ve baskı-sürgün tehdidi nedeniyle şikayetçi olmadıklarını' diye ifade etti. Bayındır, Bakan Ergin'e şu soruları yöneltti:

"Cezaevleri ile ilgili iç ve dış güvenlik personelinin yasal olmayan uygulamalarına dair (baskı, hakaret, tehdit) herhangi bir adli veya idari işlem başlatmayı düşünüyor musunuz?, Denizli Bozkurt Açık Kadın Cezaevi'nde bulunan adli kadın tutuklu ve hükümlülerin cezaevindeki koşullarına ilişkin öne sürdükleri iddialar doğru mudur? Bakanlığınıza adı geçen cezaevinden kadın tutuklu ve hükümlülerin cezaevi koşullarına ilişkin, herhangi bir şikayet dilekçesi verilmiş midir? Verilmiş ise konu ile herhangi bir işlem yapılmış mıdır? Yapılmış ise, nasıl bir işlem yapılmıştır?, Tutuklu ve hükümlülere yönelik keyfi uygulamalarda bulunan cezaevi idaresi ve personeli hakkında bugüne kadar açılmış herhangi bir soruşturma mevcut mudur?, Tutuklu ve hükümlülerin aileleriyle görüşmelerinde yakın durmaları, sarılmaları, hangi gerekçe ve mevzuata dayandırılarak engellenmektedir?..Cezaevinde yaşadığı iddia edilen hak ihlalleri nedeniyle tutuklu ve hükümlüler ne tür sağlık sorunları yaşamaktadır? Yaşanan sıkıntının giderilebilmesi için ne tür çalışmalar yapılmaktadır?, Cezaevi bünyesinde bulunan tutuklu ve hükümlülerden sağlık raporu bulunan kaç tutuklu ve hükümlü bulunmaktadır?.."

Diyarbakır D Tipi Kapalı Cezaevi

6 Nisan 2009'da Diyarbakır D Tipi Kapalı Cezaevi'nde kalan 350 tutuklu ve hükümlünün gönderdiği mektupta; Kürtçe ifadelerin yer aldığı mektupların yırtıldığı; sağlık sorunu olan tutuklulara ve hükümlülere gerekli tedavilerin uygulanmadığı; 70'in üzerine tutuklu ve hükümlünün mutlaka tedavi edilmesi gerektiği; 3 kişilik koşullarda 9 kişinin kaldığı ve keyfi disiplin cezalarının uygulandığı belirtildi.

Diyarbakır D Tipi Kapalı Cezaevi bulunan Sedat Akgök'ün gönderdiği ve Dicle Haber Ajansı'na (DİHA) 8 Nisan 2009'da ulaşan bir mektubun, Cezaevi Mektup Okuma Komisyonu tarafından bir kısmı karalandıktan sonra postaya verildiği öğrenildi.

23 Haziran 2009'da Diyarbakır D Tipi Cezaevi'ni ziyaret eden İsveç Parlamentosu İnsan Hakları Komisyonu Başkanı Anne Ludvigsson'la aralarında Midyat doğumlu Yılmaz Kerimo'nun da bulunduğu 3 parlamenterden oluşan heyetin, tutuklu ve hükümlülerle Kürtçe konuşmasını cezaevi görevlileri engelledi.

Edirne F Tipi Cezaevi

Tutuklu ve Hükümlü Yakınları Birliği (TUYAB), Edirne F Tipi Cezaevi'nde, mahkûmların ayakaltlarının detektörle arama dayatması yapılmasıyla ilgili olarak, 9 Ocak 2009'da İnsan Hakları Derneği (İHD) İstanbul Şubesi'nde basın açıklaması yaptı. Açıklamada, Edirne F Tipi Cezaevi'nde ayakkabı araması yapıldığı için hücrenin dışına çorapla çıkan tutuklulara ve hükümlülere, şimdi de çoraplı ayakaltlarını zorla detektörle arama yapıldığı ve bunu kabul etmeyen tutuklu ve hükümlülerin de çeşitli disiplin cezalarına çarptırıldığı ifade edildi.

15 Ocak 2009'da, Edirne F Tipi Cezaevi'nde bulunan Sabri Deniz'e Kürtçe mektup yazdığı gerekçesiyle açık görüş cezası verildiği öğrenildi.

Halkın Hukuk Bürosu'nun 26 Ocak 2009'da yaptığı açıklamada, Edirne F Tipi Cezaevi'nde tutulan Kemal Avcı'nın 20 Ocak 2009'da ifade vermesi için Edirne Cumhuriyet Başsavcılığı'na götürüldüğü, dönüşte her zaman yapılan arama işleminin dışında Avcı'dan pantolonunun fermuarının açmasını istendiği belirtildi. Avcı'nın bu uygulamayı kabul etmemesi üzeri-

ne, hücrelerine ağzı kanlı, pantolonu çıkarılmış ve yarı baygın şekilde getirildiği öğrenildi.

“Yasadışı örgüt üyesi oldukları” iddiasıyla tutuklu yargılanan Haydar Şiyar, Murat Altunkaynak, Harun Akbaş, Bilal Aydın, Onur Kapar, Sezgin Yılmaz, Savaş Şahbudak, Samet Yılmaz, Özcan Ayaz, Behçet Yılmaz, Sezgin Bingöl ve Ahmet Türk adlı 12 kişinin duruşması 29 Ocak 2009’da İstanbul Beşiktaş 10. Ağır Ceza Mahkemesi’nde görüldü. Yargılanan tutukluların mahkeme çıkışında jandarma erlerinin ve polis memurlarının saldırısına uğradığı bildirildi. Avukat Orhan Kanat, tutukluların ring aracına bindirilirken ağızlarının kapatılarak bastırılmaya çalışıldığını söyledi. Kolluk kuvvetlerinin uygulamasının ring aracında da devam ettiğini ifade eden Kanat, tutukluların durumundan endişe duyduklarını ve İnsan Hakları Derneği’ne başvuracaklarını söyledi. Davanın ise 5 Mayıs 2009’a ertelendiği öğrenildi.

Edirne F Tipi Cezaevi’nde bulunan Abdurrahim Demir’in, görüş sırasında Kürtçe konuştuğu için yakınlarının gözleri önünde gardiyanlar tarafından dövüldüğü 18 Mayıs 2009’da öğrenildi.

Edirne 1 Nolu F Tipi Cezaevi’nde bulunan Sabır Alabalık’ı, 22 Haziran 2009’da ziyaret eden Fatma Alabalık, görüş sırasında Kürtçe konuştukları için görüşmenin yarıda kesildiğini ve görüş kabininden apar topar çıkarıldığını, söyledi.

Tutuklu Aileleri ve Yakınları Derneği’nin (TAYAD) 6 Temmuz 2009’da yaptığı açıklamada, Edirne F Tipi Cezaevi’nde bulunan Kemal Avcı’nın göz muayenesi için gittiği hastanede, jandarma erlerinin Kemal Avcı’nın kelepçesini çıkartmadığı ve muayenenin bu şekilde yapılmasını istediği, öğrenildi. Uygulamaya karşı çıkan Kemal Avcı’nın tedavisinin engellendiği ve hastanede jandarma erleri tarafından coplarla dövülmesi nedeniyle Kemal Avcı’nın sol ayağında eziklik, elinde his kaybı ve vücudunda darp izleri olduğu yapılan açıklamada belirtildi.

10 Kasım 2009 tarihli bir habere göre, Edirne F Tipi Cezaevi’nde bulunan Masum Eldemir uzun süredir el ve ayaklarında sürekli meydana gelen uyuşmanın her geçen gün artması üzerine hastaneye sevk edilmek için başvuruda bulundu. Günlük ihtiyaçlarını dahi zor karşılar duruma gelen Eldemir, son olarak haber tarihinden 2 hafta önce Edirne Numune Hastanesi’ne sevk edildi. Hastaneye götürülen Eldemir’in kelepçeli olarak sokulduğu muayene odasında doktorlar tarafından, “bu şahıs PKK militanıdır, tedavisini yapmıyoruz” denilerek geri çevrildi.

Edirne F Tipi Cezaevi’nde bulunan 30 tutuklu ve hükümlünün 9 Aralık 2009’da gıda zehirlenmesi geçirdiği öğrenildi.

Erzurum H Tipi Kapalı Cezaevi

10 Ocak 2009’da, Erzurum H Tipi Kapalı Cezaevi’nde tutuklu bulunan Nusret Yıldız’ın kütüphanede arkadaşıyla Kürtçe konuştuğu için 5 gün hücre, 6 ay da görüşe çıkmama cezası aldığı öğrenildi.

27 Ocak 2009’da Erzurum H Tipi Cezaevi’nde bulunan Lokman Aslan’ın cezaevinde kötü muamele ve keyfi uygulamalara maruz kaldığı öğrenildi. Lokman Aslan’ın eşi Lale Aslan, “gönderdiğimiz para ve giysiler aylarca keyfi bir şekilde bekletiliyor. Sıkıntılar yüzünden görüşmelere dahi gidemiyorum” dedi.

12 Mart 2009’da Erzurum H Tipi Cezaevi’nde inceleme yapan heyet adına açıklama yapan Tutuklu ve Hükümlü Aileleriyle Dayanışma Derneği (TUHAD-DER) Başkanı Mehmet Şah Teke, tutukluların ve hükümlülerin dayak ve hakarete maruz kaldığını, tutukluları ve hükümlüleri ziyarete gelen yakınlarının cinsel organlarına dahi bakılarak arandığını belirtti. Teke, cezaevindeki uygulamaları protesto etmek amacıyla 150 tutuklunun ve hükümlünün 23 Şubat 2009’da açlık grevine başladığını açıkladı.

Erzurum H Tipi Cezaevi’nde 154 tutuklu ve hükümlünün cezaevindeki uygulamaları protesto etmek amacıyla başlattığı açlık grevinde yer alan Ebedin Abi, Serdar Güzel ve Ahmet Kırboğa adlı 3 hükümlünün, 11 Mart 2009

gecesi önceden bildirilmeden Trabzon'a sürgün edildiği öğrenildi. Ebedin Abi'nin akrabası Haluk Abi, sürgünle ilgili olarak "sevki kasalı üstü tel örgüyle kapatılmış bir kamyonla yapmışlar. Yol boyunca dövmüşler. Ebedin Abi'nin dişi kırılmış," dedi. Erzurum H Tipi Cezaevi'ndeki hak ihlallerini protesto etmek amacıyla başlatılan açlık grevinin 20. gününde Trabzon Cezaevi'ne sürgün edilen Ebedin Abi, Serdar Güzel ve Ahmet Kırboğa adlı 3 hükümlünün sürgün edildikleri cezaevinde de telefon görüşmelerinin kesilmesi, havalandırma haklarının kullandırılmaması gibi hak ihlallerine maruz kaldıkları 17 Nisan 2009'da öne sürüldü.

19 Mart 2009'da Erzurum H Tipi Cezaevi'nde 154 tutuklu ve hükümlünün cezaevindeki uygulamaları protesto etmek amacıyla başlattığı açlık grevinde yer alan 5 kişiden 3'ünün Rize Cezaevi'ne, 2'sinin de Ordu Cezaevi'ne gönderildi öğrenildi.

Erzurum H Tipi Kapalı Cezaevi'ndeki tutuklu ve hükümlülerin, hak ihlallerine karşı 23 Şubat 2009'da başlattığı açlık grevinin 42. gününde, 4 Nisan 2009'da, Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) İnsan Hakları Komisyonu Başkanı Zafer Üskül'ün tutuklu ve hükümlülerin bütün taleplerini kabul etmesinin ardından sona erdi.

1994 yılından beridir cezaevinde bulunan ve kaldığı Erzurum H Tipi Cezaevi'nde cilt kanserine yakalanan İsmet Ablak'ın (40) tedavisinin jandarma erleri tarafından engellendiği ve kaldırıldığı Erzurum Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin bodrum katında kaldığı, 6 Temmuz 2009'da öğrenildi.

İnsan Hakları Derneği (İHD) İstanbul Şubesi'nde 24 Kasım 2009'da bir basın toplantısı düzenleyen Yeni Demokrat Gençlik (YDG) üyesi Orhan Yıldırım, Erzurum H Tipi Cezaevi'nde tutuklu kaldığı süre boyunca cezaevinde kalan tutuklu ve hükümlülerin pek çok hak ihlaline maruz kaldığını, özellikle görüşe çıkan tutuklu ve hükümlülerin ayakkabı aramasına maruz bırakıldığını açıkladı.

Erzurum H Tipi Cezaevi'nde yaşadığı hak ihlallerini yazdığı mektupta anlatan Metin Atmuş'ın, jandarma eriyle konuşan bir adli

hükümlünün saldırısına uğradığı, 25 Aralık 2009'da öğrenildi.

Gaziantep H Tipi Cezaevi

Gaziantep H Tipi Cezaevi'nde, *Atılım Gazetesi*'ne verilen yayın durdurma cezasını ve Demokratik Toplum Partisi'ne (DTP) düzenlenen operasyonları protesto etmek için 5-6 Mayıs 2009'da açlık grevi yapan tutuklu ve hükümlülere "2 ay etkinliklere katılmama" cezası verildiği, 12 Mayıs 2009'da öğrenildi.

Gaziantep'te 21 Ağustos 2009'da sabaha karşı evlerine baskın yapılarak gözaltına alınan ve daha sonra tutuklanan 7 kişinin aileleri, 28 Ağustos 2009'da İnsan Hakları Derneği (İHD) Gaziantep Şubesi'nde yaptığı basın açıklamasında 3'ü 18 yaşından küçük biri kanser hastası 7 tutuklunun cezaevinde işkence ve kötümuameleye maruz kaldığını savundu.

Hakkâri Cezaevi

Seferi Yılmaz'ın, Dicle Haber Ajansı'na (DİHA) gönderdiği mektup 23 Haziran 2009'da DİHA tarafından açıklandı. Seferi Yılmaz mektubunda şu ifadeler yer verdi: "Normalde 3 kişinin kaldığı oda standartlarında 22 kişi kalıyoruz. 8 arkadaş yerde yatmaktadır. Yattığımız yerde yemek yiyoruz. Yeni gelen tutuklular dış nizamiyede çıplak soyundurularak, onur kırıcı aramalardan geçiriliyorlar. Su ihtiyacını kantinden temin etmekteyiz".

İstanbul Bakırköy Kapalı Cezaevi

11 Mayıs 2009'da Bakırköy (İstanbul) Kapalı Cezaevi'nden mahkemeye sevk sırasında başka bir hükümlüye kelepçelenmesine itiraz eden Sema Gül, jandarma erlerinin fizikî müdahalesine maruz kaldı.

İstanbul Bakırköy Kadın Cezaevi'nde tutuklu bulunan Demokrat Radyo Genel Yayın Koordinatörü Nadiye Gürbüz'e, çalışma arkadaşlarının İzmir'den PTT aracılığıyla gönderdiği kolinin, cezaevinde gardiyanlar tarafından kolide "bomba olabileceği" düşüncesiyle geri gönderildiği, Nadiye Gürbüz'ün de içinde sandalet olan kolinin geri gönderilmesiyle ilgili olarak 3 Ağustos 2009'da suç duyurusunda bulunduğu öğrenildi.

Bakırköy Kadın Kapalı Cezaevi'nde bulunan Mesil Demiralp'in, kendisine verilen disiplin cezası nedeniyle 12 gündür tutulduğu hücrede sağlık durumunun kötüleştiği, 12 Ekim 2009'da öğrenildi.

İstanbul Maltepe Askerî Cezaevi

Boğaziçi Üniversitesi'nde (İstanbul) 24 Aralık 2009'da gerçekleştirilen "Barış için Vicdanî Retçiler Kurultayı"na giderken Kabataş Vapur İskelesi'nde gözaltına alınan vicdanî retçi Enver Aydemir, çıkarıldığı mahkeme tarafından aynı gün tutuklanarak Maltepe Askerî Cezaevi'ne gönderildi. Enver Aydemir'in cezaevindeki durumuna ilişkin 27 Aralık 2009'da Galatasaray Meydanı'nda bir açıklama yapan Avukat Davut Erhan, Enver Aydemir'in cezaevinde zorla tek tip elbise giymeyi reddettiği için copla dövüldüğünü daha sonra ise sabaha kadar iç çamaşlırlarıyla bekletildiğini söyledi. Davut Erhan, Enver Aydemir'in yüzünde aldığı darbeler nedeniyle morluklar oluştuğunu ve maruz kaldığı işkence ve kötü muameleyi protesto etmek amacıyla Enver Aydemir'in açlık grevine başladığını açıkladı.

İstanbul Maltepe Çocuk Cezaevi

8 Haziran 2009'da, İstanbul Maltepe Çocuk Cezaevi'nde tutulan 6 çocuğun, cezaevinde şiddet gördüklerini belirterek açlık grevine başladıkları öğrenildi.

İstanbul Metris 1 Nolu T Tipi Cezaevi

13 Mart 2009'da "yasadışı örgüt üyesi olduğu" iddiasıyla tutuklanarak Metris 1 Nolu T Tipi Cezaevi'ne konulan Hasan Ozan, F tipi cezaevlerinde bulunan tek kişilik hücrelerden daha dar yerlerde tutulduklarını, havalandırmaya çıkarılmadıklarını bildirdi.

8 Haziran 2009'da Metris Cezaevi'nde bulunan Grup Yorum üyesi Muharrem Cengiz'in, Cengiz Karakaş adlı bir başka kişiyle birlikte Trabzon E Tipi Cezaevi'nde sevk edildikleri öğrenildi.

İstanbul Silivri L Tipi Cezaevi

İstanbul Silivri L Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunan Toruntay Salman'ın (19), 31 Ağustos 2009'da adliyeye getirilirken ring aracından

ailesine el sallaması üzerine araçta bulunan jandarma erlerinin, Salman'ı copla dövdüğü; 2 Kasım 2009'da görülen duruşmaya getirilen Toruntay Salman ve başka bir tutuklunun yine ring aracında darp edildiği; Toruntay Salman'ın yanında bulunan tutuklunun bileğinin kırıldığı, 5 Kasım 2009'da öğrenildi.

İzmir Kırıklar 1 Nolu F Tipi Cezaevi

Kırıklar 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan İleri Kızılaltun'un, 31 Aralık 2008'de tedavi edilmek için götürüldüğü hastanede, jandarma erlerinin fizikî saldırısına maruz kaldığı bildirildi.

Tutuklu Aileleri Yardımlaşma Derneği'nden (TAYAD) alınan bilgiye göre, İleri Kızılaltun, göz muayenesi için Buca Atatürk Araştırma Hastanesi'ne sevk edildi. Kızılaltun'un muayene odasının girişinde kelepçelerinin çıkartılması gerektiği halde jandarma erlerinin çıkartmadığı, doktorun müdahalesi ile tutuklunun kelepçesinin açıldığı ancak jandarma erlerinin bu sefer de muayene odasından çıkmadığı öğrenildi.

Doktor, hastane başhekimini muayene odasına çağırarak, olaya müdahale etmesini istedi. Ancak, askerler, başhekimin talebi üzerine de muayene odasını boşaltmadı. Bu durum üzerine cezaevi savcısını arayan askerlere savcı, "muayene etmeden getirin" dedi. Savcının talimatıyla Kızılaltun muayene odasından çıkartıldı. Boğazı sıkılan Kızılaltun'un bağırsağının engellenmesi için de ağzına bir bez tıkanıldığı ve 4. kattan ring aracına kadar dövdüğü bildirildi.

Kırıklar 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Servet Demirpençe'nin 15 Ocak 2009'da göz muayenesi için sevk edildiği Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne muayene sırasında kelepçesinin çıkarılmadığı ve jandarma erinin muayene odasından çıkmadığı bildirildi. Demirpençe, Doktor Özgür Eroğlu'nun uygulamayı kabul etmesine üzerine kendisinin doktora itiraz ettiğini, jandarma erinin de muayene yapılmadan kendisini cezaevine gönderildiğini aktardı.

24 Ocak 2008'de Kırıklar F Tipi Cezaevi'nde bulunan Hakkı Akıncı'nın, babasıyla telefonda Kürtçe konuşunca telefon kapatıldığı öğrenildi.

Kırıklar 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Misbah Aktaş, "cezaevinde uygulanan işkenceye, kötü muameleye ve hak ihlallerine son verilmesi" talebiyle 12 Mart 2009'da açlık grevine başladı.

Kırıklar 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde kalan Uğur Yıldırım'ın (23) 15 Mayıs 2009'da rahatsızlanarak hastaneye kaldırıldığı ve hemen ameliyata alınan Uğur Yıldırım'ın ameliyatına doktor kıyafeti giyen 4 askerin de girdiği öğrenildi.

Kırıklar 1 Nolu F Tipi Cezaevi'ne 19 Mayıs nedeniyle tanınan açık görüş hakkından faydalanmak amacıyla giden tutuklu ve hükümlü ailelerinin gerekçe gösterilmeden cezaevine alınmadığı bildirildi.

Kırıklar 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde Kürtçe iletişim yasağını protesto etmek için slogan atan 78 tutuklu ve hükümlüden 65'ine 1 ay görüşe çıkmama, 13'üne ise 1 ay tüm iletişim haklarından men cezası verildiği, 4 Haziran 2009'da öğrenildi.

30 Haziran 2009'da, Kırıklar F Tipi Cezaevi'nde bulunan Mehmet Yayan'a, avukatı Abdulhadi Çetin'e yazdığı ve cezaevindeki hak ihlallerinin yer aldığı mektup nedeniyle, 1 ay kültürel ve sportif faaliyetlerden men cezası verildiği öğrenildi.

25 Eylül 2009'da Kırıklar 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde kalan Rıdvan Demirhan ve Sait Benek'in aileleriyle yaptıkları görüş sonrasında ayakta bularının aranmak istemesine Rıdvan Demirhan'ın ve Sait Benek'in itiraz etmesi üzerine kameralar önünde gardiyanlar tarafından dövüldükleri öğrenildi.

Kırıklar 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Ali Haydar Saygılı'ya gönderilen Karadeniz manzaralı fotoğrafların, "kartpostal olarak kullanılabilirliği" ihtimaliyle cezaevi yönetimi tarafından Ali Haydar Saygılı'ya verilmediği. 10 Ekim 2009'da öğrenildi.

İHD İzmir Şubesi, Kırıklar 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde yaşanan hak ihlallerine ilişkin 14 Ekim

2009'da bir basın toplantısı düzenledi. Toplantıda konuşan İHD Merkez Yürütme Kurulu (MYK) üyesi Necla Şengül, cezaevi odalarında cezaevi müdürünün cezaevini hizaya getireceği yönünde anonsların yapıldığını söyledi.

Kırıklar 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde 19 Ekim 2009'da koşullarda "kısmî arama" yapılmasına itiraz eden İleri Kızılaltun, Burak Demirci ve Ümit Çobanoğlu'nun gardiyanların fizikî şiddetine maruz kaldığı bildirildi.

ÇHD İzmir Şubesi, 2 Kasım 2009'da Kırıklar F Tipi Cezaevi'nde yaşanan hak ihlalleri üzerine 2 aylık raporunu açıkladı. ÇHD Şube Yöneticisi Nergiz Tuba Atas, Müdür Ayhan Çapacı'nın cezaevine atanmasının ardından hak ihlallerinde artış yaşandığına dikkat çekti. Atas, hem personel yapısı hem de Çapacı'nın uygulamalarının sorgulanması gerektiğini söyledi. Atas, hapisanede *Robocop* adı verilerek kurulan timlerin tutukluları ve hükümlüleri yaralayacak biçimde dövüldüklerini ifade etti. Atas, "Mahpusların koridorda selamlaşması dahi disiplin soruşturması ve cezalandırılması sonucunu doğurmaktadır. İtiraz ve şikâyetleri ilgili yerlere ulaştırılmayan mahpuslar savunmasız bırakılmak isteniyor. İşkence, onur kırıcı ve keyfi davranış ve hak ihlalleri adli-siyasî ayrımı yapılmaksızın tüm mahpusları etkilemekte ve zaten başlı başına bir işkence olan tecridin koşullarını daha da ağırlaştırmaktadır" dedi.

İzmir Kırıklar 2 Nolu F Tipi Cezaevi

1 Nisan 2009'da yayınlanan bir habere göre, Kırıklar 2 Nolu F Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunan Nizam Algünerhan ve Mehmet Nayan, İnsan Hakları Derneği'ne ve Çağdaş Hukukçular Derneği'ne yazdıkları mektuplarda, cezaevi birinci müdürü Nemci Üçler'in göreve başladığı günden itibaren bir dizi keyfi uygulama başlattığını; tutuklu ve hükümlülerin uyması gereken 30 maddelik bir talimatname hazırlayarak, talimatnamelerin odalara asılması zorladığı; asmayanların disiplin işlemlerine tâbi tutulduğunu ileri sürdü. "Toplum içinde alışılmış hal dışında saç ve sakal bırakılmasını" yasaklayan talimatnameye göre, sayımlar sırasında sakız çiğnemek, pijamayla sayıma çıkmak, ellerin cepte olması da yasak. Mektup-

ta Algünerhan'ın el yapımı takvimine el konulmasına itiraz ettiği için darp edildiği; tutuklulara da hücre cezası verildiği ve sayımda elleri cepte olduğu gerekçesiyle tutukluların darp edildiği de belirtildi.

Kırıklar 2 Nolu F Tipi Cezaevi'nde hükümlü bulunan Nazmi Algünerhan'ın, odasının duvarına astığı çocuk ve kaplumbağa fotoğrafları nedeniyle 12 gün hücre cezasına çaptırıldığı 9 Nisan 2009'da öğrenildi.

21 Mayıs 2009'da, İzmir'de kan kanseri olan hükümlü Abdulsamet Çelik'in tedavi gördüğü hastanedeki mahkûm koğuşundan başka bir odaya alınmamasını protesto ettiği gerekçesiyle Kırıklar 2 Nolu F Tipi Cezaevi'ne, tedavi tamamlanmadan geri gönderildiği, öğrenildi.

Kırıklar 2 Nolu F Tipi Cezaevi'nde kalan Uğur Kayacı'nın, avukatıyla görüşmeye giderken ayakkabılarının da çıkartılarak üst araması yapılmak istenmesi üzerine, Uğur Kayacı uygulamayı protesto etmek için avukatıyla görüşmeye çıplak ayakla gitti. Cezaevi yönetiminin ise Uğur Kayacı'nın protestosunu, "cezaevinde uygunsuz kıyafetle dolaştığı" yönünde değerlendirerek Uğur Kayacı'ya, "bir ay süresince avukatıyla görüşmeme" ve "ortak alanlara çıkmama" cezası verdiği, 8 Temmuz 2009'da öğrenildi.

İmralı Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

İmralı Cezaevi'nde tutulan Abdullah Öcalan'a avukatlarının Öcalan'ın okuması için gönderdiği kitap ve dergilerin cezaevi yönetimi tarafından verilmediği öğrenildi. Avukatların başvurusunu 19 Ocak 2009'da yanıtlayan Bursa Cumhuriyet Başsavcılığı, İmralı Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü Eğitim Kurulu'nun gönderilen yayınların Öcalan tarafından okunmasının uygun görülmediğini ifade etti.

18 Şubat 2009'da avukatlarıyla görüşen Abdullah Öcalan 11. kez hücre cezasına çaptırıldığını söyledi.

Abdullah Öcalan'a, avukatlarıyla yaptığı görüşmelerde adı geçen kişilere hakaret ettiği iddiasıyla, 10 günlük hücre cezası verildiği

Abdullah Öcalan'ın 9 Ekim 2009'da avukatlarıyla yaptığı görüşmede öğrenildi.

Abdullah Öcalan'ın 10 senedir tek başına tutulduğu İmralı Cezaevi'yle ilgili uluslararası düzeyde hazırlanan raporlarda Abdullah Öcalan üzerindeki izolasyonun kaldırılmasına yönelik talepleri değerlendiren hükümet 17 Kasım 2009'da Abdullah Öcalan'ın yanına Bayram Kaymaz, Cumali Karsu, Hasbi Aydemir, Şeyhmuz Poyraz ve Hakkı Alkan adlı beş mahkûm gönderdi.

Abdullah Öcalan'a Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi'nin (ASAM) yayını *Stratejik Analiz Dergisi'nin, Toplum ve Kuram Dergisi'nin, Günlük, Birgün ve Taraf Gazete*lerinin, söz konusu yayınlarda "yasadışı örgüt propagandası yapıldığı" iddiasıyla cezaevi yönetimi tarafından verilmediği, 6 Kasım 2009'da öğrenildi.

Abdullah Öcalan'ın, avukatlarıyla yaptığı haftalık görüşmelerde "eylem talimatı verdiği" iddiasıyla 20 günlük hücre cezasına çaptırıldığı, 4 Aralık 2009'da öğrenildi.

Kahramanmaraş Elbistan E Tipi Kapalı Cezaevi

1 Nisan 2009'da Elbistan (Kahramanmaraş) E Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan Mustafa Kaya'nın gönderdiği mektupta, Kürtçe yazılan mektuplara el konulduğu öğrenildi.

Kırıkkale F Tipi Cezaevi

26 Şubat 2009'da, Kırıkkale F Tipi Cezaevi'nde bulunan İhsan Kartal'ı ziyarete giden amcası Gıyasettin Kartal, görüş sırasında Kürtçe konuştuğu için gardiyanların müdahalesi ile karşılaştığını ve görüşmenin kesildiğini söyledi.

25 Şubat 2009'da Kırıkkale F Tipi Cezaevi'nde bulunan Mesut Çeki'yi görmeye giden Canan Çeki, görüş süresinin neden gösterilmeden kısaltıldığını ve cezaevine girerken köpeklerin eşliğinde arama yapıldığını ifade etti.

17 Nisan 2009'da, Kırıkkale F Tipi Cezaevi'nde bulunan İlker Eygi'nin gardiyanlar tarafından darp edildiği öğrenildi. Eygi'nin aldığı darbeler sonucu vücudunda şişlik ve morluklar oluştuğu öğrenildi.

bianet.org, Güler Zere Bir Yıl Boyunca Nasıl İhmal Edildi”, 5 Kasım 2009³.

Zere, Ağustos 2008’de diş ağrısı şikâyetiyle hapisane doktoruna başvurdu. Teşhis konması altı ay sürdü. Avukatları Mart 2009’da serbest bırakılması için savcılığa başvurdu. Zere hazıranda hastanenin mahkûm koğuşuna alındı. Hâlâ orada.

Kanserli mahkûm Güler Zere’yle ilgili Adli Tıp Kurumu’nun “iyileşme şansı yok” raporu vermesi dört ay sürdü. Daha önce Zere için “tedavisi hastanenin mahkûm koğuşunda devam edebilir” diye rapor veren 3. İhtisas Kurulu, yeni raporu dün (4 Kasım) akşam saatlerinde hazırladı.

Zere’nin şikâyetleri Elbistan Cezaevi’nde tutulduğu sırada başladı. Avukatlarının verdiği bilgiye göre, Zere’nin bugün doktorların “çok zamanı kalmadı” dediği noktaya getirilmesi şöyle gerçekleşti.

Ağustos-Eylül 2008: Zere, diş ağrısı nedeniyle hapisane doktoruna başvurdu. Bu ağrılar antibiyotikle geçirilmeye çalışıldı. Uzun süre aldığı ilaçlar hiçbir işe yaramadı; ağzındaki apseler şişti ve konuşamaz duruma geldi.

27 Ekim 2008: Elbistan Devlet Hastanesi’ne sevk edildi. Diş hekimi derhal tam teşekküllü bir hastaneye sevk edilmesini istedi. Durumun aciliyetini sevk evrakına not düşti.

5 Kasım 2008: Balcalı Hastanesi’ne getirildi. Doktor kontrolü yapıldı, ağzındaki yaraların tümör olduğu söylendi, iyi huylu olma ihtimali üzerine, sıra olduğu gerekçesiyle biyopsi örneği alınabilmesi için 2 ay sonraya randevu verildi.

5 Şubat 2009: Balcalı Hastanesi’nde biyopsi örneği alındı.

23 Şubat 2009: Tümörlerin kötü huylu olduğu anlaşıldı. Bu nedenle ilk ameliyatı yapıldı.

12 Mart 2009: Avukatları 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirleri Hakkında Kanun’un 16. maddesindeki “infazın ertelenmesi” için Adana Başsavcılığı’na başvuruda bulundular.

4 Mayıs 2009: Kanserlin yayıldığı anlaşıldı, hemen ameliyata alınması gerektiği söylendi, hastaneye getirilmesi için yazı yazıldı. Ancak hastanenin mahkûm koğuşunda yer olmadığı gerekçesiyle 5 Haziran’a kadar hastaneye yatırılmadı. Bu nedenle ameliyatı geç yapıldı.

4 Haziran 2009: Avukatları, 12 Mart’ta infazının ertelenmesi için yaptıkları başvuru sonucunda hiçbir işlem yapılmaması üzerine, tekrar infazın ertelenmesi için başvurdu. Ayrıca mahkûm koğuşunda yer olmadığı için hastaneye getirilmeyen Zere’nin getirilmesi için de başvuruda bulundular.

5 Haziran 2009: Zere hastanenin mahkûm koğuşuna yatırıldı. Bu tarihten itibaren hep mahkûm koğuşunda tutuldu. Koğuş, havalandırması olmayan, yapay ışıkla aydınlatılan, sürekli jandarmalar tarafından izlenen bir yer.

10 Haziran 2009: İkinci ameliyatı yapıldı, damak bölgesi alındı.

22 Haziran 2009: Çukurova Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı Başkanlığı tarafından “cezanın infazının ertelenmesi gerektiği ve hastalığının son evresinde olduğunun” kaydedildiği rapor hazırlandı.

2 Temmuz 2009: Çukurova Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı Başkanlığı Elbistan Savcılığı’nun talebi üzerine ek rapor hazırladı. Ek raporda, mahkûm koğuşunda kalmasında dahi sakınca olduğu, koğuşun hastalığın tedavisinde yetersiz kalacağı söylendi.

4 Temmuz 2009: Elbistan Savcılığı, rapor hazırlanması için avukatların başvurusunu, İstanbul Adli Tıp Kurumu’na gönderdi.

5 Temmuz 2009: Güler Zere 14 saatlik sarsıcı bir yolculukla Adana’dan İstanbul Adli Tıp Kurumu’na getirildi. 5 dakika muayene edildi. Aynı gün geri götürüldü.

6 Temmuz 2009: Adli Tıp Kurumu 3. İhtisas Kurulu, raporu hazırladı, ancak raporun yazımı 16 Temmuz’da tamamlandı. Başkanlığını, daha önce işkenceyi gizlediği için İstanbul Tabip Odası’nın meslekten men cezası verdiği Nur Birgen’in yaptığı kurul, raporda Güler Zere’nin hastanenin mahkûm koğuşunda tedavi olabileceğini yazdı. Zere daha sonra, bu rapor için yapılan muayenenin üstün körü olduğunu anlatacaktı.

8 Temmuz 2009: Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Zere’nin adını geçirmeden yaptığı açıklamada “tutukluları değil, hükümlüleri affedebileceğini”, bunun için de önüne Adalet Bakanlığı üzerinden kişinin dosyasının gelmesi gerektiğini söyledi.

20 Temmuz 2009: Avukatlar, Adli Tıp Kurumu 3.İhtisas Kurulu’nun kararına itiraz etti. Dosya böylece Adli Tıp Genel Kurulu’nun önüne geldi.

31 Temmuz 2009: “Güler Zere’ye Özgürlük” eylemleri başladı.

7 Ağustos 2009: TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı Zafer Üskül, Zere’yi görmek için Adana’ya gitti; daha sonra “burada yatıyor olması tedaviyi kolaylaştırıyor” diye açıklama yaptı.

26 Ağustos 2009: Türk Tabipleri Birliği, Zere’nin serbest bırakılması gerektiğini açıkladı.

27 Ağustos 2009: Bu tarihe kadar hiçbir işlem yapmayan Adli Tıp Genel Kurulu, dosyayı görüştü, bu toplantıda onkoloji

³ Köşeli parantez içindeki bölümler basın taraması sonrasında yazıya TİHV Dokümantasyon Merkezi tarafından eklenmiştir.

uzmanlarından rapor istedi ve eksik evrak nedeniyle karar vermeyi erteledi. Sadece hastanın son durumunu gösteren epikriz raporlarının gelmesinin beklendiği söylendi. Yeni bir Genel Kurul toplantısı yapılmadan, evraklar gelir gelmez hızlıca karar vereceklerini açıkladı.

3 Eylül 2009: Güler Zere'nin radyoterapi tedavisi bitti. Balcalı Hastanesi'nden Adli Tıp Kurumu'na bazı raporlar gönderildi. Tedavinin başarılı olup olmadığını anlamak için sekiz hafta beklemek gerektiği söylendi.

10 Eylül 2009: Adli Tıp Genel Kurulu toplantı yaptı. Güler Zere dosyasını görüşmedi. İstenilen evrakların gelmediği söylendi.

[1 Ekim 2009'da Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, Brüksel'de katıldığı toplantıda Güler Zere'ye özgürlük talep eden protestoculara, "Güler Zere bizim çocuğumuz; sizin değil. Bütün Gülerler bizim çocuğumuz." dedi.]

2 Ekim 2009: Zere'nin kanserin boynunun sağ tarafına sıçramış olduğu anlaşıldı.

12 Ekim 2009: Güler Zere üçüncü ameliyatını oldu. [Ameliyattan sonra yoğun bakım servisine alınan Güler Zere'nin "kaçma ihtimali olduğu" iddiasıyla Güler Zere'ye kelepçe takıldığı öğrenildi.]

16 Ekim 2009: Eksik olduğu söylenen belgeler ve Zere'nin son durumunu yansıtır raporlar Adli Tıp Genel Kurulu'na verildi.

22 Ekim 2009: Adli Tıp Genel Kurulu tekrar toplandı, konuyu görüşmedi.

26 Ekim 2009: Türk Tabipleri Birliği, Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Adalet Bakanlığı'na acil çağrıda bulundu. Zere'nin geriye dönüşü olmayan bir evrede olduğunu, "vedalaşma ve huzur hakkı"nın tanınması gerektiğini söylediler.

[28 Ekim 2009: Güler Zere'nin tedavi gördüğü Adana Balcalı Hastanesi'nde Doktor Melek Erkişi'nin "sen dışarıda olsaydın kaç kişiyi öldürecektin?" şeklindeki psikolojik baskısına maruz kaldığı, öğrenildi.]

3 Kasım 2009: Hastalık akciğere kadar sıçradı. Çağdaş Hukukçular Derneği, dört aydır karar vermeyen Adli Tıp Kurumu'nun 42 üyesini "öldürmeye teşebbüs" suçlamasıyla dava etti.

[6 Kasım 2009: Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Zere'nin serbest bırakılmasını sağlayan "Cezanın Kalan Kısmının Kaldırılması" kararını imzaladı. Karar 7 Kasım 2009'da Resmî Gazete'de yayımlandı.]

Kocaeli Kandıra 1 Nolu F Tipi Cezaevi

6 Şubat 2009'da Halkın Hukuk Bürosu yaptığı açıklamada Kandıra 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Taner Korkmaz'ın 2 Şubat 2009'da ayak ve ellerinin detektörle aranmak istemesine Korkmaz'ın karşı çıkması üzerine, Korkmaz'ın "kör nokta"da gardiyanlar tarafından dövüldüğünü bildirdi.

29 Mayıs 2009'da Kandıra 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Bülent Özdemir'in *Birgün Gazetesi*'ne göndermek istediği *Komün* adli dergiye, derginin "örgütsel haberleşme sağladığı" gerekçesiyle cezaevi yönetiminin el koyduğu, 11 Haziran 2009'da öğrenildi.

13 Temmuz 2009'da, aylık yayınlanan *Şarlo Dergisi*'nin Kandıra 1 Nolu F Tipi Cezaevi yönetimi tarafından sakıncalı bulunarak tutuklu ve hükümlülere verilmediği öğrenildi.

1 Eylül 2009'da, Kandıra F Tipi Cezaevi'nde kalan Sami Özbil'e gönderilen Musa Anter'in *Hatıralarım* adli kitabıyla mizah dergisi *Şarlo*'nun cezaevi yönetimi tarafından Sami Özbil'e verilmediği öğrenildi.

Kandıra 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Barış İnan ve Gökhan Gündüz'ün çizdiği iki karikatüre, cezaevi yönetiminin karikatürleri "sakıncalı" bularak el koyduğu 8 Kasım 2009'da öğrenildi.

Kandıra F Tipi Cezaevi'nde kalan Aydın Tunç'un, rahatsızlığı nedeniyle 17 Kasım 2009'da götürüldüğü Seka Devlet Hastanesi'nde, doktorun Aydın Tunç'un kelepçelerinin çıkarılmasını istemesine rağmen jandarma erlerinin isteği kabul etmemesi üzerine, Aydın Tunç'un önce ring aracına götürülerek araçta iki saat bekletildiği; daha sonra da "mahkûm odası"na getirilen Aydın Tunç'u kelepçeli halde muayene eden doktorun istediği tahlilleri yapmak için gelen bir başka doktorun Aydın Tunç'u kelepçeli halde muayene edemeyeceğini ifade etmesi üzerine gelen bir başka doktorun, Aydın Tunç'un uygulamayı reddetmesine rağmen kelepçeli muayeneyi yaptığı ileri sürüldü. Aydın Tunç'un kelepçenin çıkarılması yönündeki ısrarları üzerine doktorun "kendi isteğimle tedavi almadım" yazılı kâğıdı Aydın Tunç'a imzalatmak istediği öğrenildi. Uygulama nedeniyle Aydın Tunç, doktor ve jandarma erleri hakkında suç duyurusunda bulundu.

24 Kasım 2009'da yapılan bir basın toplantısında, açıklama yapan oğlu Kandıra (Kocaeli) 2 Nolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Alaaddin Koçak, oğlu Hüseyin Koçak'ın bir tutukluya selam verdiği için bir ay görüş yasağı aldığını, ifade etti.

Kocaeli Kandıra 2 Nolu F Tipi Cezaevi

Kocaeli Kandıra 2 Nolu F Tipi Cezaevi'nde, Demokratik Toplum Partisi'nin (DTP) hazırladığı *Demokratik Özerklik* adlı kitapçığın, Türkçe çevirisi de bulunmasına rağmen "tercüman yok" gerekçesiyle tutuklu ve hükümlülere verilmediği, TRT 3'ün de izlenmesinin yasaklandığı 12 Ağustos 2009'da öğrenildi.

Mardin E Tipi Kapalı Cezaevi

23 Mayıs 2009'da, Mardin E Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan yakınlarının görüşüne giden kadınların, elbiseleri çıkartılarak arandıkları ve bu uygulamayı reddedenlerin ise yakınlarıyla görüşmelerine izin verilmediği bildirildi.

16 Haziran 2009'da Mardin E Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan M.Ö. (17) ve P.İ'nin (17) ring aracında şarkı söyledikleri için jandarma erleri tarafından dövüldükleri ve hakarete uğradıkları ileri sürüldü.

Mardin E Tipi Kapalı Cezaevi'nde kalan tutuklu ve hükümlülerin 7 Eylül 2009'da verilen akşam yemeğinden zehirlendiği 10 Eylül 2009'da öğrenildi. Cezaevi yönetiminin olaya geç müdahale etmesi nedeniyle olayı gizli tuttuğunu, görüşme yaptıkları ailelerine aktaran tutuklu ve hükümlüler, yemekten sonra kendilerinde kusma ve halsizlik belirtilerinin baş gösterdiğini, bazılarının ise kan kustuğunu aktardı.

Mardin Midyat E Tipi Kapalı Cezaevi

Mardin Midyat E Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan Ahmet Şık'ın tedavi için hastaneye sevk edileceği gerekçesiyle koğuştan alınarak hücreye götürüldüğü kaydedildi. Şık'ın kardeşi Yusuf Şık, 2 Şubat 2009'da hukukî yardım talebinde bulunmak için İnsan Hakları Derneği (İHD) Mardin Şubesi'ne başvuruda bulundu.

Mardin E Tipi Cezaevi'nde tutuklu olarak bulunan Peşger İlhan ve Mahsum Özer, 16

Haziran 2009 tarihinde Diyarbakır Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemelerindeki duruşmalarından döndükten sonra cezaevinde, ring aracı içinde, elleri kelepçeli oldukları halde, ring komutanları ve emrindeki askerler tarafından dövüldüklerini ve vücutlarının çeşitli yerlerinde darp izleri bulunduğunu belirterek İnsan Hakları Derneğine başvurdu.

Mardin Midyat M Tipi Kapalı Cezaevi

Mardin'in Midyat İlçesi'ndeki M Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan tutukluların ve hükümlülerin ailelerine gönderdiği mektuplara izin verilmediği 14 Mart 2009'da öğrenildi.

8 Haziran 2009'da Mardin Midyat M Tipi Cezaevi'nde bulunan Mehmet Demiray, Abdulkadir Uygur ve Şeyhmus Pala'nın, cezaevinde lağımdan kaynaklanan sorunu dile getirdikleri için gardiyanlar tarafından cop ve kalaslarla dövüldükleri iddia edildi.

Muğla Dalaman Yarı Açık Tarım Cezaevi

12 Ocak 2009'da, Muğla'nın Dalaman İlçesi'nde bulunan Yarı Açık Tarım Cezaevi'nde kalan Çetin Eryıldız'ın Yargıtay'a göndermek istediği dilekçe yüzünden, gardiyan R.B.'den dayak yediği iddia edildi. R.B. hakkında soruşturma açılırken, hastanede tedavi gören Eryıldız, Dalaman Yarı Açık Tarım Cezaevi'nden, Fethiye Kapalı Cezaevi'ne nakledildi.

Muş E Tipi Kapalı Cezaevi

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu'nun Alt Komisyonu 16-17 Nisan 2009 tarihlerinde Muş ilinde bulunan E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda inceleme ve görüşmelerde bulunmuştur.

"Alt Komisyon, değişik koşullarda incelemelerde bulunmuş, fiziki olarak hiçbir olumsuzluk göze çarpmamış; koşulların aydınlık, havadar ve bakımlı olduğu gözlemlenmiştir.

Terör tutuklu-hükümlüleri ile yapılan görüşmelerde:

Haftada bir gün sohbete, bir saat da diğer sosyal faaliyetlere çıkılabildiği ve personel yetersizliği bahane edilerek sohbet hakkından az sayıda kişinin yararlanabildiği ve yine aynı

gereğe ile ortak faaliyete çıkanların ancak dörtte birinin spor faaliyetinden faydalandığı; açılan kursların göstermelik olup kısa süreli gerçekleştirildiği; birinci müdürün kendilerine ideolojik bir tavırla yaklaştığı bu bağlamda tutuklu ve hükümlülere yönelik seminer ve konferans gibi etkinliklere dâhil edilmeyip bu aktivitelerden yayın organları vasıtasıyla haberdar olunduğu; şikâyetlerine yönelik olarak haklarında keyfi disiplin soruşturması açıldığı (örneğin İran’da yandaşlarına uygulanan politikaları protesto için Avrupa ülkelerinin Türkiye’deki büyükelçiliklerine ve konsolosluklarına gönderdikleri dilekçelere el konularak soruşturma açıldığı); kendilerinin talebi olmaksızın dışarıdan gönderilen Kürtçe dergiler nedeniyle disiplin soruşturması geçirdikleri; yakın bir zamanda jandarmanın da katıldığı aramada eşyalarının dağıtılarak zarar verildiği, bu arama esnasında ekmek ve şekerlerin toplanarak üzerlerine su döküldüğü, soğuk havada dört saat bekledikleri, bayan hükümlülerin ise teker teker banyoya alınıp tamamen soyulmak suretiyle vücutlarının arandığı, rahatsız arkadaşlarının olabileceğinin dikkate alınmadığı, arama sırasında Jandarma Komutanı ile Müdürün de banyonun dışında beklediği; vedalaşma imkânı dâhi verilmeden bazı arkadaşlarının arama sonrasında götürüldükleri; yemeklerin kalitesiz, sağlıksız ve yetersiz çıktığı; bacadan çıkan kurum nedeniyle havalandırmaya çıkmadıklarını, çamaşırlarını asamadıkları, kaloriferlerin yeterince yakılmadığı, koşullarda bulundurulabilen kitap sayısının çok sınırlı olduğu; kurumda kendilerine yönelik F tipi infaz kurumu şartlarının uygulandığı; doktorun bir veya iki haftada bir geldiği ve bu nedenle tedavilerinin aksadığı; talep dilekçelerine yönelik aşırı formaliteye gidildiği; dışarıyla Kürtçe yazışma yapmaya izin verilmediği; kantinde ürünlerin fahiş fiyattan satıldığı; başka infaz kurumlarına nakillerde yüklü miktarda para istendiği bazen de zaten gitmekte olan araç için dahi para talep edildiği; idarenin genelgede kendisine tanınan takdir hakkını, tutuklu-hükümlüler aleyhinde kullanma yoluna gittiği (örneğin yönetmeliğe göre haftada bir kez olacak şekilde ayda dört defa görüşülebileceğinin belirtildiği, salı günü yapılan görüş-

lerde, bir ayda Salı günü sayısı beş ise beşinci haftadaki Salı günü görüşe çıkmadıkları) yönünde iddia ve şikâyetlerde bulunulmuştur. Hükümlüler genelgede kendilerine tanınan hakların, özellikle de sosyal faaliyet ve sohbet hakkının tam olarak uygulanmasını istemişlerdir.

Görüşülen kişiler olumlu uygulamaların varlığından da bahsederek, Kürtçe kitap ve derginin serbest olup bunları okumada herhangi bir sorun bulunmadığını, anadilde telefon görüşmesine izin verildiğini ifade ederek her gün belli sürelerde sıcak su kullanabildiklerini ve bir sıkıntı yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Kimi tutuklu ve hükümlüler anne-baba veya eşlerinin olmaması nedeniyle açık görüşlerde, soyadları farklı olan kardeşleri, diğer akrabaları ya da yakınları ile görüşebilmeyi talep etmektedirler.

Kendileriyle görüşülen adli tutuklu ve hükümlüler, hiçbir şikâyette bulunmamış; kurum şartlarından ve yönetiminden memnun olduklarını dile getirmişlerdir” (Muş E Tipi Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu, s. 3-4).

Muş E Tipi Kapalı Cezaevi’nde yakınlarına mektup gönderen tutuklu ve hükümlülerin mektuplarının “sakıncalı” bulunarak gönderilmediği 28 Ekim 2009’da öğrenildi.

Muş E Tipi Kapalı Cezaevi yönetiminin, hükümlü Ahmet Oral’a 22 Ekim 2009’da gönderilen Kürtçe mektuba “Türkçe olması gerekirken Türkçe yazılmadığından” el konulmasına karar verdiği 12 Kasım 2009’da öğrenildi.

İHD’nin Van, Bingöl, Adana ve Mersin Şubelerinden, Muş E Tipi Kapalı Cezaevi’nde bulunan ve akciğer sönmesi hastası olan Görgün Oktar’a 13 Kasım 2009’da gönderilen dayanışma mektuplarının cezaevi yönetimi tarafından “tehlikeli oldukları” gerekçesiyle, Görgün Oktar’a verilmediği, 15 Aralık 2009’da öğrenildi.

Mersin E Tipi Kapalı Cezaevi

13 Mart 2009’da Mersin E Tipi Kapalı Cezaevi’nde bulunan yakınlarının ziyaretine giden Kibar Özbay, Mekiye Şanlı ve Halide Hazar, görevlilerin cezaevine giriş sırasında yapılan aramada iç çamaşırlarına kadar soyunmaya zorladıklarını ileri sürdü.

9 Nisan 2009'da, Mersin E Tipi Kapalı Cezaevi'nde görevli doktorların Muhammed Eroğlu adlı hükümlüyü "siz teröristsiniz" diyerek muayene etmediği ve Eroğlu'na hakaret ettiği, iddia edildi.

Rize L Tipi Kapalı Cezaevi

Mehmet Ali Çeçi, Rize L Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan kardeşi Mehmet Emin Çeçi ve kardeşinin üç arkadaşının Kürtçe konuştukları gerekçesiyle darp edildikleri iddiasıyla 10 Ocak 2009'da İHD Mersin Şubesi'ne başvurdu.

Siirt E Tipi Kapalı Cezaevi

27 Nisan 2009'da adli suçlardan hüküm almış bir grup mahkûm, buldukları Siirt E Tipi Kapalı Cezaevi'nde uygulanan hak ihlallerini protesto etmek amacıyla cezaevinin çatısına çıkarak isyan çıkardı. İki saat içinde sona eren isyanla ilgili olarak soruşturma başlatılırken, isyan nedeniyle cezaevinde haftalık olağan görüşler iptal edildi.

Şanlıurfa E Tipi Cezaevi

1 Nisan 2009'da Şanlıurfa E Tipi Cezaevi'ndeki tutuklu ve hükümlülerin cezaevi yönetiminin uyguladığı baskıları protesto etmek için bir hafta önce dönüşümlü açlık grevine başladığı öğrenildi.

8 Haziran 2009'da Şanlıurfa E Tipi Cezaevi'nde bulunan Mehmet Beyaz, Hasan Devir ve Mahfuz Aytaç'ın, ring aracıyla Diyarbakır Adliyesi'ne götürülürken Kürtçe konuştukları için, araçta bulunan erler tarafından dövüldükleri belirtildi.

Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevi

Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde 29 aydır tutuklu bulunan MLKP Davası sanığı Seyfi Polat, 18 Şubat 2009'da savunmasını hazırlamak için istediği dava dosyalarıyla ilgili belgelerin verilmediğini, yazdığı mektuplara ise el konulduğunu bildirdi.

20 Mart 2009'da, Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde kalan tutuklu ve hükümlülerin resim yapmak için kullandıkları kuru boyalara, "yasak olduğu gerekçesiyle" 20 Şubat 2009'da el konulduğu öğrenildi. Kuru boylarına el

konulmasına direnen A. K.'ye 5 gün, H. K.'ye ise 10 gün hücre cezası verildi.

25 Mart 2009'da yayınlanan bir habere göre, Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nden *Atılım Gazetesi'*ne mektup gönderen Vedat Düşkünler, cezaevindeki uygulamaları ve hak ihlallerinin devam ettiğini söyledi. Düşkünler mektubunda, 20 Mart 2009'da talebi olmadığı halde zorla ve fizikî müdahaleyle yerinin değiştirildiğini ifade etti.

22 Mayıs 2009'da, Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Arif Çelebi'nin *Atılım Gazetesi'*ne gönderdiği bir yazının cezaevi yönetimi tarafından "sakıncalı" bulunarak, mektubun gazeteye gönderilmediği öğrenildi.

Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nde bulunan Necat Öztekin, Cemil Akın ve Cüneyt Yeşilyurt'un arkadaşları ve yakınlarına gönderdiği üç ayrı mektubun, Kürtçe yazıldığı gerekçesiyle, cezaevi yönetimi tarafından gönderilmediği ve cezaevi yönetiminin mektupların çevirisi için, sayfa başı 50 TL ücret istediği 5 Ağustos 2009'da öğrenildi.

10 Ağustos 2009'da, Tekirdağ 1 Nolu Cezaevi'nde, Milli Eğitim Bakanlığı yayını İngilizce gramer kitaplarının çevirmen olmadığı gerekçesiyle cezaevi yönetimi tarafından tutuklu ve hükümlülere verilmediği öğrenildi.

Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nde kalan Cengiz Atsız'la Aydın Yalvaç'a, eski pijamalarını koşullarını temizlemek amacıyla paspas olarak kullanarak, eşyalarını amaç dışı kullandıkları gerekçesiyle hücre cezası ve iki ay görüş yasağı verildiği, 16 Aralık 2009'da öğrenildi.

Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Erdal Şahin'in, aldığı hücre cezasına sağlığının elverişli olmadığını söylemek için gittiği revirde, doktorun kendisine "Pis Kürt cezaı hak etmişsin" diye hakaret ettiği, 21 Aralık 2009'da öğrenildi.

Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevi

Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevinde tutuklu bulunan Abdurrahim Demir, TİHV'ye gönderdiği 28 Ocak 2009 tarihli mektubunda, 45/1 Genelgesi ile düzenlenen sohbet hakkının kimi

haftada 1-2 saat olarak bile uygulanmadığını belirtmektedir. Demir'e göre, ailesiyle Kürtçe konuşmamaktadır; sıcak su haftada bir kez 1,5 saat olarak verilmektedir; idare bu konudaki suç duyurularını ise haftada, bir kez A ve B Bloklarına ve bir kez C Blokuna olmak üzere iki kez su verildiği şeklinde yanıtlamaktadır. Demir, görevli memurların keyfi uygulamalarının ve fizikî saldırılarının cezasız kaldığını da eklemektedir.

8 Şubat 2009'da Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan hükümlü Cahit Şeran, diğer cezaevlerinden kendisine gönderilen fotoğraflara cezaevi idaresi tarafından gerekçe gösterilmeden el konulduğunu belirtti.

19 Mart 2009'da Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevi'nde, Ceylan Yayınları'ndan çıkan *Demircioğlu Önce Ben Olmalıyım* adlı kitaba, Cezaevi Eğitim Kurulu tarafından el konularak mahkûmlara verilmediği bildirildi.

25 Mart 2009'da, Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevi'nde ve Burdur Cezaevi'nde bulunan tutukluların ve hükümlülerin yakınları, cezaevlerinde Kürtçe konuşmanın yasak olduğunu belirterek Kürtçe konuşanlara disiplin cezaları verildiğini söyledi.

30 Nisan 2009'da, Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Hanifi Kuzu adlı hükümlünün tedavisinin engellendiği gerekçesiyle 14 Nisan 2009'da açlık grevine başladığı öğrenildi.

18 Mayıs 2009'da, Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Seyfi Polat gönderdiği faksta, cezaevinden gönderdiği mektup ve faksların cezaevi yönetimi tarafından sansürlendiğini ve cezaevinde uygulanan hak ihlallerinin mektup yazdığı kişilere ulaşmadığını bildirdi.

3 Ağustos 2009'da Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevi yönetiminin *Sosyalist Kadın Dergisi*'nin cezaevine gönderilmesine izin vermediği öğrenildi.

Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevi'nde kalan Hasan Ozan'a ve Ender Bulhaz Aktürk'e sayma geç inmedikleri gerekçesiyle beş gün hücre cezası verildiği, 30 Aralık 2009'da öğrenildi. Hasan Ozan ve Ender Bulhaz Aktürk'ün cezalarının hemen infaz edildiği ve yanlarına eşya

almalarına izin verilmediği belirtildi. Hasan Ozan'ın ve Ender Bulhaz Aktürk'ün hücre cezası aldığını açıklayan Hasan Ozan'ın eşi Münevver İltimur, Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevi'nde 19 Aralık 2000 Cezaevleri Operasyonu'nun yıldönümünde yapılan etkinlik nedeniyle, etkinliğe katılan tutuklu ve hükümlülere üç ay iletişim cezası verildiğini, söyledi.

Tekirdağ Kapalı Cezaevi

Tekirdağ Kapalı Cezaevi'nde kalan F.B.'nin (17), yaşları 12 ile 15 arasında değişen 4 çocuğa koğu tuvaletinde tecavüz ettiği iddiası üzerine, cezaevi savcılığının soruşturma başlattığı, 27 Eylül 2009'da öğrenildi.

Uşak E Tipi Cezaevi

11 Mart 2009'da, 17 yıldır Uşak E Tipi Cezaevi'nde bulunan PKK davası hükümlüsü Türkan İpek'in yaşadığı sağlık sorunları nedeniyle 2 kez acile kaldırıldığı bildirildi.

Türkan İpek, ailesi aracılığıyla yaptığı açıklamada, 4 yıl önce ameliyat olduğunu ancak hastalığının yeniden nüksettiğini bildirerek, 27-28 Şubat 2009 tarihlerinde acile kaldırıldığını ve sağlık durumunun kötü olduğunu belirtti.

Van M Tipi Cezaevi

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu'nun Alt Komisyonu 20 Nisan 2009 tarihinde Van M Tipi Ceza İnfaz Kurumunda incelemelerde bulunmuştur.

"Koşullar farklı tipte olup toplam 18 adet koğu bulunmaktadır. Kurumun kapasitesi 375 kişidir. 2007 yılında bazı ranzalar üç kata dönüştürülmüş ve şartlar zorlanmak suretiyle kapasite 520 kişiye çıkarılmıştır. Nisan 2009 itibarıyla kurum mevcudu ise 716 kişidir. Dolayısıyla kurumda normal kapasitenin iki katı kadar tutuklu ve hükümlü bulunmakta, bir koğuştta 60-70 kişi bir arada kalmaktadır. Kapasite fazlası barınmaya çözüm bulmak amacıyla 375 kişilik ek bina yapımına başlandığı öğrenilmiştir. İki bayan terör tutuklusunu dışındakilerin tümü adli suçlardan tutuklu-hükümlüden oluşmaktadır" (Van M ve F Tipi Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu, s. 2). "Koşullarda kapasitenin üzerinde barındırılan tutuklu-

hükümlüler yer yataklarında yatmaktadırlar. İncelenen tüm erkek koğuşlarında kapasitenin üzerinde hükümlü ve tutuklu barındırıldığı, koğuşların fiziksel yönden ve yapı itibarıyla sağlıklı yaşam şartlarına uygun olmadığı tespit edilmiştir” (s. 3).

“İnfaz kurumunda görüşülen tutuklu ve hükümlülerden bir kısmı, hem kendilerinin hem de yakınlarının kuruma girişlerde yapılan aramalarda uygunsuz bazı uygulamalara maruz kaldıklarını belirtmişlerdir” (s. 11).

“Nakillerde bir saatlik nakil mesafesinde bile kendilerinden yüklü miktarda (400 TL gibi) ücret istendiği iddia edilmiştir. Bir kişi de, Sinop’tan Van’a üç kişi nakledildiklerini ve kendilerinden 2.700 TL alındığını ifade etmiştir” (s. 4).

Van F Tipi Cezaevi

19 Şubat 2009’da yayınlanan bir habere göre, Van F Tipi Cezaevi’nde bulunan Mecit Arslan, Gökhan Yeniğün ve Hamdi Kılıncı’nın İnsan Hakları Derneği (İHD) Van Şubesi’ne gönderdiği mektupta, görüşe gelen kadın ziyaretçilerin “ince arama”ya maruz bırakıldıkları bildirildi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu’nun Alt Komisyonu 20 Nisan 2009 tarihinde, Van M Tipi Ceza İnfaz Kurumunda yapılan incelemenin hemen ardından Van F Tipi Ceza İnfaz Kurumunda da incelemelerde bulunmuştur.

Tutuklu ve hükümlülerin komisyona dile getirdiği sorunların bir kısmı şu şekildedir (Van M ve F Tipi Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu, s. 6):

1. Tutuklu ve hükümlüler en çok ısınmanın yetersiz oluşundan yakınmaktadırlar. Üst üste giysi giyinmek zorunda kaldıklarını buna rağmen sadece iki battaniye verildiğini ifade etmişlerdir.
2. Yemeklerin kalitesiz olduğu et yemeklerinin ise çok az çıktığı hususu en fazla şikâyet edilen diğer bir konu olmuştur.
3. Doktorun olmadığı, kendilerini sağlık memurunun muayene ettiği, her ne şikâyeti olursa olsun ağrı kesici verildiği;

4. Kantinde limon gibi bazı temel gıdaların satılmadığı iddia edilmiştir.

5. Diğer yandan anadillerinde gazete, dergi gibi yayınları takip edememelerine karşın, Kürtçe telefonla görüşme yapabildikleri öğrenilmiştir.

6. Tutuklu ve hükümlüler, ortak alana haftada 10 saat yerine 5-6 saat çıkarıldıklarını, PKK’lı tutuklu ve hükümlüler ise 6-7 aydır spor faaliyetine çıkarılmadıklarını ancak bunun yerine kütüphaneye götürüldüklerini, kütüphanede ise birbirleriyle konuşmalarına kesinlikle izin verilmediğini, birbirlerine soru dâhi soramadıklarını iddia etmişlerdir.

7. Uzman çavuşluktan nakil yoluyla gelen infaz koruma memurlarının kendilerini sürekli olarak tahrik ettiği, bu görevlilerin diğer memurlardan farklı yaklaştıkları ve bu memurlar tarafından darp edilen arkadaşlarının olduğunu iddia etmişlerdir.

8. Ayrıca oda arkadaşlarıyla anlaşamadıkları için oda değişikliği taleplerinin reddedildiğini, bir kavga çıkana kadar odaların değiştirilmediğini dile getirmişlerdir.

23 Nisan 2009’da, Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) İnsan Hakları Cezaevi İnceleme Komisyonu’nun Van Cezaevi’nde yaptığı incelemelerde tutukluların ve hükümlülerin güvenlik gerekçesiyle üstlerinde elbise olmaksızın arandıkları öğrenildi. Komisyonun bir başka tespiti de mahkûm sayısının fazlalığından ötürü 22 kişinin beton zeminde uyuması oldu.

Van F Tipi Cezaevi yönetiminin, Ali Emirhani’ye gönderilen, Gazeteci Günay Aslan’ın 33 Kurşun ve Demokrasiye Dönüş kitapları ile Yazar Mehmed Uzun’un Tu adlı kitaplarını, “sakıncalı” oldukları gerekçesiyle, Ali Emirhani’ye vermediği, 18 Ağustos 2009’da öğrenildi.

XXX Cezaevi

Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu’na adının ve kaldığı cezaevinin saklı tutulmasını isteyerek mektup yazan bir travestinin, cezaevi yönetiminin travesti olması nedeniyle kendisini okuma kursuna göndermediğini ifade ettiği 18 Aralık 2009’da öğrenildi.

Davalar

Hayata Dönüş Operasyonu Davasında Zama- naşımı

19 Aralık 2000'de F tipi cezaevlerine geçişi protesto etmek amacıyla tutuklu ve hükümlülerin başlattığı açlık grevini sonlandırmak amacıyla düzenlenen ve "Hayata Dönüş Operasyonu" olarak adlandırılan müdahalenin 12 tutuklu ve hükümlünün öldürülmesiyle sonuçlanan Bayrampaşa Cezaevi Operasyonu'nun ardından 167 tutuklu ve hükümlü hakkında "toplucu silahlı isyan" suçundan açılan dava 28 Nisan 2009'da sonuçlandı. Eyüp 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen dava, öngörülen 7 yıl 6 aylık olağanüstü dava zaman aşımı süresinin 19 Haziran 2008'de dolması nedeniyle zaman aşımından düştü.

Sanıkların avukatlarından Ömer Kavilli karara ilişkin, "bu tür yargılamalarda usul önemlidir. Bu davanın kanıtları toplanmamıştır. Tanık olarak İstanbul cumhuriyet savcılığı ve cezaevi müdürü dinlenmemiştir. Yargılama yapılmış gibi yürütülen davada bu karar çıktı. Bu karar da adil bir karar değil. Jandarma erleri ve infaz koruma memurlarına açılmış dava da zaman aşımından düşürülmüştü. Yani onlara da ceza yok, size de ceza yok görüntüsü çıktı. Bu durum kabul edilemez. Biz kararda sanıkların suçsuz görülerek beraat verilmemesi nedeniyle temyize gideceğiz" dedi.

Gebze M Tipi Kapalı Cezaevi

17 Ekim 2008'de siyasî tutuklu 10 kadın, Gebze M Tipi Kapalı Cezaevi'nde adli suçlardan yatan bir grup erkeğin saldırısına uğradı. Olay yerine ilişkin daha sonra tutulan raporlarına göre; saldırganlar kilitli olan ve erkek tutukluların girmesi yasak olan 3 ayrı kapıyı ve koridoru aştı. Kadınların bulunduğu koğuşun önüne gelen erkekler "Şehitler Ölmez Vatan Bölünmez" sloganları attı. Bıçak ve sopalarla koğuş kapılarında bekleyen erkekler, kadınların bulunduğu koğuşların mazgal deliklerinden içeriye uçlarına jiletler yerleştirdikleri sopaları uzatarak kadınlara saldırdı. Nefret, kin ve ırkçı içerikteki sloganlar atan saldırganlar, kadınlara ulaşmakta zorlanınca bu kez de pencerelerdeki camları kırıp,

cam kırıklarını kadınlara fırlattı. Bu saldırılar sonrasında birçok kadın tutuklu yaralandı⁴.

İddiaya göre, kuleden nöbetçi olan askerlerin verdiği işaretler üzerine, adli erkek tutuklular harekete geçti. Cezaevi idaresi de yaşanan olaya seyirci kaldı. Olaylardan sonra saldırıya adı karışan tutuklular Adapazarı Cezaevi'ne nakledildi. Kadın tutuklular hakkında ise saldırganları "tahrik ettikleri" gerekçesiyle disiplin soruşturması açıldı. Ardından da 6 kadın tutuklu farklı cezaevlerine sürgün edildi.

Gözaltında Cinsel Taciz ve Tecavüze Karşı Hukukî Yardım Projesi avukatlarınınca hazırlanan raporlara göre, olayın açığa çıkmasından sonra Adalet Bakanlığı müfettişleri ve Gebze Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından soruşturma başlatıldı.

Avukatların olayla ilgili iddiasına göre, gelen müfettişler, saldırganların girmeleri yasak olan koridora ve koğuş kapılarının önüne geldiklerini örtbas etti. Yaralanan kadınlara tedavi yapılmadı. Olaydan çok sonra yapılan kadınları muayene eden cezaevi doktoru, bazı kadınların vücudundaki yaralar için raporlarına "sinek ısırığı" şeklinde ifadeler yazdı.

Olayda suçlanan sanıklar, savunmalarında saldırıyı kabul etti. Gebze Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından hazırladığı iddianameye saldırganların ifadeleri şöyle geçirdi: "Olay tarihinde, bir çok askerin şehit düştüğünü, PKK örgütü mensubu olan müştekilerin koğuşlarında sürekli slogan atıp, bağırdıkları için sanıkların tahrik olduklarını, bu nedenle üzerlerine atılı suç işledikleri..."

Savcılık, suça karışan 7 erkek tutuklu hakkında, "Kamu malına zarar vermek", "Kasten adam yaralamak", "Tehdit ve hakarete bulunmak" suçlarından dava açtı. Ancak ilk duruşma olaydan tam bir yıl sonra, 11 Kasım 2009'da görüldü. Gebze 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmada şikayetçi kadınlar hazır bulunurken, sanıklardan hiçbirinin duruşmaya getirilmemesi dikkatleri çekti.

Söz konusu saldırıya ilişkin dava, Gebze 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nde 11 Kasım 2009'da görülmeye başlandı. Şikayetçi kadınlar ve avu-

⁴ Türkiye İnsan Hakları Raporu 2008, s. 148-149.

katları, Cezaevi görevlileri hakkında soruşturma açılmasını ve mahkemenin görevsizlik kararı alarak dava dosyasını Ağır Ceza Mahkemesi'ne göndermesini istedi.

Duruşmada, tek tek dinlenen şikayetçi kadınlardan Azime Işık, Ayşe Irmak, Şahnaz Şahin, Şengül Yılmaz, Zeynep Taşgiri, Aslı Doğan, Gülbahar Alpsoy "olay sırasında, bizlere saldıran adli mahkumların ellerindeki sustalı bıçak, şiş, ekmeğe bıçağı gibi delici ve kesici aletlerin cezaevine alınması yasak olduğu halde bize karşı nasıl kullanıldığı düşündürücüdür" şeklinde ifade verdi.

Şikayetçi Ayşe Irmak "Biz daha önce, kapıların dışarıdan da kilitlenmesini talep etmiştik ve bu talebimiz kabul edilmişti. Olay anında dışarıdan da kilitlenmiş kapılar nasıl açıldı? Güvenlik zaafiyeti yaratanlardan, zemin hazırlayanlardan şikayetçiyiz" dedi.

Gebze 1. Asliye Ceza Mahkemesi, avukatların sanık Erşen Karakaya, Azim Kotancı, Fatih Turgay, Mehmet Alaca, Ersin Esen, Ömer Aydın ve Levent Çiftçi'nin olaylardan dolayı tutuklanmalarına ilişkin taleplerini reddetti. Avukatların, mahkemeden "görevsizlik kararı" alınarak davayı ağır ceza mahkemesine gönderilmesi talebi mahkeme heyetince "Sanıkların hepsinin ifadelerinin alınmasından sonra karara bağlanması" şeklinde bir kararla geçiştirildi.

Şikayetçi avukatlarının olaya göz yumdukları iddia edilen Cezaevi görevlileri hakkında da soruşturma açılması ve ek iddianame ile davaya dahil edilmeleri talebi ise yine mahkeme heyeti tarafından Gebze Cumhuriyet Savcılığı'nın değerlendirilmesine bırakıldı. Duruşma, 24 Mart 2010'a ertelendi.

3. CEZAEVLERİNDE ŞÜPHELİ ÖLÜM YA DA İNTİHAR VAKALARI (37)

1. M.O. (17)

5 Ocak 2009'da Çorum L Tipi Cezaevi'nde, "cinsel saldırı" suçundan tutuklu olan M.O. (17), "gasp" suçundan tutuklu F.K. ve A.G. tarafından iple boğularak öldürüldü. Çorum Cumhuriyet Başsavcısı Bayram Eray, M.O.'nun iki tutuklu tarafından öldürüldüğünü doğrularak, gerek tutuklular hakkında gerekse görevlilerin ihmali konusunda geniş çaplı bir soruşturma başlatıldığını bildirdi.

2. Gurbet Mete (19)

Diyarbakır'da 15 Şubat 2008'de Abdullah Öcalan'ının Türkiye'ye getirilişinin yıl dönümü nedeniyle Kayapınar'da yapılan gösteriye katıldığı gerekçesiyle gözaltına alınan Gurbet Mete (19), çıkarıldığı mahkeme tarafından 18 Şubat 2008'de annesiyle birlikte tutuklandı. Kan kanseri olan Mete, götürüldüğü Diyarbakır E Tipi Kapalı Cezaevi'nde, başvurmasına rağmen 4 ay boyunca tedavi görmedi ve hastalığı ilerledi. Serbest bırakılmasının ardından kaldığı Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastane-

si'nde hastalığın ilerlemesi nedeniyle müdahale yapılamadığı için 6 ay sonra yaşamını yitirdi.

3. Nuri Akyol (53)

15 Ocak 2009'da Çorlu (Tekirdağ) Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan Nuri Akyol'un (53), yattığı ranzanın ikinci katından düşerek hayatını kaybettiği iddia edildi. Olayla ilgili Çorlu Cumhuriyet Savcılığı soruşturma başlattı.

4. Hüseyin Asıl (51)

25 Ocak 2009'da Denizli'nin Honaz İlçesi'ne bağlı Kocabaş Beldesi'ndeki D Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan Hüseyin Asıl (51), koğuşunda ölü bulundu. Hüseyin Asıl'ın tüberküloz hastası olduğu belirtildi.

5. Mehmet Kıratoğlu (27)

Fethiye (Muğla) Kapalı Ceza ve Tutukevi'nde tutuklu bulunan Mehmet Kıratoğlu'nun (27), 9 Şubat 2009'da cezaevi tuvaletinde intihar ettiği bildirildi. Fethiye Cumhuriyet Başsavcılığı'nın olaya ilişkin idarî soruşturma başlattığı belirtildi.

6. Hasan Kert (43)

Tutulduğu Diyarbakır E Tipi Kapalı Cezaevi'nde kan kanserine yakalanan Hasan Kert (43), 15 gün önce sevk edildiği Ankara Numune Hastanesi'nde 18 Şubat 2009'da yaşamını yitirdi.

7. Beşir Özer

Şırnak'ın Cizre İlçesi'nde "yasadışı örgüte yardım ve yataklık ettiği" iddiasıyla tutuklanarak Mardin E Tipi Kapalı Cezaevi'ne gönderilen ve yaklaşık 2 ay önce mide kanaması geçirdiği için Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'ne kaldırılan Beşir Özer 15 gün hastanede tedavi edildi. Tedavisinin ardından Diyarbakır D Tipi Kapalı Cezaevi'ne gönderilen, böbrek yetmezliği ve hipertansiyon rahatsızlığı bulunan Beşir Özer, 28 Şubat 2009'da yaşamını yitirdi.

8. Tahir Yolcudağ (49)

19 Mart 2009'da Ümraniye (İstanbul) M Tipi Cezaevi'nde bulunan Tahir Yolcudağ'ın (49), tansiyonun yükselmesiyle düştüğü banyoda beyin kanaması geçirdiği ve 24 Mart 2009'da yaşamını yitirdiği bildirildi.

9. Erdal X.

Uyuşturucu madde kaçakçılığı suçundan tutuklanarak Diyarbakır E Tipi Cezaevi'ne konulan Erdal adlı kişinin hücrelerinde ölü olarak bulunduğu 27 Mart 2009'da öğrenildi.

10. Mustafa Elelçi (19)

19 Mayıs 2009'da Mersin E Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan ve sara hastası olduğu belirtilen Mustafa Elelçi'nin (19) intihar ettiği öğrenildi. Cezaevi yönetimi Mustafa Elelçi'nin nasıl intihar ettiğini açıklamadı.

11. Mustafa Demir (60)

27 Mayıs 2009'da İstanbul'da Galatasaray Meydanı'nda bir basın açıklaması yapan Tutuklu ve Hükümlü Yakınları Birliği (TUYAB), Tekirdağ 2 Nolu Cezaevi'nde kalan ve uzun zamandır hasta olan Mustafa Demir'in (60) 24 Mayıs 2009'da yaşamını yitirdiğini duyurdu.

12. Fehmi Biçer (78)

Ferizli L Tipi Cezaevi'nde (Sakarya) kalan kanser hastası Fehmi Biçer (78), 2 Haziran 2009'da hastalığı nedeniyle yaşamını yitirdi.

13. Mehmet Artan

1 Haziran 2009'da Elazığ E Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan feshedilen Demokratik Halk Partisi (DEHAP) Elazığ İl Başkanı Mehmet Artan'ın geçirdiği kalp krizi sonucu yaşamını yitirdiği ileri sürüldü. Mehmet Artan'ın "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" suçlamasıyla aldığı 10 aylık hapis cezası nedeniyle cezaevinde olduğu ve cezasının 2 ayını tamamladığı öğrenildi.

14. Nihat Tayşan (26)

12 Haziran 2009'da Ceyhan (Adana) Yarı Açık Cezaevi'nde bulunan Nihat Tayşan'ın (26) kendini asarak intihar ettiği ileri sürüldü. Nihat Tayşan'ın babası Mehmet Tayşan, oğlunun bir sorunu olmadığını ifade ederek "oğlum 5 ay sonra tahliye edilecekti. Kendini ipe asmasını bırakın kolunu bile kesecek durumda biri değildi. Ölümünden şüpheleniyoruz" diyerek konuyla ilgili olarak İnsan Hakları Derneği (İHD) Adana Şubesi'ne başvuracaklarını söyledi.

15. Recep Çelik (48)

7 Temmuz 2009'da, PKK davasından aldığı müebbet hapis cezası nedeniyle 14 yıldır Batman M Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan Recep Çelik (48) koğuşunda ipe asılı halde bulundu.

16. Kenan Gülen

10 Temmuz 2009'da Kürkçüler (Adana) E Tipi Cezaevi'nde kalan şizofreni hastası Kenan Gülen intihar etti. Kenan Gülen'in ölümü üzerine bir açıklama yapan İnsan Hakları Derneği (İHD) Adana Şubesi, Kenan Gülen'in şizofreni hastası olduğuna dair adli tıp raporunun 2 yıl sonra geldiğine dikkat çekerek "ortada bir ihmal var" dedi.

17. Sinan Gök

Silivri L Tipi Cezaevi'nde 12 Temmuz 2009'da intihar ettiği ileri sürüldü.

18. Mustafa Hayri (89)

Trabzon'un Sürmeli İlçesi'ndeki cezaevinde kalan Mustafa Hayri (89), 16 Temmuz 2009'da geçirdiği kalp krizi sonucu yaşamını yitirdi.

19. Ali Yılmaz

16 Temmuz 2009'da Gaziantep'te E Tipi Cezaevi'nde Ali Yılmaz (31), cezaevindeki koşusunda ölü bulundu.

20. İsmet Ablak

Erzurum H Tipi Kapalı Cezaevi'nde kalan ve üç yıl önce cilt kanserine yakalanan ve mide-sindeki rahatsızlık nedeniyle de 30 kez ameliyat geçirmesine karşın tahliye edilmeyip Haziran 2009'da nakledildiği Erzurum Atatürk Üniversitesi Süleyman Demirel Tıp Merkezi Sağlık Araştırma Uygulama Merkez Müdürlüğü Hastanesi'nin "mahkûm koğuşu"nda tutulan İsmet Ablak 19 Temmuz 2009'da yaşamını yitirdi.

21. Vural Nice (33)

6 Ağustos 2009'da Bursa'da, Gemlik Yarı Açık Cezaevi'nde kalan Vural Nice (33) cezaevindeki iyi hali göz önünde bulundurularak çalışması için görevlendirildiği otoparkta cezaevine girmesine neden olan öldürdüğü Ayhan Pek'in kardeşi Turgay Pek tarafından öldürüldü. Vural Nice'nin eşi Aygün Nice, "kocam hata yaptı; cezasını çekiyordu. Devlet onu nasıl koruyamadı?" diyerek Vural Nice'nin öldürülmesine tepki gösterdi.

22. R.B.

10 Ağustos 2009'da Kahramanmaraş'ın Elbistan İlçesi'ndeki E Tipi Cezaevi'nde kalan R.B. ile M.T. arasında çıkan kavgada M.T.'nin cam parçasıyla R.B.'yi boynundan yaralaması sonucu R.B. yaşamını yitirdi.

23. Yasin Akyüz (16)

Adana'nın Pozantı İlçesi'nde bulunan Çocuk İslahevi'nde 17 Ağustos 2009'da Yasin Akyüz (16) adlı tutuklu ölü bulundu. Yapılan otopside, Yasin Akyüz'ün önce dövüldüğü, sonra da iple asılarak öldürüldüğü belirlendi. Cinayeti, Yasin Akyüz'le aynı koğuşta kalan 12 yaşındaki bir

çocuğun işlediği iddia edildi. Olayla ilgili Pozantı Cumhuriyet Savcılığı'nın soruşturma başlattığı öğrenildi.

24. Resul Güner

Kartal (İstanbul) Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin mahkûm koğuşunda kalan kolon kanseri hastası Resul Güner 18 Ağustos 2009'da yaşamını yitirdi. Daha önce eşinin affedilmesi için Cumhurbaşkanlığı'na başvuran Nesibe Güner, Resul Güner'in sağlığı nedeniyle tahliye olmasını sağlayabilecek raporu alması için eşini Adli Tıp Kurumu'na sevk bile ettiremediğini söylemişti. Resul Güner'in kızları Semra, Özlem ve Özge Güner ise "babamızın çok az ömrü kaldığını biliyoruz. İyileşme ümidi yok. Tek arzumuz son günlerini bizimle geçirmesi" diye konuşmuşlardı.

25. Sinan Aygün

21 Ağustos 2009'da Sinop E Tipi Kapalı Cezaevi'nde Sinan Aygün ile Ş.D. arasında çıkan kavga sonucu ensesinden bıçaklanarak yaralanan Sinan Aygün'ün kaldırıldığı hastanede öldüğü bildirildi.

26. Yılmaz Keskin

Kandıra F Tipi Cezaevi'nde 33 aydır tutuklu olan akciğer kanseri hastası Yılmaz Keskin, 3 Ağustos 2009'da Kocaeli Devlet Hastanesi'ne kaldırıldıktan sonra 10 Ağustos 2009'da yaşamını yitirdi.

27. Eyüp Kaçar

Tarsus Kapalı Cezaevi'nde bulunan Eyüp Kaçar'ın 14 Temmuz 2009'da geçirdiği kalp krizi sonucu yaşamını yitirdiği iddia edildi fakat olayı gören tanık ifadelerine göre ise Eyüp Kaçar'a tıbbi müdahale yapılmaması nedeniyle Eyüp Kaçar'ın öldüğü 3 Eylül 2009'da öğrenildi.

28. R.K.

Kocaeli'nin Gebze İlçesi'nde bulunan Gebze Cezaevi'nin tek kişilik koğuşunda kalan R.K.'nin (47) 24 Ağustos 2009'da kendini astığı iddia edildi.

29. Ümit Acar (27)

Cinayet suçundan GÜdül Cezaevi'nde bulunan Ümit Acar'ın (27), cezaevinin lavabosundaki su borusuna kendini asarak intihar ettiği 13 Eylül 2009'da öğrenildi.

30. Hüsamettin Kasım

İstanbul'da tutuklu bulunduğu Maltepe Askerî Cezaevi'nden Maltepe Askerî Hastanesi'ne kaldırılan Hüsamettin Kasım, 18 Eylül 2009'da kendini asarak intihar etti.

31. Ekrem Bardakçı

İskenderun (Hatay) E Tipi Kapalı Cezaevi'nde 11 aydır tutuklu bulunan Ekrem Bardakçı, 19 Ekim 2009'da kaldırıldığı Adana Numune Hastanesi'nde yaşamını yitirdiği öğrenildi. Ekrem Bardakçı'nın beyininde oluşan ur nedeniyle öldüğü ileri sürülürken, ailesi Ekrem Bardakçı'nın vücudunda darpa bağlı morluklar olduğunu iddia etti.

32. Mustafa Kulbilge (60)

Tekirdağ'ın Hayrabolu İlçesi'nde 6 Ekim 2009'da gözaltına alındıktan sonra tutuklanan ve Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nde gönderilen Mustafa Kulbilge (60), 31 Ekim 2009'da geçirdiği kalp krizi nedeniyle yaşamını yitirdi.

33. İsmail Hakkı K.

09 Ekim 2009'da Antalya L Tipi Cezaevi'nde yatan hükümlü ölü bulundu.

34. Abdurrahman Zorba

İstanbul'da 18 Ekim 2007'de meydana gelen bir trafik kazasında iki kişinin ölmesi nedeniyle aldığı 4 yıl 8 aylık hapis cezasını tamamlamak için Metris T Tipi Cezaevi'nde kalan Abdurrahman Zorba, cezaevinde yakalandığı akciğer kanseri sonucu tedavi gördüğü hastanede 14 Kasım 2009'da yaşamını yitirdi.

35. Hüseyin Aksu

Ordu'nun Fatsa İlçesi'nde bulunan Fatsa Kapalı Cezaevi'nde kalan Ali Kızılkaya (19) ile Hüseyin Aksu (32) arasında 25 Kasım 2009'da çıkan tartışmanın kavgaya dönüşmesi sonucu Ali Kızılkaya (19) Hüseyin Aksu'nun kalbine şiş saplayarak Hüseyin Aksu'yu öldürdü.

36. K.Ç.

Aydın'da Nazilli E Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan K.Ç. adlı kişinin 24 Kasım 2009'da kalp krizi geçirerek öldüğü iddia edildi.

37. Zeki Dökenel (65)

Bilecik M Tipi Cezaevi'nde kalan ve felç hastası olan Zeki Dökenel (65), rahatsızlığıyla ilgili rapor almak için 28 Kasım 2009'da geldiği İstanbul Adli Tıp Kurumu'nun önünde beklerken rahatsızlanarak yaşamını yitirdi.

4. AĞIR HASTA ve İLERİ TETKİK ve TEDAVİ GEREKTİREN RAHATSIZLIKLARI OLAN TUTUKLU ve HÜKÜMLÜLER

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül 2009 yılı içinde aralarında Güler Zere'nin de bulunduğu 7 hasta hükümlünün cezasının Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 104. maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi hükmü uyarınca kalan kısmının kaldırılmasına karar verdi.

1. Mustafa Varlık (Karar Sayısı: 2009/6, 15 Mayıs 2009)
2. Hasan Hüseyin Sevim (Karar Sayısı: 2009/7, 15 Mayıs 2009)

3. Murat Yılmaz (Karar Sayısı: 2009/8, 15 Mayıs 2009)
4. Nurettin Ateş (Karar Sayısı: 2009/19, 7 Kasım 2009)
5. Şirin Aydın (Karar Sayısı: 2009/20, 7 Kasım 2009)
6. Fehmi Akar (Karar Sayısı: 2009/21, 7 Kasım 2009)
7. Güler Zere (Karar Sayısı: 2009/22, 7 Kasım 2009)

TİHV Dokümantasyon Merkezi'nin saptadığı hasta tutuklu ve hükümlüler:

1) A. Hakim Eşiyok: Erzurum H Tipi Kapalı Cezaevi'nde yatmakta olan A. Hakim Eşiyok'un, 1994 yılından beri kafasından aldığı bir darp sonucu 1.8 mm demir parçasıyla yaşamakta olduğunu ve bu demir parçasının ameliyat ile alınabilecek durumdayken cezaevi idaresinin Eşiyok'un tedavi edilmesini engellediğini; sürekli ilaç tedavisi alması gereken Eşiyok'un, aynı zamanda mide ülseri rahatsızlığı da var.

2) A. Kahar Aksoy: Bolu F Tipi Cezaevi, ciddi diyabet hastası.

3) A. Rahman Yıldırım: Bolu F Tipi Cezaevi, Başında şarapnel parçası var; en ufak bir sarsıntıda merkezî sinir sistemine ilişkin belirtilerin ortaya çıktığı ifade edilmektedir. İhtiyaçlarını arkadaşları karşılıyor.

4) Abdullah Akçay (17): İstanbul Okmeydanı Hastanesi Mahkûm Koğuşu, kan kanseri.

5) Abdurrahman Yıldırım: Bolu F Tipi Kapalı Cezaevi, Kafatasındaki şarapnel beyne doğru ilerliyor ve zaman zaman hafıza kaybı yaşıyor.

6) Abdulsamet (A.Samet) Çelik: Sincan 2 Nolu F Tipi Cezaevi, 2007 yılında kemik iliğine bağlı bir çeşit kanser olan Myelodisblastik Sendrom (MDS) hastalığı tanısı konuldu. Rahatsızlığı nedeniyle sürekli kan ve kan ürünleri nakline ihtiyaç duyulmaktadır. 2007 yılından beri sürekli kan ve kan ürünleri nakli nedeniyle, vücutta sürekli demir biriktirdiğinden bir zaman sonra kimi organları işlevsiz bırakabileceği belirtiliyor.

7) Aygül Kapçak: 21 Nisan 2009'da yayınlanan bir habere göre Sincan F Tipi Cezaevi'nde hükümlü olarak bulunan Aygül Kapçak'ın annesi Fatma Kapçak, İnsan Hakları Derneği Genel Merkezi'ne (İHD) yaptığı başvurarak kızının sağlığına önem verilmediğini; yaklaşık 13 yıldır omurgasında şarapnel parçası yaşamaya çalıştığını belirtti. Ayrıca Kapçak'ın kalp çarptırması ve şarapnelin yerleştiği bölgede iltihap oluşması sorunlarının olduğu da ifade edildi.

8) Ağa Sağlık: Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevi'nde "yasadışı örgüt üyeliği" suçlamasıyla yaklaşık 5 yıldır tutuklu bulunan Ağa Sağlık adlı kişinin hayatı tehlikesinin bulunmasına rağmen tedavi edilmediği iddia edildi. Kardeşinin aşırı kilo kaybı yaşadığını ifade eden ağabey Ahmet Sağlık, "kardeşim bir deri bir kemik kalmış. Yerinden kalkmakta bile ciddi zorluk yaşıyor. Bütün çabalarımıza rağmen cezaevi yönetimi tedaviye götürmüyor. Kardeşime bir şey olmasından korkuyoruz. Yetkililerin konuya el atmasını istiyoruz" dedi.

9) Ali Teke: Kandıra 1 Nolu F Tipi Cezaevi, ölüm orucuna bağlı hastalıklar, hafıza kaybı.

10) Aslan Karslı: Silifke M Tipi Cezaevi, İleri derecede Wernicke Korsakoff hastası, tahliye edilmesine ilişkin 5 kez rapor verilmesine rağmen hâlâ cezaevinde.

11) Avni Uçar: Sincan 2 Nolu F Tipi Cezaevi, böbrek kanseri, sağ böbreği alınmış.

12) Aydın Çubukçu: Kırıklar 2 Nolu F Tipi Cezaevi, ileri derecede siroz, tek gözünü kaybetmiş.

13) Aynur Epli: Siirt Cezaevi, bağırsak kanseri.

14) Behçet Yılmaz: Tekirdağ 1 Nolu F tipi Cezaevi, ağır astım hastası, tekli hücrede tek başına kaldığında ve gece kriz geldiğinde ilacını bile kullanmayacak kadar etkisiz hale geliyor.

15) Bekir Şimşek: Edirne F Tipi Cezaevi; Wernicke-Korsakoff hastası. Cezaevinde tutulamayacağına fakat hastanede infazının tamamlanacağına dair rapor verilmiştir.

16) Bülent Özdemir: Kandıra 1 Nolu F Tipi Cezaevi, Wernicke-Korsakoff hastası; bacağında mermi var.

17) Cahit Durmaz: Ankara Sincan 2 Nolu F Tipi Cezaevi, Kanser.

18) Cemil Erdem: Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevi. Diyabet Tip 2 ve hipertansiyon hastası.

19) Cengiz Eker: Erzurum H tipi Cezaevi, 3 kalp damarı tıkalı tedavi edilmiyor.

20) Cengiz Kahraman: Sincan F Tipi Kapalı Cezaevi, Wernicke-Korsakoff hastası. Yemeğini ve ilaçlarını almakta zorlanmaktadır.

21) Cengiz Karakaş: Trabzon E Tipi Cezaevi, Wernicke-Korsakoff hastası ve ölüm orucuna bağlı fizikî sorunlar.

22) Deniz Yıldız: Adana Karataş Cezaevi, Kanser hastası kemoterapi tedavisi görüyor.

23) Deniz Selçuk: Kırıklar 2 Nolu F Tipi Cezaevi, Kriptojenik makronodüler karaciğer sirozu.

24) Doğan Karataştan: Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevi, Wernicke-Korsakoff hastası. Raporu var.

25) Emrah Alişan: Adana adli; belden aşağısı felç. Adli Tıp Kurumu, belden aşağısı tutmayan ve yatağa mahkûm olan hükümlü Emrah Alişan'ın, cezaevi ortamında yaşayabileceği yönünde karar verdi. Raporunda şu ifade kullanıldı: "Cezaevinde revir ortamında bakımı sağlanarak infazına devam edebilir".

26) Emrah Kaçar: Sincan 1 Nolu F Tipi Cezaevi, Hodgkin Lenfoma.

27) Erkan Nasıroğlu: Trabzon Cezaevi, kısmi felç ihtiyaçlarını karşılayamıyor, psikolojik sorunları var.

28) Erol Zavar: Sincan 1 Nolu F tipinde Cezaevi, mesane kanseri. Otuza yakın tıbbî müdahale ya da ameliyat geçirdi. Tecrit koşulları hastalığını ölümcül düzeye taşıdığı gibi hastalık ve rahatsızlıklarla da tanışmasına neden oldu. Cezaevinde bulunduğu sırada başlayan migren ve safra kesesi ağrıları, daha önce geçirdiği tüberküloz, gözaltı sırasında gördüğü işkenceyle dizlerinde oluşan menüsküs bunların en başta gelenleridir. Mart 2007'de safra kesesi alındı. Halen kanama ve ağrıların devam etmesi nedeniyle tetkikleri yapılmaktadır.

29) Ersin Vural: Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevi, oryantasyon bozukluğu, paranoya. Mutlak tecrit koşullarında tutuluyor ancak aynı cezaevindeki tutuklular ve hükümlüler, Vural'ın "beni öldürecekler!" diye bağırdığını sık sık duyduklarını belirtiyor.

30) Divali Kaya: Sağ kaburgada kitle.

31) Gazi Dağ: Antalya E Tipi Cezaevi, belden aşağısı felçli, iyileşme şansı bulunmuyor.

32) Güler Zere: Kahramanmaraş Elbistan E Tipi Cezaevi. Kanser (7 Kasım 2009'da serbest bırakıldı).

33) Gülay Çetin: Antalya Cezaevi, mide ve sol yumurtalık kanseri.

34) Gülezar Akın: Adıyaman E Tipi Cezaevi, hipofizde tümör var. Üç yıldır tedavi oluyor. Yumurtalıklarda kist, belde fitik, belde yırtılma ve düzleşme ve mide ülseri var.

35) Görgin Oktar: Muş E Tipi Cezaevi, Pnömotoraks (akciğer sönməsi) hastası.

36) Halil Güneş: Diyarbakır, D Tipi Cezaevi, kemik kanseri, PET-BT osteosarkom (kemik kanseri) rapor sonucu sol yedinci kaburgada genişleme ve sklerotik değişiklikler gözlenmiştir.

37) Halil Yıldız: Antalya L Tipi Kapalı Cezaevi, 82 yaşında, yaşlılıktan kaynaklı ve sağlık sorunları olduğunu, arkadaşlarının yardımı olmadan yaşamını sürdüremediğini belirtmiştir.

38) Hasan Tahsin Akgün: Tekirdağ F Tipi Cezaevi, ağır tecrit koşullarının yol açtığı psikolojik sorunlar nedeniyle yaşamını kendi başına sürdürebilecek durumda değildir.

39) Hasan Alkış: Kırıkkale F Tipi Cezaevi, kalp, tansiyon, ülser, Behçet gibi ağır sağlık sorunları mevcuttur. Adli tıp tarafından verilen 'içeride kalması uygun değildir' içerikli raporu olmasına rağmen tahliyesi gerçekleştirilmiştir.

40) Hatice Bolat ya da Polat: Gebze M tipi Cezaevi, Wernicke-Korsakoff hastası. Konuşma ve yürümede zorlanıyor. Belli aralıklarla gözleri tümüyle görmüyor, kılcal damarlarından kan akıyor, yürümede ve konuşmakta zorlanıyor, vücutta uyuşmalar oluyor.

41) Hayati Kaytan: Sincan 2 Nolu F Tipi Cezaevi, beyin kanseri.

42) Hazne Haykır: Midyat M Tipi Cezaevi, 70 yaşında, kalp hastası ve psikolojik durumu kötü, yemek almıyor ve geceleri uyumuyor.

43) Hediye Açık: Gebze M Tipi Cezaevi, Şarapnel parçaları nedeniyle iki gözünü kaybetti. 2000 yılında tahliye edildi, 3 yıl içinde 4 ağır ameliyat geçirdi. Yeniden tutuklanarak Gebze M Tipi Cezaevi'ne konuldu. Böbrek sorunu ve geçirdiği ağır ameliyatlar nedeniyle ciddi sıkıntılar yaşıyor, beslenemiyor, merdivenlerden inip çıkamıyor, yaşamını cezaevi koşullarında sürdüremiyor.

44) Hulki Güneş: Muş E Tipi Cezaevi, Ankilozan spondilit hastası.

45) Hüseyin Babar: Tekirdağ F Tipi Cezaevi, tüberküloz ve zatürree hastası.

46) Hüseyin Özarlan: Sincan 1 Nolu F Tipi Cezaevi, Karaciğerinde Hepatit B kaynaklı ciddi sorunları var.

47) İnan Gök: Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevi, Wernicke-Korsakoff hastası.

48) İnyet Mete: Diyarbakır D Tipi Cezaevi, kalp ameliyatı geçirmiş; sık sık kriz geçiriyor, ayrıca siroz hastası, sinir tahripleri, damar tıkanıklığı, bel fıtığı ve dönem dönem vücudunun her tarafında derin yaralar açılıyor.

49) İsa Yağbasan: Midyat M Tipi Cezaevi, kanser hastası.

50) İsmail Yavuz Gülverik (23): Silivri Kapalı Cezaevi, Hastane raporlarına göre tüberküloz hastalığı, hastanın her iki ciğerini de kaplamış durumda.

51) İsmet Ayaz: Adıyaman E Tipi Kapalı Cezaevi, yaklaşık 10 yıldır "Çölyak" hastası ve kendi ihtiyaçlarını karşılayamıyor, bedeni 10 yaşında çocuk gibi.

52) İsmet Demir: Boğazda kitle.

53) İzzet Turan: Diyarbakır D Tipi Kapalı Cezaevi, Ankilozan spondilit, mide ülseri, kemik erimesi, böbrek yetmezliği, bel fıtığı var.

54) Kamil Turanoğlu: Sincan 1 Nolu F Tipi Cezaevi, 2003 yılında kurşun yaralanması

nedeniyle sol ayağı dizden bir karış aşağı kesilmiş ve protez kullanıyor.

55) Kemal Özelmal: Adana Kürkcüler F Tipi Cezaevi, Wernicke-Korsakoff. Ölüm orucu eylemi nedeniyle Wernicke Korsakoff hastalığına yakalan Kemal Özelmal, İstanbul Adli Tıp Kurumu tarafından 'Hastalığının organik akıl hastalığı olduğu ve süreklilik kazandığı' yönündeki raporuna rağmen hala Kürkcüler F Tipi Cezaevi'nde tutuluyor. Cezaevinde neden bulunduğunu bile hatırlayamayan Özelmal, birçok sağlık sorunu yaşadığını söyledi.

56) Latif Badur: Midyat M Tipi Kapalı Cezaevi, akciğer kanseri.

57) Lokman Akbaba: Kırıkkale F Tipi Cezaevi (Sol ve bacakta güçsüzlük, incelme. "Dejeneratif omurga hastalığı", "motor nöron hastalığı" teşhisi, "hastada klinik MR ve EMG bulgularıyla motor nöron hastalığı" vardır.

58) M. Sıddık Cengiz: Siirt E Tipi Cezaevi, Kalp kapakçığında var olan bir sızmadan dolayı sürekli kriz geçiriyor.

59) Mehmet Ali Çelebi: Bolu F Tipi Kapalı Cezaevi, Wernicke-Korsakoff hastası. Ölüm orucunda Wernicke-Korsakoff sendromuna yakalandı; 20 yaşından sonrasını hatırlamıyor; alması gereken ilaçlar verilmediğinden ileri derecede şizofren. Tahliye edilmişti, ancak yeniden tutuklandı. Bolu F Tipi'nde müebbet hapse mahkûm.

60) Mehmet Emin Özkan: Mardin Cezaevi'nde hükümlü olarak bulunan Mehmet Emin Özkan'ın (74) kronik kalp, yüksek tansiyon ve zehirli guatr hastalığı olduğunu ve cezaevinde yeterli derecede tedavisinin yapılmadığını belirtildi. Ağustos 2009'da 1metre 85 santimetre boyundaki Özkan'ın 50 kilogramın altına düştüğü bildirildi.

61) M. Emin Akdağ: Van F Tipi Cezaevi, daha önce cezaevinde gördüğü işkence ve kötü muamele sonucu vücudunun sağ tarafı felç.

62) Mehmet Tapar: Maltepe Kapalı Cezaevi, tüberküloz hastası.

63) Mehmet Temiz: Tokat T Tipi Cezaevi, omuzlarından aşağısı felçli, tam teşekküllü beş

hastaneden cezaevinde kalmasının uygun olmadığına dair raporu var.

64) Mehmet Yeşiltepe: Tekirdağ F Tipi Kapalı Cezaevi, hidrosefali. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Adli Tıp uzmanlarından alınan "Bilimsel müta-
laa" başlıklı raporda Yeşiltepe'de başta hidrose-
fali olmak üzere birçok hastalığın mevcut
olduğunun ortaya konuldu ve "tedavinin
yapılması için bir an önce serbest bırakılması
gerek" denildi.

65) Memduh Kılıç: İzmir Kırıklar 1 Nolu F
Tipi Cezaevi, tüberküloz hastası ve ölüm sınırı-
nda. Kılıç'ın ötenazi hakkını kullanmak için
TBMM'ye başvurduğu haberi 3 Ekim 2009'da
gazetelerde yer aldı.

66) Mensur Aydın: Bolu F Tipi Cezaevi, Ciddi
kalp hastası.

67) Mesut Deniz: Ankara Sincan 1 Nolu F tipi
Cezaevi, ileri derece şizofren; yaşamının en
temel gereklerini dahi yerine getiremeyecek
durumda. Ağırlaştırılmış müebbetle mahkûm
olan ve tek kişilik hücrede bulunan Deniz,
yemek yemiyor, yataktan çıkmıyor, temizliğine
dikkat edemiyor.

68) Metin Kara (29): 10 Haziran 2008 tarihli bir
haberde, İstanbul'da Ümraniye E Tipi Kapalı
Cezaevi'nde kalan ve cezaevinde bağırsak
enfeksiyonu kapatan Metin Kara'nın (29) babası
Ahmet Kara oğlunun bir yıldır tedavi edilme-
diğini belirtti.

69) Mustafa Gök: Sincan 1 Nolu F Tipi Kapalı
Cezaevi, Wernicke-Korsakoff hastası. Uzun
süre tedavi gördükten sonra tekrar cezaevine
gönderildi. Raporu var.

70) Naci Akyol: Sivas E Tipi Cezaevi, Akciğer
kanseri.

71) Nesim Özkan: Bolu F Tipi Cezaevi, kalp
ve sara hastası.

72) Nesimi Kalkan: Mersin Silifke M tipi
Cezaevi, yakalandığı "Çölyak" hastalığı nede-
niyle hiçbir ihtiyacını tek başına karşılamı-
yor.

73) Nizamettin Akar: Muş E Tipi Cezaevi
Labriks kanseri.

74) Nurettin Soysal: Muş E ya da Diyarbakır
D Tipi Kapalı Cezaevi, lenf kanseri.

75) Remzi Aydın: Tekerlekli sandalyeye
mahkûm. 9,5 yıldır cezaevinde bulunmakta,
Kocaeli 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde yatmaktadır.
Tekerlekli sandalye ile hareket edebilen mah-
kûm için verilen 20 Şubat 2007 tarihli AHİM
kararı "tutukluluk süresi makul süreyi aşmış-
tır" yönündedir.

76) Salmani Özcan: Sincan 1 Nolu F Tipi
Cezaevi. Wernicke-Korsakoff hastası ve ölüm
orucuna bağlı fizikî sorunlar.

77) Sedat Kartal: Kandıra F Tipi Cezaevi,
Romatoid Artrit.

78) Sedat Erkmen: Batman Cezaevi, %65
özürlü epilepsi hastası.

79) Selim Buğrahan: Bingöl M Tipi Cezaevi,
75 yaşında idrar, böbrek, kalp hastası; yürüme-
de zorluk çekiyor.

80) Seyithan Bozdağ: Nevşehir Cezaevi,
beyninde tümör var.

81) Seyran Gördük: Alanya Cezaevi, Troid
kanseri.

82) Sevgi Saymaz: Uşak E Tipi Cezaevi,
Wernicke-Korsakoff hastası ve ölüm orucuna
bağlı fizikî sorunlar.

83) Sibel Kurt (24): Gebze M Tipi Kapalı
Cezaevi, kalp hastası. Sibel Kurt'un Avukatı
Mehmet Erbil, müvekkilinin sağlık durumunun
giderek ağırlaştığına dikkat çekerek, ölüm
tehlikesi olduğunu belirtti. Kurt'un kullandığı
ilaçların dahi ayrı bir hassasiyet gerektirdiğini
vurgulayan Erbil, "İlaçlara ayrıca bir önem
verilmesi gerekiyor. Bir tanesinin çok hassas ve
dozunun iyi ayarlanması gerekiyor. Az alındı-
ğında kanda pıhtılaşmaya çok verildiğinde ise
kanda sulanmaya yol açıyor" dedi. Cezaevi
idaresine ve savcılığa gerekli girişimlerde
bulduklarını ifade eden Erbil, cezaevi dokto-
runun savcılık onayı olduğu taktirde Gebze'de
Kardiyoloji bölümü olan bir hastaneye sevk
edileceğini bildirdiğini ancak sonuç alamadık-
larını söyledi.

84) Süleyman Erol: İzmir Kırıklar 1 Nolu F
Tipi Cezaevi'nde ağır tecrit koşullarında tutu-

lan Erol'un psikolojik sorunlar olduğu ve 23 Şubat 2009'da da hücrelerinde bileklerini keserek intihara kalkıştığı bildirildi.

85) Şevket Öznur: Sakarya L Tipi Kapalı Cezaevi, hipertansiyona bağlı felç, diyabet, kronik kalp yetmezliği, dördüncü evre kronik böbrek yetmezliği, her iki ayak damarlarında %90'a varan tıkanıklık. Bir gözünü kaybetmiş tedavi edilmezse diğerini de kaybetmek üzere. Sürekli sakatlık raporu var.

86) Talat Şanlı: Sivas E Tipi Cezaevi, Wernicke-Korsakoff hastası.

87) Taylan Çintay: Erzurum H Tipi Kapalı Cezaevi'nden Gazintep Cezaevi'ne nakledildi; mesane kanseri.

88) Temino Baysal: Siirt Cezaevi, Diyarbakır Devlet Hastanesi'nin raporuna göre %80 özür-lü. Oğlu Kurban Baysal(18), belden aşağısı felç olan baba Temino Baysal'a bakabilmek amacıyla babası ile beraber cezaevinde yatıyor.

89) Veysi Özer: Diyarbakır D Tipi Cezaevi, Kanser hastası, kemoterapi yapılmasında engeller var.

90) Ufuk Keskin: Kandıra 1 Nolu F Tipi Cezaevi, Diyabet Tip 1, psikolojik hastalıklar da yaşıyor.

91) Yaşar İnce: Sincan 1 Nolu F Tipi Kapalı Cezaevi, Hepatit B, kalp rahatsızlığı (Kalpte

mitral yetmezliği var), bel fıtığı, böbrek taşı tanıları vardır.

92) Yılmaz Çelikal: Alanya Kapalı Cezaevi; "psikotik bozukluk" tanısıyla 9 yıl Manisa Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi'nde kaldıktan sonra, raporları gözlem dairesi ve kurul kararı ile bozuldu ve şuan kalmakta olduğu cezaevine nakledildi.

93) Yusuf Kaplan: Elazığ E Tipi Kapalı Cezaevi, 85 yaşındaki hükümlünün vücudunun % 79'u felçli. Kaplan'ın kalp yetmezliğinden koroner arter hastalığına, görme sorunundan solunum sistemi rahatsızlığına kadar birçok hastalığı bulunduğu, vücudunun yüzde 79'unu kullanamaz olduğuna dair rapor verilmiştir.

94) Yusuf Kenan Dinçer: Sivas E Tipi Cezaevi, Wernicke-Korsakoff hastası.

95) Zeliha Bulut: Sincan Kadın Kapalı Cezaevi, şizofren.

96) Zeynel Abidin Şimşek: Edirne F Tipi Cezaevi, Wernicke-Korsakoff hastası.

97) Zeynel Karabulut: Sincan 1 Nolu F Tipi Cezaevi, ölüm orucu kaynaklı ayak damarlarında tıkanma nedeniyle çift koltuk değneği kullanarak günlük ihtiyaçlarını karşılayabiliyor.

98) Ziya Ergezer: Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevi, kronik diyabet, tansiyon, bronşit, aşırı kilo kaybı, kalpte sıkışma, sürekli uyku hali.

5. 2009 YILINDA VERİLEN CEZANIN KALDIRILMASI KARARLARI

15 Mayıs 2009 CUMA *Resmî Gazete*

Sayı: 27229

Karar Sayısı: 2009/6

Uyuşturucu madde satmak ve nakletmek suçundan Doğubayazıt Ağır Ceza Mahkemesi'nin 21/10/2005 tarihli ve E: 2005/165, K: 2005/157 sayılı kararıyla 8 yıl, 4 ay hapis ve 80 YTL adli para cezası ile cezalandırılan ve cezası kesinleşen, Ankara İli, Kazan İlçesi, Sancar Mahallesi, Cilt No: 27, Hane No: 24, Birey Sıra No: 9'da nüfusa kayıtlı, Osman ve Kamile'den

olma 12/02/1940 doğumlu, 17962017496 T.C. kimlik numaralı Mustafa VARLIK'ın kalan cezası, Adalet Bakanlığının 24/09/2008 tarihli ve B.03.0.CİG.0.00.00.03-125-3505-2007/10763/50208 sayılı yazısı ekinde gönderilen ve adı geçenin sürekli hastalık kapsamında bulunduğunu belirten Adli Tıp Kurumu 3 üncü Adli Tıp İhtisas Kurulunun 03/09/2008 tarihli ve B.03.1.ATK.0.06.00.08/52921-6799-6760 sayılı raporu sebebiyle, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 104 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi hükmü uyarınca kaldırılmıştır.

15 Mayıs 2009 CUMA Resmî Gazete**Sayı: 27229****Karar Sayısı: 2009/7**

Taammüden torununu öldürmek ve torununu öldürmeye tam teşebbüs suçlarından Sakarya 2 nci Ağır Ceza Mahkemesinin 07/01/2004 tarihli ve E: 1999/160, K: 2004/4 sayılı kararıyla müebbet hapis cezası ile cezalandırılan ve cezası kesinleşen, Sakarya İli, Kocaali İlçesi, Gümüşoluk Köyü, Cilt No: 9, Hane No: 63, Birey Sıra No: 8'de nüfusa kayıtlı, Mehmet ve Hatice'den olma 01/01/1924 doğumlu, 25535454104 T.C. Kimlik Numaralı Hasan Hüseyin SEVİM'in kalan cezası, Adalet Bakanlığının 04/03/2009 tarihli ve B.03.0.CİG.0.00.00.03-1-91-207-2004/3816/13885 sayılı yazısı ekinde gönderilen ve adı geçen kocama hali kapsamında bulunduğunu belirten Adli Tıp Kurumu 3 üncü Adli Tıp İhtisas Kurulunun 16/01/2009 tarihli ve B.03.1.ATK.0.06.00.09/00820-013-341 sayılı raporu sebebiyle, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 104 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi hükmü uyarınca kaldırılmıştır.

15 Mayıs 2009 CUMA Resmî Gazete**Sayı: 27229****Karar Sayısı: 2009/8**

Hizmet sebebiyle emniyeti suiistimal suçundan Bağcılar 6 ncı Asliye Ceza Mahkemesinin 22/06/2005 tarihli ve E: 2005/68, K: 2005/530 sayılı kararıyla 1 yıl, 18 gün hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verilen ve cezası kesinleşen, Samsun İli, Çarşamba İlçesi, Demirli Köyü, Cilt No: 46, Hane No: 52, Birey Sıra No: 15'de nüfusa kayıtlı, Yaşar ve Hava'dan olma 10/10/1977 doğumlu, 64615160436 T.C. Kimlik Numaralı Murat YILMAZ'ın cezası, Adalet Bakanlığının 24/02/2009 tarihli ve B.03.0.CİG.0.00.00.03-125-4568-2007/3361/ 11989 sayılı yazısı ekinde gönderilen ve adı geçen sürekli sakatlık kapsamında bulunduğunu belirten Adli Tıp Kurumu 3 üncü Adli Tıp İhtisas Kurulunun 03/12/2008 tarihli ve B.03.1.ATK.0.06.00.07/67099-8799-8753 sayılı raporu sebebiyle, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 104 üncü

maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi hükmü uyarınca kaldırılmıştır.

7 Kasım 2009 CUMARTESİ Resmî Gazete**Sayı: 27399****Karar Sayısı: 2009/19**

Sivas 2 nci Ağır Ceza Mahkemesinin 23/06/2005 tarihli ve E:2004/127, K:2005/92 sayılı kararıyla kasten adam öldürmek suçundan 20 yıl hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verilen ve cezası kesinleşen, Sivas İli, Yıldızeli İlçesi, Güneykaya Köyü, Cilt No: 57, Aile Sıra No: 20, Birey Sıra No: 34'de nüfusa kayıtlı, Halil ve Fatma'dan olma 03/04/1961 doğumlu, 15998271608 T.C. Kimlik Numaralı Nurettin ATEŞ'in kalan cezası, Adalet Bakanlığının 24/06/2008 tarihli ve B.03.0.CİG.0.00.00.03-1038-2007/36330 sayılı yazısı ekinde gönderilen ve adı geçen sürekli hastalık kapsamında bulunduğunu belirten Adli Tıp Kurumu 3 üncü Adli Tıp İhtisas Kurulunun 09/05/2008 tarihli ve B.03.1.ATK.0.06.00.08/27794/3498-3345 sayılı raporu sebebiyle, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 104 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi hükmü uyarınca kaldırılmıştır.

7 Kasım 2009 CUMARTESİ Resmî Gazete**Sayı: 27399****Karar Sayısı: 2009/20**

Ereğli (Konya) Ağır Ceza Mahkemesinin 08/05/2003 tarihli ve E:1998/69, K:2003/44 sayılı ve aynı Mahkemenin 18/07/2005 tarihli ek kararıyla; Adana 2 nci Ağır Ceza Mahkemesinin 17/04/2007 tarihli ve E:2001/168, K:2007/139 sayılı kararıyla; Kahramanmaraş Ağır Ceza Mahkemesinin 18/10/2005 tarihli ve E:2005/468, K:2005/525 sayılı kararıyla ve Denizli 1 inci Ağır Ceza Mahkemesinin 30/12/2005 tarihli ve E:2003/284, K:2005/537 sayılı kararıyla resmî evrakta sahtecilik ve dolandırıcılık suçlarından cezalandırılmasına karar verilen ve cezaları kesinleşen, Ereğli (Konya) Ağır Ceza Mahkemesinin 03/11/2008 tarihli ve 2008/464 değişik iş sayılı kararıyla da 14 yıl, 77 ay, 25 gün hapis ve 600 YTL adli para cezası olarak cezalarının ıçtımına hükmedilen Muş İli, Bulanık İlçesi, Kırkgöze Köyü, Cilt No: 39, Hane No: 28, Birey

Sıra No: 43'de nüfusa kayıtlı, Akif ve Nafiye'den olma, 09/03/1966 doğumlu, 49018606712 T.C. kimlik numaralı Şirin AY-DIN'ın kalan cezası, Adalet Bakanlığının 22/09/2008 tarihli ve B.03.0.CİG.0.00.00.03-1-91-138-2005/10543/49060 sayılı ve 02/01/2009 tarihli ve B.03.0.CİG.0.00.00.03-1-91-138-2005/2/9 sayılı yazıları ekinde gönderilen ve adı geçenin sürekli hastalık kapsamında bulunduğunu belirten Adli Tıp Kurumu 3 üncü Adli Tıp İhtisas Kurulunun 02/04/2008 tarihli ve B.03.1.ATK.0.06.00.08/19029-2361-2262 sayılı raporu sebebiyle, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 104 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi hükmü uyarınca kaldırılmıştır.

7 Kasım 2009 CUMARTESİ *Resmî Gazete*
Sayı: 27399

Karar Sayısı: 2009/21

Kayseri 2 nci Ağır Ceza Mahkemesinin 22/06/2000 tarihli ve E: 1999/168, K:2000/225 sayılı kararıyla silahlı gasp suçundan 20 yıl ağır hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verilen ve aynı Mahkemenin 04/01/2001 tarihli ve 2001/8 müteferrik sayılı kararı ile önceki şartlı tahliye kararı geri alınıp bakiye cezasının aynen infazına hükmedilen, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun yürürlüğe girmesi nedeniyle yapılan uyarılama sonucunda Kayseri 2 nci Ağır Ceza Mahkemesince verilen 15/06/2005 tarihli ve E:1999/168, K:2000/225 sayılı ek kararlar da cezası 8 yıl 4 ay hapis cezasına dönüştürülerek kesinleşen, Kayseri İli, Melikgazi İlçesi, Kayabağ Köyü, Cilt No: 70, Hane No: 104, Birey Sıra No: 64'de nüfusa kayıtlı, Ziya ve Avize'den olma 01/01/1962 doğumlu, 55156169996 T.C. Kimlik Numaralı Fehmi AKAR'ın kalan cezası,

Adalet Bakanlığının 27/03/2009 tarihli ve B.03.0.CİG.0.00.00.03-1-91-99-2004/5171/19199 sayılı yazısı ekinde gönderilen ve adı geçenin sürekli hastalık kapsamında bulunduğunu belirten Adli Tıp Kurumu 3 üncü Adli Tıp İhtisas Kurulunun 23/01/2009 tarihli ve B.03.1.ATK.0.06.00.09/3969-563-586 sayılı raporu sebebiyle, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 104 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi hükmü uyarınca kaldırılmıştır.

7 Kasım 2009 CUMARTESİ *Resmî Gazete*
Sayı: 27399

Karar Sayısı: 2009/22

Malatya 2 Nolu Devlet Güvenlik Mahkemesinin 15/08/1996 tarihli ve E:1995/330, K: 1996/158 sayılı kararıyla DHKP/C terör örgütüne üye olmak, bu amaçla mevcut anayasal düzeni değiştirmek için silahlı eylemlerde bulunmak suçundan müebbet ağır hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verilen ve cezası kesinleşen, Elazığ İli, Merkez İlçesi, Körpe Köyü, Cilt No: 114, Hane No: 84, Birey Sıra No: 4'de nüfusa kayıtlı, Haydar ve Güllü'den olma 27/03/1972 doğumlu, 15778996226 T.C. Kimlik Numaralı Güler ZERE'nin kalan cezası, Adalet Bakanlığının 05/11/2009 tarihli ve B.03.0.CİG.0.00.00.03-102-4719-2009/15566/62229 sayılı yazısı ekinde gönderilen ve adı geçenin sürekli hastalık kapsamında bulunduğunu belirten Adli Tıp Kurumu 3 üncü Adli Tıp İhtisas Kurulunun 04/11/2009 tarihli ve B.03.1.ATK.0.06.00.09/ 61013/9908-9337 sayılı raporu sebebiyle, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 104 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi hükmü uyarınca kaldırılmıştır.

DÜŞÜNCE ve İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ

Giriş

2009 yılı içinde düşünce ve ifade özgürlüğü alanında meydana gelen ihlaller, düşünce ve ifade özgürlüğünün, örgütlenme, toplantı ve gösteri özgürlükleriyle yakından ilişkili olduğunu ve birlikte değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koyar niteliktedir.

Düşünce ve ifade özgürlüğünün önünde engel teşkil eden TCK'nın, TMK'nın ve diğer kanunların ilgili maddelerinden 2009 yılında sonuçlanan davaları, 2008 yılında sonuçlanan davalarla karşılaştırdığımızda, çarpıcı bir sonuçla karşılaşırız. 2008 yılında söz konusu maddelerden yargılanan kişi sayısı 308'ken 2009'da yargılanan kişi sayısı %100'den de fazla artarak 634'e ulaşmıştır. 2008'de 340 olan beraat eden kişi sayısı 2009'da 111'e düşmüştür ve yine aynı şekilde para cezasına mahkûm edilen kişi sayısı da düşmüştür: 2008 yılında 94 kişi para cezasına çarptırılırken 2009 yılında 24 kişi para ceza-

mak" fiillerinden mahkûm olduğunu göz önünde bulundurursak, tam da Kürt Sorunu üzerindeki tartışmaların yoğunlaştığı bir dönemde yargı erkinin Kürt siyasî hareketi üzerindeki baskısını arttırdığını ileri sürebiliriz. Bölümün ilerleyen sayfalarında yer alan baktığımızda mahkûmiyet kararlarına baktığımızda kişilerin akıl almaz gerekçelerle mahkûm edildiğini görüyoruz: 2 Haziran 2009'da Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından atılan sloganlara zıplayarak eşlik ettiği gerekçesiyle 20 ay hapis cezasına çarptırılan K.D. (20)'nin durumu bu akıl almaz gerekçelerden sadece biridir.

DTP milletvekillerinin yargılanması yukarıda vurgulanan sorunun bir başka boyutudur: DTP milletvekillerinin ağır ceza mahkemeleri tarafından ifade vermek için çağırılması ve milletvekillerinin mahkemelere gitmemesi, 2009 yılı içinde tekrar tekrar gündemi meşgul etti. Milletvekillerinin siyasî faaliyetleri çerçevesinde

2009 yılı içinde düşünce ve ifade özgürlüğü alanında meydana gelen gelişmelerden kimi başlıklar:

2009 yılı içinde İfade Özgürlüğü	
Tutuklu gazeteci sayısı:	37
Hakkında yayın durdurma ve/veya toplatma kararı verilen gazete sayısı:	33
Hakkında dava açılan kitap sayısı:	66
Hakkında erişim yasağı bulunan internet sitesi sayısı:	4662

sına çarptırılmıştır. Buna karşılık hapis cezalarında da bir artış söz konusudur: 2008 yılında 431 kişi mahkûm olurken 2009'da 499 kişi mahkûm olmuştur.

Yargılanan ve mahkûm olan kişilerin büyük bir çoğunluğu "suçu ve suçluyu övmek" ve TMK'nın "yasadışı örgüt propagandası yap-

yapmış olduğu konuşmalar dolayısıyla yargılanması ve milletvekili dokunulmazlığının sınırları sık sık tartışıldı ve 1994'te yaşananların tekrar edebileceği endişesi dile getirildi.

Hatırlanacağı üzere 2 Mart 1994'te 6 Demokrasi Partisi ve 1 bağımsız milletvekilinin dokunulmazlığına son verildi. DEP Genel Başkanı ve

Diyarbakır Milletvekili Hatip Dicle, Şırnak Milletvekili Orhan Doğan, Muş Milletvekili Sırrı Sakık, Diyarbakır Milletvekili Leyla Zana, Mardin Milletvekili Ahmet Türk ve Şırnak Bağımsız Milletvekili Mahmut Almak'ın dokunulmazlıkları, TBMM Genel Kurulu'nda kaldırıldı. DEP milletvekilleri daha sonra 10 yıl cezaevinde yattı.

Yılsonuna doğru yargılanan DTP'li milletvekillerinin mahkemeye zorla getirilmesine karar

verildi. Bu durumun aşılabilmesi için, "Anayasal dokunulmazlığı" ele alan Anayasanın 83. maddesiyle gönderme yapılan "terör suçları"na dair 14. maddesiyle ilgili istisnanın kaldırılması önerildi. Ancak bu konuda somut bir adım atılmadı ve ifade vermeye zorlama krizi DTP üzerinde "Demokles'in kılıcı" gibi sallanmaya devam etti. Anayasa Mahkemesi'nin DTP'yi kapatmasının ardından milletvekillikleri düşen Ahmet Türk ve Aysel Tuğluk mahkemelerde ifade vermeye başladı.

2009 yılında sonuçlanan düşünce ve ifade özgürlüğü davaları:

	Yargılanan Kişi Sayısı	Beraat Kararları	Mahkûmiyetler	
			Para Cezası	Hapis Cezası
125. madde (hakâret)	5	9	1	8
215. madde (suçu ve suçluyu övme)	281	9	8	58
216. madde (halkı kin ve düşmanlığa tahrik)	10	5	2	5
217. madde (halkı kanunlara uymamaya tahrik)		42		
222. madde (Türk harflerinin dışında harf kullanılması)	4	3		
226. madde (müstehcenlik)	1			
257. madde (görevi kötüye kullanma)		2		
285. madde (soruşturmanın gizliliğini ihlal)	1			1
288. madde (adil yargılamayı etkileme)				1
299. madde (cumhurbaşkanına hakaret)				1
301. madde (Türk milletini, Türkiye Cumhuriyeti devletini, devletin kurum ve organlarını aşağılama)	10	13	1	6
314. madde (kişinin söylediği sözlerle yasadışı örgüt üyesi olduğunu kanıtlanması)	54	4		1
318. madde (halkı askerlikten soğutmak)	7	2	1	
329. madde (gizli bilgileri açıklamak)	1			
334. madde (gizli belgeleri temin etmek)	2	2		
336. madde (yasaklanan bilgileri açıklamak)	1	1		
2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu	66			38
Seçim Yasası	6	1	5	5
Siyasi Partiler Kanunu	21	2	3	17
Terörle Mücadele Kanunu	164	16	3	358
Toplam¹	634 (308)	111 (340)	24 (97)	499 (431)

¹ Parantez içindeki sayılar 2008 yılına aittir ve 2009 yılıyla karşılaştırma amacıyla tabloya eklenmiştir.

Anayasa Mahkemesi Kararlarından Örnekler

Anayasa Mahkemesi'nin 301 Kararı

Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesi, soruşturma yapılmasını Adalet Bakan'ının iznine bağlayan 301. maddenin (4) numaralı fıkrasının iptali istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne itiraz yoluyla başvuruda bulunmuştu. Anayasa Mahkemesi, iptal istemini 7 Mayıs 2009'da reddetti.

Anayasa Mahkemesi'nin Vicdanî Ret Kararı

Deniz Kuvvetleri Askerî Mahkemesi, vicdani retçilerin sürekli cezalandırılmasına yol açtığı gerekçesiyle AİHM'in Türkiye'yi mahkûm etmesine neden olan "emre itaatsizlikte ısrar" fiilini düzenleyen Askerî Ceza Kanunu 87. maddesinin iptali istemiyle, Anayasa Mahkemesi'ne başvuruda bulundu. Anayasa Mahkemesi, iptal istemini 6 Mayıs 2009'da usul yönünden reddetti.

Anayasa Mahkemesi'nin TMK Kararı

Anayasa Mahkemesi, 19 Haziran 2009'da "yasadışı örgüt propagandası" suçlamasıyla ağır para cezası verilmesini öngören düzenlemeyi medya sahipleri için iptal etti. Ancak gazetelere bir aya kadar yayın durdurulmasına yol açan düzenleme korundu².

² Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, 17 Temmuz 2006 günü onayladığı TMK'de değişiklik yapan yasanın 5. ve 6. maddelerinin iptali istemiyle 4 Ağustos 2006'da Anayasa Mahkemesi'nde dava açmıştı.

Başvuruda, "suçun işlenişine katılmayan basın-yayın organlarının sahipleri ve yayın sorumlularının başkasının eylemi nedeniyle ceza sorumluluğu almasının, 'ceza sorumluluğunun kişiselliği' ilkesiyle bağdaşmadığı" vurgulandı. Sezer, "TCK uyarınca günlük adli para cezası tutarı göz önünde bulundurulduğunda, suçun işlenişine iştiraki olmayan basın ve yayın organlarının sahiplerine ve yayın sorumlularına verilecek cezanın çok yüksek tutarlara ulaşabileceği görülecektir. Basın ve yayın organlarının sahipleri ile yayın sorumlularına getirilen bu ağır yaptırım, basın ve yayın kuruluşlarında tedirginlik yaratacağından, haber, düşünce ve kanaatlerin özgürce yayımlanmasını engelleyecek niteliktedir" değerlendirmesini yaptı.

Kızılay'da Toplu Dinleme

4 Haziran 2009'da, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 27 Ocak 2009'da Kızılay Mahallesi'nde yer alan üç bölgedeki 25 baz istasyonu üzerinden yapılan tüm konuşma trafiğinin, birer saatlik dökümünü talep ederek Ankara 1. Sulh Ceza Mahkemesi'ne 25 Şubat 2009'da başvurduğu öğrenildi. Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı'nın (TİB) "CMK'ye göre kararda izlenecek kişinin ismi ve telefon numarası yer almalı" itirazı ise, Ankara 23. Asliye Ceza Mahkemesi tarafından 10 Mart 2009'da gerekçesiz reddedildi. Karar üzerine TİB, istenilen baz istasyonu dökümlerini savcılığa ilettili. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu (HSYK), Ankara 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nin Kızılay bölgesinde yapılan tüm telefon konuşma trafiğinin tespitine yönelik kararıyla ilgili inceleme başlatırken Yargıtay Başkanı Hasan Gerçek de toplu dinleme kararı verilemeyeceğini söyledi.

TMK'nın 6. maddesine eklenen düzenlemede, "terör örgütünün etkinliği çerçevesinde suç işlemeye alenen teşvik, işlenmiş suçları ve suçları övme, terör örgütünün propagandasını içeren süreli yayınların, yargıç kararı ile önlem olarak 15 günden 1 aya kadar durdurulabileceği hükmünün getirildiğini belirten Sezer, "gecikmesinde sakınca bulunan durumlarda süreli yayınları 24 saat süreyle durdurma yetkisinin cumhuriyet savcılarında verildiğini" anımsattı. Sezer, "Anayasayla sınırlandırılan basın ve yayın organlarına yönelik yaptırımların yasayla genişletilmesine olanak bulunmamaktadır" dedi. Sezer, yasayla getirilmek istenen yayın durdurma düzenlemesinin anayasada bulunmayan bir yaptırımı içerdiğini bunun ise olanaksız olduğunu da vurguladı. Sezer'in başvurusunu 5 Eylül 2006 günü inceleyen Anayasa Mahkemesi, davayı esastan görüşmeyi kararlaştırdı. Anayasa Mahkemesi 2009/90 sayılı ve 18 Haziran 2009 tarihli kararında 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun: "A- 6. maddesinin, 29.6.2006 günlü, 5532 sayılı Yasa'nın 5. maddesiyle değiştirilen dördüncü fıkrasının; 1- Birinci tümcesinde yer alan "... sahipleri ve ..." ibaresinin İPTALİNE, 2- Kalan kısmının REDDİNE, B- 6. maddesine, 5532 sayılı Yasa'nın 5. maddesiyle eklenen fıkranın REDDİNE, C- 5532 sayılı Yasa'nın 6. maddesiyle değiştirilen 7. maddesinin; 1- İkinci fıkrasının, a- Üçüncü tümcesinde yer alan "... sahipleri ve ..." ibaresinin İPTALİNE, b- Üçüncü tümcesinin kalan kısmının REDDİNE, c- Dördüncü tümcesinin REDDİNE." karar verdi.

1- İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ

1.1. Davalar ve Soruşturmalar

TCK 125 - "Kamu Görevlisine Görevinden Ötürü Hakaret Etmek"

Makûmiyetle Sonuçlanan Davalar

Mahmut Alınak

3 Mart 2009'da Kars 2. Asliye Ceza Mahkemesi, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a "Kars'a tek çivi çakmadınız, ne yüzle geliyorsunuz?" diyen DEP eski milletvekili Mahmut Alınak'ı TCK'nin 125. maddesi uyarınca "kamu görevlisine görevinden ötürü hakaret ettiği" gerekçesiyle 11 ay 20 gün hapis cezasına mahkûm etti. Hükümün açıklanmasının geri bırakılmasına karar veren mahkeme Mahmut Alınak'ın cezasını 500 fidan dikmeye ve dört ay süreyle de fidanların bakımını yapmaya çevirdi.

O.K.

Bursa'da 2008 yılının Nisan ayında düzenlenen bir eylemde attığı sloganda Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a hakaret ettiği gerekçesiyle yargılanan O.K. (17) 31 Temmuz 2009'da Bursa 4. Sulh Ceza Mahkemesi tarafından TCK'nin 125. maddesi uyarınca 7 ay 23 gün hapis cezasına çarptırıldı. O.K.'nin cezası 3 ay 26 gün boyunca bir kamu kuruluşunda çalışma cezasına çevrildi.

Leman Yurtsever

İHD İstanbul Şubesi yöneticilerinden Leman Yurtsever, 19 Aralık 2000 Cezaevleri (Hayata Dönüş) Operasyonu'nun gerçekleştirilmesinde önemli rolü bulunan Ceza ve Tevkif Evleri eski Genel Müdürü Ali Suat Ertosun'a "Devlet Üstün Hizmet Madalyası" verilmesini protesto etmek amacıyla Ali Suat Ertosun'a "Utanç Belgesi" göndererek "kamu görevlisine hakaret ettiği" iddiasıyla 28 Ekim 2009'da 3 ay hapis cezasına çarptırıldı.

Hacı Boğatekin

Adıyaman'ın Kahta İlçesi'nde gazetecilik yapan *Gerger Fırat Gazetesi*'nin sahibi Hacı Boğatekin,

28 Şubat 2008'de yazdığı bir yazı nedeniyle hakkında açılan davanın, 27 Ekim 2009'da Kahta Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen karar duruşmasında "kamu görevlisine hakaret ettiği" iddiasıyla TCK'nin 125. maddesi uyarınca 2 yıl 2 ay 7 gün hapis cezasına çarptırıldı.

Beraatle Sonuçlanan Davalar

8 Kişi

1 Nisan 2008'de Bursa'da düzenlenen bir basın toplantısında "Ampül Tayyip" yazılı bir pankart açtıkları için "kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret ettikleri" iddiasıyla TCK'nin 125. maddesi uyarınca haklarında dava açılan Halkevleri üyesi 8 kişi, 17 Haziran 2009'da Bursa 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmada beraat etti.

M.S.Ö.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın 29 Mart 2009 Yerel Seçimleri öncesinde Aydın'da düzenlediği mitingde kendisini protesto ettiği için yanına çağırıp boynunu sıkığı iddia edilen M.S.Ö.'nün (14) Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a hakaret ettiği gerekçesiyle hakkında açılan dava 8 Eylül 2009'da görülen ilk duruşmada sonuçlandı. Aydın Çocuk Mahkemesi'nde basına kapalı yapılan duruşmada Aydın Çocuk Mahkemesi, TCK'nin 32/1. maddesi uyarınca M.S.Ö.'ye ceza verilmesine yer olmadığına karar verdi ve davayı düşürdü.

Devam Eden Davalar

Şebnem Korur

Adli Tıp Kurumu 3. İhtisas Dairesi Başkanı Nur Birgen, bu göreve getirilmesini "sadakatının ödülü" olarak değerlendiren TİHV Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Şebnem Korur'a ve ifadenin kullanıldığı 22 Temmuz 2009'da yapılan röportaja yer veren gercekgundem.com adlı haber sitesinin yayın yönetmeni Barış Yarkadaş'a hakkında "kendisine yayın yoluyla hakaret edildiği" gerekçesiyle Şebnem Ko-

kur'un ve Barış Yarkadaş'ın TCK'nin 125. maddesi uyarınca cezalandırılmaları için Kadıköy Cumhuriyet Savcılığı'na başvurdu.

Nur Birgen, Ergenekon Davası sanıklarına tahliye edilmelerini sağlayacak rapor verdiği, F Tipi Cezaevlerinde yatan Wernicke Korsakoff sendromuna rastlanan tutuklu ve hükümlüler için aksi yönde raporlar verdiği gerekçesiyle eleştiriliyordu.

Talebi değerlendiren Kadıköy 2. Asliye Ceza Mahkemesi, Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı'nın ve Barış Yarkadaş'ın 15 Ocak 2010'da yargılanmaya başlanmasına karar verdi.

4 Kişi

29 Mart 2008'de Bursa'da "Liseli Genç Umut" adlı grubun yaptığı protesto gösterisinde "Ampul Tayip" sloganı atan 1 lise öğrencisi, 2 öğretmen ve grup üyesi 1 kişi hakkında açılan dava, 27 Şubat 2009'da sonuçlandı. Bursa 4. Sulh Ceza Mahkemesi 4 kişiye "kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret ettikleri" gerekçesiyle TCK'nin 125. maddesi uyarınca 11'er ay 20'er gün hapis cezası verdi.

1 Nisan 2008'de başka bir protesto eyleminde "Ampulsün sen Tayyip" diye slogan atan 9 kişiye aynı maddeden Bursa 7. Sulh Ceza Mahkemesi'nde açılan davaya ise 18 Mart 2009'da devam edildi.

Halil İbrahim Özdabak

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün yargılanması için işlem yapan Sinan 1. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı Osman Kaçmaz'ı karikatürize eden *Yeni Asya Gazetesi*'nin Karikatüristi Halil İbrahim Özdabak hakkında "Basın yoluyla kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret ettiği" iddiasıyla dava açıldı. TCK'nin 125. maddesinden yargılanacak olan Halil İbrahim Özdabak'ın ilk duruşması 30 Aralık 2009'da Bakırköy 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülecek.

Alper Ateş

M.B.G.

Halkevleri'nin İstanbul'da Kadıköy Çarşısı'nda kurduğu Halk Kürsüsü'nde 3 Ocak 2009'da

"tüpümüz bitti. Banyo yapmaya, arkadaşşıma gidiyorum. Tayyip, Allah belanı versin!" diyen Alper Ateş'in konuşmasının ardından söz alan Gültepe Endüstri Meslek Lisesi öğrencisi M.B.G.'nin (17) de "neden İsrail pilotlarının eğitimine son vermiyorsun? O zaman Allah belanı versin" demesi üzerine Alper Ateş ve M.B.G. hakkında "kamu görevlisine hakaret ettikleri" iddiasıyla TCK'nin 125. maddesi uyarınca dava açıldı.

M.B.G.'nin, Kadıköy 1. Çocuk Mahkemesi'nde yargılanmasına 25 Aralık 2009'da, Alper Ateş'in yargılanmasına ise Kadıköy 4. Sulh Mahkemesi'nde 10 Mart 2010'da başlanacağı öğrenildi.

TCK 215 "Suçu ve Suçluyu Övmek"

Makûmiyetle Sonuçlanan Davalar

8 Kişi

Van'da 2003 yılında yapılan Demokratik Halk Partisi (DEHAP) kongresinde yaptıkları konuşmalarda "suçu ve suçluyu övdükleri" gerekçesiyle Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanan DTP Eşbaşkan Yardımcısı Kamuran Yüksek, Yüksekova Belediye Başkanı Mehmet Salih Yıldız, Bostaniçi eski Belediye Başkanı Muhammet Arslan, DTP Parti Meclisi Üyesi Hasan Özgüneş, DTP üyeleri Hamdi Demir, Nazmi Gür, Abdurrahman Doğar ve Şereftin Özalp'e 2 Ocak 2009'da 4'er ay hapis cezası verildi.

12 Kişi

Konya'da 21 Mart 2007'de düzenlenen Newroz kutlamalarına katılan ve haklarında "suçu ve suçluyu övdükleri" iddiasıyla dava açılan 12 kişi, 30 Ocak 2009'da Adana 8. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen karar duruşmasında toplam 18 yıl hapis cezası verildi.

40 Kişi

2008 yılının Mayıs ayında Gaziantep'te "Eğer sayın olarak hitap etmek suç ise ben de 'Sayın Abdullah Öcalan' diyorum ve bu suçu işleyip kendimi ihbar ediyorum" ifadesinin yer aldığı dilekçeleri savcılığa veren 77 kişiden 40'ı hakkında "suçu ve suçluyu övdükleri" iddiasıyla

TCK'nin 215. ve "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla TMK'nun 7/2. maddesi uyarınca Adana 7. Ağır Ceza Mahkemesi'nde dava açıldı.

10 Kişi

DTP Beşiri (Diyarbakır) İlçe Örgütü'nün 21 Ekim 2008'de Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Hakkâri'de yaptığı konuşmayı protesto etmek amacıyla yaptığı basın açıklamasına katılarak "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Kanunu'na muhalefet ettikleri" suçlamasıyla DTP üyesi 10 kişi hakkında açılan dava 25 Haziran 2009'da sonuçlandı. 10 kişiye Beşiri Sulh Ceza Mahkemesi tarafından 1'er yıl 3'er ay, açıklamayı okuyan Burhan Korhan'a ayrıca Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından Burhan Korhan'ın "suçu ve suçluyu övdüğü" gerekçesiyle TCK'nin 215. maddesi uyarınca 10 ay hapis cezası verildi.

4 Kişi

1 Mayıs 2006'da Kırklareli'nin Lüleburgaz İlçesi'ndeki 1 Mayıs İşçi Bayramı kutlamasında İbrahim Kaypakkaya'nın fotoğrafını taşıdıkları gerekçesiyle haklarında dava açılan *Partizan Dergisi* okuru 4 kişinin yargılanması 9 Temmuz 2009'da sonuçlandı. Lüleburgaz 1. Sulh Ceza Mahkemesi 4 kişiye "suçu ve suçluyu övdükleri" iddiasıyla TCK'nin 215. maddesi uyarınca 1 ay hapis cezası verdi.

11 Kişi

Şırnak'ta 2008 yılında düzenlenen basın açıklamasında "Sayın Öcalan" ifadesini kullandıkları için haklarında "suçu ve suçluyu övdükleri" iddiasıyla dava açılan Cizre Belediye Başkanı Aydın Budak, İdil Belediye Başkanı Resul Sadak, Şırnak eski Belediye Başkanı Ahmet Ertak, Silopi eski Belediye Başkanı Muhsin Kunur, kapatılan DTP'nin Şırnak İl Başkanı Selim Bayar, Şırnak eski İl Başkanı Halil İrmez, Silopi Belediyesi çalışanı Kamil Acar, Cizre Belediyesi eski Başkan Vekili Ahmet Dalmış, DTP Cizre eski İlçe Başkanı Yakup Budak, Şırnak Genel Meclisi eski üyesi Nezir Ayan ve Şırnak Belediyesi çalışanı Sabır Ertak, 29 Aralık 2009'da Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkeme-

si'nde görülen karar TCK'nin 215. maddesi uyarınca 10'ar ay hapis cezasına çarptırıldı.

Abdullah Aydemir

Kapatılan DTP'nin Parti Meclisi üyesi Abdullah Aydemir, 20 Şubat 2008'de yaptığı bir konuşmayla "suçu ve suçu övdüğü" gerekçesiyle hakkında TCK'nin 215. maddesi uyarınca açılan davada 4 Mayıs 2009'da Adana 7. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 10 ay hapis cezasına çarptırıldı.

Abdulkerim Bingöl

BDP Genel Merkez Yöneticisi Abdulkerim Bingöl, 21 Mart 2008'de İzmir'deki Newroz kutlamasında yaptığı konuşmadan dolayı hakkında "suçu ve suçluyu övdüğü" gerekçesiyle TCK'nin 215. maddesi uyarınca İzmir Sulh Ceza Mahkemesi'nde açılan davadan 18 Mayıs 2009'da 10 ay hapis cezasına çarptırıldı.

Ahmet Dağtekin

Şanlıurfa'nın Ceylanpınar İlçesi'nde 25 Ocak 2005'te ve 17 Temmuz 2008'de düzenlenen basın açıklamalarında "Sayın Öcalan" dediği gerekçesiyle hakkında iki ayrı dava açılan Ceylanpınar Belediye Başkan Yardımcısı Ahmet Dağtekin, 18 Aralık 2009'da Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen karar duruşmalarında "suçu ve suçluyu övdüğü" iddiasıyla TCK'nin 215. maddesi uyarınca 1'er yıl hapis cezasına çarptırıldı.

A.K.

Ağrı'nın Doğubayazıt İlçesi'nde bir arkadaşına cep telefonundan attığı kısa mesajdan dolayı hakkında TCK'nin 215. maddesi uyarınca "suçu ve suçluyu övdüğü" gerekçesiyle Erzurum 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde dava açılan A.K. (31), 27 Mart 2009'da 25 gün hapis cezasına çarptırıldı.

Baki Yıldırım

Kapatılan DTP'nin Elazığ İl Başkanı Baki Yıldırım, 2008 yılında yapılan bir basın açıklamasında Abdullah Öcalan'a "sayın" dediği gerekçesiyle hakkında "suçu ve suçluyu övdüğü" gerekçesiyle TCK'nin 215. maddesi uyarınca açılan davanın Elazığ 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde 11 Aralık 2009'da görülen karar duruş-

masında 6 ay 7 gün hapis cezasına çarptırıldı. Mahkeme başkanı, Baki Yıldırım'a verilen hapis cezasını daha sonra 3740 TL para cezasına çevirdi.

Behiye Duman

14 Şubat 2008'de Abdullah Öcalan'ın Türkiye getirilmesini protesto etmek isteyen ancak güvenlik güçlerinin müdahalesi sonucu gözaltına alınan Barış Anneleri İnisiyatifi üyesi Behiye Duman'a okuyamadığı basın açıklamasından dolayı "suçu ve suçluyu övdüğü" gerekçesiyle TCK'nin 215. maddesi uyarınca İstanbul 2. Sulh Ceza Mahkemesi tarafından 1 ay hapis cezası verildi. 500 TL para cezasına çevrilen hapis cezası kararının 18 Kasım 2008'de alındığı fakat 5 Şubat 2009'da Behiye Duman'a tebliğ edildiği öğrenildi.

Faris Çetinkaya

Ramazan Dayan

Kürt Meselesi'nin demokratik çözümüne katkı sunmak amacıyla 19 Ekim 2009'da Kandil Dağı'ndan ve Maxmur Kampı'ndan gelen 34 kişilik barış grubunun Türkiye'ye gelişine ilişkin Hakkâri'nin Çukurca İlçesi'nde düzenlenen etkinlikte yaptıkları konuşmada "Sayın Öcalan" ifadesi kullanan DTP Çukurca İlçe Başkanı Faris Çetinkaya ile Çukurca Belediye Başkanvekili Ramazan Dayan hakkında açılan davanın, 18 Kasım 2009'da Çukurca Sulh Ceza Mahkemesi'nde görülen ilk duruşmasında sanıklar hapis cezasına çarptırıldı. Faris Çetinkaya ile Ramazan Dayan'a verilen hapis cezası daha sonra 600'er TL para cezasına çevrildi.

Fevzi Can

Fadıl Başaran

DTP'nin 29 Mart 2009 Yerel Seçimleri öncesinde Van'ın Erciş İlçesi'nde düzenlediği mitinglerde yaptıkları konuşmalarda "Sayın Öcalan" ifadesini kullanan DTP Erciş İlçe Örgütü yöneticisi Fevzi Can ve DTP Van İl Örgütü eski yöneticisi Fadıl Barıştıran hakkında açılan dava sonuçlandı. "Suçu ve suçluyu övdükleri" gerekçesiyle haklarında TCK'nin 215. maddesinden dava açılan Fevzi Can ve Fadıl Barıştıran, 23 Kasım

2009'da Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen karar duruşmasında 1'er yıl 8'er ay hapis cezasına çarptırıldı.

İsmail Ancı

27 Temmuz 2009'da Ankara 1. Sulh Ceza Mahkemesi, DTP Ankara İl Başkanı İsmail Ancı'yı, İsmail Ancı'nın 24 Ekim 2008'de Yüksel Caddesi'ndeki İnsan Hakları Anıtı önünde yaptığı basın açıklamasında, Abdullah Öcalan için "sayın" ifadesini kullanarak "suçu ve suçluyu övdüğü" gerekçesiyle TCK'nin 215. maddesi uyarınca 6 ay hapis cezası çarptırdı.

Leyla Güven

Şanlıurfa'nın Viranşehir İlçesi'nin DTP'li Belediye Başkanı Leyla Güven, 13 Şubat 2008'de katıldığı bir basın toplantısında konuşmadığı halde, açıklama metninde geçen "Sayın Öcalan" ibaresi nedeniyle hakkında "suçu ve suçluyu övdüğü" iddiasıyla açılan davanın 23 Ekim 2009'da Şanlıurfa 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nde görülen karar duruşmasında TCK'nin 215. maddesi uyarınca 1 yıl 4 ay 15 gün hapis cezasına çarptırıldı.

Mehmet Ali Karagüzel

Muş Sulh Ceza Mahkemesi, 23 Kasım 2009'de yapılan bir basın açıklamasında "Sayın Öcalan" dediği gerekçesiyle yargılanan Tutuklu ve Hükümlü Yakınları Dayanışma Derneği'nin (TUHAY-DER) Muş Şubesi Başkanı Mehmet Ali Karagüzel'e, "suçu ve suçluyu övdüğü" iddiasıyla TCK'nin 215. maddesi uyarınca 500 TL para cezası verdi.

Mustafa Ekrem Polatsoy

22 Nisan 2009'da Şanlıurfa'da DTP Suruç Belediye Meclisi üyesi Mustafa Ekrem Polatsoy, 2008 yılının Nisan ayında yaptığı bir konuşma nedeniyle Sulh Ceza Mahkemesi tarafından "suçu ve suçluyu övdüğü" gerekçesiyle TCK'nin 215. maddesi uyarınca 10 ay 24 gün hapis cezasına çarptırıldı.

Muzaffer Demir

DTP'nin Şanlıurfa Merkez İlçesi eski Başkanı Avukat Muzaffer Demir, 2007 ve 2008 yıllarında çeşitli tarihlerde yaptığı basın açıklamala-

rında Abdullah Öcalan'a "sayın" dediği için hakkında "suçu ve suçluyu övdüğü" iddiasıyla açılan üç ayrı davanın Şanlıurfa 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nde ve 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nde 23 Ekim 2009'da görülen karar duruşmalarında TCK'nin 215. maddesi uyarınca 3 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırıldı.

Özgür Söylemez

Süleyman Yurtdaş

Ali Ulufer

DTP'nin kapatılması için Anayasa Mahkemesi'nde açılan davaya karşı 16 Eylül 2008'de düzenlenen protesto eyleminde "Biji Serok Apo" sloganı attıkları gerekçesiyle 4 Kasım 2008'de haklarında dava açılan Anayasa Mahkemesi kararıyla 11 Aralık 2009'da kapatılan DTP'nin Tunceli İl Başkanı Özgür Söylemez ve Başkanvekili Süleyman Yurtdaş, "suçu ve suçluyu övdükleri" iddiasıyla TCK'nin 215. maddesi uyarınca Tunceli Sulh Ceza Mahkemesi tarafından 8 Aralık 2009'da görülen karar duruşmasında 500'er TL para cezasına çarptırılırken Tunceli Belediye Meclis Üyesi Ali Ulufer delil yetersizliğinden beraat etti.

Seferi Yılmaz

Hakkâri'nin Şemdinli İlçesi'nde JİTEM görevlileri tarafından bombalanan Umut Kitapevi'nin sahibi Seferi Yılmaz, Bursa'da "Başka Şemdinliler Olmasın" adlı panelde yaptığı konuşması nedeniyle, Van 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nin TCK'nin 215. maddesi uyarınca verdiği 1 yıl hapis cezasının kalan 79 gününü de cezaevinde geçirmek için 15 Mayıs 2009'da tutuklandı.

S.D.

Erzurum'da zorunlu askerlik görevini yaparken zafer işareti yaptığı ve Abdullah Öcalan'dan söz ettiği iddiasıyla hakkında dava açılan S.D.'ye (21) 9. Kolordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi tarafından TCK'nin 215. ile 301. maddeleri uyarınca ve TMK'nun 7/2. maddesi uyarınca 9 yıl hapis cezası verildiği 13 Ekim 2009'da öğrenildi. "Suçu ve suçluyu övdüğü" iddiasıyla üst sınır olan 2 yıl, "Türklüğü ve Türkiye Cumhuriyeti'ni aşağıladığı" iddiasıyla üst sınır olan 2 yıl, "yasadışı örgüt

propagandası yaptığı" iddiasıyla da üst sınır olan 5 yıl hapis cezası alan S.D.'nin "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasından aldığı hapis cezasını onayan Askeri Yargıtay, S.D.'nin TCK'nin hükümlerine göre yargılanmasının sivil mahkemede yapılmasına karar vererek dosyayı Erzurum 2. Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderdi.

Temel Demirer

11 Ağustos 2007'de Tunceli 7. Munzur Kültür ve Doğa Festivali'nde "Türkiye'nin Geleceği, Siyasal Krizler ve Demokrasi" başlıklı bir konferansta yaptığı konuşma nedeniyle hakkında "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" suçlamasıyla TMK'nun 7/2. maddesi uyarınca dava açılan yazar Temel Demirer, 28 Mayıs 2009'da Malatya 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen karar duruşmasında "suçu ve suçluyu övdüğü" gerekçesiyle TCK'nin 215. maddesi uyarınca 5 ay hapis cezasına mahkûm oldu.

Veli Avcı

Van'ın Erciş İlçesi'nde 2009 yılının Mart ayında yapılan basın açıklamasında "Sayın Öcalan" ifadesini kullandığı gerekçesiyle hakkında TCK'nin 215. maddesinden dava açılan DTP Erciş İlçe Başkanı Veli Avcı, 11 Kasım 2009'da Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmada "suçu ve suçluyu övdüğü" iddiasıyla 2000 TL para cezasına çarptırıldı.

Beraatle Sonuçlanan Davalar

İbrahim Kasun

Özkan Tacar

Mehmet Gülmez

Tunceli'de 2008 yılında yapılan 8. Munzur Kültür ve Doğa Festivali öncesinde Kışla Meydanı'na asılan ve üzerinde Seyit Rıza'nın sözlerinin bulunduğu poster nedeniyle Tunceli Belediye Başkan Yardımcısı İbrahim Kasun, Tunceli Dernekleri Federasyonu Genel Başkanı Özkan Tacar ve Avrupa Dersim Dernekleri Federasyonu Başkanı Mehmet Gülmez hakkında TCK'nin 215. maddesi uyarınca açılan davada Tunceli Sulh Ceza Mahkemesi 18 Mayıs 2009'da sanıklar hakkında beraat kararı verdi.

Mehdi Tanrıkulu**Hasan Özgüneş****Abdülkerem Kuzu**

“Sayın Öcalan demek suçsa ben de bu suçu işliyorum ve kendimi ihbar ediyorum” kampanyası kapsamında İstanbul’da yapılan basın açıklamasının ardından DTP’nin Fatih İlçesi Örgütü Başkanı Mehdi Tanrıkulu ile DTP üyeleri Hasan Özgüneş ve Abdülkerem Kuzu hakkında TCK’nin 215. maddesinden açılan davanın 14 Mayıs 2009’da İstanbul 8. Asliye Ceza Mahkemesi’nde görülen duruşmasında mahkeme heyeti, isnat edilen suçun unsurları oluşmadığı için beraat kararı verdi.

Ramazan Kalkan

1992 yılında çıkan bir çatışmada yaşamını yitiren PKK militanı Hasan Kalkan’ın Mardin’de bulunan mezarına “şehit” yazdırıldığı için hakkında “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” ve “suçu ve suçluyu övdüğü” iddiasıyla TMK’nın 7/2. maddesi ve TCK’nin 215. maddesi uyarınca dava açılan Hasan Kalkan’ın babası Ramazan Kalkan (62), Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi’nde 12 Ağustos 2009’da görülen duruşmada beraat etti.

Mahkeme heyeti beraat kararını açıklarken, sanığın söz konusu ifadeyi örgüt propagandası amacıyla yazdırıldığına ilişkin yeterli delilin olmadığını, sanığın o andaki acı ve ruh hali dikkate alındığında yapmış olduğu yönünde vicdanî kanaat oluştuğunu belirtti.

Devam Eden Davalar**5 Çocuk**

Hakkâri’de 23 Nisan 2009’da Özel Harekât Şubesi’ne bağlı polis memurunun dipçikli müdahalesine maruz kalan Seyfi Turan için 27 Nisan 2009’da İstanbul’un Başakşehir İlçesi’nde basın açıklaması yapan 5 çocuğa “suçu ve suçluyu övdükleri” gerekçesiyle Bakırköy 1. Çocuk Mahkemesi’nde TCK’nin 215. maddesi uyarınca dava açıldığı 10 Ağustos 2009’da öğrenildi.

23 Kişi

30 Eylül 2009’da Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülen duruşmada DTP milletvekili

Sebahat Tuncel’in de aralarında bulunduğu 23 kişinin, yaptıkları bir basın açıklamasıyla ilgili olarak TCK’nin 215/1. maddesinde yer verilen “suçu ve suçluyu övme” fiilinden yargılanmalarına devam edildi. Mahkeme heyeti, sanık milletvekili Sebahat Tuncel’e duruşmaya katılması yönünde gönderilen davet yazısına rağmen Sebahat Tuncel’in duruşmaya katılmadığını belirterek 30 Aralık 2009’da devam edecek olan yargılamaya Sebahat Tuncel’in kolluk güçlerinin zoruyla getirilmesini kararlaştırdı.

Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi’nde 29 Aralık 2009’da görülen duruşmaya Sebahat Tuncel’in gelmemesi üzerine mahkeme heyeti Sebahat Tuncel’in duruşma tarihinden önce zorla ifade vermeye getirilmelerine karar verdi. Davanın bir sonraki duruşması ise 15 Nisan 2010’a erteleli.

54 Belediye Başkanı

2007 yılının Mart ayında Abdullah Öcalan’ın zehirlendiği iddialarına ilişkin yaptıkları basın açıklamasında “yasadışı örgüt propagandası yaptıkları” ve “suçu ve suçluyu övdükleri” iddiasıyla haklarında TMK’nın 7/2. maddesi uyarınca ve TCK’nin 215. maddesi uyarınca Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi’nde dava açılan DTP’li 54 belediye başkanının duruşması belediye başkanlarının savunmalarını hazırlaması için 22 Aralık 2009’a ertelendi.

150 Kişi

İstanbul’da “Eğer ‘Sayın’ olarak hitap etmek suç ise ben de ‘Sayın Abdullah Öcalan’ diyorum ve bu suçu işleyip kendimi ihbar ediyorum” kampanyası kapsamında 16 Haziran 2008’de Ümraniye Başsavcılığı’na dilekçe veren 500 kişiden 150’si hakkında “suçu ve suçluyu övdükleri” iddiasıyla TCK’nin 215. maddesinden Ümraniye Sulh Ceza Mahkemesi’nde açılan davanın ilk duruşması 1 Aralık 2009’da görüldü. Yargılama ifade alma işlemlerinin tamamlanması için ileri bir tarihe ertelendi.

Ersen Korkmaz**Mahmut Aydın**

DTP İskenderun (Hatay) İlçe Başkanı Mahmut Aydın’ın açıklamalarına “İmralı Cezaevi ve

uygulamalarına son verilmesi toplumsal barışa büyük katkı sunması açısından önemsenmelidir” başlığıyla 18 Kasım 2008’de *Demokrat İskenderun Gazetesi*’nde yer veren gazetenin sahibi Ersen Korkmaz ile Mahmut Aydınca hakkında başlatılan soruşturma sonuçlandı. İskenderun Cumhuriyet Savcısı’nun hazırladığı iddianame doğrultusunda Ersen Korkmaz ve Mahmut Aydınca “suçu ve suçluyu övdükleri” gerekçesiyle TCK’nin 215. maddesi uyarınca İskenderun 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde 13 Mayıs 2009’da yargılanmaya başlayacaklar.

17 Eylül 2009’da görülen davanın bir sonraki duruşması dosyadaki eksik belgelerin tamamlanması için 9 Aralık 2009’a ertelendi.

Leyla Zana

DEP eski Milletvekili Leyla Zana’nın 2008’de yaptığı bir konuşma nedeniyle hakkında açılan davada yaptığı savunma nedeniyle Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi’nde “suçu ve suçluyu övdüğü” iddiasıyla TCK’nin 215. maddesi uyarınca açılan dava 31 Mart 2009’da görüldü. Zana’nın “son kez yaptığını” belirttiği savunmasının ardından duruşma 2 Haziran 2009’a ertelendi.

Ruşen Sümbüloğlu

Salman Kaya

Ömer Öneren

Mehmet Şirin Karademir

Sibel Çelik

Türkiye Komünist Partisi/Marksist-Leninist-Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu (TKP/ML-TİKKO) örgütünün kurucusu İbrahim Kaypakkaya’nın Diyarbakır Cezaevi’nde gördüğü ağır işkence sonucu 18 Mayıs 1973’te yaşamını yitirmesinin yıldönümü olan 18 Mayıs 2009’da Çorum’un Karakaya Köyü’nde bulunan mezarı başında yapılan anma toplantısında konuşma yapan Ruşen Sümbüloğlu, Salman Kaya, Ömer Öneren, Mehmet Şirin Karademir ve Sibel Çelik hakkında Sungurlu Cumhuriyet Başsavcılığı, 5 kişinin TCK’nin 215. maddesi uyarınca cezalandırılmaları için bir iddianame hazırlayarak Sungurlu Sulh Ceza Mahkemesi’ne sundu.

Mahkeme, “sanıkların övdüğü suçun açıkça belirtilmesi gerektiği” ve “övlüdüğü iddia edilen kişinin suçlu olduğunun delillerle belgelendirilmesini” isteyerek iddianameyi reddetti. Karara itiraz eden savcılık, “Kaypakkaya’nın suçluluğunun herkesçe bilinen bir olgu olduğunu” ileri sürdü. Mahkemesi ise Kaypakkaya’nın 1973’te yaşamını yitirdiğini hatırlattı, “suçluluğunun herkes tarafından bilinen bir olgu olmadığını” kaydederek itirazı kabul etmedi. Karar üzerine Sungurlu Cumhuriyet Başsavcılığı’nın, bir üst mahkeme olan Asliye Ceza Mahkemesi’ne başvurduğu ve mahkemenin iddianameyi kabul ettiği bildirildi.

Yüksel Genç

1999’da Kandil Dağı’ndan Türkiye’ye gelen Birinci Barış Grubu Üyesi ve kapanan *Gündem Gazetesi*’nin Genel Yayın Yönetmeni Yüksel Genç hakkında 28 Ocak 2007’de düzenlenen bir şölende “Sayın Öcalan” ifadesini kullandığı gerekçesiyle dava açıldı. “Suçu ve suçluyu övdüğü” iddiasıyla Eyüp (İstanbul) 1. Sulh Ceza Mahkemesi’nde TCK’nin 215. maddesi uyarınca yargılanacak olan Yüksel Genç’in ilk duruşması 20 Ekim 2009’da görüldü.

TCK 216 –“Halkı Kin ve Düşmanlığa Tahrik Etmek”

Makûmiyetle Sonuçlanan Davalar

Eren Keskin

İHD İstanbul Şubesi eski Başkanı Avukat Eren Keskin, tiyatrocusu Murat Batği ve yazar Edip Polat, 30 Mayıs–4 Haziran 2006’da gerçekleştirilen Diyarbakır 6. Kültür ve Sanat Festivali’ndeki bir oturumda yaptıkları konuşmada “halkı kin ve düşmanlığa tahrik ettikleri” iddiasıyla haklarında TCK’nin 216. maddesinden açılan davanın 1 Ekim 2009’da Diyarbakır 5. Asliye Ceza Mahkemesi’nde görülen duruşmasında 1’er yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Ethem Açıkalin

İHD Adana Şubesi Sekreteri Ethem Açıkalin, 2 Aralık 2008’de Adana’da meydana gelen hak ihlalleriyle ilgili ROJ TV’ye yaptığı açıklamada

“halkı kin ve düşmanlığa tahrik ettiği” iddiasıyla hakkında TCK’nin 216. maddesi uyarınca açılan davanın 27 Ekim 2009’da Adana 1. Asliye Ceza Mahkemesi’nde görülen ilk duruşmada üç yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Hüseyin Kalkan

Batman Belediye Başkanı Hüseyin Kalkan, yaptığı bir basın açıklamasından dolayı “halkı kin ve düşmanlığa açıkça tahrik ettiği” iddiasıyla Batman 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde yargılandığı davanın 16 Şubat 2009’da görülen duruşmasında TCK’nin 216. maddesi uyarınca 1 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırıldı.

Mahmut Alınak

DEP eski Milletvekili Mahmut Alınak’ın 2007 yılında Roj TV’de yaptığı konuşmasından Mahmut Alınak hakkında 15 Şubat 2008’de Mahmut Alınak’ın “halkı kin ve düşmanlığa tahrik ettiği” suçlamasıyla TCK’nin 216. maddesi uyarınca dava açıldı. 15 Ocak 2009’da Kars 1. Asliye Ceza Mahkemesi’nde sonuçlanan davada Mahmut Alınak’ın 1 yıl hapis cezasına çarptırıldığı ve hapis cezasının 6000 TL para cezasına çevrildiği öğrenildi.

Mahmut Alınak

DEP eski Milletvekili Mahmut Alınak, 12 Aralık 2006’da Kars’ta Kafkas Üniversite Öğrenci Derneği’nin gerçekleştirdiği basın açıklamasında yaptığı konuşma nedeniyle “halkı kin ve düşmanlığa tahrik ettiği” iddiasıyla TCK’nin 216. maddesi uyarınca yargılandığı davanın 5 Haziran 2009’da Kars 1. Asliye Ceza Mahkemesi’nde görülen karar duruşmasında 1 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Hapis cezası 7300 TL adli para cezasına çevrilen Mahmut Alınak, “eğer ben gençlerin hayatını değil, ölümünü savunmuş olsaydım bu cezaya çarptırılmayacaktım” dedi.

Oktay Candemir

Ercan Öksüz

DİHA muhabirleri Oktay Candemir ve Ercan Öksüz, Van’ın Erciş İlçesi’nde 1930 yılında yaşanan olayların tanığı Kakil Sönmez’in (94) anlattıklarını “Zilan Katliamı’nın tanığı konuştun” başlığıyla haberleştirdikleri için haklarında “halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik ettikle-

ri” suçlamasıyla TCK’nin 216. maddesi uyarınca Van 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde açılan davadan 16 Temmuz 2009’da 1’er yıl 6’şar ay hapis cezasına mahkûm oldular.

Tayip Temel

Şanlıurfa 2. Asliye Mahkemesi, *Azadiya Welat Gazetesi* Genel Yayın Yönetmeni Tayip Temel’i, *Özgür Gündem Gazetesi* Muhabiri Kemal Kılıç’ın öldürülmesinin yıldönümünde Şanlıurfa’da yaptığı açıklamadan dolayı, TCK’nin 216. maddesi uyarınca “halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik ettiği” iddiasıyla 21 Temmuz 2009’da bir yıl hapis cezasına çarptırıldı. Mahkeme daha sonra verilen cezayı 5 yıl süreyle ertelerken Tayip Temel’in, bir yıl boyunca kamu hizmeti haklarından mahrum bırakılmasına karar verdi.

Beraatle Sonuçlanan Davalar

Eren Keskin

2 Ekim 2004’te Kocaeli’nin Gebze İlçesi’nde yaptığı bir konuşmada söylediği “Kürdistan” sözünden ötürü hakkında “halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik ettiği suçlamasıyla” TCK’nin 216. maddesi uyarınca dava açılan Avukat Eren Keskin, Gebze 3. Asliye Ceza Mahkemesi’nde 21 Nisan 2009’da görülen duruşmada beraat etti.

Hülya Avşar

Devrim Sevimay

Milliyet Gazetesi Yazarı Devrim Sevimay’ın sanatçı Hülya Avşar’la “demokratik açılım” sürecine ilişkin yaptığı ve 24-25 Ağustos 2009’da *Milliyet Gazetesi*’nde yayınlanan röportajla ilgili olarak Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığı 22 Eylül 2009’da Hülya Avşar ve Devrim Sevimay hakkında “halkı kin, nefret ve düşmanlığa tahrik ettikleri” gerekçesiyle TCK’nin 216. maddesi uyarınca soruşturma açtı. Soruşturmanın 3 Ekim 2009’da takipsizlik kararıyla sonuçlandığı öğrenildi.

Mehmet Arslan

Şivan Perwer’in yasaklı türküsü Mehmedo’yu Adana’da yayın yapan Radyo Dünya’da 16

Ekim 2007’de çalarak “halkı kin ve düşmanlığa tahrik ettiği” suçlamasıyla TMK’nın 7/2. maddesi uyarınca Adana 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde 8 Ocak 2008’den beri yargılanan Radyo Dünya’nın Genel Yayın Yönetmeni Mehmet Arslan (30), 23 Şubat 2009’da beraat etti.

Mehmet Arslan

Adana’dan yayın yapan Dünya Radyo’da “Keçe Kurdan” adlı şarkıyı çaldığı için Dünya Radyo Genel Yayın Yönetmeni Mehmet Arslan hakkında “halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik ettiği” iddiasıyla Adana Asliye Ceza Mahkemesi’nde TCK’nin 216. maddesi uyarınca açılan davanın ilk duruşması 19 Mart 2009’da görüldü. Mehmet Arslan yapılan yargılamanın sonunda beraat etti.

Mehmet Kutlular

Ankara’da Said Nursi’nin ölümünün 39. yıldönümünde 19 Ekim 1999’da düzenlenen anma töreninde gazetecilerin 17 Ağustos 1999 Marmara Depremi’yle ilgili sorularını yanıtlayan *Yeni Asya Gazetesi*’nin İmtiyaz Sahibi Mehmet Kutlular hakkında açılan dava 24 Kasım 2009’da sonuçlandı. “Halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik ettiği” suçlamasıyla TCK’nin 216. maddesinden Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi’nde yargılanan Mehmet Kutlular, TCK’deki değişiklik ve AİHM’in davada “ifade özgürlüğü hakkının ihlal edildiği” yönündeki kararı göz önünde bulundurularak beraat etti.

Nedim Gürsel

Yazar Nedim Gürsel, *Allah’ın Kızları* adlı romanında “dini değerleri aşağıladığı” gerekçesiyle TCK’NİN 216. maddesi uyarınca 6 yıla kadar hapis istemiyle yargılanacak. Gürsel hakkında daha önceden başlatılan soruşturmada takipsizlik kararı verilmişti. Ancak bu takipsizlik kararına yapılan şikâyeti görüşen İstanbul Beyoğlu 2. Ağır Ceza Mahkemesi, Nedim Gürsel hakkında dava açılmasına karar verdi.

Davanın 4. duruşması, Ali Emre Bukağlı’nın aynı romanın ikinci baskısıyla ilgili 19 Kasım 2008’de yaptığı şikâyetiyle açılan davayla birleştirilerek 26 Haziran 2009’a ertelendi. Yazar Nedim Gürsel 26 Haziran 2009’da görülen karar duruşmasında beraat etti.

Devam Eden Davalar

Aydın Budak

6 Şubat 2009’da Şırnak’ın Cizre İlçesi’nin DTP’li Belediye Başkan adayı Aydın Budak’a, 17 Aralık 2007’de Mem û Zin Kültür Sanat Merkezi’nde yaptığı bir konuşmadan ötürü “halkın bir kesimini kin ve düşmanlığa sevk ettiği” gerekçesiyle Cizre Asliye Ceza Mahkemesi’nde dava açıldı.

Ayşe Yumlu Yeter

Beycan Taşkiran

Hilal Aslan, Fethiye Erdoğan

8 Mart 2008 Dünya Emekçi Kadınlar Günü öncesinde İstanbul’un Bahçelievler İlçesi’nde basın açıklaması yapan Tekstil-Sen yöneticileri Ayşe Yumlu Yeter, Beycan Taşkiran, Hilal Aslan ve Fethiye Erdoğan hakkında “Kürt kadınları eziliyor” dedikleri için Türk Ceza Kanunu’nun 216. maddesi uyarınca açılan davanın ilk duruşması 3 Şubat 2009’da Bakırköy 28. Asliye Ceza Mahkemesi’nde görüldü. Duruşma dosyadaki eksikliklerin giderilmesi için 24 Nisan 2009’a ertelendi.

Erol Karaaslan

Richard Dawkins’in *Tanrı Yanılgısı* adlı kitabını yayınladığı için Kuzey Yayınları’nın sahibi Erol Karaaslan hakkında “halkı kin ve düşmanlığa tahrik ettiği” suçlamasıyla TCK’nin 216. maddesi uyarınca bir kez daha dava açıldığı 22 Şubat 2009’da öğrenildi.

Ethem Açıkalin

İHD Adana Şubesi Başkanı Ethem Açıkalin hakkında, Ethem Açıkalin’in 29 Ekim 2008’de Roj TV’ye katılarak Adana Valisi İlhan Atış’ın tutuklanan çocukların ailelerinin yeşil kartlarının iptal edilmesi yönündeki önerisini eleştirdiği için TCK’nin 216. maddesi uyarınca “halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik ettiği” suçlamasıyla dava açıldı. Ethem Açıkalin’in yargılanmasına 17 Ekim 2009’da Adana 1. Asliye Ceza Mahkemesi’nde başlandı.

Fuat Doğansoy

2 Temmuz 1993'te Sivas'ta Pir Sultan Abdal Şenlikleri sırasında Madımak Otelinin yakılması ve 33 yazar, ozan, düşünür ile iki otel çalışanının yanarak ya da dumandan boğularak yaşamlarını yitirmesi ile sonuçlanan ve Sivas Katliamı olarak adlandırılan olayların belgeselini yapmak için 15 Mart 2009'da geldiği Sivas'ta saldırıya uğrayan Gazeteci Fuat Doğansoy hakkında, saldırı sonrasında bağlandığı televizyon kanallarına yaptığı açıklamalar nedeniyle dava açıldı.

Fuat Doğansoy'un, Sivas Valisi Veysel Dalmaz'la Cem TV'de yaptığı tartışmada "halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik ettiği" iddiasıyla TCK'nin 216. maddesi uyarınca Sivas Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılandığı 1 Aralık 2009'da öğrenildi.

Saldırı olayını kabul etmeyen Sivas Valisi Veysel Dalmaz yaptığı açıklamada "tek taraflı olarak verilen bu haberi Sivas'a, Sivaslı'ya ve ülkemize ihanet olarak görüyorum. Bu geçmişte oynanan tezgâhların bir örneğidir. Benim insanım bu haberlerle ayrıştırılacak ve karşı karşıya getirilecek olursa terörün ekmeğine yağ sürmüş oluruz" demişti.

Kenan Alpay

İlköğretim okullarında öğrencilere ders başı yapmadan önce okutulan Öğrenci Andı'nın kaldırılması için yaptığı basın açıklamasıyla "halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik ettiği" suçlamasıyla hakkında TCK'nin 216. maddesi uyarınca dava açılan Özgür Düşünce ve Eğitim Hakları Derneği (ÖZGÜR-DER) Genel Başkan Yardımcısı Kenan Alpay'ın yargılanmasına başlandı. Fatih Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşma delillerin toplanması amacıyla 17 Mart 2010'a ertelendi.

Temel Demirer

Hrant Dink'in öldürülmesinin üzerine Ankara'da Yüksel Caddesi'nde yaptığı konuşma nedeniyle TCK'nin 301. ve 216. maddesinden yargılanan yazar Temel Demirer'in yargılanmasına 6 Şubat 2009'da Ankara 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin'in Temel Demirer'in yargı-

lanmasına izin vermesinin ardından devam eden duruşmayı mahkeme başkanı Temel Demirer'in avukatlarının Adalet Bakanı'nın verdiği karara yaptıkları itirazın beklenmesi talebini kabul ederek 29 Mayıs 2009'a erteledi.

TCK 217-"Halkı Kanunlara Uymamaya Tahrik Etmek"**42 Kişi**

Öğrenci andının kaldırılmasını istedikleri için haklarında "halkı kanunlara uymamaya tahrik ettikleri" suçlamasıyla, Şanlıurfa 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nde, TCK'nin 217. maddesi uyarınca dava açılan 42 öğretmen, 19 Şubat 2009'da beraat etti.

TCK 222-"Türk Harf Kanunu'na Muhalefet Etmek"**Beraatle Sonuçlanan Davalar****Osman Baydemir**

Osman Baydemir, 2007 yılında reklâm panolarına Türkçe-Kürtçe yeni yıl ve bayram mesajı astırarak "'Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanun'un koyduğu yasaklara ve yükümlülüklerle aykırı hareket etmek" suçunu düzenleyen TCK'nin 222. maddesi uyarınca Diyarbakır 5. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yargılandığı davanın 3 Mart 2009'da görülen duruşmasında beraat etti.

Osman Baydemir

2006 yılında yeni yıl kutlaması için siyasî parti temsilcileri, milletvekilleri ve hükümet yetkililerine Kürtçe tebrik kartı gönderdiği için hakkında "Türk Harf Kanunu'na muhalefet ettiği" suçlamasıyla TCK'nin 222. maddesi uyarınca dava açılan Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir, 12 Mayıs 2009'da Diyarbakır 8. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmada beraat etti.

Yasin Yetişgen

4 Haziran 2009'da Gaziantep 2. Asliye Ceza Mahkemesi, 17 Ocak 2008 ve 31 Ocak 2008 tarihli *Çoban Ateşi Gazetesi*'nde yer alan haberlerde q, w, x harflerinin olması nedeniyle hak-

kında “Şapka ve Türk Harfleri Kanunu’na muhalefet ettiği” iddiasıyla TCK’nin 222. maddesi uyarınca dava açılan *Çoban Ateşi Gazetesi*’nin Yazı İşleri Müdürü Yasin Yetişgen’in beraatına karar verdi.

Devam Eden Davalar

Abdullah Demirbaş

Hüseyin Kaya

Resül Baran

Mehmet Ali Altunkaynak

Diyarbakır’ın Sur İlçesi’nin Belediye Başkanı Abdullah Demirbaş ile belediye çalışanları Hüseyin Kaya, Resül Baran ve Mehmet Ali Altunkaynak hakkında belediye hizmetlerini Türkçe dışında Kürtçe, Ermenice ve Süryanice verdikleri için açılan davaya 25 Mayıs 2009’da devam edildi. Diyarbakır 6. Asliye Ceza Mahkemesi’nde görülen duruşmada savcı, 4 kişinin TCK’nin 257. maddesi uyarınca “görevlerini kötüye kullandıkları” gerekçesiyle ve TCK’nin 222. maddesi uyarınca “Şapka ve Türk Harfleri Kanunu’na muhalefet ettikleri” gerekçesiyle hapis cezası ile cezalandırılmalarını istedi. Duruşma 30 Eylül 2009’a ertelendi.

Roja Arslan Demir

Siirt Cumhuriyet Başsavcılığı, mahkemeye sunduğu dilekçede “Newroz” ifadesini kullandığı için Avukat Roja Arslan Demir hakkında Adalet Bakanlığı’nın izin vermesi üzerine soruşturma başlattığı 9 Ekim 2009’da öğrenildi. “Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkındaki Kanun’un koyduğu yasaklara veya yükümlülüklerle aykırı hareket ettiği” iddiasıyla başlatılan soruşturma kapsamında Roja Arslan Demir, 9 Ekim 2009’da savcılıkta ifade verdi.

TCK 226 – “Müstehcenlik”

İrfan Sancı

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, Sel Yayınları’nın Cinsel Kitaplar dizinden yeni çıkan Ben Mila’nın kaleme aldığı *Perinin Sarkacı*, Fransız P.V.’nin yayına hazırladığı *Görgülü ve Bilgili bir Burjuva Kadınının Mektupları* ve Guillaume Apollinaire’in *Genç Bir Don Juan’ın Maceraları*

başlıklı kitaplarda müstehcenliğe rastlandığı iddiasıyla, Sel Yayınevi sahibi İrfan Sancı hakkında üç yıla kadar hapis ve 5 bin güne kadar adli para cezası öngören TCK’nin 226. maddesinden dava açtı. Savcılık, Juan Manuel de Prada’nın *Kukular Kitabı*’na dava açılmasına gerek görmedi.

Yayınevinin yayınladığı Enis Batur’a ait *Elma* kitabıyla, çizer Metin Üstündağ’ın *Pazar Sevişgenleri* kitabı da 2002 yılında toplatıldıktan sonra aynı gerekçeyle yargılanmış ve beraat etmişti.

İrfan Sancı hakkında açılan davanın 16 Eylül 2009’da İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde görülen duruşmasında Galatasaray Üniversitesi’nden ve İstanbul Üniversitesi’nden bilirkişi raporu istenmesine karar verilerek bir sonraki duruşma 15 Aralık 2009’a ertelendi.

TCK 257-“Görevini Kötüye Kullanmak”

Sezgin Tanrıku

Diyarbakır Barosu’nun 2007 yılı ajandasını Kürtçe-Türkçe bastırdıkları için “görevlerini kötüye kullandıkları” gerekçesiyle haklarında, Adalet Bakanlığı’nın verdiği soruşturma izninin ardından Diyarbakır 2. Ağır Ceza Mahkemesi’nde dava açılan Diyarbakır Barosu eski Başkanı ve TİHV Diyarbakır temsilcisi Sezgin Tanrıku ile avukat Nesip Yıldırım’ın yargılanmasına 4 Şubat 2009’da başlandı. İddianamede, sanık iki avukatın bastırdıkları ajanda da Türkçe yazıların yanı sıra Kürtçe yazılara yer verildiği, yerel yayın yapan Diyarbakır Söz Gazetesi’nin 13 Şubat 2007 tarihli sayısında yer alan “Avukatlar Kürtçe ajandaya sahip çıktı” başlıklı haberde Diyarbakır Barosu’nun Kürtçe ajanda bastırmasının suç olduğu öne sürülerek savcılığının harekete geçmeye çağırılması üzerine bu kez “Baroma ve ajandama sahip çıkıyorum” kampanyası başlatıldığı ifade edildi. İddianamede, ajandayı bastırmaktan sorumlu tutulan 2 avukatın TCK’nin 257/1. maddesi uyarınca 3’er yıl hapisle cezalandırılmaları istendi.

Avukat Sezgin Tanrıku mahkemeye verdiği yazılı savunmasında, ajandanın Kürtçe basıl-

ması kararını yönetim kurulu ile birlikte aldıklarını belirterek şöyle dedi: "Ajandanın giderini baro üyelerinin ödediği airdatardan karşıladık. Bu, şahsıma değil, baronun tüzel kişiliğine açılmış özenli bir davadır. Kürtçe yasaklara rağmen Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu'su, Suriye ve Irak'ın kuzeyi ve doğusu, İran'ın ise batısında konuşulmaktadır. Ortadoğu'da en çok konuşulan dördüncü, dünyada ise 36'ncı sırada yer almaktadır. Kürtçe'nin dünyada 40 milyon insan tarafından konuşulduğu dil bilimciler tarafından ileri sürülmektedir. Son yıllarda Avrupa'da çok sayıda konuşanı ve devlet kurumlarında resmî olarak eğitim ve öğretim görenleri bulunmaktadır. İsveç'te 70 bin kelimelelik İsveççe-Kürtçe sözlük bu ülkenin millî eğitim kurumu tarafından yayımlanmıştır. Dolayısıyla bu konuda neyin yasak veya hukuka uygun olup- olmadığını hem sayın savcıdan, hem bu davanın açılmasına izin veren Adalet Bakanı'ndan, hem de hükümet ve sayın başbakanından çok daha iyi hukuki bilgilere sahibim. Müvekkilimiz ile kullandığımız dilin bize yabancı olmadığı mesajını verdik ve bu dili kullanmanın bir hak olduğunun somut belgesini sunduk. Görevini kötüye kullanmadım. İddiana-me hukuki bakımdan dayanaksızdır. Aksine, hukuka ve insan haklarına, adalet ve mesleğime, kimliğime, aileme, halkıma, meslektaşlarıma ve kendime karşı görevimi yaptım. Çünkü dil kimliği ifade eder, diller tarihin ambarıdır. Çünkü diller milletlerin şeceresidir. Takdir sayın mahkemenindir."

Savcı esas hakkındaki görüşünü hazırlaması için süre isteminde bulundu. Mahkeme heyeti bunun üzerine duruşmayı 27 Şubat 2009'a erteledi.

17 Nisan 2009'daki duruşma mahkeme heyetinin ek savunma taleplerini olumlu değerlendirmesiyle 15 Mayıs 2009'a ertelendi.

2 Ekim 2009'da devam eden duruşmada mahkeme heyeti, Türkçe karakterlerin dışında ajandada kullanılan diğer karakterler için ajandayı basan matbaaya fazladan ücret ödenip ödenmediğinin öğrenilmesine karar vererek bir sonraki duruşmayı 18 Aralık 2009'a erteledi.

Sezgin Tanrıku ve Nesip Yıldırım, 21 Aralık 2009'da Diyarbakır 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen karar duruşmasında "Kürtçe ajanda basmada suç unsuru bulunmadığı" gerekçesiyle "görevini kötüye kullandığı" iddiasıyla yargılandığı davadan beraat etti.

TCK 285-"Soruşturmanın Gizliliğini İhlâl Etmek"

Makûmiyetle Sonuçlanan Davalar

Hasan Çakkalkurt

HPG'nin düzenlediği Dağlıca Saldırısı'nda rehin alınan 8 askerin serbest bırakılmasını 12 Kasım 2007'de "Kaçırılan 8 Askere Tutuklama" ve "Çatışma Gecesini Anlattılar" başlıklarıyla duyuran *Milliyet Gazetesi*'nin Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Hasan Çakkalkurt hakkında "soruşturmanın gizliliğini ihlâl ettiği" iddiasıyla açılan davanın 13 Şubat 2009'da Bakırköy 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen karar duruşmasında Hasan Çakkalkurt TCK'nin 285. maddesi uyarınca 1 yıl 6 ay 22 gün hapis cezasına mahkûm oldu.

Devam Eden Davalar

Doğan Akın

Murat Köksal

Metin Yener

Mustafa Bakacak

Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığı, tempo24.com.tr adlı haber sitesinin Genel Yayın Yönetmeni Doğan Akın, Tüzel Kişi Temsilcisi Murat Köksal, Yazı İşleri Müdürleri Metin Yener ve Mustafa Bakacak hakkında, *Cumhuriyet Gazetesi* Yazarı Mustafa Balbay'a ait olduğu ileri sürülen günlükleri yayınlamakla "Ergenekon Davası'nın gizliliğini ihlal ettikleri" gerekçesiyle TCK'nin 285. maddesi uyarınca soruşturma açtı.

Nedim Şener

"Dink Cinayeti ve İstihbarat Yalanları" adlı kitabı yazdığı için iki ayrı davada yargılanan Milliyet Gazetesi Muhabiri Nedim Şener'in 9

Şubat 2009'da Milliyet Gazetesi'nde yer alan "Emniyet'ten İki İlginç Şema" başlıklı haberi nedeniyle Nedim Şener'e Bakırköy Cumhuriyet Savcılığı tarafından dava açıldı. İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün 13 Şubat 2009'da yaptığı suç duyurusunun ardından "basın yoluyla gizliliği ihlal ettiği" iddiasıyla TCK'nin 285. maddesi uyarınca Nedim Şener hakkında açılan davanın ilk duruşması 22 Aralık 2009'da Bakırköy 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görüldü.

TCK 288-"Adil Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs Etmek"

Şamil Tayyar

Gazeteci Şamil Tayyar, *Operasyon Ergenekon* adlı kitabında yer alan ifadelerde Ergenekon Davası'na yönelik "soruşturmanın gizliliğini ihlal ettiği" ve "adil yargılamayı etkilemeye teşebbüs ettiği" gerekçesiyle, hakkında İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılan davanın 24 Aralık 2009'da görülen karar duruşmasında, 1 yıl 8 ay hapis cezasına çarptırıldı. Mahkeme başkanı hapis cezasının ertelenerek Şamil Tayyar'ın beş yıl süreyle adli denetime tâbi tutulmasına karar verdi.

TCK 299-"Cumhurbaşkanına Hakaret"

Mahmut Özyürek

Atatürkçü Düşünce Derneği (ADD) Isparta Şubesi Başkanı Mahmut Özyürek, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'e hakaret ettiği gerekçesiyle, 12 Şubat 2009'da Isparta 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmada, TCK'nin 299/1. maddesi uyarınca 11 ay 20 gün hapis cezasına çarptırıldı.

TCK 301- "Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, Devletin Kurum ve Organlarını Aşağılama"

Makûmiyetle Sonuçlanan Davalar

Fatih Taş

12 Mart 1994'te haber yapmak için gittiği Şanlıurfa'nın Siverek İlçesi'nde kaybedilen *Özgür Gündem* Gazetesi Şanlıurfa muhabiri Nazım

Babaoğlu'nun yaşam öyküsünü anlatan *Kayıpsın Diyorlar* adlı kitabı yayınladığı için TCK'nin 301. maddesinden yargılanan Aram Yayıncılık'ın eski sahibi Fatih Taş, 31 Aralık 2008'de İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi tarafından 5 ay hapis cezasına çarptırıldı. Fatih Taş'ın cezası 1.650 YTL para cezasına çevrildi.

6 Kişi

17 Haziran 2008'de yapılan bir toplantıda konuşma yapan İbrahim Güçlü, Fuat Önen, Arif Sevinç, Nadir Yektaş, Eyyüp Karageçi ve Mehmet Oğuzlu hakkında "halkı kin ve düşmanlığa tahrik ettikleri", "suçu ve suçluyu övdükleri" ve "cumhuriyeti alenen aşağıladıkları" suçlamalarıyla TCK'nin 216., 215. ve 301. maddelerinden açılan davanın 4 Mart 2009'da Şanlıurfa 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen karar duruşmasında sanık 6 kişiye TCK'nin 301. maddesi uyarınca 10'ar ay hapis cezası verildi.

Beraatle Sonuçlanan Davalar

İbrahim Kaboğlu

Baskın Oran

4 Mart 2009'da Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin, İnsan Hakları Danışma Kurulu eski Başkanı Profesör Doktor İbrahim Kaboğlu ve Alt Komisyon eski Başkanı Profesör Doktor Baskın Oran'ın, TCK'nin 301. maddesinden yargılanmalarına izin vermedi.

"Azınlıklar ve Kültürel Haklar Raporu" davası, Yargıtay 8. Ceza Dairesi'nin TCK'nin 301. maddesindeki yapılan değişiklik nedeniyle bozma kararının ardından, Ankara 28. Asliye Ceza Mahkemesi'nde 17 Aralık 2008'de tekrar görülmüş, mahkeme, Yargıtay'ın bozma kararına uyararak sanıkların TCK'nin 301. maddesinden yargılanmasına izin verilmesi için dosyayı Adalet Bakanlığına göndermişti.

Ankara 28. Asliye Ceza Mahkemesi, İbrahim Kaboğlu ve Baskın Oran hakkında açılan davayı, TCK'nin 301. maddesi yönünden düşürmüş, 216. maddede tanımlanan "halkı kin ve düşmanlığa tahrik etmek" suçundan ise beraatlarına karar vermişti.

10 Öğrenci

Eskişehir’de 19 Aralık 2000’deki “Hayata Dönüş” operasyonlarını 19 Aralık 2007’de protesto eden Ali Haydar Güneş, Esmâ Yavuz, Sabit Çiçek, Şahin Kösedâğı, Nadide Toker, Ali Bozkına, Can Aydemir Sezer, Atilla Aka, Esra Sönmez ve Nihal Samsun adlı 10 üniversite öğrencisi, Adalet Bakanlığı’nın TCK’nin 301. maddesinden yargılama izni vermesinin ardından 17 Mart 2009’da Eskişehir 2. Sulh Ceza Mahkemesi’nde görülen duruşmada beraat etti.

Sabri Ejder Öziç

Adana 5. Asliye Ceza Mahkemesi, 24 Şubat 2003’te Kuzey Irak’a askeri harekât izni veren tezkerenin 1 Mart 2003’te yapılan oylamada kabul edilmemesini isteyerek “Türkiye Büyük Millet Meclisi’ni (TBMM) aşağıladığı” iddiasıyla TCK’nin 301. maddesi uyarınca yargılanan radyocu Sabri Ejder Öziç hakkında 8 Ekim 2009’da görülen duruşmada beraat kararı verdi.

Adana’dan yayın yapan Radyo Dünya’nın “Kaptanın Seyir Defteri” programında konuşan Sabri Ejder Öziç 30 Aralık 2003’te eski TCK’nin 159. maddesi uyarınca bir yıl hapis cezasına çarptırılmıştı.

Devam Eden Davalar

“Özür Diliyoruz” Kampanyası

9 Ocak 2009’da Ankara Cumhuriyet Savcısı Nadi Türkarlan’ın, 1915’te meydana gelen olaylara ilişkin başlatılan ve ozurdiliyoruz.com adresinden devam eden kampanya ile ilgili olarak kampanyayı düzenleyenler hakkında, Hasan Hüseyin Satır, Sabahat Özgür, Mehmet İnal Kolburan, Hüseyin Erdoğan, Serdar Orhaner ve Kürşat Karacabey’in suç duyurusuyla “Türk millerini alenen aşağıladıkları” suçlamasıyla TCK’nin 301. maddesi uyarınca başlattığı soruşturma 26 Ocak 2009’da sonuçlandı.

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, kampanyası ile ilgili soruşturmada kovuşturmaya yer olmadığına karar verdi. Başsavcılık, kampanyayla ilgili TCK’nin 301. maddesinden dava açılması istemini reddetmesini “demokratik toplumlar-

da karşıt fikirlerin de düşünce özgürlüğü çerçevesinde koruma altında olduğu” gerekçesine dayandırdı.

Takipsizlik kararı verilen kampanyanın imzaya açılan metni ise şöyle: “1915’te Osmanlı Ermenileri’nin maruz kaldığı Büyük Felaket’e duyar-sız kalınmasını, bunun inkâr edilmesini vicdanım kabul etmiyor. Bu adaletsizliği reddediyor, kendi payıma Ermeni kardeşlerimin duygu ve acılarını paylaşıyor, onlardan özür diliyorum”.

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı’nın bu kararına karşı Sincan 1. Ağır Ceza Mahkemesi’ne itirazda bulunulması üzerine 2 Mart 2009’da Sincan 1. Ağır Ceza Mahkemesi, itirazı kabul ederek Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı’nın verdiği takipsizlik kararını kaldırdı.

Temel Demirer

Hrant Dink’in öldürülmesinin üzerine Ankara’da Yüksel Caddesi’nde yaptığı konuşma nedeniyle TCK’nin 301. ve 216. maddesinden yargılanan yazar Temel Demirer’in yargılanmasına 6 Şubat 2009’da Ankara 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde devam edildi. Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin’in Demirer’in yargılanmasına izin vermesinin ardından devam eden duruşmayı mahkeme başkanı Demirer’in avukatlarının Adalet Bakanı’nun verdiği karara yaptıkları itirazın beklenmesi talebini kabul ederek 29 Mayıs 2009’a erteledi.

Şahin Bayar

Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde, *Evrensel Gazetesi*’nin Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Şahin Bayar hakkında, Esenyurt İlçesi’nde gösteri yaptıkları gerekçesiyle gözaltına alınan 6 kişiye copla tecavüz edildiği, gözaltındakilerin burun kemiklerinin kırıldığı ve 6 kişinin gözaltına alındıktan 50 saat sonra doktora götürüldükleri iddialarına *Evrensel Gazetesi*’nde yer vererek “devletin askerî kuvvetlerini alenen tahkir ettiği” iddiasıyla TCK’nin 301. maddesi uyarınca açılan davaya 7 Nisan 2009’da devam edildi.

Duruşmada Şahin Bayar’ın avukatı Devrim Avcı, TCK’nin 301. maddesinde yapılan değişiklikten sonra yargılamanın devam etmesi için Adalet Bakanı’nun izin vermesi gerektiğini belirtti. Talebi değerlendiren Hâkim Hakkı

Yalçınkaya, “izin şartı”nın Anayasa’ya aykırı olduğu gerekçesiyle TCK’nin 301. maddesinin iptali istemiyle Anayasa Mahkemesi’ne başvurdu. Anayasa Mahkemesi 7 Mayıs 2009’da iptal istemini reddetti.

Gökçe Otlu

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, İHD Ankara Şubesi Başkanı Gökçe Otlu hakkında 25 Nisan 2009’da Yüksel Caddesi’ne yapılan basın açıklamasında kayıp çocuklara ait dosyaların Ergenekon Davası kapsamına alınmasını istediği için TCK’nin 301. maddesi uyarınca cezalandırılması için Adalet Bakanlığı’na 26 Mayıs 2009’da başvurdu.

Emrullah Uslu

Önder Aytaç

Emniyet Genel Müdürlüğü, Başkomiser Emrullah Uslu ile Polis Akademisi öğretim üyesi Doç. Dr. Önder Aytaç hakkında Taraf Gazetesi’ndeki yazıları nedeniyle TCK’nin 301. maddesi uyarınca 2 Mayıs 2009’da suç duyurusunda bulundu

Suç duyurusu kapsamındaki TCK’nin 301/2. maddesine göre adli soruşturma için Adalet Bakanı Sadullah Ergin’in izni gerekecek. İzin verilmesi halinde Emrullah Uslu ve Önder Aytaç, 6 aydan 2 yıla kadar hapis cezası istemiyle yargılanacak.

Hakan Taştan

Turan Topal

Silivri 1. Asliye Ceza Mahkemesi’nde “Protestanlığı yayarak Türklüğü aşağıladıkları” gerekçesiyle TCK’nin 301. maddesinden yargılanan Hakan Taştan ve Turan Topal’ın duruşması 28 Mayıs 2009’da görüldü. Mahkeme başkanı, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı’nda ve Beyoğlu 1. Sulh Hukuk Mahkemesi’nde çalışan 2 memurun dinlenmesine karar verdi. Yargılama 2010 yılına sarktı.

Mehmet Baransu

Adanan Demir

Taraf Gazetesi’nin Muhabiri Mehmet Baransu ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Adnan Demir

hakkında “İrticayla Mücadele Eylem Planı”nı haberleştirerek “devletin askerî teşkilatını alenen aşağıladığı” gerekçesiyle TCK’nin 301. maddesinden dava açıldığı 20 Ağustos 2009’da öğrenildi.

Kadıköy Cumhuriyet Savcısı Ömer Faruk Alpsan, Genelkurmay Başkanlığı’nın suç duyurusu üzerine hazırladığı fezlekeyi Mehmet Baransu ve Adnan Demir’in yargılanmasına izin vermesi için 14 Ağustos 2009’da Adalet Bakanlığı’na gönderdi.

S.D.

Erzurum’da zorunlu askerlik görevini yaparken zafer işareti yaptığı ve Abdullah Öcalan’dan söz ettiği iddiasıyla hakkında dava açılan S.D.’ye (21) 9. Kolordu Komutanlığı Askerî Mahkemesi tarafından TCK’nin 215. ile 301. maddeleri uyarınca ve TMK’nın 7/2. maddesi uyarınca 9 yıl hapis cezası verildiği 13 Ekim 2009’da öğrenildi. “Suçu ve suçluyu övdüğü” iddiasıyla üst sınır olan 2 yıl, “Türklüğü ve Türkiye Cumhuriyeti’ni aşağıladığı” iddiasıyla üst sınır olan 2 yıl, “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” iddiasıyla da üst sınır olan 5 yıl hapis cezası alan S.D.’nin “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” iddiasından aldığı hapis cezasını onayan Askerî Yargıtay, S.D.’nin TCK’nin hükümlerine göre yargılanmasının sivil mahkemede yapılmasına karar vererek dosyayı Erzurum 2. Ağır Ceza Mahkemesi’ne gönderdi.

Osman Baydemir

BDP’ye ve İHD Diyarbakır Şubesi’ne Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı’nın talimatıyla polis ekiplerinin 24 Aralık 2009’da düzenlediği operasyonu düzenlediği basın toplantısıyla eleştiren Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir hakkında 28 Aralık 2009’da TCK’nin 301. maddesinden soruşturma başlatıldı. Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı soruşturmanın gerekçesi olarak Osman Baydemir’in yaptığı açıklamada kullandığı “ve bir kez daha hükümete ve devlet aklına bir mesajımız var, bizi şahin ve güvercin diye ayırmayın. Hassiktir diyorum hassiktir” ifadesi gösterildi.

TCK 314-“Kişinin Söylediği Sözlerle Yasadışı Örgüt Üyesi Olduğunu Kanıtlanması”**Mahkumiyetle Sonuçlanan Davalar****Emin Turan**

Mardin'in Nusaybin İlçesi'nde katıldığı bir gösteride zafer işareti yaparak slogan attığı gerekçesiyle yargılanan Emin Turan'a, Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 13 Şubat 2009'da görülen ilk duruşmada, “yasadışı örgüt üyesi olmamakla birlikte yasadışı örgüt adına suç işlediği” gerekçesiyle TCK'nin 314/2. maddesi uyarınca 6 yıl 3 ay, “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” gerekçesiyle de TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca 10 ay hapis cezası verildi.

İbrahim Bilmez**Servet Özen****Mehmet Bayraktar**

Abdullah Öcalan'ın avukatlarından İbrahim Bilmez, Abdullah Öcalan'la 8 Kasım 2006'da yaptığı haftalık olağan görüşme sırasında kullandığı ifadeler nedeniyle, hakkında “yasadışı örgüt üyesi olduğu” iddiasıyla açılan davanın 28 Ekim 2009'da İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen karar duruşmasında, “silahlı örgüt üyesi olduğu” iddiasıyla 6 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırıldı. Aynı davada yargılanan diğer avukatlar Servet Özen ile Mehmet Bayraktar'ın ise beraatlarına karar verildi.

Ruken Türk

Şanlıurfa'nın Halfeti İlçesi'ne bağlı Ömerli Köyü'ne Abdullah Öcalan'ın doğum gününü kutlamak amacıyla 4 Nisan 2009'da düzenlenen yürüyüşe jandarma ekiplerinin müdahale etmesi sonucu yaşamını yitiren Dicle Üniversitesi öğrencisi Mahsum Karaoğlan için düzenlenen gösterilere katıldığı gerekçesiyle hakkında dava açılan Ruken Türk, 29 Aralık 2009'da Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen karar duruşmasında “yasadışı örgüt üyesi olmamakla birlikte yasadışı örgüt adına suç işlediği”, “yasadışı örgüt faaliyetleri kapsamında eğitim ve öğretimi engellediği” ve

“yasadışı örgüt propagandası yaptığı” suçlarıyla 9 yıl 7 ay hapis cezasına çarptırıldı.

Beraatle Sonuçlanan Dava**Rıza Çiçek**

Malatya 3. Ağır Ceza Mahkemesi, Tunceli'nin Hozat İlçesi'nde 27 Eylül 2007'de bölgede bulunan askerlerin açtığı ateş sonucu Bülent Karataş öldürülürken yaralanan Rıza Çiçek hakkında “yasadışı örgüt üyesi oldukları” ve “yasadışı örgüte yardım ve yataklık ettikleri” iddiasıyla açılan davanın 9 Aralık 2009'da görülen karar duruşmasında Rıza Çiçek'in beraat etmesine karar verdi.

Devam Eden Dava**54 Belediye Başkanı**

9 Haziran 2009'da Diyarbakır 2. Asliye Ceza Mahkemesi, Güneydoğu Gazeteciler Cemiyeti'nde 4 Mart 2007'de yaptıkları ortak basın açıklamasında “suçu ve suçluyu övdükleri” gerekçesiyle haklarında dava açılan dönemin DTP'li 54 belediye başkanı hakkında “görevsizlik kararı” vererek 54 kişinin “yasadışı örgüt faaliyetleri çerçevesinde suçu ve suçluyu övdüğü” suçlamasıyla TMK'nın 6. maddesi ve TCK'nin 314/3. maddesi uyarınca yargılanması için dosyayı Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderdi.

TCK 318-“Halkı Askerlikten Soğutmak”**Mahkumiyetle Sonuçlanan Dava****Doğan Özkan**

12 Aralık 2004'te İstanbul'un Üsküdar İlçesi'ndeki Selimiye Kışlası'nın önünde İHD İstanbul Şubesi'nin yaptığı basın açıklamasını okuyan vicdanî retçi Doğan Özkan hakkında, “halkı askerlikten soğuttuğu” suçlamasıyla, TCK'nin 318. maddesinden açılan davanın görülmesine Üsküdar 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nde 5 Şubat 2009'da başlandı.

Davanın 19 Mart 2009'da Üsküdar 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nde görülen 2. duruşmasında

da Doğan Özkan 916 TL para cezasına çarptırıldı.

Beraatle Sonuçlanan Davalar

Ahmet Karayay

Vicdanî retçi olduğunu yaptığı bir basın toplantısıyla açıklayan Ahmet Karayay hakkında "halkı askerlikten soğuttuğu" iddiasıyla, TCK'nin 318. maddesi uyarınca açılan davanın 1 Nisan 2009'da Ankara 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmasında Karayay beraat etti.

Yasin Yetişgen

Gaziantep'te haftalık olarak yayımlanan *Çoban Ateşi Gazetesi*'nde 8 Kasım 2007'de Berkant Coşkun imzalı "Anne Beni Askere Yollama" başlıklı yazı nedeniyle hakkında "halkı askerlikten soğuttuğu" suçlamasıyla TCK'nin 318. maddesinden ve "Atatürk'ün hatrasına alenen hakaret ettiği" suçlamasıyla 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkındaki Kanun uyarınca dava açılan *Çoban Ateşi Gazetesi*'nin (yeni adıyla *Newroz Gazetesi*) Yazı İşleri Müdürü Yasin Yetişgen, 24 Aralık 2009'da Gaziantep 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen karar duruşmasında beraat etti.

Devam Eden Dava

Adile Erkan

Serpil Köksal

Mehmet Ali Tosun

Vicdanî retçi Mehmet Bal'ın serbest bırakılması ve tutulduğu Beşiktaş Jandarma Bölük Komutanlığı'nda gördüğü işkence ve kötü muamelenin sorumlularının yargılanmasını talep etmek için İHD Ankara Şubesi'nin 12 Haziran 2008'de yaptığı basın açıklamasıyla ilgili olarak Adile Erkan, Serpil Köksal ve Mehmet Ali Tosun hakkında "halkı askerlikten soğuttukları" iddiasıyla TCK'nin 318. maddesi uyarınca soruşturma açıldığı 27 Mart 2009'da öğrenildi.

Mehmet Atak

Oğuz Sönmez

Gürşat Özdamar

Serkan Bayrak

Vicdanî retçi Mehmet Bal'ın cezaevinde işkence görmesini 11 Haziran 2008'de İstanbul'da yaptıkları basın açıklamasıyla protesto eden Mehmet Atak, Oğuz Sönmez, Gürşat Özdamar ve Serkan Bayrak hakkında "halkı askerlikten soğuttukları" suçlamasıyla TCK'nin 318. maddesi uyarınca açılan davaya 16 Temmuz 2009'da Beyoğlu 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nde devam edildi.

Dava, mahkeme hâkiminin eylemin görüntülerini içeren videoyu izleyemediği için 10 Eylül 2009'a ertelendi.

TCK 329-"Gizli Bilgileri Açıklamak"

Mehmet Baransu

Taraf Gazetesi Muhabiri Mehmet Baransu hakkında, 3 Ekim 2008'de Hakkâri'nin Şemdinli İlçesi'ndeki Aktütün (Bezelê) Karakolu'na HPG militanlarının ağır silahlarla düzenlediği ve 17 askerinin yaşamını yitirdiği baskınla ilgili belgeleri, 13 Nisan 2009'da "Ceride Raporları" başlığıyla haberleştirdiği için dava açıldı.

12 Haziran 2009'da askerî savcılığın yaptığı suç duyurusu üzerine 27 Ağustos 2009'da İstanbul Cumhuriyet Savcılığı'nın hazırladığı iddianamede, "devletin güvenliğine ve siyasi yararlarına ilişkin belgeleri açıkladığı" iddiasıyla TCK'nin 329. maddesi uyarınca yargılanmaya başlanacak olan Mehmet Baransu'nun ilk duruşması, 18 Kasım 2009'da İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü.

TCK 334-"Gizli Belgeleri Temin Etmek"

Beraatle Sonuçlanan Dava

Kemal Göktaş

Gökçer Tahincioğlu

Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nin Milli İstihbarat Teşkilatı, Jandarma Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü'ne herkesi izleme yetkisi vermesini haberleştirdikleri için yargılanan *Vatan Gazetesi* muhabiri Kemal Göktaş ile *Milliyet Gazetesi* muhabiri Gökçer

Tahincioğlu'nun yargılanmasına İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 5 Şubat 2009'da devam edildi. "Yasaklanan bilgileri temin ettikleri" gerekçesiyle TCK'nin 334. maddesinden ve "terörle mücadelede görev yapan kamu görevlilerini hedef gösterdikleri" suçlamasıyla TMK'nun 6. maddesinden haklarında üç yıla kadar hapis cezası istenen gazetecilerden Gökçer Tahincioğlu 5 Şubat 2009'daki duruşmada ifade verdi.

Mahkeme heyeti, savcının esas hakkında mütalaasını sunması için duruşmayı 31 Mart 2009'a erteledi. Karar duruşmasında mahkeme heyeti, Kemal Göktaş'ın ve Gökçer Tahincioğlu'nun beraat etmesine karar verdi.

Gazetecilerin yargılanmasına neden olan haber *Vatan Gazetesi*'nde 1 Haziran 2008'de "Türkiye'yi Sarsacak Belge" başlığıyla *Milliyet Gazetesi*'nde de 2 Haziran 2008'de "İzleme İtirazı" başlığıyla yer almıştı.

Devam Eden Davalar

Nedim Şener

Dink Cinayeti ve İstihbarat Yalanları adlı kitabın yazarı Nedim Şener hakkında Hrant Dink cinayetinde ihmalleri olduğu gerekçesiyle adları geçen polis memuru Muhittin Zenit, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanı Ramazan Akyürek, İstanbul Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürü Ali Fuat Yılmaz'ın suç duyurusu üzerine "kamu görevlilerini hedef gösterdiği" suçlamasıyla TMK'nun 6. maddesi uyarınca ve "yasaklanan bilgileri temin ettiği" suçlamasıyla TCK'nin 334. maddesi uyarınca açılan davanın İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 26 Haziran 2009'da görülmeye başlanacağı öğrenildi.

TCK'nin 334. maddesi uyarınca 26 Haziran 2009'da yargılanmaya başladığı davanın ilk duruşmasında Nedim Şener savunma yaptı. Kitabı yazmaktaki amacını kitabından aktardığı bir paragrafla açıkladı: "Hrant Dink cinayeti konusunda kafa yoranların amacı elbette birilerini hedef almak değil, ileride tüm dünya karşısında Türkiye'nin 'yüz karası olma potansiyeli taşıyan' bir davada; tüm gerçeğin herkesi tatmin edecek şekilde ortaya çıkması olduğunu unut-

mamak gerekiyor. Araştırmacı-soruşturmacı gazetecilik faaliyetinin ürünü olan kitabı, herhangi bir suç işleme kastıyla değil tümüyle "haber vermek/kamuoyunu aydınlatmak" amacı ile kaleme aldım."

Duruşma mahkeme heyetinin kitabı okumaları ve gerekli belgeleri incelemeleri için 23 Ekim 2009'a ertelendi.

23 Ekim 2009'daki duruşma dava dosyasındaki eksikliklerin giderilmesi için 17 Şubat 2010'a ertelendi.

Nedim Şener

10 Haziran 2009'da *Milliyet Gazetesi* Muhabiri Nedim Şener'in, Hrant Dink'in öldürülmesinde oluşan ihmalleri konu edinen *Dink Cinayeti ve İstihbarat Yalanları* adlı kitabıyla "adil yargılamayı etkimeye teşebbüs ettiği", "kamu görevlilerine hakaret ettiği" ve "haberleşmenin gizliliğini ihlal ettiği" iddialarıyla İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde 8 yıla kadar hapis cezası istemiyle yargılanmasına başlandı. Duruşmada savunmasını yapan Nedim Şener, suçlamalara delil gösterilen telefon konuşmalarının, kitabın yazılmasından aylar önce televizyon ve gazetelerde yayımlandığını söyleyerek kitabının gerçeğin ortaya çıkmasını, halkın haber alma özgürlüğünü sağlamayı amaçladığını belirtti. Şener, devlet memurlarına hakaret etme suçunun da oluşmadığını ileri sürdü. Hâkim Sevim Efendiler, Nedim Şener'in avukatına beyanlarını ve delillerini sunması için süre verilmesine karar vererek duruşmayı erteledi.

29 Eylül 2009'daki duruşmada, davaya müdahil olmak isteyen Emniyet Genel Müdürlüğü'nün talebi Emniyet Genel Müdürlüğü'nün "doğrudan zarar gören sıfatında olmadığı" gerekçesiyle reddedilirken davanın bir sonraki duruşması da dava dosyasına eklenen raporların incelenmesi için 2 Şubat 2010'a ertelendi.

TCK 336-"Yasaklanan Bilgileri Açıklamak"

Beraatle Sonuçlanan Dava

Adnan Demir

Hakkâri'de 4 Ekim 2008'de Aktütün Karakolu'na HPG'nin düzenlediği ve 15 askerin ölü-

müyle sonuçlanan saldırıya ilişkin *Taraf Gazetesi*'nin 14, 15, 16, 17, 18, 26 ve 28 Ekim 2008 tarihli sayılarındaki haberlerde, Genelkurmay Başkanlığı'na ait "yasaklanan bilgileri açıkladığı" iddia edilen *Taraf Gazetesi*'nin Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Adnan Demir hakkında TCK'nin 336. maddesi uyarınca 3 ile 5 yıl arasında hapis istemiyle dava açıldı. Adnan Demir'in yargılanmasına İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başlanacak.

15 Eylül 2009'da İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki duruşmada esas hakkındaki mütalaasını veren savcı, açıklanan bilgilerle kurumların incitilmiş olmasına rağmen gazetesinin basın özgürlüğü çerçevesinde toplumu bilgilendirdiği gerekçesiyle Adnan Demir'in beraat etmesini istedi.

Mahkeme heyeti, Adnan Demir'in esas hakkındaki savunmasını hazırlaması için duruşmayı erteledi. Adnan Demir 29 Aralık 2009'da beraat etti.

Devam Eden Dava

Kemal Göktaş

Emniyet Genel Müdürlüğü'nün ve İstihbarat Dairesi eski Başkanı Ramazan Akyürek'in, *Hrant Dink Cinayeti: Medya, Yargı, Devlet* adlı kitabın yazarı ve *Vatan Gazetesi* Muhabiri Kemal Göktaş hakkında yaptıkları dokuz suç duyurusundan, Kemal Göktaş'ın "gizli belge yayınladığı" iddiasını değerlendiren İstanbul Başsavcılığı, Kemal Göktaş'ın TCK'nin 336. maddesi uyarınca yargılanması için İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde dava açtı.

2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na Muhalefet

Mahkumiyetle Sonuçlanan Davalar

Ali Sesal

Mersin'de 19 Ocak 2008'de Hrant Dink'in ölüm yıldönümü dolayısıyla düzenlenen anma töreninde yapılan basın açıklamasını okuyan ÖDP'nin Merkez İlçesi eski Başkanı Ali Sesal'a "yasadışı yürüyüşe dönüşen toplantıya katılarak üzerine atılı suçu" işleyerek 2911 sayılı

Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet ettiği suçlamasıyla 2 Şubat 2009'da Mersin 6. Asliye Ceza Mahkemesi tarafından 15 ay hapis cezası verildi.

7 Kişi

Şanlıurfa'nın Viranşehir İlçesi'nde, 26 Ekim 2008'de DTP'nin düzenlediği yürüyüş nedeniyle haklarında dava açılan DTP üyesi 7 kişiye "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet ettikleri" iddiasıyla 13 Ekim 2009'da Viranşehir Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmada toplam 15 yıl 6 ay hapis cezası verildi.

Sabri Şahin

Abdullah Öcalan'ın doğum günü nedeniyle 4 Nisan 2009'da Şanlıurfa'nın Halfeti İlçesi'ne bağlı Amara (Ömerli) Köyü'ne düzenlenen yürüyüşte gözaltına alınan ve tutuklanan Sabri Şahin, "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet ettiği" ve "yasadışı örgüt üyesi olmamakla birlikte yasadışı örgüt adına eylem yaptığı" suçlamalarıyla Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılandığı davanın 3 Kasım 2009'da görülen duruşmasında 10 yıl 5 ay hapis cezasına çarptırıldı.

6 Kişi

Şanlıurfa'da 2008 yılında yapılan Newroz kutlamasının tertip komitesinde yer alan Halit Yılmaztekin, İmhan Sütçak, Mustafa Sevinçek, Sedat Gözkıran, Faruk Yaygın ve Reşit Yardımcı, kutlamada atılan sloganlar nedeniyle haklarında "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet ettikleri" iddiasıyla açılan davanın Şanlıurfa 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nde 3 Kasım 2009'da görülen karar duruşmasında 10'ar ay hapis cezasına çarptırıldı.

Adnan Etli

Şanlıurfa'nın Viranşehir İlçesi'nde 26 Mayıs 2009'da yapılan basın açıklamasına katıldığı gerekçesiyle hakkında dava açılan DTP Viranşehir İlçe Başkanı Adnan Etli, "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet ettiği" suçlamasıyla Viranşehir Asliye Ceza Mahkemesi tarafından 20 Kasım

2009'da görülen karar duruşmasında 2 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırıldı.

7 Kişi

Şanlıurfa'nın Viranşehir İlçesi'nde 2008 yılında yapılan bir protesto gösterine katıldıkları için haklarında dava açılan Adnan Etli, Halis Aktaş, Fatma Silgir, Ferzende Ata, Zelal Özkan, Salih Şeyhun ve Selahattin İzci, 26 Kasım 2009'da Viranşehir Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen karar duruşmasında "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet ettikleri" iddiasıyla toplam 17 yıl 6 ay hapis cezası çarptırıldılar.

15 Kişi

Şanlıurfa'nın Viranşehir İlçesi'nde kapatılan DTP üyesi 15 kişi hakkında 2008 yılının Kasım ayında düzenlenen protesto yürüyüşü nedeniyle "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet ettikleri" iddiasıyla açılan dava 23 Aralık 2009'da sonuçlandı. Viranşehir Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen karar duruşmasında altı kişi 2'şer yıl hapis cezasına çarptırıldı ve verilen hapis cezalarında indirimle gidilmedi. 1'er yıl 6'şar ay hapis cezasına çarptırılan dokuz kişinin cezası ise kamu kurumlarının da bir yıl temizlik yapma cezasına çevrildi.

Devam Eden Davalar

49 Kişi

2008 yılının Şubat ayında Malatya'da TSK'nin başlattığı sınır ötesi operasyonu protesto eden 49 kişi hakkında "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet ettikleri" gerekçesiyle dava açıldı. Davanın ilk duruşması Malatya 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nde 9 Ağustos 2009'da görüldü.

Ethem Açıkalin

İHD Adana Şubesi eski Sekreteri Ethem Açıkalin hakkında, 24 Nisan 2009'da Hakkâri'de dipçikle dövülen Seyfi Turan'ın (14) dövülmesini protesto etmek amacıyla 25 Nisan 2009'da yapılan gösteriyle "2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet ettiği" iddiasıyla dava açıldığı 4 Eylül 2009'da öğrenildi. Hakkında daha önce açılan 8 dava-

dan hala yargılanmaya devam eden Ethem Açıkalin'in yargılanmasına 2 Kasım 2009'da Adana 8. Asliye Ceza Mahkemesi'nde başlandı. Duruşma olayla ilgili tutanak tutan 4 polis memurunun dinlenmesine karar verilerek 5 Şubat 2010'a ertelendi.

16 Kişi

Adana'da 3 Haziran 2009'da HPG'nin ilan ettiği eylemsizlik kararına destek vermek amacıyla yapılan basın açıklamasına katılan DTP üyesi 16 kişi hakkında dava açıldı. Adana Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet ettikleri" iddiasıyla 16 kişi hakkında Adana 4. Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılan davanın ilk duruşması 2 Şubat 2010'da görüldü.

Seçim Kanunu

Mahkumiyetle Sonuçlanan Davalar

Ahmet Kınık

Vahap Sancı

22 Temmuz 2007'deki milletvekili seçimleri öncesinde Diyarbakır'ın Ergani İlçesi'nde Bin Umut Adayları'nın seçim çalışmaları sırasında Kürtçe şarkı çaldıkları gerekçesiyle DTP Ergani eski İlçe Başkanı Ahmet Kınık ve minibüs şoförü Vahap Sancı, Ergani Sulh Ceza Mahkemesi tarafından "Ahmet Kınık ve Vahap Sancı'nın Kürtçe şarkı çalarak Seçim Kanunu'na muhalefet ettikleri" gerekçesiyle 6'şar ay hapis, 450'şer TL de para cezasına çarptırıldığı 23 Şubat 2009'da öğrenildi.

İhsan Coşkun

22 Temmuz 2007 Milletvekili Genel Seçimleri öncesinde Erzurum'un Karayazı İlçesi'nde 16 Temmuz 2007'de düzenlenen mitingde Kürtçe konuşma yaptığı gerekçesiyle hitap ettiği gerekçesiyle hakkında 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun uyarınca dava açılan, DTP Yalova İl Başkanı İhsan Coşkun, 15 Haziran 2009'da Karayazı Sulh Ceza Mahkemesi tarafından 6 ay hapis cezasına çarptırıldı. Verilen hapis cezası daha sonra 16.000 TL para cezasına çevrildi.

Cemal Coşgun**Şeyhmuş Seyhan**

29 Mart 2009 Yerel Seçimleri öncesinde İzmir’de düzenlenen bir mitingde Kürtçe konuşan DTP Karabağlar Belediye Başkan adayı Cemal Coşgun ve Gaziemir Belediye Başkan adayı Şeyhmuş Seyhan, “298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun”un 151/2. maddesi uyarınca “propaganda yayınlarına ilişkin yasaklara muhalefet ettikleri” iddiasıyla 3 Kasım 2009’da İzmir 6. Sulh Ceza Mahkemesi tarafından 6’şar ay hapis cezasına çarptırıldı. Hapis cezaları daha sonra 3000’er TL para cezasına çevrildi.

Devam Eden Davalar**Bilge Contepe****Emin Çağan****Hasan Vural**

14 Mart 2009’da Muğla’nın Bodrum İlçesi’nin Turgutreis Beldesi’nde, DTP’nin seçim bürosuna molotofkokteyliyle düzenlenen saldırıyı protesto eden Yeşiller Partisi eş sözcüsü Bilge Contepe, DTP Bodrum İlçesi Başkanı Emin Çağan ve DTP Parti Meclisi üyesi Hasan Vural hakkında “seçim propagandasında Türkçe dışında bir dil kullandıkları” gerekçesiyle 3 Nisan 2009’da soruşturma açıldı.

Abdurrahman Saran

Emek Partisi’nin Aydın İl Başkanı Abdurrahman Saran hakkında, “Kontrgerilla dağıtılın” yazılı afiş asarak “Seçim Kanunu’na muhalefet ettiği” gerekçesiyle açılan davanın 26 Ekim 2009’da görülen duruşmasında Abdurrahman Saran savunmasını verdi. Aydın 1. Asliye Ceza Mahkemesi’nde görülen davanın bir sonraki duruşması 9 Aralık 2009’a ertelendi.

Siyasî Partiler Kanunu**Mahkumiyetle Sonuçlanan Davalar****Şah İsmail Özocak**

22 Temmuz 2007 seçimlerinde Manisa’nın Bin Umut Adayı Şah İsmail Özocak, “seçim kam-

panyası dâhilinde 15 Temmuz 2007’de yapılan mitingde Kürtçe konuştuğu” gerekçesiyle, SPK’nın 81. maddesi uyarınca, Manisa 2. Sulh Ceza Mahkemesi tarafından 6 ay hapis cezasına çarptırıldı. 3000 TL para cezasına çevrilen hapis cezasının Kürtçe bilmeyen Özocak’a 8 Ocak 2009’da tebliğ edildiği öğrenildi.

5 Kişi

2 Şubat 2008’de DTP’nin Şanlıurfa İl Örgütü’nün 2. Olağan Kongresi’nde Kürtçe konuşma için 5 kişi hakkında açılan dava 10 Nisan 2009’da sonuçlandı. Şanlıurfa 1. Asliye Ceza Mahkemesi Vahap Yayan, Reşit Yardımcı, Aynur Yayan, Siyan Aydın ve Zine Ötünç’a “Siyasî Partiler Kanunu’na muhalefet ettikleri” gerekçesiyle 5’er ay hapis cezası verdi.

6 Kişi

DTP Tunceli İl Başkanı Murat Polat ve il yöneticileri Ufuk Sünger, Zeki Yıldırım, Nurcan Kasun, Hüseyin Özdenk ve İbrahim Halil Ateş, 25 Nisan 2008’de 1 Mayıs mitingi için dağıttıkları el ilânında ve DTP Merkez İlçe binasına astıkları pankartta “Bijî Yek Gulan” ifadesini kullanarak 2820 sayılı SPY’nin 81/c maddesine muhalefet ettikleri gerekçesiyle Tunceli Asliye Ceza Mahkemesi tarafından 21 Ocak 2009’da görülen duruşmada 5 ay hapis cezasına çarptırıldı. Mahkeme, 5 aylık hapis cezası CMK’nın 231/5. maddesi gereğince 5 yıllık denetim serbestliğine çevirerek, sanıkların bu süre içerisinde hapis cezasını gerektirecek kasıtlı bir suçtan mahkûm olmaları halinde, söz konusu cezanın da uygulanacağına karar verdi.

Bahattin Çağattay

DTP Bitlis İl Başkan Yardımcısı Bahattin Çağattay, 25 Şubat 2008’de parti binası önünde sınır ötesi operasyonlara yönelik yaptığı açıklamada “Êdî bes e” dediği için, hakkında Bitlis Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından soruşturma açıldı. Açılan soruşturma kapsamında Çağattay hakkında, Bitlis Asliye Ceza Mahkemesi tarafından SPK’ya muhalefet ettiği gerekçesiyle açılan davanın, 5 Şubat 2009’da görülen duruşmasında Bahattin Çağattay 5 ay hapis cezasına mahkûm oldu.

Alaattin Ege

Ardahan'da 21 Mart 2008'de yapılan Newroz kutlamasında "Cejna Newrozê Pîroz be" dediği için yargılanan DTP Parti Meclisi eski Üyesi Alaattin Ege'ye "Türkçe'nin dışında başka bir dil kullandığı" gerekçesiyle SPK'nın 81/c maddesi uyarınca Ardahan Sulh Ceza Mahkemesi'nde 6 Şubat 2009'da görülen duruşmada 6 ay hapis cezası verildiği ve cezanın daha sonra 3600 TL para cezasına çevrildiği bildirildi.

Abdurrahman Taşçı**Selim Özalp**

DTP Parti Meclisi üyesi Selim Özalp ve DTP Siirt İl Başkanı Abdurrahman Taşçı hakkında 22 Temmuz 2007 Genel Seçimleri'nde yaptıkları Kürtçe ve Arapça konuşmalardan dolayı- Siirt Sulh Ceza Mahkemesi'nde SPK'ya muhalefet ettikleri gerekçesiyle açılan davanın sonuçlandırıldığı, 10 Nisan 2009'da öğrenildi. Sonuçlanan davada Selim Özalp Kürtçe, Abdurrahman Taşçı ise Arapça konuştuğu için 5 ay hapis cezasına çarptırıldı.

Şehmuz Seyhan

29 Mart 2009 Yerel Seçimleri'nde İzmir'in Gaziemir İlçesi'nin Belediye Başkanı adayı olan DTP üyesi Şehmuz Seyhan, seçim mitinginde yaptığı Kürtçe konuşma nedeniyle hakkında açılan davanın 30 Temmuz 2009'da İzmir 4. Sulh Ceza Mahkemesi'nde görülen karar duruşmasında SPK'ya muhalefet ettiği gerekçesiyle 8 ay hapis cezasına çarptırıldı. Şehmuz Seyhan'ın cezası daha sonra 5 yıl boyunca Kürtçe konuşmama cezasına çevrildi.

Zeki Karataş

Adana'da 20 Ağustos 2007'de yapılan DTP İl Kongresi'nde yaptığı Kürtçe konuşma nedeniyle hakkında Adana 13. Asliye Ceza Mahkemesi'nde dava açılan DTP Adana eski İl Başkanı ve DTP Parti Meclisi üyesi Mehmet Zeki Karataş'a "2820 sayılı SPK'ya muhalefet ettiği" iddiasıyla 11 Ağustos 2009'da 6 ay hapis cezası verildi. Mehmet Zeki Karataş'a verilen hapis cezası daha sonra 3600 TL para cezasına çevrildi.

Vakkas Dalkılıç

DTP Genel Merkez yöneticisi Vakkas Dalkılıç, 2 Şubat 2008'de Şanlıurfa İl Örgütü'nün olağanüstü kongresinde çalınan Kürtçe şarkıya divan başkanı olarak müdahale etmediği gerekçesiyle, SPK'nın 81/1-c maddesi uyarınca Şanlıurfa 2. Sulh Ceza Mahkemesi tarafından 20 Ağustos 2009'da 11 ay hapis cezasına çarptırıldı.

Beraatle Sonuçlanan Davalar**Mehmet Bayraktar****Mizgin Irgat**

26 Mayıs 2008'de gerçekleştirilen DTP İzmir İl Kongresi'nde Kürtçe konuştukları için haklarında SPK'nın 81. maddesine muhalefet ettikleri gerekçesiyle dava açılan DTP İzmir eski İl Başkanı Mehmet Bayraktar ve DTP Parti Meclisi üyesi Mizgin Irgat suç unsurlarının oluşmaması nedeniyle 10 Temmuz 2009'da İzmir 23. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmada beraat etti.

Terörle Mücadele Kanunu (TMK)**Mahkumiyetle Sonuçlanan Davalar****37 Kişi**

Siirt'te Abdullah Öcalan'a destek vermek amacıyla açlık grevi yaptıkları gerekçesiyle, 12'si DTP yöneticisi, 37 kişiden 36'sı, Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 31 Aralık 2008'de görülen karar duruşmasında "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" gerekçesiyle TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca 1 yıl 8'er ay hapis cezasına, DTP Siirt İl Başkanı Murat Avcı ise 3 yıl 4 ay hapis cezasına çarptırıldı.

6 Kişi

Diyarbakır'ın Silvan İlçesi'nde 15 Şubat 2005'de yapılan basın açıklamasında "yasadışı slogan attıkları" ve "yasadışı örgüt propagandası" yaptıkları gerekçesiyle, 6 kişi hakkında, Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılan dava sonuçlandı. Mahkeme heyeti 28 Ocak 2009'da, 6 kişiye "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla 10'ar ay hapis cezası verdi.

8 Kişi

28 Aralık 2005'te Aydın'da Abdullah Öcalan'a cezaevi koşullarını protesto etmek amacıyla kendini yakan Sabır Sertoğlu'nun cenazesine katılan Osman Samur, Muharrem Süren, Mehmet Karakuş, Ramazan İvdil, Kamuran Karaman, Süleyman Kızılay, Bayram Özen ve Cengiz İvdil adlı 8 kişi, "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla İzmir 8. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılandıkları davanın 8 Şubat 2009'daki duruşmasında TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca 10 ay hapis cezasına çarptırıldı.

8 Kişi

"Eğer 'Sayın Öcalan' demek suçsa ben de 'Sayın Abdullah Öcalan' diyerek aynı suçu işliyor ve kendimi ihbar ediyorum" yazılı dilekçelerini 17 Temmuz 2008'de Van Cumhuriyet Savcılığı'na gönderen 15.000 kişiden DTP Van İl Örgütü yöneticileri Elif Talay, Şerafettin Özalp, Ümit Keser, Mahmut Polat, Tutuklu ve Hükümlü Yakınları Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (TUYAD-DER) yöneticisi Züleyhan Endakçı, Göç Edenlerle Sosyal Yardımlaşma ve Kültür Derneği (Göç-Der) Van Şubesi Başkanı Gıyasettin Gültepe, Van Çevre Derneği Başkanı İbrahim Şahin ve Hacıbekir Mahallesi Özgür Yurttaş Derneği yöneticisi Saadettin Eksayar hakkında "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" suçlamasıyla dava açılmıştı. 11 Şubat 2009'da, Van 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanan 8 kişi hakkında TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca 2'şer yıl hapis cezası verildiği öğrenildi.

5 Kişi

Hatay'ın İskenderun İlçesi'nde 12 Şubat 2006'da Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getirilişinin yıldönümü nedeniyle yapılan basın açıklamasına katılan Türkan Ortaç, Dursun Sanlı, Mümin Yaman, Mehmet Nuri Özen ve Adile Ortaç (76) hakkında "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla açılan davanın, Adana 8. Ağır Ceza Mahkemesi'nde, 27 Şubat 2009'da görülen karar duruşmasında, 5 kişiye TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca birer yıl hapis cezası verildi.

19 Kişi

Abdullah Öcalan'a cezaevinde işkence ve kötü muamele yapıldığı iddialarını protesto etmek amacıyla 20 Ekim 2008'de Bingöl'de yapılan basın açıklamasında "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" gerekçesiyle 19 kişi hakkında Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılan davanın 3 Mart 2009'da devam eden duruşmasında 19 kişiye TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca 10'ar ay hapis cezası verdi.

Orhan Miroğlu ve**24 Kişi**

1 Nisan 2009'da, Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nin, Orhan Miroğlu'na, 25 Mart 2007'de, Ankara'daki Newroz kutlamasında yaptığı konuşmada, "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" suçlamasıyla TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca 2 yıl 1 ay hapis cezası verdiği duruşmada, sanık 24 kişiye de toplam 81 yıl 3 ay hapis cezası verildiği öğrenildi.

13 Kişi

1 Nisan 2009'da Adana 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanan TUHAY-DER Adana Şubesi'nin üyesi 13 kişiye, Abdullah Öcalan'ın sağlık koşullarına dikkat çekmek amacıyla, 2008 yılının Ocak ayında başlattıkları mektup kampanyası nedeniyle "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" suçlamasıyla TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca 2'şer yıl hapis cezası verildi.

8 Kişi

İzmir'de 2004 yılında yapılan 1 Mayıs kutlamalarında meydana gelen olaylara katıldıkları gerekçesiyle yargılanan, DİHA muhabiri Abdurrahman Gök'ün de aralarında bulunduğu 8 kişiye, 6 Mayıs 2009'da İzmir 8. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca 10'ar ay hapis cezası verildi.

8 Kişi

26 Mayıs 2008'de yapılan ev baskınlarında gözaltına alınarak tutuklanan Kafkas Üniversitesi Öğrenci Derneği (KAÜ-DER) Yöneticisi Selçuk Karadağ, Nurhan Karakoç, Sami Daştan, Cengiz Timur, Demet Öksüz, Davut Zeylanoğlu, İrfan Yıldız ve Erdal Doğan'a 2 Haziran 2009'da

Erzurum 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen karar duruşmasında, 2008 yılındaki Newroz kutlamasında "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" ve "görevli memura mukavemet ettikleri" suçlamasıyla 6'şar yıl 3'er ay hapis cezası verildi.

16 Kişi

21 Mart 2008'de, Bursa'nın Osmangazi İlçesi'ndeki Newroz kutlamasında söylenen Kürtçe şarkılar nedeniyle haklarında "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" suçlamasıyla TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nde dava açılan, etkinliklerin tertip komitesi üyeleri Feyat Taş, Sevda Getiren, İbrahim Bozkurt, İdris Yalçın, Erhan Toksun, Hakan Şakar, Sıdık Kılıç, Sedat Şakar, Mehmet Can Şahin, Beytullah Tekin, Şehmus Artun, Timur Gökalp, Haşim Oğlağa, Keremşah Sezey ve Mürüvvet Yıldırım adlı 15 kişiye ve şarkıcı Şahin Güneş'e 19 Haziran 2009'da birer yıl hapis cezası verildi.

13 Kişi

Siirt'in Kurtalan İlçesi'nde çeşitli tarihlerde yapılan basın açıklamalarına katıldıkları gerekçesiyle haklarında dava açılan DTP üyesi 13 kişiye "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" suçlamasıyla 25 Haziran 2009'da Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca 1'er yıl hapis cezası verildi.

6 Kişi

15 Şubat 2009'da Diyarbakır'da yapılan bir protesto gösterisinde attıkları sloganlar nedeniyle haklarında "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" suçlamasıyla TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca dava açılan 6 kişinin, karar duruşması 2 Temmuz 2009'da sonuçlandı. Baha Keşli, Ekrem Aslan, Hanifi Kağda, Mehmet Ali Gezer, Mustafa Kırtı ve Şahidin Gürgen'e Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından, sanıkların cep telefonu görüntüleri delil gösterilerek 10'ar ay hapis cezası verildi.

5 Kişi

29 Mart 2009 Yerel Seçimleri sonuçlarına ve Kürt Dil Bayramı'na ilişkin yaptıkları basın açıklaması nedeniyle haklarında TMK'nın 7/2.

maddesi uyarınca dava açılan 5 kişinin yargılanması, 3 Ağustos 2009'da sonuçlandı. Erzurum 2. Ağır Ceza Mahkemesi, 5 kişiden Abdullah Özden, Hakan Kovalar, Abdulkaki Yalçın'a "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" gerekçeyle 1'er yıl, Ali Çiftçi, Mehmet Çiftçi'ye de 1'er yıl 3'er ay hapis cezası verdi.

6 Kişi

Batman'da 1 Haziran 2008'de DTP Batman İl Örgütü tarafından yapılan basın açıklamasının ardından 520 kişinin imzaladığı ve Abdullah Öcalan'a "Sayın" ifadesinin kullanıldığı dilekçelerle ilgili olarak, dilekçeleri Batman Cumhuriyet Başsavcılığı'na teslim eden Veysi Gülseren, Hayrettin Çelik, Selahattin Getiren, Mustafa Tekik, Mehmet Candemir ve Mustafa Öztürk'e "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla, Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından, 26 Ağustos 2009'da TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca 10'ar ay ceza verildi.

4 Kişi

Muş'un Varto İlçesi'nde 2004 yılında düzenlenen bir imza kampanyasına, imza atarak katılarak "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" suçlamasıyla TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca, Mustafa Doğan, Ahmet Severge, Behçet Yılmaz ve Tarık Yıldız'a verilen 1 yıl hapis cezasının Yargıtay 9. Dairesi tarafından onandığı 14 Eylül 2009'da öğrenildi.

20 Kişi

21 Mart 2007'de Manisa'da düzenlenen Newroz kutlamasına katılarak "yasadışı slogan attıkları" iddiasıyla haklarında dava açılan 25 kişiden 20'sine 28 Eylül 2009'da İzmir 8. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmada "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" suçlamasıyla TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca 10'ar ay hapis cezası verildi.

33 Kişi

İnönü Üniversitesi öğrencilerinin, 2007 yılının Mayıs ayında, Malatya'nın Şahna Han Belgesi'nde düzenlediği "23. Geleneksel Bahar Pikniği"ne katılan 300 öğrenciden 41 kişi hakkında, "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları"

suçlamasıyla açılan dava 3 Ekim 2009'da sonuçlandı. Malatya 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davada 33 kişi TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca 10'ar ay hapis cezasına çarptırıldı.

9 Kişi

10 Aralık 2007'de Ankara'da evine düzenlenen baskında öldürülen Kevser Mızrak'ın öldürülmesini protesto etmek için 13 Aralık 2007'de Adana'da düzenlenen basın açıklamasına katıldığı gerekçesiyle hakkında dava açılan İHD Adana Şubesi Sekreteri Ethem Açıklalın ve 8 kişi, 7 Ekim 2009'da Adana 8. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmada "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" suçlamasıyla TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca 10'ar ay hapis cezasına çarptırıldı.

11 Kişi

HPG militanı 11 kişinin bir operasyonda yaşamını yitirmesine ilişkin Tunceli'de 11 Nisan 2008'de düzenlenen bir basın açıklamasına katılan 11 kişi hakkında, "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla TMK'nın 7/2. maddesinden açılan davanın sonuçlandığı, 10 Kasım 2009'da öğrenildi. Malatya 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen karar duruşmasında dokuz kişinin birer yıl, iki kişinin ise 10'ar ay hapis cezasına mahkûm olduğu Avukat Barış Yıldırım tarafından 24 Kasım 2009'da açıklandı.

4 Kişi

Bitlis'in Tatvan İlçesi'nde 29 Mart 2009 Yerel Seçimleri öncesinde 7 Mart 2009'da düzenlenen mitingde "yasadışı slogan attıkları" iddiasıyla haklarında dava açılan Özcan Yurtada, Hacer Kara, Daim Nuyan ve Ömer Arınç, 2 Aralık 2009'da Tatvan Sulh Ceza Mahkemesi'nde görülen karar duruşmasında "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" suçlamasıyla TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca 10'ar ay hapis cezasına çarptırıldı.

24 Kişi

Şanlıurfa'da 2006 yılının Mart ayında, Diyarbakır'da meydana gelen olayları protesto etmek amacıyla düzenlenen basın açıklamasına katıldıkları gerekçesiyle, haklarında "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla dava

açılan, kapatılan DTP'nin Viranşehir İlçe Başkanı Adnan Etlî'nin de aralarında bulunduğu 24 kişi, Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 14 Aralık 2009'da görülen karar duruşmasında TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca birer yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Abdullah Demirbaş

Diyarbakır'ın Sur İlçesi'nin Belediye Başkanı Abdullah Demirbaş hakkında, 7 Temmuz 2008'de Roj TV'de yaptığı bir konuşmayla "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca açılan dava, 5 Mayıs 2009'da sonuçlandı. Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davada Abdullah Demirbaş 2 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırıldı. Abdullah Demirbaş, ayrıca kamu haklarının kullanılmasından da men edildi.

Abdurrahman Bakır

2008 yılının Aralık ayında Diyarbakır'ın Ergani İlçesi'nde yaptığı bir konuşmada "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla haklarında dava açılan ve 2 Haziran 2009'da tutuklanan DTP Ergani İlçe Başkanı Abdurrahman Bakır, 19 Ağustos 2009'da Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca 3 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Abdurrahman Gök

Ziyamettin Akan

Cihan Abus

Tevfik Yılmaz

Siirt'te 23 Mart 2009'da yapılan Newroz kutlamasını takip ederken gözaltına alınan ve "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla tutuklanan DİHA muhabiri Abdurrahman Gök'ün yargılanmasına, 13 Ekim 2009'da devam edildi. Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmada, bilirkişi raporunda Abdurrahman Gök'ün slogan atmadığı tespit edilmesine rağmen, mahkeme heyeti Abdurrahman Gök'ün tutukluluk halinin devamına karar vererek, duruşmayı 24 Kasım 2009'a erteledi.

24 Kasım 2009'da Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmada savcının

Abdurrahman Gök'ün tutukluluk halinin devam etmesi talebine karşın, mahkeme heyeti Abdurrahman Gök'ün tahliye edilmesine karar vererek duruşmayı 19 Aralık 2009'a erteledi.

Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen karar duruşmasında duruşmada Abdurrahman Gök, Ziyametkin Akan ve Cihan Abus TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca 10'ar ay hapis cezasına çarptırılırken, sanıklardan Tevfik Yılmaz'ın beraat etmesine karar verildi.

Adil Kurt

Azadîya Welat Gazetesi Yazarı Adil Kurt, Roj TV'de yaptığı bir konuşmada "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılandığı davanın, 11 Mart 2009'da görülen duruşmasında TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca 1 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırıldı.

Adil Mutlu

Mehmet Şerif Özbek

1 Mayıs 2006'da işçi olarak çalıştıkları Irak'ın Duhok Kenti'nden Mardin'de yaşayan ailelerini ziyarete gelirken Habur Sınır Kapısı'nda yapılan aramada, bavullarından Kürdistan Özerk Bölgesi'nin bayrağının bulunduğu tişört ve rozet bulunan Adil Mutlu ve Mehmet Şerif Özbek tutuklanmış ve "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" suçlamasıyla 5'er ay hapis cezasına çarptırılmışlardı.

Yargıtay 8. Ceza Dairesi'nin mahkûmiyet kararını bozmasının ardından Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yeniden yapılan yargılamada iki işçiye, "yasadışı örgüt propagandasını yapmaya teşebbüs ettikleri" iddiasıyla verilen 5'er ay hapis cezasının 3000'er TL para cezasına çevrildiği 18 Eylül 2009'da öğrenildi.

Adnan Doruk

Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde çıkan çatışmada yaşamını yitiren HPG militanı Adnan Donuk'un Şanlıurfa'nın Suruç İlçesi'ndeki cenaze törenine katılarak alkış tuttuğu gerekçeyle, hakkında dava açılan Mehmet Çiçek (71), "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" suçlamasıyla 23 Ekim 2009'da Diyarbakır 6. Ağır

Ceza Mahkemesi tarafından bir yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Ahmet Kızılrnak

DTP'nin 2007 ve 2008 yıllarında çeşitli dönemlerde düzenlediği mitinglere katılarak "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" suçlamasıyla hakkında TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde dava açılan, Ege Üniversitesi öğrencisi Ahmet Kızılrnak, 30 Nisan 2009'da görülen duruşmada 6 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Aysel Tuğluk

16 Mayıs 2006'da Batman'da yaptığı bir konuşma nedeniyle hakkında "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" suçlamasıyla TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca dava açılan DTP Diyarbakır Milletvekili Aysel Tuğluk, Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam eden davanın 5 Şubat 2009'da görülen duruşmasında 1 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırıldı.

Mahkemenin daha önce Aysel Tuğluk'un milletvekili seçilmesi nedeniyle verdiği durdurma kararı, Yargıtay tarafından bozulunca yargılama yeniden başlamıştı.

Aysel Tuğluk mahkûm olmasına neden olan konuşmasında şunları söylemişti: "Sayın Başbakan diyor ki, PKK'yi terörist ilan edin, sizinle görüşelim. Biz PKK'yi terörist ilan etsek de bu sorun çözülmez. Sizin terörist olarak nitelendirdiğiniz insanlar kimine göre kahramanlardır. Bizim barış talebimize karşın sınıra askerler yığıldı. Abdullah Öcalan'a terörist dersek halkın karşısına çıkamayız. Kürt halkı tercihini demokratik mücadele ile ortaya koydu. Ama bir halka kendi dilini bile özgürce geliştirme hakkı tanımazsanız bu politikanız şiddete zemin sunar".

Aysel Tuğluk

DTP Diyarbakır Milletvekili Aysel Tuğluk hakkında, "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca davaya Yargıtay'ın Aysel Tuğluk'un yargılabileceği yönünde karar vermesinin ardından 13 Ekim 2009'da devam edildi. Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmada

tarafından bozulan davanın görülmesine devam edildi. 2007 yılında yapılan DTP Batman İl Kongresi'nde yaptığı konuşma nedeniyle yargılanan Aysel Tuğluk'un esas hakkındaki savunmasının hazırlaması için duruşma ertelendi.

Aysel Tuğluk, 2006 yılının Eylül ayında Diyarbakır'da düzenlenen bir mitingde yaptığı konuşmada "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla açılan davanın 27 Ekim 2009'da Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen karar duruşmasında TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca 1 yıl 6 ay hapis cezasına mahkûm oldu.

Ayşe Arapgirli

Tutuklu Aileleri Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (TAYAD) üyesi Ayşe Arapgirli'nin (53), 8 Nisan 2007'de Tunceli'nin kırsal kesiminde çıkan çatışmada yaşamını yitiren, DHKP/C militanı Ergani Arslan'ın Çorum'un Dodurga İlçesi'ne bağlı Obruk Köyü'ndeki cenaze töreninde yaptığı konuşmada, "suçu ve suçluyu övdüğü" iddiasıyla hakkında, TCK'nın 215. maddesi uyarınca Osmancık Sulh Ceza Mahkemesi'nde açılan davanın, mahkemenin "görevsizlik" kararı vermesinin ardından Ayşe Arapgirli'nin "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca, Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde sonuçlanan yargılamasında 10 ay hapis cezası aldığı 3 Kasım 2009'da öğrenildi.

Bedri Adanır

Haftalık yayınlanan *Ülkeye Bakış Gazetesi*'nin Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Bedri Adanır, 12-17 Ekim 2008 ve 18-24 Ekim 2008'de gazetede yayınlanan yazılardan nedeniyle hakkında TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" suçlamasıyla Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılan davanın 24 Mart 2009'da görülen duruşmasında 3 yıl hapis cezasına mahkûm oldu.

Bedri Adanır

Abdullah Öcalan'ın *Kültür Sanat Devrimi Üzerine* adlı kitabını basarak TMK'nın 6. maddesinde düzenlenen "basın yoluyla yasadışı örgüt propagandası yaptığı" suçlamasıyla yargılanan

Aram Yayınevi'nin sahibi Bedri Adanır'a 21 Nisan 2009'da Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 1 yıl 6 ay hapis cezası verildi.

B.İ.

30 Ocak 2009'da, Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 18 Ekim 2008'de bir gösteride slogan atan B.İ.'ye (16) 6 ay 20 gün hapis cezası verdiği öğrenildi. Mahkemenin 18 Ekim 2008'den beri tutuklu olan B.İ. için lehte hiçbir hükmü kullanmadığı ve TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" gerekçesiyle B.İ.'ye hapis cezası verdiği ifade edildi.

Erdoğan Bozan

9 Ocak 2009'da Hakkâri'de Erdoğan Bozan, DTP Hakkâri İl Örgütü tarafından 2003 yılında yapılan bir basın açıklamasına katılıp "slogan attığı" suçlamasıyla "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" gerekçesiyle TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca Hakkâri Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 1 yıl 8 ay hapis cezasına çarptırıldı.

Ersin Çelik

Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanan DİHA Adana muhabiri Ersin Çelik'e, 21 Haziran 2005'te izleyici olarak katıldığı bir basın açıklamasında "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" suçlamasıyla TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca 9 Mart 2009'da 10 ay hapis cezası verildi.

E.Ş.

A.U.G.

Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nin, 2008 yılının Ekim ayında Mardin'in Kızıltepe İlçesi'nde bir eyleme katıldıkları gerekçesiyle tutuklanan E.Ş. ve A.U.G. adlı iki çocuğa, 8 Ekim 2009'da "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" suçlamasıyla TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca 1'er yıl hapis cezası verdiği öğrenildi.

Eşref Mamedoğlu

Musa Alp

Diyarbakır'ın Silvan İlçesi'nde DTP'nin binalarına yapılan saldırıları protesto etmek için 5 Kasım 2007'de yapılan basın açıklamasına

katılan Eşref Mamedoğlu ile Musa Alp, “yasadışı örgüt propagandası yaptıkları” suçlamasıyla Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından TMK’nın 7/2. maddesi uyarınca birer yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Hatice Nilgün Güngör

Cihan Sedefoğlu

Ufuk Çizgisi Dergisi’nin 2 Şubat 2005 tarihli 7. sayısında yer alan bir haber nedeniyle, derginin sahibi Hatice Nilgün Güngör ve derginin yazı işleri müdürü Cihan Sedefoğlu hakkında TMK’nın 7/2. maddesi uyarınca İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi’nde açılan davanın 21 Nisan 2009’da görülen duruşmasında Hatice Nilgün Güngör ve Cihan Sedefoğlu 20.000’er TL para cezasına çarptırıldı.

Hatip Dicle

DEP eski milletvekili Hatip Dicle, “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” iddiasıyla Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi’nde yargılandığı davadan 18 Şubat 2009’da TMK’nın 7/2. maddesi uyarınca, 1 yıl 8 ay hapis cezasına çarptırıldı.

Hatip Dicle davaya konu olan 2007 yılının Ekim ayında bir haber ajansına verdiği röportajda, “ordu operasyonları durdurmadığı takdirde PKK de meşru müdafaa hakkını kullanır” demişti.

İrfan Karaca

Berçem Yayınları’ndan çıkan *Apê Musa’nın Küçük Generalleri* adlı kitabın yazarı İrfan Karaca hakkında açılan dava 17 Nisan 2009’da sonuçlandı. İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi “yasadışı örgüt propagandası” yaptığı iddiasıyla İrfan Karaca’ya TMK’nın 7/2. maddesi uyarınca 1 yıl 3 ay hapis cezası verdi.

Kerem Tosun

DTP Çorlu (Tekirdağ) İlçe Başkanı Kerem Tosun hakkında Roj TV’ye katılarak konuşma yapması nedeniyle TMK’nın 7/2. maddesi uyarınca açılan davanın 26 Haziran 2009’da Çorlu 1. Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülen karar duruşmasında Kerem Tosun’a 1 yıl 6 ay hapis cezası verildi.

K.D.

7 Şubat 2009’da Batman’da bir toplantıya katıldığı gerekçesiyle hakkında “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” suçlamasıyla TMK’nın 7/2. maddesi uyarınca dava açılan K.D. (20) atılan sloganlara zıplayarak eşlik ettiği gerekçesiyle 2 Haziran 2009’da Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi’nde 20 ay hapis cezasına çarptırıldı.

Kararı değerlendiren Diyarbakır Barosu Başkanı Mehmet Emin Aktar, “son dönemlerde mahkemeler ne yazık ki bu gibi davaları beraat yerine cezayla sona erdiriyor. Mahkemeler ıslık çalma, alkış tutma gibi nedenlerle ceza veriyor. Somut delil olmadan cezalar veriliyor” derken, K.D.’nin avukatı Süleyman Kaya ise, “polis ve bilirkişi görevlileri görüntüleri izleyerek müvekkilim hakkında suç duyurusunda bulundu. Böyle bir dava olamaz. Duruşma salonunda savunma yaparken gülmek için kendimi zor tutuyordum. Hukuksal hiçbir boyutu yok. ‘Zıpladığı için örgüt propagandası yaptı’ demek, dünyanın hiçbir yerinde rastlanamaz bir durumdur” dedi.

Leyla Güven

Seve Demir

Şanlıurfa’nın Viranşehir İlçesi’nin Belediye Başkanı Leyla Güven ve Kürt Dili ve Eğitimi Hareketi (TZP Kurdî) çalışanı Seve Demir hakkında, 25 Eylül 2008’de Diyarbakır’da düzenlenen bir eylemde yaptıkları konuşmalar nedeniyle açılan dava sonuçlandı. “Yasadışı örgüt propagandası yaptıkları” iddiasıyla haklarında TMK’nın 7/2. maddesi uyarınca, açılan davanın Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülen karar duruşmasında Leyla Güven ve Seve Demir’in birer yıl hapis cezasına çarptırıldığı ve kararın 3 Aralık 2009’da Leyla Güven ve Seve Demir’e bildirildiği 17 Aralık 2009’da öğrenildi.

Leyla Zana

28 Temmuz 2009’da Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi, Londra’da Suas Üniversitesi’nde yaptığı bir konuşma nedeniyle yargılanan DEP eski Milletvekili Leyla Zana’ya, TMK’nın 7/2. maddesi uyarınca “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” suçlamasıyla 1 yıl 6 ay hapis cezası verdi.

Mehmet Ay

Siirt'te 2008 yılının Şubat ayında düzenlenen protesto gösterileri yönlendirdiği gerekçesiyle hakkında dava açılan DTP yöneticisi Mehmet Ay, 19 Kasım 2009'da Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen karar duruşmasında, "yasadışı örgüt üyesi olmamakla birlikte yasadışı örgüt adına eylem yaptığı" suçlamasıyla TCK'nin 314/2. maddesi uyarınca 7 yıl 6 ay, "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" suçlamasıyla TMK'nin 7/2. maddesi uyarınca 1 yıl, "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet ettiği" suçlamasıyla 5 yıl hapis cezası olmak üzere toplam 13 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırıldı.

Mehmet Altay**Fehime Demir**

Siirt'te 29 Mart Yerel Seçimleri öncesinde DTP'nin seçim bürosunun açılışında Abdullah Öcalan'ın fotoğrafının bulunduğu *Azadiya Welat Gazetesi*'ni havaya kaldırdıkları gerekçesiyle, haklarında dava açılan Mehmet Altay ve Fehime Demir'in duruşması, 22 Ekim 2009'da Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü. "Yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" suçlamasıyla yargılanan Mehmet Altay ve Fehime Demir TMK'nin 7/2. maddesi uyarınca 10 ay hapis cezası aldı.

Mehmet Eroğlu**Muhittin Sürmeli**

1 Mayıs 2005'te Şanlıurfa'da düzenlenen İşçi Bayramı Kutlamasında "yasadışı slogan attıkları" iddiasıyla yargılanan Mehmet Eroğlu ve Muhittin Sürmeli'nin davası sonuçlandı. 23 Eylül 2009'da, Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen karar duruşmasında Mehmet Eroğlu ve Muhittin Sürmeli, "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla TMK'nin 7/2. maddesi uyarınca 1'er yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Mehmet Ali Karagüzel

Muş kırsalında kimyasal silah kullanılarak öldürüldüğü ileri sürülen 14 HPG gerillasıyla ilgili yaptığı basın açıklamasından dolayı yargılanan Tutuklu ve Hükümlü Aileleriyle

Dayanışma Derneği (TUHAD-DER) Muş Şubesi Başkanı Mehmet Ali Karagüzel'e, 13 Mart 2009'daki karar duruşmasında, Van 4. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından Mehmet Ali Karagüzel'in "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" suçlamasıyla TMK'nin 7/2. maddesi uyarınca 10 ay hapis cezasına verildi.

Mehmet Salih Koca

Hatay'ın İskenderun İlçesi'nde 21 Mart 2007'de yapılan Newroz kutlamasında yaptığı Kürtçe konuşma nedeniyle yargılanan DTP İlçe Başkanı Mehmet Salih Koca'ya, İskenderun Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 1800 TL para cezası verildiği, 8 Eylül 2009'da öğrenildi. "Yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla TMK'nin 7/2. maddesi uyarınca aldığı 10 aylık hapis cezasının para cezasına çevrildiğini belirten Mehmet Salih Koca, 1800 TL'yi 8 Eylül 2009'da ödememesi durumunda 3 ay hapis yatacağını ifade etti.

Mehmet Keyik

Mardin'in Nusaybin İlçesi'nde TRT 6'nın açılışını protesto etmek amacıyla 11 Ocak 2009'da yapılan basın açıklamasını Kürtçe okuyan Mehmet Keyik, "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" suçlamasıyla 11 Ağustos 2009'da Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından TMK'nin 7/2. maddesi uyarınca 1 yıl 10 ay hapis cezasına çarptırıldı.

Murat Yikit

Iğdır'da 18 Mart 2008'de polis ekiplerinin DTP il binasında yaptığı aramada ele geçirilen malzemelerle "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" suçlamasıyla yargılanan DTP İl Başkanı Murat Yikit, Erzurum 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 23 Ocak 2009'da, TMK'nin 7/2. maddesi uyarınca 10 ay hapis cezasına çarptırıldı.

Mustafa Avcı**Ali Karuç**

Adana'da 23 Mart 2008'de düzenlenen Newroz kutlamasında söyledikleri sözlerle "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla haklarında Adana 7. Ağır Ceza Mahkemesi'nde dava açılan, DTP'nin Merkez Karar Yürütme Kurulu (MKYK) üyesi Mustafa Avcı ile Ali

Karuç, 25 Şubat 2009'da görülen karar duruşmasında TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca 10'ar ay hapis cezasına çarptırıldı.

M.K.

S.Ş.

Siirt'te 2007 yılında düzenlenen bir gösteriye katıldıkları gerekçesiyle yargılanan M.K. (15) ve S.Ş. (15) adlı 2 çocuğa, 12 Şubat 2009'da Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen karar duruşmasında, TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca 2 çocuğun "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" gerekçesiyle birer yıl hapis cezası verildi. Çocukların "suçun işlendiği" tarihte 18 yaşından küçük olmaları nedeniyle ceza önce 8 aya, yargılama sürecinde çocukların davranışları nedeniyle sonra da 6 ay 20 güne indirildi.

M.K.

22 Mart 2008'de Van'daki Newroz kutlamasında kalabalık bir polis ekibinin coplu saldırısına maruz kalan ve uzun süre tedavi gören M.K.'nin (16) 30 Mart 2009'da katıldığı seçim kutlaması nedeniyle M.K. hakkında açılan dava sonuçlandı. "Yasadışı örgüt propagandası" yaptığı iddiasıyla TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca yargılanan M.K.'ye, 15 Eylül 2009'da Van 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmada 6 ay 20 gün hapis cezası verildi.

Nayıf Aslan

Şanlıurfa'nın Viranşehir İlçesi'nin DTP'li Belediye Başkan Yardımcısı Nayıf Aslan, 16 Eylül 2008'de katıldığı bir cenaze töreninde "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla hakkında TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca açılan davanın 23 Ekim 2009'da Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen karar duruşmasında bir yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Nil Demirkazık

Çeşitli dönemlerde yaptığı konuşmalar nedeniyle Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanan Nil Demirkazık, 2 Haziran 2009'da görülen karar duruşmasında "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" gerekçesiyle TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca 1 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırıldı.

Osman Baydemir

Nejdet Atalay

21 Nisan 2009'da Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir ile Batman Belediye Başkanı Nejdet Atalay'ı, "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" gerekçesiyle TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca 10'ar ay hapis cezasına çarptırıldı. Osman Baydemir ve Nejdet Atalay 25 Şubat 2008'de düzenledikleri bir basın toplantısında TSK'nin düzenlediği sınır ötesi harekâtı eleştirmişlerdi.

Sahip Tatar

Mahir Çayan'ın Toplu Yazıları adlı kitabı yayınladığı gerekçesiyle hakkında "suçu ve suçluyu övdüğü" iddiasıyla TCK'nin 215. maddesi uyarınca dava açılan Su Yayınevi'nin sahibi Sahip Tatar'ın davası 30 Haziran 2009'da sonuçlandı. İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmada 1 yıl hapis cezasına çarptırılan Sahip Tatar'ın cezası "basın yoluyla suçu ve suçluyu övdüğü" iddiasıyla 1/2 oranında arttırılarak 1 yıl 6 aya çıkarıldı.

Selim Sadak

Siirt Belediye Başkanı Selim Sadak, Van'ın Erciş İlçesi'nde 5 Mart 2008'de Mehmet Deniz'in öldürülmesine ilişkin olarak yaptığı konuşmada "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" gerekçesiyle Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca 26 Şubat 2009'da 10 ay hapis cezasına çarptırıldı.

Selim Sadak

Siirt Belediye Başkanı Selim Sadak, 2009 yılının Temmuz ayında yaptığı bir taziye konuşması nedeniyle hakkında "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" suçlamasıyla TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca açılan davanın 4 Aralık 2009'da Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen karar duruşmasında 2 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Selim Sadak

Abdullah Akengin

Nurettin Demirtaş

Siirt Belediye Başkanı Selim Sadak, Dicle eski Belediye Başkanı Abdullah Akengin ve DTP

eski Eşbaşkanı Nurettin Demirtaş, 30 Ekim 2007’de yapılan Demokratik Toplum Kongresi’nin sonuç bildirgesinde yer alan ifadeler nedeniyle Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi’nde yargılandıkları davanın 4 Haziran 2009’da görülen karar duruşmasında “yasadışı örgüt propagandası yaptıkları” suçlamasıyla TMK’nın 7/2. maddesi uyarınca 1’er yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Seyfettin Kurt

Sümeyye Gök

Bülent Kurt

19 Temmuz 2008’de Batman’da Kürtçe bir şarkı eşliğinde halay çektikleri gerekçesiyle Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi’nde yargılanan Seyfettin Kurt, Sümeyye Gök ve Bülent Kurt adlı 3 kişi, 6 Mayıs 2009’da TMK’nın 7/2. maddesi uyarınca “yasadışı örgüt propagandası yaptıkları” suçlamasıyla 10’ar ay hapis cezasına çarptırıldı.

Seyithan Akyüz

Azadiya Welat Gazetesi’nin Adana Temsilcisi Seyithan Akyüz, toplatma kararı bulunan Azadiya Welat Gazetesi’ni dağıttığı gerekçesiyle hakkında “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” iddiasıyla açılan davanın Adana 6. Ağır Ceza Mahkemesi’nde 22 Ekim 2009’da görülen karar duruşmasında TMK’nın 7/2. maddesi uyarınca 2 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

S.D.

6 Kasım 2008’de Şanlıurfa’nın Ayran Belde- si’nde DTP’nin belde bürosunun açılış sırasında zafer işareti yaptığı için S.D. (17) hakkında Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi’nde “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” suçlamasıyla açılan davanın 27 Şubat 2009’da görülen duruşmasında S.D. (17), TMK’nın 7/2. maddesi uyarınca 1 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Ceza daha sonra 6 ay 20 güne indirildi.

Şahin Güneş

14 Ağustos 2008’de Diyarbakır’da düzenlenen bir etkinlikte Kürtçe şarkı söylediği için hakkında “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” suçlamasıyla TMK’nın 7/2. maddesi uyarınca dava açılan şarkıcı Şahin Güneş’e 19 Haziran

2009’da Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülen karar duruşmasında 2 yıl 1 ay hapis cezası verildi.

Şükrü Binici

Tunceli’nin kırsal kesiminde 2007 yılının Nisan ayında çıkan çatışmada yaşamını yitiren HPG militanı Cihat Binici’nin mezar taşına yazdığı sözler nedeniyle hakkında dava açılan Cihat Binici’nin babası Şükrü Binici, Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülen karar duruşmasında “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” iddiasıyla TMK’nın 7/2. maddesi uyarınca 10 ay hapis cezasına çarptırıldığı 29 Aralık 2009’da öğrenildi.

Turgut Taşkiran

15 Şubat 2009, 24 Mart 2009, 8 Nisan 2009 ve 16 Nisan 2009’da Kars’ta yaptığı basın açıklamaları nedeniyle hakkında dava açılan ve 22 Nisan 2009’da tutuklanan DTP Kars İl Başkan Yardımcısı Turgut Taşkiran’a, 18 Ağustos 2009’da Erzurum 2. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından Turgut Taşkiran’ın “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” suçlamasıyla 3 yıl 4 ay hapis cezası verildi.

Vedat Kurşun

Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi’nde “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” iddiasıyla tutuklu olarak yargılanan Azadiya Welat Gazetesi’nin eski Yazı İşleri Müdürü Vedat Kurşun’un yargılanmasına 10 Eylül 2009’da devam edildi. Diyarbakır D Tipi Cezaevi’nde tutuklu bulunan Vedat Kurşun’un tahliye talebi kabul edilmezken mahkeme heyeti bir sonraki duruşmanın 2 Aralık 2009’da görülmesine karar verdi.

2 Aralık 2009’da Vedat Kurşun’un tahliye talebi kabul edilmezken mahkeme heyeti, savcının esas hakkındaki mütalaasını hazırlamasına karar vererek bir sonraki duruşmanın 18 Şubat 2010’da görülmesine karar verdi.

Beraatle Sonuçlanan Davalar

10 Kişi

Ağrı’da, 29 Mart 2009 Yerel Seçimleri’nin sonuçlarına yapılan itiraz sonucunu öğrenmek

için toplanan gruba, polis ekiplerinin müdahale etmesi sonucu çıkan olaylarda haklarında “yasadışı örgüt propagandası yaptıkları” ve “devlet malına zarar verdikleri” iddiasıyla dava açılan 66 kişinin karar duruşması 2 Ekim 2009’da görüldü. Ağrı Asliye Hukuk Mahkemesi’nde görülen duruşmada 10 kişiye TMK’nın 7/2. maddesi uyarınca 15’er ay hapis cezası, 55 kişiye TCK’nın 152. maddesi uyarınca 3 ay kitap okuma cezası verildi. Sanık Mirza Şen ise beraat etti.

Abdullah Demirbaş

2 Şubat 2009’da Diyarbakır’da düzenlenen bir taziye töreninde yaptığı konuşmada “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” iddiasıyla hakkında TMK’nın 7/2. maddesi uyarınca, hakkında dava açılan Diyarbakır’ın Sur İlçesi’nin Belediye Başkanı Abdullah Demirbaş’ın yargılanmasına devam edildi. 15 Eylül 2009’da Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülen duruşmada, mahkemeye esas hakkındaki mütalaasını sunan savcı, Abdullah Demirbaş’ın konuşmasındaki “özgürlük mücadelesinde yaşamını yitirenlere minnet duyuyorum. Herkesin gözü rengi ayrı olabilir, gerilla annesinin ve asker annelerinin gözyaşları aynıdır” şeklindeki ifadesi nedeniyle cezalandırmasını talep etti. Mahkeme heyeti Abdullah Demirbaş’ın avukatı Sertaç Eke’nin esas hakkındaki savunmayı hazırlamak için istediği süre talebini yerinde bularak duruşmayı erteledi.

Davanın 27 Ekim 2009’da Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülen karar duruşmasında Abdullah Demirbaş beraat etti.

Ali Şimşek

Nesip Gültekin

Türki Gültekin

Tunceli’de 31 Temmuz 2008’de çıkan bir çatışmada ölen HPG militanlarından Kader Çiftçi’nin cenaze töreninde yaptığı bir konuşma nedeniyle hakkında “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” suçlamasıyla dava açılan, DTP Diyarbakır İl Başkanı Ali Şimşek, 21 Nisan 2009’da Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülen karar duruşmasında, TMK’nın 7/2. maddesi uyarınca 1 yıl hapis cezasına

çarptırıldı. Diğer sanıklar DTP Kayapınar İlçe Başkanı Nesip Gültekin ile DTP üyesi Türki Gültekin ise delil yetersizliğinden beraat etti.

Aysel Aydoğan

DTP Parti Meclisi Üyesi Aysel Aydoğan hakkında Abdullah Öcalan için “sayın” ifadesini kullanması nedeniyle Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi’nde açılan dava, beraat kararıyla sonuçlandı. “Yasadışı örgüt propagandası yaptığı” gerekçesiyle Terörle Mücadele Yasası’nın 7/2. maddesi uyarınca yargılanan Aysel Aydoğan hakkında 27 Ocak 2009’da görülen duruşmada mahkeme heyeti, Aysel Aydoğan’ın kullandığı “sayın” sözcüğünün propaganda içermediğini ifade ederek beraat kararı verdi.

Aysel Tuğluk

DTP Diyarbakır Milletvekili Aysel Tuğluk hakkında, “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” suçlamasıyla TMK’nın 7/2. maddesinden açılan iki dava, 19 Mart 2009’da İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından “dosyaların zamanaşımına uğraması” nedeniyle düşürüldü.

Erkan Çapraz

Van 4. Ağır Ceza Mahkemesi, 9 Mayıs 2008’de HPG tarafından Hakkâri’deki Aktütün Jandarma Karakolu’na düzenlenen saldırının görüntülerini 15 Mayıs 2008’de yayınladığı gerekçesiyle TMK’nın 7/2. maddesi uyarınca “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” suçlamasıyla yargılanan, yuksekovahaber.com adlı internet sitesinin Genel Yayın Yönetmeni Erkan Çapraz hakkında 31 Ekim 2008’de verdiği beraat kararını 2 Şubat 2009’da Çapraz’a tebliğ etti.

H.A.

Ağrı’nın Doğubayazıt İlçesi’nde, 29 Mart 2009 Yerel Seçimleri öncesinde, 19 Şubat 2009’da düzenlenen seçim mitinginde sahneden çalan bir şarkıya eşlik ederken görüntülenen H.A. hakkında “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” suçlamasıyla TMK’nın 7/2. maddesi uyarınca açılan davanın, Erzurum 2. Ağır Ceza Mahkemesi’nde 4 Kasım 2009’da görülen karar duruşmasında H.A.’nın şarkının tamamını

bilmediğine kanaat getiren mahkeme heyeti H.A.'nın beraatına karar verdi.

Kemal Göktaş

Gökçer Tahincioğlu

Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nin Millî İstihbarat Teşkilatı, Jandarma Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü'ne herkesi izleme yetkisi vermesini haberleştirdikleri için yargılanan *Vatan Gazetesi* muhabiri Kemal Göktaş ile *Milliyet Gazetesi* muhabiri Gökçer Tahincioğlu'nun yargılanmasına İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 5 Şubat 2009'da devam edildi. "Yasaklanan bilgileri temin ettikleri" gerekçesiyle, TCK'nin 334. maddesinden ve "terörle mücadelede görev yapan kamu görevlilerini hedef gösterdikleri" suçlamasıyla, TMK'nın 6. maddesinden haklarında üç yıla kadar hapis cezası istenen gazetecilerden Gökçer Tahincioğlu 5 Şubat 2009'daki duruşmada ifade verdi.

Mahkeme heyeti, savcının esas hakkında mütalaasını sunması için duruşmayı 31 Mart 2009'a erteledi. Karar duruşmasında mahkeme heyeti, Kemal Göktaş'ın ve Gökçer Tahincioğlu'nun beraat etmesine karar verdi.

Gazetecilerin yargılanmasına neden olan haber *Vatan Gazetesi*'nde 1 Haziran 2008'de "Türkiye'yi Sarsacak Belge" başlığıyla *Milliyet Gazetesi*'nde de 2 Haziran 2008'de "İzleme İtirazı" başlığıyla yer almıştı.

Leyla Zana

6 Haziran 2008'de İngiltere Parlamentosu'nda yaptığı bir konuşmayla "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" gerekçesiyle TMK'nın 7/2. maddesinden yargılanan Demokrasi Partisi (DEP) eski milletvekili Leyla Zana, Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 17 Şubat 2009'da görülen duruşmada "davaya konu olan konuşma metninin temin edilemediği için suçun sabit olmadığı" gerekçesiyle beraat etti.

Necat Yılmaz

29 Mart 2009 Yerel Seçimleri öncesinde düzenlenen seçim mitinginde yaptığı konuşmada "Kürdistan" ifadesini kullanan DTP'nin Kurtalan (Siirt) Belediye Başkanı Necat Yılmaz,

"yasadışı örgüt propagandası yaptığı" suçlamasıyla TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca yargılandığı davanın Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 20 Ekim 2009'da görülen ilk duruşmasında beraat etti.

Osman Baydemir

Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir hakkında, 8 Temmuz 2007'de Roj TV'de katıldığı bir programda söylediği sözler nedeniyle "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" suçlamasıyla TMK'nın 7/2. maddesi Diyarbakır 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılan davaya mahkemenin görevsizlik kararı vermesinin ardından Osman Baydemir'in yargılanmasına 11 Haziran 2009'da Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başladı.

Osman Baydemir yaptığı savunmada, televizyon programında açıklamış olduğu görüşlerinin düşünce özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini, konuşmasındaki "silahlı Kürt muhalefeti" cümlesinin herhangi bir övgü veya yergiyi içermediğini söyledi. Mahkeme heyeti, mütalaa ve savunmaların hazırlanması için duruşmayı 17 Eylül 2009'a erteledi. Osman Baydemir, 17 Eylül 2009'da beraat etti.

Şiar Rışvanoğlu

29 Mart 2009 Yerel Seçimleri'nde DTP'nin Adana Büyükşehir Belediye Başkan adayı olan Şiar Rışvanoğlu, *İşçi Mücadelesi Dergisi*'ne yazdığı yazı nedeniyle "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla hakkında açılan davadan 26 Mayıs 2009'da Adana 6. Ağır Ceza Mahkemesi'ne görülen duruşmada beraat etti.

Devam Eden Davalar

40 Kişi

2008 yılının Mayıs ayında Gaziantep'te "Eğer 'Sayın Öcalan' demek suçsa ben de 'Sayın Abdullah Öcalan' diyerek aynı suçu işliyorum" ifadesinin yer aldığı dilekçeleri savcılığa veren 77 kişiden 40'ı hakkında "suç ve suçluyu övdükleri" iddiasıyla TCK'nin 215. ve "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca Adana 7. Ağır Ceza Mahkemesi'nde dava açıldı.

54 Belediye Başkanı

9 Haziran 2009'da Diyarbakır 2. Asliye Ceza Mahkemesi, Güneydoğu Gazeteciler Cemiyeti'nde 4 Mart 2007'de yaptıkları ortak basın açıklamasında "suçu ve suçluyu övdükleri" gerekçesiyle haklarında dava açılan dönemin DTP'li 54 belediye başkanı hakkında "görevsizlik kararı" vererek 54 kişinin "yasadışı örgüt faaliyetleri çerçevesinde suç ve suçluyu övdüğü" suçlamasıyla TMK'nın 6. maddesi ve TCK'nin 314/3. maddesi uyarınca yargılanması için dosyayı Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderdi.

DTP'li 54 belediye başkanının duruşması belediye başkanlarının savunmalarını hazırlaması için 22 Aralık 2009'a ertelendi.

Davanın bir sonraki duruşması savunmalarının alınması için eski Hakkâri Belediye Başkanı Metin Tekçe ile Mardin'in Derik İlçesi'nin eski Belediye Başkanı Ramazan Kapor hakkında yakalama emri çıkarılmasına karar verilerek 2010 yılına ertelendi.

46 Kişi

Bursa'da Terörle Mücadele Şubesi'ne bağlı polis ekiplerinin düzenlediği operasyon sonucu, 26 Aralık 2008'de tutuklanan ESP Bursa Temsilcisi Serpil Arslan'ın tutuklanmasını protesto ettikleri için haklarında dava açılan, 46 kişinin yargılanmasına 30 Ekim 2009'da başlandı. İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başlayacak yargılamada 46 kişinin "yasadışı örgüt propagandası yapmak", "suçu ve suçluyu övmek" ve "yasadışı örgüt üyesi olmakla" suçlandıkları öğrenildi.

Ahmet Türk**Emine Ayna****Selahattin Demirtaş**

Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılan DTP'nin milletvekilliği düşürülen eski Genel Başkanı Ahmet Türk ile BDP Mardin Milletvekili Emine Ayna ve Diyarbakır Milletvekili Selahattin Demirtaş'ın, haklarında devam eden davalar kapsamında ifadelerinin alınması için Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmaya 29 Aralık 2009'da devam edildi.

Mahkeme heyeti, Ahmet Türk'ün, Emine Ayna'nın ve Selahattin Demirtaş'ın duruşmaya gelmemesi üzerine sanık üç kişinin duruşma tarihinden önce, zorla ifade vermeye getirilmelerine karar verdi. Davanın bir sonraki duruşması ise 13 Nisan 2010'a ertelendi.

Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nin ifadelerini almaya çalıştığı milletvekillerinden Ahmet Türk "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi'nde, Emine Ayna aynı gerekçeyle Adana 8. Ağır Ceza Mahkemesi'nde, Selahattin Demirtaş ise yine aynı gerekçeyle Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanıyor.

Aysel Tuğluk

DTP Diyarbakır Milletvekili Aysel Tuğluk'un, 28 Şubat 2007'de DTP'nin 1. Olağanüstü Büyük Kongresi'nde, 2008 yılında Van'daki Newroz kutlamasında yaptığı konuşmayla 2 Mart 2007'de DTP Genel Merkezi'nde yaptığı basın açıklamasında "yasadışı örgüt faaliyetleri çerçevesinde suç ve suçluyu övdüğü" suçlamasıyla TMK'nın 6. maddesi uyarınca yargılanmasına, 9 Haziran 2009'da Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşmaya Aysel Tuğluk'un katılmaması nedeniyle bir sonraki duruşma Aysel Tuğluk'un katılması yönünde Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne gönderilen yazının yanıtının beklenmesine karar verilerek 29 Eylül 2009'a ertelendi.

Mahkeme heyeti, 29 Eylül 2009'daki duruşmada Aysel Tuğluk'un milletvekili olması nedeniyle yargılamanın durması hakkında Van 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nin aldığı kararla ilgili dava dosyasının incelenmek üzere istenilmesine karar vererek bir sonraki duruşmayı 29 Aralık 2009'a ertelendi.

Aysel Tuğluk

Anayasa Mahkemesi'nin 11 Aralık 2009'da DTP'yi kapatmasının ardından milletvekilliği düşürülen Aysel Tuğluk hakkında "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi'nde ve 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılan davaların 15 Aralık 2009'da görülen duruşmalarına Aysel Tuğluk'un katılmaması üzerine, İstanbul 13. Ağır

Ceza Mahkemesi Aysel Tuğluk'un 30 Mart 2010'daki duruşmaya zorla getirilmesine karar verdi.

İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi'yse 16 kişiyle beraber yargılanan Aysel Tuğluk'un talimatla ifadesinin alınmadığını tutanağa geçirerek bir sonraki duruşmayı 22 Nisan 2010'a erteledi.

Davut Birer

Mikail Şeker

Davut Birer'in Mikail Şeker'e cep telefonundan gönderdiği mesaj nedeniyle, iki kişi hakkında "yasadışı örgüt üyesi oldukları" ve "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" suçlamasıyla açılan davaya, 9 Ekim 2009'da Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Savcının sanıklar hakkında yeterli delil olmaması nedeniyle beraat kararı istemesi üzerine, mahkeme heyeti dosyanın yeniden incelenmesine karar vererek karar duruşmasını 15 Aralık 2009'a erteledi.

Filiz Koçali

Ramazan Pekgöz

Günlük Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Filiz Koçali ile Haber Müdürü Ramazan Pekgöz'ün KCK Yürütme Konseyi Başkanı Murat Karayılan'la yaptıkları röportajın 7-8-9 Ağustos 2009'da *Günlük Gazetesi*'nde yayımlanması üzerine Filiz Koçali ve Ramazan Pekgöz hakkında "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" ve "yasadışı örgütün bildiri ve açıklamalarına yer verdikleri" iddiasıyla İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi'nde dava açıldı.

Hakan Tahmaz

Bülent Yılmaz

İbrahim Çeşmecioğlu

9 Ağustos 2008'de KCK Yürütme Konseyi Başkanı Murat Karayılan'la Kandil Dağı'nda yaptıkları röportajı "Tek Taraflı Ateşkes Sorunu Büyütüyor" başlığıyla *Birgün Gazetesi*'nde yayımlayan Hakan Tahmaz, Bülent Yılmaz ve İbrahim Çeşmecioğlu hakkında dava açıldı.

Hakan Tahmaz, Bülent Yılmaz ve İbrahim Çeşmecioğlu, 30 Mart 2009'da Terörle Mücadele

Yasası'nın 4. ve 6/2. maddesi uyarınca "basın yoluyla yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" suçlamasıyla İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanmaya başlandı.

11 Haziran 2009'daki duruşmada mahkeme heyeti dosyanın, esas hakkındaki mütalaasını sunması için savcıya teslim edilmesine karar vererek duruşmayı 15 Eylül 2009'a erteledi.

15 Eylül 2009'daki duruşmada mahkeme heyeti avukat Cemal Polat'ın esas hakkındaki savunmayı hazırlamak için talep ettiği ek süreyi kabul ederek bir sonraki duruşmayı 17 Aralık 2009'a erteledi.

Hatip Dicle

Yargılananlar Yargılanıyor adlı kitabında "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla hakkında TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca dava açılan DEP eski milletvekili Hatip Dicle'nin yargılanmasına Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 14 Nisan 2009'da başlandı. Mahkeme heyeti, Cumhuriyet Savcısı'nın mütalaasını hazırlamasına karar vererek duruşmayı erteledi.

Hatip Dicle hakkında verilecek hüküm, bilirkişi raporuna savcının savunma hazırlamasının uzaması nedeniyle 2010 yılına ertelendi.

Leyla Zana

DEP eski Milletvekili Leyla Zana'nın, 3 Aralık 2007'de AB Parlamentosu'nda yaptığı konuşma nedeniyle hakkında TMK'nın 7/2. maddesinden açılan davanın duruşması, 19 Mart 2009'da, Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü. Duruşma, aynı nedenle Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde de açılan davanın dosyasını incelemek üzere 11 Haziran 2009'a ertelendi.

L.K.

Ablası H.K.'nin hediye ettiği babasının fotoğrafını Ankara'daki bürosuna asan Avukat L.K., hakkında fotoğraftaki kişinin Abdullah Öcalan'a benzediği iddiasıyla başlatılan soruşturmanın tamamlandığı 15 Temmuz 2009'da öğrenildi. Fotoğrafın L.K.'nin babası H.K.'ye ait olduğunun tespit edilmesinin ardından savcılık, L.K.'nin bürosundaki bilgisayarlarda bulunan eylem fotoğrafları nedeniyle L.K. ve H.K. hakkında "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddia-

sayla TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde dava açtı.

Murat Ceylan

8 Şubat 2009'da Van Cumhuriyet Savcılığı, Kurtalan eski Belediye Başkanı Murat Ceylan hakkında, 4 Nisan 2008'de düzenlenen "Amara Yürüyüşü'ne katılarak yasadışı örgüt propagandası yaptığı" gerekçesiyle soruşturma başlattı. Ancak Murat Ceylan'ın, kaza geçirdiği için yürüyüşe katılmadığı öğrenildi.

Namık Durukan

Hasan Çakkalkurt

24 Haziran 2009'da Fırat Haber Ajansı'nın PKK yöneticilerinden Duran Kalkan'la yaptığı röportajı *Milliyet Gazetesi*'nde haberleştirdikleri için *Milliyet Gazetesi* Muhabiri Namık Durukan ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Hasan Çakkalkurt hakkında İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'nın dava açtığı 16 Eylül 2009'da öğrenildi.

Başsavcılığın, "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" gerekçesiyle Namık Durukan ve Hasan Çakkalkurt'un TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca 5 yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılmasını ve "suçun basın yoluyla işlenmesi" nedeniyle cezanın yarısı oranında arttırılarak 7,5 yıla kadar çıkarılmasını istediği bildirildi.

Ragıp Zarakolu

N. Mehmet Güler

İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nin *Ölümden Zor Kararlar* adlı romanın toplatılmasına ve kitabın yazarı N. Mehmet Güler ile yayıncısı Belge Yayınları'nın sahibi Ragıp Zarakolu hakkında "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" gerekçesiyle TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca dava açtığı 10 Mayıs 2009'da öğrenildi.

Davanın 2. duruşması, Ragıp Zarakolu ve N. Mehmet Güler'in savunmalarını sunmaları için 19 Kasım 2009'a ertelendi.

Kitapta yer alan karakterlerden ötürü TMK'nın 7/2. maddesinden yargılanan N. Mehmet Güler ve Ragıp Zarakolu hakkında 19 Kasım 2009'da görülen duruşmada Cumhuriyet Savcısı "suçun yasal unsurlarının oluşmadığı" gerekçesiyle beraat kararı verilmesi istedi.

Mahkeme heyeti, dosyayı incelemek için bir sonraki duruşmayı 25 Mart 2010'a erteledi.

Selahattin Demirtaş

BDP Diyarbakır Milletvekili Selahattin Demirtaş'ın, İHD Diyarbakır Şubesi Başkanlığı yaptığı dönemde Roj TV'de yaptığı bir konuşmada "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" suçlamasıyla TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca yargılanmasına 23 Haziran 2009'da Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşmaya Selahattin Demirtaş'ın katılmaması nedeniyle bir sonraki duruşma Selahattin Demirtaş'ın talimatla ifadesinin alınmasıyla ilgili Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'ne yazılan yazının yanıtının beklenmesine karar verilerek 1 Ekim 2009'a ertelendi.

Selahattin Demirtaş, yaptığı konuşma nedeniyle hakkında "suçu ve suçluyu övdüğü" gerekçesiyle açılan davadan TCK'nin 215. maddesi uyarınca 1 yıl 6 ay hapis cezası almış fakat Yargıtay 9. Ceza Dairesi, mahkemenin verdiği kararı esastan bozarak TCK'nin 215. maddesinden ceza alan sanığın, TMK'nın 7/2. maddesinden yargılanmasına hükmetmişti.

1 Ekim 2009'da mahkeme heyeti Selahattin Demirtaş'ın savunmasının alınması için Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'ne yazılan talimata yanıt verilmediği için Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nin yanıtının beklenmesine karar vererek duruşmayı 22 Aralık 2009'a erteledi.

Selahattin Demirtaş'ın talimatla ifadesinin alınmasıyla ilgili Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'ne yazılan yazının cevabının beklenilmesine karar veren mahkeme heyeti duruşmayı 2010 yılına erteledi.

S.D.

Erzurum'da zorunlu askerlik görevini yaparken zafer işareti yaptığı ve Abdullah Öcalan'dan söz ettiği iddiasıyla hakkında dava açılan S.D.'ye (21) 9. Kolordu Komutanlığı Askerî Mahkemesi tarafından TCK'nin 215. ile 301. maddeleri uyarınca ve TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca 9 yıl hapis cezası verildiği 13 Ekim 2009'da öğrenildi. "Suçu ve suçluyu övdüğü" iddiasıyla üst sınır olan 2 yıl, "Türklüğü ve Türkiye Cumhuriyeti'ni aşağıladığı" iddiasıyla üst sınır olan 2 yıl, "yasa-

dışı örgüt propagandası yaptığı” iddiasıyla da üst sınır olan 5 yıl hapis cezası alan S.D.’nin “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” iddiasından aldığı hapis cezasını onayan Askerî Yargıtay, S.D.’nin TCK’nin hükümlerine göre yargılanmasının sivil mahkemede yapılmasına karar vererek dosyayı Erzurum 2. Ağır Ceza Mahkemesi’ne gönderdi.

Veysi Sarısözen

Ziya Çiçekçi

Günlük Gazetesi yazarlarından Veysi Sarısözen’in 6 Şubat 2009’da “Örgüt Propagandasını Biz Yapmıyoruz Halk Yapıyor” başlığıyla yayınlanan yazısı nedeniyle Sarısözen ve *Günlük Gazetesi*’nin sahibi Ziya Çiçekçi hakkında “yasadışı örgüt propagandası yaptıkları” iddiasıyla TMK’nın 7/2. maddesi uyarınca İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi’nde dava açıldı. Davanın ilk duruşması 10 Haziran 2009’da görüldü.

Mahkeme heyeti, Ziya Çiçekçi’ye 1000 günlük adli para cezasının karşılığı olan 20.000 TL tutarındaki ön ödeme cezasının 10 gün içerisinde yatırılması halinde davanın düşürüleceğini bildiren duruşmayı 26 Ekim 2009’a erteledi.

İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi’nde 26 Ekim 2009’da devam eden yargılamada söz alan Veysi Sarısözen “ben hiçbir zamanda meydanlarda ‘PKK’ diye bağırmadım ama ben şahidim ki Diyarbakır’da bir milyon kişi bu şekilde bağırıyor. Bizim propaganda yapmamıza lüzum yok çünkü bunu zaten halk yapıyor” derken mahkeme heyeti dosyadaki eksikliklerin giderilmesi için duruşmayı Mart 2010’a erteledi.

1.2. Düşünce ve İfade Özgürlüğüyle İlişkili Tutuklama Kararları

29 Ocak 2009’da İstanbul Atatürk Havalimanı’nda gözaltına alınan *Azadiya Welat Gazetesi* eski Yazı İşleri Müdürü Vedat Kurşun, Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi’nde açılan bir davada ifade vermediği gerekçesiyle 30 Ocak 2009’da tutuklandı.

23 Mart 2009’da Siirt’te Newroz kutlamasını takip ederken gözaltına alınan DİHA muhabiri

Abdurrahman Gök, “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” iddiasıyla, 25 Mart 2009’da tutuklanarak Siirt E Tipi Kapalı Cezaevi’ne gönderildi.

24 Mart 2009’da Tutuklu ve Hükümlü Aileleriyle Dayanışma Derneği (TUHAD-DER) Muş Şubesi Başkanı Mehmet Ali Karagüzel, “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” gerekçesiyle, hakkında verilen 10 aylık hapis cezasını çekmek için, Muş E Tipi Cezaevi’ne girdi.

28 Mart 2009’da İzmir’de gözaltına alınan *Atılım Gazetesi* yazarı Hasan Coşar 29 Mart 2009’da tutuklanarak Kırıklar F Tipi Cezaevi’ne gönderildi.

6 Mayıs 2009’da Şanlıurfa’nın Suruç İlçesi’nde gözaltına alınan 5 kişiden, Emine Yılmaz, Fatma Taş ve Nazlı Binici, DTP’nin seçim çalışmalarında yer alarak “yasadışı slogan attıkları” iddiasıyla, Suruç 1. Sulh Ceza Mahkemesi tarafından tutuklanarak, Suruç Kapalı Cezaevi’ne gönderildi.

8 Mayıs 2009’da Aydın’ın Nazilli İlçesi’nde gözaltına alınan 3 üniversite öğrencisinden, E.D. ve C.A., “yasadışı örgüt propagandası yaptıkları” iddiasıyla, 10 Mayıs 2009’da tutuklandı.

8 Mayıs 2009’da Batman İl Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi ekipleri tarafından gözaltına alınan 3 kişiden, M.İ. “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” suçlamasıyla 10 Mayıs 2009’da tutuklanarak Batman M Tipi Kapalı Cezaevi’ne gönderildi.

9 Mayıs 2009’da Erzurum’un Hınıs İlçesi’nde gözaltına alınan 6 kişiden, R.Ş. “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” suçlamasıyla 10 Mayıs 2009’da tutuklandı.

Gaziantep’te 12 Mayıs 2009’da gözaltına alınan Gaziantep Üniversitesi öğrencisi 4 kişiden 2’si “yasadışı örgüt propagandası yaptıkları” iddiasıyla 13 Mayıs 2009’da tutuklandı.

Şırnak’ın Silopi İlçesi’nde, 14 Mayıs 2009’da gözaltına alınan YDG-M üyesi 6 kişi, “yasadışı örgüt propagandası yaptıkları” iddiasıyla 17 Mayıs 2009’da tutuklandı.

19 Mayıs 2009’da Batman’da gözaltına alınan 3 kişiden, Hüseyin Solak ve Hürriyet Şahin, “yasadışı örgüt propagandası yaptıkları” iddiasıyla

21 Mayıs 2009'da tutuklanarak, Batman M Tipi Kapalı Cezaevi'ne gönderildi.

Mardin'in Nusaybin İlçesi'nde 20 Mayıs 2009'da gözaltına alınan YDG-M üyesi Mesut Şengül, "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" gerekçeyle 22 Mayıs 2009'da tutuklandı.

Siirt'te 25 Mayıs 2009'da gözaltına alınan 2 kişiden, Ebubekir Sayılğan Siirt'te bir militan cenazesine katılarak "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla, 27 Mayıs 2009'da tutuklandı.

Siirt'te C.K. ve A.K., 29 Mart 2009 Yerel Seçimleri öncesinde düzenlenen DTP mitinginde "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" gerekçeyle 28 Mayıs 2009'da tutuklandı.

28 Mayıs 2009'da Tekirdağ'ın Çorlu İlçesi'nde S.I. (16), çalıştığı işyerine verilen siparişi götürmek üzere gittiği, Çorlu İlçe Jandarma Komutanlığı'nın girişinde bulunan görevlilere "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla tutuklandı.

Batman Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi tarafından 27 Mayıs 2009'da evlerine yapılan baskında gözaltına alınan İsmet Apaydın, Ekrem Şimşek ile Enver Şahin, "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla 28 Mayıs 2009'da tutuklanarak Batman M Tipi Kapalı Cezaevi'ne gönderildi.

Kars'ta "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla gözaltına alınan Kafkas Üniversitesi öğrencisi 4 kişi 10 Haziran 2009'da tutuklandı.

9 Haziran 2009'da Van'ın Başkale İlçesi'nde gözaltına alınan Fatih Güler ile Şaban Bozkurt, "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla 10 Haziran 2009'da tutuklandı.

DTP'nin Suruç (Şanlıurfa) İlçe Başkanı Ahmet Yenilmez, 14 Nisan 2009'da DTP üyelerine ve yöneticilerine yönelik yapılan operasyonu protesto eden konuşmasında, "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" ve "suçu ve suçluyu övdüğü" gerekçeyle, 23 Haziran 2009'da tutuklandı.

4 Temmuz 2009'da evine düzenlenen baskında gözaltına alınan DTP Başkale (Van) Gençlik Meclisi Sözcüsü Kemal Bozkurt, "yasadışı örgüt

propagandası" yaptığı suçlamasıyla, 5 Temmuz 2009'da tutuklandı.

11 Ağustos 2009'da Adıyaman'ın Çelikhan İlçesi'ne bağlı Pınarbaşı Beldesi'nde düzenlenen Zebran Şenliği'nde, "yasadışı örgüt propagandası" yaptığı iddia edilen Y.A. tutuklandı.

5 Ocak 2009'da Kocaeli Üniversitesi (KOÜ) girişinde gözaltına alınan, Murat Yıldız adlı öğrenci, Kocaeli 2. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından, "suçu ve suçluyu övdüğü" gerekçeyle tutuklanarak Kandıra F Tipi Cezaevi'ne gönderildi.

7 Ocak 2009'da gözaltına alınan Kars Kafkas Üniversitesi Öğrenci Derneği (KAÜ-ÖDER) üyesi Yılmaz Doğan, Narin Atlas, Mücahit Tekin, Siyami Selimegendioğlu ve Erol İlbasin adlı 5 öğrenci, çıkarıldıkları Kars Sulh Ceza Mahkemesi tarafından "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla, 8 Ocak 2009'da tutuklandı.

10 Ocak 2009'da Manisa'da, Sabri Aslan, Abdullah Topçu, Remzi Karagöz, Vedat Taş, Gülistan Çelik, Oğuzhan Aktolu, İhsan Yılmaz, Mustafa Ayhan, Erdal Altığ, Yılmaz Karadağil ve Murat Traş adlı 11 kişi, Manisa Sulh Ceza Mahkemesi tarafından "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" gerekçeyle tutuklandı.

Şanlıurfa'nın Halfeti İlçesi'nde, DTP'nin 4 Aralık 2008'de düzenlediği mitinge katılarak "yasadışı slogan attıkları" iddiasıyla 14 Ocak 2009'da 23 kişi gözaltına alındı. Gözaltına alınanlardan 2'si, 15 Ocak 2009'da "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" suçlamasıyla tutuklandı.

Van'ın Çatak İlçesi kırsalında 19 Haziran 2008'de çıkan çatışmada yaşamını yitiren HPG militanı Eylem Dağlı'nın cenazesine katıldıkları gerekçeyle 21 Ocak 2009'da Hakkâri'de gözaltına alınan 7 kişiden, Şerif Dağ ve Zeki Kara, "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" suçlamasıyla aynı gün çıkarıldıkları Hakkâri Sulh Ceza Mahkemesi tarafından tutuklandı.

Bitlis'te 25 Ocak 2009'da düzenlenen ev baskınlarında, DTP'nin Doğu ve Güneydoğu'ya yaptığı ziyaretler kapsamında Bitlis'te düzenlediği

mitingde “yasadışı örgüt propagandası yaptıkları” suçlamasıyla, 14 kişi gözaltına alındı.

Bitlis’te 25 Ocak 2009’da düzenlenen ev baskınlarında, DTP’nin Doğu ve Güneydoğu’ya yaptığı ziyaretler kapsamında Bitlis’te düzenlediği mitingde, “yasadışı örgüt propagandası yaptıkları” suçlamasıyla gözaltına alındıktan sonra, mahkeme tarafından serbest bırakılan A.K. (12), Nihat Baz, Metin Tanış, İzzettin Özdağ, Muham Karatekin, Şükran Ozan, Melahat Karabaş, Mehmet Emin Çoban, Semih Tarhan, Sedat Samur, Ugur Özyaydınlı, Ümit Okan, Haydar Danışman ve Kudbettin Eren adlı 14 kişi, savcılığın yaptığı itiraz üzerine 28 Ocak 2009’da tutuklandı.

26 Ocak 2009’da İzmir’de gözaltına alınan 6 öğrenciden, Necim Turan, Ercan Altuntaş, Mazlum Deniz ve Ömer Taşkın, Abdullah Öcalan’a verilen hücre cezasını protesto etmek amacıyla gerçekleştirilen eyleme katılarak, “yasadışı örgüt propagandası yaptıkları” suçlamasıyla, 27 Ocak 2009’da tutuklandı.

DTP’nin Doğu ve Güneydoğu gezisi kapsamında Siirt’in Kurtalan İlçesi’ne ziyarette “yasadışı slogan attıkları” iddiasıyla, Erdi Çelik, Faruk Çelik, Abdurrezak Çelik ve Serhat Çelik 6 Ocak 2009’da gözaltına alındı.

DTP Kocaeli Dilovası İlçe Örgütü’nün düzenlediği etkinliğin ardından 4 kişi, yanlarında *Özgür Halk Dergisi* bulunduğu gerekçesiyle sivil polis ekipleri tarafından gözaltına alındı.

AKP’nin Batman İl Başkanlığı tarafından 1 Şubat 2009’da düzenlenen mitingde, “yasadışı slogan attığı” iddia edilen 3 kişi, 3 Şubat 2009’da tutuklandı.

Hakkâri’de evlerine yapılan baskınla gözaltına alınan 6 kişiden, Ali Abi ve Şaban Ateş 19 Mayıs 2008’de düzenlenen bir mitingde, “yasadışı örgüt propagandası” yaptıkları iddiasıyla, 8 Şubat 2009’da tutuklandı.

Şanlıurfa’nın Viranşehir İlçesi’nde, 31 Ocak 2009’da DTP’nin Belediye Başkan Adayı Leyla Güven’i karşılama töreninde, “yasadışı slogan attığı” iddiasıyla 16 Şubat 2009’da gözaltına alına Mahmut İnan, 17 Şubat 2009’da tutuklandı.

Bingöl’de 24 Şubat 2009’da gözaltına alınan DTP Parti Meclisi Üyesi Ali Rıza Yurtseven, “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” suçlamasıyla, aynı gün çıkarıldığı nöbetçi 2. Asliye Ceza Mahkemesi tarafından tutuklanarak Bingöl M Tipi Cezaevi’ne gönderildi.

Kars’ta gözaltına alınan Kafkas Üniversitesi öğrencisi Nurullah Tereci, çıkarıldığı mahkemeye “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” gerekçesiyle, 25 Şubat 2009’da tutuklandı.

Mardin’in Nusaybin İlçesi’nde 4 Mart 2009’da yapılan ev baskınlarında gözaltına alınan 3 kişi, “yasadışı örgüt propagandası yaptıkları” gerekçesiyle, aynı gün tutuklanarak Mardin E Tipi Cezaevi’ne gönderildi.

Batman’da 3 Mart 2009’da gözaltına alınan YDG-M üyesi Erkan Özbaş, “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” iddiasıyla 5 Mart 2009’da tutuklanarak, Batman M tipi Kapalı Cezaevi’ne gönderildi.

Muş’un Malazgirt İlçesi’nde gözaltına alınan “Barış Annesi” Faime Güzelyıldız (60), Demokratik Konfederalizm bayrağı açarak, “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” gerekçesiyle, 11 Mart 2009’da Malazgirt Sulh Ceza Mahkemesi tarafından tutuklandı.

İzmir’in Menemen İlçesi’nin Yahşili Köyü’nde gözaltına alınan 12 kişiden dördü, “yasadışı slogan attıkları” iddiasıyla, 13 Mart 2009’da tutuklandı.

Mardin’in Nusaybin İlçesi’nde 12 Mart 2009’da yapılan ev baskınları sonucu gözaltına alınan *Azadiya Welat Gazetesi* çalışanı Mehmet Ali Çelik, Sinan Aktan, Tahir Bal, Hasan Turan ve Abdulhamit Özmen, “yasadışı slogan attıkları” iddiasıyla, 13 Mart 2009’da tutuklanarak Mardin E Tipi Kapalı Cezaevi’ne gönderildi.

Van ve Ağrı’da yapılan baskınlarında gözaltına alınan 15 kişiden Şevket Temel ile Medine Durak, Diyardin Sulh Ceza Mahkemesi tarafından, “yasadışı örgüt propagandası yaptıkları” gerekçesiyle; Savcı Payda ise Özalp Sulh Ceza Mahkemesi tarafından “yasadışı örgüte yardım ve yataklık ettiği” iddiasıyla, 16 Mart 2009’da tutuklandı.

16 Mart 2009'da Van'da Yüzüncü Yıl Üniversitesi öğrencilerinin Halepçe Katliamı'nın 21. yıldönümü nedeniyle yaptığı basın açıklamasında gözaltına alınan 6 öğrenciden Murat Ekin ile Celal Karaca, "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla 18 Mart 2009'da tutuklandı.

Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde gözaltına alınan 3 kişiden Fatih Ayaz "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" gerekçesiyle 7 Nisan 2009'da tutuklanarak Hakkâri E Tipi Kapalı Cezaevi'ne gönderildi.

15 Nisan 2009'da gerçekleştirilen operasyonda Mardin'de gözaltına alınan 21 kişiden 14'ü "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla 16 Nisan 2009'da tutuklanarak Mardin E Tipi Cezaevi'ne gönderildi.

15 Nisan 2009'da Bitlis'in Hizan İlçesi'nde gözaltına alınan 14 kişiden 10'u "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla 16 Nisan 2009'da tutuklandı.

15 Nisan 2009'da Aydın'ın İncirliova İlçesi'nde gözaltına alınan 7 öğrenciden Özgür Kaya, Deniz Kaya, Orhan Emeç, Savaş Kılıç ve Çetin Yazıcı "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla 16 Nisan 2009'da tutuklanarak Aydın E Tipi Kapalı Cezaevi'ne gönderildi.

4 Nisan'da 2009'da Şanlıurfa'nın Suruç İlçesi'nde 2 kişinin yaşamını yitirdiği gösterilerde "yasadışı slogan attıkları" iddia edilen 6 kişi 22 Mayıs 2009'da gözaltına alındı.

DTP Ergani (Diyarbakır) İlçe Başkanı Abdurrahman Bakır, 2008 yılının Aralık ayındaki bir konuşmasında "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" gerekçesiyle 2 Haziran 2009'da tutuklandı.

Aydın'ın Kuşadası İlçesi'ne bağlı Davutlar Beldesi'nde 22 Mart 2009'da Newroz kutlamasında, "yasadışı slogan attıkları" gerekçesiyle gözaltına alınan, Caner Akdemir, Nimet İdem, Fatih İdem ve Abdullah İdem, 19 Haziran 2009'da tutuklanarak Aydın E Tipi Kapalı Cezaevi'ne gönderildi.

İzmir'in Karabağlar İlçesi'nde 26 Ağustos 2009'da evi basılarak gözaltına Mahir Çakır (20)

"yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla, İzmir 10. Ağrı Ceza Mahkemesi tarafından 27 Ağustos 2009'da tutuklanarak Kırıklar F Tipi Cezaevi'ne gönderildi.

Antalya'da 1 Eylül Dünya Barış Günü'nde meşaleli yürüyüş yapmak isteyen gruba, polis ekiplerinin biber gazı ve basınçlı suyla müdahale etmesi sonucu gözaltına alınan 24 kişiden, Mehmet Kılıç, Hakan Kılıç, Mustafa Kılıç, M. Zülfü Dinçer, Zeynel Çelen, Hamza Kahraman, Mehmet Alak, Veysi Özçakan, Mehmet Emin Fasulye, Diyadin Alak, İlyas Alak, Fuat Soysal, Mahmut Erüs, Erhan Erüs ve Dilşat Babat, "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" suçlamasıyla 5 Eylül 2009'da tutuklandı.

9 Eylül 2009'da Bingöl'de "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" suçlamasıyla gözaltına alınan YDGM üyesi 4 kişi, 10 Eylül 2009'da tutuklandı.

Batman'da 15 Eylül 2009'da gözaltına alınan Mevlüt Yıldız, "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla, 17 Eylül 2009'da tutuklanarak Batman M Tipi Cezaevi'ne gönderildi.

29 Eylül 2009'da Batman Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi'ne bağlı polis ekipleri tarafından gözaltına alınan Yusuf Yaşar (50), "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla, 30 Eylül 2009'da tutuklandı.

Adana'nın Yüreğir İlçesi'nde 30 Eylül 2009'da yapılan ev baskınlarında gözaltına alınan S.D., Deniz Yılmaz, Murat Çiftçi, Rahim Akgül ve Hüseyin Yakar, "katıldıkları gösterilerde yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" suçlamasıyla 2 Ekim 2009'da tutuklandı.

Şanlıurfa'nın Suruç İlçesi'nde DTP eski il yöneticisi Faik Taşkın "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" suçlamasıyla hakkında verilen 10 aylık hapis cezasını çekmek üzere, 13 Ekim 2009'da tutuklanarak Şanlıurfa E Tipi Kapalı Cezaevi'ne gönderildi.

Kafkas Üniversitesi (Kars) Öğrenci Derneği (KAÜ-DER) üyesi öğrencilerin evlerine 18 Ekim 2009'da düzenlenen baskında gözaltına alınan, Ö.K., A.G., H.K. ve M.F.B., "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" suçlamasıyla 19 Ekim

2009'da tutuklanarak Kars E Tipi Cezaevi'ne gönderildi.

Şanlıurfa'nın Viranşehir İlçesi'nde 18 Ekim 2009'da düzenlenen protesto yürüyüşüne katılan M.Y. (15) ve M.T. (17), "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla 21 Ekim 2009'da tutuklandı.

Şırnak'ın Cizre İlçesi'nde 21 Kasım 2009'da gözaltına alınan ve Diyarbakır'a getirilen Özgür Yüce "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla 22 Kasım 2009'da tutuklandı.

Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde 23 Kasım 2009'da gözaltına alınan İlhami Keremoğlu, "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" gerekçesiyle hakkında TMK'nun 7/2. maddesinden verilen 1 yıl 6 aylık kesinleşmiş hapis cezası olduğu gerekçesiyle tutuklanarak, Hakkâri Kapalı Cezaevi'ne gönderildi.

Şırnak'ın Uludere İlçesi'nde 25 Eylül 2009'da düzenlenen konserde "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla ifade vermesi için 2 Aralık 2009'da İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne çağrılan Sekvan Yaman, tutuklanarak cezaevine gönderildi.

Bitlis'in Güroymak, Tatvan, Ahlat ve Hizan İlçelerinde, "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" yaptıkları iddiasıyla, 23 Aralık 2009'da gözaltına 19 kişiden üçü, 24 Aralık 2009'da tutuklandı.

1.3. İdarî Yasaklamalar

Sinop Sanat Tiyatrosu'nun "Tımarhanede Özgürlük Var" adlı oyununun, Diyarbakır'ın Çüngüş İlçesi'nde oynanmasının, Kaymakam Abdülhalim Can tarafından yasaklandığı 17 Ocak 2009'da öğrenildi.

Yılmaz Okumuş tarafından yazılan Haldun Açıksözlü tarafından tiyatroya uyarlanan "Laz Marks" adlı oyunun gösterimi, İstanbul Beyoğlu Belediyesi'nin, Muammer Karaca Tiyatrosu'nu oyunun gösterimine kapatması nedeniyle engellendi. Ocak ayında Muammer Karaca Tiyatrosu'nda oynanan oyuna belediyenin önümüzdeki aylar için salonu vermeme kararı aldığı 28 Ocak 2009'da öğrenildi.

3 Mayıs 2009'da İstanbul Amatör Tiyatro Günleri kapsamında Taksim Meydanı'nda tiyatro gösterisi sunmak isteyen Yenikapı Tiyatrosu'na polis ekiplerinin müdahale ettiği ileri sürüldü.

4 Mayıs 2009'da Bursa'da Uludağ Üniversitesi öğrencilerinin 6. Fotoğraf Günleri kapsamında, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü ve 29 Mart 2009 Yerel Seçimleri konulu fotoğraf sergisine müdahale eden jandarma ekipleri, 11 fotoğrafa, fotoğrafları "sakıncalı buldukları" gerekçesiyle el koydu.

12 Eylül 1980 Askerî Darbesi'ni protesto mitinglerini duyuru amaçlı hazırlanan afişin Ankara Valiliği tarafından afişte "devlet büyüklerine hakaret edildiği" gerekçesiyle yasaklandığı 29 Ağustos 2009'da öğrenildi.

Tüketici Dernekleri Federasyonu'nun (TÜDEF) Türkiye genelinde başlattığı akaryakıt zamlarını protesto kampanyası için bastırılan afiş ve çıkartmalara, 29 Ağustos 2009'da Burdur Emniyet Müdürlüğü tarafından afiş ve çıkartmalarda "Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a hakaret edildiği" gerekçesiyle el konuldu.

12 Eylül 1980 Askerî Darbesi'nin uygulayıcısı Kenan Evren'in tedavi gördüğü Gülhane Askerî Tıp Akademisi'nin (GATA) önünde Kenan Evren'i protesto etmek amacıyla Özgürlük ve Dayanışma Partisi'nin (ÖDP) 10 ve 11 Eylül 2009'da saat 10:00 ile 19:00 arasında yapmak istediği "Vicdan Nöbeti"ni Ankara Valiliği 8 Eylül 2009'da yasakladı.

12 Eylül 1980 Askerî Darbesi'ni protesto mitinglerini duyuru amaçlı ÖDP'nin hazırladığı afiş, Ankara Valiliği'nin afişin TCK'nin 301. maddesine aykırı olduğu gerekçesiyle yasaklandığı 4 Eylül 2009'da öğrenildi.

Sosyalist Demokrasi Partisi'nin (SDP) İstanbul'da asmak istediği "Kâğıt Parçası Değil, Cunta Belgesi-Genelkurmay Başkanı Görevden Alınsın-Paşa Paşa Yargılansın" yazılı afişler, "adil yargılamayı etkilemeye teşebbüs edildiği" iddiasıyla yasaklandığı, 25 Kasım 2009'da öğrenildi. Yasaklama kararını veren İstanbul Valiliği'nin SDP yöneticileri hakkında da suç duyurusunda bulunduğu bildirildi.

1.4. Yargılanan, Yasaklanan ve Toplatılan Kitaplar³

Türkiye Yayıncılar Birliği'nin Derlediği Verilere Göre Yargılanan Yayınevi, Yazar Ve Kitaplar (2008 Haziran-2009 Haziran)

Yayınevi	Yazar	Kitap
Aram	Abdullah Öcalan	<i>Kültür ve Sanat Devrimi</i> (Mahkûmiyet)
Aram	Hatip Dicle	<i>Yargılayanlar Yargılanıyor</i>
Aram	Timur Şahan	<i>İtirafçı/Bir Jitemci Anlattı</i> (Mahkûmiyet)
Aram	Tayhan Umut	<i>Tufanda 33 Gün</i> (Mahkûmiyet)
Aram	Ali Aydın	<i>Kayıpsın Diyorlar</i> (Mahkûmiyet)
Aram	Ayhan Kaya	<i>Mordemin Gecesi</i>
Aram	Qahir Bateyi	<i>Gülen Azadiya</i> (Mahkûmiyet)
Aram	Mordem Delibaş	<i>Kırbaşı Baskını</i> (Mahkûmiyet)
Aram	Serdem Çiyayi	<i>İçimizde Bir Parça Ülke</i>
Aram	Serdem Çiyayi	<i>Yarınlara Yol Almak</i> (Mahkûmiyet)
Aram	Serdem Çiyayi	<i>Patika</i>
Aram	Sarya Baran	<i>Bu Yürek Dağlar Aşar</i> (Mahkûmiyet)
Aram	Hüseyin Kaytan	<i>Ammar İşaretleri</i> (Mahkûmiyet)
Aram	Halil Uysal	<i>Dağlarda Yaşamın Dili</i> (Mahkûmiyet)
Aram	Menaf Osman	<i>Gira-Şeran-Serhildan</i> (Mahkûmiyet)
Aram	Hüseyin Kaytan	<i>Dağın Mecnunu</i>
Aram	Sayra Baran	<i>Kürtler Ne İstiyor</i> (Toplatıldı)
Aram	Hikmet Şenol	<i>Ape Musa'nın Küçük Generalleri</i>
Avesta	Sheri Laizer	<i>Şehitler Hainler ve Yurtseverler</i>
Belge	George Jerjian	<i>Gerçek Bizi Özgür Kılacak</i> (Mahkûmiyet)
Belge	Dora Sakayan	<i>Bir Ermeni Doktorun Yaşadıkları</i> (Beraat)
Belge	Mehmet Güler	<i>Ölümden Zor Kararlar</i> (Toplatıldı)
Berçem	Berçem	<i>Ape Musa'nın Küçük Generalleri</i> (Mahkûmiyet)
Boran	Derleme	<i>Tecrit'te Yaşayanlar Anlatıyor</i>
Çetin	Duran Kalkan	<i>Kürdistan'da Demokratik Siyasetin Rolü</i> (Toplatıldı)
Çetin	Derleme	<i>Demokratik Konfederalizm</i> (Toplatıldı)
Derg	Yılmaz Çamlıbel	<i>Üniter Devlet, Kafayı Yemiş Toplum</i>
Do	Aras Erdoğan	<i>Haberlerin Ağında Öcalan</i> (Mahkûmiyet)
Do	Sertaç Doğan	<i>Şırnak Yanıyor 1992</i> (Mahkûmiyet)

³ Ayrıca bakınız: Bu Raporun "Düşünce ve İfade Özgürlüğü" bölümünün "Davalar ve Soruşturmalar" altbaşlığı.

Yayınevi	Yazar	Kitap
Do	Medeni Ferho	<i>Sayın Başkan (Mahkûmiyet)</i>
Doğan	Nedim Gürsel	<i>Allah'ın Kızları</i>
Doz	Mesut Barzani	<i>Barzani ve Özgürlük Hareketi (Beraat)</i>
Doz	Mustafa Balbal	<i>Ararat'taki Esir General (Mahkûmiyet)</i>
Doz	Hasan Bildirici	<i>Dönüşü Olmayan Yol</i>
Ekin	Mehmet Pamak	<i>Kemalizm, Lâiklik ve Şehitlik</i>
Evrensel	Ahmet Kahraman	<i>Kürt İsyanları</i>
Evrensel	Zeynep Özge	<i>İmran, Bir İsyan Andı</i>
Güncel	Belma Akçura	<i>Derin Devlet Oldu Devlet (Mahkûmiyet)</i>
Güncel	Nedim Şener	<i>Dink Cinayeti ve İstihbarat Yalanları</i>
İnkılap	Osman Pamukoğlu	<i>Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok</i>
Kuzey	Richard Dawkins	<i>Tanrı Yanılgısı (Beraatten sonra ikinci dava)</i>
Merkez	Perihan Mağden	<i>Hangimiz Uğramadık Haksızlıklara (Beraat)</i>
Neden Kitap	Zihni Çakır	<i>Ergenekon'un Çöküşü (Mahkûmiyet)</i>
Neden Kitap	Zihni Çakır	<i>Kod Adı Darbe (Mahkûmiyet)</i>
Ozan	Sinan Kara	<i>Sinan'ın Kara Kitabı</i>
Pencere	Toynbee	<i>Mavi Kitap (Mahkûmiyet)</i>
Peri	M.Erol Coşkun	<i>Acının Dili Kadın (Mahkûmiyet)</i>
Peri	Hejare Şamil	<i>Diaspora Kürtleri (Beraat)</i>
Peri	Mahmut Baksi	<i>Teyre Baz/Hüseyin Baybaşın (Mahkûmiyet)</i>
Peri	Hejare Şamil	<i>Öcalan'ın Moskova Günleri (Takipsizlik)</i>
Sol	Murat Pabuç	<i>Boyalı Bank Nöbetini Terk Etmek (Takipsizlik)</i>
Sorun	Osman Tiftikçi	<i>Osmanlı'dan Günümüze Ordunun Evrimi (Bakanlıkta)</i>
Sel	Ben Mila	<i>Peri'nin Sarkacı</i>
Sel	P.V.	<i>Görgülü ve Bilgili Bir Burjuva Kadının Mektupları</i>
Sel	Appolinaire	<i>Genç Bir Don Juan'ın Maceraları</i>
Su	Mahir Çayan	<i>Toplu Yazılar (Toplatıldı)</i>
Su	Derleme	<i>Devrimci Türkü ve Marşlar (Toplatıldı)</i>
Tohum	Aytekin Yılmaz	<i>Çok Kültürlülüğten Tek Kültürlülüğe Anadolu (Toplatıldı)</i>
Tohum	Erdal Yeşil	<i>Kemalizm/Oturan Adam (Mahkûmiyet)</i>
Tohum	Mamo Bayram	<i>Koçgiri-Kuzey Batı Dersim</i>
Tevn	Zülfikar Tak	<i>Diyarbakır Cezaevinde İşkence</i>
Tevn	Ergün Sönmez	<i>Emperyalizm Sürecinde Kürt Özgürlük Harekâtı</i>
Tevn	Kasım Çakan	<i>Astsubayken Er Olmak</i>

Nergiz

Umut Yayıncılık tarafından basılan ve ölüm orucu eylemiyle yaşamını yitiren Nergiz Gülmez'in yaşamını anlatan *Nergiz* adlı kitap hakkında İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 5187 sayılı Basın Kanunu'nun 25/2. maddesi uyarınca kitapta "yasadışı örgüt propagandası yapıldığı" gerekçesiyle 18 Mayıs 2009'da toplatma kararı verildi.

Üçüncü Sınıf Kadın

10 Ağustos 2009'da Başbakanlık Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Kurulu, Anıl Alacaoğlu tarafından yazılan ve Minima Yayıncılık tarafından basılan *Üçüncü Sınıf Kadın* adlı romanın "18 yaşından küçüklere zararlıdır" ibaresi ile satılmasının ve reklâmının yapılmasının yasaklanmasına karar verdi.

Parti Değerlendirmeleri-4

Eksen Yayıncılık tarafından basılan *Parti Değerlendirmeleri-4* adlı kitabın İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından toplatıldığı 5 Eylül 2009'da öğrenildi. Mahkeme kararında kitapta

"yasadışı Türkiye Komünist İşçi Partisi'nin (TKİP) propagandası yapıldığını" iddia etti.

Demokratik Uyarlık Manifestosu

Abdullah Öcalan'ın AİHM'ye yazdığı ve Aram Yayınevi'nin yayımladığı, *Demokratik Uyarlık Manifestosu* başlıklı, 3 ciltlik savunması hakkında Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nin, kitapta Abdullah Öcalan'ın fotoğrafının yer alması nedeniyle TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca toplatma kararı verdiği 24 Kasım 2009'da öğrenildi.

Bir Uyarlık Hastalığı: Milliyetçilik

Sinan Şahin tarafından yazılan ve Aram Yayıncılık tarafından yayımlanan *Bir Uyarlık Hastalığı: Milliyetçilik* adlı kitapta "yasadışı örgüt propagandası yapıldığı" gerekçesiyle İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'nın açtığı davayı karar bağlayan İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nin Basın Kanunu'nun 25/2. maddesi uyarınca kitabın tüm nüshalarına el konulmasına karar verdiği 14 Aralık 2009'da öğrenildi.

2- İLETİŞİM ÖZGÜRLÜĞÜ

2.1. Basın Özgürlüğü

Analiz Gazetesi

Haftalık olarak yayın yapan *Analiz Gazetesi*'ne 28 Şubat 2009'da İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından gazetenin "basın yoluyla yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla TMK'nın 6. maddesi uyarınca bir ay kapatma cezası verildi. Ayrıca gazetenin 6. sayısına da el konulmasına karar verildi. Kapatma kararına gerekçe olarak gazetenin 28 Şubat-6 Mart 2009 tarihli 6. sayısının 5. ve 6. sayfalarındaki "Amerika'nın Obama'sı da Bush gibi şiddeti esas alacak" başlıklı yazı gösterildi.

Atılım Gazetesi

4 Nisan 2009'da İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi, haftalık yayınlanan *Ezilenlerin Sosyalist Alternatifi Atılım Gazetesi*'nin 4 Nisan 2009

tarihli 14. sayısının TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca toplatılmasına ve gazetenin yayınının 1 ay süreyle durdurulmasına; gazetenin internet sitesi olan atilim.org'un da yayınının bir ay süreyle engellenmesine karar verdi.

4 Mayıs 2009'da İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi, haftalık yayınlanan *Ezilenlerin Sosyalist Alternatifi Atılım Gazetesi*'nin 4 Mayıs 2009 tarihli sayısının TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca toplatılmasına ve gazetenin yayınının 1 ay süreyle durdurulmasına karar verdi.

5 Haziran 2009'da İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi, haftalık yayınlanan *Ezilenlerin Sosyalist Alternatifi Atılım Gazetesi*'nin 16 Mayıs 2009 tarihli sayısının TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca toplatılmasına ve gazetenin yayınının 1 ay süreyle durdurulmasına karar verdi.

11 Eylül 2009'da İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi, haftalık yayınlanan *Ezilenlerin Sosyalist Alternatifi Atılım Gazetesi*'nin 11 Eylül 2009 tarihli sayısının TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca toplatılmasına ve gazetenin yayınının 1 ay süreyle durdurulmasına; Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi ise 11 Eylül 2009'da gazetenin 5 Eylül 2009 tarihli sayısının TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca toplatılmasına karar verdi.

İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi, Emine Ayna'yla yapılan ve *Atılım Gazetesi*'nin 276. sayısında yer alan röportaj ile "Açılıma Kurşun Sıktılar" başlıklı yazıda "yasadışı örgüt propagandası yapıldığı" iddiasıyla Basın Kanunu'nun 25/2. maddesi uyarınca gazetenin 276. sayısının toplatılmasına, TMK'nın 6. maddesi uyarınca da gazetenin yayınının bir ay süreyle yayınının durdurulmasına 11 Aralık 2009'da karar verdi.

Ayrıntı Gazetesi

Haftalık yayın yapan *Ayrıntı Gazetesi*'ne, İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından gazetenin 24-30 Ocak 2009 tarihli 5. sayısında "yasadışı örgüt propagandası yapıldığı" gerekçesiyle 5187 Sayılı Basın Kanunu'nun 25/2 Maddesi uyarınca bir aylık kapatma cezası verildi. Mahkeme ayrıca gazetenin 5. sayısına el konulmasına da karar verdi.

Azadiya Welat

24 Mart 2009'da Yalova'daki Newroz kutlamasında *Azadiya Welat Gazetesi*'ni satan Metin Çelikel "yasak yayın bulundurduğu" gerekçesiyle gözaltına alınırken 250 adet *Azadiya Welat Gazetesi*'ne de el konuldu.

11 Nisan 2009'da İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi *Azadiya Welat Gazetesi*'ne, gazetede "yasadışı örgüt propagandası yağıldığı" iddiasıyla TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca bir ay kapatma cezası verdi.

8 Temmuz 2009'da Diyarbakır 2. Sulh Ceza Mahkemesi, *Azadiya Welat Gazetesi*'nin 8 Temmuz 2009 tarihli 916. sayısı hakkında gazetede "Tecawiz" başlığıyla yer alan haber nedeniyle

Basın Kanunu'nun 25. maddesi uyarınca toplatma kararı verdi.

Polis ekiplerinin Şırnak'ın Cizre İlçesi'nin girişinde, 9 Ekim 2009'de, 350 adet *Azadiya Welat* ve *Günlük Gazetesi*'ne, gazeteler hakkında "toplatma kararı" olduğu gerekçesiyle el konulduğu öğrenildi.

Günlük Kürtçe yayımlanan *Azadiya Welat Gazetesi*'nin yayını, gazetenin 29 Ekim 2009 tarihli sayısında yer alan haberlerde "yasadışı örgüt propagandası yapıldığı" iddiasıyla 30 Ekim 2009'da İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından bir ay süreyle durduruldu.

Demokratik Açılım Gazetesi

Günlük Gazetesi'nin 22 Ağustos 2009'da bir ay süreyle kapatılmasının ardından, 26 Ağustos 2009'da yayınlanmaya başlayan *Demokratik Açılım Gazetesi*'nin, 22 Eylül 2009'da yayınlanan 29. sayısında yer alan, "Cenaze Törenleri Mitinge Döndü" başlıklı haberde "yasadışı örgüt propagandası yapıldığı" iddiasıyla, *Demokratik Açılım Gazetesi* 22 Eylül 2009'da İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından bir ay süreyle kapatıldı.

Devrimci Demokrasi Gazetesi

İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi 26 Mayıs 2009'da, iki haftada bir yayınlanan *Halk için Devrimci Demokrasi Gazetesi*'nin 20-31 Mayıs 2009 tarihli 154. sayısında yer alan "HKO gerillaları ile kolluk güçleri çatıştı" başlıklı haberde "yasadışı örgüt propagandası yapıldığı" iddiasıyla TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca gazetenin yayınının bir süreyle durdurulmasına ve gazetenin son sayısının toplatılmasına karar verdi.

Doğan Yayın Holding

Doğan Yayın Holding'in doğrudan ve dolaylı bağlı ortaklıkları Doğan TV Holding, D Yapım, Doğan Prodüksiyon ve Alp Görsel İletişim'e 2005, 2006 ve 2007 yıllarına ilişkin vergi incelemeleri sonucunda 8 Eylül 2009'da toplam 3.76 milyar TL vergi aslı ve cezası kesildi.

Günlük Gazetesi

8 Haziran 2009'da İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi'nin, ilk olarak 22 Nisan 1990'da başlayan ve "özgür basın" olarak adlandırılan geleneğin yayın hayatına devam edebilen temsilcisi *Günlük Gazetesi* hakkında gazetenin 1 Haziran 2009 tarihli baskısında yer alan ve Diyarbakır Kültür Sanat Festivali'yle ilgili olan haberde "yasadışı örgüt propagandası yapıldığı" iddiasıyla TMK uyarınca 1 ay kapatma cezası verdiği öğrenildi. Henüz bu karar gazete avukatlarına tebliğ edilmeden İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi'nin gazetenin 2 Haziran 2009 tarihli baskısında yer alan bir haberde "yasadışı örgüt propagandası yapıldığı" iddiasıyla TMK uyarınca 8 Haziran 2009'da tekrar 1 ay kapatma cezası verildiği öğrenildi.

22 Ağustos 2009'da İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi, *Günlük Gazetesi* hakkında gazetenin 22 Ağustos 2009 tarihli baskısında yer alan ve dilbilimci Amir Hassanpour tarafından yazılan "Gelişen dünya dilbilim düzeninde dilsel haklar, devlet, pazar ve iletişim teknolojileri" başlıklı yazıda "yasadışı örgüt propagandası yapıldığı" iddiasıyla TMK uyarınca 1 ay kapatma cezası verdi.

Halk için Devrimci Demokrasi Gazetesi

İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi 26 Mayıs 2009'da, iki haftada bir yayınlanan *Halk için Devrimci Demokrasi Gazetesi*'nin 20-31 Mayıs 2009 tarihli 154. sayısında yer alan "HKO gerillaları ile kolluk güçleri çatıştı" başlıklı haberde "yasadışı örgüt propagandası yapıldığı" iddiasıyla TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca gazetenin yayınının bir süreyle durdurulmasına ve gazetenin son sayısının toplatılmasına karar verdi.

İşçi Köylü Gazetesi

10 Temmuz 2009'da İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi, *İşçi Köylü Gazetesi*'nin 45. sayısının 1. ve 8. sayfalarında yer alan haberler nedeniyle gazetenin yayını 1 ay süreyle durdurdu.

Özgür Görüş Gazetesi

İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi, haftalık olarak sekiz sayfa yayınlanan *Özgür Görüş Gazetesi*'nin 17-23 Ekim 2009 tarihli sayısının 9. sayfasında yer alana haberde "yasadışı örgüt propagandası yapıldığı" iddiasıyla gazetenin yayınının 17 Ekim 2009'da bir ay süreyle durdurdu.

Özgür Halk Tavrı Gazetesi

21 Haziran 2009'da DTP Adana İl Örgütü'nün 2. Olağan Kongresi'nde dağıtılmak istenen ve haftalık yayınlanan *Özgür Halk Tavrı Gazetesi*'ne polis ekipleri, İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 20.06.2009 tarihli ve 2009/864 sayılı toplatma kararını gerekçe göstererek el koydu.

Özgür Mezopotamya Gazetesi

10 Nisan 2009'da yayına başlayan ve haftalık yayınlanması planlanan *Özgür Mezopotamya Gazetesi*'nin yayını 11 Nisan 2009'da İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından, gazetede "yasadışı örgüt propagandası yapıldığı" iddiasıyla TMK'nın 7/2. maddesi uyarınca bir ay süreyle durduruldu.

Radikal Gazetesi

Genelkurmay Başkanlığı, 13 Şubat 2009'da yaptığı haftalık bilgilendirme toplantısında, Özel Harekât Dairesi eski Başkanvekili İbrahim Şahin'in ifadelerini yayınlayan *Radikal Gazetesi*'ni Gazeteciler Cemiyeti ve Basın Konseyi'ne şikâyet ettiğini ayrıca gazetenin akreditasyonunu da askıya aldığını açıkladı.

Rojev Gazetesi

27 Nisan 2009'da İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi Kürtçe günlük yayınlanan *Rojev Gazetesi* hakkında, gazetenin 16 Nisan 2009 tarihli sayısında "yasadışı örgüt propagandası yapıldığı" gerekçesiyle bir ay yayın durdurma cezası verdi.

Sosyalizm Ü Azadi

Sosyalizm Ü Azadi Gazetesi'nin Ekim sayısının, İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi tara-

findan gazetede “yasadışı örgüt propagandası yapıldığı” iddiasıyla toplatıldığı ve gazete hakkında bir ay yayın durdurma cezası verildiği 27 Ekim 2009’da öğrenildi.

Sosyalist Demokrasi Gazetesi

SDP’nin resmi yayın organı olan Sosyalist Demokrasi Gazetesi’nin 84. sayısında yer alan “Barış ve Demokratik Çözüm Grubu’nun dokuz maddelik mektubu” başlıklı haber nedeniyle gazetenin yayınının İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından gazetede “yasadışı örgüt propagandası yapıldığı” iddiasıyla bir ay süreyle durdurulduğu 27 Ekim 2009’da öğrenildi.

Aydınlık Dergisi

İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi 9 Aralık 2009’da, haftalık yayın yapan *Aydınlık Dergisi*’nin 1168. sayısında “terörle mücadelede yer alan görevlilerin örgütlere hedef gösterildiği” ve “yasadışı örgüt propagandası yapıldığı” iddiasıyla derginin toplatılmasına ve TMK’nın 6. maddesi uyarınca derginin yayınının bir ay süreyle durdurulmasına karar verdi.

Kurtuluş Yolunda Dev-Genç Dergisi

Aylık yayımlanan *Kurtuluşun Yolunda Dev-Genç Dergisi*’nin Kasım 2009 tarihli 3. sayısında yer alan haberlerde “yasadışı örgüt propagandası yapıldığı” iddiasıyla 26 Kasım 2009’da derginin yayınının 15 gün süreyle durdurulduğu ve derginin son sayısının toplatılmasına karar verildiği öğrenildi.

Mizgin Dergisi

Aylık *Mizgin Dergisi*’nin Nisan 2009 tarihli 56. sayısı hakkında Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi, dergide “yasadışı örgüt propagandası yapıldığı” suçlamasıyla 22 Nisan 2009’da toplatma kararı verdi.

Özgür Halk Dergisi

Diyarbakır’da 28 Aralık 2009’da gözaltına alınan *Özgür Halk Dergisi* çalışanı 4 kişi serbest bırakılırken, polis memurlarının “toplatma kararı olduğu” gerekçesiyle 1157 adet *Özgür Halk Dergisi*’ne el koyduğu öğrenildi.

Yürüyüş Dergisi

İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi, 15 Şubat 2009’da *Emperyalizme ve Oligarşiye Karşı Yürüyüş Dergisi*’nin 176. sayısında “basın yoluyla yasadışı örgüt propagandası yapıldığı” iddiasıyla derginin TMK’nın 6. maddesi uyarınca toplatılmasına karar verdi. Mahkeme ayrıca derginin internet sitesi olan yuruyus.com adresini de bir ay süreyle durdurdu.

İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi, 22 Şubat 2009’da *Emperyalizme ve Oligarşiye Karşı Yürüyüş Dergisi*’nin 6. sayısının, derginin 20. ve 24. sayfalarında yer alan yazılarda “yasadışı örgüt propagandası yapıldığı” iddiasıyla toplatılmasına karar verdi.

Emperyalizme ve Oligarşiye Karşı Yürüyüş Dergisi’nin yayını, derginin 8 Mart 2009 tarihli 8. sayısında yer alan haberler nedeniyle, 9 Mart 2009’da İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından durduruldu. Mahkeme derginin 8. sayısının toplatılmasına da karar verdi.

5 Nisan 2009’da İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi, haftalık yayınlanan *Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm için Yürüyüş Dergisi*’nin 5 Nisan 2009 tarihli 178. sayısının TMK’nın 7/2. maddesi uyarınca toplatılmasına ve derginin yayınının bir ay süreyle durdurulmasına karar verdi.

Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm İçin Yürüyüş Dergisi’nin yayını, derginin 16 Ağustos 2009 tarihli 193. sayısında yer alan haberler nedeniyle, 20 Ağustos 2009’da İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 1 ay süreyle durduruldu. Ayrıca derginin 193. sayısının toplatılmasına da karar verildi.

Emperyalizme ve Oligarşiye Karşı Yürüyüş Dergisi’nin yayını, derginin 23 Ağustos 2009 tarihli 13. sayısında yer alan haberler nedeniyle, 25 Ağustos 2009’da İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 1 ay süreyle durduruldu. Ayrıca derginin 13. sayısının toplatılmasına da karar verildi.

Bağımsızlık, Demokrasi Sosyalizm için Yürüyüş Dergisi’nin 20 Eylül 2009 tarihli 194. sayısında

yer alan haberlerde “yasadışı örgüt propagandası yapıldığı” ve “suçun ve suçlunun övüldüğü” iddialarıyla 20 Eylül 2009’da İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından derginin 194. sayısının yayının bir ay süreyle durdurulduğu ve derginin 194. sayısı hakkında toplatma kararı alındığı 23 Eylül 2009’da açıklandı.

Haftalık *Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm için Yürüyüş Dergisi*’nin 25 Ekim 2009 tarihli 195. sayısı 26 Ekim 2009’da toplatıldı ve derginin yayını bir ay süreyle durduruldu. İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi’nin toplatma ve yayın durdurma verdiği kararın gerekçesi olarak ise derginin 14. ve 15. sayfalarında “yasadışı örgüt propagandası yapılması” gösterildi.

Emperyalizme ve Oligarşiye Karşı Yürüyüş Dergisi’nin yayını, derginin 22 Kasım 2009 tarihli 21. sayısında yer alan haberler nedeniyle, 22 Kasım 2009’da İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 15 gün süreyle durduruldu. Ayrıca derginin 21. sayısının toplatılmasına da karar verildi.

2.1.1- Gazetelere Baskınlar ve Saldırıları

8 Ocak 2009’da *Gündem Gazetesi*’nin Adana Bürosu, Adana İl Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi’ne bağlı ekipleri tarafından baskın düzenlendi. Baskına MKM’nin Kürtçe bastırıldığı 2009 takvimleri hakkında verilmiş olan toplatma kararı gerekçe gösterildi. Baskında büroda bulunan çalışanların ve misafirlerin kimlik bilgileri alınırken; 336 adet takvim, 30 adet çeşitli dergi, 8 fotoğraf ve 3 kitaba da el konuldu.

9 Ocak 2009’da *Azadiya Welat Gazetesi*’nin Van Bürosuna, Van İl Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi ekipleri tarafından baskın düzenlendi. Baskına MKM’nin Kürtçe bastırıldığı 2009 takvimleri hakkında verilmiş olan toplatma kararı gerekçe gösterildi. Baskında gözaltına alınan Nadir Erdem ve Mustafa Toprak, “yasak yayın bulduklarını” iddia-

sıyla 11 Ocak 2009’da tutuklanarak Van F Tipi Cezaevi’ne gönderildi.

13 Ocak 2009’da *Bursa Gündem Gazetesi*’ne kimliği belirsiz 10-12 kişilik bir grup saldırdı. Grubun satır ve sopalarla saldırması sonucu gazetenin sahibi Neşet Öner (50), genel yayın yönetmeni Şükrü Öner (52) ile köşe yazarı Orhan Kaplan’a (55) hafif yaralandı.

15 Ocak 2009’da Tekirdağ Ülkü Ocakları eski Başkanı Bilal Albayrak’ın öldürülmesiyle ilgili duruşmayı izleyen *Trakya Demokrat Gazetesi* foto-muhabiri Ömer Faruk Tabuk (30), Tekirdağ Adliyesi önünde fotoğraf çekilmesinden rahatsız olan aşırı sağcı 25 kişilik bir grup tarafından gazete bürosunda darp edildi.

21 Ocak 2009’da *Zaman Gazetesi* Van Temsilciliği’ne molotofkokteyli atıldı. Saldırı sonucu binada maddî hasar meydana gelirken saldırıyı “Apocu Gençlik İnisyatifi” adlı bir grubun üstlendiği öğrenildi.

1 Şubat 2009’da İzmit’te yerel yayın yapan *Bizim Kocaeli Gazetesi*’ne gelen yaklaşık 10 kişilik grubun, bürodaki eşyaları parçaladığı öğrenildi.

21 Temmuz 2009’da Hakkâri’nin Şemdinli İlçesi’nde bulunan Derecik Taburu’nda yapılan kazıları izlerken gözaltına alınan *Sabah Gazetesi* Muhabiri Ercan Demirci’yle *Hürriyet Gazetesi* Muhabiri Azer Demir iki saat Derecik Taburu’nda gözaltında tutulduktan sonra serbest bırakıldı.

Adana’da Terörle Mücadele Şubesi’ne bağlı polis ekiplerinin Adana 8. Ağır Ceza Mahkemesi’nin kararıyla 7 Aralık 2009’da Radyo Dünya’ya düzenlediği baskın sonucu Radyo Dünya Yayın Yönetmeni Kenan Karavil, *Günlük* ve *Azadiya Welat Gazetesi* çalışanı Şeyhmus Bilgin, *Azadiya Welat Gazetesi* Adana temsilcisi Seyithan Akyüz ile DTP İl Örgütü yöneticileri Erol Demirhan, Engin Okutucu ile DTP çalışanı Fikriye Özbay ve Hazım Bahadır gözaltına alındı.

2.2. İnternet Siteleri

heval.org

Kürtçe müzik yayını yapan heval.org adlı internet sitesine erişimin Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 26 Şubat 2009'da aldığı karar doğrultusunda 18 Mart 2009'da engellendiği öğrenildi.

support.roj.tv

Danimarka'dan yayın yapan ve kapatılması gündeme gelen Roj TV'yi desteklemek amacıyla 12 Nisan 2009'da açılan support.roj.tv adlı internet sitesine erişim Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 12 Nisan 2009'da engellendi.

bianet.org

Ankara 25. Asliye Hukuk Mahkemesi, Hrant Dink cinayeti sanığı Erhan Tuncel'le yaptığı telefon görüşmesiyle gündeme gelen polis memuru Muhittin Zenit'in, hakkında yapılan haberler nedeniyle Bağımsız İletişim Ağı (BİA) projesinin yürütüldüğü bianet.org sitesine açtığı davaya 5 Mayıs 2009'da Ankara 25. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde devam edildi. Muhittin Zenit'in BİA projesinin yürüten İPS İletişim Vakfı'ndan istediği 25 bin TL manevi tazminat talebini değerlendiren mahkeme, vakfın mali durumunun araştırılarak en son bilânçosunun bir suretinin dosyaya sağlanması için Beyoğlu Emniyet Müdürlüğü'ne yazı yazılmasına karar vererek duruşmayı 24 Haziran 2009'a erteledi.

dailymotion.com

7 Mayıs 2009'da, Beyoğlu Cumhuriyet Başsavcılığı'nın dailymotion.com adlı video paylaşım sitesine erişimi 24 Mart 2009'da engellediği öğrenildi.

Gün TV

RTÜK, 4 Aralık 2008'de yayımlandığı iddia edilen bir görüntüde "halkın kin ve düşmanlığa tahrik edildiği" suçlamasıyla Diyarbakır'da yayın yapan Gün TV'ye 4 Haziran 2009'da 180 bin TL para cezası verdi.

keditor.com

22 Haziran 2009'da Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nin keditor.com adlı internet sitesine erişimi 11/06/2009 tarih ve 2009/1593-2 nolu kararıyla engellediği öğrenildi. İnternet sitesinin yetkilileri yaptıkları açıklamada, "sansür uygulamasının giderek arttığı Türkiye'de, onlarca kez haberini yaptığımız internet engellemelerine bu kez biz konu olduk ve sitemize erişim yasaklandı. Herhangi bir gerekçe belirtilmezken, bu engellenmenin ne kadar süreceği de bilinmiyor. Dünyaca ünlü birçok internet sitesini yasaklayan zihniyeti değiştirmek en temel çözüm olarak önümüzde dursa da yeni bir alan adıyla bu sorunu 'şimdilik' geçiştireceğiz" dediler.

sites.google.com

28 Haziran 2009'da Denizli 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin sites.google.com adlı internet sitesine erişimi 24/06/2009 tarih ve 2009/392 nolu kararıyla engellediği öğrenildi.

sgdf.in

19 Eylül 2009'da Sosyalist Gençlik Dernekleri Federasyonu'nun (SGDF) internet sitesi olan, sgdf.biz, adresinin yayınının mahkeme kararıyla durdurulduğu öğrenildi. İnternet sitesinin sgdf.in, adresinden yayınına devam edeceği açıklandı.

tr.myspace.com

lastfm.com.tr

akilli.tv

19 Eylül 2009'da tr.myspace.com, lastfm.com.tr, akilli.tv adlı internet sitelerine erişim Beyoğlu Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 26.06.2009 tarih ve 2009/45 sayılı kararıyla engellendi. Engelleme kararlarının kaldırıldığı ise 22 Eylül 2009'da öğrenildi.

gundem-online.com

İnternet üzerinden yayınına devam eden Gündem Gazetesi'nin internet sitesi gundem-online.com adresine erişimin Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 24 Eylül 2009'da aldığı

bir kararla 3 Ekim 2009'da engellendiği öğrenildi.

zynga.com

İnternette sosyal ağ sitesi olarak yayın yapan facebook.com adresinden oynanan Farmville adlı oyunun yaratıcısı zynga.com adresine erişimin 2 Ekim 2009'da engellendiği öğrenildi. Erişim yasağının aynı günün akşamında kaldırıldığı açıklandı.

gabile.com

hadigayri.com

shemaleturk.com

Lezbiyen, gay, biseksüel, travesti, transseksüel arkadaşlık siteleri gabile.com, hadigayri.com ve shemaleturk.com adlı internet sitelerine erişim Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı tarafından 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkındaki Kanun uyarınca yasaklandı.

expatriates.com

Türkiye'de ve yurtdışında yaşayan yabancıların çeşitli ilanlarını yayımladığı expatriates.com adlı internet sitesine erişimin 5651 Sayılı İnternet Suçlarına İlişkin Yasa uyarınca 23 Haziran 2009'da Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı (TİB) tarafından engellendiği 16 Ekim 2009'da öğrenildi.

firatnews.com

Fırat Haber Ajansı'nın (ANF) internet sitesi olan firatnews.com adresine erişim "koruma tedbiri" kapsamında Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 23 Ekim 2009'da engellendi.

mazgirt.net

Forum sitesi mazgirt.net adlı internet sitesine erişimin, Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 28 Eylül 2009'da aldığı 2009/6163 sayılı koru-

ma tedbiri kararı gereğince 8 Ekim 2009'da engellendiği 5 Kasım 2009'da öğrenildi.

mazgirt.net adresine erişimin, Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 18 Ekim 2009'da aldığı koruma tedbiri kararı gereğince 28 Ekim 2009'da 2. kez engellendiği 24 Kasım 2009'da öğrenildi.

gunlukgazetesi.com

TİB'in, Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 4 Kasım 2009'da verdiği karara dayanarak Günlük Gazetesi'nin internet sitesi olan gunlukgazetesi.com adresine erişimi engellediği 19 Kasım 2009'da öğrenildi.

radymbakur.com

Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı'nın, Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nin verdiği karara dayanarak internet üzerinden Kürtçe yayın yapan Radyo Bakur'un internet sitesi olan radymbakur.com adresine erişimi engellediği 19 Kasım 2009'da öğrenildi.

haberforum.net

İnternet haberciliği yapan haberforum.net adlı internet sitesine erişimin Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 04/11/2009 tarihli ve 2009/7088 nolu "koruma tedbiri" kararıyla engellendiği 26 Kasım 2009'da öğrenildi.

carlbildt.wordpress.com

İsveç Dışişleri Bakanı Carl Bildt'in politik değerlendirmeler yaptığı carlbildt.wordpress.com adlı kişisel blog sitesine erişimin sitede 1915 olaylarıyla ilgili yer alan yazılar nedeniyle engellendiği 6 Aralık 2009'da öğrenildi.

2.3. AİHM Kararlarından Örnekler

İbrahim Güçlü Kararı

AİHM, bir konuşması nedeniyle HAKPAR eski Başkan Yardımcısı İbrahim Güçlü'yü mahkûm edip tutuklayan Türkiye'yi ifade özgürlüğünü, hukuka aykırı şekilde kısıtladığı

gerekçesiyle, 10 Şubat 2009'da toplam 14.000 TL tazminatla cezalandırdı.

Özgür Radyo

“Sakıncalı yayın yaptığı” gerekçesiyle RTÜK tarafından 3 kere yayınları durdurulan Özgür Radyo, AİHM'de 2004 yılında açtığı 3. ifade özgürlüğü davasını da 10 Mart 2009'da kazandı. Türkiye, yayın durdurma kararını, “demokratik bir toplumda gerekli bir uygulama” olarak tanımlayarak amacın kamu düzenini korumak olduğu şeklinde savunma yaptı. Ancak AİHM, daha önceki Özgür Radyo kararlarında olduğu gibi, bu davada da Türkiye'nin tezlerini kabul etmeyerek Türkiye'yi 7.500 Euro tazminata mahkûm etti.

26 Gazete Çalışanı Kararı

AİHM, Ülkede Özgür Gündem, Gündem, Güncel ve Gerçek Demokrasi Gazetelerinde çalışan 26 kişinin yaptığı başvuruyu 20 Ekim 2009'da karara bağladı. Kapatma, yayın durdurma, toplatma gibi nedenlerle ifade özgürlüğünün engellendiğini savunarak, Türkiye aleyhinde AİHM'de dava açan 26 kişinin başvurusunu değerlendiren AİHM, TMK'nın varlığıyla, AİHS'nin 10. maddesinin ihlal edildiğine hükmederek başvuru sahiplerine 5.000 Euro'dan 40.000 Euro'ya kadar varan tutarlar da maddî tazminat; her bir başvuru sahibine 1.800 Euro manevî tazminat ve mahkeme giderleri karşılığında da toplam 4.000 Euro ödenmesine karar verdi.

TOPLANTI ve GÖSTERİ ÖZGÜRLÜĞÜ

Giriş

2009 yılında kolluk güçlerinin müdahale ettiği toplantı ve gösterilerde **altı (6) kişi** yaşamını yitirirken, **301 kişi** de yaralandı. Bu toplantı ve gösterilerde toplam **1494 kişi** gözaltına alındı ve bunlardan **688'i** tutuklandı.

2009 yılı boyunca Terörle Mücadele Kanunu (TMK) kapsamında yargılanan çocukların durumu üzerinde sık sık durulan bir konu oldu. Bilindiği gibi dönemin AKP Hükümeti tarafından hazırlanan, 29 Haziran 2006'da TBMM'de kabul edilen 5532 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la, 15 yaşından büyük çocuklara yönelik kanun kapsamına giren suçlarla ilgili davaların da özel yetkili ağır ceza mahkemelerinde görüleceği hükmü eklendi. Yine aynı kanunla TMK'nın 13. maddesinde yapılan değişiklikle, 15 yaşından büyük çocuklar için "hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilemez; verilen hapis cezası seçenek yaptırımlara çevrilemez ve ertelenemez" hale geldi. Adalet Bakanlığı, 2006'da ve 2007'de 12-15 yaş grubunda 13, 15-18 yaş grubunda da 724 çocuk hakkında TMK kapsamında dava açıldığını belirtti.

2009 yılında toplantı ve gösterilere katıldıkları gerekçesiyle, TMK'nın çeşitli maddeleri uyarınca, ağır ceza mahkemelerinde görülen **42 dava-da** yargılanan toplam **177 çocuk, 772 yıl 2 ay 26 gün hapis cezasına** çarptırıldı.

Kamuoyunun yoğun tepkisi üzerine 60. Hükümet, 10 Kasım 2009'da "Terörle Mücadele

Tarih	Ölü	Yaralı	Gözaltı	Tutuklama
15 Şubat 2009 ¹	1	98	365	170
8 Mart 2009			5	3
21 Mart 2009		2	60	11
4 Nisan 2009	2	72	22	17
14 Nisan 2009	1	19	202	194
1 Mayıs 2009		60	150	3
1 Eylül 2009			20	
6-7 Ekim 2009	1	36	254	2
27 Kasım 2009	1	14	416	288
Toplam	6	301	1494	688

Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nı² TBMM'ne sundu. Kanun tasarısının 1. maddesi ile 3713 sayılı yasanın 5. maddesine ek fıkra getirilerek, "terör suçları" ve "terör amacı ile işlenen suçlar"ı belirleyen 3. ve 4. maddelerinden yargılanan çocuklar için % 50 oranında ceza artırımının kaldırılması; (kanun tasarısının 9. maddesi ile 3713 sayılı kanunun 9. maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi kaldırılmasıyla) 15 yaşın üzerindeki çocukların özel yetkili ağır ceza mahkemeleri yerine çocuk ağır ceza mahkemelerinde yargılanması; ve ayrıca üç yıl ve daha az ceza alan çocuklar için TMK kapsamında verilen cezalarda hükmün açıklanmasının geri bırakılması, para cezası veya erteleme gibi alternatifler öngörülmektedir. Bu raporun hazırlanmakta olduğu tarihte kanun tasarısı hâlâ komisyonda olduğu görülmektedir³ ve yalnızca üç yıl ve daha az ceza alan çocuklar

¹ 15 Şubat 1999'da Abdullah Öcalan'ın Kenya'da yakalanarak Türkiye'ye teslim edilmesinin yıldönümünde düzenlenen protesto gösterileri.

² Dönemi ve Yasama Yılı: 23/4, Esas Numarası: 1/775, Başkanlığa Geliş Tarihi: 10/11/2009.

³ http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=78374.

şuana dek cezalandırılan çocukların %1'inden azını oluşturmaktadır. Bunun birlikte kamuoyunun beklentisi hâlihazırdaki düzenlemedeki çocukların terör suçu işleyebileceği anlayışının değişmesi ve çocuk adalet sistemine uygun bir şekilde çocukların tamamen TMK kapsamından çıkarılmasıdır. Ekler bölümünde konuyla ilişkili "Çocuklar İçin Adalet Çağrıcıları'nın Hazırladığı Yasa Değişikliği Teklifi"ni, Diyarbakır Barosu'nun "TMK Kapsamında Diyarbakır E Tipi Kapalı Cezaevi'nde Tutuklu Bulunan Çocuklara 17.08.2009 Tarihinde Yapılan Ziyarete İlişkin Rapor"unu ve TTB'nin "Diyarbakır E Tipi Kapalı Ceza ve İnfaz Kurumunda Alınan Çocukları İzleme Raporu"nu bulabilirsiniz.

1 Mayıs, "Emek ve Dayanışma Günü" adıyla tatil günü ilan eden "Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkındaki Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" 27 Nisan 2009'da *Resmî Gazete*'de yayınlanarak yürürlüğe girdi⁴.

İdarî Düzenlemeler

Toplumsal olaylara müdahale esnasında orantısız, aşırı ve ölçsüz güç kullanan ve bu nedenle özellikle 1 Mayıs 2008'de Taksim'deki İşçi Bayramı'ndan yansıyan görüntüler nedeniyle sıklıkla eleştiri alan 81 ildeki Çevik Kuvvet

⁴ 27 Nisan 2009 PAZARTESİ
Resmî Gazete Sayı: 27212
KANUN

ULUSAL BAYRAM VE GENEL TATİLLER HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN
Kanun No. 5892
Kabul Tarihi: 22/4/2009

MADDE 1 -17/3/1981 tarihli ve 2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasına, bu fıkra geçiren "yılbaşı günü" ibarelerinden sonra gelmek üzere "ve 1 Mayıs günü" ibaresi eklenmiş ve birinci fıkranın (C) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"C) 1 Ocak günü yılbaşı tatili, 1 Mayıs günü Emek ve Dayanışma Günü tatilidir."

GEÇİCİ MADDE 1 - 1 Mayıs 2009 tarihinde kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılması kararlaştırılan iş ve işlemler yürütülür. Kamu kurum ve kuruluşları bu iş ve işlemlerin yürütülmesi için gerekli tedbirleri alır.

MADDE 2 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

birimleri, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün AB'den sağladığı maddi destekle 2009 yılında "İnsan Haklarına Uygun Müdahale Taktikleri ve Zor Kullanma" eğitimi aldı.

1 Mayıs İşçi Bayramlarında ve diğer toplumsal olaylara müdahalelerde, kolluk güçlerinin aşırı güç kullanması ve kullananların teşhis edilememeleri nedeniyle Emniyet Genel Müdürlüğü 22 Ağustos 2008'de Eskişehir, Kayseri, Kocaeli ve Sivas'ta başlattığı kaskların numaralandırılması uygulamasını 23 Ocak 2009'da Adıyaman, Afyonkarahisar, Amasya, Aydın, Balıkesir, Bilecik, Bolu, Burdur, Bursa, Çanakkale, Çankırı, Çorum, Denizli, Edirne, Gaziantep, Giresun, Gümüşhane, Hatay, Isparta, Kastamonu, Kırklareli, Kırşehir, Konya, Kütahya, Manisa, Muğla, Nevşehir, Niğde, Ordu, Rize, Sakarya, Sinop, Tekirdağ, Tokat, Trabzon, Uşak, Yozgat, Zonguldak, Aksaray, Bayburt, Karaman, Kırkkale, Bartın, Ardahan, Iğdır, Yalova, Karabük, Kilis, Osmaniye ve Düzce'de görevli çevik kuvvet birimlerinde de uygulamaya sokulmasını, 1 Mayıs 2009'a kadar ise Türkiye genelinde yaygınlaştırılması talimatını verdi.

Kolluk kuvvetlerinden çevik kuvvet birimlerinin insan hakları alanında eğitilmesinin yanı sıra Jandarma Genel Komutanlığı da AB, İspanya ve İtalya jandarma kuvvetlerinden aldığı maddi ve teknik destekle 200 jandarma personeline insan hakları eğitimi ve sorgu odalarının iyileştirilmesi amacıyla 18 ay sürecek bir projeye 2009 yılında başladı.

1. 15 Şubat Abdullah Öcalan'ın Teslim Edilmesi

4 Şubat 2009'da Hakkâri'de Abdullah Öcalan'ın yakalanmasını protesto eden gruba, polis ekiplerinin havaya ateş açarak müdahale etmesi sonucu, 3 kişi yaralandı.

5 Şubat 2009'da Hakkâri'de protesto yürüyüşü yapan gruba polis ekiplerinin gaz bombası ve tazyikli suyla müdahale ettiği bildirildi.

Adana'da 9 Şubat 2009'da yapılan gösterilere katıldıkları gerekçesiyle gözaltına alınan 8 kişiden 3'ü 10 Şubat 2009'da tutuklandı.

14 Şubat 2009'da Şırnak'ın İdil İlçesi'ndeki gösterilere müdahale eden polis ekiplerinin attığı biber gazının fişeginin, İhsan Şen'e (17) isabet etmesi sonucu Şen'in ağır yaralandığı öğrenildi.

14 Şubat 2009'da Mersin'in Akdeniz İlçesi'ndeki yürüyüşe müdahale eden güvenlik güçlerinin, gruba ateş açması sonucu Nazmiye Azgan (30) ağır yaralandı.

13 Şubat 2009'da Van'da ve Erciş İlçesi'nde düzenlenen protesto yürüyüşüne polis ekiplerinin, müdahale etmesi sonucu çıkan arbedede, 1 polis memuruyla 3 göstericinin yaralandığı ve 22 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi.

15 Şubat 2009'da Diyarbakır'da yürüyüş yapmak isteyen gruba polis ekipleri tazyikli su, cop, biber gazı ve boyalı mermiyle müdahale etti. Müdahale sonucunda 42 kişi gözaltına alındı; 8 polis memuru, 39 gösterici yaralandı.

15 Şubat 2009'da Hakkâri, Şemdinli ve Yüksekova'daki gösterilere güvenlik güçlerinin müdahale etmesi sonucu, 9 polis memuruyla 8 gösterici yaralandı; 28 kişi gözaltına alındı.

15 Şubat 2009'da İstanbul'da "Öcalan'ın teslim edilmesini protesto etmek için bombalı eylem hazırlığında oldukları" iddiasıyla 7 kişi gözaltına alındı.

14 Şubat 2009'da Batman'da yürüyüş yapmak isteyen gruba polis ekiplerinin tazyikli su ve biber gazıyla müdahale etmesi sonucu 20 kişinin yaralandığı, 15 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi.

İstanbul'un Beyoğlu İlçesi'nde düzenlenen yürüyüşe yapılan müdahale sonucu, 58 kişinin gözaltına alındığı ve DTP seçim bürosuna gaz bombası atıldığı öğrenildi.

14 Şubat 2009'da Mardin'in Nusaybin İlçesi'nde düzenlenen gösteriye güvenlik güçlerinin müdahale etmesi sonucu 18 kişi gözaltına alındı.

15 Şubat 2009'da Siirt'te gösterilere katılan 15 kişi gözaltına alındı.

14 Şubat 2009'da Şırnak'ta yapılan ev baskınlarında gözaltına alınan 7 kişiden, Aziz Kutlu, Ali

Temel Kuran, Bedirhan Uysal, Fahrettin İşlek, Turan Fidan ve Necmettin Bendel, 15 Şubat 2009'da tutuklandı.

15 Şubat 2009'da Mardin'in Kızıltepe İlçesi'nde protesto gösterisi düzenleyen gruba müdahale eden polis ekipleri 17 kişiyi gözaltına aldı.

14 Şubat 2009'da Şırnak'ın İdil İlçesi'nde gözaltına alınan 4 kişiden, Şivan Fidan (17) 15 Şubat 2009'da tutuklandı.

Mardin'de, 14 Şubat 2009'da gözaltına alınan DTP Parti Meclisi Üyesi Alattin Sinayiç, "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla, 15 Şubat 2009'da tutuklanarak Mardin E Tipi Kapalı Cezaevi'ne gönderildi.

Diyarbakır'ın Bismil İlçesi'ndeki gösterilerde "yasadışı slogan attıkları" iddiasıyla 3 kişi 15 Şubat 2009'da gözaltına alındı.

15 Şubat 2009'da Mersin'de 17 kişinin, Adana'da 15 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi.

Van'daki protesto gösterisini ve basın açıklamasını takip eden Dicle Haber Ajansı muhabirleri Aysel Ertunç ve Nazan Sala, 14 Şubat 2009'da gözaltına alındı.

Şırnak'ın Cizre İlçesi'nde 12 Şubat 2009'da düzenlenen ev baskınlarında gözaltına alınan T.N (16), A.Ç (15) ve M.B (15) adlı 3 çocuk, "yasadışı örgüt üyesi oldukları" ve "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" suçlamasıyla, 14 Şubat 2009'da tutuklandı.

Şırnak'ın İdil İlçesi'ndeki protesto gösterisinde meydana gelen olaylarda 4'ü polis memuru 5 kişi yaralandı.

Şırnak'taki gösterilerin ardından gözaltına alınanlardan bir kişinin 16 Şubat 2009'da tutuklandığı öğrenildi.

Adana'da 15 Şubat 2009'da düzenlenen protesto gösterilerinde 35 kişinin gözaltına alındığı ve gözaltına alınanlardan 10'unun "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" suçlamasıyla tutuklandığı belirtildi. 25 kişinin gözaltı işlemlerininse hâlâ devam ettiği bildirildi.

15 Şubat 2009'da Diyarbakır'ın Bismil İlçesi'nde yapılan protesto gösterisine katıldıkları için

gözültına alınan 3 kişiden, Kenan Eridi, 16 Şubat 2009'da tutuklandı.

15 Şubat 2009'da Mardin'de gerçekleştirilen gösterilerin ardından gözültına alınanlardan 9 kişi, 16 Şubat 2009'da tutuklanarak Mardin E Tipi Kapalı Cezaevi'ne konuldu.

16 Şubat 2009'da Mardin'in Dargeçit İlçesi'nde düzenlenen protesto gösterisine katıldığı iddiasıyla 6 kişi gözültına alındı.

15 Şubat 2009'da Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde çıkan olayların ardından gözültına alınan 9 kişiden 4'ü "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" suçlamasıyla 16 Şubat 2009'da tutuklanarak cezaevine gönderildi.

Şırnak'ın Silopi İlçesi'nde 17 Şubat 2009'da protesto gösterisinde bulunan bir grup askerî birliğe molotofkokteylleri ve taşlarla saldırdı.

İzmir'in Menemen İlçesi'ne bağlı Asarlık Belde-si'nde gözültına alınan 10 kişiden 8'i "kamu malına zarar verdikleri" gerekçesiyle 17 Şubat 2009'da tutuklandı.

Batman'da gözültına alınan 80 kişiden 22 kişi, "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla 17 Şubat 2009'da tutuklandı.

Şırnak'ın İdil İlçesi'nde gözültına alınan Hakim Doğan ile Mehmet Nergis, çıkarıldıkları mahkemece "kamu malına zarar verdikleri" iddiasıyla 17 Şubat 2009'da tutuklandı.

Adana'da gözültına alınan 25 kişiden 16'sı "izinsiz gösteriye katıldıkları" gerekçesiyle 17 Şubat 2009'da tutuklandı.

16 Şubat 2009'da Mersin'in Tarsus İlçesi'ndeki protesto gösterisinde bir grubun Mersin-Adana seferini yapan yolcu trenini taşlaması sonucu, Erol Erdoğan (35) başına isabet eden taş sonucu yaralanırken trenin camlarının kırıldı.

Mardin'in Kızıltepe İlçesi'nde yapılan gösterilere katıldıkları iddiasıyla gözültına alınan 20 kişiden Emrah Şahin, Anıl Uygur Gökçen ve Mustafa Abiç, "izinsiz gösteriye katıldıkları" gerekçesiyle 17 Şubat 2009'da tutuklanarak Mardin E Tipi Kapalı Cezaevi'ne gönderildi.

Siirt'te 16 Şubat 2009'da gözültına alınan Siirt Üniversitesi öğrencisi Asiye Asan, "yasadışı

örgüt propagandası yaptığı" suçlamasıyla 17 Şubat 2009'da tutuklanarak Siirt E Tipi Kapalı Cezaevi'ne gönderildi.

15 Şubat 2009'da Diyarbakır'daki gösteriye güvenlik güçlerinin müdahale etmesinin ardından meydana gelen olayları protesto etmek amacıyla 18 Şubat 2009'da DTP Diyarbakır'da "sessiz yürüyüş" gerçekleştirdi. Yürüyüşe güvenlik güçlerinin tazyikli su ve gaz bombasıyla müdahale etti. Çıkan olaylar sırasında, AKP'nin Diyarbakır İl ve Bağlar İlçe Başkanlığı taşlı saldırıya uğradı.

İzmir Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi ekipleri tarafından gerçekleştirilen ev baskınları sonucu gözültına alınan 8 kişiden, Z.S., "yasadışı örgüt üyesi olduğu" suçlamasıyla 18 Şubat 2009'da tutuklandı.

Siirt'te 17 Şubat 2009'da gözültına alınan Siirt Üniversitesi öğrencisi Cüneyt Onay çıkarıldığı mahkemece, "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" suçlamasıyla 18 Şubat 2009'da Siirt E Tipi Kapalı Cezaevi'ne gönderildi.

Batman'da gözültına alınan 74 kişiden, 6'sı çocuk 41 kişinin, 19 Şubat 2009'da tutuklandığı öğrenildi.

Van'ın Başkale İlçesi'nin DTP İlçe Örgütü Başkanı Derviş Polat, 15 Şubat 2009'ta yaptığı basın açıklamasından dolayı 19 Şubat 2009'da gözültına alındı. Serbest bırakılan Polat, "seni bu kez serbest bırakacağız ama bir dahaki sefere gözünün yaşına bakmayacağız, tutuklayacağız" şeklinde tehdit edildiğini açıkladı.

Diyarbakır'da 15 Şubat 2009'da gözültına alınan 48 kişiden 24'ü "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet ettikleri" gerekçesiyle, 19 Şubat 2009'da tutuklanarak Diyarbakır D Tipi Kapalı Cezaevi'ne gönderildi.

İzmir'in Menemen İlçesi'nde, 15 Şubat 2009'da yapılan protesto eylemlerine katıldığı gerekçesiyle gözültına alınan İ.K., çıkarıldığı mahkeme tarafından "görevli polis memuruna mukavemet ettiği" ve "kamu malına zarar verdiği" suçlamalarıyla, 21 Şubat 2009'da tutuklandı. İ.K.'nin tutuklanmasıyla birlikte İzmir'de 15

Şubat gösterileri nedeniyle tutuklananların sayısı 10'a çıktı.

Mardin'in Kızıltepe İlçesi'nde yapılan ev baskınlarında gözaltına alınan Kadri Aydemir ve Fahri Karaboğa "yasadışı slogan attıkları", "yasadışı eylemlere katıldıkları", "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddialarıyla 23 Şubat 2009'da tutuklanarak Mardin E Tipi Cezaevi'ne gönderildi.

Batman'da 25 Şubat 2009'da İl Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi polis ekipleri tarafından düzenlenen baskında gözaltına alınan 4 kişiden 3'ü "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" suçlamasıyla 27 Şubat 2009'da tutuklanarak Batman M Tipi Kapalı Cezaevi'ne gönderildi. Böylece Batman'da 15 Şubat protestoları nedeniyle tutuklananların sayısı 46'ya yükseldi.

Menemen'de gözaltına alınan DTP Seçim Komisyonu üyesi Aslan İlhan, "kamu malına zarar verdiği" iddiasıyla 27 Şubat 2009'da tutuklanarak Kırıklar F Tipi Cezaevi'ne gönderildi. Böylece Menemen'de tutuklananların sayısı 11'e ulaştı.

Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde gözaltına alınan Fahrettin Bor (24), "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" suçlamasıyla 25 Şubat 2009'da tutuklandı.

Muş'un Varto İlçesi'nde, 15 Şubat 2009'da yapılan basın açıklamasına katıldıkları gerekçeyle 6 kişi gözaltına alındı.

Şırnak'ın Cizre İlçesi'nde, 2 Mart 2009'da evlerine yapılan baskınla gözaltına alınan 4 kişi "yasadışı örgüt üyesi oldukları" ve "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" suçlamasıyla 4 Mart 2009'da tutuklandı.

4 Mart 2009'da Muş'un Varto İlçesi'nde 6 kişi gözaltına alındı. Böylece Varto'da gözaltına alınanların sayısı 12'ye yükseldi.

DTP'nin 15 Şubat 2009'da Antalya'da düzenlediği eyleme katıldıkları gerekçeyle gözaltına alınan 7 kişiden Ebru Güden (19) "kamu malına zarar verdiği" gerekçeyle 12 Mart 2009'da tutuklandı.

15 Şubat 2009'da Diyarbakır'daki gösterilere müdahale eden kolluk güçlerinin kullandığı biber gazından etkilenen Sinan Aydın'ın (59) hastaneye kaldırıldığı ve tedavi gördüğü fakat akciğerlerine dolan gazın etkisiyle 11 Mart 2009'da yaşamını yitirdiği öğrenildi (bkz. Yaşam Hakkı).

2. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü

Demokratik Özgür Kadın Hareketi'nin (DÖKH) 6 Mart 2009'da Şırnak'ın Cizre İlçesi'nde düzenleyeceği mitingde açılması planlanan "Em jin in ne namusa tu kesine, namûsa me azadiya me ye" yazılı Kürtçe pankarta, 3 Mart 2009'da Cizre İlçe Emniyet Müdürlüğü'nün izin vermediği öğrenildi.

3 Mart 2009'da Siirt'te düzenlenen mitingde 5 kişi, Diyarbakır'ın Bismil İlçesi'nde düzenlenen mitingde ise 4 kişi gözaltına alındı.

3 Mart 2009'da Siirt'te düzenlenen mitingde gözaltına alınan 5 kişiden M.Y., E.Y. ve E.F. "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" suçlamasıyla 5 Mart 2009'da tutuklandı.

6 Mart 2009'da Siirt'te DTP'nin "Jin jyan azadî" yazılı afişlerinin yasaklandığı; Şırnak'ın Silopi İlçesi'nde yapılması planlanan mitingde izin verilmediği ve Şırnak'ın Cizre İlçesi'nde de Kürtçe pankartların asılmasının yasaklandığı öğrenildi.

7 Mart 2009'da Mersin'de düzenlenen mitingde güvenlik güçlerinin basınçlı su ve gaz bombalarıyla müdahale ettiği bildirildi.

3. 21 Mart Newroz Bayramı

26 Şubat 2009'da Ankara Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi'ne bağlı polis ekiplerinin "Newroz Temizliği" adıyla düzenlediği ev baskınları sonucu 15 öğrenci, Malatya'da ise 1 öğrenci gözaltına alındı. Baskın kararını Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nin öğrencilerin "yasadışı örgüt üyesi oldukları" ve "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla verdiği öğrenildi.

Gözaltına alınan 15 öğrenciden 5'i "yasadışı örgüt üyesi oldukları" iddiasıyla 2 Mart 2009'da Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından tutuklandı.

Ankara'da 2 Mart 2009'da 5 üniversite öğrencisinin tutuklanmasının ardından hakkında arama kararı çıkarılan Zana Söğüt, 5 Mart 2009'da ifadesi alındıktan sonra tutuklandı.

DTP'nin Erzincan İl Örgütü'nün Erzincan Valiliği'ne 6 Mart 2009'da yaptığı başvuru, "genel asayiş ve kamu düzeni açısından Anayasa'nın 26. ve 34. maddeleri, 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 17. maddesi ile 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 9/C ve 11/C maddeleri uyarınca" Erzincan Valiliği'nin 13 Mart 2009'daki kararıyla reddedildi.

19 Mart 2009'da Adana'da Newroz'u kutlamak isteyen Çukurova Üniversitesi öğrencilerine polis ekipleri müdahale etti ve Mehmet Emin adlı öğrenciyi gözaltına aldı.

Kars Valiliği, Newroz Tertip Komitesi'nin, 24 Mart 2009'da yapılması planlanan Newroz kutlaması için yaptığı başvuru dilekçesini "W" harfini gerekçe göstererek 19 Mart 2009'da reddetti.

Osmaniye Valiliği de, Newroz Tertip Komitesi'nin 21 Mart 2009'da yapılması planlanan Newroz kutlaması için yaptığı başvuru dilekçesini "W" harfini gerekçe göstererek 19 Mart 2009'da reddetti.

DTP Erzincan İl Örgütü'nün, Newroz'u kutlama başvurusunun Erzincan Valiliği tarafından "genel asayiş ve kamu düzeni" gerekçe gösterilerek reddedilmesinin ardından yaptığı 2. başvuru da 19 Mart 2009'da Erzincan Valiliği'nin Newroz Komisyonu programında yer almadığı için reddedildi.

19 Mart 2009'da İzmir'de Ege Üniversitesi öğrencilerinin düzenlediği kutlama sonrasında 2 öğrenci polis ekipleri tarafından gözaltına alındı.

Adana Valiliği, Newroz Tertip Komitesi'nin, 22 Mart 2009'da kutlaması için yaptığı açık alan talebini 19 Mart 2009'da reddetti.

20 Mart 2009'da Aydın Valiliği, Newroz Tertip Komitesi'nin, 22 Mart 2009'da yapılması planlanan Newroz kutlaması için yaptığı başvuru dilekçesini 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 15. ve 17. maddelerinin gerekçe göstererek reddetti.

20 Mart 2009'da İstanbul'un Sarıgazi İlçesi'ndeki Mehmetçik Lisesi'nde öğrencilerin yaptığı kutlamaya jandarma ekipleri müdahale ederek 5 öğrenciyi gözaltına aldı.

21 Mart 2009'da Şırnak'ın İdil İlçesi'nde gece yapılan kutlamalara polis ekiplerinin müdahalesi sonrasında çıkan bir polis memurunun yaralandığı iddia edildi.

19 Mart 2009'da Ege Üniversitesi'ndeki kutlamaların ardından gözaltına alınan 2 öğrenci, 21 Mart 2009'da çıkarıldıkları mahkemece "yasadışı slogan attıkları" iddiasıyla tutuklanarak Buca Kırklar F Tipi Cezaevi'ne gönderildi.

21 Mart 2009'da Şanlıurfa'daki kutlamaların ardından dağılan kalabalık arasından polis ekipleri 10 kişiyi gözaltına aldı.

21 Mart 2009'da Hakkâri'deki gösteriye müdahale eden polis ekiplerine göstericilerin taşlarla karşılık vermesi üzerine 4 polis memuru yaralandı.

21 Mart 2009'da İstanbul'da Kazlıçeşme Meydanı'nda yapılan kutlamanın ardından dağılan kalabalığa polis ekiplerinin müdahale etmesi sonucu Nesim Akıncı yaralandı, bir kişi gözaltına alındı.

Hakkâri'nin Şemdinli İlçesi'nde 21 Mart 2009 akşamı yapılan kutlamaya kolluk güçlerinin gaz bombalarıyla yaptığı müdahalede S.O. (9) gaz bombası kapsülünün çarpması sonucu gözünden yaralandı.

Tekirdağ'ın Çorlu İlçesi'nde 21 Mart 2009'da yapılan kutlamalarının ardından biri çocuk 3 kişi "yasadışı pankart taşıdıkları" gerekçesiyle gözaltına alındı.

21 Mart 2009'da Şanlıurfa'nın Siverek İlçesi'nde düzenlenen kutlamaya müdahale eden polis ekipleri 5 kişiyi gözaltına aldı.

22 Mart 2009'da Bursa'da yapılan kutlamanın ardından yürüyüşe geçen gruba müdahale eden polis ekipleri 10 kişiyi gözaltına aldı.

Adana'da 21 Mart 2009'da gözaltına alınan 5 kişiden biri "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" suçlamasıyla 22 Mart 2009'da tutuklandı.

22 Mart 2009'da Marmara Üniversitesi'nde düzenlenen kutlamaya katılan Gökhan Yıldız adlı öğrencinin, kaldığı Altunizade Erkek Öğrenci Yurdu'nda 23 Mart 2009 sabahı aşırı sağcı bir grubun saldırısına uğradığı öğrenildi.

Tekirdağ'ın Çorlu İlçesi'nde 21 Mart 2009'daki kutlama sonrasında gözaltına alınan 3 kişiden Habib Demir "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla 23 Mart 2009'da tutuklandı.

22 Mart 2009'da İzmir'in Menemen İlçesi'nde düzenlenen kutlamaya katılan Mehmet Şaki (24) gözaltına alındı.

22 Mart 2009'da Siirt'teki kutlamalar sonrasında Rahşan Ongunlu, Memiş Bark, Dilan Aşkara ve Muharrem Çağlar, Abdurrahman Gök gözaltına alındı.

İstanbul'un Kazlıçeşme Meydanı'nda 21 Mart 2009'da yapılan kutlamaların ardından gözaltına alınan 11 kişiden Adem Özen "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla 23 Mart 2009'da tutuklandı.

Mardin'in Midyat İlçesi'nde 24 Mart 2009'da yapılan Newroz kutlamasının ardından gözaltına alınan bir kişinin durumunu öğrenmek için İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne giden, DTP Midyat İlçe Başkanı Abdulaziz Bilgin "kutlamada Kürtçe konuşma yaptığı" gerekçesiyle gözaltına alındı.

4. 1 Mayıs İşçi Bayramı

29 Nisan 2009'da Erzincan Valiliği, "güvenlik" gerekçesiyle 1 Mayıs kutlaması için Eğitim-Sen Erzincan Şubesi'nin yaptığı başvuruyu reddetti.

29 Nisan 2009'da İstanbul'un Taksim Meydanı'nda bulunan tramvay durağında çevrede bulunanları 1 Mayıs İşçi Bayramı kutlamalarına

çağırın SGD üyesi Esmagül Albay ve Yücel Ozan adlı 2 kişi gözaltına alındı.

1 Mayıs kutlamalarının İstanbul'da Taksim Meydanı'nda gerçekleştirilmek istenmesiyle ilgili süren tartışmalar emekçilerin, demokratik kitle örgütlerinin, siyasî partilerin 1 Mayıs 2009'da Taksim Meydanı'na çıkarak 1 Mayıs 1977'de ölen 34 kişiyi anmalarıyla sonuçlandı. Daha önce DİSK, KESK, TMMOB, TTB'nin Taksim Meydanı için yaptığı başvuruyu net bir ifadeyle reddeden İstanbul Valisi Muammer Güler, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün uzlaşma çağrısı üzerine 1 Mayıs'ın Taksim Meydanı'nda "makul" bir sayıyla kutlanabileceğini söyledi. Çağrıya olumlu yanıt veren emek örgütlerinin tüm girişimlerine rağmen 1 Mayıs 2009'da İşçi Bayramı'nı Taksim Meydanı'nda kutlamak isteyen gruplara kolluk güçleri müdahale etti. İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'in bizzat yönettiği müdahalelerde önceki yıllarda olduğu gibi kolluk güçlerinin aşırı güç kullanımı dikkat çekti. Bir polis telsizinden yapılan duyuruda Feriköy Semtindeki polis ekibinin gaz bombasının bittiği ve eylemci gruplara atılmak üzere daha fazla gaz bombası istendiği duyuldu. Zırhlı bir polis aracının içindeki polis memuru ise kovaladığı gruba megafonla "kaçmayın ulan kaçmayın, gelin buraya vatan hainleri" şeklinde seslendiği görüldü.

1 Mayıs 1978'de Taksim Meydanı'nın işçilere yasaklanmasının ardından 31 yıl sonra Taksim Meydanı'nda yapılan ilk kutlamalarla ilgili açıklama yapan İstanbul Valisi Muammer Güler, 21'i polis memuru toplam 41 kişinin yaralandığını 108 kişinin de gözaltına alındığını açıkladı. Gözaltına alınan 108 kişi işlemlerinin ardından 2 Mayıs 2009'da serbest bırakıldı. ÇHD ise gözaltına alınanların sayısının 400'ü geçtiğini belirtti. Gözaltına alınanlardan 5 kişi gözaltında işkence ve kötü muameleye maruz kaldıklarını savunarak İHD İstanbul Şubesi'ne başvurdu.

Türkiye Komünist Partisi (TKP) yaptığı açıklamada Tarlabaşı Semtinde kolluk güçlerince gözaltına alınan 2 üyesinin boş bir araziye götürülerek fizikî şiddete maruz kaldığını duyurdu.

Tarlabaşı'ndaki şiddet olaylarından birisine tanık olan bir kişinin kaydettiği görüntülerde ise Ö.A.'yı etkisiz hale getiren 5 polis memurunun Ö.A.'yı kimsenin görmediğini sandıkları bir köşede dövdükleri görüldü.

KESK İstanbul Şubeler Platformu Sözcüsü Nebahat Bükrek, Taksim'de yapılan 1 Mayıs kutlamaları sırasında şiddet uygulayan polis memurları hakkında yasal işlem yapılması için yargıya başvuracaklarını açıkladı.

Ankara'da Sıhhiye Meydanı'nda gerçekleştirilen 1 Mayıs kutlamalarında meydana girişi sırasında üst araması yapılmasını kabul etmeyen Halkevleri üyelerinin protestosuna kolluk güçleri havaya ateş açarak müdahale etti. Çıkan arbedede 15'i polis memuru toplam 16 kişi yaralandı. Kutlamalarda atık kâğıt işçisi 6 kişi de gözaltına alındı.

İzmir'de Konak Meydanı'nda gerçekleştirilen kutlamalara müdahale eden kolluk güçleri 17 kişiyi gözaltına aldı.

Balıkesir'de çantasını 1 Mayıs alanında unutan Selçuk Yılmaz adlı öğrenci ise aşırı sağcı bir grubun saldırısına uğradı.

Hatay'daki 1 Mayıs kutlamalarında katılan DTP üyeleri de aşırı sağcı bir grubun saldırısına uğradı. Saldırıya müdahale eden kolluk güçleri ise 15 kişilik DTP grubunu gözaltına aldı.

29 Nisan 2009'da Gaziantep'te 1 Mayıs çalışması yürüten SGD üyesi Sibel Işık ve Deniz Mahmut adlı 2 kişi gözaltına alındı.

İstanbul'da 1 Mayıs 2009'daki İşçi Bayramı kutlamaları sırasında meydana gelen olaylarda yer aldıkları iddiasıyla 16 Kasım 2009'da bir araştırma görevlisi Ulaş Derin ile üniversite öğrencisi Baran Narin ile Dilay Aydoğan tutuklandı.

5. 1 Eylül Dünya Barış Günü

Antalya'da 1 Eylül Dünya Barış Günü'nde meşaleli yürüyüş yapmak isteyen gruba polis ekiplerinin biber gazı ve basınçlı suyla müdahale etmesi sonucu 20 kişi gözaltına alındı.

6. Sosyal Hak Eylemleri

İstanbul'un Sancaktepe İlçesi'nde bulunan Ünsa Çuval Fabrikası'nda 15 Aralık 2008'de 300 işçinin işten atılması üzerine işçiler 31 Aralık 2008'de işyerini işgal etti. Eylem üzerine fabrikaya gelen jandarma ekipleri, işçilere müdahale ederek 90 işçiyi gözaltına aldı. İşçiler 7 Ocak 2009'da işyerini işgal etti. Eylem üzerine fabrikaya gelen jandarma ekipleri, işçilere müdahale ederek 60 işçiyi gözaltına aldı.

24 Ocak 2009'da İstanbul'un Beyoğlu İlçesi'nde bulunan CHP İl binasının önüne gelen Devrimci Sağlık İşçileri (Dev Sağlık-İş) üyesi bir grup, Kadıköy Belediyesi'nin Sağlık Polikliniği'nde çalışan arkadaşlarının işten çıkartılmasını protesto etmek istedi. Grubun basın açıklaması yaptığı sırada caddedeki trafiği engelledikleri gerekçesiyle çevik kuvvet ekipleri gruba müdahale etti. Trafiği engellemeleri için bina önünden uzaklaştırılan grup üyelerinin, açıklamanın ardından dağıldığı öğrenildi.

30 Ocak 2009'da İstanbul'un Gaziosmanpaşa İlçesi'ndeki bir tekstil atölyesinde çalışan maaşlarını alamadıkları için fabrikada eylem yapan 16 işçi polis ekiplerinin müdahalesi ile gözaltına alındı.

Selga Tekstil Atölyesi işçileri, 2 Şubat 2009'da İHD İstanbul Şubesi'nde düzenledikleri basın toplantısında, iş makinelerinin kaçırılmasını engellemek için işyerinde beklerken maruz kaldıkları polis müdahalesini anlattı. Dokuma, Örne, Boyama, Trikotaj ve Giysi İşçileri Sendikası (Tekstil-Sen) Genel Sekreteri Beycan Taşkıran, işçilerin işyerini işgal ettikleri esnada içeride 80 işçinin çalıştığını ifade ederek "tümü gaz yedi. Bayılanlar oldu. 20-30 kişi polis tarafından darp edildi" dedi. Ezilenlerin Hukuk Bürosu avukatlarından Sezin Uçar ise toplantıda yaptığı konuşmada, "yaşananlar hakkında suç duyurusunda bulunacağız" dedi. İşçilerden Mazlum Balki "sürekli belime vurup sakat bırakmaya çalışıyorlardı. Beni kadın işçilerin karşısına çıkarıp, 'bakin biz adamı böyle yaparız' diyerek onları korkutmaya çalıştılar" diyerek işkence ve tehditlerin polis araçlarında ve karakolda da devam ettiğini söyledi. (bkz. Kişi Güvenliği)

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin önünde açlık grevi yapan işçilere 24 Şubat 2009'da polis ekipleri müdahale ederek işçilerin çadırıyla ile eşyalarına el koydu.

8 Mayıs 2009'da, Mersin Limanı'nda işten atılan işçilerin 125 gündür sürdürdüğü eyleme polis ekipleri müdahale etti. 9 Mayıs 2009'da ise işçilere destek vermek isteyen öğrenci grubuna da polis ekiplerinin müdahale etmesi sonucu 2 kişi yaralandı, 7 kişi de gözaltına alındı.

22 Haziran 2009'da İzmir'de, Karşıyaka Belediyesi'nin sözleşmelerini yenilemeyerek işten çıkarttığı ve 55 gündür Örnekköy Şantiyesi'nde eylem yapan 276 işçi, çevik kuvvet ekiplerinin sabaha karşı yaptığı operasyonla şantiye dışına çıkartıldı.

Eylemlerine işyeri önünde devam eden Kent A.Ş. işçilerine polis ekipleri 3 Ağustos 2009'da tekrar müdahale etti. Müdahale sonrasında 3'ü ağır 6 işçi yaralandı.

3 Temmuz 2009'da sendikalarını değiştirmeleri yönünde kendilerine baskı yapıldığı gerekçeyle Kocaeli Büyükşehir Belediyesi önünde eylem yapan belediye işçilerine polis ekiplerinin biber gazı ve copla müdahale etmesi sonucu iki işçi yaralandı.

5 Eylül 2009'da Uşak'ta işten çıkartılan işçilerin Cumhuriyet Meydanı'nda yaptıkları eyleme polis ekiplerinin müdahale etmesi sonucu bir kişinin yaralandığı bildirildi.

3 Haziran 2009'da İstanbul'da, 5 Haziran 2009'da Eğitim-Sen'in Ankara'da toplu sözleşme ve grev talepleriyle yapacağı yürüyüşün duyurusunu yapmak isteyen Eğitim-Sen üyelerine polis ekipleri müdahale etti. Bir kişinin gözaltına alındığı ve 2 kişinin yaralandığı müdahaleyi protesto eden Eğitim-Sen üyeleri Galatasaray Meydanı'nda 8 saat süren oturma eylemi yaptı.

5 Haziran 2009'da Eğitim-Sen'in Ankara'da toplu sözleşme ve grev talepleriyle Milli Eğitim Bakanlığı'na yaptıkları yürüyüş polis ekipleri tarafından basınçlı su ve biber gazıyla müdahale edilerek engellendi. Müdahalede 10 kişinin yaralandığı ve yaralılardan birinin hastaneye kaldırıldığı öğrenildi. Gruba müdahaleyi cep

telefonuyla görüntülemek isteyen Fatma Çözen adlı muhabir de polis memurlarının coplu ve fizikî müdahalesine maruz kaldı.

KESK'in, memurlara toplu iş sözleşmesi (TİS) hakkı tanınması talebiyle başlattığı "TİS Yoksa Grev Var" yürüyüşünün 13 Ağustos 2009'da İstanbul'dan Ankara'ya ulaşmak için yola çıkan grubuna Kocaeli'nin Gebze İlçesi'nde polis ekipleri basınçlı su, göz yaşartıcı bomba ve biber gazıyla müdahale etti. Müdahalede Eğitim-Sen Genel Başkanı Zübeyde Kılıç'ın da aralarında bulunduğu 6 kişi yaralandı.

Kars'ta 14 Kasım 2009'da, İzmir 8. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 19-20 Kasım 2009'da yargılanmaya başlayacak olan KESK üyesi 22'si tutuklu 31 kişiye destek olmak amacıyla yapılan basın açıklamasına müdahale eden polis ekipleri "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet ettikleri" gerekçesiyle KESK üyesi 29 kişiyi gözaltına aldı.

Gözaltına alınan 29 kişinin tutuklanmaları talebiyle çıkarıldıkları mahkeme tarafından 15 Kasım 2009'da serbest bırakıldığı öğrenildi.

KESK'in ve Türkiye Kamu-Sen'in 25 Kasım 2009'da gerçekleştirdiği bir günlük iş bırakma eyleminin ardından görevden alınan TCDD çalışanı 16 kişinin görevlerine iade edilmesi için İstanbul'da Haydarpaşa Garı'nda 16 Aralık 2009'da başlatılan eyleme müdahale eden polis ekipleri 3 kişiyi gözaltına aldı.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nde işlerine son verilmesi gündemde olan Türkiye Belediyeler ve Genel Hizmetler İşçiler Sendikası (Türkiye Belediye-İş) üyesi sözleşmeli itfaiyecilerin 16 Aralık 2009'da Saraçhane Parkı'nda düzenlediği protesto gösterisine polis ekipleri basınçlı su ve biber gazıyla müdahale etti.

TEKEL'e bağlı bazı işyerlerinin özelleştirilmesine ve bazı işyerlerinde çalışan işçilerin sözleşmeli olarak çalıştırılmasına karşı çıkan TEKEL işçileri, 16 Aralık 2009'da Ankara'da AKP Genel Merkezi ile Abdi İpekçi Parkı'nda eylem yaptı. Abdi İpekçi Parkı'ndaki eyleme polis ekiplerinin biber gazı ve basınçlı suyla müdahale etmesi sonucu iki işçinin kalp krizi geçirdiği öğrenildi.

TEKEL işçileri, 15 Aralık 2009'da Ankara'da Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) Genel Merkezi ile Abdi İpekçi Parkı'nda başlattıkları eylemlerine kolluk güçlerinin aralıklarla müdahalesi eşliğinde eylemin 3. günü olan 17 Aralık 2009'da da devam etti. Ankara İl Emniyet Müdürü'nün yönettiği Abdi İpekçi Parkı'ndaki eyleme son verme operasyonu, kolluk güçlerinin işçilere 16:30'da dağılmaları yönünde yaptığı uyarıdan 30 dakika önce yapıldı. Milletvekillerinin de destek verdiği eyleme biber gazı ve basınçlı suyla müdahale eden polis ekipleri işçilerin biber gazının da etkisiyle havuza düşmelerine rağmen müdahaleye son vermedi. Ankara Valisi'nin "provokasyon" olarak nitelendirdiği TEKEL işçilerine yapılan müdahale sonucu 29 işçi gözaltına alındı. Yoğun biber gazı kullanımının etkisiyle fenalaşan işçiler, Ankara Tabip Odası'na bağlı hekimlerin kontrolünde tedavi edildi.

KESK'in ve Türkiye Kamu Sen'in 25 Kasım 2009'da gerçekleştirdiği bir günlük iş bırakma eyleminin ardından görevden alınan TCDD çalışanı 16 kişinin görevlerine iade edilmesi için İstanbul'da Haydarpaşa Garı'nda 16 Aralık 2009'da başlatılan eyleme müdahale eden polis ekipleri beş sendika üyesi işçiyi gözaltına aldı. TCDD yönetimi, grevin ardından Birleşik Taşımacılık Çalışanları Sendikası (BTS) ve Türk Ulaşım Sendikası (TUS) üyesi 30 işçiyi görevinden uzaklaştırdı.

7. Çeşitli Toplantı ve Gösteriler

Hrant Dink Anması

19 Ocak 2007'de İstanbul'un Şişli İlçesi'nde bulunan *Agos Gazetesi*'nin önünde Ogün Samast tarafından öldürülen Hrant Dink, öldürülüşünün 2. yılında 19 Ocak 2009'da aynı yerde ve aynı saatte binlerce kişi tarafından anıldı. Saygı duruşunun ardından tiyatrocu Halil Ergün'nün konuşmasıyla devam eden anma toplantısından sonra Taksim Meydanı'na yürümek isteyen gruba polis ekipleri izin vermedi ve müdahale etti. Grubun gaz bombası, cop, tazyikli su ve biber gazıyla dağıtıldığı müdahale sonrasında 3 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi.

Gecekondu Yıkımları

3 Şubat 2009'da İstanbul'un Küçükçekmece İlçesi'ne bağlı Şahintepe Mahallesi'nde gerçekleşen gecekondu yıkımlarını protesto eden gruba, güvenlik güçleri gaz bombası ve tazyikli su ile müdahale etti. Müdahale sonucunda 12 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi.

13 Nisan 2009'da İstanbul'un Arnavutköy İlçesi'nde başlatılan gecekondu yıkımı kararına direnen mahalle halkına plastik mermilerle müdahale eden kolluk güçleri 15 kişiyi gözaltına alırken çıkan olaylarda 30 kişi yaralandı.

14 Nisan 2009'da İstanbul'un Ümraniye İlçesi'nde başlatılan gecekondu yıkımı kararına direnen mahalle halkına cop, biber gazı ve plastik mermilerle müdahale eden kolluk güçleri 32 kişiyi gözaltına alırken çıkan olaylarda 33 kişi yaralandı.

16 Nisan 2009'da İstanbul'un Sultanbeyli İlçesi'nde başlatılan gecekondu yıkımı kararına direnen mahalle halkına cop, biber gazı ve plastik mermilerle müdahale eden kolluk güçleri 40 kişiyi gözaltına alırken çıkan olaylarda 60 kişi yaralandı.

12 Mayıs 2009'da İstanbul'un Ümraniye İlçesi'ne bağlı İnkılâp Mahallesi'nde gerçekleştirilen kaçak yapı yıkımında yıkıma tepki gösteren mahalleliden M.T.'nin açtığı ateş sonucu iş makinesi operatörü Ramazan Uğurlu yaralandı.

2 Haziran 2009'da İstanbul'un Sultanbeyli İlçesi'nde başlatılan gecekondu yıkımı kararına direnen mahalle halkına plastik mermilerle müdahale eden kolluk güçleri 17 kişiyi gözaltına aldı.

Öğrenci Protestoları

9 Ocak 2009'da İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin Saraçhane'deki binasına gelen Öğrenci Kolektifleri üyesi yaklaşık 50 kişi, ulaşım ücretlerine yapılan zamlar ile Anayasa Mahkemesi kararıyla kesilen bursları protesto ettiklerini açıkladı. Öğrenciler, Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş ile görüşmek isteyen belediyenin özel güvenlik görevlileri öğrencileri darp ederek dışarı çıkardı. Grubun görüşme için ısrar etmesi üzerine polis ekipleri öğrenci-

lere müdahale etti ve 33 öğrenciyi gözaltına aldı. Müdahale sırasında ise polis ekiplerinin bir kişinin kolunu kırdığı ileri sürüldü.

20 Ocak 2009'da İzmit'te Kocaeli Büyükşehir Belediye Binası önünde doğalgaz zamlarını protesto eden Öğrenci Kolektifleri üyesi 11 üniversite öğrencisi, Büyükşehir Belediyesi'nin özel güvenlik görevlileri ve zabıta ekipleri tarafından darp edildi. Zorla binanın önünden uzaklaştırılan öğrencilerin ardından çevik kuvvet ekiplerinin belediye binasının çevresinde önlem aldığı belirtildi.

2 Haziran 2009'da İstanbul'da Büyükşehir Belediyesi'nin ulaşım ücretlerine yaptığı zammı protesto etmek için Taksim Meydanı'ndan belediye binasına yürümek isteyen Halkevleri üyesi grup polis ekipleri tarafından engellendi. Grubun engelleme girişimini oturma eylemi ile protesto etmek istemesi üzerine polis ekipleri 40 kişiyi darp ederek gözaltına aldı.

23 Temmuz 2009'da İzmir'de Konak Meydanı'nda üniversite harçlarına yapılan zamları protesto etmek amacıyla toplanan İzmir Öğrenci Kolektifleri üyelerine müdahale eden zabıta ekipleri öğrencilerin topladıkları pankartları toplayarak öğrencilere Kabahatler Kanunu uyarınca 500 TL para cezası kesti. Öğrencilerin harçlara yapılan zammı protesto etmek amacıyla İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin önünde açmak istediği çadıra cop ve biber gazıyla müdahale eden çevik kuvvet ekipleri de 12 kişiyi gözaltına aldı.

YÖK'ün üniversite öğrencilerinin harçlarına yaptığı ve %8 ile %500 arasında değişen zam oranlarını zam önerisinin karar bağlanacağı Bakanlar Kurulu öncesinde 10 Ağustos 2009'da Ankara'da protesto eden üniversite öğrencilerine polis ekipleri müdahale etti. Hem Bakanlar Kurulu'nun tüm öğrenciler için %8 kararı verdiği zamların geri çekilmesini hem de Bakanlar Kurulu'na katılmak için Başbakanlık'a giden ve orada gözaltına alınan 6 öğrencinin serbest bırakılması için Güvenpark'ın yanında bekleyen öğrencilere polis ekiplerinin cop ve biber gazıyla yaptığı müdahale sonucu 8 öğrenci gözaltına alındı. 0623127 kask nolu polis

memurunun ise bir kişiyi aşırı ve orantısız güçle darp ettiği görüldü.

Adana'da üniversite harçlarına yapılan % 8'lik zam oranını protesto eden Adana Devrimci Gençlik Birliği üyesi Ozan Balacak, Onur Gürbüz ve Samet Kılıç öğrenciler polis ekibi tarafından gözaltına alındı.

YÖK'ün 6 Kasım 1981'de kurulmasını protesto etmek amacıyla Ankara'da gerçekleştirilen protesto gösterisine cop ve biber gazıyla müdahale eden polis ekipleri iki öğrenciyi gözaltına aldı.

IMF/Dünya Bankası

İstanbul'da 6-7 Ekim 2009'da yapılan IMF ve Dünya Bankası toplantılarını 4 Ekim 2009'da protesto eden gruba müdahale eden polis ekipleri 4 kişiyi gözaltına aldı.

Toplantıları İstiklal Caddesi'nde bulunan Taksim Palas Apartmanı'nın teras katına ve Tuzla İlçesi'ndeki İçmeler Köprüsü'ne 5 Ekim 2009'da pankart asarak protesto eden 5 kişi gözaltına alındı.

Toplantılar öncesinde 1 Ekim 2009'da Bilgi Üniversitesi'nde üniversite öğrencileriyle bir araya gelen IMF Başkanı Dominique Strauss-Kahn'ı Bilgi Üniversitesi'nin önünde protesto eden gruba polis ekipleri coplarla müdahale ederek 19 kişiyi gözaltına aldı. IMF Başkanı'nun üniversite öğrencileriyle yaptığı görüşme sırasında IMF Başkanı'na ayakkabısını atarak IMF Başkanı'nu protesto eden Anadolu Üniversitesi öğrencisi ve Birgün Gazetesi Editörü S. Selçuk Özbek ile salonda pankart açmak isteyen Zeynep Çatalkaya da polis ekipleri tarafından gözaltına alındı. Gözaltına alınanların akşam saatlerinde serbest bırakıldıkları öğrenildi.

IMF ve Dünya Bankası'nu protesto etmek için AKP'nin İstanbul'un Şili İlçesi'nde bulunan binasını işgal ederek binanın penceresine pankart asan SGD üyesi 3 kişi gözaltına alındı.

İstanbul'da 6 Ekim 2009'da başlayan ve 7 Ekim 2009'da biten IMF ve Dünya Bankası toplantılarını, 6 Ekim 2009'da toplantıların yapıldığı Harbiye Semtindeki Kongre Vadisi önünde

protesto etmek isteyen anti-kapitalist yaklaşık 7500 kişiye kolluk güçleri Taksim Meydanı'nda silah, plastik mermi, cop, biber gazı, tazyikli ve boyalı su ile gaz bombasıyla müdahale etti. Sendikalardan, meslek örgütlerinden, siyasî partilerden, demokratik kitle örgütlerinden, öğrencilerden ve Türkiye dışından gelen protestocuların oluşmuş grubun da müdahaleye tepki göstermesi sonucu Taksim Meydanı'nda yaklaşık altı saat süren kolluk güçlerinin aşırı ve orantısız güç kullanımı yaşandı.

Kolluk güçlerinin çok yoğun bir şekilde kullandığı gaz bombalarının "yeni nesil" olarak adlandırıldığı ve dört yanından basınçlı gazın dışarı çıkmasıyla etrafında zıpladığı, ısındığı için de elle tutulmadığı öğrenildi.

Müdahale sırasında atılan gaz bombalarından yayılan gazın da etkisiyle sahibi olduğu işyerinde kalp krizi geçiren İshak Kalvo (55), hastaneye yetiştirilmek üzere bindirildiği taksiye polis ekiplerinin müdahale alanından çıkışına izin vermemesi sonucu yaşamını yitirdi. (bkz. Yaşam Hakkı)

Müdahale sırasında gözaltına alınan üç protestocunun Taksim Polis Merkezi'nde işkence ve kötü muameleye maruz kaldığı bildirildi.

Selcan Genç adlı ESP üyesi bir kişinin de yapılan müdahalede yaralanarak hastaneye kaldırıldığı öğrenildi.

Kolluk güçlerinin protestocu gruba müdahale ettiği sırada Taksim İlyardım Hastanesi'ne de gaz bombası attığı öğrenildi.

Müdahale esnasında yoldan geçen Burcu Aslan'ın başına isabet eden sert bir cisimle yaralandığı, Umut Aydoğdu'nun (25) ise kolunun kırıldığı bildirildi.

Kolluk güçlerinin yaptığı ilk müdahalede Pangaltı'nda 8 kişiyi ve Kongre Vadisi'nin önünde pankart açan 2 kişiyi gözaltına aldığı öğrenildi.

Kolluk güçlerinin müdahalesinden İstanbul Kültür Sanat Vakfı'na (İKSVA) sığınan bir kişinin darp edilerek gözaltına alındığı ileri sürüldü.

Tophane Semtinde ise iki protestocu çevrede bulunan esnafın tahta sopalı, demir çubuklu

linç girişimine maruz kaldı. Polis ekipleri ise esnafın saldırısına maruz kalan iki protestocuyu copleyarak gözaltına aldı.

Gazetecilere açıklama yapan KESK Genel Başkanı Sami Evren, "herkes gördü, IMF karşılarına gaz bombaları ile saldırıldı. Emek örgütlerinin Taksim'de yapacağı eylem meşruydü. Saldırımı kınıyoruz" dedi.

Olaylara ilişkin açıklama yapan İstanbul Valisi Muammer Güler, "yaklaşık 7 bin kişi bu gösterilerde, basın açıklamalarında yer aldı. Şimdiye kadar da bu gösterilerle ilgili olarak şiddete başvuran, özgürlüklerin sınırlarını aşan yaklaşık 125 kişi hakkında da yasal işlem yapılmıştır" dedi.

Öte yandan İstanbul Emniyet Müdürlüğü Güvenlik Şubesi, 55'i erkek 96 kişinin gözaltına alındığını açıkladı. Protestocu gruplar ise resmi işlem yapılmadan 250 kişinin gözaltına alındığını, ikisi ağır olmak üzere 30 kişinin de yaralandığını ileri sürdü.

7 Ekim 2009'da biten IMF ve Dünya Bankası toplantılarını; 6 Ekim 2009'da Taksim Meydanı'nda gerçekleştirilen protesto gösterilerine yapılan aşırı ve orantısız müdahaleyi 7 Ekim 2009'da Taksim Meydanı ve çevresinde protesto etmek isteyen gruba kolluk güçleri tekrar müdahale etti.

Özellikle Şişli İlçesi'nin semtlerinde yoğunlaşan protestolara silah, biber gazı, tazyikli ve boyalı su ile müdahale eden kolluk güçlerinin en az 25 kişiyi gözaltına aldığı bildirildi. Gösterilerin başlamasından önce ise Agos Gazetesi'nin önünde toplanan gruba müdahale eden kolluk güçlerinin 10 kişiyi, Gazi Mahallesi'nde ise 3 kişiyi gözaltına aldığı bildirildi.

Gösterilerle ilgili açıklama yapan İstanbul Valisi Muammer Güler, 6 Ekim 2009'da toplam 103 kişinin gözaltına alındığını gözaltına alınanlardan 22'sinin 18 yaşından küçük olduğunu söyledi. Vali Muammer Güler 30 Eylül 2009'da başlayan IMF karşıtı gösterilerin toplamında ise 175 kişinin gözaltına alındığını ifade etti.

Gözaltına alınan 103 kişiden işlemleri tamamlanıp adliyeye sevk edilen 14 kişiden Murat

Duru ve Emre Genç'in 7 Ekim 2009'da tutuklandığı öğrenildi.

İzmir'de ise 7 Ekim 2009'da IMF karşıtı eylem yapacakları düşüncesiyle 3 kişi gözaltına alınırken olayı görüntüleyen Atılım Gazetesi'nin muhabirinin bir polis memuru tarafından tekmelendiği ileri sürüldü.

Diğer

7 Ocak 2009'da İzmir'de SGD üyesi 2 kişi İsrail'i protesto etmek için Türk-Amerikan Derneği'nin bahçe demirlerine kendilerini zincirledi. Eylemcileri yaklaşık 30 polis gözaltına aldı.

16 Ocak 2009'da Ankara'nın Kızılay Meydanı'nda İsrail'in Gazze'ye saldırısını protesto eden gruba polis ekipleri biber gazı ve copla müdahale etti. Müdahale sonrasında bazı protestocular yaralanırken Merve Ergün ve Yiğitcan Ecevit adlı 2 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi.

21 Şubat 2009'da Tunceli'de DSP Genel Başkanı Zeki Sezer'in katıldığı mitingde, 19 Aralık 2000'deki Hayata Dönüş Operasyonu'nda ve 122 kişinin öldüğü ölüm oruçlarında DSP'nin payı olduğu gerekçesiyle Sezer'i protesto etmek isteyen gruba güvenlik güçleri cop ve biber gazı müdahale ederek 5 kişiyi gözaltına aldı.

16 Mart 2009'da, İstanbul'da Dünya Su Forumu'nu protesto için forumun yapıldığı Sütlüce Kongre ve Kültür Merkezi'ne yürümek isteyen "Suyun Ticarileştirilmesine Hayır Platformu"na polis ekipleri plastik mermi, cop, biber gazı ve basınçlı suyla müdahale ederek 17 kişiyi gözaltına aldı.

17 Mart 2009'da Ankara'nın Kızılay Meydanı'ndaki bir gökdelen "Nükleer Suç" yazılı pankart asmak isteyen Greenpeace üyesi 7 kişiye müdahale eden polis ekipleri 7 kişiyi de gözaltına aldı.

Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Başkanı Barack Hüseyin Obama'nın 6-7 Nisan 2009 tarihleri arasında Türkiye'ye yaptığı ziyareti 6 Nisan 2009'da İstanbul'da Boğaziçi Köprüsü'ne Türkçe ve İngilizce "Barış için iklimi kurtar"

yazılı pankart asarak protesto eden Greenpeace üyesi 18 kişi gözaltına alındı.

6 Nisan 2009'da Ankara'da yapılan protesto gösterisinde ise ÖDP üyesi 21 kişi darp edilerek gözaltına alındı.

İstanbul'un Beşiktaş İlçesi'nde protesto gösterisi yapan ESP üyesi 3 kişi de polis ekipleri tarafından gözaltına alındı.

Barack Hüseyin Obama'nın yaptığı ziyareti 6 Nisan 2009'da İstanbul'da 2 botla Marmara Denizi'ne açılarak protesto eden Greenpeace üyesi 4 kişi gözaltına alındı.

İstanbul'un Beyoğlu İlçesi'nde protesto gösterisi yapan SDP üyesi 6 kişi de polis ekipleri tarafından gözaltına alındı.

Küresel ekonomik krizi ve işveren örgütlerinin "eve kapanmayın pazara çıkın tüketin" önerisini protesto etmek isteyen Halkevleri İstanbul Şubesi üyeleri 14 Haziran 2009'da bir alışveriş merkezinde basın açıklaması yaptı. Açıklamanın ardından bir süpermarkette kasa önünde bekleyerek ödeme yapmayan gruba polis ekipleri ve özel güvenlik görevlileri müdahale etmesi sonucu 12 kişinin darp edilerek gözaltına alındığı öğrenildi.

28 Haziran 2009'da AKP Kocaeli İl Örgütü'nün Olağan Kongresi'ne katılmak için Kocaeli'ye gelen Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ı otoban girişlerinde protesto etmek isteyen Tüm Belediyeler ve Genel Hizmetler İşçileri Sendikası (Belediye-İş) üyesi 16 kişi polis ekiplerinin müdahalesinin ardından gözaltına alındı. Gözaltına alınanların Başbakan'ın Kocaeli'nden ayrılmasının ardından serbest bırakıldığı belirtildi.

3 Temmuz 2009'da Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ile İspanya Başbakanı Jose Luis Rodriguez Zapatero'ya dünya barışına yaptıkları katkılardan ve "Medeniyetler İttifakı" projesi nedeniyle İstanbul Üniversitesi tarafından verilen fahri doktora unvanının töreni öncesinde öğrencilerin yaptığı protesto gösterisine polis ekipleri müdahale etti. Öğrencilerin okul bahçesinden polis kalkanı ve fiziki müdahaleyle uzaklaştırılmasının ardından okula giriş yapmak isteyen öğrenciler polis ekiplerinin

kimlik kontrolünün ardından üniversite bahçesine alındı.

6 Ağustos 2009'da Rusya Başbakanı Viladimir Putin'in Ankara'ya yaptığı arasında nükleer enerji konusunun da bulunduğu çalışma ziyaretini protesto eden Yeşil Barış (Greenpeace) üyesi 12 kişiye 200 kişilik çevik kuvvet ekibi müdahale etti. Müdahalede Yeşil Barış üyesi Perihan Pulat'ın çevik kuvvet ekipleri tarafın-

dan etkisiz hale getirilmesine karşın Perihan Pulat'a çevik kuvvet ekiplerinin aşırı güç kullandığı öğrenildi.

16 Eylül 2009'da Niğde'de siyanürle altın madeni işletmek isteyen Niğde İl Genel Meclisi'ni protesto eden gruba polis ekiplerinin biber gazıyla müdahale etmesi sonucu biber gazından etkilenen 50 kişi Niğde Devlet Hastanesi'ne kaldırıldı.

ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

Giriş

2009 yılında örgütlenme özgürlüğü alanında üç önemli gelişme meydana geldi. Kronolojik olarak baktığımızda bunlar 29 Mart 2009 Yerel Seçimleri, “KCK Operasyonları” olarak adlandırılan, aralarında Kamu Emekçileri Konfederasyonu’nun (KESK) Genel Merkezi’nin ve İnsan Hakları Derneği’nin Diyarbakır Şubesi’nin de bulunduğu pek çok örgütün kolluk güçleri tarafından basıldığı ve başta Demokratik Toplum Partisi (DTP) üyeleri olmak üzere birçok kişinin gözaltına alındığı ve daha sonra da tutuklandığı operasyonlar dizisi ve DTP’nin kapatılmasıdır.

29 Mart 2009 Yerel Seçimlerinden kısa bir süre sonra 14 Nisan 2009’da başlatılan operasyonlarda başta Demokratik Toplum Partisi (DTP), Kamu Emekçileri Konfederasyonu (KESK), İnsan Hakları Derneği (İHD) olmak üzere birçok örgütün yöneticisi ve üyesi, **1035 kişi** gözaltına alındı ve bunlardan **511’i** tutuklandı. Tutuklananlar arasında seçilmiş belediye başkanlarının yanı sıra yerel seçimlerde DTP’nin seçim kampanyasını yürüten birçok kişi de yer almaktadır. Öyle ki operasyonlardan sonra dışarıda seçim kampanyasını yürüten kimsenin kalmadığı bile söylenmektedir. 11 Aralık 2009’da da Anayasa Mahkemesi, DTP’yi “eylemleri yanında, terör örgütüyle olan bağlantıları da değerlendirildiğinde devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı nitelikteki fiillerin işlendiği bir odak haline geldiği” gerekçesiyle, Anayasa’nın 68. ve 69. maddeleriyle 2820 Sayılı Siyasî Partiler Kanunu’nun 101. ve 103. maddeleri gereğince oybirliğiyle kapatıldı.

İnsan hakları savunucularına yönelik baskılar ise önceki yıllarda görülmemiş bir boyuta ulaştı. 28 Mayıs 2009’da İHD Onur Kurulu üyesi Yüksel Mutlu; 12 Mayıs 2009’da İHD MYK üyesi Avukat Filiz Kalaycı, İHD Genel Sekreter Yardımcısı Avukat Hasan Anlar, İHD eski MYK üyesi Halil İbrahim Vargün, insan hakları savunucusu Avukat Murat Vargün; 24 Aralık 2009’da İHD Genel Başkan Yardımcısı ve Diyarbakır Şubesi Başkanı Avukat Muharrem Erbey gözaltına alındı ve daha sonra da tutuklandı. Yine 24 Aralık 2009’da İHD Diyarbakır Şubesi polis ekipleri tarafından basıldı ve faili meçhul cinayetlerin aydınlanmasında önemli bir rol oynayan arşivine el konuldu. Bu raporun hazırlandığı günlerde, 16 Mart 2010’da İHD Siirt Şube Başkanı Vetha Aydın gözaltına alındı ve tutuklandı ve yine aynı gün İHD Siirt Şubesi’ne baskın düzenlendi.

2009 yılında sendikal mücadele üzerindeki baskı da yoğunlaştı. 17 Nisan 2009 günü görev yaptığı Ankara Zekai Tahir Burak Kadın Sağlığı Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nde gözaltına alınan, Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES) Ankara Şubesi yöneticisi Seher Tümer, 20 Nisan 2009’da tutuklandı. 28 Mayıs 2009’da İzmir 10. Ağır Ceza Mahkemesi’nin kararıyla İzmir, İstanbul, Manisa, Ankara ve Van’da KESK üyelerine yönelik düzenlenen operasyonda 35 kişi gözaltına alındı. Bunlardan 22’si tutuklandı ve 31 kişi hakkında dava açıldı. İstanbul’da DİSK’e bağlı Türkiye Devrimci Kara Nakliyat İşçileri Sendikası’na (Nakliyat-İş) 7 Aralık 2009’da baskın düzenlendi. Gözaltına alınan 14 Nakliyat-İş üyesi ve yöneticisinden 10’u, 10 Aralık 2009’da tutuklandı.

Polis ekipleri, 16 Aralık 2009'da İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nde işlerine son verilmesi gündemde olan Türkiye Belediye-İş üyesi sözleşmeli itfaiyecilere; aynı gün görevden alınan TCDD çalışanı 16 kişinin görevlerine iade edilmesi için demiryolu işçilerinin başlattığı eyleme; 17 Aralık 2009'da ise Ankara'da TEKEL işçilerine aşırı güç kullanarak müdahale etti. Müdahale sonucunda TEKEL işçileri Abdi İpekçi Parkı'ndan Sakarya Meydanı'na taşındı ve Ankara'nın en soğuk günlerinde 78 gün sürecek eylemi kararlılıkla sürdürdü.

Mersin Halkevi, Özgür-Der, Çiftçi-Sen, 68'liler Birliği Vakfı, Lambdaİstanbul, Güldünya Derneği, İLKAV, Siyah Pembe Üçgen ve Genç-Sen aleyhine açılan kapatma davalarına 2009 yılında devam edildi ve Çiftçi-Sen kapatıldı. 2009 yılında 48 parti ve kurum binası kolluk güçlerince basıldı.

29 Mart 2009 Yerel Seçimleri

Yüksek Seçim Kurulu Kararları

29 Mart 2009'da yapılan Yerel Seçimler öncesinde YSK, 1 Ocak 2009'dan itibaren 28 Mart 2009'a kadar geçerli olacak seçim yasaklarını belirledi. Buna göre, seçim döneminde siyasî partiler ve siyasî partilerin adayları, kendilerini tanıtıcı nitelikte broşür ve el ilanları dışında herhangi bir hediye ve eşantyon dağıtamayacak, dağıttırmaları veya bunların üçüncü şahıslar ya da kurum ve kuruluşlar aracılığıyla dağıtılması da yasak olacak. Cep telefonları ile belli bir merkezden yönlendirilmek suretiyle seçim propagandası yapılamayacak, yapıldığı takdirde hukukî ve cezaî açıdan ilgili imtiyaz şirketleri sorumlu olacak.

Öte yandan YSK seçim propagandasının başlangıcı olan 19 Mart 2009'dan itibaren oy verme gününü takip eden güne kadar olan süre içinde şu kurallara uyulmasını kararlaştırdı:

Başbakan ve bakanlarla, milletvekilleri yurtiçinde yapacakları seçim propagandası ile ilgili

gezilerini makam otomobilleri ve resmi hizmete tahsis edilen vasıtalarla yapamayacak; bu maksatla yapacakları gezilerde, protokol icabı karşılama ve uğurlamalar, törenler yapılamayacak ve resmî ziyafet verilemeyecek; başbakan ve bakanlar, seçimle ilgili çalışmalarında ve konuşmalarında bu kanun hükümlerine bağlı olacak.

Başbakan, bakanlar, milletvekilleri ve adayların seçim propagandasıyla ilgili yapacakları gezilere hiçbir memur katılamayacak.

Seçim Sonuçları

AKP yerel seçimlerden 2004 ve 2007 seçimleri kadar etkili olamasa da %40,1 oy oranıyla birinci parti olarak çıktı ve 45 ilde belediye başkanlığı kazandı. Sahil kentlerinde %28,18 oy oranı ve Türkiye genelinde 13 belediye başkanlığı kazanan CHP etkili olurken; Ege Bölgesi'nde öne çıkan MHP de 10 ilde belediye başkanlığı kazandı. DTP ise Doğu ve Güneydoğu'da Diyarbakır dâhil 8 ilde ve toplamda ise 99 belediye başkanlığı kazandı.

DSP Eskişehir ve Ordu'da; Demokrat Parti Yalova'da belediye başkanlıklarını kazandı. Şanlıurfa'da ise AKP'nin aday göstermediği Eşref Fakıbbaba bağımsız aday olarak seçimin galibi oldu ve daha sonra Saadet Partisi'ne geçti.

29 Mart 2009'da gerçekleştirilen yerel seçimler öncesinde, sırasında ve sonrasında meydana gelen, yaşam hakkından örgütlenme özgürlüğüne kadar insan haklarının tüm alanlarında meydana gelen ihlaller, Türkiye'de yapılan ister genel ister yerel düzeyde olsun seçimlerin demokratik bir niteliğe kavuşması için daha birçok adımın atılması gerektiğini göstermiştir. TİHV Dokümantasyon Merkezi toplam 26 kişinin yaşamını yitirdiği ve 370 kişinin de yaralandığı bu seçim süreci üzerine aşağıda yer alan raporu hazırlamış ve 14 Mayıs 2009'da kamuoyuna duyurmuştur.

29 Mart 2009 Yerel Seçimleri Öncesinde ve Sonrasında Yaşanan Hak İhlallerine İlişkin Özel Rapor

Giriş

29 Mart 2009 yerel seçimleri adeta “genel seçim havasında” ve kıran kırana gerçekleşti. Böyle olacağı seçimden aylar önce Başbakan Erdoğan’ın özellikle Diyarbakır, Tunceli ve İzmir gibi bazı büyükşehir belediyelerini mutlaka almak istediğini söylemesiyle belli olmuştu. Ancak, bu yerel seçimleri son dönemlerde Türkiye’de gerçekleşen pek çok seçimden farklı kılan önemli birkaç etken bulunmaktadır.

Bunların en başında seçim çalışmaları sırasında, seçim günü ve sonrasında meydana gelen olaylar sonucunda daha önceki seçimlerle kıyaslanmayacak boyutta hak ihlalinin gerçekleşmiş olmasıdır. Aşağıda yapılan ayrıntılı değerlendirmelerden de anlaşılacağı üzere yaşam hakkı ihlallerinin ulaştığı sayı kaygı vericidir: Yerel seçimleri öncesinde, sırasında ve sonrasında toplam **26 kişi yaşamını yitirmiş, 370 kişi de yaralanmıştır.**

29 Mart 2009 Yerel Seçimleri’ni farklı kılan bir başka etken ise 2004-2005 yılında yerel yönetimlerin yasal çerçevesini oluşturan üç temel kanunda önemli değişikliklerin yapılmış olması ve 29 Mart 2009 seçimlerinin bu değişikliklerden sonra gerçekleştirilen ilk yerel seçimler olmasıdır. Bilindiği gibi bunlar 5216 sayılı Büyükşehir Belediyeleri Kanunu¹, 5393 sayılı Belediyeler Kanunu² ve 5302 sayılı İl Özel İdare Kanunudur.³

Özellikle İl Özel İdare Kanunu’nda yapılan ve bir bakıma reform olarak nitelendirilebilecek olan değişiklikler aynı zamanda 29 Mart Yerel Seçimlerinin “şiddetli” geçmesine de yol açtı.

İl özel idareleri, sınırlı yetki ve kaynağa sahip yerel yönetim birimleri yasa dışı yapılan değişikliklerle birlikte önemli yetki ve kaynaklara sahip oldu. İl genel meclisleri valilerin başkanlığında yılda iki kere toplanan kurumlarken değişikliklerle birlikte kendi başkanını kendisi seçen ve önemli yetkileri olan karar organları haline geldi. Özellikle Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü’nün yetki ve kaynaklarının il özel idarelerine devredilmesiyle⁴ birlikte hâlihazırda var olan siyasal yandaşlara rant yaratma ve dağıtma mekanizmaları daha da güçlendirilmiştir. Dolayısıyla tüm bu gelişmeler, il genel meclislerine seçilebilmek için yarışan adayların sayısında bir patlamaya ve adaylar arasında ise büyük çekişmelere yol açmıştır.

Bu yerel seçimleri farklı kılan bir başka etken ise seçimlerin güvenilirliği konusundaki endişelerin önceki seçimlerle kıyaslanamayacak ölçüde yüksek olmasıdır. 21 Ekim 2007’de gerçekleştirilen, cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesini de öngören anayasa değişikliğinin halk oylamasında, 42.629.733 seçmen oy kullanmıştı⁵. 29 Mart Yerel Seçimleri’nde seçmen kütüklerinin Adres Kayıt Sistemi (AKS) esas alınarak hazırlanacağını belirten Yüksek Seçim Kurulu (YSK) 27 Kasım 2008 tarihinde seçmen sayısını 48.265.644 kişi olarak açıklamıştır⁶. Yapılan itirazlar üzerine seçmen kütüklerine yeniden oluşturulmuş ve Türkiye genelinde kayıtlı seçmen sayısı 48.006.650 olarak ilan edilmiştir⁷. YSK’nın açıkladığı seçmen sayısı arasındaki 250.000 kişilik bu fark bir yana bırakılsa bile, Ekim 2007’deki halk oylamasından bu yana geçen sürede altı milyondan fazla yeni seçmenin ortaya çıkmış olması kafalarda ciddi soru işaretleri oluşturdu⁸.

Seçimlerin güvenilirliğinin zedelendiğine ilişkin bir başka endişe kaynağı ise YSK’nın yasaklama kararlarına rağmen, AKP Hükümetinin “sosyal devletin gereği” olduğu iddiasıyla seçim süreci boyunca sürdürmüş olduğu kömür, beyaz eşya dağıtmak gibi, seçmenlerin oylarını doğrudan satın almaya yönelik uygulamalarıdır. Kamu kaynaklarının kötüye kullanımı olan bu tür uygulamalar, kuramsal düzeyde “özgür” olduğu varsayılan seçmenlerin iradesi üzerinde doğrudan ipotek oluşturmakta ve eşit koşullarda yarış sürdürülmesini engellemektedir.

¹ Kabul tarihi: 10 Temmuz 2004.

² Kabul tarihi: 3 Temmuz 2005, Resmi Gazete: 12 Temmuz 2005.

³ Kabul tarihi: 22 Şubat 2005, Resmi Gazete: 4 Mart 2005.

⁴ Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü’nün Kaldırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Kanun No. 5286, Kabul Tarihi: 13.1.2005.

⁵ <http://www.milliyet.com.tr/2007/10/13/son/sonsiy01.asp>.

⁶ <http://arsiv.ntvmsnbc.com/news/467318.asp>.

⁷ <http://www.stargazete.com/guncel/iste-oy-kullanacak-secmen-sayisi-171140.htm>. Seçmen sayısı farklı kaynaklarda farklı şekilde yer almaktadır Örneğin İsmet Berkan bir yazısında seçmen sayısını 48.033.247 olarak vermektedir, İsmet Berkan “Kim Başarılı, Kim Başarısız?”, *Radikal Gazetesi*, 1 Nisan 2009.

⁸ Tarhan Erdem, “İlan edilen nüfus ve seçmen sayısı yanlış!”, *Radikal Gazetesi*, 7 Nisan 2008.

Öte yandan hükümet üyelerinin katıldıkları seçim etkinliklerinde seçmenleri dolaylı olarak tehdit etmesi gerilimli bir seçim süreci yaşanmasına neden oldu. Bu alanda ilk adımı atan Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin'in ifadeleri yoğun eleştirilere yol açtı. Antalya'da AKP'nin seçim bürosu açılışına katılan bakan "hükümetimizle kavga eden, zıtlaşan yerel yönetimler her projelerini Ankara'dan geçiremiyor. Maalesef bu Türkiye'nin gerçeği. O nedenle halkıyla barışık, hükümetiyle barışık, devletiyle barışık mahalli yöneticiler işbaşında olursa bizim sorunlarımız daha çabuk çözülür" demişti⁹.

Yerel seçimlerin gerilim dozu yüksek biçimde seyretmesinin bir başka nedeni ise AKP'nin benimsediği siyaset yapma biçimi olmuştur. Özellikle, Başbakan Erdoğan'ın seçim kampanyası boyunca ortaya koyduğu bir hayli gergin ve öfkeli tarzın yanı sıra sık sık "ya sev ya terk et" söylemine başvurmasının seçim sürecine yansımadağı ileri sürmek mümkün değildir. AKP gerilimi arttırıcı tutumları seçim sonrasında da devam etmiş, özellikle de DTP'nin güçlü olduğu ve başarı elde ettiği illerde DTP'lilerin AKP üzerinde baskı kurduğunu ileri sürerek seçim sonuçlarını gölgelemeye çalışmıştır.

29 Mart 2009 Yerel Seçimleri Nedeniyle Gerçekleşen Hak İhlalleri

29 Mart 2009 yerel seçimleri öncesinde, seçim günü ve sonrasında meydana gelen olaylar sonucunda daha önceki seçimlerle kıyaslanmayacak boyutta hak ihlali gerçekleşmiştir. Yaşam hakkına, kişi güvenliğine, ifade özgürlüğüne, toplantı ve gösteri özgürlüğüne yönelik saldırılar yerel seçimlerin temel amacı olan demokrasinin yerelde cisimleşmesini büyük ölçüde engellemektedir.

ÖLÜ	26
YARALI	370
GÖZALTI	99
TUTUKLAMA	79

Türkiye İnsan Hakları Vakfı Dokümantasyon Merkezi'nin derlediği verilere göre seçimlerin öncesinde ve sonrasında gerçekleştirilen saldırılarda ve çıkan olaylarda 26 kişi yaşamını yitirmiş, 370 kişi yaralanmıştır. Söz konusu olaylarda 99 kişi gözaltına alınırken 79 kişi de tutuklanmıştır.

Seçimden yaklaşık iki ay önce seçim çalışmalarının hız kazanmasıyla birlikte seçim bürolarına, parti binalarına ve başta adaylar olmak üzere partilere yönelik saldırıların da başladığı söylenebilir. Bu tür saldırılara daha yakından bakıldığında DTP'ye yönelik saldırıların -toplam 45 saldırı gerçekleştirilmiştir- başı çektiği ve neredeyse diğer bütün partilere yönelik saldırıların toplamı kadar saldırıya uğradığını görülmektedir.

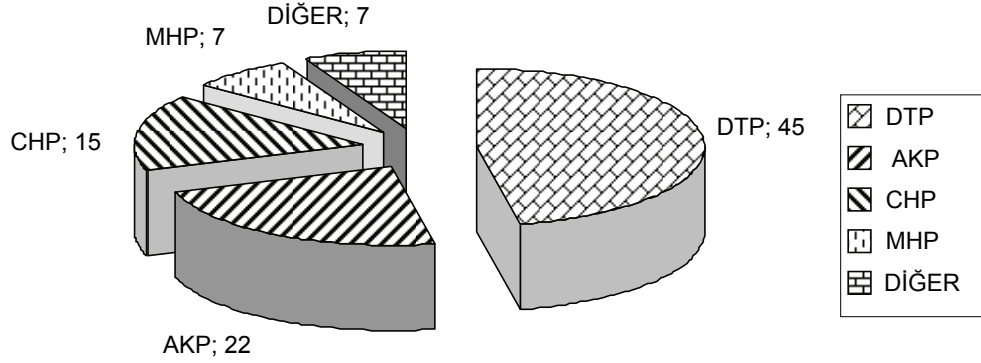
Parti	Saldırı
DTP	45
AKP	22
CHP	15
MHP	7
DiĞER	7
TOPLAM	95

Bununla birlikte DTP'ye yönelik saldırıların daha çok Batı'daki illerde yoğunlaştığını görülmektedir: DTP'nin parti binalarına ve seçim bürolarına yönelik toplam 45 saldırılarının 10'u Doğu'daki illerde -Erzurum (3), Van, Bingöl, Gaziantep, Bitlis, Kahramanmaraş, Elazığ, Siirt- meydana gelirken geri kalan 35 saldırı Batı'daki illerde gerçekleşmiştir: İstanbul (10), Mersin (6), İzmir (5), Ankara (4), Manisa (3), Bursa (3), Muğla, Yalova, Antalya, Tekirdağ. DTP'nin bir siyasî rakip olarak görülemeyeceği Batı'daki illerde bu kadar çok saldırıya uğraması düşündürücüdür.

Aynı şekilde Adalet ve Kalkınma Partisi'ne yönelik saldırılara baktığımızda, AKP'ye yönelik saldırıların da Batı'daki illerde yoğunlaştığını görüyoruz. AKP, Doğu'da sadece Diyarbakır'da iki kez saldırıların hedefi olurken Batı'da yirmi (20) kez saldırıya uğramıştır: İstanbul (5), İzmir (3), Ankara (2), Adana (2), Kocaeli (2), Hatay (2), Düzce (2), Sakarya, Konya. Burada dikkat çekici olan AKP'nin seçimler öncesinde ve sonrasında kendilerinin Doğu'da baskıya maruz kaldıkları iddiasının gerçeği yansıtmasıdır.

⁹ <http://www.nethaber.com/Politika/91782/Mehmet-Ali-Sahinin-TEHDIDININ-AYNISINI-Turgut-Ozal>. Benzer içerikteki konuşmalar şunlardır: Devlet Bakanı Murat Başesgioğlu, 27 Şubat 2009'da Adana'nın Karaisalı İlçesi'nde partisinin seçim bürosu açılışında yaptığı konuşmada "o [belediye başkanı] güçlüyse, bir takım oyunu içinde oynuyorsa, Ankara'ya kadar uzanan bir hizmet kervanı varsa, hizmetlerin buraya akışı da bu şekilde olacak" dedi (http://haber.gazetevatan.com/haberdetay.asp?detay=O_da_tehdit_etti_&tarih=28.02.2009&Newsid=225537&Categoryid=9). 28 Şubat 2009'da AKP'nin Aliağa merkez ve Helvacı Beldesi'nde, AKP İzmir Büyükşehir Belediye Başkan adayı Taha Aksoy ile birlikte seçim bürolarının açılışına katılan Milli Savunma Bakanı Vecdi Gönül, "İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı ilçelerde hizmetlerin daha iyi olabilmesi için büyükşehir belediyesinin yanlış kadrolardan ve başka zihniyetlerden öte, doğru kadrolarla yönetilmesi lazım" diye konuştu (<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/11111797.asp>).

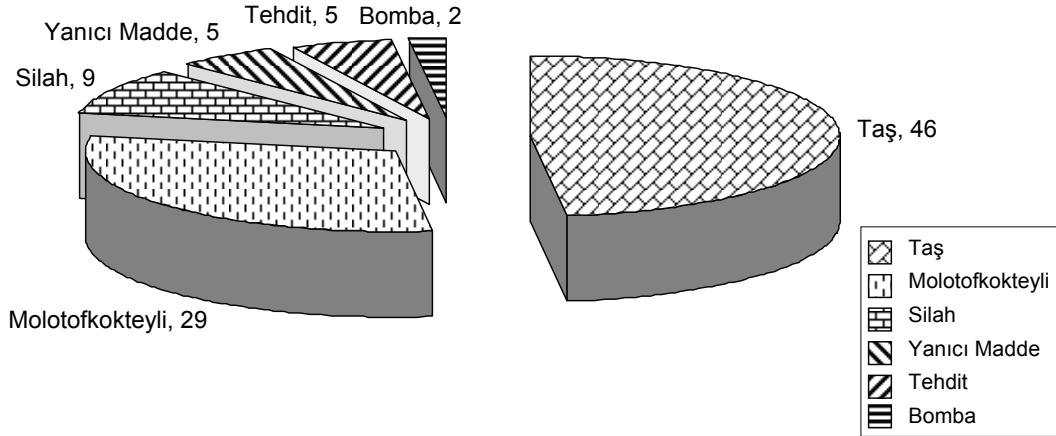
Siyasal Partilere Yönelik Saldırılar

Saldırıları Yöntemleri

Saldırılarda kullanılan yöntemlere baktığımızda saldırıların büyük çoğunluğunun taşla gerçekleştirilmiş olduğunu görmek saldırıların kendiliğindenliğini ve Türkiye'deki siyasi hayatın en azından şimdilik daha kısıtıcı saldırılara yol açacak kadar kutuplaşmadığını göstermektedir.

Saldırılarda Kullanılan Yöntemler

Yaşam Hakkı ve Kişi Güvenliği İhlalleri

6 Şubat 2009'da DTP'nin belediye başkan adaylarının tanıtımı için Van'da düzenlediği seçim gezisinin Muradiye İlçesi'ndeki kısmında, DTP grubuna MHP üyesi bir grup tarafından taşlı ve sopalı saldırı düzenlendi. Saldırı sonrasında DTP üyesi 2 kişinin bıçakla yaralandığı öğrenildi.

7 Şubat 2009'da CHP'nin İstanbul'un Gaziosmanpaşa İlçesi'nin Gazi Mahallesi'ndeki seçim bürosunun açılışına katılan İstanbul Milletvekili Çetin Soysal'ın ve asistanı Erkan İmli'nin, açılış protesto eden bir grup tarafından darp edildiği bildirildi.

8 Şubat 2009'da Hatay'ın Dört Yol İlçesi'nin Payas Beldesi'nde MHP konvoyu Adalet ve Kalkınma Partisi'nin seçim bürosunun önünde saldırıya uğradı. Seçim bürosundakilerin taşlı ve sopalı saldırısında İsa Çevik (7), Erdal Çelik, Fahri Doğan ve

Molla Kara adlı 4 kişinin yaralandığı öğrenildi.

Van'ın Muradiye İlçesi'nin Ünseli Beldesi'nin DTP'li Belediye Başkan adayı Suat Yavrutürk'ün, 7 Şubat 2009'da Muradiye'de saldırıya uğraması sonucu Yavrutürk'ün burnunun kırıldığı öğrenildi.

22 Şubat 2009'da Muğla'nın Bodrum İlçesi'nde CHP'nin seçim çadırını bekleyen Yasin Aktaş (22) bir grup tarafından dövüldü. Aktaş'ın çenesinin, burnunun ve 3 kaburgasının kırıldığı öğrenildi.

25 Şubat 2009'da Şırnak'ın Görümlü Beldesi'nde seçim bürosu açmaya giden Demokratik Toplum Partisi'nin üyelerinin beldeye girişi, aralarında korucuların da bulunduğu bir grup tarafından engellenmek istendi. Engelleme girişiminin sonunda çıkan kavgada iki kişi yaralandı.

26 Şubat 2009'da Van'ın Erciş İlçesi'nde seçim çalışması yürüten DTP'lilere bir grup tarafından silahlı saldırı gerçekleştirildi. Saldırıda Mürsel Sayiner ayağından yaralandı.

1 Mart 2009'da Tekirdağ'da DTP'nin seçim bürosuna 5 kişilik bir grubun saldırması sonucu büroda bulunan DTP'lilerle grup arasında çıkan kavgada 3 kişi yaralandı. Olaya ilişkin soruşturma başlatan polis ekipleri, 5 kişiden 3'ünü ve DTP üyesi 2 kişiyi gözaltına aldı.

2 Mart 2009'da TKP'nin Ordu Belediye Başkan adayı Hüseyin Hakan Gazioğlu'na ve parti üyelerine bildiri dağıtım sırasında aşırı sağcı bir grubun saldırması sonucu Gazioğlu'nun parmaklarının kırıldığı belirtildi.

10 Mart 2009'da CHP'nin Muğla'nın Kuşadası İlçesi'nin Belediye Başkan adayı Esat Altungün'ün evini basan kimliği belirsiz 3 kişi "eşinin dili çok uzamış. Çok konuşuyor. Onun dilini koparacağız. Bu size son uyarımız" şeklinde tehditler savurarak Esat Altungün'ün eşi Sebahat Altungün'e kesici bir aletle saldırdığı öğrenildi.

CHP'nin Muğla'nın Marmaris İlçesi'ne bağlı Beldibi Beldesi'nin Belediye Başkan adayı Ali Erarlan, 14 Mart 2009'da önü kesilen bir grup tarafından dövüldü. Olayla ilgili 4 kişi gözaltına alınırken, Ali Erarlan'ın burnunun kırıldığı öğrenildi.

13 Mart 2009'da Iğdır'da yakalarında DTP rozeti bulunan 4 kişinin aşırı sağcı bir grubun saldırması sonucu yaralandığı öğrenildi.

15 Mart 2009'da MHP'nin İstanbul'da Çağlayan Meydanı'nda düzenlediği miting sonrasında dönüş yolunda mitinge katılanlarla Okmeydanı Semti'nde oturanlar arasında çatışma çıktı. Miting katılımcılarının Nurtepe Mahallesi'nde bulunan halka saldırmasının ardından çıkan olaylara kolluk güçleri silah, biber gazı ve panzerlerle müdahale etti. Müdahale sonrasında 4 kişinin yaralandığı, Nurtepe Mahallesi'nde tespit edilen 18 kişinin gözaltına alındığı bildirildi.

15 Mart 2009'da Iğdır'da AKP üyesi grupla Demokrat Parti (DP) üyesi grup arasında çıkan kavgada 18 kişi yaralandı.

16 Mart 2009'da Mersin'in Anamur İlçesi'nde, MHP ile AKP üyeleri arasında çıkan kavgada Veli Arı (45) ve Kadir Öz (42) tüfekle vurularak yaralandı. Olayla ilgili 3 kişi gözaltına alındı.

16 Mart 2009'da DTP'nin İstanbul'un Sultanbeyli İlçesi'nde düzenlediği mitingden dönenlere aşırı sağcı bir grup taşlı ve bıçaklı saldırıda bulunması sonucu 10 kişi yaralandı.

17 Mart 2009'da Mersin'de seçim çalışmaları kapsamında esnaf gezisine çıkan AKP'nin Mersin Büyükşehir Belediye Başkan adayı Mustafa Eyiceoğlu'nun da bulunduğu gruba taşlı ve sopalı saldırıda bulunulması sonucu Serkan Göksu, kendisine isabet eden taşla yaralandı.

20 Mart 2009'da Kırklareli'nin Babaeski İlçesi'nde, CHP'nin Belediye Meclis Üyesi adayı Sebahattin Öner (47) ayağından E.O. (36) tarafından tabancayla vurularak yaralandı.

23 Mart 2009'da İstanbul'da DTP Maltepe İlçe Örgütü üyeleri ve yöneticileri, seçim çalışmaları kapsamında Başibüyük Mahallesi'nde afiş ve pankart astıktan sonra çevik kuvvet ekibinin havaya ateş ettiğini, daha sonra da kendilerini coplarla dövdüğünü ileri sürdü.

24 Mart 2009'da Hatay'ın Payas İlçesi'nin Belediye Başkanı Bekir Altan, seçim ziyaretleri kapsamında ilçedeki esnafları ziyaret ederken bir grubun taşlı sopalı saldırısına uğradı. Saldırıda Altan'ın şoförü Bestami Altan ve koruması Ercan Durgun yaralandı.

24 Mart 2009'da İzmir'in Hatay Semti'ndeki pazarda seçim broşürü dağıtan AKP üyeleriyle CHP üyeleri arasında çıkan kavgada 5'i erkek 10 kişi yaralandı.

25 Mart 2009'da İstanbul'un Beylikdüzü İlçesi'nde seçim çalışması yapan DTP'nin seçim otobüsüne kimliği belirsiz kişilerce taşlı saldırı yapıldı. Olayda aracın içinde bulunan Mehmet Can kolundan yaralanırken aracın da camları kırıldı.

26 Mart 2009'da Diyarbakır'da seçim çalışmalarını yürüten Büyükşehir Belediye Başkan Adayı Kutbettin Arzu'nun da aralarında bulunduğu AKP üyesi grup, bir başka grubun taşlı ve sopalı saldırısına uğradı. Polis ekipleri, saldıran grubu havaya ateş açarak dağıtırken saldırıda AKP üyesi 6 kişi yaralandı.

24 Mart 2009'da Kocaeli'nde seçim çalışması yürüten DTP üyeleriyle Halkevleri üyeleri arasında çıkan kavgada 7 kişi yaralandı, Halkevleri Derince Şubesi'nin binası ise tahrip edildi.

26 Mart 2009'da İstanbul'da seçim çalışması yapan TKP üyelerine aşırı sağcı bir grubun satarlarla saldırması üzerine TKP üyesi 2 kişi yaralandı. Saldırıyla ilgili olarak 6 kişi gözaltına alındı.

26 Mart 2009'da Muğla'nın Bodrum İlçesi'nin Turgutreis Beldesi'nde DTP'nin Belde Belediye Başkan adayı İdris Danışlı'nın mitingi diğer siyasî partiler tarafından basılarak DTP'nin miting yapması engellendi. 3 kişinin yaralandığı, 4 kişinin gözaltına alındığı olayda mitingi basan siyasî partilerin "Mehter Marşı"nı, "Onuncu Yıl Marşı"nı ve "Genç Osman" türküsünü çalarak Türk bayrakları salladıkları öğrenildi.

27 Mart 2008'de Ankara'da DTP'nin seçim aracı aşırı sağcı bir grubun silahlı saldırısına uğradı. Saldırının ardından aracın yanına gelen saldırganların aracın içindekilere silahlarını doğrultarak araçtakileri öldürmekle tehdit ettikleri öğrenildi.

29 Mart 2009 Yerel Seçimleri'nde, Diyarbakır'ın Lice İlçesi, Afyon'un Çobanlar İlçesi'nin Göynük Köyü, Van'ın Özalp İlçesi'nin Dibekli Köyü, Kayseri'nin İncesu İlçesi, Iğdır'ın Yüzbaşı Köyü, Kars'ın Kağızman İlçesi'ne bağlı Karabağ Köyü ve Verimli Köyü, Samsun, Çanakkale, Mersin, Manisa'nın Gölçümlü İlçesi'nin Tiyenni Köyü, Siirt'in Pazarcık Köyü, Van'ın Erçek Beldesi, Şanlıurfa'nın Suruç İlçesi ve Bezirci Köyü ile Mardin'in Dargeçit İlçesi'ndeki muhtarlık seçimleri ve çeşitli gerekçeler nedeniyle çıkan kavgalarda 12 kişi yaşamını yitirirken, 129 kişi yaralandı.

Iğdır'da oy kullanma merkezlerinden ikisinde AKP ile MHP üyeleri arasında çıkan kavgada 5 kişi yaralandı.

Mardin'in Nusaybin İlçesi'nin Girmeli Beldesi'nde oy kullanma işlemi sırasında çıkan kavgada sandık görevlisi Kerim Meral açılan ateş sonucu yaralandı.

Ağrı'nın Patnos İlçesi'nin Dedeli Beldesi'nde AKP ile Demokrat Parti (DP) üyeleri arasında çıkan kavgada 1 kişi yaralandı.

Adana'da oy kullanma sırası yüzünden çıkan kavgada 1 kişi dövülerek yaralandı.

Diyarbakır'da DTP'nin Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçimini kazanmasını kutlayan bir gruba müdahale eden polis ekiplerinin açtığı ateş sonucu Safinaz Ulaş (20) ağır yaralandı.

Muş'un Varto İlçesi'nde oy sayımını izlemek isteyen Barış ve Demokrasi Partisi (BDP) heyeti saldırıya uğradı, 5 kişi yaralandı.

30 Mart 2009'da Iğdır'da yerel seçimler sonrasında kentte meydana gelen olayları takip eden 3 polis memuru, yüzleri maskeli kişilerin saldırısı sonucu yaralanarak tedavi altına alındı.

30 Mart 2009'da Giresun'da yerel bir televizyon kanalında muhabirlik yapan Fırat Akyol (34), belediye başkanlığı seçimini kaybeden AKP'nin il binası önünde AKP üyesi bir grup tarafından dövüldü.

30 Mart 2009'da Şanlıurfa'nın Bozova İlçesi'nin Üçdirek Köyü'ndeki muhtarlık seçimini kazanan Derviş Çetintaş öldürüldü.

30 Mart 2009'da Şanlıurfa'nın Viranşehir İlçesi'nde çıkan seçim kavgasında 2'si ağır 7 kişi yaralandı.

Bitlis'te DTP ve AKP üyeleri arasında çıkan kavgada 2'si polis memuru 6 kişi yaralandı.

Şırnak'ın Beytüşşebap İlçesi'nde, Belediye Başkanlığı'nı DTP'nin adayı Yusuf Temel'in kazanmasının ardından AKP üyelerinin DTP üyelerine saldırması üzerine 4 kişi yaralandı.

Erzurum'un Karaçoban İlçesi'nde seçim sonuçları yüzünden çıkan kavgada 2 kişi öldü, 1'i ağır 4 kişi de yaralandı.

30 Mart 2009'da Diyarbakır'ın Silvan İlçesi'nin Gündüz Köyü'nde muhtarlık seçimini kaybeden adayın yakınlarının seçimi kazanan adaya saldırması sonucu 15 kişi yaralandı.

29 Mart 2009'da Diyarbakır'da DTP'nin Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçimini kazanmasını kutlayan bir gruba müdahale eden polis ekiplerinin açtığı ateş sonucu yaralanan Safinaz Ulaş'ın (20) bir gözünü kaybettiği öğrenildi.

30 Mart 2009'da Erzurum'un Horasan İlçesi'ne bağlı Aliçerek Köyü'nde muhtarlık seçimleri yüzünden çıkan silahlı çatışmada beş kişi öldü, sekiz kişi yaralandı. Olayla ilgili olarak iki kişi gözaltına alındı.

31 Mart 2009'da CHP'nin Osmaniye Belediye Başkan adayı Haydar Aktürk, evinin önünde CHP üyesi E.Ü.'nün saldırısına uğradı. Yüzünün çeşitli yerlerinden yaralanan Aktürk, göz servisinde tedavi altına alındı.

1 Nisan 2009'da Diyarbakır'ın Eğil İlçesi'ne bağlı Kayaköy Köyü'nde muhtarlık seçimlerinde korucubaşı Mehmet Doğan ve beraberindeki grubun, kendisine oy vermedikleri gerekçesiyle Abdurrahman Doğan, İbrahim Doğan ve Harun Doğan'a taş ve sopalarla saldırması sonucu 3 kişinin ağır yaralandığı öğrenildi.

31 Mart 2009'da Gaziantep'in Nizip İlçesi'nde belediye başkanlığı mazbatasını almaya Adliye'ye giden AKP adayı Hacı Fevzi Akdoğan ve AKP üyesi bir grup, yaklaşık 100 kişinin saldırısına uğradı. Meydana gelen arbedede yaralanan Ali Kılıç kaldırıldığı hastanede yaşamını kaybetti.

1 Nisan 2009'da Aksaray'ın Baymış Köyü'nde muhtarlık seçimi nedeniyle çıkan kavgada Cemal Tangün Arıbaş başına isabet eden kurşunla yaşamını yitirdi.

2 Nisan 2009'da Ağrı'da DTP'nin yerel seçim sonuçlarına yaptığı itirazın reddedilmesi üzerine kararı protesto eden gösterilere polis ekiplerinin müdahale etmesi sonucu 8'i ağır 25 kişi yaralandı, gözaltına alınan 20 kişi ise tutuklandı.

2 Nisan 2009'da Van'ın Gürpınar İlçesi'nin Işıkpınar Köyü'nde muhtarlık seçimi yüzünden çıkan kavgada 25 kişi yaralandı.

Ağrı'daki belediye başkanlığı sonuçlarına hile karıştığını iddia eden DTP üyelerinin 29 Mart 2009'dan beri yaptığı protesto gösterilerine polis ekiplerinin orantısız güç kullanarak müdahale etmesi sonucu toplam 79 kişi tutuklanarak Ağrı M Tipi Kapalı Cezaevi'ne gönderildi. DTP Van Milletvekili Özal Üçer'in de tartaklandığı müdahalenin ardından kolluk güçlerinin kent meydanında "Her şey vatan için" sloganı atarak yürüyüş yaptıkları bildirildi. Müdahale sonucu yaralananlardan 8'inin durumunun ise ağır olduğu öğrenildi.

2 Nisan 2009'da Kars'ta MHP'yi desteklemediği gerekçesiyle Ülkü Ocakları başkanını Güven Aydeğer'i eleştiren Ülkü Ocakları eski başkanı Kürşat Bağış ile Aydeğer arasında çıkan kavgada İshak Özak öldü, polis ekiplerinin "dur" ihtarna uymadığı için vurduğu Kürşat Bağış ile beraber 7 kişi de yaralandı. Olayla ilgili olarak 13 kişi gözaltına alındı.

3 Nisan 2009'da Hakkâri'nin Şemdinli İlçesi'nin Derecik Beldesi'nde muhtarlık seçimi tartışması yüzünden çıkan kavgada 2'si ağır 6 kişi yaralandı.

5 Nisan 2009'da Sivas'ın Gümüşdere Beldesi'nde belediye başkanlığı sonuçlarına itiraz eden 2 grup arasında çıkan kavgada İbrahim Kurt (45) ve Doğan Yıldırım adlı 2 kişi öldü, 5 kişi yaralandı.

5 Nisan 2009'da Nevşehir'in Sulusaray Beldesi'nde belediye başkanlığı sonuçlarına itiraz eden 2 grup arasında çıkan kavgada 2 kişi ağır yaralandı.

24 Nisan 2009'da Siirt'te muhtar Ahmet Korkmaz (33), kimliği belirsiz bir kişinin silahlı saldırısı sonucu ağır yaralı olarak kaldırıldığı Siirt Devlet Hastanesi'nde 26 Nisan 2009'da yaşamını yitirdi.

Örgütlenme ve Toplantı ve Gösteri Özgürlüğüne Yönelik Saldırıları

4 Şubat 2009'da Tokat'ın Turhal İlçesi'ndeki CHP'nin İlçe binasına molotofkokteyli atıldı. Kimsenin bulunmadığı binada maddi hasar meydana geldiği öğrenildi.

6 Şubat 2009'da DTP Van İl binasının giriş kapısının camları kimliği belirsiz kişi veya kişiler tarafından kırıldığı bildirildi.

8 Şubat 2009'da İstanbul'un Sultangazi İlçesi'nde, CHP'nin seçim bürosunun bulunduğu binaya kimliği belirsiz kişi veya kişiler tarafından molotofkokteyliyle saldırı düzenlendi.

7 Şubat 2009'da MHP'nin Bursa'nın Yıldırım İlçesi'ndeki seçim bürosuna taşlı ve molotofkokteyli saldırı düzenlendiği öğrenildi.

DSP'nin İstanbul'un Sarıyer İlçesi'nin Tarabya Semti'ndeki seçim bürosu 9 Şubat 2009'da kimliği belirsiz kişilerce taşlı saldırıya uğradı. Olayda seçim bürosunda maddi hasar meydana geldiği bildirildi.

İl bazında saldırılar DTP:

Doğu İleri: 10

Erzurum (3), Van, Bingöl, Gaziantep, Bitlis, Kahramanmaraş, Elazığ, Siirt

Batı İleri: 35

İstanbul (10), Mersin (6), İzmir (5), Ankara (4), Manisa (3), Bursa (3), Muğla, Yalova, Antalya, Tekirdağ

Tür bazında saldırılar

Taşlı saldırı: 36

Tehdit: 3

Yangın: 2

Molotof: 2

11 Şubat 2009'da AKP'nin seçim bürosu ve seçim arabası ile bir belediye otobüsüne molotofkokteyliyle saldırı düzenlendi.

9 Şubat 2009'da Bingöl'de DTP'nin seçim bürosuna kimliği belirsiz kişi veya kişilerce düzenlenen saldırı sonucunda seçim bürosunun camları kırıldığı açıklandı.

12 Şubat 2009'da İstanbul'un Beyoğlu İlçesi'nde bulunan AKP'nin seçim bürosuna düzenlenen saldırıda büronun camlarının kırıldığı, olayla ilgisi olduğu gerekçesiyle 3 kişinin gözaltına alındığı bildirildi.

13 Şubat 2009'da İzmir'de, AKP'nin Buca ve Karşıyaka seçim bürolarına molotofkokteyliyle saldırı düzenlendi.

14 Şubat 2009'da İstanbul'un Esenler İlçesi'nde AKP seçim bürosu önünde bomba patlaması sonucu büroda maddi hasar meydana geldiği öğrenildi.

15 Şubat 2009'da İstanbul Sultangazi İlçesi'nin Gazi Mahallesi'nde bulunan CHP'nin iki seçim bürosuna molotofkokteyliyle saldırı düzenlendi.

14 Şubat 2009'da Muğla'nın Bodrum İlçesi'nin Turgutreis

Beldesi'nde DTP'nin seçim bürosuna kimliği belirsiz kişiler tarafından taş ve yanıcı madde atılması sonucu büroda maddî hasar meydana geldi.

DTP'nin İstanbul'un Bağcılar ve Kartal İlçelerinde bulunan seçim bürolarına 16 Şubat 2009'da kimliği belirsiz kişilerce saldırı düzenlenmesi sonucu seçim bürolarında maddî hasar meydana geldi.

18 Şubat 2009'da İstanbul'un Bahçelievler İlçesi'nde, Birlikte Başarabiliriz Platformu'nun Belediye Başkan adayı olan Ayşe Yumlu Yeter'in seçim bürosuna, kimliği belirsiz kişiler tarafından saldırı düzenlendi. Saldırıda büronun bütün camları kırıldığı, bürodaki eşyaları dağıtıldığı, Yeter'in fotoğrafının indirildiği ve büronun yanındaki binaya Türk bayrağı asıldığı bildirildi.

Manisa'da DTP'nin Alaşehir İlçe binasına 18 Şubat 2009'da kimliği belirsiz bir grup tarafından saldırı düzenlenmesi sonucu binada maddî hasar meydana geldi.

Kocaeli'nin Dilovası İlçesi'nde 19 Şubat 2009'da AKP'nin seçim bürosu, kimliği belirlenemeyen iki kişi tarafından kundaklandı. Maddî hasarın meydana geldiği bürodaki yangını çevrede bulunanlar söndürdü.

20 Şubat 2009'da İstanbul'un Güngören İlçesi'nde MHP'nin seçim bürosuna molotofkokteyliyle saldırı düzenlenmesi sonucu büroda maddî hasar meydana geldi.

20 Şubat 2009'da Mersin'in Mezitli İlçesi'nde ve Akdeniz İlçesi'nin Adanalıoğlu Beldesi'nde DTP'nin seçim bürolarına düzenlenen saldırılar sonucu bürolarda maddî hasar meydana geldi.

22 Şubat 2009'da Mersin'in Toroslar İlçesi'nde CHP'nin seçim bürosuna molotofkokteyliyle saldırı düzenlenmesi sonucu çevrede maddî hasar meydana geldi.

21 Şubat 2009'da İstanbul'un Küçükçekmece İlçesi'ndeki AKP seçim bürosuna molotofkokteyliyle saldırı düzenlenmesi sonucu büroda maddî hasar meydana geldi.

22 Şubat 2009'da Mersin'in Akdeniz İlçesi'nde CHP'nin seçim bürosuna düzenlenen molotofkokteyliyle ve taşlı saldırı sonucu büroda maddî hasar meydana gelirken, büroda bulunan 3 kişinin yara almadığı bildirildi.

22 Şubat 2009'da Mersin'in Akdeniz İlçesi'ndeki MHP'nin seçim bürosuna molotofkokteyliyle saldırı düzenlenmesi sonucu büroda maddî hasar meydana geldi.

23 Şubat 2009'da Mersin'in Toroslar İlçesi'nde DTP'nin seçim bürosunda saldırı düzenlenmesi sonucu büroda maddî hasar meydana geldi.

23 Şubat 2009'da Konya'da Saadet Partisi Karatay İlçe Başkanlığı'na ait seçim bürosu, kimliği belirlenemeyen bir kişi tarafından kurşunlandı. Seçim bürosunun kapalı olması nedeniyle saldırıda can kaybı olmadığı öğrenildi.

25 Şubat 2009'da Hatay'ın Samandağ İlçesi'nde, AKP'nin 2 seçim bürosunun kurşunlanması sonucu bürolarda maddî hasar meydana geldi.

24 Şubat 2009'da Ankara'nın Çankaya İlçesi'nin Sokulu Caddesi'nde bulunan AKP'nin seçim bürosuna düzenlenen taşlı saldırı sonucu, büroda maddî hasar meydana geldi.

25 Şubat 2009'da Mersin'de, DTP'nin seçim bürosuna taşlı saldırı düzenlenmesi sonucu büroda maddî hasar meydana geldi. DTP'li yöneticiler son bir hafta içinde büronun 3. kez saldırıya uğradığını bildirdi.

24 Şubat 2009'da DTP'nin İzmir'in Karabağlar ve Aliağa İlçelerindeki ve Manisa'nın Gölarmara İlçesi'ndeki seçim büroları ile Gölarmara İlçe binasına kimliği belirsiz kişiler tarafından eşzamanlı düzenlenen saldırılar sonucu 4 binada da maddî hasar meydana geldi.

24 Şubat 2009'da MHP'nin İstanbul'un Alibeyköy İlçesi'nde bulunan seçim bürosuna molotofkokteyliyle düzenlenen saldırı sonucu büroda maddî hasar meydana geldi.

25 Şubat 2009'da Konya'da AKP'nin seçim bürosuna düzenlenen taşlı saldırı sonucu büroda maddî hasar meydana geldiği bildirildi.

28 Şubat 2009'da Yalova'da DTP'nin seçim bürosuna saldırı düzenlenmesi sonucu büroda maddî hasar meydana geldi.

1 Mart 2009'da Gaziantep'te DTP seçim bürosuna düzenlenen saldırı sonucu büroda maddî hasar meydana geldiği bildirildi.

İl bazında Saldırıları AKP:

Doğu İleri: 2

Diyarbakır (2)

Batı İleri: 20

İstanbul (5), İzmir (3), Ankara (2), Adana (2), Kocaeli (2), Hatay (2), Düzce (2), Sakarya, Konya

Tür bazında saldırılar

Molotof: 11,

Taş: 5,

Silah: 3,

Yangın: 2,

Bomba: 1

28 Şubat 2009'da İzmir'in Karabağlar İlçesi'nde DTP'nin seçim bürosuna 2. kez düzenlenen saldırı sonucu binada maddî hasar meydana geldi.

28 Şubat 2009'da DTP'nin İstanbul'un Kağıthane İlçesi'ndeki seçim bürosuna saldırı düzenlendi. Büroda maddî hasar meydana geldi.

27 Şubat 2009'da DTP'nin Antalya'nın Aksu İlçesi'ndeki seçim bürosuna kimliği belirsiz kişi veya kişilerce düzenlenen saldırıda büronun camları kırıldı.

Ahmet Türk'ün Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde parti grubu toplantısında 24 Şubat 2009'da Kürtçe konuşma yapması üzerine 26 Şubat 2009'da aşırı sağcı bir grup, DTP Genel Merkezi'ne saldırıda bulundu.

28 Şubat 2009'da İstanbul'da Pendik İlçesi'nde Birlikte Başarabiliriz Platformu'nun Kurtköy Mahallesi'nde açtığı seçim bürosuna düzenlenen saldırı sonucu büroda maddî hasar meydana geldi.

3 Mart 2009'da Ankara'da CHP'nin Keçiören İlçe Başkanlığı'na kimliği belirsiz kişi veya kişilerce silahlı ve taşlı saldırı düzenlenmesi sonucu binada maddî hasar meydana geldi.

2 Mart 2009'da İstanbul'un Güngören İlçesi'nde bulunan AKP'nin seçim bürosuna molotofkokteyliyle saldırı düzenlenmesi sonucu büronun camları kırıldı, içerde bulunan eşyalar hasar gördü.

1 Mart 2009'da Bitlis'in Adilcevaz İlçesi'nde DTP İlçe binasına kimliği belirsiz kişiler tarafından düzenlenen taşlı saldırı sonucu binada maddî hasar meydana geldiği öğrenildi.

2 Mart 2009'da DTP'nin Mersin'in Akdeniz İlçesi'nde ve Tarsus İlçesi'nde bulunan seçim bürolarına düzenlenen saldırılar sonucu bürolarda maddî hasar meydana geldi.

2 Mart 2009'da DTP'nin İstanbul'un Kâğıthane İlçesi'nde seçim bürosuna düzenlenen saldırı sonucu büroda maddî hasar meydana geldi.

2 Mart 2009'da İstanbul'da Pendik İlçesi'nde Birlikte Başarabiliriz Platformu'nun Kurtköy Mahallesi'nde açtığı seçim bürosuna 2. kez düzenlenen saldırı sonucu büroda maddî hasar meydana geldi.

3 Mart 2009'da DTP'nin Bursa'nın Nilüfer İlçesi'nde seçim bürosu ikinci defa saldırıya uğradı. Saldırı sonucu büroda maddî hasar meydana geldiği bildirildi.

3 Mart 2009'da Düzce'nin Akçakoca İlçesi'nde kimliği belirlenemeyen kişi veya kişiler AKP'nin seçim bürosuna taşlı saldırı düzenleyerek büronun camlarını kırıldı.

Tekirdağ'ın Çorlu İlçesi'nde 4 Mart 2009'da DTP'nin seçim bürosuna düzenlenen saldırı sonucu büroda maddî hasar meydana geldiği bildirildi.

4 Mart 2009'da Erzurum'un Karakoçan İlçesi'nde DTP'li Belediye Başkan Adayı Asiye Kolçak'ın seçim aracı kimliği belirsiz kişiler tarafından tahrip edildi.

4 Mart 2009'da DTP'nin Bursa'nın Gemlik İlçesi'nde bulunan seçim bürosuna düzenlenen saldırı sonucu büroda maddî hasar meydana geldiği bildirildi.

5 Mart 2009'da DTP'nin İstanbul'un Kağıthane İlçesi'nde bulunan seçim bürosunun ateşe verilmesi sonucu büronun kullanılamaz hale geldiği bildirildi.

6 Mart 2009'da DTP'nin Ankara'nın Yenimahalle İlçesi'nde bulunan seçim bürosuna düzenlenen saldırı sonucu büroda maddî hasar meydana geldi.

8 Mart 2009'da AKP'nin İzmir'in Bornova İlçesi'ndeki seçim bürosuna molotofkokteyliyle düzenlenen saldırı sonucu büroda maddî hasar meydana geldi.

8 Mart 2009'da AKP'nin Diyarbakır'ın Sur İlçesi'nde bulunan seçim bürosuna düzenlenen saldırı sonucu büronun camları kırıldı.

İl bazında saldırılar CHP:

Doğu İleri: 1;
Diyarbakır
Batı İleri: 14;
İstanbul (6), Mersin (4), Ankara
(2), İzmit, Tokat

Tür bazında saldırılar

Molotof: 10,
Taş: 3,
Silah: 1,
Tehdit: 1.

İl bazında saldırılar MHP

Doğu İleri: -
Batı İleri: 7
İstanbul (3), Isparta, Adana,
Bursa, Mersin

Tür bazında saldırılar

Molotof: 6,
Silah: 1.

9 Mart 2009'da İzmir'in Kadifekale Semtine bağlı 2. Aziziye Mahallesi'nin Muhtar adayı Metin Bozyiğit'in seçim bürosu kimliği belirsiz kişi veya kişiler tarafından bombalandı. Saldırı sonucu büroda maddî hasar meydana geldi.

8 Mart 2009'da DTP'nin Ankara'nın Yenimahalle İlçesi'nde bulunan seçim bürosuna düzenlenen saldırıda büroda bulunan seçim bayraklarının yakıldığı belirtildi.

8 Mart 2009'da CHP'nin Mersin'in Silifke İlçesi'nde bulunan seçim bürosunun camları kırıldı.

7 Mart 2009'da İstanbul Büyükşehir Belediyesi Bağımsız Sosyalist Belediye Başkan adayı Melek Altıntaş'ın Sultanbeyli İlçesi'nde bulunan seçim bürosuna düzenlene saldırı sonucu büroda maddî hasar meydana geldi.

DTP'nin İzmir'in Bayraklı İlçesi'nde bulunan seçim bürosuna molotofkokteyliyle düzenlenen saldırı sonucu büroda maddî hasar meydana geldi.

İzmir Büyükşehir Belediyesi Bağımsız Sosyalist Belediye Başkan adayı Şafak Özdoğan'ın Buca İlçesi'nde bulunan seçim bürosuna 10 Mart 2009'da düzenlenen saldırıda büroda bulunan pankart ve bayraklarının parçalandığı öğrenildi.

Isparta'nın Şarkıkaraağaç İlçesi'nde MHP'nin Belediye Başkan adayı Ramazan Kabalak'ın seçim otobüsü, 11 Mart 2009'da kimliği belirsiz kişi veya kişiler tarafından kurşunlandı.

DTP'nin Ankara'nın Yenimahalle İlçesi'nde bulunan seçim bürosuna 12 Mart 2009'da düzenlenen saldırı sonucu büroda maddî hasar meydana geldi. Büronun açıldığından beri 4. kez saldırıya uğradığı öğrenildi.

DTP'nin Kahramanmaraş'ta bulunan seçim bürosuna 11 Mart 2009'da düzenlenen taşlı saldırı sonucu büroda maddî hasar meydana geldi.

13 Mart 2009'da DTP'nin İstanbul'un Pendik İlçesi'nde bulunan seçim bürosuna düzenlenen saldırıda büronun camlarının kırıldığı ve DTP bayraklarının indirildiği öğrenildi.

13 Mart 2009'da İzmit'te CHP'nin seçim aracına molotofkokteyliyle saldırı düzenlendiği bildirildi.

15 Mart 2009'da Mersin'de CHP'ye ait seçim bürosuna molotofkokteyliyle düzenlenen saldırı sonucu büroda maddî hasar meydana geldi.

15 Mart 2009'da AKP'nin Ankara'nın Elmadağ İlçesi'nde bulunan seçim bürosuna düzenlenen saldırıda büronun camlarının kırıldı. Büroya 14 Mart 2009'da da bir saldırı olduğu öğrenildi.

16 Mart 2009'da Adana'da MHP'nin seçim otobüsüne molotofkokteyliyle saldırı düzenlendiği öğrenildi.

16 Mart 2009'da AKP'nin İstanbul'un Bağcılar İlçesi'nde bulunan seçim bürosuna düzenlenen molotofkokteyli saldırı sonucu büroda maddî hasar meydana geldi.

17 Mart 2009'da Sakarya'nın Karasu İlçesi'nde AKP'ye ait bir seçim aracı kimliği belirsiz kişi veya kişiler tarafından kurşunlandı.

17 Mart 2009'da CHP'nin İstanbul'un Sultangazi İlçesi'nin Gazi Mahallesi'nde bulunan seçim bürosuna molotofkokteyliyle düzenlenen saldırı sonucu büroda maddî hasar meydana geldi.

19 Mart 2009'da DTP'nin İstanbul'un Sultangazi İlçesi'nde bulunan seçim bürosu kimliği belirsiz kişilerce kurşunlandı.

18 Mart 2009'da DTP'nin Elazığ'daki seçim bürosu da kimliği belirsiz kişi veya kişiler tarafından kurşunlandı.

19 Mart 2009'da İstanbul'un Sarıgazi İlçesi'nde bulunan Özgürlükler Derneği'ne silahlı saldırı düzenlendi.

20 Mart 2009'da MHP'nin İstanbul'un Alibeyköy İlçesi'nde bulunan seçim bürosuna molotofkokteyliyle saldırı düzenlendi.

23 Mart 2009'da AKP'nin Düzce'nin Cumayeri İlçesi'nde bulunan seçim bürosu kimliği belirsiz kişiler tarafından kundaklandı.

DTP'nin Bursa'nın Osmangazi İlçesi'nde bulunan seçim bürosuna 23 Mart 2009'da molotofkokteyliyle düzenlenen saldırı sonucu büroda maddî hasar meydana geldi.

24 Mart 2009'da Erzurum'da DTP'nin seçim aracına ve il binasına kimliği belirsiz kişiler tarafından saldırı düzenlendi.

İl bazında saldırılar Diğer:

Doğu İlleri:-

Batı İlleri: 7

İstanbul (3), İzmir (3), Konya

Tür bazında saldırılar:

Taş: 2,

Silah: 2,

Bomba: 1,

Tehdit: 1,

Yangın: 1.

25 Mart 2009'da DTP'nin seçim otobüsü Siirt'in Pervari İlçesi'nde taşlı saldırıya uğradı.

25 Mart 2009'da kimliği belirsiz bir grup CHP'nin Ankara'nın Yenimahalle İlçesi'ndeki bürosuna saldırdı.

27 Mart 2009'da CHP'nin İstanbul'un Kâğıthane İlçesi'nde bulunan seçim bürosuna molotofkokteyliyle düzenlenen saldırı sonucu büroda maddî hasar meydana geldi.

27 Mart 2008'de Birlikte Başaracağız Platformu'nun İzmir'in Buca İlçesi'nin Belediye Başkan adayı Avukat Aysun Solakoğlu'nun seçim bürosu kundaklandı.

27 Mart 2009'da İstanbul'un Adalar İlçesi'nde CHP'nin İlçe Belediye Meclisi adayı Raffi Hermonn Araks'ın Kınalıada'da bulunan evine kimliği belirsiz kişilerce saldırı düzenlendi.

27 Mart 2009'da Diyarbakır'ın Bağlar İlçesi'nde bulunan CHP ilçe binası ile AKP seçim bürosuna molotofkokteyliyle düzenlenen saldırı sonucu binalarda maddî hasar meydana geldi.

8 Nisan 2009'da Kocaeli'nin Çayırova İlçesi'nde AKP İlçe binasına düzenlenen molotofkokteyli saldırı sonucu binada maddî hasar meydana geldi.

Seçim Çalışmalarına Müdahaleler

DTP'nin Van belediye başkan adayı Bekir Kaya'nın tanıtımı için 28 Ocak 2009'da düzenlenen mitingde "Wan" yazılı otobüsün bulunması üzerine DTP hakkında, Türkçe dışında dil kullanılıp "W" harfi ile "DTP WAN" yazılı pankartın seçim otobüsüne asılması nedeniyle "Siyasi Partiler Kanunu'na muhalefet"ten 2 Şubat 2009'da soruşturma açıldı.

DTP'nin Mardin'in Nusaybin İlçesi'nin Belediye Başkan adayı Ayşe Gökkan'ın 8 Şubat 2009'da seçim propagandası yapmasına güvenlik güçleri izin vermemesi üzerine toplanan gruba, polis ekipleri tazyikli su ve göz yaşartıcı gaz bombasıyla müdahale etti.

11 Şubat 2009'da DTP'nin İzmir İl Örgütü, Konak İlçe Örgütü, Mezopotamya Kültür Merkezi (MKM) polis ekipleri tarafından basıldı. Polis ekipleri baskına gerekçe olarak hakkında "toplama kararı" olduğu iddia edilen Özgür Halk Dergisi'ni gösterdi. Baskında MKM yöneticisi Veysi Güneş'in gözaltına alındığı, DTP Genel Merkezi'nden gelen parti bayraklarıyla dergilere el konulduğu öğrenildi.

DTP Iğdır Belediye Başkan Adayı Mehmet Nuri Güneş, 2006 yılındaki Newroz kutlamalarında yaptığı konuşma nedeniyle hakkında açılan soruşturmada ifade vermediği için 11 Şubat 2009'da gözaltına alındı.

12 Şubat 2009'da seçim çalışması için Şırnak'ın İdil İlçesi'nden Cizre İlçesi'ne gelen AKP'nin araç konvoyunun Cizre'de taşlandığı öğrenildi.

17 Şubat 2009'da DTP Genel Merkezi'ne ait seçim otobüsüne Siirt'in Kurtalan İlçesi'nde polis ekipleri tarafından el konulduğu öğrenildi.

Liman, Tersane Gemi Yapım-Onarım İşçileri (Limter-İş) Sendikası Genel Sekreteri ve Birlikte Başarabiliriz Platformu'nun İstanbul'un Tuzla İlçesi'nin Belediye Başkan adayı Kanber Saygılı'nın 17 Şubat 2009'da gözaltına alındığı öğrenildi.

Bingöl'de 24 Şubat 2009'da gözaltına alınan DTP Parti Meclisi Üyesi Ali Rıza Yurtseven, "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" suçlamasıyla aynı gün çıkarıldığı nöbetçi 2. Asliye Ceza Mahkemesi tarafından tutuklanarak Bingöl M Tipi Cezaevi'ne gönderildi.

27 Şubat 2009'da Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Van'a gelişini protesto etmek amacıyla Hacıbekir Mahallesi'nde biraraya gelen gruba güvenlik güçleri basınçlı su ve gaz bombalarıyla müdahale etti, 20 kişi gözaltına alındı.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın 28 Şubat 2009'da Batman'daki konuşmasının ardından meydana gelen olaylarda AKP'nin seçim bürosuyla belediye başkan adayının oteli taşlı saldırıya uğradı.

27 Şubat 2009'da Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Van'a gelişini öncesinde gözaltına alınan 20 kişiden Suphi Yalçınkaya "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" gerekçesiyle 2 Mart 2009'da tutuklanarak Van F Tipi Cezaevi'ne gönderildi.

DTP'nin Sultangazi (İstanbul) İlçe Başkanı İsmail Adamış, hakkında tutuklama kararı olduğu gerekçesiyle 2 Mart 2009'da tutuklanarak Metris Kapalı Cezaevi'ne gönderildi.

28 Şubat 2009'da Adana'da DTP'nin seçim bürosunun açılışında zafer işareti yaptıkları gerekçesiyle gözaltına alınan 17 yaşındaki 2 çocuk, "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" ve "yasadışı örgüt üyesi oldukları" suçlamasıyla 2 Mart 2009'da tutuklandı.

4 Mart 2009'da Şanlıurfa'nın Suruç ilçesinde askerî bir aracın DTP'nin seçim afişlerini sökecek götürdüğü ileri sürüldü.

Mardin ve ilçelerinde yapılan ev baskınlarında gözaltına alınan 16 kişi, DTP'nin seçim bürosunun açılış sırasında "yasadışı slogan attıkları" iddiasıyla 5 Mart 2009'da tutuklandı.

5 Mart 2009'da Van'ın Bostaniçi Beldesi'nde yapılan ev baskınlarında DTP'nin seçim bürosunun açılışına katıldıkları gerekçesiyle Nasri Sungur, Fernet İnal, Sinan Bazar, Hasip Duman, Zafer Tunç ve Mahsun Tunç adlı 6 kişi gözaltına alındı.

6 Mart 2009'da Adana'nın Yüreğir İlçesi'ne bağlı Doğankent Beldesi'nde DTP'nin seçim bürosunun açılışından sonra 15 kişi gözaltına alındı.

Adana'da, DTP'nin 7 Mart 2009'da düzenlediği mitingde polis panzerini taşıdıkları iddia edilen M.Ö. (16), İ.S. (16), Ömer Aybay ve Ömer Turan "yasadışı örgüt üyesi olmamakla beraber yasadışı örgüt adına eylem yaptıkları" iddiasıyla 10 Mart 2009'da tutuklandı.

Bingöl'ün Karlıova İlçesi'nin DTP'li Belediye Meclis üyesi Sedat Sayak, "yasadışı slogan attığı" iddiasıyla 10 Mart 2009'da tutuklandı.

11 Mart 2009'da Batman'da seçmen ziyaretlerinde bulunan AKP kadın kolları üyeleri, partinin seçim minibüsüne saldırıda bulunması sonucu hafif şekilde yaralanırken, aracın camları kırıldı.

10 Mart 2009'da Şırnak'ın Uludere İlçesi'ne bağlı Şenoba Beldesi'nde, AKP'lilerin DTP'lilere saldırısını kınamak amacıyla Şenoba'ya giriş yapmak isteyen DTP heyetinin, belde girişinde geçici köy korucularının saldırı-

sına uğradığı ve araçlarının camlarının kırıldığı öğrenildi.

Mardin'in Savur (Stewr) İlçesi'ne bağlı Sürgücü (Ewêna) Beldesi'nde jandarma ekiplerinin yaptığı ev baskınları sonucunda 5 Mart 2009'da DTP'nin seçim bürosunun açılışında "yasadışı slogan attıkları" iddiasıyla, 13 kişi gözaltına alındı.

Diyarbakır'ın Yenişehir İlçesi'nin Seçim Kurulu, RTÜK'ün başvurusu üzerine, yerel yayın yapan Gün TV'nin DTP'yle ilgili taraflı haber yaptığı gerekçesiyle, 16 Mart 2009'da ana haber bülteninin 6 gün boyunca durdurulmasını kararlaştırdı.

Diyarbakır'ın Yenişehir İlçesi'nin Seçim Kurulu, RTÜK'ün 18 Mart 2009'daki başvurusu üzerine, yerel yayın yapan Gün TV'nin DTP'yle ilgili taraflı haber yaptığı gerekçesiyle, ana haber bülteninin 6 gün boyunca durdurulmasını kararlaştırdı. Televizyon kanalının yayını, aynı gerekçeyle 16 Mart 2009'da da 6 gün süreyle durdurulmuştu.

13 Mart 2009'da Eskişehir'de hızlı tren açılışına katılan ve seçim mitingi yapan Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ı protesto etmek isteyen gruba müdahale eden polis ekipleri, 8 kişiyi gözaltına aldı.

Mardin'in Savur (Stewr) İlçesi'ne bağlı Sürgücü (Ewêna) Beldesi'nde 12 Mart 2009'da jandarma ekiplerinin yaptığı ev baskınları sonucunda, 5 Mart 2009'da DTP'nin seçim bürosunun açılışında "yasadışı slogan attıkları" iddiasıyla gözaltına alınan, 13 kişiden 12'sinin 13 Mart 2009'da aynı gerekçeyle tutuklandığı öğrenildi.

DTP'nin İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkan Adayı Akın Birdal'ın, 18 Mart 2009'da seçmenleriyle Mecidiyeköy Metrosu'ndan Taksim Meydanı'na yapmak istediği ve diğer adayların herhangi bir sorunla karşılaşmadan gerçekleştirdiği yürüyüş, polis ekipleri tarafından "Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na aykırı olduğu" iddiasıyla 3 kez engellenmek istendi.

18 Mart 2009'da ESP üyesi Havalı Mengi, ESP'nin İstanbul'un Taksim Meydanı'nda bulunan seçim bürosunun çıkışında gözaltına alındı.

DTP'nin Ağrı'da, Doğubayazıt İlçesi'nde ve Diyadin İlçesi'nde 4 Mart 2009'da düzenlediği seçim mitinglerinde "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla gözaltına alınan 22 kişiden 15'i, 18 Mart 2009'da tutuklanarak Ağrı M Tipi Cezaevi'ne gönderildi.

18 Mart 2009'da ESP'nin İstanbul'un Taksim Meydanı'nda bulunan seçim bürosunun çıkışında gözaltına alınan Havalı Mengi 19 Mart 2009'da tutuklanarak Bakırköy Kadın ve Çocuk Tutukevi'ne gönderildi.

Diyarbakır'ın Lice İlçesi'nde 19 Mart 2009'da DTP'nin düzenlediği seçim mitinginde "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla gözaltına alınan Ç.S. (17) adlı çocuğa 5000 TL para cezası verildi.

19 Mart 2009'da Erzurum'un Karayazı İlçesi'nde, DTP'nin ziyaret ettiği Olucanlar ve Değirmenkaya Köyü'ne gelen Göksü Jandarma Karakolu'na bağlı askerlerin köylüleri DTP'ye oy vermemeleri yönünde tehdit ettiği ileri sürüldü.

20 Mart 2009'da Van'ın Erciş İlçesi'nde DTP'nin seçim bürosunu ziyaret eden Karakoyun Lisesi öğrencilerinden Faruk Bozkaya gözaltına alındı.

22 Mart 2009'da AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Edirne'de yaptığı seçim mitingine katılmak isteyen 10 kişinin, Erdoğan'ı protesto edecekleri gerekçesiyle gözaltına alındığı bildirildi.

24 Mart 2009'da Hakkâri'ye bağlı Kırıkdağ (Dizê) Köyü'nde yaşayanlar, köyün yakınındaki jandarma karakolunun komutanının, kendilerine AKP'ye oy vermeleri için baskı uyguladığını belirterek İHD Hakkâri Şubesi'ne başvurdu.

24 Mart 2009'da Adana'nın Yeşil Oba Mahallesi'nde dolaşan DTP seçim aracının saldırıya uğradığı belirtildi.

24 Mart 2009'da Şanlıurfa'nın Siverek İlçesi'nin Uzunyazıt Köyü'ne baskın düzenleyen Karacadağ Jandarma Karakolu'na bağlı askerler, 14 Mart 2009'da DTP'nin Siverek'te düzen-

lediği mitinge katıldığı gerekçesiyle Salih Çay'ı gözaltına aldı.

26 Mart 2009'da DTP'nin seçim konvoyuna Şırnak'ın Kasrik (Qesrok) Beldesi'nde taş ve sopalarla saldırı düzenlendi.

27 Mart 2009'da İstanbul'da DTP Esenyurt İlçe Örgütü tarafından hazırlanan broşürler hakkında Büyükçekmece 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nin aldığı toplatma kararı üzerine DTP'nin seçim bürosu jandarma ekipleri tarafından basılarak büroda bulunan broşürlere el konuldu.

1 Nisan 2009'da Erzurum Tekman İlçesi'nde 29 Mart 2009'da yapılan yerel seçimlerde hile yapıldığı savunan bir grubun yaptığı yürüyüşe polis ekipleri havaya ateş açarak müdahale etti.

Aydın'da DTP'nin düzenlediği seçim mitinglerinde "yasadışı slogan attıkları" gerekçesiyle 1 Nisan 2009'da 10 kişi gözaltına alındı.

Ağrı'da seçimlere hile karıştırıldığı iddialarını protesto ettikleri gerekçesiyle gözaltına alınanlardan 20 kişi "yasadışı örgüt üyesi oldukları" ve "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla 1 Nisan 2009'da tutuklandı.

Aydın'da DTP'nin düzenlediği seçim mitinglerinde "yasadışı slogan attıkları" gerekçesiyle 1 Nisan 2009'da gözaltına alınan Fehim Artut, Ahmet Taşdemir, Ergül Boylu, Levent Yazıcı, Ahmet Demircan, Reşat Baydan, Ercan Uslu, Savaş Tekin, Hüsamettin Dimen ve Sezgin Özden adlı 10 kişi "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" gerekçesiyle 2 Nisan 2009'da tutuklandı.

2 Nisan 2009'da DTP'nin Bursa'nın Osmangazi İlçesi'nin Belediye Başkan adayı Recep Kuru, seçim bürosu açılışları sırasında yaptığı konuşmalarda "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla gözaltına alındı.

3 Nisan 2009'da Ağrı'daki seçimleri izlemek üzere Ağrı'ya gelen Avrupa Parlamentosu (AP) üyesi 4 kişilik heyet, gözaltına alındı. Gözaltına alınan 4 kişi, yanlarındaki kamera ve fotoğraf makinelerinin görüntüleri silindikten sonra serbest bırakıldı.

24 Nisan 2009'da Bitlis'te, 29 Mart 2009 Yerel Seçimleri öncesinde DTP'nin düzenlediği

mitingde “yasadışı örgüt propagandası yaptıkları” iddiasıyla gözaltına alınan 11 kişiden yedisi 25 Nisan 2009’da tutuklanarak Bitlis E Tipi Kapalı Cezaevine gönderildi.

İnsan Hakları Savunucularına Yönelik Tehditler

İHD Genel Merkezi

İHD Genel Merkezi’nin elektronik posta adresine 5 Şubat 2009’da “Bozkurtkaan” adını kullanan almendov@mynet.com elektronik posta hesabından, Türk İntikam Tugayları imzalı tehdit mektubunun gönderildiği 1 Mart 2009’da öğrenildi.

Tehdit mektubunda, “Baskın Oran gibileri savunmaya devam ederseniz, Hrant Dink’in yanına giderseniz” denildi. İHD, mektubun gönderildiği elektronik posta hesabı hakkında Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı’na suç duyurusunda bulundu.

Ufuk Uras ve diğerleri

30 Eylül 2009’da Türk İntikam Birliği Teşkilatı (TİBT), Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ hakkında savcılığa suç duyurusunda bulunan Ufuk Uras, Oya Baydar, Mebuse Tekay, Ahmet İnsel, Aydın Engin, Mithat Sancar, Cengiz Algan, Baskın Oran ve Sezgin Tanrıku elektronik postayla tehdit edildi. Gönderilen elektronik postada “İstanbul Cumhuriyet Savcılığı’na sunduğunuz suç duyurusu ile idam fermanlarınızı kendi ellerinizle imzalamış bulunmaktasınız” denildi ve elektronik postaya “Sayın İlker Başbuğ paşamızın Mardin’in Nusaybin İlçesi’nde Sınırtepe Karakolu’nda yaptığı açıklamaları gerekçe göstererek Türk Silahlı Kuvvetleri’ni yıpratma girişimleriniz sonuçsuz kalacaktır” diye devam edildi. Baskın Oran’ın öldürülmesi için üç kişiyi görevlendirdiklerini ileri süren TİBT, İlker Başbuğ hakkında suç duyurusunda bulunanları da öldürmekle tehdit etti.

Eren Keskin

İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi eski Başkanı Avukat Eren Keskin ve sesonline.net adlı haber sitesi 18 Eylül 2009’da elektronik postayla tehdit edildi. Gönderilen tehdit yazısı-

nın Eren Keskin’in sesonline.net adresinde yer alan “12 Eylül” başlıklı köşe yazısından kaynaklandığı anlaşıldı.

İnsan Hakları Savunucularına Yönelik Davalar

Filiz Kalaycı

Hasan Anlar

Halil İbrahim Vargün

Murat Vargün

12 Mayıs 2009’da Ankara’da İHD Genel Sekreter Yardımcısı Avukat Hasan Anlar, İHD Merkez Yürütme Kurulu (MYK) üyesi Avukat Filiz Kalaycı, İHD eski MYK üyesi Halil İbrahim Vargün, insan hakları savunucusu Avukat Murat Vargün olmak üzere 4 avukatın evlerine ve bürolarına Ankara İl Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi ekipleri tarafından baskın düzenlendi. 4 avukatın “yasadışı örgüte yardım ve yataklık ettikleri” suçlamasıyla gözaltına alındığı bildirilirken TİHV yaptığı açıklamada insan hakları savunucusu avukatların gözaltına alınmasının kabul edilemezliğini vurgulayarak gözaltına alınan avukatlar için acil eylem yapılması çağrısında bulundu.

12 Mayıs 2009’da 3 avukatla birlikte gözaltına alınan ve daha sonra serbest bırakılan İHD MYK üyesi Avukat Filiz Kalaycı, savcının itirazı üzerine 27 Mayıs 2009’da yeniden Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi’ne çıkarıldı. Mahkeme heyeti, Avukat Filiz Kalaycı’yı “kamu düzeni yararına suçun önlenmesi” gerekçesiyle tutukladı.

12 Mayıs 2009’da Ankara’da 3 avukatla beraber gözaltına alındıktan sonra serbest bırakılan fakat 27 Mayıs 2009’da savcının itirazı üzerine tutuklanan İHD MYK üyesi Avukat Filiz Kalaycı’yla birlikte tutuksuz yargılanan İHD Genel Sekreter Yardımcısı Avukat Hasan Anlar, İHD eski MYK üyesi Halil İbrahim Vargün, insan hakları savunucusu Avukat Murat Vargün ve THAY-DER eski Başkanı Nedim Taş ile ilgili iddianame tamamlandı.

Ankara Cumhuriyet Savcılığı’nın hazırladığı iddianameye göre, avukatlarla ilgili soruşturma

29 Mart 2007'de A. Türk Yurtbey adlı bir avukatın, Ankara Emniyet Müdürlüğü'ne e-posta yoluyla yaptığı ihbarla başlatıldı. Ancak müdafî avukatları baroda bu ada sahip bir kayıt olmadığını tespit etti.

İddianamede "PKK/Kongra-Gel'e üyelik"le suçlanan beş kişinin katıldıkları basın toplantıları, Newroz Kutlamaları, yaptıkları telefon görüşmeleri, yazışmalar, yönetici oldukları sivil toplum kuruluşlarıyla ilgili evlerinde ve bürolarında bulunan dokümanlar örgütsel faaliyet kapsamında değerlendirildi.

Mahkeme davanın sanık avukatlarına, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 151. maddesine dayanarak, "Terörle Mücadele Yasası'na muhalefet suçlarıyla ilgili davalara bir yıl süre ile müdafilik yapmama" yasağı getirdi.

Beş kişinin yargılanmasına 9 Kasım 2009'da Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başlandı.

Duruşmaya, davaya müdahil olan 300 avukatın 150'si katılabilirken avukatlar, yaptıkları savunmada iddia makamının ve Ankara Emniyet Müdürlüğü'nün çelişkili uygulamalarına dikkat çektiler.

Duruşmada ilk sözü alarak avukatlar adına davanın yöntemine ilişkin talepte bulunan Avukat Ercan Kanar, bu davanın hukuk tarihi açısından düşündürücü olduğunu ve kara sayfa oluşturacağını söyledi. Davanın, savunmanın dokunulmazlığına, bağımsızlığına saldırı niteliğinde olduğunu ifade eden Ercan Kanar, duruşmanın dürüst yargılama ilkelerine uygun olması için hukuka aykırılık teşkil eden e-mail ihbarı, aleyhte verilen ve daha sonra geri çekilen ifadeler gibi delillerin iddianameden çıkarılmasını istedi.

Duruşmada söz alarak savunmasını yapan Avukat Filiz Kalaycı, iddiaların bir bütün olarak kendi içinde değerlendirilmesi durumunda çelişkili olduğunu belirtti.

Yapılan savunmaların ardından, karar için ara veren mahkeme başkanı, tutuklu sanık Filiz Kalaycı'yla Nedim Taş'ın tutukluluk hallerinin devam etmesine karar vererek duruşmayı 28 Ocak 2010'a erteledi.

Kapatma Davaları

Mersin Halkevi

Mersin Halkevi'nin "tüzüğe aykırı siyasî faaliyette bulunduğu" gerekçesiyle kapatılması ve Mersin Halkevi Başkanı Şamil Işıkcevahir'in cezalandırılması istemiyle, Mersin 5. Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılan davanın 4. duruşması 2 Şubat 2009'da görüldü. Davanın 4. duruşmasında Halkevleri Derneği Tüzüğü mahkemeye ulaştı. Mersin Cumhuriyet Savcılığı'na yazılan müzekkerelere yanıt verilmemesi ve eksikliklerin tamamlanması sonrası savcılığın esas hakkındaki mütalaasının alınması gerekçesiyle dava 27 Nisan 2009'a ertelendi.

Özgür-Der

Özgür Düşünce ve Eğitim Hakları Derneği'nin (Özgür-Der) 7 Kasım 2008'de başlattığı "İnancımızın ve Kimliğimizin Aşağılandığı; Resmî İdeolojinin Dayatıldığı Törenlere Tavır Alalım!" başlıklı kampanya nedeniyle İstanbul Valiliği, 19 Şubat 2009'da dernek hakkında kapatma davası açtı. Dernekler Kanunu'nun "Anayasa ve kanunlarla açıkça yasaklanan amaçları veya konusu suç teşkil eden fiilleri gerçekleştirmek amacıyla kurulamaz" maddesini gerekçe gösteren İstanbul Valiliği'nin suç duyurusunu değerlendiren Fatih Cumhuriyet Başsavcılığı Asliye Hukuk Mahkemesi'nde derneğin kapatılması amacıyla dava açtı. Davanın karar duruşması olan 4. Duruşma, 4 Kasım 2009'a ertelendi. Fatih 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nde 4 Kasım 2009'da görülen davada, mahkeme, İstanbul Valiliği'nin Özgür-Der'in kapatılması yönündeki talebini reddetti.

Çiftçi-Sen

5 Mart 2009'da Ankara 8. İş Mahkemesi, Çiftçi Sendikaları Konfederasyonu'nun (Çiftçi-Sen) kapatılmasına karar verdi. Ankara Valiliği, Çiftçi-Sen hakkında "üreticilerin sendika kuramayacağı" gerekçesiyle dava açmıştı.

68'liler Birliği Vakfı

68'liler Birliği Vakfı Başkanı Sönmez Targan, vakıf hakkında ikinci kez kapatma davası açıldığını ve davanın ilk duruşmasınının 3 Mayıs

2009'da Fatih (İstanbul) Asliye Hukuk Mahkemesi'nde görüleceğini açıkladı.

Lambdaİstanbul

Lambdaİstanbul Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Travesti ve Transseksüel (LGBTT) Dayanışma Derneği hakkında açılan kapatma davası Yargıtay 7. Hukuk Dairesi'nin daha önce verilen kararı bozmasının ardından 30 Nisan 2009'da Beyoğlu 3. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde tekrar görüldü ve sonuçlandı. Aldığı kapatma kararının 25 Kasım 2008'de Yargıtay 7. Hukuk Dairesi'nin bozması üzerine yerel mahkeme derneğin kapatılmamasına karar verdi.

Güldünya Derneği

Bitlis'te kadına yönelik şiddeti engellemek amacıyla kurulan ve adını töre sonucu öldürülen Güldünya Tören'den alan Güldünya Derneği hakkında Bitlis Valiliği'nin derneğin kapatılması amacıyla çalışma başlattığı ve bu yönde inceleme amaçlı derneğin tüm defter ve resmî belgelerine el koyduğu 26 Mayıs 2009'da öğrenildi.

İLKAV

İlmi ve Kültürel Araştırmalar Vakfı'nın (İLKAV) kapatılması için Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından davanın son duruşması 16 Temmuz 2009'da Ankara 26. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde görüldü. Mahkeme hâkimi İLKAV hakkında açılan kapatma davasının reddine karar verdi.

Siyah Pembe Üçgen

Lezbiyen, gey, biseksüel, travesti ve transseksüellerin maruz kaldıkları ayrımcılığa karşı örgütlenebilmeleri için İzmir'de kurulan Siyah Pembe Üçgen Derneği hakkında İzmir Valiliği kapatma davası açtı. 19 Şubat 2010'da ilk duruşması görülecek olan davaya gerekçe olarak derneğin "genel ahlak" ve "Türk aile yapısına aykırı olması" gösterildi.

Genç-Sen

İş kolu olmadığı gerekçesiyle Öğrenci Gençlik Sendikası (Genç-Sen) hakkında İstanbul Valiliği'nin kapatılması istemiyle açtığı davaya Öğrenci Hakları Günü de olan 17 Kasım

2009'da devam edildi. Sirkeci İş Mahkemesi'nde görülen duruşmada Genç-Sen avukatlarının erteleme talebini kabul eden mahkeme başkanı bir sonraki duruşmayı 21 Şubat 2010'a erteledi.

DTP

Anayasa Mahkemesi, 11 Aralık 2009'da DTP'yi "eylemleri yanında, terör örgütüyle olan bağlantıları da değerlendirildiğinde devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı nitelikteki fiillerin işlendiği bir odak haline geldiği" gerekçesiyle, Anayasa'nın 68. ve 69. maddeleriyle 2820 Sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 101. ve 103. maddeleri gereğince oybirliğiyle kapattı. DTP, Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılan 27.¹⁰ siyasi parti oldu. Mahkeme kapatma kararıyla birlikte aralarında DTP Eşbaşkanı Ahmet Türk, Diyarbakır Milletvekili Aysel Tuğluk ve aralarında belediye başkanlarının da bulunduğu 37 kişiye beş yıllık siyaset yasağı getirdi¹¹. Ahmet Türk ile Aysel Tuğluk'un milletvekillikleri kapatma kararının *Resmî Gazete'*de yayımlanmasının ardından düşecek. (bkz. Ekler)

¹⁰ Anayasa Mahkemesi'nin kapattığı diğer partiler: İşçi-Çiftçi Partisi (İÇP), 1968, Milli Nizam Partisi (MNP) 20 Mayıs 1971, Türkiye İleri Ülkü Partisi (TİÜP) 24 Haziran 1971, Türkiye İşçi Partisi (TİP) 20 Temmuz 1971, Büyük Anadolu Partisi (BAP) 19 Aralık 1972, Türkiye Emekçi Partisi (TEP) 8 Mayıs 1980, Büyük Anadolu Partisi 24 Kasım 1992, Sosyalist Parti 10 Temmuz 1992, Yeşiller Partisi 10 Şubat 1994, Halk Partisi 25 Eylül 1991, Türkiye Birleşik Komünist Partisi (TBKP) 16 Temmuz 1991, Halkın Emek Partisi (HEP) 14 Temmuz 1993, Özgürlük Demokrasi Partisi (ÖZDEP) 30 Nisan 1993, Sosyalist Türkiye Partisi 30 Kasım 1993, Demokrasi Partisi 16 Haziran 1994, Demokrat Parti-2 13 Eylül 1994, Demokrasi ve Değişim Partisi 19 Mart 1996, Diriliş Partisi 1996, Emek Partisi 1997, Sosyalist Birlik Partisi (SBP) 7 Haziran 1994, Refah Partisi (RP) 16 Şubat 1998, Demokratik Kitle Partisi 26 Şubat 1999, Fazilet Partisi (FP) 22 Haziran 2001, Halkın Demokrasi Partisi (HADEP) 13 Mart 2003.

¹¹ Abdulkadir Fırat, Abdullah İnaç, Ahmet Ay, Ahmet Ertak, Ahmet Türk, Ali Bozan, Ayhan Ayaz, Aydın Budak, Ayhan Karabulut, Aysel Tuğluk, Bedri Fırat, Cemal Kuhak, Deniz Yeşilyurt, Ferhan Türk, Fettah Dadaş, Hacı Üzen, Halit Kahraman, Hadice Adıbelli, Hilmi Aydoğdu, Hüseyin Bektaşoğlu, Hüseyin Kalkan, İbrahim Sungur, İzzet Belyar, Kemal Aktaş, Leyla Zana, Mehmet Salih Sağlam, Mehmet Veysi Dilekçi, Metin Tekçe, Murat Avcı, Murat Taş, Musa Farisoğulları, Mustafa Tuç, Necdet Atalay, Nurettin Demirtaş, Orhan Miroğlu, Sedat Yurttaş ve Selim Sadak.

KESK'lilerin Yargılandığı Davası

İzmir Cumhuriyet Başsavcılığı'nın talimatıyla jandarma ekiplerinin 28 Mayıs 2009'da başlattığı operasyona ilişkin KESK yöneticisi ve üyesi 22'si tutuklu 31 kişinin yargılanmasına 19 Kasım 2009'da İzmir 8. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başlandı.

KESK yönetici ve üyelerinin "yasadışı KCK/TM'nin koordinasyonunda oluşturulduğu iddia edilen 'Demokratik Emek Konfederasyonu üyesi' oldukları" suçlamasıyla açılan davaya 22'si tutuklu 30 sanık katıldı. Kimlik tespitinin ardından sanık KESK yönetici ve üyelerinin ifadelerini almaya başlayan mahkeme heyeti, ifade alma işleminin sona ermemesi üzerine duruşmayı 20 Kasım 2009'a erteledi.

Davanın 2. duruşmasında sanıkların ifadelerinin alınmasını tamamlayan mahkeme heyeti, tutuklu 22 sanığın tahliye edilmesine karar vererek bir sonraki duruşmayı 2 Mart 2010'a erteledi.

Kurumların Binalarına Yönelik Saldırıları**AKP**

31 Aralık 2008'de MLKP, Gazze'ye saldırısını sürdüren İsrail'le yakın ilişkileri olduğu gerekçesiyle AKP'nin İstanbul'da bulunan İçerenköy seçim bürosuna molotofkokteyliyle saldırı düzenlediğini açıkladı.

İstanbul'un Üsküdar İlçesi'nde bulunan AKP mahalle temsilciliğine 11 Ocak 2009'da ses bombası atılması sonucu binada maddî hasar meydana geldi.

23 Nisan 2009'da AKP'nin Diyarbakır İl binasına düzenlenen saldırı sonucu binada maddî hasar meydana geldi.

5 Ağustos 2009'da Adıyaman'ın Kâhta İlçesi'nde, AKP'nin İlçe Başkanlığı'na molotofkokteyli saldırı düzenlenmesi sonucu binada maddî hasar meydana geldi.

8 Ağustos 2009'da Diyarbakır'ın Lice İlçesinde, AKP'nin İlçe Başkanlığı'na molotofkokteyliyle saldırı düzenlenmesi sonucu binada maddî hasar meydana geldi.

1 Ekim 2009 geci İstanbul'un Maltepe İlçesi'ne bağlı Zümrütevler Mahallesi'nde bulunan AKP İrtibat Bürosu'na kimliği belirsiz kişi veya kişilerin molotofkokteyliyle düzenlediği saldırı sonucu büroda maddî hasar meydana geldi.

İstanbul'un Ataşehir İlçesi'nde AKP'nin Esatpaşa Mahallesi Temsilciliği'ne 6 Ekim 2009'da molotofkokteyliyle düzenlenen saldırı sonucu büroda maddî hasar meydana geldiği öğrenildi.

Kars'ın Kağızman İlçesi'nde 7 Aralık 2009'da AKP ilçe binasına kimliği belirsiz kişi veya kişilerin molotofkokteyliyle düzenlediği saldırı sonucu binada maddî hasar meydana geldi.

Siirt'in Eruh İlçesi'nde AKP'nin ilçe binasına 23 Aralık 2009 geci molotofkokteyliyle düzenlenen saldırı sonucu binada maddî hasar meydana geldi.

DTP

DTP İzmir İl binasına 3 Ocak 2009'da düzenlenen taşlı saldırı sonucu binada bulunan Saim Akın adlı kişi başından yaralandı. Saldırgan binada bulunan partililer tarafından yakalanarak güvenlik güçlerine teslim edildi.

16 Nisan 2009'da İstanbul'un Üsküdar İlçesi'nde DTP İlçe binasına düzenlenen taşlı saldırı sonucu binanın camlarının kırıldığı öğrenildi.

3 Mayıs 2009'da İzmir'de DTP Buca İlçe Örgütü'nün binasına düzenlenen saldırı sonucu binada maddî hasar meydana geldi. Parti yetkilileri son bir yıl içinde parti binasına 7. kez saldırı düzenlendiğini belirtti.

4 Temmuz 2009 sabahı Denizli'de DTP'nin il binası kimliği belirsiz kişi veya kişiler tarafından yakıldı.

10 Ağustos 2009'da DTP'nin Sakarya İl binasına kimliği belirsiz bir kişi tarafından silahlı saldırı düzenlendi.

26 Ağustos 2009'da Şanlıurfa'da DTP Yenişehir Temsilciliği'ne molotofkokteyliyle düzenlenen saldırısı sonucu büroda maddî hasar meydana geldi.

4 Eylül 2009'da Ankara'da DTP'nin Keçiören İlçe Örgütü'nün binasına kimliği belirsiz kişi

veya kişiler tarafından düzenlenen taşlı saldırı sonucu binada maddi hasar meydana geldi.

22 Eylül 2009'da İstanbul'un Maltepe İlçesi'nde bulunan DTP'nin ilçe binası kimliği belirsiz kişiler tarafından kundaklandı. Yangın sonucu binada maddi hasar meydana gelirken yangın sonrası binaya gelen polis ekibinin, DTP'nin ilçe yöneticilerine haber vermeden binada arama yaptığı ve bazı malzemelere el koyduğu ileri sürüldü.

DTP Kocaeli İl ve Merkez İlçe Örgütünün bulunduğu binanın 12 Ekim 2009'da kimliği belirsiz kişi veya kişiler tarafından kurşunlanması sonucu binada maddi hasar meydana geldi.

Balıkesir'de 23 Ekim 2009 gecesi DTP il binası kimliği belirsiz kişi veya kişilerin taşlı saldırısına uğradı. Saldırı sonucu binanın camları kırıldı.

Denizli'de 26 Ekim 2009 gecesi DTP'nin Sarayköy İlçe binasına düzenlenen taşlı saldırı sonucu binada maddi hasar meydana geldi.

Ankara'da DTP'nin Keçiören İlçe binasına 28 Ekim 2009'da kimliği belirsiz kişilerce düzenlenen saldırı sonucu binanın camları kırılırken binada bulunan bayraklar da yakıldı.

DTP İzmir İl Örgütü'ne 3 Kasım 2009'da molotofkokteyliyle düzenlenen saldırı sonucu binada maddi hasar meydana geldi.

DTP Konya İl binasına 6 Kasım 2009'da giren bir kişi, binada bulunan parti çalışanının boğazına bıçak dayayarak, "Kürt olduğuna emin olanlar Türk kimliklerini aldıkları yere geri versinler. Kendi Kürt nüfuslarını alsınlar. Eğer halen şiddet devam ederse aynı şekilde karşılık verilecek" yazısını yazdırdıktan sonra ve altına da "Zagos" adıyla imza atarak binayı terk etti.

İstanbul'da DTP Tuzla İlçe binasına 8 Kasım 2009'da düzenlenen taşlı saldırı sonucu binada maddi hasar meydana geldi.

Tekirdağ'ın Marmara Ereğlisi İlçesi'nde 29 Kasım 2009'da DTP'nin ilçe binasına kimliği belirsiz kişiler tarafından saldırı düzenlendi. Dört kişi oldukları belirlenen saldırganların binaya girmeye çalıştığı fakat giremeyince parti tabelasını söktükleri öğrenildi.

Balıkesir'in Edremit İlçesi'nde 3 Aralık 2009'da DTP'nin ilçe binasına düzenlenen taşlı saldırı sonucu binada maddi hasar meydana geldi.

İstanbul'un Küçükçekmece İlçesi'nde 4 Aralık 2009'da DTP'nin ilçe binasına düzenlenen silahlı saldırı sonucu binada maddi hasar meydana geldi.

Şanlıurfa'nın Karaköprü Beldesi'nde 5 Aralık 2009'da DTP'nin belde binası kimliği belirsiz kişi veya kişiler tarafından kundaklandı.

İzmir'in Çiğli İlçesi'nde 6 Aralık 2009'da DTP'nin ilçe binasına kimliği belirsiz kişi veya kişiler tarafından molotofkokteyliyle düzenlenen saldırı sonucu binada maddi hasar meydana geldi.

Muğla'nın Marmaris İlçesi'nde 7 Aralık 2009'da DTP ilçe binasına kimliği belirsiz kişi veya kişilerin düzenlediği saldırı sonucu parti binasında bulunan amblemlerin söküldüğü, camların da kırıldığı açıklandı.

Gaziantep'te 7 Aralık 2009 akşamı DTP il binasına kimliği belirsiz kişi veya kişilerin düzenlediği molotofkokteyli saldırı sonucu binada maddi hasar meydana geldi.

Ankara'da 7 Aralık 2009 gecesi DTP Genel Merkezi'ne Yasin Özey'in (36) düzenlediği taşlı saldırı sonucu binanın camları kırıldı. Yasin Özey'in gözaltına alındığı öğrenildi.

Ankara'nın Çankaya İlçesi'nde bulunan DTP il binasına 8 Aralık 2009 gecesi molotofkokteyliyle düzenlenen saldırı sonucu binada yangın çıktı.

Hatay'da 7 Aralık 2009'da DTP il binasına kimliği belirsiz kişi veya kişilerin molotofkokteyliyle saldırı düzenlediği öğrenildi.

Ankara'da Keçiören DTP İlçe Başkanlığı binasına 9 Aralık 2009 gecesi ateş açıldı. Saldırıda binaya dokuz kurşunun isabet ettiği ve olayla ilgili olarak üçü Güneydoğu'daki çatışmalarda yaralanmış dört kişinin gözaltına alındığı öğrenildi.

DTP İzmir il binasının önünde 10 Aralık 2009'da toplanan aşırı sağcı bir grup taş atarak binanın camların kırılmasına neden oldu.

Gruba müdahale eden polis ekipleri 4 kişiyi gözaltına aldı

Muğla'da DTP Milas ilçe binasına 12 Aralık 2009'da düzenlenen taşlı saldırı sonucu parti binasının camları kırıldı.

Mersin'de DTP Yenişehir ilçe binasına 12 Aralık 2009'da cam şişelerle düzenlenen saldırıda parti binasının camlarının kırıldığı bildirildi.

Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılan DTP'nin İzmir il binasına 16 Aralık 2009'da düzenlenen taşlı saldırı sonucu binanın camları kırıldı.

1 Mayıs Mahallesi Güzelleştirme Derneği

10 Ocak 2009'da İstanbul'un Ümraniye İlçesi Mustafa Kemal (1 Mayıs) Mahallesi'nde bulunan Güzelleştirme Derneği'ne bir araç içinden silahla saldırı düzenlendi. Saldırıda ölen ya da yaralanan olmazken derneğin camları kırıldı.

Bursa Gündem Gazetesi

13 Ocak 2009'da Bursa Gündem Gazetesi'ne kimliği belirsiz 10-12 kişilik bir grup saldırdı. Grubun satır ve sopalarla saldırması sonucu gazetenin sahibi Neşet Öner (50), genel yayın yönetmeni Şükrü Öner (52) ile köşe yazarı Orhan Kaplan'a (55) hafif yaralandı.

CHP

21 Ocak 2009 gecesi CHP'nin İstanbul'un Sultanbeyli İlçesi'ndeki seçim bürosuna kimliği belirsiz kişiler tarafından taşlı saldırı düzenlendi.

4 Şubat 2009'da Tokat'ın Turhal İlçesi'ndeki CHP'nin İlçe binasına molotfokokteyli atıldı. Kimsenin bulunmadığı binada maddi hasar meydana geldi.

Ağrı'nın Patnos İlçesi'nde 7 Aralık 2009 akşamı CHP ilçe binasına molotfokokteyliyle düzenlenen saldırı sonucu binada maddi hasar meydana geldiği ve hasar nedeniyle ilçe binasının taşındığı öğrenildi.

Zaman Gazetesi

21 Ocak 2009'da *Zaman Gazetesi* Van Temsilciliği'ne molotfokokteyli atıldı. Saldırı sonucu binada maddi hasar meydana gelirken saldırıyı

“Apocu Gençlik İnişiyatifi” adlı bir grubun üstlendiği öğrenildi.

Şura-Der

1 Şubat 2009'da Adana'da Toplumsal Dayanışma ve Şura Derneği'nin (Şura-Der) binasına kimliği belirsiz bir grubun saldırması sonucu 10 kişi yaralandı.

Bizim Kocaeli

1 Şubat 2009'da İzmit'te yerel yayın yapan *Bizim Kocaeli Gazetesi*'ne gelen yaklaşık 10 kişilik grubun, bürodaki eşyaları parçaladığı öğrenildi.

Özgürlükler Derneği

19 Mart 2009'da İstanbul'un Sarıgazi İlçesi'nde bulunan Özgürlükler Derneği'ne silahlı saldırı düzenlendi.

4 Haziran 2009 gecesi Sarıgazi (İstanbul) Özgürlükler Derneği'ne yapılan silahlı saldırı sonucu dernek binasında maddi hasar meydana geldiği açıklandı.

MHP

11 Nisan 2009'da MHP'nin İzmir'in Buca İlçesi'nde bulunan lokaline ses bombası atılması sonucu lokalde maddi hasar meydana geldi.

Doğançay Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği

13 Nisan 2009'da İzmir'in Doğançay Mahallesi'nde bulunan Doğançay Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği'ne düzenlenen bombalı saldırıda ölen ya da yaralanan olmazken binada maddi hasar meydana geldi.

Ümraniye Belediyesi Gençlik ve Kültür Merkezi

17 Nisan 2009'da Ümraniye Belediyesi'nin (İstanbul) Gençlik ve Kültür Merkezi'ne bombalı saldırı düzenlendiği açıklandı. Saldırıyı MLKP üstlendi.

ESP

21 Eylül 2009'da ESP'nin İstanbul'un İkitelli İlçesi'nde bulunan bürosuna düzenlenen taşlı saldırı sonucu büroda maddi hasar meydana geldi.

Kartal Ülkü Ocakları Lokali

İstanbul'un Kartal İlçesi'ne bağlı Esenkent Semtindeki Ülkü Ocakları Lokali 3 Ocak 2009'da bombalandı. MLKP'nin üstlendiği olay sonrasında binada maddi hasar meydana geldiği belirtildi.

Esenkent Semtindeki Ülkü Ocakları 2 Nisan 2009'da bombalandı. MLKP'nin üstlendiği olay sonrasında binada maddi hasar meydana geldiği belirtildi.

BBP

Kahramanmaraş'taki BBP il binası 18 Aralık 2009'da bombalandı. MLKP'nin üstlendiği olay sonrasında binada maddi hasar meydana geldiği belirtildi.

Parti, Demokratik Kitle Örgütü, Meslek Odaları, Sendikalar vb. Kurumların Binalarına Yapılan Baskınlar

Gündem

8 Ocak 2009'da *Gündem Gazetesi*'nin Adana Bürosu, Adana İl Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi ekipleri tarafından baskın düzenlendi. Baskına MKM'nin Kürtçe bastırıldığı 2009 takvimleri hakkında verilmiş olan toplatma kararı gerekçe gösterildi. Baskında büroda bulunan çalışanların ve misafirlerin kimlik bilgileri alınırken; 336 adet takvim, 30 adet çeşitli dergi, 8 fotoğraf ve 3 kitaba da el konuldu.

Azadiya Welat

9 Ocak 2009'da *Azadiya Welat Gazetesi*'nin Van Bürosuna, Van İl Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi ekipleri tarafından baskın düzenlendi. Baskına, MKM'nin Kürtçe bastırıldığı 2009 takvimleri hakkında verilmiş olan toplatma kararı gerekçe gösterildi. Baskında gözaltına alınan Nadir Erdem ve Mustafa Toprak, "yasak yayın bulduklarını" iddiasıyla, 11 Ocak 2009'da tutuklanarak Van F Tipi Cezaevi'ne gönderildi.

MKM-DER

9 Ocak 2009'da Siirt Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi ekipleri, Siirt Mezopo-

tamya Kültür Merkezi Derneği'ne (MKM-DER) baskın düzenledi. Yetkililer baskının gerekçesini açıklamadı.

Mersin'de MKM-DER'e 2 Aralık 2009'da baskın düzenleyen polis ekipleri dernekte bulunan yayınlara el koydu.

Bursa Sarya Kültür ve Sanat Derneği

9 Ocak 2009'da Bursa Sarya Kültür ve Sanat Derneği'ne düzenlenen baskında dernek yöneticilerinden Ferhat Akbaş gözaltına alındı. Baskında, dernekte bulunan 500 adet MKM 2009 yılı takvimine el koyuldu.

SIYDER

Siirt Yoksullukla Mücadele Derneği'ne (SIYDER) 9 Ocak 2009'da yapılan baskında gözaltına alınan dernek başkanı Mahfuz Talo, "yasadışı örgüt üyesi olduğu" gerekçesiyle 14 Ocak 2009'da tutuklanarak Siirt E Tipi Kapalı Cezaevi'ne gönderildi.

DTP

16 Ocak 2009'da Bitlis'in Güroymak (Norşin) İlçesi'nde Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi ekipleri, DTP ilçe binasına baskın düzenledi. Baskında parti binasında bulunan bazı kitaplara ve *Özgür Halk Dergisi*'ne el konuldu.

11 Şubat 2009'da DTP'nin İzmir İl Örgütü, Konak İlçe Örgütü ve MKM polis ekipleri tarafından basıldı. Polis ekipleri baskına gerekçe olarak, hakkında "toplatma kararı" olduğu iddia edilen *Özgür Halk Dergisi*'ni gösterdi. Baskında MKM yöneticisi Veysi Güneş'in gözaltına alındığı; DTP Genel Merkezi'nden gelen parti bayraklarıyla dergilere el konulduğu öğrenildi.

6 Nisan 2009'da Bursa'da DTP İl Örgütü binasına polis ekiplerinin "yasak yayın bulunduğu" gerekçesiyle düzenlediği baskında, DTP Bursa İl Başkanı Hüseyin Diken ile *Özgür Halk Dergisi* çalışanı Erhan Bayrak gözaltına alındı. Erhan Bayrak "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" suçlamasıyla 8 Nisan 2009'da tutuklandı.

6 Haziran 2009'da İstanbul'da DTP Esenler İlçe Örgütü'ne polis ekiplerinin düzenlediği

baskında, DTP üyesi Murat Olgun gözaltına alındı.

Siirt Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı sivil polis ekipleri DTP Siirt İl binasına, 23 Temmuz 2009'da baskın düzenledi. Binada yaklaşık bir saat arama yapan polis ekipleri, Yurtsever Demokratik Gençlik Meclisi (YDG-M) çalışanı olduğu belirtilen Habip Bilen'i gözaltına aldı.

İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi ekipleri 2 Aralık 2009 gecesi DTP'nin Esenler İlçe Örgütü'ne düzenlediği baskında, bir kişi gözaltına aldı.

Iğdır Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı polis ekiplerinin 9 Aralık 2009'da, DTP il binasına, *Azadiya Welat Gazetesi* temsilciliğine ve Iğdır Üniversitesi Öğrenci Derneği ile birçok ev ve işyerine düzenledi eş zamanlı baskınlar sonucu 81 kişi gözaltına alındı. DTP il binasındaki arama sırasında binada bulunan bilgisayar ve bazı dosyalara da el konuldu.

TAYD-DER

İzmir'de 3 Şubat 2009'da Tutuklu ve Hükümlü Aileleriyle Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği'ne (THAYD-DER) Bozyaka Terörle Mücadele Şubesi'ne bağlı polis ekiplerinin baskın düzenlediği öğrenildi.

Özgür Yurttaş Derneği

5 Şubat 2009'da Adana'nın Seyhan İlçesi'nde bulunan Özgür Yurttaş Derneği'ne polis ekipleri tarafından baskın düzenlendi.

ÖZYURT-DER

16 Şubat 2009'da Mersin'de Özgür Yurttaş Demokrasi Evi Derneği'ne (ÖZYURT-DER) polis ekiplerinin baskın düzenlediği ve derneğin adının yazılı olduğu tabelanın kırıldığı; polis ekiplerinin, dernek yöneticilerini, derneğin kapatılmaması halinde derneğin yakılacağı şeklinde tehdit ettiği ileri sürüldü.

TUHAY-DER

7 Nisan 2009'da Adana'da Tutuklu Hükümlü Aileleriyle Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği'ne (TUHAY-DER) polis ekiplerinin, "yasak yayın bulduğunu" gerekçesiyle düzenlediği

baskında binada bulunan dokümanlara el konuldu.

Gemlik Haklar Derneği

1 Temmuz 2009'da Bursa'nın Gemlik İlçesi'nde bulunan Gemlik Haklar Derneği, sabaha karşı jandarma ekibi tarafından basılarak dernek binasında arama yapıldı. Aramanın ardından gözaltına alınan Gemlik Haklar Derneği'nin Başkanı Tuncel Ayaz akşam saatlerinde serbest bırakıldı.

Mamak İşçi Kültür Evi

Ankara'da Mamak İşçi Kültür Evi tarafından 7-8-9 Ağustos 2009'da düzenlenen Mamak Kültür ve Sanat Festivali'nin sona ermesinin ardından 11 Ağustos 2009'da Mamak İşçi Kültür Evi'ne polis ekiplerince baskın düzenlendi. Kültür evinde bulunan bilgisayarlara ve arşive el konulan baskında kurumda çalışan 2 kişi de gözaltına alındı.

Gözaltına alınan Eda Ünal ve Gülnur Ertaş, "TKİP faaliyetlerine katıldıkları" ve "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla, 14 Ağustos 2009'da, Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından tutuklandı. Aynı gün Mamak İşçi Kültür Evi çalışanı Evrim Erdoğan da gözaltına alındı.

Evrin Erdoğan, "TKİP faaliyetlerine katıldığı" ve "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla, 17 Ağustos 2009'da, Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından tutuklandı.

Emekli-Sen

İstanbul'da Tüm Emekliler Sendikası'nın (Emekli-Sen) 3 Nolu İkitelli Şubesi'ne, 13 Ekim 2009'da polis ve zabıta ekipleri baskın yaptı. Düzenlenen baskında büroda bulunan iki üyenin darp edildiği, büronun tabelasının sökülerek kapısının mühürlendiği öğrenildi.

Doğançay Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği

İzmir'de 4 Kasım 2009'da polis ekiplerinin, Doğançay Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği'ne düzenlediği baskın sonucu, Cemil Güncü ve Dursun Gökteş gözaltına alındı.

Tunceli Belediyesi

29 Eylül 2009'da Tunceli'de "yasadışı bildiri dağıttığı" gerekçesiyle gözaltına alınan P.K.'nin ifadesi doğrultusunda, aralarında özel harekât timlerinin de bulunduğu kar maskeli polis ekipleri, Tunceli Belediye Başkanı Edibe Şahin'in evine ve Tunceli Belediyesi'nin misafirhanesine baskın düzenledi. Konutlarda PKK'ye ait dokümanlar olduğu iddiasıyla düzenlenen baskında polis ekipleri konutlarda bulunan gazete ve dergilere el koydu.

Okmeydanı Demokrasi ve Kültürevi

İstanbul'da Okmeydanı Demokrasi ve Kültürevi'ne 2 Aralık 2009 gecesi baskın düzenleyen polis ekipleri, "yasadışı eylem yapacakları" iddiasıyla, 12'si çocuk 19 kişiyi gözaltına aldı. Baskın sırasında dernek kapısının kırıldığı; binanın içine bayıltıcı gaz atıldığı; gazdan etkilenenlerin ise binanın tuvaletine kapatıldığı ileri sürüldü.

Nakliyat-İş

İstanbul'da DİSK'e bağlı Türkiye Devrimci Kara Nakliyat İşçileri Sendikası'na (Nakliyat-İş) 7 Aralık 2009'da sabahı polis ekiplerinin düzenlediği ev baskınlarında, Nakliyat-İş Genel Başkanı Ali Rıza Küçükosmanoğlu, Genel Merkez Sekreteri Aziz Cengiz, Malî Daire Başkanı Rıza Ballı, Örgütlenme Daire Başkanı Abdullah Menek, Eğitim Daire Başkanı Abuzer Aslan, İstanbul Şubesi Başkanı Nurettin Gümüş, İstanbul Şubesi Sekreteri Hacı Altaş, Gebze Şubesi Başkanı Erdal Kopal, Konya Temsilcisi Ali Özçelik, sendika üyeleri Erkan Erçel ve Cihangir Ceylan gözaltına alındı. Gizlilik kararı nedeniyle operasyonun gerekçesinin öğrenilemediği bildirildi.

Gözaltına alınan 14 Nakliyat-İş üyesi ve yöneticisinden 10'u "bir ve birden fazla kişinin çalışma hürriyetini engelledikleri" gerekçesiyle 10 Aralık 2009'da tutuklandı.

Özgür Yurttaşlığı Geliştirme Derneği

İstanbul'un Ümraniye İlçesi'nde bulunan Özgür Yurttaşlığı Geliştirme Derneği'ne (ÖYDER) polis ekiplerinin 10 Aralık 2009'da gece yarısı binada kimsenin bulunmadığı bir

saatte baskın düzenlediğini açıklayan derneğin avukatı Asya Ülker, baskının prosedürlere uygulanmadan yapıldığını ve derneğe ait çeşitli belgelere el konulduğunu söyledi.

Gözaltına Alınanlar ve Tutuklananlar

31 Aralık 2008'de Kocaeli'nde sivil jandarma ekipleri tarafından gözaltına alınan YDG-M üyesi Hasan Olgun, 1 Ocak 2009'da "suçu ve suçluyu övdüğü" gerekçesiyle tutuklandı.

Şanlıurfa'nın Bozova İlçesi'nde 6 Ocak 2009'da düzenlenen ev baskınlarında Bekir Dağ, Muhittin Aslan, Rahim Gümüş ve Sedat Taş adlı 4 kişi, 9 Aralık 2008'de DTP Yaylak Belde binası açılışında "yasadışı slogan attıkları" iddiasıyla gözaltına alındı.

Kayseri'de 6 Ocak 2009'da yapılan ev baskınlarında, BDP'nin İl Başkanı Yavuz Yaşar ile Erciyes Üniversitesi öğrencisi 6 kişi gözaltına alındı.

Kayseri'de "yasadışı örgüt üyesi oldukları" suçlamasıyla gözaltına alınan Yurtsever Demokratik Gençlik Hareketi (YDGH) üyesi 10 kişi 7 Ocak 2009'da tutuklandı.

8 Ocak 2009'da Trabzon'da gözaltına alınan SDP üyesi 9 öğrenci, 12 Ocak 2009'da çıkarıldıkları mahkeme tarafından "yasadışı örgüt üyesi oldukları" suçlamasıyla tutuklandı.

Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde 13 Ocak 2009'da gözaltına alınan YDG-M Üyesi Serhat İke, 14 Ocak 2009'da "2008 yılındaki Newroz kutlamalarında meydana gelen olaylara karıştığı" gerekçesiyle tutuklanarak Hakkâri Kapalı Cezaevi'ne konuldu.

15 Ocak 2009'da Sivas Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi ekiplerinin Eğitim-Sen Sivas Şubesi'ne ve öğrenci evlerine yaptığı baskında 26 kişi "yasadışı örgüte üye oldukları" suçlamasıyla gözaltına alındı.

Gözaltına alınan 26 kişiden Orhan Yıldırım, Mustafa Sarıca, Ünal Günel, Cihan Kirsiz, Onur Akdeniz, Aysun Düşkün ve Ali Abbas Yılmaz adlı 7 kişi "yasadışı örgüt üyesi ve yöneticisi

oldukları”, “yasadışı örgüt propagandası yaptıkları” suçlamasıyla 19 Ocak 2009’da tutuklanarak Sivas E Tipi Cezaevi’ne gönderildi.

15 Ocak 2009’da Siirt ve Kurtalan’da evlere baskın düzenleyen polis ekipleri, DTP’den Belediye Meclis üyesi aday aday olan 15 kişiyi gözaltına aldı.

15 Ocak 2009’da Adana Tutuklu ve Hükümlü Aileleriyle Yardımlaşma Derneği (THAYD-DER) Yöneticisi Fehime Tekme, Karataş Kadın Cezaevi’ne bir yakının görüşüne giderken gözaltına alındı.

16 Ocak 2009’da Kars’ta evlere yapılan baskınlarda Kafkas Üniversitesi Öğrenci Derneği (KAÜ-DER) üyesi 5 öğrenci gözaltına alındı.

Kars’ta DTP’nin 22 Kasım 2008’de düzenlediği mitingine katılarak “yasadışı slogan attıkları” gerekçesiyle 16 Ocak 2009’da gözaltına alınan KAÜ-DER üyesi 5 öğrenci “yasadışı örgüt propagandası yaptıkları” suçlamasıyla 20 Ocak 2009’da tutuklandı.

“İzinsiz yapılan gösterilere katıldığı” gerekçeyle hakkında önceden tutuklama kararı alınmış olan DTP Hani İlçe Başkanı Hüsnü Bülbül Diyarbakır’da 19 Ocak 2009’da gözaltına alındı. Hakkında tutuklama kararı olduğu gerekçesiyle 19 Ocak 2009’da Diyarbakır’da gözaltına alınan DTP Hani İlçe Başkanı Hüseyin Bülbül, çıkarıldığı mahkeme tarafından, “yasadışı örgüte yardım ve yataklık ettiği” iddiasıyla 20 Ocak 2009’da tutuklanarak cezaevine konuldu.

Ağrı’nın Patnos İlçesi’nde 30 Ocak 2009’da gözaltına alınan DTP eski İlçe Başkanı Mehmet Şirin Açık, çıkarıldığı Patnos Sulh Ceza Mahkemesi tarafından “yasadışı örgüt üyesi olduğu” suçlamasıyla 31 Ocak 2009’da tutuklanarak Erzurum H Tipi Cezaevi’ne gönderdi.

Mardin’in Savur İlçesi’ne bağlı Yeşilalan, Sürgücü ve Pınardere beldelerinde yapılan ev baskınlarında DTP’nin belediye başkan adaylarının tanıtımı esnasında “yasadışı slogan attıkları” gerekçesiyle 4 Şubat 2009’da 32 kişi gözaltına alındı.

25 Şubat 2009’da gözaltına alınan Eğitim-Sen Sivas Şubesi Başkanı Önder Doğan ve Birleşik Taşımacılık Çalışanları Sendikası (BTS) Sivas Şubesi Başkanı Necati Sezginer, “yasadışı örgütlere yardım ve yataklık ettikleri” suçlamasıyla 27 Şubat 2009’da tutuklanarak Erzurum H tipi Cezaevi’ne gönderildi.

DTP Sultangazi (İstanbul) İlçe Başkanı İsmail Adamış, hakkında tutuklama kararı olduğu gerekçesiyle 2 Mart 2009’da tutuklanarak Metris Kapalı Cezaevi’ne gönderildi.

Bingöl’ün Karlıova İlçesi’nin DTP’li Belediye Meclis üyesi Sedat Sayak, “yasadışı slogan attığı” iddiasıyla 10 Mart 2009’da tutuklandı.

25 Mart 2009’da Van’da düzenlenen operasyonda gözaltına alınan YDGM üyesi dört üniversite öğrencisi “yasadışı örgüt üyesi oldukları” iddiasıyla 26 Mart 2009’da tutuklandı.

10 Nisan 2009’da İstanbul’da düzenlenen bir basın açıklamasının ardından gözaltına alınan Barış Anneleri aktivisti Hacer Nar ile DTP Fatih İlçe Örgütü Başkan Yardımcısı Halil Doğan 12 Nisan 2009’da tutuklandı.

12 Mayıs 2009’da Samsun’da polis ekiplerinin farklı adreslere eşzamanlı olarak yaptığı operasyonda “yasadışı örgüt oldukları” iddiasıyla 8 kişi gözaltına alındı. Karadeniz Özgürlükler Derneği üyesi 8 kişiden 5’i 15 Mayıs 2009’da “yasadışı örgüt üyesi oldukları” iddiasıyla tutuklandı.

28 Mayıs 2009’da İzmir 10. Ağır Ceza Mahkemesi’nin kararıyla İzmir, İstanbul, Manisa, Ankara ve Van’da çoğunluğu Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu üyesi 35 kişi gözaltına alındı. Gözaltına alınanlar arasında İHD Onur Kurulu üyesi Yüksel Mutlu’nun da bulunduğu öğrenildi.

28 Mayıs 2009’da İzmir 10. Ağır Ceza Mahkemesi’nin kararıyla İzmir, İstanbul, Manisa, Ankara ve Van’da Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu üyelerine yönelik düzenlenen operasyonlarda 1 Haziran 2009’da mahkemeye çıkarılan 28 kişiden 14’ü tutuklandı. Tutuklananlar arasında İHD Onur Kurulu üyesi Yüksel Mutlu’nun da bulunduğu öğrenildi. Operasyon

kapsamında gözaltına alınanlardan 6'sı 29 Mayıs 2009'da serbest bırakılmıştı.

9 Haziran 2009'da İstanbul'un Esenyurt İlçesi'nde bir tekstil fabrikasında işverenlerin işçilere saldırmasını protesto eden gruba müdahale eden polis ekiplerinin gözaltına aldığı Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu (BDSP) üyesi 4 kişi, 10 Haziran 2009'da "görevli memura görevini yaptırmamak için direndikleri" gerekçesiyle Büyükçekmece 2. Sulh Ceza Mahkemesi tarafından tutuklandı.

11 Haziran 2009'da Erzincan'da gözaltına alınan Yeni Demokrat Gençlik üyesi 15 kişiden 4'ü 13 Haziran 2009'da "Türkiye Komünist Partisi/Marksist-Leninist (TKP/ML-KONFERANS) üyesi oldukları" suçlamasıyla tutuklandı.

28 Mayıs 2009'da İzmir 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararıyla İzmir, İstanbul, Manisa, Ankara ve Van'da Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu üyelerine yönelik düzenlenen operasyonun ardından serbest bırakılan 14 KESK üyesinden 7'si 16 Haziran 2009'da tutuklandı.

28 Mayıs 2009'da İzmir 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararıyla KESK üyelerine yönelik başlatılan operasyon kapsamında 29 Haziran 2009'da Batman'da gözaltına alınan Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası (Eğitim-Sen) Batman Şubesi yöneticisi Süleyman Şimşek, "yasadışı örgüt üyesi olmak" iddiasıyla 30 Haziran 2009'da tutuklanarak Batman M Tipi Cezaevi'ne gönderildi.

Van'ın Muradiye İlçesi'nde 6 Ağustos 2009'da gözaltına alınan dördü Eğitim-Sen üyesi öğretmen olan 6 kişi, "yasadışı örgüte yardım ve yataklık ettikleri" ve "yasadışı örgüte üye oldukları" suçlamasıyla 8 Ağustos 2009'da tutuklanarak Van F Tipi Cezaevi'ne gönderildi.

KESK'e yönelik başlatılan operasyon kapsamında 27 Mayıs 2009'da gözaltına alınarak tutuklanan Eğitim-Sen Batman Şubesi Sekreteri M. Salih Erol'un yargılanmasına 17 Eylül 2009'da Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi.

Duruşmada söz alan TİHV Diyarbakır Temsilcisi Avukat Sezgin Tanrikulu, "bizler avukat olarak artık mesleğimizi yapamaz duruma geldik. 25 yıldır avukatlık yapıyorum. Ancak son bir iki yılda yaşanan hukuksuzluklar artık bizi avukatlık görevini bile yapamaz hale getirdi. Suçlamalara konu olan gerekçelere baktığımızda ciddi sayılacak suçlama yoktur. Bu suçlama ve gerekçeler yargıyı gülünç duruma düşürmektedir" dedi.

Mahkeme heyeti, M. Salih Erol'un savunmasını dinledikten sonra M. Salih Erol'un tutukluluk halinin devam etmesine karar vererek duruşmayı erteledi.

Siirt'te 27 Ekim 2009'da polis ve jandarma ekiplerinin eşzamanlı düzenlediği ev baskınlarında gözaltına alınan Siirt Tutuklu Aileleri ile Yardımlaşma Derneği, DTP, Barış ve Demokrasi Partisi (BDP), Siirt Yoksullukla mücadele Derneği üyesi 30 kişiden Siirt Tutuklu Aileleri ile Yardımlaşma Derneği (STAY-DER) Yöneticisi Ahmet Aydın ve BDP Pervari İlçe Başkanı Habeş Güzel 29 Ekim 2009'da tutuklandı.

Edirne Gençlik Derneği üyesi Cevahir Erdem, Harika Kızılkaya ve Gürbüz Sönmez adlı üç öğrenci, 18 Aralık 2009'da "Amerika Defol Bu Vatan Bizim" kampanyasının duyurusunu yaparken gözaltına alındı. Cevahir Erdem, Harika Kızılkaya ve Gürbüz Sönmez 19 Aralık 2009'da çıkarıldıkları mahkeme tarafından tutuklandı.

Edirne'de "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla 16 Aralık 2009'da tutuklanan arkadaşlarının serbest bırakılması için 27 Aralık 2009'da şehir merkezinde imza kampanyası düzenleyen Edirne Gençlik Derneği üyesi sekiz kişi çevrede bulunanların saldırısına uğradı. "Burası Edirne, burada hain yok", "Kahrolsun PKK" diye slogan atarak sekiz kişiyi linç etmeye çalışan yaklaşık 750 kişilik grubu dağıtmayan polis ekipleri Edirne Gençlik Derneği üyesi sekiz kişiyi polis minibüsüyle olay yerinden uzaklaştırdı. Altı kişinin yaralandığı olayın ardından Edirne Gençlik Derneği üyesi sekiz kişinin gözaltına alındığı öğrenildi.

Edirne Gençlik Derneği üyelerine linç girişiminde bulunan gruptan hiç kimse gözaltına alınmazken olayın ardından gözaltına alınan sekiz kişi tutuklanma talebiyle 28 Aralık 2009'da savcılığa sevk edildi. Sorguları tamamlanan sekiz kişiden Ebru Aydoğdu ve Serkan Fikir "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla çıkarıldıkları mahkeme tarafından tutuklanarak Edirne F Tipi Cezaevi'ne gönderildi.

Demokratik Toplum Partisi (DTP)

KCK operasyonu kapsamında 14 Nisan 2009'da başlayan gözaltına almalar sonucunda DTP ve KESK üyesi 1035 kişi gözaltına alındı ve bunlardan 511'i tutuklandı.

14 Nisan 2009'da Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın talimatıyla Diyarbakır, İstanbul, Ankara, Aydın, Adana, Elazığ, Gaziantep, Şanlıurfa, Şırnak, Hakkâri, Bingöl, Van, Batman, Mardin'de gerçekleştirilen operasyonlarda DTP'de çeşitli görevlerde bulunan 53 kişi gözaltına alındı.

5 savcının yürüttüğü operasyonun PKK "Türkiye Koordinasyon Birimi" adlı 8 kişilik ekibini yakalamaya yönelik olduğu iddia edildi. DTP Genel Başkan Yardımlarından Selma Irmak Mardin'de, Bayram Altun ve Kamuran Yüksek de Diyarbakır'da; Abdullah Öcalan'ın Avukatları Seracettin Irmak, Ebru Günay ve Şinasi Tur da Asrın Hukuk Bürosu'nun İstanbul'daki binasından gözaltına alındı.

Operasyon kapsamında Diyarbakır'da Büyükşehir Belediyesi Konukevi, Gün TV ve GAP Belediyeler Birliği'nde, Batman Belediyesi'nde ve Konukevi'nde, Tunceli Belediyesi'nde, Gaziantep'te DTP İl Örgütü binasında, İstanbul'da Asrın Hukuk Bürosu'nda arama yapıldı.

Gelişmeleri değerlendiren DTP Genel Başkanı Ahmet Türk, "bu operasyon, seçim sonuçlarına hükümetin tahammülsüzlüğünün çok açık bir göstergesidir" dedi.

Diyarbakır Barosu Başkanı Mehmet Emin Aktar ise, "böyle bir operasyon kaygı verici. Hangi delillerle yapıldığını bilmiyoruz. Bu süreci olumsuz bir gelişme olarak alıyorum. Tabii ki seçim sonuçlarında DTP'nin bölgede ağırlıklı

olarak seçim galibi çıkması ve Kürt sorununun çözümünde Kürtlerin yasal temsilcisi olarak algılanmasının oluşturduğu süreçte, Kürt sorununun barışçıl yöntemlerle çözülmesi umutlarını kırdığını düşünüyorum" dedi.

Diyarbakır, İstanbul, Ankara, Aydın, Adana, Elazığ, Gaziantep, Şanlıurfa, Şırnak, Hakkâri, Bingöl, Van, Batman ve Mardin'de gerçekleştirilen operasyonlarda gözaltına alınan 53 kişiden 51'i "yasadışı örgüt yöneticiliği ve üyeliği" suçlamalarıyla 18 Nisan 2009'da tutuklanarak Diyarbakır D Tipi Cezaevi'nde gönderildi.

Yürütülen soruşturma kapsamında 17 Nisan 2009'da İstanbul'da DTP İl Başkanlığı'na, Ankara, İzmir, Kocaeli, Mersin, Adana, Hakkâri, Antalya, Adıyaman ve Batman'da çeşitli noktalara düzenlenen operasyonlarda 107 kişi gözaltına alındı. Gözaltına alınanlardan DTP İstanbul İl Başkanı Halil Aksoy daha sonra serbest bırakıldı, İzmir'de gözaltına alınan 29 kişiden sekizi ise 19 Nisan 2009'da tutuklandı.

Mardin'de "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla gözaltına alınan 14 kişi, Adıyaman'da 16 kişi, Aydın'da 5 kişi, Adıyaman'da 1 kişi, Kocaeli'nde 1 kişi, Bitlis'in Tatvan İlçesi'nde, Hizan İlçesi'nde ve Güroymak İlçesi'nde ise aynı gerekçeyle 20 kişi olmak üzere toplam 57 kişi 17 Nisan 2009'da tutuklandı.

Yapılan operasyonları ve alınan tutuklama kararlarını protesto etmek amacıyla 17 Nisan 2009'da Diyarbakır'da ve 19 Nisan 2009'da Mersin'de düzenlenen protesto gösterilerine müdahale eden kolluk güçleriyle beraber protestoculara taş atan çocukları kolluk güçlerinin engellemediği bildirildi.

Gözaltına alınanlardan Şanlıurfa'nın Suruç İlçesi'nde DTP üyesi 3 kişi, Ankara'da Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES) Ankara Şubesi yöneticisi Seher Tümer, Diyarbakır'da Fahrettin Taş, Elazığ'ın Karakoçan İlçesi'nde 4 kişi, Antalya'nın Kumluca İlçesi'nde Sedat Çakmak 21 Nisan 2009'da tutuklandı.

"Yasadışı örgüt üyesi oldukları" iddiasıyla tutuklu yargılanan sekiz kişinin tutukluluk

hallerinin devamına karar veren mahkeme heyeti dosyadaki eksikliklerin giderilmesi amacıyla duruşmayı 17 Kasım 2009'a erteledi.

Ağrı'da 25 kişi, İstanbul'da 7 kişi, Batman'da 13 kişi, DTP Kars İl Başkan Yardımcısı Turgut Taşkiran, Bingöl'ün Yayladere İlçesi'nin Zeyneli Köyü'nün Muhtarı Aziz Ördek 22 Nisan 2009'da tutuklandı. Aynı operasyon kapsamında Iğdır'da 17 kişi, Mardin'de 7 kişi, Ardahan'da ise 4 kişi gözaltına alındı.

İzmir'de ise 2 kişi, Diyarbakır'da 1 kişi, 23 Nisan 2009'da tutuklandı. Aynı operasyon kapsamında İzmir'de 3 kişi gözaltına alındı.

14 Nisan 2009'da Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın talimatıyla başlatılan operasyon kapsamında 27 Nisan 2009'da Şırnak'ta DTP üyesi 23 kişi gözaltına alındı. Öte yandan 23 Nisan 2009'da Hakkâri'de meydana gelen olayları protesto etmek amacıyla Şanlıurfa'nın Viranşehir İlçesi'nde toplanan kalabalığa kolluk güçlerinin müdahale etmesi sonucu 3 kişi yaralandı ve 3 kişi de gözaltına alındı.

Operasyonu protesto etmek amacıyla çeşitli illerden Diyarbakır'a gelen yaklaşık 15 bin kişilik DTP'li grup, 3 Mayıs 2009'da Koşuyolu Parkı'nda 2 günlük açlık grevine başladı. Eyleme çeşitli illerden ve cezaevlerinden destek amaçlı katılımlar olduğu bildirildi.

13 Mayıs 2009'da Konya'da DTP Konya İl Başkanı Ayfer Almaz'ın da aralarında bulunduğu 18 kişi gözaltına alındı. Bu arada operasyonun gerçekleştirilmesinin ardından DTP Konya İl Örgütü'nün binasının karşısına "ya sev ya terk et" yazılı bir pankart asıldı. Konya'da gözaltına alınan 20 kişiden 12'si 15 Mayıs 2009'da tutuklandı.

Ardahan'da gözaltına alınan 11 kişiden 3'ü "yasadışı örgüt üyesi oldukları", "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" ve "yasadışı örgüte yardım ve yataklık yaptıkları" gerekçeyle 13 Mayıs 2009'da tutuklandı.

İstanbul'da ise 13 Mayıs 2009'da yapılan ev baskınlarında 15 kişi gözaltına alındı.

Aydın'da "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla 12 Mayıs 2009'da gözaltına

alınan 6 kişi 14 Mayıs 2009'da tutuklanarak cezaevine gönderildi.

25 Mayıs 2009'da Diyarbakır'da gözaltına alınan DTP Kadın Meclisi üyesi Ayfer Ekin 27 Mayıs 2009'da tutuklandı.

17 Haziran 2009'da Diyarbakır'da 7 kişi, Bitlis'te 5 kişi, Şırnak'ta 5 kişi, Mardin'in Kızıltepe İlçesi'nde 1 kişi gözaltına alındı.

Bingöl'de 12 Haziran 2009'da gözaltına alınan ve daha sonra serbest bırakılan 21 kişinin serbest bırakılmasına savcılığın itiraz etmesi sonucu, DTP üyesi 21 kişi hakkında "yasadışı örgüte yardım ve yataklık ettikleri" suçlamasıyla tutuklama kararı çıkarıldı.

17 Haziran 2009'da Şırnak'ta ve Cizre İlçesi'nde gözaltına alınan DTP üyesi altı kişi, 18 Haziran 2009'da "yasadışı örgüt üyesi olmamakla birlikte yasadışı örgüt adına eylem yaptıkları" suçlamasıyla tutuklandı.

22 Haziran 2009'da Tunceli'de polis ekiplerinin düzenlediği ev baskınlarında DTP ve YDG-M üyesi 23 kişinin gözaltına alındığı belirtildi. Aynı operasyon kapsamında Ankara, Diyarbakır, Van ve Bursa'da da 7 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. Gözaltına alınan 23 kişiden 7'si "yasadışı örgüt üyesi oldukları" iddiasıyla 26 Haziran 2009'da tutuklanarak Malatya Kapalı Cezaevi'ne gönderildi.

Mardin'de, Kızıltepe İlçesi'nde ve Nusaybin İlçesi'nde yapılan ev baskınlarında gözaltına alınanlardan DTP üyesi 8 kişi "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" gerekçesiyle 24 Haziran 2009'da tutuklanarak Mardin E Tipi Cezaevi'ne gönderildi.

11 Eylül 2009'da Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın talimatıyla Diyarbakır ve Van'da gerçekleştirilen operasyonlarda DTP ve BDP çeşitli görevlerde bulunan 19 kişi gözaltına alındı.

Gözaltına alınanlardan Diyarbakır İl Genel Meclisi Başkanı Şehmus Bayhan, Diyarbakır Büyükşehir Belediye Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı Hüseyin Bayrak, Bağlar Belediye Başkan Yardımcısı Hacı Erdemir, Kayapınar Belediye Başkan Yardımcısı Sebahattin Dinç,

DTP Bismil eski İlçe Başkanı Galip Kandemir, DTP çalışanı Hasan Hüseyin Ebem, Şırnak eski Belediye Başkanı Ahmet Ertak, DTP Yerel Yönetimler Komisyonu üyesi Kerem Duruk, Demokratik Toplum Kongresi üyesi Alaaddin Aktaş ve Mehmet Tari, KCK/TM yapılanmasında yer aldıkları iddiasıyla 14 Eylül 2009'da tutuklanarak Diyarbakır D Tipi Cezaevi'ne gönderildi.

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın talimatıyla 24 Aralık 2009'da Diyarbakır merkezli olmak üzere 11 ilde sabah saat 05:00'te BDP'ye ve İHD Diyarbakır Şubesi'ne polis ekipleri operasyon düzenledi. Operasyonda Demokratik Toplum Kongresi (DTK) eş başkanı Hatip Dicle'nin, İHD Genel Başkan Yardımcısı ve Diyarbakır Şubesi Başkanı Avukat Muharrem Erbey ile sekiz belediye başkanının bulunduğu 31 kişi gözaltına alındı. İHD Diyarbakır Şubesi'ne düzenlenen baskında çalışanların dışarıya çıkmasına izin verilmezken binada bulunan tüm belgelere ve bilgisayarlara el konulduğu öğrenildi.

Gözaltına alınarak Diyarbakır'a getirilen 36 kişi, 25 Aralık 2009'da Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı'na sevk edildi. Savcılıktaki sorgularının ardından Yüksel Baran, Songül Erol Abdil ile Bedriye Aydın'ın tutuksuz yargılanmasına karar verilirken Servet Özen, Emine Esmer, Sakine Kayran, Cihan Ekin ve Sabiha Önen de serbest bırakıldı.

Tutuklanmaları talebiyle mahkemeye sevk edilen 28 kişiden İHD Genel Başkan Yardımcısı ve Diyarbakır Şubesi Başkanı Avukat Muharrem Erbey, Demokrasi Partisi (DEP) eski Milletvekili Hatip Dicle, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Başkan Vekili Ali Şimşek, Sur Belediye Başkanı Abdullah Demirbaş, Batman Belediye Başkanı Necdet Atalay, Batman eski Belediye Başkanı Hüseyin Kalkan, Cizre Belediye Başkanı Aydın Budak, Kayapınar Belediye Başkanı Zülküf Karatekin, Kızıltepe Belediye Başkanı Ferhan Türk, Suruç Belediye Başkanı Ethem Şahin, Viranşehir Belediye Başkanı Leyla Güven, Viranşehir eski Belediye Başkanı Emrullah Cin, Dicle eski Belediye Başkanı Abdullah Akengin, Ergani eski Belediye Başkanı

nı Nadir Bingöl, kapatılan Demokratik Toplum Partisi (DTP) Diyarbakır İl Başkanı Fırat Anlı, Diyarbakır Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (DİSKİ) Genel Müdürü Yaşar Sarı, Abbas Çelik, Cebrail Kurt, Kazım Kurt, Fethi Süvari, Ahmet Makas, Pakize Turgay ve Ramazan Debe "yasadışı örgüt üyesi oldukları" iddiasıyla tutuklandı.

Siirt Belediye Başkanı Selim Sadak, Çınar Belediye Başkanı Ahmet Cengiz, Silvan eski Belediye Başkanı Fikret Kaya, Yaşar Çelik ve Adil Erkek ise mahkeme tarafından serbest bırakıldı.

Öte yandan İçişleri Bakanlığı, mahkemeye sevk edilen 28 kişinin tek sıra halinde ve elleri plastik kelepçeli bir halde görüntülerinin basına dağıtılmasıyla ilgili olarak soruşturma başlattı.

Düzenlenen operasyon kapsamında Van'da gözaltına alınan 14 kişiden 12'si, Batman'da gözaltına alınan 12 kişi de 28 Aralık 2009 sabahı tutuklandı.

47 kişinin tutuklanmasını protesto etmek amacıyla 29 Aralık 2009'da düzenlenen gösterilere müdahale eden polis ekipleri Hakkâri'de 7 kişiyi, Yüksekova İlçesi'nde 6 kişiyi, İzmir'de 8 kişiyi, Batman'da 12'si çocuk 14 kişiyi, Şırnak'ın Cizre İlçesi'nde 3 kişiyi gözaltına aldı.

BDP'ye yönelik operasyon kapsamında 28 Aralık 2009'da Şanlıurfa'nın Viranşehir İlçesi'nde gözaltına alınan kapatılan DTP'nin Viranşehir İlçe Başkanı Adnan Etli, 29 Aralık 2009'da çıkarıldığı Viranşehir 2. Sulh Ceza Mahkemesi tarafından "yasadışı örgüt üyesi olduğu" iddiasıyla tutuklanarak Şanlıurfa E Tipi Cezaevi'ne gönderildi.

Ezilenlerin Sosyalist Platformu (ESP)

4 Şubat 2009'da İstanbul'dan yayın yapan Özgür Radyo'nun ve İzmir'den yayın yapan Demokrat Radyo'nun çalışanlarının evlerine sabaha karşı düzenlenen baskın sonucu Özgür Radyo çalışanı Sinan Gerçek, Metin Özalp ve Mine Özalp adlı 3 kişi ile Demokrat Radyo'nun Genel Yayın Koordinatörü Nadiye Gürbüz gözaltına alındı.

İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararıyla yapılan baskın ve gözaltına almaları gerekçe olarak 4 kişinin haklarında yürütülen bir soruşturma gösterildi.

Sinan Gerçek, Metin Özalp ve Mine Özalp ile Demokrat Radyo Genel Yayın Koordinatörü Nadiye Gürbüz 7 Şubat 2009'da savcılığa sevk edildi. Mine Özalp, Nadiye Gürbüz ile hakkında arama kararı çıkarıldığı için ifade vermek üzere gittiği İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde 5 Şubat 2009'da gözaltına alınan Hacı Çiçek tutuklanmaları talebiyle İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi'ne sevk edildi. Üç kişiden Mine Özalp ve Nadiye Gürbüz mahkeme tarafından tutuklanırken dosya üzerine konulan gizlilik kararı nedeniyle soruşturma hakkında Mine Özalp ve Nadiye Gürbüz'ün avukatlarına bilgi verilmedi.

Bilim Eğitim Estetik Kültür Sanat Araştırmaları Vakfı (BEKSAV) çalışanı Sakine Solhasan, 9 Şubat 2009'da İstanbul'un Küçükçekmece İlçesi'nin Atakent Mahallesi'nde bulunan evinden gözaltına alınarak İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldü. Sakine Solhasan'ın gözaltına alınma gerekçesi hakkında bilgi verilmedi.

Gözaltına alınan BEKSAV çalışanı Sakine Solhasan ile Hakan Çiçek, 11 Şubat 2009'da tutuklandı.

10 Mart 2009'da İstanbul, Ankara, İzmir, Hatay, Mersin ve Adana'da güvenlik güçleri, ESP, SGD, Emekçi Kadınlar Derneği (EKD) üyelerinin; Atılım Gazetesi, Güneş Ajans, BEKSAV çalışanlarının ve yöneticilerinin evlerine düzenlediği eşzamanlı baskında 42 kişi gözaltına alındı.

İstanbul'da gözaltına alınanlardan Atılım Gazetesi Editörü Figen Yüksekdağ, ESP üyeleri Hasan Çağın, İrfan Gerçek, Hatice Aydemir ve Sevilay Ateşçi akşam saatlerinde serbest bırakıldı.

10 Mart 2009'da İstanbul, Ankara, İzmir, Hatay, Mersin ve Adana'da, ESP, SGD, EKD üyelerinin; Atılım Gazetesi, Güneş Ajans, Bilim, Eğitim, BEKSAV çalışanlarının ve yöneticilerinin evlerine düzenlenen eşzamanlı baskınlarda gözaltına alınan 42 kişiden 15'i, 12 ve 13 Mart 2009'da tutuklandı.

10 Mart 2009'da düzenlenen operasyon kapsamında 7 Nisan 2009'da gözaltına alınan ESP İstanbul Temsilcisi Ersin Sedefoğlu, 9 Nisan 2009'da tutuklandı.

3'ü tutuklu 27 kişinin yargılanmasına 25 Kasım 2009'da başlandı. İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmaya tutuklu sanıklar Tarık Tepeli, Hasan Ozan ve Ersin Sedefoğlu ile tutuksuz yargılanan 11 kişi katıldı.

"Yasadışı örgüt üyesi oldukları" suçlamasıyla 27 kişinin yargılandığı davanın ilk duruşmasında söz alan Avukat Ercan Kanar, değiştirilen Türk Ceza Kanunu (TCK) ve Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK) hükümlerine dayanarak Cumhuriyet Savcısı'nın yanında toplanmayan delillerin dava dosyasından çıkarılmasını isteyerek söz konusu delillerle hazırlanan iddianameyi kabul etmesinden ötürü mahkeme heyetini eleştirdi. Mahkeme heyeti ise Ercan Kanar'ın sözlerini redd-i hâkim talebi olarak görerek talebin değerlendirmesi için talebi bir üst mahkemeye göndererek bir sonraki duruşmayı 5 Şubat 2010'a erteledi.

Ankara'da 10 Mart 2009'da tutuklanan ESP üyesi 6 kişinin yargılanmalarına 13 Ağustos 2009'da Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başlandı. "Yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" suçlamasıyla yargılanan Alihan Alhan, Savaş Bolat, Serdar Çimen, Cebrail Doğan, Hasan Coşar ve Sercan Üstündağ'ın tutukluluk hallerinin devamına karar veren mahkeme heyeti bir sonraki duruşmayı 23 Ekim 2009'a erteledi.

MLKP'ye üye oldukları iddiasıyla 4 Şubat 2009'da İstanbul'da ve İzmir'de Özgür Radyo, Demokrat Radyo ve Atılım Gazetesi'nin çalışanlarına yönelik operasyonda gözaltına alınan ve 7 Şubat 2009'da "yasadışı örgüt üyeliği" suçlamasıyla tutuklanan Sinan Gerçek, Sonnur Sağlamer, Sakine Solhasan, Mine Özalp, Handan Atacak, Nadiye Gürbüz, Hakan Çiçek, Hacı Çiçek, Metin Özalp ve Nariye Coşkun hakkındaki iddianame tamamlandı. 3'ü tutuklu 10 kişinin MLKP adına malî faaliyet yürütmekle suçlandığı davanın ilk duruşması 27 Ağustos

2009'da İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü.

İlk duruşmada tutuklu sanıklar Mine Özalp ve Sakine Solhasan tahliye edilirken, mahkeme heyeti Nadiye Gürbüz'ün tutukluluk halinin devamına karar verdi. Mahkeme heyeti duruşmaya katılmayan Nariye Coşkun ve Handan Atacık'ın da 17 Eylül 2009'da görülecek ikinci duruşmaya zorla getirilmesini istedi.

Davanın ikinci duruşması 17 Eylül 2009'da İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü. Nadiye Gürbüz'ün tutuklu olduğu ve 10 sanığın yargılandığı davanın ikinci duruşmasında mahkeme heyeti, Nadiye Gürbüz'ün de tutuksuz yargılanmasına karar vererek duruşmayı erteledi.

Terörle Mücadele Şubesi ekipleri, 8 Eylül 2009'da Atılım Gazetesi ve BEKSAV çalışanlarıyla ESP ve SGD üyelerinin İstanbul, İzmir, Ankara, Diyarbakır, Bursa, Malatya, Çanakkale, Tunceli'de bulunan evlerine ve bu kurumların bürolarına baskın düzenledi. Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nin, 16 Temmuz 2009'da yaşamını yitiren Yazar Kutsiye Bozoklar'ın (Işık Kutlu) 19 Temmuz 2009'da Karşıyaka Mezarlığı'nda düzenlenen cenaze törenine katılanlar

hakkında aldığı baskın kararı sonucu 35 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi.

Baskınlarda bulunan bilgisayar, CD ve el yazısı notlara el konulduğu, Liman, Tersane Gemi Yapım-Onarım İşçileri Sendikası (Limter-İş) Genel Sekreteri Kanber Saygılı'nın evine, kapının kırılarak girildiği ve Kanber Saygılı'nın darp edildiği ileri sürüldü.

ESP İstanbul Temsilcisi Ayşe Yumlu Yeter ise akşam saatlerinde İHD İstanbul Şubesi'nden gözaltına alındı. Ayşe Yumlu Yeter'i gözaltına almak isteyen polis ekiplerinin İHD'ye girebilmek için özel izin çıkarttığı öğrenildi.

Gözaltına alınan 35 kişiden Ankara'ya getirilen 24 kişi 11 Eylül 2009'da savcılığa çıkarıldı. 5 kişiyi serbest bırakan savcılığın Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'ne sevk ettiği 19 kişiden Hacı Orman, Sıtkı Güngör, Figen Yüksekdağ, İsmnaz Ergün, Ayşe Yumlu Yeter, Fatma Saygılı, Ayhan Namoğlu, Emin Orhan, Çağdaş Karakuş, Hayriye Çiçek, Mustafa Naci Toper, Cenan Altunç ve Uğur Ok adlı 13 kişi "yasadışı örgüt üyeliği" suçlamasıyla tutuklandı.

KÜRT SORUNU

Giriş

2009 yılında siyasi gündemi işgal eden önemli bir gelişme, AKP Hükümeti'nin özellikle 29 Mart 2009 Yerel Seçimleri sonrasında başta Kürt Sorunu olmak üzere, hükümet tarafından kimlik eksenli tanımlanan bir dizi sorunun çözümünü hedefleyen "açılım" hareketidir. Bu açılım hareketi toplumda demokratikleşmenin ve AB'ye uyum sürecinin hız kazanacağı beklentisini arttırmış olmakla birlikte, gerek sorunların tanımlanmasında gerekse de bu sorunların nedenleri ve ortaya çıkarttığı sonuçları üzerine bir tartışmanın gerçekleşmediğini ileri sürebiliriz. AKP Hükümeti, bir dizi çalıştay ve danışma toplantısı düzenlediği halde; hem bu etkinliklerde izlenen yöntem hem de bu etkinliklere katılanların görüşlerinin ve önerilerinin dikkate alınmamış olması yoğun eleştirilere neden olmuştur.

Hükümet açılımın içeriğinin ne olduğu konusunda sayısız spekülasyonlar yapılmasından rahatsızlığını dile getirmesine rağmen, kamuoyu, Beşir Atalay'ın ifadesini kullanacak olursak bir "ortak akıl arayışı" olan, "amacı ve hedefleri çok açık ve net olan" bu programdan¹, ancak tartışmalar başladıktan aylar sonra, İçişleri Bakanı Beşir Atalay'ın 13 Kasım 2009 tarihinde TBMM Genel Kurulu'nda² demokratik açılım projesinin tartışıldığı oturumda yaptığı konuşma sonucunda haberdar olabilmektedir.

¹ T.C. İçişleri Bakanlığı, Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği, Basın Açıklaması NO: 2009/93, ANKARA-31.08.2009.

² TBMM Genel Kurul Tutanağı, 23. Dönem 4. Yasama Yılı 18. Birleşim, 13 Kasım 2009, http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/Tutanak_B_SD.birlesim_baslangic?P4=20493&P5=B&page1=6&page2=6.

Hükümetin demokratik açılım üzerine çalışmalar yürüttüğü dönemde, 14 Nisan 2009'da başlayan KCK operasyonlarında, DTP ve KESK üyesi **1035 kişi** gözaltına alındı ve bunlardan **511'i** tutuklandı. Yıl içinde İHD yöneticileri Yüksel Mutlu, Filiz Kalaycı, Halil İbrahim Vargün, Hasan Anlar ve Muharrem Erbey gözaltına alındı ve ardından da tutuklandı.

Anayasa Mahkemesi, 11 Aralık 2009'da DTP'yi "eylemleri yanında, terör örgütüyle olan bağlantıları da değerlendirildiğinde devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı nitelikteki fiillerin işlendiği bir odak haline geldiği" gerekçesiyle, Anayasa'nın 68. ve 69. maddeleriyle 2820 Sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 101. ve 103. maddeleri gereğince oybirliğiyle kapattı.

2009 yılı içerisinde açılım sürecinin parçası olarak atılan adımlar ve Beşir Atalay'ın yapmış olduğu açıklamalar, "Milli Birlik ve Kardeşlik Projesi" kapsamında yürütülen "demokratikleşme" çalışmalarının perspektiften yoksun ve içinin boş olduğu yorumlarının yapılmasına neden olmuştur³. Hükümetin azamî faydayı (PKK'nın varlığına son vermek) elde etmek için asgarî ödünler vermeye çalıştığı ve bu ödünlerin de bir dizi jestten ibaret olduğu ileri sürülebilir.

³ Kerem Altıparmak, "Hakikaten Açılım Yokmuş!", bianet.org, 26 Aralık 2009; Yavuz Önen, "Bir Devlet Projesi: Kürt Açılımı", bianet.org, 9 Aralık 2009; TİHV, açılım süreci üzerine görüşlerini ve önerilerini 3 Mart 2010 tarihinde "Hükümet'in Unutulan/Unutturulan "Demokratik Açılım Programı" üzerine Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın Özel Raporu"nu hazırlayarak kamuoyunun bilgisine sunmuştur.

1. KÜRTLERE YÖNELİK SALDIRILAR ve AYRIMCILIK

E.Ç.

18 Mart 2009'da Eskişehir'de E.Ç. adlı kişinin birlikte çalıştığı Kürt kökenli, inşaat işçisi Reşat Aydeniz'i para alacağı olduğu gerekçesiyle öldürerek evinin balkonunda kutu içinde sakladığı öğrenildi. Olayın ortaya çıkmasının ardından tutuklanan E.Ç.'ye gazetecilerin cinayeti neden işlediği yönündeki sorularına E.Ç.'nin "bir Kürdü, bir teröristi öldürdüm" şeklinde cevap verdiği öğrenildi.

Savaş Güler

Tarık Ekinci

19 Mayıs 2009'da Sakarya'nın Akyazı İlçesi'nde Z.B. adlı kişi, tartıştığı Savaş Güler'e ve Recep Can Güler'e silahıyla ateş açtı. Saldırıda Savaş Güler yaşamını yitirdi, Recep Can Güler de yaralandı. 10 Mayıs 2009'da meydana gelen bir kavgada da yine Kürt olduğu bilinen Tarık Ekinci yaşamını yitirmişti.

İhsan Erbey

18 Ağustos 2009'da İstanbul'un Gaziosmanpaşa İlçesi'ne bağlı Karadeniz Mahallesi'nde bir parka araçlarıyla gelen 50 kişilik ırkçı grubun "burası Kürtlere mezar olacak" şeklinde slogan attıktan sonra araçlarını parkta bulunan kişilerin üzerine sürmesi sonucu ağır yaralanan Bitlisli İhsan Erbey (71) yaşamını yitirdi, 3 kişi de yaralandı.

Abdulsalam Kütükçüoğlu

Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nden iş bulmak için İstanbul'a gelen ve 25 Temmuz 2009'da Beyoğlu'nda kaybolan Abdulsalam Kütükçüoğlu (21), 31 Temmuz 2009'da polis ekiplerince bulundu. Abdulsalam Kütükçüoğlu'nun vücudunun çeşitli yerlerinin kimyasal bir madde ile yakıldığı, bilincini kaybettiği ve yaşadığı travma nedeniyle başından geçenleri hatırlamadığı anlaşıldı. Abdulsalam Kütükçüoğlu'nun tedavisi tamam-

lanmadan hastaneden çıkarılması üzerine ailesi İHD İstanbul Şubesi'ne başvurdu.

Nizip'te Otobüse Saldırı

30 Mart 2009'da Batman'dan Antalya'ya giden bir otobüsün önü Gaziantep'in Nizip İlçesi'nde, kimliği belirsiz kişilerce kesildi. Araçtan inen 6 kişinin otobüstekilere hakâret ederek taşı saldırıda buldukları öğrenildi.

Kürt İşçiler

10 Ağustos 2009'da Bursa'da inşaat işçiliği yapan Metin Karaboğa (33), Yavuz Karaboğa (23) ile Fehmi Karaboğa (18), çalıştıkları inşaatta Kürtçe konuştukları ve Kürtçe şarkı söyledikleri için aynı inşaatta çalışan işçiler tarafından dövüldü.

16 Ağustos 2009'da Rize'de bakkaldan yapılan alışveriş sırasında Kürt inşaat işçileri ile mahallede yaşayanlar arasında çıkan tartışmanın kavgaya dönüşmesi sonucu 12 işçi mahallede yaşayanlar tarafından linç edilmek istendi. 2 kişinin yaralandığı olaya polis ekiplerinin müdahale etmesi sonucu 12 işçi gözaltına alınırken işçilerin çalıştığı inşaat firmasının 2 işçiyi işten çıkarttığı 10 işçiye de 2 gün izin verdiği öğrenildi.

Şanlıurfa'dan Ordu'nun Ünye İlçesi'ne bağlı Kiraztepe Köyü'ne çalışmak için giden mevsimlik 5 Kürt işçi, alacaklarını istedikleri için köylülerin saldırısına uğradıklarını iddia etti. Saldırıda işçilerden Abbas Karabulut'un kafasından ve sırtından aldığı bıçak darbeleriyle yaralandığı belirtildi.

Şanlıurfa'dan Balıkesir'in Balıklı Köyü'nde bulunan bir fabrikaya çalışmak için giden 15 Kürt işçi, köylülerin saldırısına uğradıklarını iddia etti. Saldırıda 2 işçinin yaralandığı ve Balıkesir Devlet Hastanesi'ne kaldırıldığı belirtildi.

Sakarya'nın Arifiye İlçesi'nde 14 Ekim 2009'da minbüste Kürtçe konuşan inşaat işçisi Halis

Çelik, minibüste bulunan aşırı sağcı 10 kişinin saldırısına uğradı. Saldırganların “burası Türkiye, Kürtçe konuşamazsın. Pis Kürtler, sizi ilçemizde istemiyoruz” şeklinde hakaretlerine maruz kalan Halis Çelik’e 15 günlük “iş göremez” raporu verilirken Halis Çelik, saldırganlar hakkında suç duyurusunda bulundu.

Edirne’nin İpsala İlçesi’ne bağlı Yenikarpuzlu Beldesi’ndeki çeltik tarlalarında işçi olarak çalışmak için Van’dan gelen üç Kürt işçiyle beldede yaşayanlar arasında 24 Ekim 2009’da çıkan tartışma işçilerin linç edilmek istenmesine dönüştü. Beldede yaşayanların saldırısından korunmak için camiye sığınan üç işçi beldeden çıkarıldıktan sonra jandarma ekibi tarafından gözaltına alındı.

Tekirdağ’ın Hayrabolu İlçesi’ne Ağrı’nın Doğubayazıt İlçesi’nden inşaatlarda çalışmak üzere gelen Kürt işçiler, 12 Kasım 2009’da inşaatın önünde Kürtçe konuştukları için çevrede bulunanların saldırısına uğradılar. Saldırıda Selahattin Çalban, Metin Çalban ağır yaralanırken, Celil Kılıçaslan, Emrah Kılıçaslan, Mehmet Salan, Rojhin Çalban çeşitli yerlerinden yaralandı.

Kürt Öğrenciler

Giresun Üniversitesi Şebinkarahisar Meslek Yüksekokulu’nda Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü öğrencisi Behçet Özkan, 3 Şubat 2009’da aşırı sağcı bir grubun fiziki saldırısına uğradığını savundu. Özkan grubun kendisine “Kürtsün buralarda okul okumayacaksın, git kendi memleketine de okul oku” dediğini ifade etti. Özkan aldığı darbeler sonucu kendisine “bir ay iş göremez” raporu verildiğini söyledi.

Bursa’da Uludağ Üniversitesi öğrencisi Lokman Bayer, 15 Mart 2009’da aşırı sağcı 30 kişilik bir grubun fizikî saldırısına uğradı. Satır ve sopalarla saldırıya uğrayan Lokman Bayer hastaneye kaldırıldı.

Afyon’da 17 Kasım 2009’da Kocatepe Üniversitesi öğrencisi Ali Canan, kendisine “nereli” olduğunu soran ve boynundaki poşuyu çıkarmasını isteyen aşırı sağcı bir grubun saldırısına uğradı. Saldırı sonucu Ali Canan’ın aldığı darbelerle burnu kırıldı.

Konya’nın Seydişehir İlçesi’nde Selçuk Üniversitesi’ne bağlı yüksekokulda okuyan Şehmus Tosun ve Remzi Akpolat adlı iki Kürt öğrencinin 11 Aralık 2009’da aşırı sağcı bir grup tarafından kaçırılarak iki öğrenciye ıssız bir alanda işkence edildiği ileri sürüldü. Aldıkları darbeler sonucu ağır yaralanan bu saldırısına uğradı. Saldırı sonrasında Remzi Akpolat’ın hâlâ yoğun bakımda tutulduğu belirtilirken Şehmus Tosun’a da “22 gün iş göremez” raporu verildiği öğrenildi.

Afyon’da Kocatepe Üniversitesi öğrencisi Hakkârili Yusuf Çalış, Tokat’ın Reşadiye İlçesi’nde yedi askerin ölümüyle sonuçlanan saldırının ardından 8 Aralık 2009’da aşırı sağcı bir grubun “yedi askere yedi Kürt” şeklindeki ırkçı sloganları eşliğinde grubun saldırısına uğradı. Yusuf Çalış’ın öğrenci yurduna yakın olması nedeniyle saldırıda yara almadığı öğrenildi.

Erzurum’da Atatürk Üniversitesi’nde okuyan Emrah Ataç adlı Kürt öğrencinin 17 Aralık 2009’da aşırı sağcı bir grubun fizikî saldırısına maruz kaldığı öğrenildi. Olayda yaralanan Emrah Ataç’ın tedavisi yapılmadan gözaltına alındığı ileri sürüldü.

Ankara’da 25 Aralık 2009 akşamı Cebeci Öğrenci Yurdu’nda kalan üç Kürt öğrenci, yurda giderken aşırı sağcı bir grubun satırlı saldırısına uğradı. Üç öğrencinin aldıkları darbeler nedeniyle ağır yaralandığı ve İbn-i Sina Hastanesi’ne kaldırıldıkları öğrenildi.

Afyon’un Sultandağı İlçesi’nde 25 Aralık 2009’da Kocatepe Üniversitesi’ne bağlı Sultandağı Meslek Yüksekokulu’nda okuyan M.A., M.A.A. ve S.Y. adlı Kürt öğrenciler aşırı sağcı bir grubun saldırısına uğradı. “Darp” raporu alan öğrencilerin kendilerine saldıran grup hakkında suç duyurusunda bulundu.

Mersin’de Linç Girişimi

23 Nisan 2009’da Mersin’de çocuklar arasında çıkan kavgaya karışan aileler arasında çıkan tartışmada yaklaşık 2000 kişilik bir grup Kürt kökenli bir aileyi linç etmek istedi. Grubun ateşli silahlarla saldırdığı ailenin evine ateş açılması sonucu saldırıya uğrayan aileden 10 kişi ve 3 polis memuru yaralandı. Mevsimlik

işçi olarak Mersin’de çalışan aile hakkında saldıran grubun daha önce de mahalleden uzaklaştırılmaları yönünde dilekçe verdikleri ve meydana gelen olaylar üzerine aile yaşadıkları mahalleden kolluk güçleri tahliye edildi.

Bayramiç’de Linç Girişimi

Çanakkale’nin Bayramiç İlçesi’nde 3 Ağustos 2009’da sokakta yapılan bir düğünde, davetlilere ikram edilen kokoreçten kendisine verilmemesine kızan Fahrettin Baydo’nun (48) kokoreç dağıtanlarla yaptığı kavganın nedeni olarak ilçede yaşayan Kürtler gösterilince ilçede yaşayan Kürtler toplanan bir grup tarafından linç edilmek istendi. Çanakkale’den gelen çevik kuvvet ekiplerinin önlem aldığı ilçede toplanan grup 4 saat beklemenin ardından dağıldı.

Bayramiç’te 25 Kasım 2009 gecesi Kürtlerin yaşadığı Harmanlık Mahallesi’nde toplanan 2000 kişilik grup, Bayramiç’de yaşayan Kürtlerin ilçeyi terk etmesini isteyerek evlere saldırdılar. Polis ekiplerinin gözaltına aldığı üç Kürtün kendilerine verilmesini isteyen ırkçı grup İlçe Emniyet Müdürlüğü’nün önünde toplanarak “Kürtler dışarı” şeklinde slogan attı. İlçe Emniyet Müdürlüğü çıkan olayları kontrol altına almak için Çanakkale İl Emniyet Müdürlüğü’nden takviye ekip istedi.

Biga’da Linç Girişimi

Çanakkale’nin Biga İlçesi’nde 22 Eylül 2009’da yapılan bir nişan töreninde Kürtçe müzik çalan aile, aşırı sağcı bir grubun saldırısına maruz kaldı. Saldırıda 15 kişinin yaralandığı öğrenildi.

Mersin’de Tedavinin Engellenmesi

Mersin’de Ahmet Buz (66), “Kürtçe dışında bir dil bilmediği” gerekçesiyle 20 Temmuz 2009’da tedavi olmak için gittiği Mersin Devlet Hastanesi Psikiyatri Polikliniği’nde Psikolog Doktor Canan Çıtlakoğlu tarafından tedavi edilmedi.

Diğer

Sakarya Üniversitesi’nde 21 Ekim 2009’da özel bir televizyon kanalının düzenlediği programda son dönemde meydana gelen gelişmelere

ilişkin düşüncelerini açıklayan bir öğrenci programda aşırı sağcıların sözlü saldırısına uğradı. Programdan sonra evine giden öğrencinin bindiği otobüsün önünü kesen aşırı sağcı grup, otobüste bulunan Kürt öğrencilere saldırdı. Otobüs şoförünün aşırı sağcı grubu otobüsten uzaklaştırmasıyla sona eren olayda iki Kürt öğrenci yaralandı.

Kırşehir’de 22 Ekim 2009’da ekmek fırınına giden bir uzman çavuş, fırında çalışanlardan birine ait olan Kürtçe müzik çalan cep telefonunu fırına attı.

Elazığ’da 24 Ekim 2009’da DTP üyelerinin yaptığı basın açıklaması aşırı sağcı bir grubun saldırısına uğradı. DTP üyelerinin basın açıklaması yapmalarına izin vermeyeceklerini söyleyen aşırı sağcı grup, kolluk güçlerinin engellemesi sonucu olay yerinden uzaklaştırıldı. Kolluk güçleri, yarıda kalan basın açıklamasının yapılmasına da izin vermedi.

Şanlıurfa’da Alperen Ocakları’na üye 15 kişilik bir grup Kandil Dağı’ndan ve Maxmur Kampı’ndan barış gruplarının Türkiye’ye gelmelerini protesto etmek amacıyla Germuş Dağı’na çıkıp kamp kurdu.

Ankara’nın Mamak İlçesi’nde 23 Ekim 2009’da Van nüfusuna kayıtlı Eşref Keleş (32), Adem Keleş (20) ve Aydın Keleş (37) bıçaklı saldırıya uğradı. “Pis Kürtleri burada barındırmayacağız” diyen bir grup tarafından bıçaklanan üç kişi hastaneye kaldırılırken Eşref Keleş’in ailesi yaşadıkları mahalleden ayrıldı.

Konya’da 25 Ekim 2009’da 150 kişilik aşırı sağcı bir grup DTP Konya il binasına saldırdı. Saldırıda binanın camları kırılırken, saldırıya kolluk güçlerinin müdahale geç müdahale etmesi sonucu DTP üyesi 10 kişi binada mahsur kaldı.

Ankara’da 25 Ekim 2009’da protesto yürüyüşü düzenleyen aşırı sağcı bir grup Abdi İpekçi Parkı’nda, İzmir’de işten çıkarılmalarını protesto eden Kent A.Ş. işçilerine saldırdı. Saldırıda bir işçi yaralandı.

Anayasa Mahkemesi tarafından 11 Aralık 2009’da kapatılan DTP’nin milletvekilliği düşürülen Genel Başkanı Ahmet Türk’ün 22 Kasım 2009’da İzmir’e gelmesini karşılama

isteyen DTP üyelerinin araç konvoyu, Üçyol Kavşağı'nda aşırı sağcı bir grubun saldırısına uğradı. Olayla ilgili açıklama yapan İzmir

Valisi Cahit Kırış, saldırıda 4'ü polis memuru olmak üzere toplam 11 kişinin yaralandığını, beş kişinin de gözaltına alındığını söyledi.

2. KÜRTÇE'NİN KULLANIMININ ÖNÜNDEKİ ENGELLER

Uygulamalar

YÖK Başkanı Prof. Dr. Yusuf Ziya Özcan 12 Ocak 2009'da yaptığı açıklamada yıl içinde dil öğreniminin iyi yapıldığı üniversitelerde Kürtçe dersi konulacağını açıkladı.

Kürtçe eğitimin başlatılabilmesi için bazı engeller bulunduğunu söyleyen Yusuf Ziya Özcan şunları söyledi: "Bu iş kolay değil. Bir defa öğretim üyesi yok. Kürt dili ve edebiyatında yüksek lisanlı doktorası olan insanlar çok az. Şansımıza Türk Dili Edebiyatı'nda ana dili Kürtçe olan 4 hocamız, 'Böyle bir girişiminiz olursa biz size yardımcı olabiliriz' diyerek bize müracaat etti. Bu bizim için bir kaynak olabilir. Irak'ın Erbil kentinde bir üniversite rektörü de bize müracaat ederek yardımcı olacağını söyledi. Fransa'da Kürdoloji Enstitüsü var. Orada Kürt kökenli olup çalışan hocalarımızdan eğer sıkıştırsak yararlanabiliriz. Önümüzdeki yılın başında zannediyorum böyle küçük bölümler de olsa iki üniversitemizde iki bölüm açabiliriz, ama fazla değil. Zaman içinde yaygınlaştırabiliriz diye düşünüyorum".

13 Mayıs 2009'da yaptığı açıklamada ise Yusuf Ziya Özcan, İstanbul Üniversitesi'nin Kürt Dili Araştırma Merkezi kurmak için yaptığı başvurusu onayladıklarını söyledi.

Üniversitelerde Kürtçenin kullanımıyla ilgili önemli adımlardan birini de Hakkâri Üniversitesi Rektörlüğü, 25-27 Eylül 2009'da düzenlenen "Kürt Kadını Kongresi'nin tanıtımını üniversitenin resmi internet sitesinde Kürtçe yayımlayarak attı.

Mardin'de Artuklu Üniversitesi bünyesinde açılması düşünülen Kürt Dili ve Edebiyatı Bölümü için 15 Temmuz 2009'da akademisyenlere yönelik Kürtçe dil kursu eğitimi başladı.

YÖK ise Artuklu Üniversitesi'nin Kürtçeye yönelik taleplerinden "Türkiye'de Yaşayan Diller Enstitüsü'nün kurulmasını 10 Eylül 2009'da onayladı. Karar 1 Aralık 2009'da Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

2009-2010 öğretim yılında ise Haliç Üniversitesi ve Bilgi Üniversitesi'nde Kürtçe seçmeli ders olarak okutulmaya başlandı.

Kürtçenin kullanımıyla ilgili 2009 yılında bir adım da Devlet Tiyatroları'ndan geldi. Devlet Tiyatroları adına 23 Mayıs 2009'da açıklama yapan Genel Müdür Lemi Bilgin, Van ve Diyarbakır Devlet Tiyatroları'nın sahnelerinde Kürtçe oyunların oynandığını söyleyerek "bizim bir ayırım yapmamız olmaz. Özel tiyatrolar, tiyatro toplulukları, bizim sahnelerimizden yararlanır" dedi.

Yerleşim yerlerine eski adlarının iadesi 2009 yılında tartışılırken, Diyarbakır İl Genel Meclisi 18 Ağustos 2009'da köy statüsüne kavuşturulan Çelkaniya (Kırkpınar) Mezrası'na Kürtçe ismini iade etti.

Diyarbakır Devlet Tiyatrosu (DDT), 1 Ekim 2009'da başlayan yeni dönemi Orhan Asena'nın yazdığı "Ölümü Yaşamak" adlı oyunla açtı. Bu oyunla, Devlet Tiyatroları'nda ilk kez bir oyunda Kürtçe bir anlatıma yer verildi.

RTÜK yaklaşık iki ay boyunca yaptığı görüşmeler sonucunda 15 Kasım 2009'da özel televizyon kanallarının Kürtçede veya Türkçe dışındaki bir başka dilde yayın yapabilmesinin önünü açan yönetmelik değişikliğini gerçekleştirdi.

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi ise Kürtçenin günlük yaşamda kullanılmasıyla ilgili yaptığı düzenleme uyarınca Kürtçe, Ermenice ve Osmanlıca adların köy girişindeki tabelalara

yazılması yönündeki İl Genel Meclisi kararını uygulamaya koydu.

Kısıtlamalar

Ağrı Sulh Ceza Mahkemesi 26 Aralık 2008'de, Hak ve Özgürlükler Partisi'nin (HAKPAR) 16 Aralık 2008'de Taraf Gazetesi'ne verdiği Türkçe-Kürtçe ilânı, siyasî partilerin Türkçe'den başka bir dil kullanamayacakları gerekçesiyle 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 81/c maddesi uyarınca yasakladı. Kararın 30 Aralık 2008'de HAKPAR Genel Merkezi'ne tebliğ edildiği 2 Ocak 2009'da öğrenildi.

İzmir'in Seferihisar İlçesi'nin Kavakdere Köyü'nün imamı Y.A., "yasadışı örgüt propagandası yaptığı ve Kürtçe vaaz verdiği" iddiasıyla 4 Şubat 2009'da tutuklandı.

Tunceli Belediyesi tarafından 8 Şubat 2009'da kentin bazı noktalarına asılan afişlerde yer alan "Dersim Belediyesi" ibaresi nedeniyle Tunceli Cumhuriyet Başsavcılığı'nın afişlerde "yasadışı örgüt propagandası yapıldığı" gerekçesiyle yaptığı başvuruyu değerlendiren Tunceli Sulh Ceza Mahkemesi afişlerin kaldırılmasına karar verdi. Tunceli Emniyet Müdürlüğü Asayiş Şube Müdürlüğü ekipleri de mahkeme kararının ardından "Dersim Belediyesi" yazılı afişleri 10 Şubat 2009'da kaldırdı.

21 Şubat 2009'da TBMM'de DTP'nin Genel Başkanı Ahmet Türk, grup toplantısında Kürtçe konuştuğu için toplantıyı canlı yayınlayan TRT-3, TBMM Başkanı Köksal Toptan'ın talimatıyla yayını kesti.

Konuşmasına Türkçe olarak başlayan Türk, 21 Şubat'ın Dünya Ana Dil Günü olduğunu ifade etti. Kürtçe'nin yasal düzenlemelerle güvence altına alınması gerektiğini belirten Ahmet Türk, TRT 6'da Kürtçe yayın yapıldığını ancak bunun yasal güvencesinin olmadığını söyledi.

Ahmet Türk hakkında yaptığı konuşma nedeniyle başlatılan incelemeye ise Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı 15 Nisan 2009'da takipsizlik kararı verdi.

Iğdır'da YDM-G tarafından 30 Mayıs 2009'da düzenlenmek istenen Kafkas Üniversitesi Öğrenci Derneği'nin (KAÜ-DER) tiyatro oyu-

nuna, oyunun dili Kürtçe olduğu için Iğdır Valiliği tarafından izin verilmedi.

Kars'ın Digor İlçesi'nde 29 Mart 2009 Yerel Seçimleri öncesinde 9 Şubat 2009'da DTP'nin seçim bürosunun açılışında yaptıkları Kürtçe konuşma nedeniyle haklarında suç duyurusunda bulunulan Ayhan Erkmen, Veli Mükyyen ve Cemal Coşkun hakkında Digor Cumhuriyet Savcısı Ömer Tütüncü'nün 25 Mayıs 2009'da takipsizlik kararı verdiği öğrenildi. Ömer Tütüncü'nün kararında "1 Ocak 2009'dan itibaren TRT ŞEŞ adı altında Kürtçe diliyle yayın hayatına başlandı. Ayrıca devletin üst düzey noktasında bulunan yönetici ve bürokratların dahi Kürt vatandaşlar ile görüşmeleri sırasında Kürtçe hitap ettikleri görüldü. Dolayısıyla 'Türkçeden başka dilin kullanılması yasaktır' hükmünü taşıyan kanun maddelerinin hükümsüz kaldığı ve uygulama olanağının bulunmadığının kabulü gerektiği için şüpheliler hakkında kovuşturmayaya yer olmadığına karar verildi" ifadesini kullandığı belirtildi.

Mardin'in Midyat İlçesi'ne bağlı Mercimekli (Hebsunnes) Köyü Muhtarı Bedrettin Demir ve Mihellemi Medeniyetler Arası Diyalog Derneği Başkanı Mehmet Ali Aslan, köylerinin Kürtçe isminin geri verilmesi için Başbakanlık'a, İçişleri ile Kültür ve Turizm Bakanlığı'na Haziran 2009'da birer dilekçe gönderdi. Demir ve Aslan başvurularını yaparken, dilekçeye köyün adını Hebsunnes olarak gösteren 1516-1526 ve 1567 yıllarına ait Osmanlı arşiv belgelerini de eklemiştir.

İlgili kurumlardan yanıt alamayan Aslan, Midyat İlçe Jandarma Karakolu ve Emniyet yetkililerinin köy muhtarı Demir'i arayarak, "bu girişimde kendi başınıza mı bulundunuz, yoksa başkaları mı sizi yönlendirdi?" diye sorduğunu söyledi. Yine kolluk güçlerinin söz konusu Osmanlı belgesinin nereden bulduklarını da kendilerine sorduğunu belirten Aslan, bu belgenin Başbakanlık arşivlerinde bulunduğunu ifade etti.

Almanya'dan ailesiyle Türkiye'ye giriş yapmak isteyen Ciwan Kaya'nın (6), "adında Türkçe olmayan karakter bulunduğu" gerekçesiyle Türkiye'ye sokulmayarak aynı uçakla

Almanya'ya geri gönderildiği 3 Ağustos 2009'da öğrenildi.

Van Belediye Meclisi'nin, Birleşmiş Milletler Kadınların ve Kız Çocukların, İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı kapsamında hazırlanan "Van Yerel Eşitlik Eylem Planı" kapsamında gerçekleştirilmesi düşünülen eğitim seminerlerinin Kürtçe yapılması isteğinin Van Valiliği tarafından reddedildiği 19 Ağustos 2009'da öğrenildi.

Diyarbakır'da Kayapınar Belediyesi'nin, yeni açılan 5 parka verdiği "Rojbin", "Roni", "Sosin", "Bezar", "Roşan" adları ile kültür merkezine verdiği "Cigerxwin" adının Kayapınar Kaymakamlığı tarafından onaylanmadığı 4 Eylül 2009'da öğrenildi.

Kayapınar Kaymakamı tarafından 1 Eylül 2009'da belediyeye gönderilen yazıda, adres ve numaralandırmaya ilişkin yönetmeliğin 24. maddesi hatırlatılarak yazıda mahalle, sokak, cadde, bulvar, meydan ve benzeri yerlerin adlarının, Anayasanın temel ilkelerine, yürürlükteki mevzuata, genel ahlaka aykırı, ayrımcılığa ve bölücülüğe yol açabilecek nitelikte olamayacağı, bu yerlere çirkin, müstehcen ve gülünç adlar konulamayacağı ifade edildi.

Artuklu Üniversitesi'nin 2009-2010 akademik yılında başlattığı Yaşayan Diller Enstitüsü'nün çalışmalarına kaynaklık etmesi için 1 Ekim 2009'da İsveç'ten gelen 300 Kürtçe kitaba Mar-

din Emniyet Müdürlüğü el koydu. Mardin Emniyet Müdürlüğü'nün kitaplarda "yasadışı örgüt propagandası yapılıp yapılmadığının saptanması" amacıyla Mardin Cumhuriyet Başsavcılığı'na başvurduğu öğrenildi.

Şanlıurfa'da 4 Şubat 2008'de doğan çocuğuna "Helin Kürdistan" adını veren Ahmet Atış (25), hakkında "basın yoluyla yasadışı örgüt propagandası yaptığı" suçlamasıyla başlatılan soruşturma kapsamında 12 Kasım 2009'da "şüpheli" sıfatıyla ifade verdi. İfadesi alındıktan sonra "yasadışı örgütün veya amacının propagandasını yaptığı" iddiasıyla tutuklanması talebiyle Şanlıurfa Nöbetçi 1. Sulh Ceza Mahkemesi'ne sevk edilen Ahmet Atış, tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı.

Diyarbakır'ın Bismil İlçesi'nde belediye bünyesinde kurulan Kadın Dayanışma ve Danışma Merkezi'nin adının "Nujin" olarak değiştirilmesine Bismil Kaymakamlığı'nın Nujin'in "yabancı sözcük olması" nedeniyle ve "değişikliğin bölücülüğe yol açacağı" iddiasıyla izin vermediği 19 Kasım 2009'da öğrenildi.

Çaldıran İlçe Nüfus Müdürlüğü'nün yeni doğan çocuğuna Hanım anlamına gelen Stî adını koyan ve nüfus cüzdanına da bu şekilde yazılmasını isteyen Metin Adugit'in talebini Türkçe'de iki sessiz harfin yan yana gelemeyeceği ve Türkçe'de "î" harfinin olmadığı gerekçesiyle reddettiği 23 Kasım 2009'da öğrenildi.

3. GÜVENLİK SORUNU

Genelkurmay Başkanlığı yaptığı açıklamada, Tunceli'de, 7 Mayıs 2009-7 Ağustos 2009 tarihleri arasında 5 ayrı bölgeyi "geçici askerî güvenlik bölgesi" ilan ederek belirlenen bölgelere sivillerin girişini yasakladı.

Genelkurmay Başkanlığı'nın 5 Mayıs 2009'da, Tunceli'de 5 ayrı bölgeyi "geçici askerî güvenlik bölgesi" ilan etmesinin ardından 13 Mayıs 2009'da toplanan Mera Komisyonu, il merkezindeki yaylaların tümünün kapatılmasına karar verdi.

Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde Kent Konseyi ile Yüksekova Belediyesi'nin düzenlemek

istediği Cilo Kültür Sanat Festivali'ne Yüksekova Kaymakamlığı, Hakkâri Valiliği'nin önceden açıkladığı "geçici güvenlik bölgesi" kararını gerekçe göstererek 6 Ağustos 2009'da izin vermedi.

Genelkurmay Başkanlığı yaptığı açıklamada, Hakkâri, Siirt, Şırnak ve Elazığ'da, 16 Haziran 2009-16 Eylül 2009 tarihleri arasında farklı kırsal bölgeleri "geçici askerî güvenlik bölgesi" ilan ederek belirlenen bölgelere sivillerin girişini yasakladı.

Genelkurmay Başkanlığı 20 Ağustos 2009'da resmî internet sitesinden yaptığı duyuruda,

Tunceli'deki 5 bölgeyi "geçici güvenlik bölgesi" ilan ederek bu bölgelere sivillerin girişini 23 Ağustos 2009-23 Kasım 2009 tarihleri arasında yasakladı.

Hakkâri Valiliği 25 Eylül 2009'da yaptığı açıklamada, Hakkâri'de, 19 Eylül 2009-19 Aralık 2009 tarihleri arasında 5 ayrı bölgeyi "geçici askerî güvenlik bölgesi" ilan ederek belirlenen bölgelere sivillerin girişini yasakladı.

Genelkurmay Başkanlığı 3 Ekim 2009'da yaptığı açıklamada, Diyarbakır'ın Dicle İlçesi'nde, 19 Eylül 2009-19 Aralık 2009 tarihleri arasında 8 ayrı bölgeyi "geçici askerî güvenlik bölgesi" ilan ederek belirlenen bölgelere sivillerin girişini yasakladı.

Genelkurmay Başkanlığı 16 Ekim 2009'da yaptığı açıklamada, Diyarbakır'ın Ekinciler bölgesinde ve Şanlıurfa'nın Siverek İlçesi'ndeki Karacadağ bölgesinde, 19 Ekim 2009-11 Aralık 2009 tarihleri arasında 8 ayrı bölgeyi "geçici askerî güvenlik bölgesi" ilan ederek belirlenen bölgelere sivillerin girişini yasakladı.

Genelkurmay Başkanlığı 29 Ekim 2009'da yaptığı açıklamada, Mardin'in Mazıdağı ile

Kızıltepe İlçelerinde, 1 Kasım 2009-31 Mayıs 2010 tarihleri arasında 18 ayrı bölgeyi "geçici askerî güvenlik bölgesi" ilan ederek belirlenen bölgelere sivillerin girişini yasakladı.

Genelkurmay Başkanlığı 20 Kasım 2009'da yaptığı açıklamada, Tunceli'de, 24 Kasım 2009-24 Şubat 2010 tarihleri arasında 5 ayrı bölgeyi "geçici askerî güvenlik bölgesi" ilan ederek belirlenen bölgelere sivillerin girişini yasakladı.

Tunceli Valiliği'nden, Erzincan Valiliği ile Sivas Valiliği'ne basın aracılığı ile duyurulmak üzere 18 Aralık 2009'da gönderilen yazılı açıklamada, 24 Aralık 2009-24 Şubat 2010 tarihleri arasında, Erzincan'da 5 ayrı bölgeyi ve Sivas'ta 2 ayrı bölgeyi "geçici askerî güvenlik bölgesi" ilan ederek belirlenen bölgelere sivillerin girişini yasakladı.

Hakkâri Valiliği'nin 22 Aralık 2009'da yaptığı açıklamada, Hakkâri'de, 20 Aralık 2009-20 Mart 2010 tarihleri arasında 5 ayrı bölgeyi "geçici askerî güvenlik bölgesi" ilan ederek belirlenen bölgelere sivillerin girişini yasaklandığı bildirildi.

Barış Yıldırım, "Memnu Mıntıkadan 'Geçici Güvenlik Bölgesi'ne", bianet.org, 11 Mayıs 2009.

Genelkurmay'ın "geçici güvenlik bölgeleri"nin yasal dayanağı yok; "serbest dolaşım özgürlüğü"nü ortadan kaldırıyor; hak ihlallerine kapı aralıyor. OHAL yokken, OHAL yetkisi kullanılıyor.

Genelkurmay Başkanlığı, hiçbir hukuksal dayanağı ve yetkisi olmaksızın Tunceli'deki birçok kırsal alanı "geçici güvenlik bölgesi" ilan etti.

Genelkurmay Başkanlığı ilk olarak 2007 yılında Siirt-Hakkâri-Şırnak illerindeki bazı alanlara ilişkin olarak "geçici güvenlik bölgesi" ilan etti ve ilan ettiği "geçici güvenlik bölgesi"ne girişleri yasakladı. Genelkurmay Başkanlığı'nca 2008 yılında da Güneydoğu'daki bir kısım ilde "geçici güvenlik bölgesi" uygulamasına devam edildi. Ve "geçici güvenlik bölgesi" uygulaması kapsamındaki illerin sayısı artırıldı. Bu uygulamaya Güneydoğu'daki bir kısım ilde hâlihazırda da devam ediliyor.

"Geçici güvenlik bölgesi" uygulaması Tunceli'de ise ilk defa bu yıl ilan edildi. Genelkurmay Başkanlığı'nın web sitesinde yer alan 04 Mayıs 2009 tarihli ve BN-40/09 no'lu "bilgi notu"na göre Tunceli'de yer alan 5 bölge, 7 Mayıs-7 Ağustos 2009 tarihleri arasında "geçici güvenlik bölgesi" olarak ilan edilmiş. Bilgi notunda "geçici güvenlik bölgesi" ilan edilen bölgelere ait koordinatlar ve giriş yasağı tarihleri bulunmakta.

Açıkça yasaya aykırı

Genelkurmay Başkanlığı'nın bilgi notunda Tunceli'deki 5 "geçici güvenlik bölgesi"nin hangi Kanun'a/yetkiye dayalı olarak belirlendiğine ve ne sebeple belirlendiğine ilişkin hiçbir "not" ise bulunmamakta.

2565 sayılı Askerî Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu'nda, "kamu veya özel kuruluşlara ait stratejik değeri haiz her türlü yer ve tesislerin çevresinde, birinci derece kara ve deniz askerî yasak bölgesi olarak ilan edilmeyen Silahlı Kuvvetlere ait kışla, kıta, karargâh, kurum, ordugâh ve tesisler ile sualtı ve su üstü tesislerinin, her türlü patlayıcı, yanıcı, akaryakıt ve gizlilik dereceli maddelerin konmasına tahsis edilmiş sabit ve seyyar depo ve cephaneliklerle, bu gibi maddeleri dolduran, boşaltan tesisler ve atış poligonlarının çevresinde; bu yerlerin dış sınırlarından itibaren en fazla

dört yüz metreye kadar geçen noktaların birleştirilmesi ile tespit edilecek askerî güvenlik bölgelerinin Genelkurmay Başkanlığı'nca tesis edilebileceğinden" bahsedilmektedir.

Aynı Kanun'da, "Genelkurmay Başkanlığı'nın mal ve can güvenliği bakımından girilmesinde sakınca görülen eğitim atış alanları ile tatbikat bölgelerine, atış ve tatbikatın devam ettiği belirli süreler için kara, deniz ve hava askerî güvenlik bölgesi ilan etmeye yetkili olduğu" belirtilmektedir.

Yukarıda belirtilen haller/durumlar dışında hiçbir alan "güvenlik bölgesi" olarak ilan edilememektedir. Askerî güvenlik bölgelerini düzenleyen başkaca bir kanun/mevzuat hükmü de bulunmamaktadır.

Yukarıda anılan kanun hükümlerine rağmen Tunceli'de ilan edilen 5 "geçici güvenlik bölgesi" Askerî Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu'ndaki hiçbir şartı ihtiva etmemektedir. Gerçekten de Tunceli'de "geçici güvenlik bölgesi" ilan edilen yerler askerî binaların/tesislerin vs. civarları olmadıkları gibi eğitim atış alanları ve tatbikat alanları da değildirler.

İdare hukukunun temel ilkelerine göre hiçbir kimse ve organ kaynağını anayasadan ve yasalardan almayan bir yetki kullanamaz. Genelkurmay Başkanlığı hukukun kendisine vermediği bir yetkiyi kullanarak idare hukukunu hiçe saymıştır. Oysa devlet organları ve bu organların içerisindeki askerî merciler bütün eylem ve işlemlerinde hukuka uygun davranmak zorundadırlar.

"Geçici güvenlik bölgesi" uygulaması Anayasa'ya, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne, Askerî Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu'na açıkça aykırıdır.

"Serbest dolaşım özgürlüğü" ortadan kalkıyor

Genelkurmay'ın son dönemlerde sıklıkla hayata geçirdiği "geçici güvenlik bölgesi" uygulaması başta "serbest dolaşım özgürlüğü" olmak üzere birçok temel hak ve özgürlüğü ihlal etmektedir/edecektir.

Hatırlatmakta yarar vardır ki "serbest dolaşım özgürlüğü" gibi temel hak ve özgürlükler ancak ve ancak kanunlarla/kanunların verdikleri yetkilerle sınırlandırılabilirler. Kanunlarla yapılan sınırlandırmaların ise meşru bir amaç ihtiva etmesi ve bu sınırlandırmalara demokratik bir toplumda zorunlu bir tedbir olarak başvurulması gerekmektedir.

Genelkurmay Başkanlığı ise kanunî dayanağı olmayan idarî mahiyette bir karar/işlem ile "serbest dolaşım özgürlüğü"nü ortadan kaldırmaktadır.

Olağanüstü Hal'in adı yok, uygulaması var

"Geçici güvenlik bölgesi" uygulamasına dair olarak resmi mercilerce özellikle Başbakan tarafından yapılan açıklamalarda bu uygulamanın olağanüstü hal gibi anlaşılması gerektiği belirtilmiş de "geçici güvenlik bölgesi" uygulaması tam anlamıyla bir olağanüstü hal uygulamasıdır. 2002 yılında olağanüstü hal uygulaması kaldırılmış olmasına rağmen 2935 sayılı Olağanüstü Hal Kanunu'nun 11-k maddesindeki "kişi ve toplulukların bölgeye girişini yasaklamak, bölge dışına çıkarmak veya bölge içerisinde belirli yerlere girmesini veya yerleşmesini yasaklamak" yetkisi hukuka aykırı bir şekilde "geçici güvenlik bölgesi" adı altında fiili olarak kullanılmaktadır. Eş anlatımla olağanüstü halin ismi yoktur ve fakat olağanüstü halin cismi orta yerdedir.

Anlaşılan o ki Genelkurmay Başkanlığı ülke için kronikleşmiş tarihsel-toplumsal-politik sorunları yasaklarla-şiddetle bastırarak şeklindeki rasyonel olmayan/çözumsuzlük üreten politikasından vazgeçmemekte ısrar etmektedir. Geçmişten bu yana Türkiye'de hiçbir toplumsal sorun yasaklarla-şiddetle bastırılmadı/çözülemedi aksine şiddet-inkâr konsepti sorunları daha da büyüttü ve içinden çıkılmaz hale getirdi. Toplum sorunların çözümü için demokrasi-barış beklentisi içerisindeyken bu beklentiyi boşa çıkaran uygulamalar ortaya koymak sorunların çözümüne hiçbir katkı sunmayacaktır.

1937'den 2009'a

Geçmişte baktığımızda Dersim'de 1937-1938 yıllarında yapılan "tedip ve tenkil hareketi" süreci ve sonrasında da Dersim coğrafyasının birçok sathı "memnu muntaka" ilan edilmiş ve on binlerce insan Dersim'den sürgün edilmişti. Uzun yıllar boyunca Dersimlilerin anayurtlarına girişlerine izin verilmemişti. Ancak yıllar sonra çıkarılan bir Af Kanunu ile Dersimlilerin yurtlarına dönüşlerine izin verilebilmişti.

1937-1938'den çok sonra 1990'lı yıllarda askerî yetkililerce keyfi olarak köyler, mezralar boşaltıldıktan sonra da uzun süre fiili olarak birçok alan "yasak bölge" kapsamına alındı. O tarihlerde askerî yetkililer bugün olduğu gibi "bilgi notu" yayımlayarak değil "not"suz olarak ve canları nereye isterse orayı "yasak bölge" ilan ediyorlardı.

Binlerce insan haklarından mahrum kalıyor

Şuna da değinmekte fayda vardır ki Türkiye anti-personel kara mayınlarını yasaklayan ve mevcutlarının imhasını öngören Ottawa Sözleşmesi'ne imza atmış olmasına rağmen Türkiye tarafından 2004 yılında Birleşmiş Milletler'e sunulan rapora göre Tunceli'de dōşeli 10. 557 mayın bulunmaktadır. Türkiye'de iç güvenlik gerekçesiyle en fazla anti-personel mayınının dōşendiği kent Tunceli'dir. Gerek anti-personel mayınlarının fazlalığı ve gerekse olağanüstü hal

uygulaması sonrasında da sivillere yönelik olarak devlet görevlileri tarafından gerçekleştirilen vahim nitelikteki hak ihlallerinin yarattığı güvenlik kaygısı sebepleriyle Dersimliler hâlihazırda da “serbest dolaşım özgürlüğü”nden fiili olarak mahrum bırakılmışlardır.

“Geçici güvenlik bölgesi” uygulaması geçimlerini yaylaklarda yaptıkları hayvancılıkla temin eden bir çok aileyi mağdur edeceği gibi köylerine geri dönmek isteyen binlerce Dersimliyi de mülklerine erişme hakkından mahrum bırakacaktır.

Yine “geçici güvenlik bölgesi” olarak ilan edilen bölgelerin yüzölçümü olarak fazlalığı ile bu bölgelerin kimi yerlerde yerleşim birimlerini de içine alması gibi sebeplerle sivillere yönelik “yaşam hakkı” ihlallerine sebebiyet verilebilecektir.

Tunceli-Mazgirt-Koyunuşağı Köyü’nün Gölek Mezrası’da 2007 yılının eylül ayında aynı mezrada bulunan bir yakınunun evinden çıkar çıkmaz Jandarma Özel Harekat Timi’nin hiçbir uyarıda bulunmadan açtığı ateşle ağır şekilde yaralanan ve halihazırda yatalak olan Hıdır Taydaş olayında Askerî Savcılık, “evvelden köylülere gece dışarıda dolaşılması için uyarıda bulunulduğu” ve yine “terörist sanıldığı”, vs. gerekçeleriyle Hıdır Taydaş’ı yaralayan askerler hakkında takip-sizlik kararı verdi.

“Geçici güvenlik bölgesi” uygulaması yukarıdaki olayda olduğu gibi askerlerin sivillere yönelik hukuksuz eylemlerinde ciddi bir artışa sebebiyet verebilecektir. Eş anlatımla “geçici güvenlik bölgesi”, ciddi bir güveniksizlik bölgesi olabilecektir. Bu uygulamadan vazgeçilmelidir. Zira bu uygulamanın hiçbir kanuni/hukuksal dayanağı bulunmamaktadır.

Kronolojik sıraya göre Dersim “memnu mıntık”-“sıkıyönetim bölgesi”-“olağanüstü hal bölgesi”-“geçici güvenlik bölgesi” olmuştur.

Dersimliye tarih boyunca hep reva görülen tenkil-yasak-sürgün’dür. Tarih Dersimli için hep tekrerrüdür.

Dünden bugüne askerî mantıkta Dersimliler için değişen bir şey yok; hukuksuz yasaklara “geçici güvenlik bölgesi” gibi “fantazi” isimler uydurmak dışında! (BY/TK)

* Barış Yıldırım, Avukat.

4. KORUCULUK UYGULAMALARI-AJANLIK DAYATMALARI

Diyarbakır’ın Hazro İlçesi’nin Kırmataş (Zorxin) Köyü’nde 25 Mart 2009’da hayvanlarını otlatırken geçici köy korucularıyla kavga eden Leyla Orakçı (19), 26 Mart 2009’da geçici köy korucuları tarafından vurularak öldürüldü. Olayla ilgili olarak 9 geçici köy korucusu gözaltına alındı.

25 Nisan 2009’da Diyarbakır’ın Silvan İlçesi’nde geçici köy koruculuğu yapan iki aile arasında çıkan silahlı çatışmada, Songül Karatogül (8) yaşamını yitirdi. Koruculardan Basri Altun ve Nasri Altun da yaralandı.

4 Mayıs 2009’da Mardin’in Mazıdağı İlçesi’nin Kertê (Bilge) Köyü’nde akşam saatlerinde bir düğüne askerî kamuflaj elbisesi giymiş ve kar maskeli kişilerin düzenlediği silahlı saldırıda 44 kişi yaşamını yitirdi. Saldırıda 7 kişi de yaralandı. Ölenlerin tamamının Çelebi soyadını taşıdığı ve köyde yaşayan erkeklerin hepsinin geçici köy korucusu olduğu belirtildi. Yerel kaynaklar saldırıyı uygulama alanı yıllardır tartışılan geçici köy korucularının gerçekleştir-

diğini ve saldırganların da aynı aileye mensup olduğunu belirtti. Saldırıyı düzenleyen biri 18 yaşından küçük, tutuklu 11 kişinin yargılanmasına 2 Eylül 2009’da Çorum Ağır Ceza Mahkemesi’nde başlandı. Mahkeme heyeti güvenlik gerekçesiyle Çorum’da görülen davanın duruşmalarını sanıklardan birisi 18 yaşından küçük olduğu için basına kapatma kararı aldı. Duruşmada 11 sanık ve 17 tanık dinlendi. Sanıklardan Mehmet Çelebioğlu, Şirin Çelebi ve Abdülhakim Çelebi suçlarını itiraf etti ve bu cinayetleri “namus meselesi” yüzünden işlediklerini söylediler.

Diğer 8 sanık ise suçlamaları reddederek “biz olay yerinde değildik” dedi. Suçlamaları kabul eden üç sanık, bu sanıkların ifadelerini kabul etti.

14 saat süren duruşmanın sonunda 2 sanık delil yetersizliğinden tahliye edildi. Mahkeme heyeti davanın bir sonraki duruşmasını 14 Ekim 2009’a erteledi.

Basına kapalı olarak 14 Ekim 2009'da devam eden duruşmada mahkeme heyeti, Kertê Köyü'nde keşif yapılmasını kararlaştırarak bir sonraki duruşmayı 20 Kasım 2009'a erteledi.

Tutuklu sanıklardan A.Ç.'nin tahliye edilmesine karar veren mahkeme heyeti, eksik evrakların beklenmesi için duruşmayı 28 Aralık 2009'a tarihine erteledi.

Çorum Ağır Ceza Mahkemesi'nde 28 Aralık 2009'da devam eden duruşmada sekiz tutuklu sanığın tutukluluk hallerinin devamına karar veren mahkeme heyeti, 26 Kasım 2009'da Mazıdağı Asliye Ceza Mahkemesi tarafından Kertê Köyü'nde yapılan keşif raporlarının beklenmesi ve eksik evrakların tamamlanması için duruşmayı 8 Şubat 2010'a erteledi.

20 Mayıs 2009'da Batman'ın Gercüş İlçesi'ne bağlı Dêrfan (Nurlu) Köyü'nde geçici köy korucusu Abdulkerim Orak, eski gelini Menice Orak ile Menice Orak'ın babası Osman Orak'ı (85) öldürdü. Olayın ardından kolluk güçlerinin köyde güvenlik önlemi aldığı ve köye giriş ve çıkışları yasakladığı öğrenildi.

26 Mayıs 2009'da Ağrı'nın Hamur İlçesi'ne bağlı Kaçmaz (Gelitan) Köyü'nde, Doşirme Yaylası'na çıkmak isteyen köylülere geçici köy korucularının ateş açması sonucu 2 kişi yaralandı. Köylülerin şikâyeti üzerine 7 geçici köy korucusunun silahlarına Hamur Kaymakamlığı'nın el koyduğu öğrenildi.

11 Haziran 2009'da Bitlis'in Tatvan İlçesi'nde Aydın Karaca, trafikte yol verme tartışması yüzünden geçici köy korucularının bıçaklı saldırısına uğradı. Aydın Karaca'nın ağır yaralandığı öğrenildi.

Ağrı'nın Doğubayazıt İlçesi'ne bağlı Karşeyh Köyü yaylasına çıkan ve ve 8 Temmuz'da Taşlıçay İlçesi'ne bağlı Tanyolu ve Yaylacık Köyü korucularının silahlı saldırısına uğrayan köylüler, İnsan Hakları Derneği'nin (İHD) Van Şubesi'ne başvurarak, hukukî yardım talebinde bulunduğu 20 Temmuz 2009'da öğrenildi. Yedi saat süren ve ölen ya da yaralananın olmadığı saldırı sonrasında can güvenliğinin kalmadığını belirten köylüler, korucuların katliam yapmak istediklerini ileri sürdü.

Siirt'in Erüh İlçesi'ne bağlı Kekliktepe Köyü'nde geçici köy korucuların Halime Sercan'ı silah dipçikleriyle döverek ağır yaraladığı; kolunda ve kafasında kırıklar bulunan Sercan'ın, Siirt Devlet Hastanesi'nde tedavi altına alındığı 28 Temmuz 2009'da öğrenildi.

Ağrı'nın Diyadin İlçesi'ne bağlı Aşağı Oğul (Jêra Davan) Köyü'nün geçici köy korucuları, 3 Ağustos 2009'da Yukarı Oğul (Jura Davan) Köyü'ne silahlı saldırı düzenledi. Saldırıda 3 kişi öldü; 4 kişi de yaralandı.

11 Eylül 2009'da Şanlıurfa'nın Akçakale İlçesi'nde Akçakale Milli Eğitim Müdürlüğü'nün taşınmalı eğitim ihalesine katılmak isteyen Müslüm Şahin (53) ve Hacı Kaya iki polis otosunun koruması eşliğinde ihalenin düzenlendiği binadan ayrılırken geçici köy korucularının silahlı saldırısına uğradı. Saldırıda Müslüm Şahin yaşamını yitirirken, Hacı Kaya da yaralandı.

12 Eylül 2009'da Batman'da geçici köy korucularıyla Akça Köyü'nde yaşayan M.Ş. ile R.Ş. arasında çıkan tartışmanın kavgaya dönüşmesi sonucu, R.Ş. ve M.Ş.'nin saklandığı akaryakıt istasyonuna rastgele ateş eden geçici köy korucuları, 5 kişiyi darp ederek ve silahla vurarak yaraladı.

Bingöl'ün Kiğı İlçesi'ne bağlı Maskan (Elmaağaç) Köyü'nün Tenyan Mezrası'na 29 Eylül 2009'da baskın düzenleyen geçici köy korucularının mezrada bulunan İbrahim Çelebi'yi (82) sopalarla darp ettikleri öğrenildi.

Diyarbakır'ın Eğil İlçesi'ne bağlı Meşeler (İnciya) Köyü'nde 5 Ekim 2009'da geçici köy korucularıyla köylüler arasında çıkan tartışma sırasında geçici köy korucularının rastgele açtığı ateş sonucu, Hasan Hüseyin Baran (15) yaralandı.

Diyarbakır'ın Ergani İlçesi'nde 4 Kasım 2009'da geçici köy korucusu İsmail Akyol ile oğlu Abbas Akyol'un bir otomobile düzenlediği silahlı saldırı sonucu otomobilde bulunan Süleyman Aras, Belkisa Aras, Necmettin Aras ve Şevki Aras yaşamını yitirdi. Ölenlerden Süleyman Aras'ın da geçici köy korucusu olduğu ve İsmail Akyol'un kızı ile evliliğini

bitirmesi için İsmail Akyol'dan tehdit aldığı öğrenildi. İHD Diyarbakır Şubesi'ne 1 Ekim 2009'da başvuran Süleyman Aras'ın Ergani Jandarma Karakolu'na yaptığı suç duyurusunun da sonuçsuz kaldığı bildirildi.

Van'ın Başkale İlçesi'ne bağlı Esenyamaç (Xaşkan) Köyü'nün Nehlecewaz Mezrası'nda 8 Kasım 2009'da bir düğünde geçici köy korucusu bir ailenin aralarında husumet bulunan başka bir aileye ateş açması sonucu, Erdem Atlı, Behzat Akkaya, Vahdettin Akkaya ve Yavuz Akkaya öldü; 8 kişi de yaralandı.

Batman'da çobanlık yapan İsmet Gürsel, kendisinden para isteyen geçici köy korucuları tarafından dövüldüğünü ileri sürerek, 23 Kasım 2009'da İHD Batman Şubesi'ne başvurdu.

Diyarbakır'ın Kulp İlçesi'nin yakınlarında 9 Aralık 2009'da minibüsü durdurulan Mehmet Gündüz, Hamzalı Jandarma Karakolu'na bağlı geçici köy korucuları tarafından darp edildi. Vücudun çeşitli yerlerinden darp edilen Mehmet Gündüz'ün yoğun bakım ünitesine kaldırıldığı öğrenildi.

Yıldırım Türker, "Korucular neyi korur?", Radikal, 30 Mart 2009.

Koruculuk sistemi nicedir meyvelerini veriyor.

Güneydoğu'da işlenen hemen her suçun ardında korucuların gölgesi var.

Sözgelimi geçtiğimiz yılın sonlarında Gözaltında Cinsel Taciz ve Tecavüze Karşı Hukukî Yardım Bürosu faaliyette olduğu 11 yıl içinde büroya yapılan başvuru sayısını açıkladı: 294. Bunun 71'i tecavüz başvurusu. İki kadın tecavüze uğradıktan sonra intihar etti, bir kadın işkence sonucu öldürüldü, 14 yaşındaki bir kız çocuğu tecavüze uğradıktan sonra akrabaları tarafından 'namus' gerekçesiyle öldürüldü.

Aktivistler, faillerin polis, jandarma, asker, infaz koruma memuru, itirafçı, adli tutuklu, belediye başkanı, korucu olduğunu söyledi.

AKP'nin Kürt sorununun çözümü adına yıllardır üretebildiği de bölgeyi koruculara emanet etmekten ibaret. Korucularla bölgeyi ıslah etmenin yollarını arıyorlar hâlâ.

Hükümet geçen yıl Tunceli'de 1400 korucu kadrosu açarak bu konudaki azmini bir kez daha kanıtlamıştı. Kentte sivil toplum örgütleri ve kimi siyasî gruplar bir araya gelerek bu uygulamayı protesto etmişlerdi. Avrupa Dersim Dernekleri Federasyonu Genel Başkanı Yaşar Kaya, bu konuda feryat ediyordu: "Dersim, son 30 yıldır on binlerce asker ve polis tarafından adeta zulüm altında tutuluyor. Yaz aylarında Bolu ve Isparta Komando Tugayları'ndan onbinlerce asker ile takviye edilerek adeta tam bir askerî bölge haline çevrilmiştir. Dersim adeta bir toplama kampına çevrilmişken aç ve çaresiz bırakılan Dersim halkına koruculuk dayatılmaktadır."

Mayınlanarak tarım yapılamaz hale getirilmiş, yayla yasağıyla hayvancılığın beli kırılmış topraklarda daha çok, daha çok korucuyla terbiye edilmesi garanti altına alınmış bir halk.

İşte AKP'nin güneydoğu kalkınma projesi.

Kürt sorununun en yakıcı açıklıkla görüldüğü resim, boşaltılmış köylerinkidir.

Siz hiç yakılmış, boşaltılmış köy gördünüz mü? Sise bürünmüş bir dağ köyünün yanmış çatılarını, uğultulu sessizliğini, yaşlı meydanını ziyaret ettiniz mi hiç? Aceleyle boşaltılmış evlerin kırık camlarından görünen birkaç yetim eşyanın içinize verdiği ürküntüyle başa çıkmak zorunda kaldınız mı? Bana savaşın vahşetini en derinden hissettiren resimler, yaralı, sakat çocuklar ve boşaltılmış köylerdir. Yerinden yurdundan edilmiş binlerce insan, memleketin çeşitli şehirlerini keder ile hasretten bir çemberle çevirdiler. On yılı çoktan geçti. Büyük şehirlerin çöplüklerine yakın sel yataklarına çattıkları sığınaklarda yaşadıkça, sıra, rüyalarında bile silik soluk bir renge büründü. Savaşın tükürüp attığı, kaydı olmayan, eğreti yurtsuzlar, yokluk ve acıdan sessizce kırıldılar. Onlar ne şehit ne gazi ne de insandı. Onlar doğup büyüdükleri, atalarını gömmüş oldukları yurtlarından dipçiklenip atıldığında; sırtlarında denkeri ve bebeleriyle dağ başında yurtsuz ve kimsesiz kaldığında, ağza alınmayan suçtular. Köylerinin jandarma tarafından yakılıp yıkıldığını, hayatlarının gasp edildiğini yazmak yasaktı. Onların ve köylerinin varlığı birlik ve beraberlik duygusu içinde inkâr edildi. Onlar hiç yaşamamış, taş taş üstüne bir hayat kurmamış gibi evlerinden, köylerinden, bu toplumun belleğinden silinip atıldılar. Bir süre önce köylerine dönmeleri için Devlet icazet verdi. Ama kaçtı döndü, dönebildi; döndüğünde köyünü, evini, tarlasını bulabildi, bir muamma.

Onlar, korucu olmayı reddettikleri için öldürüldüler. Sağ kalanları göçe, açlığa mahkûm edildi. Korucuların topluca öldürdüğü ailelerin dökümünü çıkarmakla geçti onca yılımız. Hikâyeler, artık o topraklar kadar eski ve okunaksız. Binlerce kişinin kırık dökük bir dille, yılmadan, bıkmadan usanmadan anlattığı hikâyeler hep aynı.

Kim bu korucular?

Koruculuk sistemi, 27 Eylül 1986 yılında devreye sokuldu. Şimdi kulağımızda acı bir alay gibi patlayan kanun maddesi, "Köy sınırı içinde herkesin ırzını, canını ve malını korumak için köy korucuları bulundurulur" diyor. 1996 yılında 'Hizmete Özel' İçişleri Bakanlığı belgeleri, her üç köy korucusundan birinin suç işlediğini gösteriyordu. Sadece 96 yılına kadar 23.222 geçici köy korucusunun görevine işledikleri çeşitli suçlar nedeniyle son verilmişti. Yine 1996'da Başbakan Erbakan, MİT raporunu kaynak göstererek, Güneydoğu'da koruculuk sistemi adeta eroin şebekeleri gibi çalışıyor, diyordu.

Kız kaçırıp tecavüz ediyor, canlarını sıkamı orta yerde vurup PKK'lydı diyor, zorbalıkla insanların topraklarını, evlerini, mallarını gasp edip, haraca bağlıyorlardı. Diyarbakır'dan 10 yaşında bir kız çocuğu dört ay boyunca bir korucunun tecavüzüne uğruyor, Silvan'da 12 yaşında bir kız korucularca kaçırılıyor, ailesiyle pazarlık sürdürülüyordu. Batman'da 19 yaşındaki kızı kaçırıp üç korucu defalarca tecavüz ediyor, hamile kalan kızın bebeği sessizce Çocuk Esirgeme Kurumu'na veriliyordu. Tecavüzcü korucular, yörenin güvenlik kuvvetlerinin adeta desteğiyle mağdur ailelere gözdağı veriyor, birçok olayın örtbas edilmesini sağlıyor, 'kirlenmiş' kızların intiharına neden oluyordu. Silah kaçakçılığı onların elindeydi. Eroinden yüklüce bir rant elde edip palazlandıkça kendilerini maşa olarak kullanan devlete ödetecekleri bedel kabarıyordu. Daha 96 yılında Fatih Altaylı'nın bir programına çıkan Cizre'nin Belediye Başkanı Kamil Atağ koruculuğun kaldırılmasına şiddetle karşı çıkıyor, "Silahlarımız elimizden alınırsa o zaman bize silahı nereden verirlerse biz de orada oluruz" diyordu.

2000 yılında Devlet, nüfusu 92 bini bulan korucuları tasfiye etmeye başladı. Yaşı 45'i aşanlar emekli edildi. Koruculuk dünyasının yıldızlarından Jirki aşiretinin lideri Tahir Adıyaman, bir savcuyu öldürmekten idam istemiyle yargılanıyordu ve hakkında tutuklama kararı vardı. Adıyaman, PKK'ya karşı savaşma teklifini, aşiretine mensup 336 aranan cinayet sanığı bulunduğu için kabul etmişti. Kan davası ve arazi kavgası nedeniyle işlenen bu cinayetlerin affedilmesini isteyen Adıyaman'ın askerî yetkililerle yaptığı görüşmenin çevirmenliğini aşiretin tek Türkçe bilen, kendisi de cinayet sanığı üyesi, Cemil Öter yapmıştı. Anlaşmaya varıldı. Cemil Öter dört yıl yatıp çıktı. Korucu oldu. Servet edindi.

Oysa vakti gelince nasılsa tasfiye edilirler, diye düşünülmüştü. Kilitlenmiş savaşı onlar çözecekti. Geçici korucu sistemi dâhiyane bir savaş stratejisiydi. Ama besbelli işlerine son verilmesi PKK'ya karşı beslenen Hizbullah'ın emekliye ayrılması kadar kolay olmayacaktı. Olmuyor da işte.

Şimdi şanlı korucu Cizreli Kamo'nun (Kamil Atağ) yörede herkesçe bilinen marifetleri hepimize ayrıntılandırılıyor. Onun kazdığı çukurlardan cesetler çıkarılıyor.

Bir tanığın Cumhuriyet Başsavcılığı'na yıllar sonra verdiği ifade şöyle: "Kamil Atak 1990'lı yıllarda PKK'ya yardım ettiği iddia edilen kişileri alıyor ve Hizbullah'a teslim ediyordu. Hizbullah da bu kişileri eğitim amaçlı olarak kullandıkları ve 1991'de boşaltılan Kuştepe Köyü'nde sorguladıktan sonra öldürüyordu."

Bir gün uzun uzun şanı borçlu olduğu etkinliklerinin dökümünü çıkarmamız gereken kıdemli Albay Cemal Temizöz de Kamo'yla işbirliği ön plana çıkarılarak tutuklandı.

Korucu çetesinin yönlendiricisi, onları katliamlara kışkırtan kişi olarak.

Şimdi oturup bu koruculuk meselesini iyice bir düşünmemiz gerekiyor.

Savaşın çözümsüzlük düğümü bu örgütlenmede atılmış çünkü.

İnsanları korucu olmaya kışkırtmanın, olmayı düşman ilan edip yurdundan sürmenin vahşeti hazmedilemez çünkü.

Koruculuk sistemi, bu toplumun vicdan kütüğünde ağır bir çentik olarak kalacaktır. İnsanları böyle bir ahlâkî sınava tâbi tutmanın ne mene korkunç bir zulüm olduğunu herkes bilir. Bir yeriyle bilir. Mümessil seçilmiştir. Çavuş olmuştur. Kardeşini ihbar etmeye zorlanmıştır. Muhbir vatandaşlık, itirafçı kahramanlık, kardeş katilliği devlet eliyle teşvik edildiğinde; ihanet meşrulaştığında, insan coğrafyası bir daha uzun süre temizlenmeyeceği kirlenir. İnsanları birbirine kırdırarak terbiye etmenin vahşi üslubuyla kazanılan zafer üstüne hayat kurulamaz.

5. JİTEM FAALİYETLERİ

Hakkâri'nin Şemdinli İlçesi'nde 9 Kasım 2005'te Umut Kitabevi'ne el bombası atılması ve sonrasında el bombası atan askerî personelin halk tarafından yakalanmasıyla ilgili Van Askerî Mahkemesi'nde 27 Mart 2009'da devam eden duruşmada, olay yerinde 9 Haziran 2009'da yeniden keşif yapılması kararlaştırıldı.

Tutuksuz yargılanan sanık astsubaylar Ali Kaya, Özcan İldeniz ve itirafçı Veysel Ateş'in, müdahiller Umut Kitabevi'nin sahibi Seferi Yılmaz, Metin Korkmaz ve Cengiz Korkmaz'ın hazır bulunduğu Van Askerî Mahkemesi'ndeki duruşma, dava dosyasının Ergenekon Davası'yla birleştirilmesi talebi reddedilerek 12 Haziran 2009'a ertelendi.

Van Askerî Mahkemesi'nde 12 Haziran 2009'da devam eden duruşmada, mahkeme heyeti askeri savcının da talebi üzerine Jandarma Kriminal Daire Başkanlığı'nın olay sonrası çekilen görüntülerin tekrar incelenmesine karar verdi.

Mahkeme heyeti ayrıca askeri savcının talebi üzerine olay günü Ali Kaya ile Veysel Ateş arasında yapılan görüşmede hangi baz istasyonu üzerinden yapıldığının belirlenmesi amacıyla Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'na yazı yazılmasına karar vererek duruşmayı 9 Ekim 2009'a erteledi.

9 Ekim 2009'da devam eden duruşmada, davanın sivil mahkemede görülmesi için yapılan başvuruyu değerlendirdi. Yapılan başvuruyu askeri görevlilerin sivil mahkemelerde yargılanmasının önün açan yasa değişikliği kapsamında incelemeye karar veren mahkeme heyeti bir sonraki duruşmayı 18 Aralık 2009'a erteledi.

18 Aralık 2009'daki duruşmada, askerî savcılık dava dosyasının sivil mahkemeye gönderilmesini istedi. Mahkeme heyeti talebe ilişkin kararı bir sonraki duruşmada açıklayacak. İtirafçı Veysel Ateş, astsubaylar Ali Kaya ve Özcan İldeniz'in tutuksuz yargılandığı ve Umut Kitapevi sahibi Seferi Yılmaz ile Avukat Murat Timur'un katıldığı davanın bir sonraki duruşması 22 Ocak 2010'a ertelendi.

Umut Kitapevi'ne bomba atan JİTEM elemanlarını yakalayan ilçe halkına ateş açarak Ali Yılmaz'ın ölümüne, 5 kişinin de yaralanmasına neden olan Uzman Çavuş Tanju Çavuş'un Malatya 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davası 20 Mayıs 2009'da sonuçlandı.

Malatya 2. Ağır Ceza Mahkemesi, Tanju Çavuş'a "kasten adam öldürme" suçundan önce müebbet hapis cezası verdi, ardından "suçun oluşumunda tahrik olduğu" iddiasıyla ceza 8 yıl 4 ay hapis cezası oldu. Tanju Çavuş'a 5 kişiyi yaraladığından ötürü verilen ceza hükmünün açıklanmasının ise geri bırakılmasına karar verildi.

Tunceli'nin Çemişgezek İlçesi'ne bağlı Tekeli Köyü'nde son bir ayda bazı ev ve arazilerin

yakılması olayıyla ilgili yakalanan Alişan Dinçer'in (24) JİTEM adına çalıştığını söylediğini ve yakma emirlerini bir subaydan aldığını açıkladığı 17 Ağustos 2009'da öğrenildi. Daha sonra ise Alişan Dinçer'in kaybolduğunu bildiren baba Hüseyin Dinçer oğlunun bulunması için Çemişgezek Cumhuriyet Savcılığı'na başvurduğunu söyledi.

Konuyla ilgili açıklama yapan DTP Tunceli Milletvekili Şerafettin Halis, Çemişgezek'te peşe peşe kundaklama olayları görülmesinin arkasında JİTEM'in olduğunu öne sürdü.

Abdülkadir Aygan

JİTEM faaliyetleriyle ilgili 2005 yılında açıklamalar yapan itirafçı Abdülkadir Aygan, 17 Ocak 2009'da Star Gazetesi'nde çıkan haberde bazı açıklamalar yaptı. Abdülkadir Aygan, Levent Ersöz, Atilla Uğur ve Abdülkerim Kırca'nın görev yaptığı dönemlerde JİTEM'in Diyarbakır-Şırnak hattında gerçekleştirdiği infazları anlattı.

Binbaşı Cem Ersever'in Ankara'ya tayin olmasından sonra JİTEM'in başına atanan Abdülkerim Kırca döneminde faili meçhul cinayetlerin arttığını iddia eden Abdülkadir Aygan infazları şöyle anlattı:

"18 Kasım 1996'da Diyarbakır'da Ziya Gökalp Lisesi civarında yürüyen Hakkı Kaya JİTEM tarafından alındı. Hakkı Kaya, Gülistan adlı bir PKK militanının babasıydı. Muhsin Gül adlı itirafçı, Hakkı Kaya'nın kızının dağda olduğunu ve kendisinin de irtibata girdiğini, yardım yataklık yaptığını söylemişti. Hakkı Kaya, JİTEM'de sorgulanarak öldürüldü. Cenazesi çuval içerisinde Diyarbakır'dan Silvan'a giderken Karaçalı Köyü'nü geçince sol taraftaki toprak yolun 5 ile 10. km arasındaki Han Köyü'ne doğru gidilirken virajda atıldı ve üzeri toprakla örtüldü.

DEP üyesi Fethi Yıldırım 1 Ocak 1994'te Viranşehir'de Özal Mahallesi Yükseller Tesisleri arkasında bulunan evden alındı. Diyarbakır'da JİTEM'e getirilen Fethi Yıldırım, Saraykapı'da sorgulandıktan sonra kaybedildi. Karaçalı Köyü'nden Hani İlçesi'ne giden toprak yoldan

2-3 kilometre gidince yol hafif tepelik bir yerden geçiyor. Orada yolun sol yanı batı tarafına (yolun 2-3 metre yakınına) gömüldü.

JİTEM Diyarbakır Grup Komutanı Binbaşı Abdulkerim Kırca'nın üç kişiyi infaz ettiğini gözlerimle gördüm. Bu kişiler Sağlık-Sen Diyarbakır Şubesi'nden Necati Aydın, Mehmet Ay ve Ramazan Keskin'di. Bu kişiler mahkeme tarafından serbest bırakıldıktan sonra Abdülkerim Kırca'nın ekibi tarafından Adliye çıkışında alındı. Sonra Silvan yolunda Kağıtlı Karakolu'nu geçince gündüz gözüyle bunlar dizüstü çöktürüldü. Abdülkerim Kırca, yakın mesafeden kafalarına sıktı. Daha sonra bunları toprağa gömdük.

Abdulkadir Çelikkbilek kaçakçılık yaparak PKK'ye finans desteği veriyor suçlamasıyla Diyarbakır Postanesi civarında Abdulkadir Çelikkbilek'i ben, Kemal Emlük, Apo kod adlı uzman çavuş Abdulkadir Uğur, Şehmuz kod adlı Uzman Çavuş Uğur Yüksel aldık ve Toros model arabaya bindirdik. JİTEM'e götürdük. Buradaki sorgusunda üzerinden hiç para çıkmadı, yoksul bir adamdı. Ama bir defa almıştık. JİTEM alınca sağ bırakmaz. Şehmuz Uzman Çavuş, onu boğarak öldürdü.

İdris Yıldırım, Silopi'den alınıp Elazığ timine götürüldü, orada boğularak öldürüldü ve çuvala konuldu. Elazığ-Baskil yolu kenarında bir ufak dere içerisinde yakıldı. Bu olayda ben de vardım.

Servet Aslan, Siirt'in Eruh İlçesi'nden olan Servet Aslan'ın babası Diyarbakır'daki Kredi Yurtlar Kurumu'nda bekçiydi. Bu kişi de yine aynı yöntemle alınarak infaz edildi.

Edip Aksoy, Sıddık Etyemez, infaz edildikten sonra Silopi ile Cizre arasında bir dere yatağında gömüldüler. Cesetleri çobanlar buldu.

Ahmet Ceylan, Diyarbakır'da Yenişehir içerisinden alındı. İşkenceyle bilgi alındıktan sonra infaz edildi.

Şahabettin Latifeci, Şehmuz kod adlı Uzman Çavuş Uğur Yüksel tarafından boğuldu. Cenazesi çuval içinde Silvan-Diyarbakır yolu üzerindeki bir süt veya yoğurt fabrikasının arkasına atılmıştı.

M. Salim Döner, JİTEM'de üzerinden 7000 Mark çıktı. Parayı Abdulkerim Kırca aldı. JİTEM'e televizyon alındı. İşkenceyle öldürüldükten sonra cesedi atıldı.

İhsan Haran, JİTEM'de sorgulandı. Arazide kafasına kurşun sıkıldı. Abdülkerim Kırca'dan duydum. Meğer ölmemiş. Batman'a yürümüş hastaneye gitmiş. Oradan alındı tekrar infaz edildi."

27 ve 28 Ocak 2009'da Taraf Gazetesi'nde Neşe Düzel'e röportaj veren Abdülkadir Aygan çeşitli açıklamalarda bulundu:

"1975 yılından 1985'e kadar on yıl PKK'de kaldım. PKK'yle ilişkim Adana Meslek Lisesi'nde öğrenciyken başladı ve 1977'de okulu bıraktıktan sonra da devam etti.

Ben Türkiye'de dağa gitmedim. Güney Kürdistan'da üç yıl bütün PKK kamplarında kaldım. Kuryelik ve kılavuzluk yapıyordum. PKK'nin liderlerinden Duran Kalkan'la kampların sorumluları arasındaki önemli yazışmaları, pusulaları getirip götürüyordum. Köylerden kamplara erzak taşıyordum. Bir grubu bir kamptan diğerine götürüyordum. 1984'teki Şemdinli ve Eruh baskınında Mahzun Korkmaz kampındaki grubu ben Türkiye sınırına götürdüm. İçeri girdiler ve baskını yaptılar.

1985'te örgüt içi infazlardan bunaldığım için PKK'den ayrıldım. Bardağı son taşıyan damla da bir mezraya yapılması planlanan baskın oldu. Mezrada canlı hiç kimse bırakılmayacaktı. Ben baskınının keşfini yapıyordum. Baskından bir gün önce PKK'den firar ettim ve o mezraya baskını haber verdim. Köylüler beni gerilla kıyafetiyle silahlı görünce karakola haber vermişler. Köye askerî helikopter geldi ve beni teslim aldı. Pişmanlık Yasası'ndan yararlandım ve Diyarbakır Cezaevi'ne konuldum. 15 yıllık cezanın üçte birini yattım. 1990'da tahliye oldum. Tahliye olur olmaz beni askere aldılar. Çünkü Kıbrıs'ta askerlik yaparken Güney Kıbrıs Rum kesimine firar etmişim ben. Askerliğimi tamamlamam için beni Kars'taki tankçı

birliğine gönderdiler. Bir gün taburdaki bir asker bana, 'seni Albay Arif Doğan telefonla aradı. Tekrar arayacak' dedi.

Arif Doğan o dönem Diyarbakır'da JİTEM'in grup komutanıydı. Kendisi sonra beni tekrar aradı. Cem Ersever'in de yanında olduğunu ve beni kendisine onun tavsiye ettiğini söyledi. Binbaşı Cem Ersever'le daha önce Siirt Alay'ında sorgudayken karşılaşmıştım. Onunla sohbet etmiştik. PKK konusunda kendisini yetiştirmiş biriydi.

Sanki Arif Doğan benim iyiliğimi düşünüyor-muş gibi, bana, 'evladım seni Kars'a vermişler. Senin ailen Osmaniye'de yaşıyor. İstiyorsan seni Diyarbakır'a yanımıza aldirabiliriz. Burası ailene daha yakın. Jandarma'da askerliğini yaparsın' dedi. Ben de 'olur' dedim.

Beni önce Kars'tan Silvan'daki er eğitim alayına sevk ettiler. Oraya başka itirafçılar da getirildi. Ali Ozansoy, Hüseyin Tilki, Adil Timurtaş, Hayrettin Toka. Sonra da bizi Diyarbakır JİTEM'e gönderdiler. Biz oranın JİTEM olduğunu bilmiyorduk. Biz, Diyarbakır Jandarma Asayiş Komutanlığı'nın emrinde askerlik yapacağız diye biliyorduk. Beş, altı kişiydik. Diyarbakır'a geldiğimde Arif Doğan gitmişti, yerine Cem Ersever JİTEM Grup Komutanı olmuştu. Yardımcısı da Aytekin Özen'di. Gittiğimiz yerin JİTEM olduğunu bize Cem Ersever açıkladı. 'Burası JİTEM. Burada benim emrimde olacaksınız. Sivil giyineceksiniz ve istihbarat toplarken, operasyona giderken kendinizi korumanız için üzerinizde tabanca olacak' dedi.

JİTEM'de çalışmaya askerken 1990'da başladım. Askerlik bittikten sonra JİTEM'in sivil memuru oldum. JİTEM'de 1999'a kadar çalıştım. Bizi ilk başta terör danışmanı, uzmanı sıfatıyla almayı düşünüyorlardı. Sonra uzman çavuş yapalım dediler. Sonra işi sivil memurluğa çevirdiler. JİTEM'de Aziz Turan adıyla çalıştım. Geçmişteki bütün sabıklarım da silindi.

JİTEM'in operasyonları yerel ajanları ve halktan muhbirleri kullanarak PKK'ye erzak verenleri ya da onunla PKK'yle ilişkide olanları tespit ederek onları yasadışı yollarla yakalayarak

sorguladıktan sonra infaz etmek anlamına gelirdi.

Ben bu infazların 30'unda yer aldım. Ben tercüme gibi farklı görevlerde yer aldığım için bütün infazlarda yer almadım ama faili meçhul cinayetlerin %80'ini JİTEM'in yaptığını söyleyebilirim. Benim Diyarbakır bölgesinde görev yaptığım 10 yıl içinde 600-700 arasında infaz yapılmış olabilir.

Faili meçhul cinayetlerin yoğunlaştığı 1993-1997 yılları arasında Diyarbakır'da JİTEM'den sorumlu kişi Abdülkerim Kırca'ydı.

Diyarbakır bölgesinde PKK'yle ilgili bilgileri genellikle itirafçı Serpil Toprak veriyordu. O da JİTEM'de sivil memur olarak çalışıyordu. Mehmet Salim Dönen ve amcasını JİTEM'e sorguya o aldırır örnek. Mehmet Salim Dönen'in amcasının hiç alakası yoktu ama ifade verir diye onu da aldık, getirdik. Amca, yeğen JİTEM'de boğularak öldürüldüler. Silvan yoluna atıldılar.

Cinayetler hep gece mesaisinde işleniyordu. İşkenceler mesai saatinden sonra akşamları yapılıyordu. Sıradan askerler koğuşlarına gittikten sonra. Çünkü JİTEM'de gündüzleri çaycılık, postacılık yapan askerler vardı. Kırca emir erini bile gönderiyordu. Ayrıca çevrede askerî birlik ve diğer kurumlar vardı. İşkence seslerinin duyulması istenmiyordu. İşkence akşam diğer personel gidince, mesaiden sonra başlıyordu.

Servet Aslan diye bir üniversiteli genç vardı. Fatma adında bir de Mersinli kız arkadaşı vardı. Kızın hakkında hiçbir suçlama yoktu. Hiç ilgisi yoktu. Bizim gibi sivil memur olan itirafçı Serpil'in ifadesi üzerine bu iki üniversiteli genç Diyarbakır'ın merkezinde el ele gezerken alındılar. Üstelik çocuk dağa falan gitmemiş. Abdülkerim Kırca emir verdi. Gençleri Sivas yönüne götürüp, orada öldürüp yol kenarına atmışlar. Bu iki genç iki gün sorgulandılar, işkence gördüler. Abdülkerim Kırca o kıza kendisi işkence yaptı.

JİTEM'de 1990'da iki yıl kadar Cem Ersever ve yardımcısı Aytekin Özen'le çalıştım. Bunlar

gitti yerlerine Cahit Aydın ve yardımcısı Nuretin Ata geldi. Daha sonra da Abdülkerim Kırcı geldi. En uzun onunla çalıştım. Normalde her komutan iki yıllığına gelir ama o üç, dört yıl kaldı. Bir ara Ali Yıldız, Cemal Temizöz'le de çalıştım.

Ceset bulunsun ve bu ölüm halkta korku yaratsın, 'PKK'ye gidersem benim de sonum böyle olur psikolojisine girsin' diye cesetler JİTEM tarafından yol kenarlarına atılıyordu. Ama bazı cesetler de gömülüyor ya da yakılıyordu. Mesela Abdülkerim Kırcı Diyarbakır'da Pavyonlar Caddesi'nde milletin gözü önünde Murat Aslan'ı arabaya zorla bindirdi. Bu genç JİTEM'de sorgulandı, öldürüldü ve cesedi yakıldı.

JİTEM tarafından sorguya alınan bir kimsenin sorguda bildiklerini anlatması sonucu değiştirmezdi, sorguya alınan mutlaka öldürülürdü.

Arif Doğan'dan sonra Diyarbakır JİTEM Grup Komutanı olan Cem Ersever'in öldürülmesi Jandarma'nın içindeki çekişmenin bir sonucudur. Sadece Cem Ersever'in değil, bana göre Eşref Bitlis'in, Bahtiyar Aydın'ın ölümleri de Jandarma'daki iç hesaplaşmaların sonuçlarıdır. Cem Ersever JİTEM'in eylemleriyle, infazlarıyla ilgili basına konuşmaya başlayınca Jandarma'daki komutanlar çok rahatsız oldu. 'Hainlik yapıyor. İhanetin bedeli ölümdür. Dili kesilecek' diye konuşmalar başladı. Cem Ersever'in arası Veli Küçük'le ve Arif Doğan'la da kötüydü.

Cem Ersever'in öldürülmesi olayının içinde Veli Küçük'le ilişkisi olan Yeşil'in olduğunu düşünüyorum. Eşref Bitlis ise, Turgut Özal'ın projesinin destekçisiydi. Halkla PKK'yi ayırmak gerektiğini, Kürt meselesini siyasi yoldan çözmek gerektiğini söylüyordu. 1991'de Eşref Bitlis'in uçağının uzaktan kumandalı patlayıcıyla düşürülmesi ihtimali ortaya çıkınca benim aklıma C4 patlayıcılar geldi. Çünkü uçak düştüğünde henüz yeni havalanmıştı. Bu C4 patlayıcılar bir kilometre uzaktan patlatılabiliyordu. Ankara'ya tayini çıktığında Cem Ersever yanında bir bavul dolusu C4 patlayıcı götürdü. O patlayıcıları bize Olağanüstü Hal Bölge Valili-

ği'nde gördüğümüz Vietnam gazisi bir Amerikalı verdi. Amerikalı gelmeden önce elimizde C4 yoktu. Kendisi JİTEM'e geldi ve birlikte Mardin yolunda bir dereye gittik. Patlayıcıların nasıl kullanıldığını, ne kadar mesafeden sinyal alabildiğini ve patlatılabildiğini bir kayanın altında ilk denemeyi yaparak bize gösterdi. C4 patlayıcıları ilk Diyarbakır Baro Başkanı Mustafa Özer'e kullandık. Gece arabası patlatıldı. Kızıltepe'de de bir vatandaşın arabasının altında da patlatıldı. Korkutmak, zarar vermek için. Ben Uğur Mumcu'nun arabasının havaya uçurulmasında da bu C4'lerin kullanıldığını tahmin ediyorum. Cem Ersever ve yardımcısı Ankara'ya tayinleri çıktığında Amerikalının verdiği bir valiz dolusu C4'ü yanlarında götürdüler. Cem Ersever odasında eşyalarını toplarken bu valizi gördüm.

Bahtiyar Aydın'ın ölümüyle ilgili ise somut bilgim yok. Ama koruması Ispartalı Ayhan astsubay lojmanda komşumuzdu. Olaydan sonra hüngür hüngür ağlıyordu. Hayret ediyordu. Sanki bir çatışma olmadı da birisi onu vurdu gibi. Bir şey anlatmıyordu ama. Zaten o olaydan sonra biraz dağıttı. Ben Bahtiyar Aydın'ın PKK tarafından vurulduklarına inanmıyorum. Bilgileri yan yana koyunca bu insanların iç çekişmede tasfiye edildikleri meydana çıkıyor. Askerî güçlerin içindeki bir oluşumun sakıncalı gördükleri kişileri tasfiye etme planının suikastlarıdır bunlar.

Yakınını arayanlar ise JİTEM'e geldiklerinde kovuluyordu. Örneğin Muhsin Gül adlı itirafçı Gaffar Okkan'ın döneminde Diyarbakır Emniyeti tarafından sorgulanmış. JİTEM'le beraber yaptığı faili meçhulleri anlatmış. Bana, "işkençeye dayanamadım. Hepsini söyledim" dedi. Tabii bunu JİTEM de öğrenmiş. Emniyet o anda JİTEM'in üstüne gidemiyor ama gün gelir bütün bu anlatılanlar ortaya çıkabilir. Ben bir gün Muhsin Gül'ü timin odasına girerken koridorda gördüm. O son görüşümdü. Onu da JİTEM'de kaybettiler. Muhsin Gül'ün o zaman Emniyet'e anlattıkları Susurluk Raporu'nda geçiyordu.

JİTEM, Gaffar Okkan'dan da rahatsızdı. Eskisi gibi terör estiremiyordu. Onun döneminde bu

işleri yapamaz olmuştu. Diyarbakır gibi her tarafta polisin, özel harekâtçının, askerî birliklerin ve sivil polislerin kaynadığı bir yerde, Bölge Valiliği'ne yakın bir mesafede, hiç kimse Gaffar Okan suikastı gibi bir eylemi yapıp hiçbir iz bırakmadan kaçamaz. Derin devletten bağımsız bir gücün o suikastı gerçekleştirmesine imkân yok.

Yıllardır varlığı reddedilen JİTEM'in kurucuları arasında gösterilen Ergenekon Davası tutuklusu Arif Doğan'ın savcılık sorgusunda JİTEM'i 1987'de Cem Ersever ile birlikte kurduğunu söylediği öğrenildi.

Ergenekon Soruşturması'nın ikinci iddianamesinde yer alan belgelerde ise JİTEM arşivinin bulunduğu anlaşıldı. Emekli Albay Arif Doğan'ın evinde yapılan aramalarda ortaya çıkan belgelerde JİTEM'in niçin, nasıl ve kimler tarafından kurulduğu bilgileri yer almakta.

Ele geçirilen evraklara göre, JİTEM şöyle oluşturuldu:

PKK'yi etkisiz hale getirmek için Jandarma Genel Komutanlığı bünyesinde, Jandarma İstihbarat Gruplar Komutanlığı'na bağlı olarak Ankara, İzmir, Diyarbakır, Van, Adana, Erzurum, İstanbul ve Samsun'da Jandarma İstihbarat Grup Komutanlıklarının ve bağlı 24 jandarma İstihbarat timinin kurulması planlandı.

Ancak bundan vazgeçilip merkezi Ankara'da Jandarma İstihbarat Gruplar Komutanlığı ile Gruplar Komutanlığı'na bağlı olarak Ankara ve Diyarbakır'da konuşlu iki grup komutanlığı kuruldu.

Bu arada bölgede görevli yüzbaşı, binbaşı ve yarbay rütbesindeki bazı jandarma subayları, istihbarat zafiyetinin giderilmesi için girişimde bulundu. 1987'de Jandarma İstihbarat Grup ve Tim Komutanlıkları oluşturuldu.

Bu oluşumun ilk kurucuları ve kuruluş sebebi şunlardı: "Jandarma Genel Komutanlığı karar-gâhı ve alt birimlerinde istihbarat ünitesinin yokluğu ve ihtiyaçtan dolayı, bölgeyi iyi tanıyan ve istihbarat faaliyeti yürütmüş Bnb. (Arif) Doğan, Bnb. (Hüseyin) KARA, Bnb. (Cem) Ersever, Yzb. AYTEKİN Ö. (Özen) ve Yzb. Ali

Y.'ın (Yıldız) 1986 Aralık'tan itibaren görevlendirildiği, bu personel kuruluş altında toplamak maksadıyla Jandarma Asayiş Grup Komutanlığı emrinde faaliyet gösteren Jandarma İstihbarat Grup Komutanlığında kadrolu olarak ihdas edildiği..."

Jandarma İstihbarat Grup ve Tim Komutanlıkları'nca hazırlanan brifing ve değerlendirme notlarının içeriğine göre, 'terörle mücadeleyi' etkin kılmak için istihbarat, sorgu ve operasyonun bütün olarak değerlendirilmesinden hareketle üst makamları ikna eden grup ve tim komutanları 1988'de isimlerinin Jandarma İstihbarat Terörle Mücadele (JİTEM) olarak değiştirilmesini sağlandı.

Jandarma İstihbarat Grup Komutanlığı İstihbarat Başkanlığı'na bağlıyken, 14 Eylül 1987'den sonra Jandarma Asayiş Komutanlığı harekât kontrolüne, 13 Ekim 1988'de de ikinci bir emre kadar emrine verildi.

Savcılar iddianameye, "JGK'nin emir-komuta sistemi içinde olmasına rağmen, çalışma tarzları itibarıyla adeta özerk yapılanma ile faaliyetlerini sürdüren Diyarbakır Jandarma İstihbarat Grup Komutanlığı ve bağlı Jandarma İstihbarat Tim Komutanlıklarının üst makamlara sundukları resmi brifing veya özel değerlendirme notlarından" bir kısmının önem arz ettiğini vurgulayarak, bunlardan örnekler verdi. Bu tarihi vesikalar iddianamede şöyle yer aldı:

Örnek-1: (1) nolu torbanın (9)uncu klasöründe, 'Gizli Faaliyetler' başlığı altında 2930. sayfalar da; "Terör örgütünü geri bölgesinde vurabilmek amacıyla terör örgütünün ideolojisine ters düşen bir başka örgüt ile görüşmeler yapıldığı ve bu görüşmelerde adı verilmeyen örgütün en üst seviyelerine kadar çıktığı" bilgisi bulunmaktadır. (Buradaki örgütün Hizbullah olduğu tahmin ediliyor. Hizbullah'ın üst yöneticisi olarak 2000'de Beykoz'da öldürülen Hüseyin Velioglu'ndan bahsediliyor olabilir.

(11) nolu klasörde, 03 Mart 1988 tarihli Ankara İstihbarat Grup Komutanlığı'na hitaben yazılmış A. Cem Ersever imzalı 2. İstihbarat Tim Komutanlığı'na ait bilgi ve faaliyet formunun sonuç ve teklifler kısmında dikkat çeken husus,

haber elemanlarından kanun kaçağı olanlar için kamuflaj maksadıyla boş TC nüfus cüzdanı temin edilmesi talep edilmiştir.

(15) nolu klasörde; mücadeledeki hata ve noksanlıklarla ilgili yapılan değerlendirmelerden “Devletin yapması gerekenin psikolojik paniği çete korucular için yaptığı, bir terör olayı olmasına rağmen teröristlerin ve onlara yardım edenlerin evinin uçurulması gerektiği ve olay yerine PKK, HRK, ERNK bildirilerinin bırakılması gerektiği” hususu,

(17) nolu klasörde; “PKK’ya karşı, karşı güç kullanmadaki kapalı yöntem” başlıklı dokümanın 2. sayfasının 2. maddesinin d bendinde “PKK’nın etkin propagandasına maruz kalan yerleşim alanlarında PKK’ya karşı yöre halkının antipatisini kazandıracak hareketleri deşifre olmadan uygun dozda yapma” ifadesi, 19.sayfadaki 4, 5 ve 6.maddelerde “aşiretlerin operasyonlarda daha fazla kullanılması” hususu, dikkat çekicidir.

- 1 Ocak 1986 tarihli sayfada; “Devlete müzahir olan köy ve mezralarda gizli anlaşmaya girilerek silahlan... Faaliyetle alınmasına ve illegal olarak gizli faaliyette silahlandırılarak PKK eylem... notu”, 15 Ocak 1986 tarihli sayfada; “Sivil Tim Mevcudu” notu, yer almaktadır.

Örnek-2: (2) nolu torbanın (42)inci klasöründe, bölgenin, güvenlik güçlerinin ve örgütün genel durumunu, istihbarat faaliyetlerini, teklif ve önerileri içeren brifing metninde, “... çeşitli devlet kuruluşları bu şahısları kendi çizgilerine çekmek maksadıyla gözaltına alınan veya aldırılan ve çeşitli suçlar yükleyerek kullanmak istemektedirler...” ifadeleri,

10.sayfanın ilk paragrafının son kısmında “Burada yöre halkının adil ve otoriter davranıştan hoşlandığını da unutmamak gerekir ki bu da suçluyu adil yargılayıp anında infaz durumunu ortaya çıkarır. Bu olgu devlet terörü yaratmayacak şekilde icra edilirse PKK terör örgütünün bölgedeki üstünlüklerinden bir tanesi dengelenmiş olur.” ifadesi yer almaktadır.

5.paragrafta “yurtdışında oturduğu halde Türkiye’ye yönelik silah kaçakçılığını idare

eden ve örgüt geçişlerini yaptıran bir hedefe sınır ötesindeki adresinde aktif engel konmuştur” ifadesi, 33.sayfada aşiretlerden silahlı gruplar oluşturulduğu” ifadeleri dikkat çekicidir.

Örnek-3: (3) nolu torbanın (1)inci klasöründe, ilk sayfanın 2. ve 3. paragraflarında, “istihbarat timlerinin illegal tedbirler almasının normal ve gerekli olduğu” hususu, ilk sayfanın son satırında ise “Bir grup sivilin silahlandırılarak bölgedeki bölücü unsurların karşısına örgütlü olarak çıkarmak aktif engel tedbirlerin muhtevası içindedir ve bu yöntem uygulanmaktadır” ifadesi, belgenin 4.sayfasının 3. paragrafının sonunda “yörede bir kültür baskısı kurmak gereği” ifadesi, belgenin 5. sayfasının 2. paragrafında “istihbarat timlerinin silahlı propaganda ünitelerinin de olması gerektiği” hususu, “sorgu odası çizimi”, dikkat çekicidir.

Örnek-5: (5) nolu torbanın (12)inci klasöründe, “JITEM’ce yapılan operasyonlarla ilgili dikkat çeken bir nokta da elde edilen silah ve mühimmatın kayıt altına alınmamış olmasıdır”. Sadece birkaç operasyon için elde edilen silahların ilgili makamlara teslim edildiği belirtilmiş olup diğer bütün teçhizatın akıbeti bilinmemektedir.

Örnek-6: (6) nolu torbada yer alan (10) nolu klasör içeriğinde Örgüte girmeye meyilli ve müsait olan askeri firar ve adi suçlularla temasa geçilerek talimatlandırıldığı ve örgüt kadrosuna sokulmaya çalışıldığı... Güç gösterisinde bulunmak amacıyla sınır ötesine bilinen iki eylem gerçekleştirildiği...

Örnek-11: (8)inci torbanın (44)üncü klasöründe emekli Albay Arif Doğan’ın notu: “12 Aralık 1985’te Cizre Şah köyündeki operasyonumda Büyük İBO isimli Darar AKAY’ın (kırsal kadro terörist) özel ekibimle öldürülmesi” şeklindedir.

Doğan’ın, Ergenekon sanıklarından Muzaffer Öztürk’le 89, Levent Temiz’le beş ve Veli Küçük’le 18 kez telefon görüşmesi belirlendi.

Savcı Doğan’ın evinde iddianamede yer verilemeyen çok belgenin olduğunu gözler önüne

serdi: JİTEM'in yaptığı bir çok operasyon ve sorgu ayrıntılı olarak belirtilmektedir. (Radikal)

ODTÜ'de ise 20 Ocak 2009'da öğrenciler, cep telefonu ile kendi fotoğraflarını çeken bir kişiyi yakaladı. Yakalanan kişinin sivil giyimli asker olduğu anlaşıldı. Üzerinden Ankata Ticaret Odası üyesi Şehmus Çelik ile Uzman Çavuş Suat Yılmaz adına kimlik çıkan ve JİTEM üyesi olduğu ileri sürülen kişinin üniversite bahçesine giren jandarma ekipleri tarafından "gözetilene alınacak" denildikten sonra uzaklaştırılması üzerine çıkan olaylar Rektörlük Genel Sekreter

Vekili Tanju Mehmetoğlu'nun devreye girmesi üzerine sona erdi.

Tanju Mehmetoğlu'nun öğrencilerin sakinleşmesi için hazırladığı ve imzaladığı tutanağa ise şu notlar düşüldü: "19 Ocak 2009 tarihinde kafeteryada fotoğraf çekilirken tespit edilen ve öğrenci olmadığı tahmin edilen bir kişinin ve arkadaşının kimliği sorulması ve gösterilmesi üzerine kafeterya şefliğine yönlendirilmiş, kişinin üzerinde Şehmuz Çelik adına ATO tarafından düzenlenmiş kimlik bulunmuştur. Kişinin istihbarat için çalıştığı düşünülmektedir. İş bu tutanak tutulmuştur."

6. 5233 SAYILI TERÖRDEN VE TERÖRLE MÜCADELEDEN DOĞAN ZARARLARIN KARŞILANMASI HAKKINDAKİ KANUN'UN UYGULANMASI İLE KÖYE DÖNÜŞ VE REHABİLİTASYON PROJESİ (KDRP)

İçişleri Bakanı Beşir Atalay 4 Ocak 2009'da yaptığı açıklamada 2000-2008 yılları arasında Köye Dönüş ve Rehabilitasyon Projesi (KDRP) kapsamında 83.283.380 TL harcama yapıldığını, Terör ve Terörden Doğan Zararların Karşılanması Hakkındaki Kanun kapsamında ise Ekim 2008 tarihine kadar 739.147.959 TL ödeme yapıldığını açıkladı.

Van'da ise Zarar Tespit Komisyonu'na 33.690 kişinin başvurduğunu belirten Van Vali Yardımcısı Ömer Özcan başvurularından hakkında karar verilen 18.123 kişiden 10.489 kişiye tazminat ödenmesinin kabul edildiğini ve tazminat ödemesi kabul edilenlerden sulhname imzalanan 8.131 kişiden 469 kişiye 6.706.022 TL ödeme yapıldığını açıkladı.

Batman Valiliği 12 Şubat 2009'da yaptığı açıklamada 5233 sayılı Kanun kapsamında 400 kişiye 19 Şubat 2009'dan itibaren 6.000.000 TL dağıtılacağı açıkladı.

Tunceli'de Zarar Tespit Komisyonu'na 17.476 kişinin başvurduğunu belirten Tunceli Valisi Mustafa Yaman, başvurularından 4.834 kişiye tazminat ödenmesinin kabul edildiğini ve

tazminat ödemesi kabul edilenlerden sulhname imzalanan 3.967 kişiye 3.585.185 TL ödeme yapıldığını açıkladı.

Elazığ İdare Mahkemesi, bakmakta olduğu bir davada ortaya atılan "5233 sayılı Kanun'un amacını düzenleyen 1, kapsamını tanımlayan 2 ve hangi zararların karşılanacağını içeren 7'nci maddelerinde sadece 'maddî zarar' ifadesi yer aldığı; oysa terörün zararlarının manevî yönünün daha ağır olabileceği, bu nedenle iki zarar arasında farklı uygulama yapılmasının Anayasa'nın eşitlik ve hukuk devleti ilkelerine aykırı olduğu" iddiasını ciddiye aldı. Mahkeme bu nedenle yasadaki "maddî" sözcüğünün iptali istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne başvurdu. Anayasa Mahkemesi, 25 Haziran 2009'da aldığı kararda Elazığ Bölge İdare Mahkemesi'nin köyü boşaltılan ailelere manevî tazminat ödenmesine yönelik talebini reddetti.

3 Eylül 2009'da *Resmî Gazete*'de yayımlanan Bakanlar Kurulu kararında, köyü boşaltılan ailelerin zararlarının giderilmesi için yaptıkları başvuruların sonuçlandırılmasının bir yıl uzatıldığı belirtildi.

7. ABDULLAH ÖCALAN EYLEMLERİ

4 Nisan 2009'da Abdullah Öcalan'ın doğum günü olması nedeniyle Şanlıurfa'nın Suroç İlçesi'nden Halfeti İlçesi'ne yürüyüş yapmak isteyen gruba kolluk güçlerinin açtığı ateş sonucu Mahsum Karaoğlan (21) ve Mustafa Dağ (27) yaşamını yitirdi; 60 kişi de yaralandı.

4 Nisan 2009'da Abdullah Öcalan'ın doğum günü olması nedeniyle Şanlıurfa'nın Suroç İlçesi'nden Halfeti İlçesi'ne yürüyüş yapmak isteyen gruba kolluk güçlerinin müdahale ederek 2 kişinin ölmesini 6 Nisan 2009'da Hakkâri'de protesto eden kalabalığa polis ekiplerinin müdahale etmesi sonucu 12 kişi yaralandı.

6 Nisan 2009'da Şanlıurfa'daki protesto eyleminde gözaltına alınan C.A. (16) ile M.Ö. (15) "yasadışı eylem yaptıkları" iddiasıyla tutuklandı.

4 Nisan 2009'da Abdullah Öcalan'ın doğum günü olması nedeniyle Şanlıurfa'nın Suroç İlçesi'nden Halfeti İlçesi'ne yürüyüş yapmak isteyen gruba kolluk güçlerinin müdahale ederek 2 kişinin ölmesini 6 Nisan 2009'da Şırnak'ın Silopi İlçesi'nde protesto ettikleri gerekçesiyle gözaltına alınan K.Y. (15) ve M.T. (17) 7 Nisan 2009'da tutuklandı.

Şanlıurfa'da Abdullah Öcalan'ın doğum gününü kutlamak için yapılmak istenen yürüyüşe kolluk güçlerinin müdahale etmesi sonucu yaşamını yitiren Dicle Üniversitesi öğrencisi Mahsum Karaoğlan'ı anmak amacıyla basın açıklaması yapan öğrencilerden 11'i, Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından, 11 Nisan 2009'da tutuklanarak Diyarbakır D Tipi Kapalı Cezaevi'ne gönderildi.

Şanlıurfa'da Abdullah Öcalan'ın doğum gününü kutlamak için yapılmak istenen yürüyüşe kolluk güçlerinin müdahale etmesi sonucu yaşamını yitiren Dicle Üniversitesi öğrencisi Mahsum Karaoğlan'ı anmak amacıyla basın açıklaması yapan öğrencilerden Ayattullah Özçelik ile Cihan Ölmez, Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından, 13 Nisan 2009'da

tutuklanarak Diyarbakır D Tipi Kapalı Cezaevi'ne gönderildi.

Abdullah Öcalan'ın 9 Ekim 1998'de Suriye'den çıkarılmasını 9 Ekim 2009'da Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde protesto eden gösterilere katılan ve gözaltına alınan yedi kişiden Davut Özerli, Kadir Akdoğan, Nimetullah Azat "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet ettikleri" ve "kolluk güçlerine görevini yaptırmamak için direndikleri" iddialarıyla 10 Ekim 2009'da tutuklandılar. Gözaltına alınanlardan Mervan Orbey'in gözaltına alınırken kolluk güçlerinin burnunu kırdığını belirtmesi üzerine Mervan Orbey mahkeme tarafından Yüksekova Devlet Hastanesi'ne gönderildi. 9 Ekim 2009'da Van'da meydana gelen olaylarda 18 kişi, Mersin'de ise 5 kişi gözaltına alındı.

Mersin'deki gösterilerde başına gaz bombası isabet eden Ercan Sağlam yaralanarak hastaneye kaldırıldı.

PKK'nin kuruluşunun (27 Kasım 1978) 31. yıldönümü nedeniyle ve Abdullah Öcalan'ın İmralı F Tipi Cezaevi'ndeki durumuna dikkat çekmek amacıyla yapılan gösterilere müdahaleler esnasında olaylar çıktı.

Mersin'de 28 Kasım 2009'da yapılan protesto gösterisine müdahale eden polis ekiplerinin açtığı ateş sonucu Ş.A. (16) ve adı öğrenilemeyen bir kişi yaralandı.

Diyarbakır'da 29 Kasım 2009'da AKP'nin Kayapınar ilçe binasının önünde yapılan gösteriye binadan ateş açılması sonucu S.T. (17) ve M.T. (19) yaralandı. Yaralı iki kişinin gözaltına alındığı ve tedavilerinin yapılmadığı ileri sürüldü.

Öte yandan gösteri sonrasında AKP Kayapınar ilçe binasına ve Toplumsal Dayanışma ve Şura Derneği (Şura-Der)'ne molotofkokteyliyle saldırı düzenlendiği öğrenildi.

Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'ndeki 30 Kasım 2009'da yapılan gösteriye polis ekiplerinin gaz bombasıyla müdahale etmesi sonucu altı kişi yaralandı.

Siirt'te 30 Kasım 2009'da yapılan protesto gösterisine müdahale eden polis ekipleri ise 20 kişiyi gözaltına aldı.

Mersin'de İl Emniyet Müdürlüğü'nün 1 Aralık 2009 sabahı düzenlediği ev baskınlarında 40 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi. Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde 1 Aralık 2009'da yapılan protesto gösterilerine müdahalelerde ve yapılan ev baskınlarında dokuz kişi, Diyarbakır'da 11 kişi, Ağrı'nın Doğubayazıt İlçesi'nde 10 kişi, Kocaeli'nde ise 6 kişi gözaltına alındı.

Ağrı'nın Diyadin İlçesi'nde 2 Aralık 2009'da yapılan protesto gösterilerine müdahalede 1 kişi ağır yaralandı, 5 kişi gözaltına alındı. Siirt'te gözaltına alınan 20 kişiden beşi "yasadışı slogan attıkları" iddiasıyla 2 Aralık 2009'da tutuklanırken Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde de beş kişi tutuklandı.

Hakkâri'de yapılan gösterilere müdahaleler esnasında ve sonrasında düzenlenen baskınlar da gözaltına alınan 33 kişiden 12'si 3 Aralık 2009'da tutuklandı.

Kocaeli'nde ise 1 Aralık 2009'da gözaltına alınan beş kişiden aralarında DİHA muhabiri İsmail Eskin'in de aralarında bulunduğu dört kişi 3 Aralık 2009'da Kocaeli 1. Asliye Ceza Mahkemesi tarafından tutuklandı.

Diyarbakır'da 6 Aralık 2009'da düzenlenen protesto gösterilerine polis ekiplerinin müdahale etmesi sonucu çıkan olaylarda Dicle Üniversitesi öğrencisi Aydın Erdem (23) yakın mesafeden açılan ateş sonucu kaldırıldığı hastanede yaşamını yitirdi.

İzmir'de, İl Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı Terörle Mücadele Şubesi'nin 4 Aralık 2009 sabahı düzenlediği ev baskınlarında 15 kişi, Van'da ise gösterilere katıldıkları iddia edilen beş kişi gözaltına alındı. İzmir'de gözaltına alınanlardan 11 kişi 6 Aralık 2009'da tutuklandı.

Mersin' 4 Aralık 2009'da yapılan gösteriler sonrası başlatılan operasyonlarda 57 kişi gözaltına alındı. Gözaltına alınanlardan 35'i, 6 Aralık 2009'da tutuklandı.

Ağrı'daki gösterilere katıldıkları iddia edilen 17 kişiden B.S. ve G.Ç., "yasadışı örgüt propagan-

dası yaptıkları" iddiasıyla 4 Aralık 2009'da tutuklandı.

Şanlıurfa'da 5 Aralık 2009'da düzenlenen "Özgürlük ve Demokrasi" yürüyüşü öncesinde ve yürüyüşte çıkan olaylar sonrasında polis ekipleri 49 kişiyi gözaltına aldı.

Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde 5 Aralık 2009'da düzenlenen mitinge polis ekiplerinin müdahale etmesi sonucu çıkan olaylarda bir polis memuru ile Faruk Diri ve Nizam Kırkağaç'ın yaralandığı, Faruk Diri'nin hayati tehlikeyi atlattığı öğrenildi.

Hakkâri'nin Şemdinli İlçesi'nde 6 Aralık 2009'da yürüyüşe geçen gruba polis ekiplerinin müdahale etmesi sonucu 12 kişi gözaltına alındı.

Batman'da protesto gösterilerinin ardından 5 Aralık 2009'da evlere yapılan baskınlar sonucunda 14 kişi gözaltına alındı.

Siirt'te düzenlenen gösterilerde ise polis ekiplerinin müdahale etmesi sonucu 45 kişi gözaltına alındı.

İstanbul'da 6 Aralık 2009'da düzenlenen gösterilere müdahaleler sonrasında 26 kişi gözaltına alındı.

İstanbul'da 5 Aralık 2009'da gözaltına alınan 15 kişiden DTP Esenler İlçe Başkanı Yılmaz Dursun'un da bulunduğu 10 kişi İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 7 Aralık 2009'da tutuklandı.

Van'da gözaltına alınan yedi kişiden Harun Özlü, Kenan Gür, Emine Kiye ve Şeref Aşkan "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla 6 Aralık 2009'da tutuklanarak Van F Tipi Cezaevi'ne gönderildi.

Cizre Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı Çocuk Bürosu ekiplerinin, 2 Aralık 2009'da düzenlediği ev baskınlarında gözaltına alınan sekizi çocuk dokuz kişiden Şükrü Özalp (19) ile yedi çocuk "yasadışı örgüt üyesi oldukları", "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" suçlamalarıyla 4 Aralık 2009'da tutuklandı.

Hakkâri'nin Şemdinli İlçesi'nde 6 Aralık 2009'da çıkan olaylarda gözaltına alınanların

serbest bırakılmasını isteyenlerin 7 Aralık 2009'da düzenlediği gösteriye polis ekiplerinin biber gazlı müdahalesi sonucu DTP İlçe Örgütü yöneticisi beş kişi gözaltına alındı.

Mersin'in Tarsus İlçesi'nde, düzenlenen ev baskınları sonrasında gözaltına alınan 35 kişiden beşinin tutuklandığı 7 Aralık 2009'da açıklandı.

Adıyaman'da 5 Aralık 2009'da düzenlenen protesto gösterilerine katıldıkları gerekçesiyle Hüseyin Gazi Kılıç, Hayrettin Biçen ve İlyas Toptamur, 7 Aralık 2009'da gözaltına alındı.

Ağrı'da düzenlenen gösterilere katıldıkları iddia edilen 15 kişiden beşi 7 Aralık 2009'da tutuklandı.

Batman'da 6 Aralık 2009'da meydana gelen olaylara müdahaleler sonrasında ise 29'u çocuk 59 kişi gözaltına alındı.

Şırnak'ın Cizre İlçesi'nde yapılan gösterilere katıldıkları gerekçesiyle gözaltına alınan 15 kişiden 13'ü 8 Aralık 2009'da tutuklandı.

Hakkâri Valisi Muammer Türker yaptığı açıklamada, gösterilere katıldıkları gerekçesiyle gözaltına alınan 12 kişiden 6'sının 8 Aralık 2009'da tutuklandığını söyledi.

Adana'da polis ekiplerinin 8 Aralık 2009'da düzenlediği ev baskınlarında 25 kişi, Aydın'da ise altı kişi gözaltına alındı.

Batman'da 7 Aralık 2009'da gözaltına alınan 10 kişiden sekizi "yasadışı gösteriye katıldıkları" gerekçesiyle 8 Aralık 2009'da tutuklandı.

Van'da 10 Aralık 2009'da düzenlenen "Barış ve Demokrasi Yürüyüşü"ne polis ekiplerinin gaz bombası ve tazyikli suyla müdahale ettiği sırada polis panzerinin çarptığı Felemaz Taşkınır ağır yaralanırken olaylarda 63 kişi de gözaltına alındı.

Şanlıurfa'nın Suruç İlçesi'nde düzenlenen gösteriye müdahale eden polis ekipleri 15 kişiyi, Hakkâri'nin Şemdinli İlçesi'nde ise 7 kişiyi gözaltına aldı.

Van'ın Erciş İlçesi'nde gözaltına alınan 15 kişiden 6'sı, Ağrı'da 2 kişi, Batman'da 12 kişi, İstanbul'da ise 22 kişi 10 Aralık 2009'da tutuklandı.

Diyarbakır'da 6 Aralık 2009'da gözaltına alınan 25 kişiden yedisi çocuk 22 kişi 10 Aralık 2009'da tutuklandı.

Siirt'te 6 Aralık 2009'daki gösterilere katıldığı gerekçesiyle polis ekiplerinin fizikî müdahalesine maruz kalan Muhyettin Özer'in aldığı darbeler nedeniyle dili ameliyatla alındı.

12 Aralık 2009'da gözaltına alınan 3 kişi 14 Aralık 2009'da, Şanlıurfa'da 31 kişi, Diyarbakır'da yedisi çocuk 22 kişi, Aydın'da dört kişi, Batman'da 12 çocuk, Van'ın Erciş İlçesi'nde altı kişi, Ağrı'nın Patnos İlçesi'nde bir kişi 10 Aralık 2009'da, Iğdır'da 32 kişi 13 Aralık 2009'da tutuklandı.

EK: 1

AİHM Kararlarından Örnekler

Rüya Kurtuluş, Erdinç Gök, Haşim Özgür Ersoy, İnci Açık, Serpil Ocak, Ayfer Çiçek, Nuri Günay ve Murat Kaya Kararı

AİHM, Ekim 1992'de İstanbul Üniversitesi'nin açılışında yetkilileri protesto eden Öğrenci Koordinasyonu üyesi sekiz üniversite öğrencisinin darp edilerek gözaltına alınmasında, "kötü-muamele yasağını" ve "ifade özgürlüğü"nü düzenleyen AİHS'nin 3. ve 10. maddelerinin ihlal edildiği gerekçesiyle, Türkiye'yi, 13 Ocak 2009'da mahkûm etti.

AİHM, Rüya Kurtuluş, Erdinç Gök, Haşim Özgür Ersoy, İnci Açık'a kötü-muamele yapıldığı gerekçesiyle Türkiye'yi toplam 4000 Euro tazminat ödemeye mahkûm ederken, davacı sekiz öğrencinin ifade özgürlüğünü ihlalden tazminat ödenmesine gerek olmadığına, bu yöndeki tespitin uğradıkları zararı gidermek için yeterli olduğunu belirtti.

Süleyman Yeter Kararı

7 Mart 1999'da İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde gözaltında gördüğü işkence sonucu yaşamını yitiren LİMTER-İŞ Eğitim Uzmanı Süleyman Yeter'in davasında AİHM 13 Ocak 2009'da Türkiye'yi "yaşam hakkını ihlal etmek" suçunu düzenleyen AİHS'nin 2. maddesinden 110.720 Euro tazminat ödemeye mahkûm etti.

Dayanışma Gazetesi'nin bürosuna 5 Mart 1999'da yapılan baskın sonucu gözaltına alınan ve Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü'ne götürülen Süleyman Yeter'in ölüm nedeninin işkence olduğu adli tıp kurumu raporuyla belgelenmiş, bunun üzerine İstanbul 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde Mehmet Yutar, Erol Erşan ve Ahmet Okuducu adli polis memurları hakkında dava açılmıştı.

Polis memuru Ahmet Okuducu'nun gözaltına dahi alınmadığı dava, 1 Nisan 2003'te karara bağlanmış ve mahkeme heyeti, polis memuru Mehmet Yutar ve Ahmet Okuducu'yu, "işkence yaparak ölüme neden olmak"tan suçlu bulmuştu. Sanıklardan polis memuru Mehmet Yutar'a verilen 10 yıl ağır hapis cezası, yapılan indirimlerle 4 yıl 2 ay ağır hapis cezası olarak belirlenmiş, sanık polis memuru Erol Erşan beraat etmiş, firarî sanık memuru Ahmet Okuducu'nun dosyası da ayrılmıştı.

Oktay Güvenç Kararı

"PKK üyesi olduğu" iddiasıyla, 1995 yılının Eylül ayında 15 yaşındayken tutuklanan ve İstanbul DGM tarafından, 2001 yılında sekiz yıl hapis cezasına mahkûm olan Oktay Güvenç'in başvurusunu 27 Ocak 2009'da karara bağlayan AİHM, Türkiye'yi "işkence yasağını ihlal ettiği", "özgürlük ve güvenlik hakkını ihlal ettiği" ve "adil yargılanma hakkını ihlal ettiği" gerekçesiyle 49.150 Euro tazminata mahkûm etti.

M.Ö., Ç.İ., S.D. Kararı

Diyarbakır'da 2001 yılında "PKK üyesi oldukları" iddiasıyla tutuklanıp üç ay cezaevinde kalan ve bir yıl süren yargılama sonunda beraat eden üç lise öğrencisiyle ilgili yapılan başvuruyu karara bağlayan AİHM, 5 Şubat 2009'da Türkiye'yi AİHS'nin 5. maddesini ihlal ettiği gerekçesiyle 6.000 Euro tazminat ödemeye mahkûm etti.

Kocatepe Üniversitesi Öğrencisi 18 Kişinin Kararı

AİHM, 3 Mart 2009'da, 2002 yılında Kürtçe seçmeli ders talep ettikleri için okuldan uzaklaştırılan Kocatepe Üniversitesi (Afyon) öğrencilerinin, eğitim hakkının ihlal edildiğine karar verdi, kararda Türkiye'nin tazminat ödemesine gerek görülmedi.

Mustafa Beker Kararı

AİHM, Jandarma Özel Tim Ekibi'nde görevli Uzman Onbaşı Mustafa Beker'in, 2001 yılında Tunceli'de intihar etmesiyle ilgili olarak, Mustafa Beker'in ailesinin açtığı davada, 24 Mart 2009'da Türkiye'yi haksız buldu ve Türkiye'nin Mustafa Beker'in ailesine AİHS'nin 2., 6. ve 13. maddesini ihlal etmesi nedeniyle 53.500 Euro tazminat ödemesine karar verdi.

Muharrem Horoz Kararı

F Tipi Cezaevleri'ni protesto etmek amacıyla başlatılan açlık grevinin, Kandıra F Tipi Cezaevi grubunda yer alan ve açlık grevi nedeniyle yaşamını yitiren Muharrem Horoz'un ailesinin yaptığı başvuruyu, 31 Mart 2009'da karara bağlayan AİHM, bir tutuklunun ölüm eşiğinde iken yapılan tahliye talebinin reddedilmesinin AİHS'nin 2. maddesini ihlal olmadığına hükmederek Türkiye'nin kararının hak ihlali olmadığına karar verdi.

Harun Çetin Kararı

AİHM, 1993 yılının Mart ayında gözaltına alındıktan sonra yaşamını yitiren Harun Çetin'in ailesinin yaptığı başvuruyu, 10 Nisan 2010'da karara bağladı. Mahkeme, Türkiye'yi "etkin soruşturma yürütmediği" gerekçesiyle 35.000 Euro tazminata mahkûm etti.

Sıdık Kelekçiler Kararı

Diyarbakır'da 1998 yılında çevik kuvvet ekibi tarafından dövüldüğünü ileri sürerek AİHM'e başvuran Sıdık Kelekçiler'in başvurusunu değerlendiren AİHM, Türkiye'yi AİHS'in 3. maddesini ihlal ettiği gerekçesiyle 9.000 Euro tazminata mahkûm etti.

Aziz Özer Kararı

Yeni Dünya İçin Çağrı Dergisi'nin Sahibi Aziz Özer'in dergide yer alan bir haber nedeniyle mahkûm olmasıyla ilgili başvurusunu değerlendiren AİHM, 5 Mayıs 2009'da Türkiye'yi "ifade özgürlüğünü ihlal ettiği" gerekçesiyle 4000 Euro tazminata mahkûm etti.

Naif Demirci Kararı

Diyarbakır Jandarma Komutanlığı tarafından 13 Aralık 2001'de gözaltına alınan ve gözaltında işkence ve kötü muameleye tâbi tutulan Naif Demirci'nin başvurusunu karar bağlayan AİHM, Türkiye'yi "gözaltı süresinin uzun tutulmasıyla" ilgili AİHS'in 5. maddesi ihlal ettiği gerekçesiyle, 4.500 Euro tazminata mahkûm etti.

Süleyman Gasyak, Yahya Akman, Ömer Candoruk ve Abdülaziz Gasyak Kararı

Şırnak'ın Cizre İlçesi'nde 8 Mart 1994'te toprağa gömülmüş cesetleri bulunan Süleyman Gasyak, Yahya Akman, Ömer Candoruk ve Abdülaziz Gasyak'ın "yargısız infaza kurban gittiğini" savunan dört kişinin akrabalarının yaptığı başvuruyu 15 Ekim 2009'da karara bağlayan AİHM, Türkiye'yi "etkili soruşturma ve adil yargılama yapmadığı" gerekçesiyle 44.000 Euro tazminata mahkûm etti.

EK: 2

İkinci Yılında PVSK Özel Raporu

Giriş

Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu'nda (PVSK) Değişiklik Yapılmasına Dair 5681 sayılı Yasa'nın 14.06.2007 tarihinde *Resmî Gazete*'de yayımlanarak yürürlüğe girmesinin üzerinden tam iki yıl geçti.

Türkiye Büyük Millet Meclisi dahil tüm ülkenin 22 Temmuz 2007 genel seçimlerine kitlendiği koşullarda alelacele çıkarılan bu yasa, içeriğinden, zamanlamasına ve çıkarılış biçimine kadar pek çok yönden insan hakları savunucularında ve demokrasi güçlerinde ciddi kaygılara yol açmıştı.

Hatırlanacağı üzere bu yasa ile polise suçun önlenmesi amacıyla kişileri, araçları durdurma, kimlik sorma ve bu sırada soru sorma (sorgulama), parmak izi alma yetkilerinin yanında fotoğraf yoluyla kişisel kayıtların tutulması ve saklanması, kişilerin üstlerini, araçlarını, özel eşyalarını ve belgelerini arama, her türlü cop, kelepçe, basınçlı su, göz yaşartıcı gaz veya toz, fiziksel engel gibi araçlarla zor yöntemine başvurma, silah kullanma ve meşru savunma hakkı kapsamında duraksamadan ateş etme, adli görevleri sırasında teşhis yaptırma gibi konularında yetkiler tanınmıştır.

Bu yetkiler kolluk kuvvetlerini adeta pervasızlaştırmış ve yasa değişikliğinin olası sonuçlarına yönelik dile getirilen kaygılar hızla gerçeklik halini alarak başta yaşam hakkı ihlalleri olmak üzere çok ağır hak ihlalleri yaşanmaya başlanmıştır.

TİHV Dokümantasyon Merkezi'nin¹ derlediği -aşağıda ayrıntılarını göreceğiniz- verilere göre, **PVSK'da Değişiklik Yapılmasına Dair 5681 sayılı Yasa'nın 14 Haziran 2007'de yürürlüğe girmesinden bu yana kolluk kuvvetleri² genişletilen yetkilerini kullanırken 47 ilde meydana gelen en az 331 olay sonucunda yine en az 1605 kişi çeşitli hak ihlalline maruz kalmıştır.** Aynı dönem içerisinde kolluk kuvvetlerinin, dur ihhtarına uyulmadığı gerekçesi ile ateş açması, gösterilere müdahale ve ev baskınları sırasında silah kullanması sonucunda ya da gözaltı mekânlarında maruz kaldıkları uygulamalar sonucunda toplam 53 kişi yaşamını yitirmiştir.

Karşı karşıya olduğumuz bu vahim tabloyu salt yasa değişikliğinin basit bir tezahürü olarak değerlendirmek doğru olmaz. PVSK'da yapılan değişiklikler ve yol açtığı sonuçlar aslında nasıl bir yönetim zihniyeti ile karşı karşıya olduğumuzu göstermektedir. Günümüz Türkiye'sinde maalesef güvenlik eksenli zihniyet suçla mücadelenin temel belirleyeni olmuştur. Bırakınız

¹ TİHV Dokümantasyon Merkezi, insan hakları ihlallerine dair bilgi ve verileri her gün Akşam, Zaman, Yeni Şafak, Vatan, Star, Sabah, Radikal, Milliyet, Hürriyet, Evrensel, Birgün, Cumhuriyet, Vakit, Fırat Haber Ajansı, Atılım, Gündem, Ntvmsnbc.com, Bianet.org, İndymedia.org, Sesonline.net, Gazetem.net, Haber7.com, Yeni Özgür Politika, Libre Haber Ajansı, Halkinsesi.tv, Crnturk, Alinteri, Kızılbayrak, Taraf gibi günlük gazete, haber ajansı ve internet sitesinde çıkan haberleri tarayarak ve TİHV'in ilişki ağundan yararlanarak derlemektedir.

² Bu raporda sadece ilgili kanuna tabi emniyet mensupları ile ilgili veriler değerlendirmeye alınmıştır.

demokratik toplumlar için olmazsa olmaz niteliğindeki hak arama amaçlı kitlesel gösterileri, eğitimsizlik, yokluk ve yoksulluk gibi nedenlerin doğrudan bir ürünü olan hırsızlık, kapkaç gibi suçlar bile devlet güvenliği aleyhine girilmiş eylemler olarak algılanabilmektedir.

PVSK'da ki değişiklikler böylesi bir anlayışın ürünü olarak yapıldığından toplumun güvenliği de tümüyle kolluk kuvvetlerinin takdirine ve bizzat kendi deneyimleriyle oluşturdukları tehdit algısına terk edilmiş olmaktadır. Bu ise, hukuksal bir araç yoluyla hukukun askıya alınmasından başka bir şey değildir.

Yasanın yürürlüğe girmesinden bu yana kolluk kuvvetlerinin kaygı verici biçimde artan keyfiyeti **TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu**'nun raporlarına da yansımıştır. TBMM Komisyonu'nun, bilhassa yasa değişikliğinin ardından hak ihlallerinin arttığına dair şikâyetlerin olduğu İstanbul Beyoğlu Emniyet Müdürlüğü'nde inceleme yaptıktan sonra hazırladığı raporda³ "polislerin asayiş sağlamak yerine kendi intikam duygusunu tatmin etmek için asayiş yok etmeye çalışmamaları gerektiği" belirtilmektedir. Aynı raporda yer alan "polis memurlarının eylemlerinin soruşturulmasında gerekli hız ve özen içinde hareket edilmediği, şiddet eylemlerinin sorumlularının bu şekilde neredeyse bir cezasızlıktan yararlandırılmakta olduğu kanaat ve endişesi mevcuttur" ifadeleri ise sorunun bir başka boyutuna; hak ihlali gerçekleştiren kolluk kuvvetlerinin nasıl korunduğuna dikkat çekmektedir.

Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) Dokümantasyon Merkezi olarak hazırladığımız bu kısa değerlendirme raporu ile PVSK'da Değişiklik Yapılmasına Dair 5681 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girmesinde bu yana geçen iki yıllık süre içinde kolluk kuvvetlerinin genişletilen yetkilerini kullanarak gerçekleştirdikleri olay ve hak ihlallerinin genel bir dökümünü kamuoyu ile paylaşmayı amaçladık.

Değerlendirme

Geçen iki yıl boyunca kolluk kuvvetlerinin 47 ilde sebep olduğu 331 olay sonucundan en fazla hak ihlali 109 olayla İstanbul, 23 olayla İzmir, 17'ser olayla Diyarbakır ve Hakkâri, 16 olayla Van ile 14'er olayla Ankara ve Adana'da gerçekleşmiştir. Aslında bu veriler PVSK'da yapılan değişiklik sonucu gerçekleşen ihlallerin münferit değil aksine sistematik ve tüm ülke sathında nedenli yaygın olduğunu açıkça göstermektedir.

Olayların illerde merkez ve ilçelere göre aşağıdaki dağılımına bakıldığında yaygınlık düzeyi daha da belirgin görülmektedir. Ancak veriler değerlendirilirken büyük şehirler de böyle bir ayırım gözetilmemiştir: Adana: 14 (13 merkez, Kozan), Adapazarı: 2 (merkez, Sapanca), Ağrı: 2 (2 Doğubayazıt), Aksaray: 1, Ardahan: 4 (2 merkez, 2 Göle), Ankara: 14, Antalya: 6 (4 merkez, Alanya, Finike), Artvin: 1 (Arhavi), Aydın: 4 (1 merkez, Didim, Karpuzlu, Bozdoğan), Batman: 4, Bingöl: 1, Bursa: 5 (3 merkez, 2 Nilüfer), Çanakkale: 2, Çorum: 1, Denizli: 1, Diyarbakır: 17 (15 merkez, Lice, Silvan), Elazığ: 1, Eskişehir: 4 (3 merkez, Beylikova), Erzurum: 2, Gaziantep: 4, Hakkâri: 17 (9 merkez, 7 Yüksekova, Şemdinli), Hatay: 4 (merkez, 2 İskenderun, 1 Reyhanlı), Iğdır: 1, İstanbul: 109, İzmir: 23, Kırklareli: 1, Kocaeli: 6 (4 merkez, Gebze, Dilovası), Konya: 2, Malatya: 3 (1 merkez, 2 Kale), Manisa: 2, Mardin: 5 (3 Kızıltepe, Midyat, Nusaybin), Mersin: 10 (7 merkez, 2 Akdeniz, Silifke), Muğla: 5 (3 Marmaris, 2 Bodrum), Muş: 1 (Malazgirt), Rize: 2, Sam-

³ Bkz. TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Raporu, 09.06.2009, s.48.

sun: 1, Siirt: 5, Sivas: 1, Şanlıurfa: 7 (3 merkez, Suruç, Viranşehir, Birecik, Hilvan), Şırnak: 11 (1 merkez, 6 Cizre, 2 Silopi, 2 İdil), Trabzon: 1, Tunceli: 1 (Hozat), Uşak: 1 (Sivash), Van: 16 (13 merkez, 2 Erciş, 1 Muradiye), Yalova: 1, Zonguldak: 5.

Hak ihlaline uğrayan 1605 kişinin yaşı, cinsiyeti ve cinsel yönelimine bakıldığında yediden yetmişe hemen her yaştan, her cins ve cinsel yönelimden kişinin kolluk kuvvetlerinin şiddetine ve dolayısıyla hak ihlaline yol açan uygulamalarına maruz kaldığı görülmektedir.

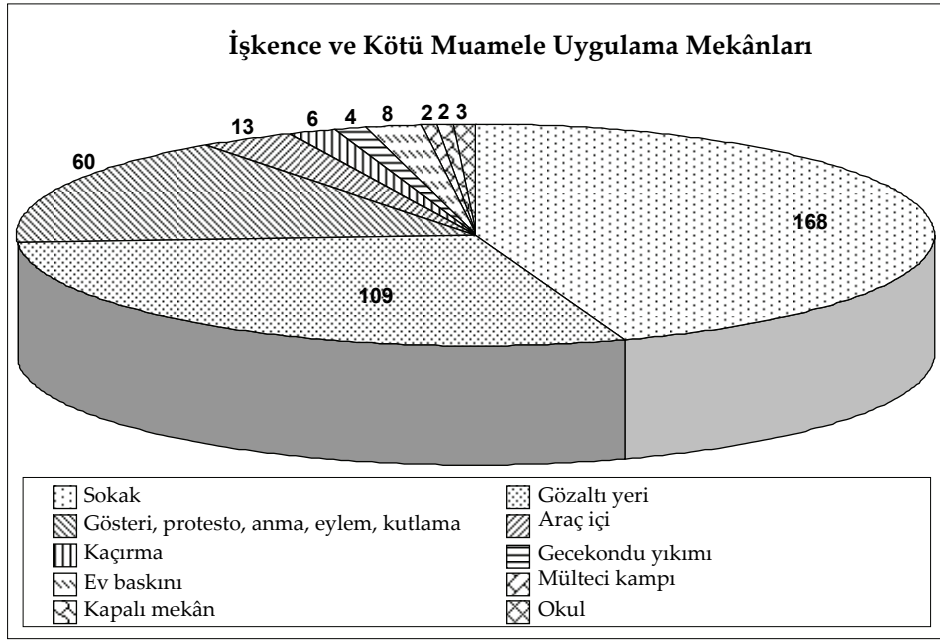
Erkek (Yetişkin)	375
Erkek (Çocuk)	80
Kadın (Yetişkin)	27
Kadın (Çocuk)	5
Travesti	3
Transseksüel	4
Gösterilerde müdahaleye maruz kalan fakat kimlikleri tespit edilemeyen ⁴	1111

Veriler hak ihlallerinin gerçekleştiği mekânlar açısından değerlendirildiğinde an fazla ihlalin 168 olayla sokakta gerçekleşmiş olması ve tabii ki bu olayların gerçekleşme biçimi asayişli sağlamada kolluk kuvvetlerinin büyük ölçüde kişisel takdire ve bizzat kendi deneyimleriyle oluşturdukları tehdit algısına göre hareket ettiğini doğrulamaktadır. Öte yandan kolluk kuvvetlerinin PVSK'da yapılan değişikliklerle elde ettikleri durdurma ve kimlik sorma yetkisi, önleyici bir tedbir olmakla birlikte gerçekleşen olayın özelliğine göre birçok başkaca hakkı da etkilemektedir. Örneğin, İstanbul'da 2008 ve 2009 yıllarında 1 Mayıs etkinliklerine katılmayı engellemek için kişilerin kasıtlı olarak durdurulması ve uzunca bir süre serbest bırakılmamaları bu kişilerin toplantı ve gösteri yürüyüşü haklarına bir müdahale niteliği taşımaktadır.

Olay mekânları sıralamasında hemen sonra 109 olayla gözaltı yerlerinin gelmesi ise işkence ve kötü muamele uygulamalarının siyasal iktidarın "sıfır tolerans" iddiasına karşın devam ettiğini göstermesi bakımından önemlidir. Ancak, hemen belirtmekte yarar var, özellikle PVSK'da yapılan değişikliklerle birlikte açık alan ve sokaklarda, gösteri ve yürüyüşlerde kolluk kuvvetleri tarafından yapılan müdahaleler sırasında gerçekleşen işkence ve kötü muamele uygulamalarının nicelik ve şiddetinde bir artış görülmektedir. Ayrıca kaçırma, resmî gözaltı işlemi olmaksızın özgürlüğünden alıkoyma vb. yöntemlerle resmî gözaltı birimlerinin dışında işkence ve kötü muamele uygulamalarına da sıkça rastlanmaktadır. Nitekim TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu'nun sözü edilen raporunda yer alan "Beyoğlu Emniyet Müdürlüğü ile ilgili olarak, gerek komisyonumuza ulaşan gerekse basında yer alan haberlerden bu tür benzer olaylar sonucunda, ilgili emniyet müdürlüğü görevlilerince, ilgili cumhuriyet savcısına bilgi verilip onun talimatına göre kişilerin hukuka uygun olarak gözaltına veya gözlem altına alınmalarına yönelik usûlî işlemlerin yapılması yerine, hukuka aykırı olarak, şahısların polis araçlarına bindirilerek sorgulanmalarının hatta cezalandırılmalarının tercih edildiği, bu işlemin idarî bir pratik haline getirilmeye çalışıldığı endişesi ve kanaati uyanmıştır,"⁵ biçiminde ki ifadeler de bu durumu doğrulamaktadır.

⁴ Bu sayı tespit edilebilen en az kişiyi göstermektedir. Zira basına yansıyan farklı kaynaklara dayalı haberlere göre bu sayılar farklı olabilmektedir.

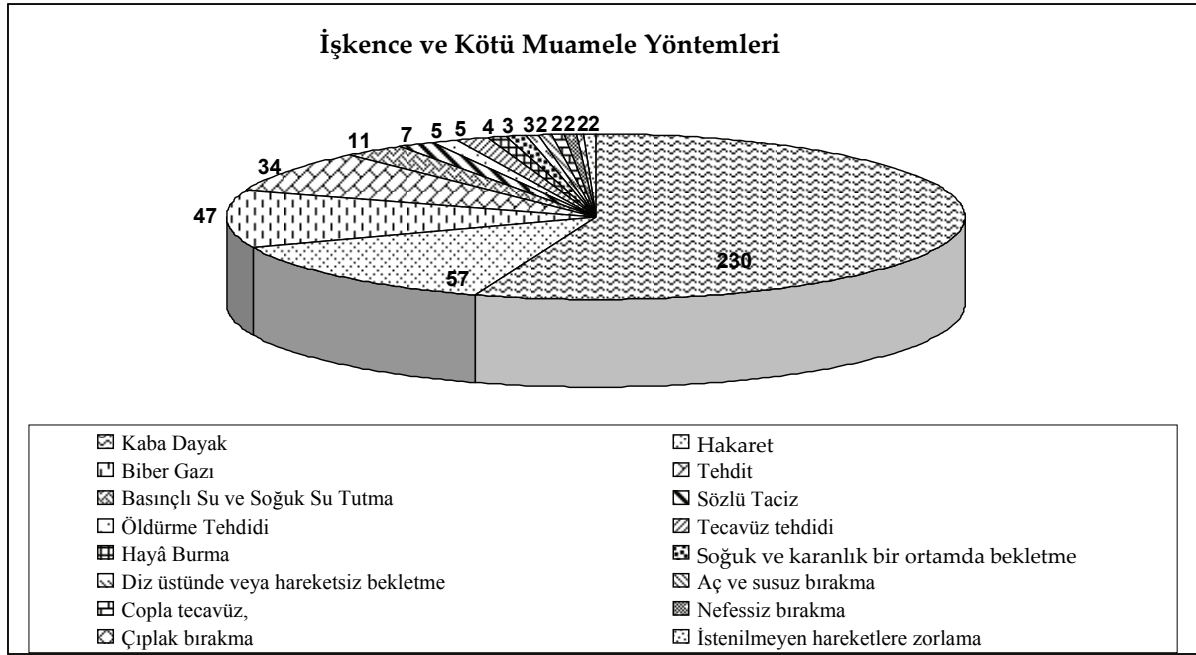
⁵ Bkz. TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Raporu, 09.06.2009, s.34.

Uygulanan işkence ve kötü muamele yöntemleri açısından veriler değerlendirildiğinde kolluk kuvvetlerinin en sık başvurdukları uygulama kaba dayak olmaktadır. Hemen ardından ise hakaret ve biber gazı uygulamaları gelmektedir. Bu veriler ile onlara kaynaklık eden olay öyküleri birlikte incelendiğinde kolluk kuvvetlerinin durdurma ya da arama işlemleri yaparken, kimlik sorarken ya da suçu önlemeye yönelik müdahalelerde bulunurken, nakil aracında ya da gözaltı sırasında sıkça aşırı ve orantısız güç kullanımına başvurduğu, işkence ve kötü muamelede bulunduğu anlaşılmaktadır.

<i>İşkence ve Kötü Muamele Yöntemleri:⁶</i>	
Kaba Dayak	230
Hakaret	57
Biber Gazı	47
Tehdit	34
Basınçlı Su ve Soğuk Su Tutma	11
Sözlü Taciz	7
Öldürme Tehdidi	5
Tecavüz tehdidi	5
Hayâ Burma	4
Soğuk ve karanlık bir ortamda bekletme	3
Diz üstünde veya hareketsiz bekletme	3
Aç ve susuz bırakma	2
Copla tecavüz,	2
Nefessiz bırakma	2
Çıplak bırakma	2
İstenilmeyen hareketlere zorlama	2

⁶ Uygulamada gözlemlenen tüm işkence ve kötü muamele yöntemleri: Kaba dayak, diz üstünde veya hareketsiz bekletme, soyma, sıcak su tutma, soğuk su tutma, soğuk ve karanlık bir ortamda bekletme, tehdit, aç ve susuz bırakma, istenilmeyen hareketlere zorlama, uykuya izin vermeme, üzerine suç atma, sert cisimle kafaya darp, hayâ burma, hakaret, plastik mermi, cop, çivili sopa, sözlü taciz, biber gazı, basınçlı su, ormanlık alana terk etme, kaçırma, nefessiz bırakma, araçtan atma, dipçik, copla tecavüz, gaz bombası, öldürme tehdidi, tecavüz tehdidi, kelepçeli bekletme, buz üzerinde yürütme, askı, falaka, ajanlık teklifi, elektrik şoku, ifadeye zorlama, ölüme zorlama, araç gezdirme, kafayı pisuvara sokma.

Ancak kolluk kuvvetlerinin gözaltı süreçlerinde gerçekleştirdiği işkence ve kötü muamele uygulamalarının ölümle sonuçlandığı da olmuştur. **PVSK'da değişikliğin yapıldığı 14 Haziran 2007 tarihinden bu yana gözaltı mekânların da toplam 13 kişi yaşamını yitirmiştir.**

Söz konusu dönem içerisinde yaşam hakkı ihlali sadece gözaltı mekânlarında gerçekleşmemiştir. **Kolluk kuvvetlerinin dur ihtarına uyulmadığı gerekçesi ile ateş açması, gösterilere müdahale etmesi ve gerçekleştirdiği ev baskınları sırasında silah kullanması sonucunda toplam 40 kişi yaşamını yitirmiş, 53 kişi yaralanmıştır.** Uluslararası normlara göre kolluk kuvvetleri sadece kendisine ve başkalarına yönelik yakın yaşamsal bir tehlike halinde silaha başvurabilir. Oysa PVSK'da yapılan değişiklikle kolluk kuvvetleri ortada hiçbir tehdit yokken dahi kendilerine tanıyan silah kullanma yetkisini en geniş biçimde kullanmıştır.

Silah Kullanma Sonucu Meydana Gelen Ölümlü Olaylar:

	(14 Haziran-31 Aralık 2007)	2008	(1 Ocak-14 Haziran 2009)	Toplam
Gözaltı Yeri (Ölüm)	4	9	-	13
Sokak (Ölüm)	7	15	7	29
Ev Baskını (Ölüm)	1	-	1	2
Gösteri (Ölüm)	-	7	2	9
Toplam Ölü Sayısı	12	31	10	53

Ek: PVSK Değişikliğinden Sonra Meydana Gelen Hak İhlallerinin Dökümü.

EK: 3

Kara Mayınlarının Temizlenmesi

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Suriye sınırındaki mayınların temizlenmesine ilişkin yasayı 17 Haziran 2009'da onayladı.

Yasa gereği, mayın temizlemeyi öncelikle Milli Savunma Bakanlığı yaptıracak. Mayınların temizlenmesi bu usulle gerçekleşmezse, Maliye Bakanlığı hizmet satın almak için ihaleye çıkacak. Mayınlı araziler bu iki şekilde de temizlenmezse, tarımsal amaçlı kullanılmak karşılığında ihale edilecek.

Konuya ilişkin Cumhurbaşkanlığı Basın Merkezi'nden yapılan yazılı açıklamada, "5903 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Devleti Arasındaki Kara Sınırı Boyunca Yapılacak Mayın Temizleme Faaliyetleri ile İhale İşlemleri Hakkında Kanun"un *Resmî Gazete'*de yayımlanması için Başbakanlığa gönderildiği belirtildi.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ DEVLETİ İLE SURİYE ARAP CUMHURİYETİ DEVLETİ ARASINDAKİ KARA SINIRI BOYUNCA YAPILACAK MAYIN TEMİZLEME FAALİYETLERİ İLE İHALE İŞLEMLERİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası: 5903

Kanun Kabul Tarihi: 04/06/2009

Resmi Gazete Tarihi: 17/06/2009

Resmi Gazete Sayısı: 27261

Madde 1 - (1) Bu Kanunun amacı; Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Devleti arasındaki kara sınırında bulunan mayın (anti personel-anti tank mayınları) ile patlamamış mühimmatın temizlenmesi, imha edilmesi ve bu suretle elde edilecek arazilerin tarımsal amaçlı kullanılması işlemlerine ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir. Ancak, mayınlı alanda bulunan maden ve petrol gibi her türlü yeraltı zenginlikleri hakkında, 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanunu, 7/3/1954 tarihli ve 6326 sayılı Petrol Kanunu, 18/12/1953 tarihli ve 6200 sayılı Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü Teşkilat ve Vazifeleri Hakkında Kanun ile diğer ilgili mevzuat hükümleri saklıdır.

Madde 2 - (1) Mayın temizleme işi, öncelikle 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun "İstisnalar" başlıklı 3 üncü maddesinin (b) fıkrasında belirtilen istisna hükümlerine göre Milli Savunma Bakanlığınca yaptırılır.

(2) Mayın temizleme işinin birinci fıkrada belirtilen usulle yaptırılmaması halinde, 4734 sayılı Kanun hükümlerine göre Maliye Bakanlığınca hizmet satın alınmak suretiyle yaptırılır. Mayından temizlenen alanlardaki Hazine taşınmazlarının tasarrufu Maliye Bakanlığına geçer. İhale komisyonlarının oluşumu ve çalışmasına ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığı tarafından belirlenir. İhale şartnamesinin hazırlanması ve yapılacak işin muayene ve kabulü, Genelkurmay Başkanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Tarım ve Köyişleri Bakanlığı temsilcilerinden oluşan

ortak bir komisyon tarafından yapılır. Muayene ve kabul komisyonlarının görevleri ile çalışma esas ve usulleri aynı komisyonca belirlenir.

(3) Birinci ve ikinci fıkralar hükümleri çerçevesinde mayın temizleme işinin yaptırılmaması halinde, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile 4734 sayılı Kanun hükümlerine tabi olmaksızın Hazineye ait ya da Maliye Bakanlığınca idare edilen mayından temizlenecek alanlar ile müstakil kullanımı mümkün olmayan ve bu taşınmazlarla bütünlük teşkil eden Hazineye ait diğer taşınmazların, tarımsal faaliyetlerde kullandırılması karşılığında, kullanım süresinden en fazla indirimli teklif edene ihale edilmek suretiyle yaptırılır. Ayrıca, söz konusu alanda bulunan ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait olan taşınmazlar da aynı yöntemle Maliye Bakanlığı tarafından ihale edilir. Mayınlı alanda bulunmakla birlikte, Bakanlar Kurulu kararı gereğince belirlenen askeri yasak bölge ile sınır hattı boyunca tesis edilecek sınır fiziki güvenlik sistemi için ihtiyaç duyulacak alanlar temizletilmekle birlikte, yüklenicinin kullanımına bırakılmaz. Bu fıkranın uygulanması halinde, ihale komisyonlarının oluşumu ve çalışmasına ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığı tarafından belirlenir. İhale şartnamesinin hazırlanması ve yapılacak işin muayene ve kabulü, Genelkurmay Başkanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Tarım ve Köyşleri Bakanlığı temsilcilerinden oluşan ortak bir komisyon tarafından yapılır. Muayene ve kabul komisyonlarının görevleri ile çalışma esas ve usulleri aynı komisyonca belirlenir.

(4) İhaleyi yapan bakanlık gerekli gördüğü hallerde, taşınmazları bir bütün olarak ya da kısımlara ayırmak suretiyle ihale edebilir. Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin bilgi, belge, teknik personel gibi talepler, diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından öncelikle ve ivedilikle karşılanır.

(5) Temizlenecek mayınlı alanların öncelik sırası Genelkurmay Başkanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı ve Maliye Bakanlığının mutabakatı ile belirlenir.

Madde 3 - (1) Maliye Bakanlığınca yapılacak kullanım karşılığı temizleme ihalesinde, mayın temizleme süresi taşınmazların yükleniciye tesliminden itibaren 5 yılı, taşınmazların temizleme karşılığı tarımsal faaliyetlerde kullandırılması süresi ise kabul işlemlerinin yapılmasından itibaren 44 yılı geçemez.

Madde 4 - (1) Mayın temizleme işi ve ihalesi ile ilgili olarak Maliye Bakanlığınca 4734 sayılı Kanun hükümlerine tabi olunmaksızın danışmanlık hizmeti alınabilir.

Madde 5 - (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 6 - (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

EK: 4

Çocuklar İçin Adalet Çağrıcıları'nın Hazırladığı Yasa Değişikliği Teklifi

Toplumsal olaylarda kolluk güçlerine taş attıkları gerekçesiyle AKP'nin 2006 yılında TMK'da yaptığı değişiklik nedeniyle "silahlı örgüt üyesi oldukları" suçlamasıyla ağır ceza mahkemelerinde yargılanan çocukların durumuna dikkat çekmek isteyen Çocuklar İçin Adalet Çağrıcıları, 12 Mayıs 2009'da İstanbul'da Bilgi Üniversitesi'nde "Çocuk ve resmi şiddet" konulu bir panel düzenledi.

Panele katılan konuşmacılardan TİHV Başkanı Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı, TMK'nın sadece çocukları mağdur etmediğini, toplumun tümünü mağdur ettiğini belirtti. TMY, PYSK ve devlet memurlarına verilen özel yetkili yasaların hepsinin ortadan kaldırılması gerektiğini ifade etti. Şebnem Korur Fincancı, çocukların yaşından çok kurşunla evinin önünde öldürülebildiğini hatırlatarak yaşananların sona ermesi için geçmişle yüzleşmek gerektiğini belirtti.

Çocukların taş atmaları veya slogan atmaları nedeniyle yargılanmasına olanak sağlayan TMK'da değişikliğe gidilmesini söyleyen Çocuklar İçin Adalet Çağrıcıları, hazırladığı yasa değişikliği teklifini 27 Mayıs 2009'da TBMM'de grubu bulunan siyasi partilere sundu.

Çocuklar İçin Adalet Çağrıcıları'nın değiştirilmesi için hazırladıkları yasa teklifi önerisi şöyle:

"TÜRKİYE BÜYÜK MİLLETİ MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Terörle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

GENEL GEREKÇE

Hukuken "doğduğu andan itibaren ergin olduğu yaşa kadar geçen sürede" insan, çocuk olarak tanımlanır. Çocuk; küçük bir yetişkin veya insan modeli değil, çevresini algılayışı ve yorumlayışı yetişkinden farklı özellik gösterdiği kabul edilen bir kişidir.

Çocuklara ilişkin ceza hukuk bakımından geçerli evrensel koruma ilkeleri vardır. Türk Hukukunda bu ilkeler; BM Çocuk Hakları Sözleşmesi ve Çocuk Koruma Kanunu çerçevesinde ayrıntılı olarak yer almıştır:

- Çocuk erken yaşta ergin bile olsa on sekiz yaşını doldurmamış kişidir.
- Çocuklar suçların faili de olsa esasen o suçun mağduru olarak kabul edilmelidir.
- Belli bir yaşa kadar çocuğun ceza ehliyeti olmamalıdır.
- Suç işleyen çocuk değil suça sürüklenen çocuk vardır.
- Suça itilen çocuklara ilişkin koruma hükümleri suçun türü ne olursa olsun her çocuk bakımından aynı şekilde uygulanmalıdır. Suçun türüne göre çocuk suçlular arasında ayırım yapmak çocuk haklarına temelden aykırılık oluşturur.

- Suça itilen çocuklar bakımından mümkünse adli kovuşturma olmaksızın önlemler alınması tercih edilmelidir.
- Suça itilen çocuklar, çocuklara özgü koşullarda soruşturulmalı ve kovuşturulmalıdır. Çocuklar yetişkinler gibi yargılanmamalıdır. Çocuklar çocuk mahkemelerinde yargılanmalıdır.
- Çocuk yargılamasında daha etkili ve daha süratli bir usul izlenmelidir.
- Soruşturma ve kovuşturma sürecinde çocuğun durumuna uygun özel ihtimam gösterilmelidir.
- Çocuklar hakkında özgürlüğü kısıtlayıcı tedbirler ile hapis cezasına en son çare olarak başvurulmalıdır.
- Kararların alınmasında ve uygulanmasında, çocuğun yaşamına ve gelişimine uygun eğitimi ve öğrenimini, kişiliğini ve toplumsal sorumluluğunu geliştirmesi desteklenmelidir.
- Herhangi bir suçtan ceza alan çocuk bakımından suçun türü ne olursa olsun aldığı cezada yaşına göre indirim yapılmalı, verilen ceza suçun türüne göre ayrıca artırılmamalıdır.
- Dava ve ceza zamanaşımaları çocuklar bakımından daha kısa süreler olarak uygulanmalıdır.
- Ceza alan çocukların cezalarının infazı çocuklara özgü koşullarda yapılmalıdır.

Türkiye, çocuk hakları alanında en kapsamlı metin olma özelliğine sahip bulunan Birleşmiş Milletler'in Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi'ni imzalamış ve usulüne uygun bir şekilde onaylamak suretiyle 1995 yılında yürürlüğe sokmuştur. Anayasamızın 90. Maddesinin 5. fıkrası şu düzenlemeyi içermektedir:

"Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. (Ek cümle: 7.5.2004-5170/7 md.) Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası antlaşma hükümleri esas alınır"

Normlar hiyerarşisi ilkesi gereği yasal düzenlemelerin anılan hükme aykırı olmaması aykırı olan hükümlerin değiştirilmesi hukuki bir zorunluluktur.

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesini çocuklara ilişkin diğer uluslar arası ve ulusal üstü hukuki düzenlemelerle birlikte değerlendirmek gerekir. Bunlar arasında;

- Çocuk Haklarının Kullanılmasına Dair Avrupa Sözleşmesi
- Çocukluk Suçluluğunun Önlenmesine Dair Birleşmiş Milletler Yönlendirici İlkeleri (Riyad Kuralları),
- Çocuk Mahkemelerinin Yönetimi Hakkında Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kuralları (Pekin Kuralları),
- Özgürlükten Yoksun Küçüklerin Korunması Hakkında Birleşmiş Milletler Asgari Kuralları (Havana Kuralları),
- Çocukların Silahlı Çatışmalara Dâhil Olmaları Konusundaki İhtiyari Protokol

Türkiye bakımından dikkate alınması ve uygulanması gereken başlıca uluslararası ve ulusal üstü hukuki metinlerdir.

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye göre, daha erken yaşta ergin olsa bile, 18 (onsekiz) yaşını doldurmamış her birey çocuktur. Çocuk ceza adalet sisteminin en temel ilkesi

“çocuğun üstün yararı”nın korunmasıdır. Buna göre çocuk ceza adalet sistemi; çocukların haklarının ve güvenliğinin lehine davranır ve onların fiziksel ve ruhsal sağlıklarına destek olur. Bu kurallar; insan haklarıyla, temel hak ve özgürlüklerle uyumlu, bireyin hak ve özgürlüklerini güvence altına alan hukuk toplumunun ve demokratik düzenin ilkelerine uygun bir şekilde oluşturulmalıdır.

Söz konusu kurallar; ırk, renk, cinsiyet, yaş, dil, din, milliyet, siyasal veya başka bir fikir, kültürel inanç ve uygulama, mülkiyet, doğum veya aile statüsü, etnik veya toplumsal köken ve özgürlük gibi sebeplerle ayrımcılık yapılmaksızın tarafsızlıkla uygulanmalıdır.

Pozitif hukukumuzda çocuk henüz on sekiz yaşını doldurmamış kişi olarak tanımlanmıştır.

TCK'nın 'Tanımlar' başlığı taşıyan 6. Maddesinin 1. Fıkrasının "b" bendinde

"... b) Çocuk deyiminden; henüz onsekiz yaşını doldurmamış kişi..."nin anlaşılacağı hüküm altına alınmıştır.

Çocuk adalet sistemine ilişkin hükümleri de içeren ve 3 Temmuz 2005 tarihinde kabul edilen 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 3. Maddenin 1. Fıkrasının "a" bendinde

"...Çocuk: Daha erken yaşta ergin olsa bile, onsekiz yaşını doldurmamış kişi..." olarak tanımlanmıştır.

Çocuk Ceza Adaleti sistemlerinin en büyük amacı çocuğun iyileştirilmesinin daima ön plana alınması (çocuğun üstün yararının gözetilmesi) ve çocuk suçlulara gösterilecek tepkinin hem suçun hem suçlunun içinde bulunduğu koşullarla orantılı olmasıdır. Böylelikle birinci hedef "çocuğun durumunun iyileştirilmesi" ; ikinci hedef ise "orantılılık ilkesine uygun yaptırımlar uygulanmasıdır." Demek ki çocuk ceza adaleti sisteminde esas olan iyileştirme tali olan cezalandırmadır. Cezalandırmada da amaç mümkün olan en düşük yaptırımın uygulanmasıdır.

Çocuk ceza adalet sisteminin benimsediği bu temel ilkelerden öncelikle anlaşılması gereken kanunla ihtilafa düşen çocuğun suçlu kabul edilmesinden ziyade çocuğun yaşamının iyileştirilmesi, uygun eğitim ve öğrenim almasının sağlanması, toplumsal sorumluluğunun geliştirilmesi çabalarıyla topluma geri kazandırılması gerektiğidir.

Bu nedenle çocuğun işlediği bir fiil nedeniyle yargılanması esnasında Ceza yargılamasında yetişkinler için kullanılan "şüpheli" ya da "sanık" ifadeleri yerine çocuğu doğrudan hedef almayan anlatım biçimleri tercih edilmektedir. Çocuk yargılamasında çocuk için "suçlu" ya da "şüpheli" kavramları yerine "suça sürüklenen çocuk" ya da "suça itilen çocuk" terimleri seçilmektedir. Nitekim Çocuk Koruma Kanunu'nun 3. Maddesinde de "suça sürüklenen çocuk" terimi kullanılmaktadır.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi, çocukların kendilerine tanınan tüm hakları kullanmalarını sağlayacağı destekleyici ve koruyucu tedbir kararlarını içeren yaklaşımlar öngörmektedir. Çocukların suça itilme nedenleri kapsamlı, bağımsız ve tarafsız bir şekilde değerlendirilip, hiçbir haklarından yoksun bırakılmadan psikolojik destek almalarını gerektirmektedir.

Sözleşmenin 2. Maddesine göre taraf devletler sözleşmedeki hakları "her çocuğa, kendilerinin, ana-babalarının veya yasal vasilerinin sahip oldukları, ırk, renk, cinsiyet, dil, siyasal ya da başka düşünceler, ulusal, etnik ve sosyal köken, mülkiyet, sakatlık, doğuş ve diğer statüler nedeniyle hiçbir ayırım gözetmeksizin tanır ve taahhüt ederler". Yani hiçbir gerekçe çocuklar arasında ayırım yapılmasını haklı kılmaz. Terör suçlarıyla ilişkilendirilmiş çocuklar bakımından da bu ayırım yapılmayacağı açıktır.

Sözleşmenin 37. maddesi; hiçbir çocuğun keyfi bir biçimde özgürlüğünden yoksun bırakılmayacağı, çocuğun tutuklanmasına, alıkonulmasına veya hapsine yasa gereğince en son çare olarak, en kısa süre ile başvurulmasını öngörmüştür. Ayrıca sözleşmenin 40. maddesi her çocuğun topluma kazandırılması, temel hak ve özgürlüklerine saygı duyulmasını pekiştirerek eşit muamele görmesini, hakkında ceza kanununu ihlâl iddiası veya ithamı bulunan her çocuğun yetkili, bağımsız ve yansız bir makam ya da mahkeme önünde adli ya da başkaca uygun yardımdan yararlanarak ve özellikle çocuğun yaşı ve durumu gözönüne alınmak suretiyle kendisinin yüksek yararına aykırı olduğu saptanmadığı sürece, ana-babası veya yasal vasisi de hazır bulundurularak yasaya uygun biçimde adil bir duruşma ile konunun gecikmeksizin karara bağlanmasının sağlanması gerektiğini düzenlemektedir. Bu düzenlemeyle herhangi bir istisna içermeksizin taraf devletlere emredici kurallar getirmiştir.

Tüm bu pozitif yaklaşımlara göre 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanununun çocuklarla ilgili uygulama kapsamı ve hükümleri genel kanun olan Türk Ceza Kanunu başta olmak üzere, çocuklar hakkında benimsenmiş söz konusu uluslararası sözleşmelere ve ilgili protokollere, Çocuk Koruma Kanununa ve Anayasa'da düzenlenen Hukuk Devleti ve Eşitlik gibi ilkelere aykırılık teşkil etmekte ve eşitler arasında eşitsizlik yaratmaktadır.

Çocuklarla ilgili bu sorun TMK'nın kabul edildiği 1991'den beri vardır. Ancak 2006 yılında yapılan değişiklikle bu sorun daha görünür hale gelmiş ve sorun daha da ağırlaşmıştır.

Terörle Mücadele Kanununun 9 ve 13. maddelerinde 29.06.2006 tarihinde "5532 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"la yeni düzenlemeler getirilmiş ve böylece 16-18 yaş dilimindeki çocukların da yetişkinlerle özgü kurallarla yargılanmalarının ve cezalandırılmalarının önü açılmıştır.

Öncelikle TMK'nın 9. Maddesine getirilen değişiklikle bu kanun kapsamına giren suçlarla ilgili 16-18 yaş aralığındaki çocukların da yetişkinler gibi Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemelerinde yargılanacağı hükme bağlanmıştır. Oysa Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi ve Çocuk Koruma Kanunu çerçevesinde çocuk tanımı kapsamında kalan küçüklerden kanunla ihtilaf halinde olanlar için yargılamayı yapacak mahkemeler Çocuk Mahkemeleridir. Bu durum Anayasanın 37. Maddesinde yer alan "hiç kimse doğal mahkemeler dışında yargılanamaz" kuralına ve Anayasanın 141. Maddesinde yer alan "Küçüklerin yargılanması hakkında kanunla özel hükümler konulur" hükmüne aykırılık teşkil etmektedir.

13. madde değişikliğinde ise bu kanun kapsamına giren suçlarla ilgili olarak hükmün açıklanmasının geri bırakılması, verilen hapis cezasının seçenek yaptırımlara çevrilmesi ve ertelenmesinin 16-18 yaş dilimindeki çocuklar hakkında da uygulanamayacağını hükme bağlamıştır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 14. maddesinde "Ayrımcılık Yasağı" düzenlenmiştir. Türkiye sözleşmeye taraf olmasına rağmen Terörle Mücadele Kanunu'nun 9. ve 13. Maddelerinde 16-18 yaş dilimindeki çocuklar arasında ayırım yapmıştır. Suçun türü her ne olursa olsun 18 yaş altı çocuklar arasında bu tür bir ayırma gitmek başta ayrımcılık yasağını ihlal etmekte aynı zamanda çocuk haklarına temelden aykırılık oluşturmaktadır.

Değişiklikten önce var olan sorunlar ise başlıca TMK 5 ve 17. maddeden kaynaklanmaktadır. 7/2-a maddesinin çocuklar bakımından uygulanması da orantılılık ilkesine aykırıdır.

Cezaların yarıya kadar artırımını düzenleyen kanunun 5. Maddesi yetişkinlere uygulandığı gibi çocuklara da uygulanmaktadır.

TMK madde 7/2-a bendinde yer alan bir gösteride yüzlerin kısmen ve tamamen kapatılmasını örgüt propagandası suçu sayarak cezalandıran hükmü çocuklara da uygulanmaktadır.

TMK 17. maddede yer alan bu kanun kapsamına giren suçları işleyenler hakkında ağırlaştırılmış disiplin ve şartlı salı verme hükümleri çocuklara da uygulanmaktadır.

Buna göre TMK'da yer alan 5, 7/2-a, 9, 13 ve 17 madde hükümlerinin çocuklar bakımından uygulanması bu sorunun kaynağını oluşturmaktadır.

Bu hükümlerin uygulanması ile ortaya çıkan çocuk sorunu şunlardır:

On altı ilâ on sekiz yaş dilimindeki çocuklar TMK kapsamında bir suçla itham edildiklerinde gözaltından tutuklamaya, yargılama yeri ve şeklinden verilecek cezalara ve cezaların infazına kadar her aşamada yetişkinlerle aynı kurallara tabi tutulmaktadır.

On iki ilâ on beş yaş dilimindeki çocuklar TMK kapsamında bir suçla itham edildiklerinde gözaltı, tutuklama, yargılama yeri ve şekli ile hükmün açıklanmasının geri bırakılması, erteleme, hapis cezasına çevirme ve diğer seçenek yaptırımlar konularında koruyucu hükümlere tabi olmakla birlikte verilecek cezalar ve cezaların infazı bakımından onlar da yetişkinlere özgü kurallara göre işlem görmektedirler.

Sonuç olarak on iki ilâ on sekiz yaş dilimindeki çocuklar TMK kapsamında bir suçla itham edildiğinde on iki-on beş yaş dilimi için kısmen on altı – on sekiz yaş dilimi için tamamen, çocuk olmalarını göz ardı edilmektedir.

Hem şekli ceza hukuku hem de maddi ceza hukuku yönünden ortaya çıkan bu sorun ile çocuklara ilişkin tüm temel haklar ve koruma ilkeleri ihlal edilmektedir.

Bu sorun Türkiye'de yaşayan her çocuğu, nerede yaşarsa yaşasın, hangi dil, din, etnik kimliğe sahip olursa olsun ülkemizin her çocuğunu tehdit eden bir sorundur. Sorun öncelikle ve sadece çok önemli bir çocuk sorunudur. Ele alınış tarzının da politik tercihlerin dışında olması zorunludur.

Açıkladığımız tüm bu nedenlerden dolayı, Terörle Mücadele Kanunu'nun 5, 7/2-a, 9, 13 ve 17. maddelerinin Anayasa'nın 10. Maddesindeki eşitlik ilkesine, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 14. Maddesindeki ayrımcılık yasağına ve son olarak Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi ve ilgili ek protokollerine aykırılık teşkil ettiğinden yasa metninde yeni düzenlemeler yapılması gerekmektedir.

Özetle Türk Hukuk Sistemi Çocuk Koruma Hukukunun temel ilkelerini kabul etmiştir. Anayasada konuya ilişkin açık hükümler vardır. BM Çocuk Hakları Sözleşmesinin kabul edilip yürürlüğe konulmasının yanı sıra Çocuk Koruma Kanunu ile de çok ayrıntılı koruyucu düzenlemeler yapılmış ileri bir çocuk koruma sistemi oluşturmanın yasal temeli sağlanmıştır. Çocuk mahkemeleri, emniyet çocuk büroları kurularak yapısal adımlar atılmıştır. Sürekli sosyal görevli çalıştıran çocuk büroları vardır.

Çocuk yargıcı, savcısı ve kolluk görevlisi seçiminde çocuk psikolojisini dikkate alan ölçütler uygulanmaktadır. Tüm bunlar Türk Hukuk Sisteminin tüm boyutlarıyla çocuk koruma hukukunu benimsemek ve yapısal olarak oluşturmak eğilimini güçlü olarak ortaya koymaktadır. Bu nedenle TMK mağduru çocuklarla ilgili sistemde ortaya çıkan farklı uygulama kesinlikle bir sapmadır. Bu sapmanın ortadan kaldırılması gerekmektedir.

TERÖRLE MÜCADELE KANUNUN'DA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 12.04.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun cezaı arttıran 5. maddesine "Yukarıdaki hükümler çocuklar hakkında uygulanmaz." fıkrası son fıkra olarak eklenmiştir.

MADDE 2- 12.04.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun terör örgütleri başlığını taşıyan 7. maddesinin 2. fıkrasının a bendinin sonuna "(çocuklar hariç)" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 3- 12.04.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 9. Maddesinin son cümlesi yasa metninden çıkarılmıştır.

MADDE 4- 12.04.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 13. Maddesinin son cümlesi "Ancak bu hükümler çocuklar hakkında uygulanmaz." şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5- 12.04.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun koşullu salıverilmeyi düzenleyen 17. maddesine "Yukarıdaki hükümler çocuklar hakkında uygulanamaz." fıkrası son fıkra olarak eklenmiştir.

MADDE 6- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7- Bu kanun hükümleri Bakanlar Kurulu vasıtasıyla yürütülür.

-MADDE GEREKÇELERİ-

MADDE 1- 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 5. maddesine bu maddenin çocuklar açısından uygulanamayacağına dair açık bir hüküm getirilmelidir. Çünkü Çocuklar için ceza hukuku bakımından geçerli evrensel koruma ilkeleri vardır. Türk Hukukunda bu ilkeler kabul edilmiş ve iç düzenlemelerde Çocuk Koruma Kanunu ile yürürlüğe girmiştir. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi bu koruma ilkelerini ayrıntılı olarak düzenlemiştir. Anayasamızın 90. Maddesinin 5. fıkrası "Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalar kanun hükmündedir." demektedir. Bu koruma ilkelerden biri de "herhangi bir suçtan ceza alan çocuk bakımından suçun türü ne olursa olsun aldığı cezada yaşına göre indirim yapılması, verilen cezanın suçun türüne göre ayrıca arttırılmamasıdır." Terörle Mücadele Kanunu kapsamında cezalandırılan çocuklar açısından da cezalar her durumda yarı oranında arttırılmaktadır. Oysa ceza verilen çocuklar yönünden suçun türüne göre artış yapılmaması gerekmektedir. Genel gerekçede belirtildiği gibi çocuk ceza adalet sisteminin en temel amaçlarından olan "orantılılık ilkesi"nin göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Yetişkinler için uygulanan ceza artırımlarının çocuklar açısından uygulanması söz konusu olamaz. Çocuğa verilen cezanın sadece yaşına göre indirime tabi tutulması gerekmektedir. Bu hüküm sadece 16-18 yaş grubu çocuklar için değil 12-18 yaş grubundaki tüm çocuklar için geçerli olduğundan değiştirilmesi bir de bu nedenle zorunludur.

MADDE 2- 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 7. maddesinin 7. fıkrasının a bendine "çocuklar hariç" ibaresi eklenmelidir. Gösterilere katılıp da yüzünü gizleyen çocuğa örgüt propagandası yapmaktan ceza verilmemelidir. Çünkü çocukların bu tip eylemleri suç işleme kastından çok ağırlıklı olarak bir oyun şeklinde görmeleri veya yetişme sürecinde kendini ifade etme biçimi olarak algılamaları yahut yetişkinleri model alma isteğiyle yapmaları psikolojik bir gerçek olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle çocuklar yetişkinlerden ayrı bir ceza yargılamasına tabi tutulmaktadır. Bunun temelinde çocuk ceza adalet sisteminde kabul edilen çocuğun "üstün yararını" ön plana alan düzenlemeler vardır. Çocuklara özgü koşullarda, suçlu çocuklara ilişkin tutulan sosyal inceleme raporları doğrultusunda çocuğu yetişkinler gibi cezalandırmadan onu korumak en temel ilkelerdendir. Toplantı ve gösterilere katılan çocuklara ilişkin kendilerine isnat edilen suçun maddi unsurlarını taşımayan, bilmeyen hatta öngörmeyen çocuklar kanunda belirtilen terör örgütlerine ilişkin düzenlemelerle cezalandırılmaktadır. Fiilin niteliği itibari ile ancak 2911 sayılı Toplantı ve

Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet etmekten cezalandırılmaları bir seçenek olarak düşünülebilirse de 7/2-a hükmünden cezalandırılmaları yine orantılılık ilkesine aykırıdır. Bu aykırılığın önerilen değişikliklerle ortadan kaldırılması gerekmektedir.

Yine bu hüküm de sadece 16–18 yaş grubu çocuklar için değil 12–18 yaş grubundaki tüm çocuklar için geçerli olduğundan değiştirilmesi bir de bu nedenle zorunludur.

MADDE 3- 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 9. Maddesi son cümlesi yasa metninden çıkarılmalıdır. Çünkü çocuk ceza adalet sisteminde kabul edilmiş olan evrensel çocuk ilkeleri bakımından suça itilen çocuklara ilişkin koruma hükümleri suçun türü her ne olursa olsun her çocuk bakımından aynı şekilde uygulanmalıdır. Suçun türüne göre ayırım yapmak çocuk haklarına temelden aykırılık teşkil etmekle beraber eşitler arasında eşitsizlik yaratmaktadır. Çocuklar yetişkinler gibi yargılanmamalıdır. Çocuk mahkemelerinde yargılanmalıdır. Bu durum Anayasa'nın 10. Maddesinde ki "eşitlik ilkesi"ne ve 141. maddesinde yer alan "çocuklara özgü yargılama ve mahkeme" kuralına açıkça aykırılık oluşturmaktadır. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesinde ki düzenlemeler ile çocukları koruyacak nitelikte çocuğun iyileştirilmesinin daima ön plana alınması (çocuğun üstün yararı) çocuk suçlulara gösterilecek tepkide çocuğun kişisel koşullarının dikkate alınması ilkesine ve yararlı yaşama dönmesini sağlayacak tedbirlere anılan kanun maddesinde yer verilmediği görülmektedir. Aksine, çocukları korumasız bırakacak düzenlemeler içermektedir. Bu mekanizmayı oluşturacak yargı sistemleri özel yetkili ağır ceza mahkemeleri değil çocuklara özgü olan çocuk mahkemeleridir. Terörle Mücadele Kanunu 16–18 yaş dilimindeki çocukları kendilerine özgü çocuk ceza adalet sistemi dışına iterek yetişkinlerin tabi olduğu yargılama usullerine göre yargılamaktadır. Bu koşullarda yargılanan çocuklar toplum önünde açığa çıktıklarından; bedensel ve ruhsal bakımdan sağlıklarına tekrar kavuşmaları yeniden toplumla bütünleşmeleri, öz güvenlerinin ve saygınlıklarını geri kazanmaları ve psikolojik travmaları atlattıkları güçleşmektedir. Bu nedenlerle TMK kapsamında suçla ilişkilendirilen çocukların yaş ayrımı olmaksızın çocuk mahkemelerinde yargılanmalarını sağlamak çocukları korumak sorumluluğunun gerektirdiği bir görevdir.

MADDE 4- TMK kapsamında verilen cezalarda hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilemez; verilen hapis cezası seçenek yaptırımlara çevrilemez ve ertelenemez. Bu madde de 2006 yılında yapılan değişiklikte madde gerekçesinde çocuklar bakımından muafiyet sağlanmasının amaçlandığı yazılı olmasına rağmen yasa da 16–18 yaş dilimi çocuklar bakımından uygulama sonucunu doğuracak şekilde değişiklik yapılmıştır. Aslında yasa koyucunun amacını aşan bir sonuç çıkmıştır. Hem genel gerekçedeki yaklaşımlar, hem diğer madde gerekçeleri hem de 2006 yılı değişikliğindeki madde gerekçesi gözetilerek yapılan değişiklik teklifinin kabul edilmesi yerinde olacaktır. Ayrıca temel çocuk hakları ilkelerine göre çocukların temel hak ve özgürlüklerinden mahrum bırakılmasına ancak en son çare olarak başvurulması gerektiğinden bu değişikliğin yapılması zorunludur.

MADDE 5- 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 17. maddesine bu maddenin çocuklar hakkında uygulanamayacağına dair açık bir hüküm getirilmelidir. Çünkü Terörle Mücadele Kanunu kapsamında koşullu salıverme tedbiri 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Bu kanununun 107. Maddesine göre; koşullu salıverme için infaz kurumunda geçirilmesi gereken süreler düzenlenmiştir. Adli suçlarda verilen cezanın üçte ikisini çekme halinde uygulanan koşullu salıverme hükümleri Terörle Mücadele Kanunu Kapsamında ceza alan çocuklar bakımından da dörtte üçünü çekme şartına bağlanmaktadır. Çocuk ceza adalet sisteminde çocuklar hakkında özgürlüğü kısıtlayıcı tedbirlere en son çare olarak başvurulması gerekmektedir. Oysa çocuk ceza adalet sisteminin benimsemiş olduğu "özgürlüğü kısıtlayanın"

en son çare olması ve cezaların infazının “çocuklara özgü bir şekilde” gerçekleştirilmesi ilkeleri doğrultusunda çocuklar açısından ayrı düzenlemeler yapılması çocuk haklarına temelden aykırılık teşkil eder. Ceza alan çocuk bakımından Terörle Mücadele Kanunu’nun 17. maddesinin uygulanması onlara uygulanabilir yasaların, usullerin, koruma tedbirlerinin çocukların durumları, yaşları, ile orantılı olarak kendi esenliklerine olabilecek biçimde haklardan yararlanmasına engel teşkil etmektedir.

Üstelik bu hüküm de sadece 16-18 yaş grubu çocuklar için değil 12-18 yaş grubundaki tüm çocuklar için geçerli olduğundan değiştirilmesi bir de bu nedenle zorunludur.

MADDE 6- Yürürlük Maddesidir.

MADDE 7- Yürütme Maddesidir.”

EK: 5

Diyarbakır Barosu, TMK Kapsamında Diyarbakır E Tipi Kapalı Cezaevi'nde Tutuklu Bulunan Çocuklara 17.08.2009 Tarihinde Yapılan Ziyarete İlişkin Rapor, Diyarbakır, 15 Eylül 2009

I. Giriş

Diyarbakır E Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan ve haklarında 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanununun (TMK) 5, 7/2, Türk Ceza Kanununun (TCK) 220/6 ve 314/3. maddeleri yollamasıyla aynı yasanın 314/2, 152/1, 265/2, 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 32/1, 33/c, gibi sevk maddeleri ile iddianameler düzenlenen; CMK 250. Madde ile görevli Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemelerinde yargılanan yaşları 15 ila 18 arasında değişen çocukların aileleri tarafından Diyarbakır Barosu Başkanlığı'na "çocukların bulunduğu Diyarbakır E Tipi Kapalı Cezaevi Ek bina 12. Koğuşun çok sıcak olması sebebiyle çocuklarının serinlemek amacıyla geceleri üstlerine örtükleri yorganlarını ıslattıkları" yönünde çok ciddi şikâyetlerin gelmesi üzerine Diyarbakır Barosu Başkanının görevlendirmesi sonucu Diyarbakır Barosu Çocuk Hakları Merkezi adına Av. Keziban YILMAZ (Çocuklar İçin Adalet Girişimi Diyarbakır Sekreteryası), Av. Zeynep KILIÇ (Diyarbakır Barosu Çocuk Hakları Merkezi), Av. Müzeyyen BOYLU tarafından 17.08.2009 tarihinde saat 13.00'de Diyarbakır E Tipi Cezaevi Ek Bina 12. Koğuşta kalan çocuklar ziyaret edilmiştir.

II. Amaç

Terörle Mücadele Kanunu Kapsamında yargılanmakta olan ve kamuoyunda taş atan çocuklar olarak bilinen çocukların ailelerinin başvurmaları üzerine ve yine 03.04.2009 tarihinde Diyarbakır Valiliği İl İnsan Hakları Araştırma ve İnceleme Komisyonu ile 21.04.2009 tarihinde Türk Tabipleri Birliği tarafından oluşturulan heyetlerin ayrı ayrı olarak Diyarbakır E tipi Kapalı Cezaevine ziyaretleri sonucunda çocukların kaldıkları cezaevi koğuşunun fiziki koşulları, Barınma, Beslenme, yıkanma, spor yapma, iletişim koşulları, eğitim olanakları, Sağlık Hizmetlerinden yararlanma konusunda tespit ettikleri sorun ve önerilere ilişkin hazırlamış oldukları raporları ilgili kurumlara göndermeleri neticesinde bu raporlarda tespit edilen sorunların çözümü ve cezaevi koşullarının iyileştirilmesine yönelik Cezaevi idaresi ile bu sorunların muhatabı olan diğer resmi kurum ve kuruluşların, önerilen çözümler doğrultusunda bir çalışma yürütüp yürütmedikleri konusunda; çocuk tutuklular ve aileleri ile görüşmek, elde edilen bilgiler ışığında durumun hukuki tespitini yapmak, rapor hazırlamak, raporu ilgili ve yetkili kurum ve makamlara göndermek, bu kurum ve kuruluşlarla bizzat görüşmek, kamuoyunun gerçek bilgiye ulaşmasını sağlamak, çeşitli ulusal ve

uluslararası mevzuatlarda güvence altına alınan hakların korunmasına, ihlallerin önlenmesine katkıda bulunmak ve aylardır tutuklu bulunan çocukların bu sorununa çözüm getirilmesi amacıyla söz konusu görüşme gerçekleştirilmiştir.

III. Cezaevinde Tutuklu Bulunan Çocuklarla Yapılan Görüşme:

17.08.2008 tarihinde cezaevinde hala tutuklu bulunan S.K, Ş.A, A.G, S.T, M.Ç, İ.D, K.A, A.E, S.Ö, S.Ş, M.T , Ş.A, F.G, Ö.A, M.U, R.K, A.A adlı çocuklarla yaptığımız görüşmede; her öğün kendilerine yarım somun ekmek verildiğini, sürekli aynı yemeklerin yapıldığını, uzun bir süreden beri haftanın 7 günü akşam yemeği; ayrıca bunun yanında 2 günü de öğlen yemeği olarak kendilerine sadece makarna verildiğini, sabah kahvaltısı olarak her gün zeytin ve zeytinin yanında yumurta veya reçel veya peynir gibi sadece bir çeşit kahvaltılık verildiğini, tam doyamadıklarını, yemeklerin hijyenik olmadığını yemeklerden çivi, topluğne, ip, böcek vb. nesnelere çıktığını, bu nedenle yemekleri yiyemediklerini, yaz-kış demeden sıcak ve soğuk su problemi yaşadıklarını; örneğin sıcak suyun günde 10 dakika verildiğini, sıcak suyun verildiği zamanda ise soğuk suyun bulunmadığını bu nedenle sürekli soğuk su ile yıkanmak zorunda kaldıklarını, bu nedenle 3-4 kişinin bir arada duş almak zorunda kaldıklarını, kıyafetlerini yıkamaları için verilen deterjanın kirece benzediğini, çamaşırlarını kendi imkanları ile sadece su ile becerebildikleri kadar yıkayabildiklerini bu nedenle kıyafetlerinin temizlenemediğini ifade etmişlerdir.

Rahatsızlandıkları zaman cezaevi doktoruna çıkarıldıklarında, burada rahatsızlıkları konusunda dinlenilmediklerini, dinlenilmeden ilaç yazıldığını, rahatsızlandıktan en az iki ay sonra hastaneye sevklerinin yapıldığını bu nedenle rahatsızlıklarının uzun süre sürdüğünü belirtmişlerdir.

Havanın sıcak olması sebebiyle gündüz havalandırmanın gölge bölümlerinde uyduklarını, geceleri yorganlarını ıslatıp serinlemeye çalıştıklarını, gece uyuyamadıklarını, bu durumu cezaevi yönetimi ile görüştüklerini ancak herhangi bir şey yapılmadığını, daha sonra kendi aralarında 70,00-TL toplayıp tavan vantilatörü aldıklarını, bu vantilatörün de koğuşu serinletmediğini, çok sıcak olması sebebiyle sürekli rahatsızlandıklarını belirtmişlerdir.

Diyarbakır Valiliği İl İnsan hakları komisyonunun oluşturduğu heyetin cezaevine gelmesinden önce kendilerine ilk defa çarşaf verildiğini, ancak çarşafın eskikip yırtıldığı o yüzden onları çöpe attıklarını, kendilerine bunun dışında hiç çarşaf verilmediğini ifade etmişlerdir.

Cezaevi içinde bulunan diğer arkadaşlarına gönderdikleri mektupların onlara verilmediğini yine dışarıda bulunan arkadaşlarına gönderdikleri mektupların ve fotoğrafların kontrol edildiğini bir kısım fotoğrafların çıkarılarak arkadaşlarına gönderilmediğini aynı şekilde arkadaşlarının göndermiş olduğu mektupların kendilerine verilmediğini ayrıca bazı çocuklar da cezaevinde ders çalışmak için ailelerinin getirmiş olduğu kitapların idare tarafından alındığını ve kendilerine teslim edilmediğini ders çalışmak istediklerini ancak bu nedenle çalışamadıklarını ifade etmişlerdir.

Çocuklar koğuştaki hamamböceklerinin bulunduğunu, cezaevi idaresinin koğuşu ayda bir ilaçladığını ancak yapılan ilaçlamanın işe yaramadığını aksine böceklerin çoğaldığını en son ağustos ayı içerisinde cezaevi idaresinin koğuşu ilaçlamak için öğlen saat 12.00'de gelip ilaçlama yapmak istediğini, o saatlerde havalandırmanın güneşli ve çok sıcak olması sebebiyle 2 defa ilaçlamaya izin vermediklerini, 3. kez geldiklerinde tekrar izin vermemelerine rağmen koğuşun zorla ilaçlandığını, 3 saat boyunca ilaçlı koğuştaki kaldıklarını, ancak bu ilaçlama sonucunda da böceklerin hiç ölmedi-

ğini sadece ilaçlamanın ayda bir kendilerine rahatsızlık vermek amacıyla yapıldığını, böcekler dışında koğuştta çok sayıda fare bulunduğunu bu nedenle uyuyamadıklarını ifade etmişlerdir.

Ayrıca çocuklar koğuştlarında sürekli arama yapıldığını ve aramaların sırf kendilerini huzursuz ve tedirgin hissetmelerine neden olmak için sabah erken saatte ve kahvaltı yaparken yapıldığını bu nedenle kahvaltı yapamadıklarını ve yapılan aramalarda bütün eşyalarının dağıtıldığını, bu durumun kendilerini çok üzdüğünü ve tedirginlik verdiğini ifade etmişlerdir.

Cezaevinde diğer suçlardan tutuklu bulunan çocuklara yapılan aktivitelerin kendilerine uygulanmadığını örneğin bilgisayar kursu gibi kurslara kendilerinin de gitmek istediğini ancak buna izin verilmediğini, diğer suçlardan tutuklu bulunan çocuklara konferans salonunda yapılan aktivitelerin örneğin sinevizyon gösterilerinin kendilerine uygulanmadığını ayrımcılık yapıldığını, cezaevi idaresi tarafından geceleri koğuştun ışıklarının kapatılmasına izin verilmediği bu nedenle uyumakta zorlandıklarını, doktora ya da psikologa çıktıklarında doktorun veya psikologun kendilerine suçlarını sorduğunda, kendilerinin siyasi suç şeklinde cevapladıklarını, hem doktorun hem de psikologun “sizin suçunuz terörist, suçu siz teröristsiniz yani” diye cevap verdiklerini, mahkemeye götürüldüklerinde isimleri okununca askerlerin “bunlar teröristtir” dediklerini, komutanın askerlere “bunlar teröristtir, bunları sıkı tutun” dediğini; bu nedenle kendilerine eşlik eden iki asker tarafından da tutulduklarını, askerlerin kollarını rahatsızlık verecek derecede sıkıldığını, buna rağmen ellerine kelepçe takıldığını ve bu kelepçelerin kendilerine rahatsızlık verdiğini, adliye nezarethanesine kadar elleri kelepçeli götürüldüklerini, ayrıca yine adliyeye götürüldüklerinde, gönderildikleri ring aracının tüm gün güneşin altında tutulması sebebiyle içinin çok sıcak olduğunu, araca 10 kişiden fazla tutukluyu bindirdikleri bu nedenle üst-üste götürülmek zorunda kaldıklarını, bu koşullar altında araçta 1 saat tutulduklarını, ailelerinin görüşe geldiğinde aramada kötü muameleye, hakarete maruz kaldıklarını, özellikle “Songül” isimli infaz koruma memurunun adını ifade etmişlerdir.

Çocuklar, hobi çalışmasına giden çocuklardan birinin, hazırladığı çerçeveyi bitirip Cuma günü görüşe gelecek ailesine hediye etmek üzere çalışma odasından yanına biraz bali aldığını, çıkışta gardiyanların yaptığı üst aramasında gardiyanların baliyi bulması üzerine baliyi çaldığı gerekçesi ile onunla aynı aktivite grubunda bulunan diğer 5 arkadaşına sportif faaliyetlerden 10 gün, hobi (atölye çalışması) çalışmasından ise 1 ay uzaklaştırma şeklinde disiplin cezası verildiği diğer çocukların da verilen cezaya tepki olarak arkadaşların katılmadığı faaliyetlere katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Yine çocuklarla yapılan görüşmede; çocuklar arkadaşları S.Ö.’nün psikolojisinin bozulduğunu, 2 gün sonra duruşması olacağını ve ağır ceza alacağından korktuğundan dolayı çok tedirgin ve korkak tavırlar sergilediğini, arkadaşlarının bu durumundan kendilerinin de etkilendiğini ifade etmişlerdir.

ÇOCUKLARIN BEYANLARINDAN BİR KAÇ ALINTI:

- *Mahkemeye çıkarken bizi cezaevinden adliyedeki nezarethaneye kadar kelepçe ile götürdüler. Orda sayı olarak 14 kişi olmamıza rağmen sadece mahkemeye çıkarılan ben ve diğer 3 arkadaşımın eli kelepçeliydi. Biz sorduğumuzda “siz konuşmayın biz istediğimizde kelepçeleriz istediğimizde çıkarırız” dediler.*

- Mahkemeye çıkarıldığımız ilk duruşma gece saat 22.00 ye kadar orda kalmamıza rağmen bize yiyecek hiçbir şey vermediler. İkinci çıkarılmamızda öğlen arası küçük bir kutu sarrelle ve yarım küçük somun ekmek verdiler.
- Geçen duruşma beni mahkemeye götüren, bir sağımda biri solumda duran iki asker bana gülererek alaylı bir şekilde " idam edileceksin" dediler. Ben de onlara "çok komiksiniz" diye karşılık verince bana ters baktılar.
- Şimdiye kadar iki defa mahkemeye duruşmaya çıkarıldım. İlkin de öğlen bize küçük bir kutu sarrelle ve yarım küçük somun ekmek verdiler, ikincisin de bir domates ile yarım parça somun ekmek verdiler.
- Görüşme yaptığımız her 15 çocuk da Cezaevi müdürünün koğuşa gelip "sorunlarımız var mı, varsa söyleyin halledelim" dediğini, bizde kendisine sorunlarımızı anlattığımızda "bize sorun yaratmayın yoksa size sorunların en alasını ben yaratırım" dediğini ifade etmişlerdir.
- Ben gözaltına alındığımda 7. sınıfa gidiyordum. Okulun açılacağı gün duruşmam var. Serbest bırakılırsam okuluma devam edeceğim. Ancak serbest bırakmazlar diye burada açık öğretim için başvuruda bulundum. 3 defa cezaevinde vesikalık fotoğraf çektim. Başvurumu yaptım ama hala bir cevap verilmedi bana. Ailem yaklaşık 2-3 ay önce çalışmam için ders kitaplarımı getirip cezaevi idaresine teslim etmiş olmasına rağmen kitaplarım hala bana verilmedi.
- Ayın 6'sında (...) mahkemeye giderken adli suçlulardan birkaç kişi vardı, onların ellerini kelepçelediler, ama bizimkilerini kelepçelediler. Komutanla konuşmaya gittim. Kapıyı açan asker kimin geldiğini söyleyeyim, dedi. Ben de A.E. olduğumu söyleyin dedim, asker beni komutanın yanına götürdü. Komutan beni görünce ben de "neden ellerimiz kelepçeleniyor, biz daha çocuğuz" dedim o da bana "akıllı olun, efendi olun diye bağırdı" ve beni tehdit etti.
- Kurslara gidemiyoruz, sebebini sorduğumuzda cezaevi etkinliklerine ve kurslarına neden katılamıyoruz diye sorduğumuzda verdikleri cevap ise siz adli suçlu değilsiniz o yüzden size izin vermiyoruz dediler.
- Bugünkü gazete de Abdullah ÖCALAN'ın resmini siyah kalemle çizdikten sonra gazeteyi bize getirmişlerdi.
- Gün Radyoya mektup yazdığımız zaman mektuplarımız iade oluyor. İade oluş sebebi ise "teröristlere moral vermek amacıyla gönderilemiyor" diye yazılmaktadır. Bununla D Tipindeki arkadaşlarımızı kastediyorlar.
- Doktorun yanına ameliyat için sevkimi istemek için çıktım. Doktorun yanındaki personel ayağa kalktı yanıma gelerek sol tarafıma çok hızlı bir şekilde vurarak "aslan gibisin sana hiçbir şey olmaz, polislere taş atarken çok iyiydiniz, cezaevine geliyorsunuz paslanmış gibi revire çıkıyorsunuz." dedi
- Revire çıktığımız zaman siyasi suçlu değil de terörist diye yazıyorlar.
- Hastane sevkine çıkarken Ring aracında bayıldım. Personel ve astsubaya nefes darlığım var ben bu odada dayanmam dedim. Personel ise bana cezaevine gittiğinde Adalet Bakanlığına bir dilekçe yaz sana özel olarak üstü açık ring göndersinler diye dalga geçtiler.

- *Milletvekilleri bizleri ziyaret ettiler, sorunlarımızı anlattık ama sadece bize bir buzdolabı aldılar, onun haricinde herhangi bir yardımlarını görmedik.*
- *Tabipler Birliğinin hiçbir etkisini görmedik, sadece basına çıktık o kadar.*

IV. Tespitler

Tutuklu bulunan çocuklarla yapmış olduğumuz görüşmeler sonucunda gerek çocukların anlatımları gerekse de yapmış olduğumuz gözlemler neticesinde;

- Nisan ayı içerisinde Diyarbakır Valiliği İl İnsan Hakları Komisyonu, Türk Tabipleri Birliği ve TBMM Çocuk Hakları İzleme Komisyonunun cezaevi idaresi ve tutuklu çocuklarla yaptıkları ziyaret sonucunda hazırladıkları ve kamuoyu ile paylaştıkları raporlarla çocukların barındıkları yer, sağlık, eğitim, beslenme ve psikolojik durumları ile ilgili olarak tespit ettikleri sorunlar ve önerdikleri çözümlere rağmen sorunların aynı şekilde devam ettiği, cezaevi personelinin TMK nedeni ile tutuklu bulunan çocuklara karşı tutumlarında herhangi bir iyileşmenin olmadığı, çocukların barındıkları yer, sağlık, eğitim, beslenme ve psikolojik durumları ile ilgili olarak tespit edilen sorunların çözümüne yönelik ilgili hiçbir kurumun üzerine düşen çözüme yönelik somut bir adım atmadığı görülmüştür.
- Cezaevi idaresinin, TMK neni ile tutuklu bulunan çocuklar ile adli tutuklu bulunan çocuklar arasında, çocukların beyanlarında da belirttikleri üzere birçok konuda ayrımcı bir tutum içerisinde olduğu sonucuna varılmıştır.
- Tutuklu bulunan çocukların tamamına yakını gözaltına alınmadan önce okula gittikleri cezaevine konulduktan sonra gerek cezaevi idaresi tarafından ders kitaplarının kendilerini ulaştırılmasına izin verilmeyişi gerekse de daha önce cezaevi koşulları ile ilgili olarak hazırlanan raporlarda belirtildiği üzere çocukların kaldığı koğuşun ders çalışmak için uygun olmadığı; eğitimlerinin yarım kaldığı ancak çocukların eğitimlerine devam etmek istedikleri ve okumak istedikleri tespit edilmiştir.
- Kendilerini ziyarete gelen ailelerine cezaevi personeli tarafından yapılan kötü muamele ve hakaretin, çocuklar üzerinde olumsuz etki bıraktığı gözlemlenmiştir.
- Çok uzun süreden beri cezaevinde tutuklu bulunan ve bugüne kadar tahliye olmayan çocukların geleceğe dair umutlarının yavaş yavaş kaybolduğu, geleceğe kaygıyla baktıkları ayrıca TMK kapsamında yargılanıp ağır cezalar alan diğer çocuklar gibi yargılama sonucunda kendilerine de aynı cezanın verileceği yönündeki kanıları, çocukların yargı makamının ve adalet sisteminin taraflı davrandığı ve kendilerinin Kürt olmaları sebebiyle cezalandırıldıkları şeklinde bir düşünceye sevk ettiği gözlemlenmiştir.
- Yargılanan çocukların ilerde ceza ile tecyiz edilmeleri halinde bu sürecin son derece tehlikeli boyutlara ulaşacağı kanaati oluşmuştur.
- Çocuklara yapılan muamele tutuldukları koşullar ele alındığında yapılan uygulamanın başta Türkiye'nin kendi iç mevzuatları ile düzenlediği hükümlere, BM Çocuk Hakları Sözleşmesine ve birçok uluslararası belgelere açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Özellikle aşağıda aktardığımız

uluslar arası norm ve maddelere aykırılıklar söz konusu olup ihlal maddelerini şu şekilde sıralayabiliriz;

1-) BM Çocuk Hakları Sözleşmesi ile *“özgürlüğünden yoksun bırakılan her çocuğa insancıl biçimde ve insan kişiliğinin özünde bulunan saygınlık ve kendi yaşındaki kişilerin gereksinimleri göz önünde tutularak davranılması; özgürlüğünden yoksun olan her çocuğun, kendi yüksek yararını aksini gerektirmedikçe, özellikle yetişkinlerden ayrı tutulması ve olağanüstü durumlar dışında ailesi ile yazışma ve görüşme yoluyla ilişki kurma hakkına sahip olması gerektiği”* ilkesi düzenlenmiş bu ilke gereğince aileleri ile görüşmelerinde, cezaevinde akranları ile birlikte eşit sosyal etkinliklerde ve eğitimlerde yer almaları sağlanmalıdır.

2-) Özgürlüğünden Yoksun Bırakılmış Çocukların Korunmasına İlişkin Birleşmiş Milletler Kuralları(Havana Kuralları)

- **Temel Koşullar başlıklı 8. Maddesi ;** . Yetkili makamlar, tutulan çocukların bakımının ve topluma dönüşe hazırlanmalarının önemli bir sosyal hizmet olduğu konusunda kamuoyunun ilgisini yükseltmek için sürekli çaba harcar; bu amaçla, çocuklar ile çevre halkı arasında yakın ilişki kurulmasını kolaylaştırmak için gerekli tedbirler alınır.
- 12. Madde; Özgürlükten yoksun bırakma, çocukların insanî haklarına saygı gösterilmesinin sağlandığı şartlarda ve ortamlarda yerine getirilir. Islah evlerinde tutulan çocukların sağlıklı ve özsaygılı yaşamalarına yardım ve destek olacak, sorumluluk duygularının gelişmesini arttıracak ve toplumun bir üyesi olarak potansiyellerini geliştirmelerinde yardımcı olan davranış ve yeteneklere sahip olmalarını teşvik edecek türden faaliyet ve programlardan yararlanmaları sağlanır.
- 13. Madde; Özgürlüklerinden yoksun bırakılan çocuklar, ulusal veya uluslararası hukuka göre sahip oldukları ve özgürlükten yoksun kalma durumunda da kullanılabilen kişisel, ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel haklardan, bu durumları ile ilgili nedenlerle mahrum edilemezler.
- 18. Madde; Bir tutuklu çocuk, aşağıda belirtilen Kurallar'a ek olarak masumiyet karinesinin, tutma süresinin uzunluğunun, çocuğun hukukî statüsünün ve içinde bulunduğu şartların gerekleri dikkate alınarak getirilen özel hükümlere uygun olan şartlarda tutulur. Bu hükümler aşağıdaki hakları içerir; ancak bu haklardan ibaret sayılmaz:(b) Mümkün olduğu takdirde çocuklara ücret alabilecekleri bir işte çalışma, eğitim ve öğretimlerine devam etme imkânları sağlanır; ancak çocuklar çalışmaya ve eğitim görmeye zorlanamazlar. Çalışma, eğitim veya öğretim görme tutukluluğun sürdürülmesi için bir sebep olamaz. (c) çocuklar, adalet sisteminin gereklerine aykırı düşmeyecek şekilde dinlenmeleri ve eğlenmeleri için gerekli araçları edinebilir ve bunları kullanabilirler.
- 24. Madde; Çocukların kuruma girişi yapılırken, tutuldukları kurumun düzeni ile ilgili kuralların bir kopyası, sahip oldukları hakları ve yükümlülükleri anlayabilecekleri bir dilde anlatan bir yazı ile birlikte, yapacakları şikâyetleri inceleyecek yetkili makamların adresleri ve ayrıca kendilerine hukukî yardım sağlayacak kamu ve özel kuruluşların adresleri verilir. Okuma yazması olmayan veya yazılı metinlerin dilinden anlayamayan çocuklara, bu konuları tam olarak anlayabilecekleri bir tarzda kendilerine bilgi verilir.

- 25. Madde; Bütün çocukların, tutuldukları kurumun iç yapısını düzenleyen kurallarını, kendilerine verilen bakımın bedellerini ve uygulama metodunu, disiplin hükümlerini ve uygulama usullerini, bilgi edinme ve şikayet etme usulleri ile tutuldukları süre içinde sahip oldukları hakları ve yükümlülükleri tam olarak kavramalarını sağlayacak konuları anlayabilmeleri için kendilerine yardım edilir.
- 26. Madde; Çocuklar, yeterli havalandırma ve ışılandırması bulunan, hiçbir şekilde sıkıntı çekmelerine veya üzüntü duymalarına sebep olmayacak türden araçlarla nakledilirler; nakil giderleri idare tarafından karşılanır. Çocuklar keyfi sebeplerle bir kurumdan diğerine nakledilemezler.
- 31. Madde; Özgürlüğünden yoksun bırakılan çocukların insan onurunun ve sağlığının gerektirdiği bütün imkân ve hizmetlerden yararlanma hakları vardır.
- 33. Madde; Çocukların içinde uyuyacakları yerler, o bölgenin standartları da göz önünde tutularak, genellikle küçük koğuşlardan veya tek kişilik yatak odalarından meydana gelir. Uykuda buldukları saatlerde çocukların korunmalarını sağlamak için tek kişilik odalar ve koğuşlar da dâhil, uyuma mekânları düzenli ve aralıklı olarak denetlenir. Her çocuğa bölgesel ve ulusal standartlara uygun ayrı bir yatak temin edilir; çocuğa verilen yatak sağlam ve temiz olur; yatağın temizliğinin korunması için sık sık değiştirilir.
- 34. Madde; Tutma kurumlarında her çocuğun fiziksel ihtiyaçlarını mahrem ve temiz bir şekilde ve uygun bir tarzda karşılamasını sağlamasına yetecek sayıda ve uygun yerlerde sıhhi tesis bulunur
- 37. Madde; Her tutma kurumunda bütün çocuklara normal yemek zamanlarında, beslenme, temizlik ve sağlık standartlarına uygun şartlarda hazırlanan, yeterli kalite ve miktarda sunulan ve mümkün olduğu kadar çocukların dinî ve kültürel gereklerine uygun bulunan yemekler verilir. Her çocuğun istediği her an içebileceği kadar temiz içme suyu bulunur.
- 38. Madde; Zorunlu okul çağındaki her çocuğun ihtiyaçlarına ve kabiliyetlerine uygun ve kendisini topluma dönüştürmek için tasarlanmış bir eğitim almaya hakkı vardır. Çocukların bu tür bir eğitimi, mümkün olduğu takdirde, ıslahevi dışındaki kamu okullarında almaları sağlanır; bu eğitim, çocuğun salıverildikten sonra güçlük çekmeden eğitimine devam edebilmesini sağlamak amacıyla, ülkenin genel eğitim sistemi ile bütünleşmiş bir okulda ve nitelikli öğretmenler tarafından verilir. Yabancı kökenli olan veya ayrı bir kültürel ya da etnik şartları bulunan çocukların eğitimine kurum idaresi tarafından özel bir dikkat gösterilir. Okuma yazması olmayan veya anlama ya da öğrenme güçlüğü bulunan çocukların özel bir eğitim görmeye hakları vardır.
- 39. Madde; Yukarıda sözü edilen zorunlu eğitimin yanı sıra, okul çağındaki çocuklardan eğitimlerini daha sonra sürdürmek isteyenlere gerekli izin verilir ve kendileri buna teşvik edilir; ayrıca bu çocukların kendilerine uygun okullara gitmeleri için çaba gösterilir.
- 40. Madde; Çocukların tutuklu buldukları sırada aldıkları diplomalarda veya öğretim belgelerinde, tutma kurumunda kaldıkları herhangi bir biçimde ima edilemez.
- 59. Madde; Adil ve insanî bir muamele görme hakkının bütünleyici bir parçası ve çocukların topluma yeniden kazandırılmalarında esaslı bir unsur olarak, çocukların dış dünya ile yeterli

bir iletişim kurmaları için her türlü imkân sağlanır. Çocukların aileleriyle, arkadaşlarıyla ve diğer kimselerle veya saygın sivil toplum örgütlerinin temsilcileriyle iletişim kurmalarına, evlerini ve ailelerini ziyaret etmeleri için kurumdan ayrılmalarına ve eğitim, meslekî veya diğer önemli nedenlerle tutma kurumlarından çıkmalarına, özel izin almalarına imkân tanınır. Çocukun bir hapis cezasını çekiyor olması halinde, cezaevi dışında geçirdiği süre, çektiği cezasından sayılır.

DİYARBAKIR BAROSU ÇOCUK HAKLARI MERKEZİ

EK: 6
Türk Tabipleri Birliği,
“Çocukken Tutuklu ve Hükümlü Olmak Tutuklu ve
Hükümlü Çocuk Olmak... Diyarbakır E Tipi Kapalı Ceza
ve İnfaz Kurumunda Alıkonulan Çocukları İzleme
Raporu”, 20-21 Nisan 2009

Giriş

Bilindiği gibi Diyarbakır, Batman, Mardin, Şırnak, Adana, Van ve diğer illerdeki son bir yıl içinde gerçekleştirilen gösterilerde gözaltına alınan ve kamuoyunda “*taş atan çocuklar*” olarak bilinen ve Terörle Mücadele Kanunu (TMK) kapsamında yargılanmakta olan çocukların onlarcası halen cezaevlerinde tutuklu ya da hükümlü olarak yaşamlarını sürdürmektedir.

Yıllardır, kendilerinin sorumlu olmadıkları bir gerginlik ve şiddet ortamı içinde yaşayan, o ortam içinde sosyalleşen, oyun oynar gibi katıldıkları eylemlerin hukuki karşılıklarını idrak edemeyecek yaştaki çocukların “örgüt üyeliği” suçlamaları ve olağanüstü ağır ceza talepleriyle yargılanmaları kaygı uyandırmaktadır. Bu sorun çocuk haklarıyla ilgilenen ulusal ve uluslararası kuruluşlarda ve kamuoyunda tartışma konusu haline gelmiştir.

Türk Tabipleri Birliği tarafından dikkatle izlenen bu yargılama sürecinin ötesinde tutuklu çocukların ailelerinden TTB’ye çocuklarının tutukevlerindeki sağlık, eğitim ve barınma koşullarına ilişkin endişelerini dile getiren çeşitli başvurular iletilmiştir. TTB öteden beri insan hakları, cezaevlerindeki sağlık ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve uluslar arası standartlara kavuşturulması yolunda mücadele etmektedir. “Taş Atan Çocukların” yargılanmaları sürecinin hem çocuklarda hem de toplumumuzda oluşturacağı derin hasarlarının engellenebilmesi için zaman kaybetmeksizin harekete geçmeye yaşamsal bir önem vermektedir.

Bu nedenle TC Adalet Bakanlığı’na ekte sunulan izin yazısıyla başvuruda bulunulmuş ve 20-21 Nisan 2009 tarihlerinde Adalet Bakanlığının izniyle Diyarbakır E Tipi Kapalı Ceza ve İnfaz Kurumu Prof. Dr. Feride Aksu Tanık, Uzm. Dr. Elif Kırteke, Uzm. Dr. Zeki Gül, Prof. Dr. Ümit Biçer, Uzm. Dr. Zerrin Topçu Bilgen, Dr. Cengiz Günay ve Prof. Dr. Ayşe Avcı’dan oluşan TTB heyeti tarafından ziyaret edilmiştir.

Heyeti Cezaevi müdür yardımcılarında biri karşılaşmıştır. Sonrasında Cezaevi Müdürüne ziyaretin nedeni ve içeriği aktarılmış, izin yazısının bir kopyası iletilmiştir. Kurumda görev yapan diş hekimi ve psikologlarla tanışılmıştır. Diş hekimi ve iki psikolog kurumda tam zamanlı olarak görev yapmaktaydı.

İzleme heyeti çalışmaları sırasında genel olarak herhangi bir zorlukla karşılaşmamıştır. Tüm ziyaretler müdür ve çok sayıda infaz koruma memuru eşliğinde gerçekleşti, ancak tutuklu ve hükümlü çocuklarla bire bir görüşmeler de gerçekleştirildi.

Rapor fiziksel koşullar, sorunun adli tıp boyutu, çocukların ruhsal değerlendirilmeleri başlıkları altında sınıflandırılmış ve öneriler sistematik biçimde sıralanmıştır.

Fiziksel Koşullar

Barınma koşulları

745 kişilik kapasiteli Kurumda 1460 tutuklu ve hükümlü bulunduğu personel kadrosunda artış olmadığı, eksiklik ve ihtiyaç olduğu belirtildi. 80 adli, 24 TMK kapsamında olmak üzere tutuklu ve hükümlü 18 yaş altı toplam 104 çocuk bulunmaktaydı. TMK kapsamındaki suçlardan tutuklu bir kız ve adli tutuklu bir kız çocuk olmak üzere iki kız çocuğu kadın koğuşunda erişkin kadınlarla bir arada bulunmaktaydı, 23 erkek ise bir arada ve tek koğuşta bulunmaktaydı. Adli suçlardan tutuklu ve hükümlü olan 80 çocuk ise üç ayrı koğuşa yerleştirilmişti.

Kurumda yaklaşık 25 kişilik koğuşlar ve her koğuşun yüksek duvarlarla ve tel örgülerle çevrili, bağımsız havalandırma bölümleri vardı. İki koğuş ziyaret edildi, bunlardan biri adli, diğeri TMK kapsamındaki suçlardan tutuklu ve hükümlü çocukların kaldığı koğuşlardı. Kız çocukların barındığı kadın koğuşları ziyaret edilmesine izin verilmedi. Koğuşların tasarımı ve büyüklüğü aynı idi. Ortak olan özellikler ve farklılıklar ayrıca belirtilerek rapor edildi.

Koğuşlar yatakhane 70 metrekare, 70 metrekare kapalı ortak kullanım alanı ve yaklaşık olarak 150 metrekarelik bir havalandırma alanından oluşmaktaydı. Koğuşun tüm tabanı beton idi. Her birimin orta yerinde bir su gideri bulunmaktaydı. Koğuşun yatakhane bölümünde 14 ranza karşılıklı yedişer ranzadan oluşan iki sıra halinde dizilmişti. Mekânın boyutları nedeniyle ranzaların önemli bir kısmı yan yana, bitişik nizam dizilmişti. Yatakhanein tek kapısı ortak kullanım alanına açılmaktaydı. Havalandırmaya bakan cephesinde dört adet küçük pencere bulunmaktaydı, bu pencereler ranzaların üst hizalarına denk gelecek yükseklikte idi ve gerek havalandırma gerek aydınlanma için yeterli değildi. Yatakhaneye girince yoğun bir havasızlık ve uzun zamandır yıkanmamış çarşaf ve nevresimlerin kokusu algılanıyordu.

Yatakhanein tavanında tek bir floresan lamba bulunmaktaydı. Lambanın açma kapama düğmesi koğuşun içinde idi ve açılıp kapanma iradesi koğuş sakinlerine aitti. Yatakhanelerin aydınlanma, doğal ışık ve güneş alma, havalandırma koşulları çok yetersizdi. Kişi başına 3 metrekare alan düşmekteydi, ranzaların dışında kalan alan ise çok dardı.

Ortak kullanım alanında sert plastikten yapılmış üç dikdörtgen masa ve çevresinde tümü sağlam olmayan ve tutuklu ve hükümlü çocuk sayısından 2-3 adet az sayıda yine plastik, kolçaksız sandalyeler vardı. Ortak kullanım alanının uzun eksenine açılan üç kapı vardı. Bunlardan biri 2 yıkanma bölümü olan ve çamaşırların da yıkanabildiği karanlık banyo bölümü, ikincisi iki alaturka tuvalet ve iki lavabo bulunan tuvalet bölümü ve üçüncüsü de bir semaver, bir buzdolabı ve bir lavabo bulunan oldukça küçük bir mutfak bölümüydü. Mutfakların tel örgü ile kapatılmış 20-25 cm x 20-25 cm boyutunda birer küçük havalandırma pencereleri vardı. Bu bölümler binanın iç cephesinde oldukları için oldukça karanlık idi ve aydınlatma da yeterli değildi. Adli tutuklu ve hükümlülerin bölümünde buzdolabı çalışmaktaydı, TMK nedeniyle tutuklu ve hükümlü olanların olduğu bölümde ise çalışmamaktaydı ve kapağını açınca içinde çok sayıda hamam böceğinin olduğu gözlemlendi. TMK nedeniyle tutuklu ve hükümlü olan çocukların koğuşunun mutfağındaki havalandırma penceresinin tel örgüsü yırtıktı, çocuklar bu yırtıktan iri sıçanların zaman zaman koğuşa girdiğini ifade ettiler. Her iki gruptan çocuklar banyonun karanlık ve lambasız olduğundan, ayrıca koğuşlardaki kırık camlardan yakındılar.

Koğuşun ortak kullanım alanında her çocuğa bir tane olmamak üzere metal dolaplar vardı. Adli tutuklu ve hükümlülerin olduğu koğuşta 26 çocuğa karşılık 16 dolap bulunmaktaydı, TMK nede-

niyle tutuklu ve hükümlü olan çocukların bulunduğu koşušta da benzer biçimde dolap sayısı yetersizdi. Adli nedenlerle tutuklu ve hükümlü çocukların koşuşunda bulaşıkların banyo bölümünde, yerde leğenlerin içinde yıkandığı gözlemlendi. Yemek tabaklarının çok eski ve çizik melamin kaplar olduğu görüldü. Bu kapların kullanımı besin hijyeni açısından sakıncalıdır.

Adli nedenlerle ve TMK nedeniyle tutuklu ve hükümlü çocukların koşuşlarındaki temel farklılık sosyal ilişkilerin örgütlenmesine ilişkindi. Her iki koşušta da koşuş temizliğinin çocuklar tarafından her gün yıkanarak yapıldığı söylendi. Bulaşık yıkama TMK kapsamında tutuklu ve hükümlü çocuklarda dönüşüm ve sıra ile yapılmaktaydı. Adli nedenlerle tutuklu ve hükümlü çocuklarda ise haftada çocuk başına 3TL bir para toplanıp, koşuştaki en yoksul iki çocuğa para karşılığı yıkatma biçiminde idi. Bulaşıkları yıkayan çocukların haftada yaklaşık 30 TL para kazanması anlamına gelen bu uygulama, doğrudan ifade edilmese de bir “koşuş ağalığı” sistemini çağrıştırdı. Çocuklar doğrudan söylemeler de bu iki yoksul çocuğa çamaşır yıkatma dâhil her türlü işin yaptırıldığı izlenimi edinildi.

Ortak kullanım alanında bir küçük ekran televizyon bulunmaktaydı. Çocuklar televizyonun bozuk, düğmelerinin kırık ve çalışmaz oluşundan şikayetçiydiler.

Havalandırma bölümü koşuşun ortak kullanım alanından çıkılan bir cephesi koşuşa dayalı, dışa bakan üç cephesi yüksek duvarlar ve tel örgülerle kaplı 150 metrekairelik bir beton alandı. Havalandırmanın kapısının gün doğumunda infaz koruma memurları tarafından açılmakta, gün batımında kapanmakta olduğu belirtildi. Çocuklar bu alanda ip gererek voleybol oynadıklarını ifade ettiler.

İç ortam hava kalitesi

Koşuşlar bahar olmasına ve havalandırmaya açılan kapı ve pencerelerin açık olmasına karşın havasızdı. Kışın soğuk havada hava kalitesinin daha da kötü olacağı aşikardır.

Koşuşların havalandırma koşullarının iyileştirilmesi kaçınılmazdır. Bu amaçla daha büyük pencerelere gereksinim vardır. Ergenlik çağındaki (10-19 yaş) çocuklarda kemik gelişiminin hızlanması nedeni ile D vitamini gereksinimi belirgin olarak artar. Bu nedenle çocukların güneşten mahrum yaşaması kabul edilemez.

Koşuşlarda yangın tehlikesine karşı bir önlem alınmamıştı, yangın söndürme cihazı bulunmamaktaydı.

Her koşuşa mutlaka bir yangın söndürme cihazı konmalıdır.

Çamaşır yıkama koşulları

Kurumda çamaşırhanenin olmaması nedeniyle çamaşırılar koşuşlarda yıkanmakta ve kurutulmaya çalışılmaktadır. Koşuş pencerelerine ya da kalorifer borularına asarak çamaşır kurutulması zaten güneş almayan ve taş zemini nedeniyle soğuk olan koşuşların daha da soğuk ve nemli olmasına yol açmaktadır.

Çocuklar çamaşırılarını yıkanma için eve gönderdiklerinde, yıkanan çamaşırılar kuruma kabul edilmemekte, ancak yeni satın alınmış, hiç giyilmemiş, etiketi üzerinde olan giysilerin kabul edildiği ifade edilmektedir. Bu durumda özellikle adli tutuklu ve hükümlülerin bulunduğu koşuştaki çocukların giysilerinin kirli olduğu gözlenmiştir.

Her iki gruptaki çocuklar da ziyaretçi heyetler gelmeden önce çamaşırlarının yıkanmak için istendiğini iletmışlerdir. TMK nedeniyle tutuklu ve hükümlü olan çocuklar heyet geleceği için çamaşır yıkanmasını protesto ederek çamaşırlarını vermediklerini iletmışlerdir.

Kurumda merkezi bir çamaşırhane yapılması ve makineler konması, koşuşların sırayla bu makineleri kullanarak çamaşırlarını yıkamaları daha insanca bir temizlik ve hijyen olanağı sağlayacaktır. Bu tedbirler alınmadığı takdirde yeterli havalandırmanın yapılamadığı ve nem oranının yüksek olduğu ortamlarda enfeksiyon etkenleri çok kolay üreyecek ve çocukların sağlığını kısa ve uzun vadede tehdit edecek tüberküloz ve mantar enfeksiyonları başta olmak üzere çeşitli hastalıklara yol açacaktır.

Yıkanma koşulları

Cezaevi yönetiminin ifadesine göre haftada iki kez, çocukların ifadesine göre haftada bir kez sıcak su verilmektedir. Çocukların ifadesine göre sıcak su çok kısa süre verilmekte, 2-3 çocuk bir arada duşu girmezlerse sıcak su yetmemektedir. Haftada iki kez bile olsa bireysel hijyen sağlama açısından yıkanma koşullarının yetersiz olduğu gözlenmiştir.

Yıkanma koşullarının iyileştirilmesi, koşuşlarda daha sık arayla ve daha uzun süre sıcak su bulundurulması gereklidir.

Çöplerin toplanması

Her koşuşun çöpleri günde bir kez toplanmakta olduğu ifade edildi. TMK çocuk koşuşunda bulunan büyük çöp kovasının ağzına kadar ve bol miktarda yemek (kabak yemeğı) döküntüsü ile dolu olduğu gözlemlendi.

Mutfak

Kurumun mutfağı bodrum katta, aydınlanma ve havalandırma sorunu olan bir mekândır. Yazın çok sıcak, kışın çok soğuk olduğu çalışanlarca ifade edilmiştir. Ortam çalışanların sağlığını olumsuz etkileyecek biçimde nemlidir. Pencerede aspiratör vardır ancak yetersiz olduğu çalışanlarca da ifade edilmiştir. Çalışanların başında bone ellerinde eldiven gözlenmemiştir. Yemek büyük karavanalarda pişirilmektedir. Etler dondurucuda, pişirme öncesi ayıklanan sebzeler soğuk hava deposunda saklanmaktadır. Basınçlı suyla sebze yıkamaya uygun büyük kazanlar vardır. Kurumun personeli dışında gönüllü mahkûmlar da mutfakta çalışabilmektedir. Zemin beton ve yıkamaya uygundur. Her akşam tüm zeminlerin ve bankoların deterjanlı suyla silinip temizlendiğı ifade edilmiştir. Mutfakta böceğı rastlanmamıştır.

Beslenme koşulları

Kurumda Adalet Bakanlığı tarafından alıkonulan kişi başına 4TL ödenek verilmektedir. Bu ödenekle kurumun mutfağında yemek hazırlanmakta ve üç öğün biçiminde alıkonulanlara dağıtılmaktadır. Kurumda diyetisyen yoktur. Yemek listesi kurum yöneticisi tarafından düzenlenmektedir. Haftalık yemek listeleri incelendiğinde yeterli ve dengeli beslenme açısından sorunlar gözlenmiştir. Kahvaltı geceden koşuşa bırakılmakta, öğle yemeğı 11.00-12.00 arasında, akşam yemeğı ise kışın 17.00, yazın 18.00 de dağıtılmaktadır. Öğlen ve akşam farklı yemekler verilmektedir.

Çocukların haftada bir gün kurum kantininden istek yapma hakları vardır. Ailelerin getirdiğı harçlıklar kurum yönetiminde emanete alınmakta, çocuğun burada parası varsa kantinden alışveriş yapabilmektedir. Kantinde çok sayıda ürün bulunmakla birlikte bu ürünlerin çoğı bisküvi,

meyve suyu gibi ürünlerdir ve bu ürünlerin erişilebilirliği sorunludur. İstek yapılan ürünlerin koğuşa ulaşmasının 3-4 gün aldığı ifade edilmektedir. Kantinde haftada sadece bir gün sebze meyve satılmaktadır.

Ziyaret edilen iki koğuşun da buzdolabı bomboş idi. Adli tutuklu ve hükümlü çocukların dolabı çalıştığı halde içinde yiyecek içecek yoktu, TMK tutuklu ve hükümlü çocukların buzdolabında ise hamam böcekleri dolaşmaktaydı.

Gerek adli nedenlerle, gerek TMK nedeniyle tutuklu ve hükümlü olan çocuklar yemeğin yetersiz olduğunu, doymadıklarını ifade etmişlerdir. Yemekten zaman zaman diş, çivi, böcek çıktığı iletilmiştir. Sık aralıkla (haftada 3-4 kez) kabak yemeği çıkmasından yakınılmıştır.

Ergenlik çağı besin öğelerine fizyolojik olarak gereksinimin arttığı ve yüksek besin değeri olan yiyeceklerin tüketilmesinin çok önemli olduğu bir yaşam dilimidir. Ergenlik çağında özellikle 15 yaşından önce günlük besin öğesi ihtiyaçları Enerji (kal/kg): 47-55, Protein: (gr/kg): 1.0, Vit.A (mcg RE): 1000-800, VitD (IU): 400, Tiamin(mg): 1.1-1.3, Riboflavin(mg):1.3-1.5, Niasin (mg): 15-17, Vit C (mg): 50, Ca (mg): 1200, Demir(mg): 12-15'dir. 14-18 yaş arasında ise ortalama beden ağırlığı 55 kg, boy 163 cm olarak kabul edildiğinde günlük enerji: 2200 kcal, Protein: 44gr, Vit A: 800 mikrogram/RE, Vit E: 8mg, Vit C: 60mg, Riboflavin: 1.3mg, Demir: 15 mg, İyot: 150mikrogram alınmalıdır.

Bu gereksinimlerin karşılanabilmesi günde 2 bardak süt içmek, 3 ana öğün yemek yemek gerekir. Büyüme çağında ara öğünlerde de süt, ayran, meyve suyu, peynirli ekmek vb. besinlerin tüketilmesi uygundur. Bu gereksinimlerin kısıtlı miktarda verilen ve bir diyetisyen tarafından hazırlanmayan, ara öğünleri içermeyen bir beslenme programı ile karşılanması mümkün değildir. Gelişme çağındaki çocukların sadece kısıtlı miktardaki üç öğün yemekle doymaları ve büyüme ve gelişmelerini tamamlamaları beklenemez. Kantinde erişilen ürünler de besleyici değeri yüksek ürünler değildir. Kantinde daha sık meyve sebze bulunması, çocuklara ara öğünler verilmesi ve beslenmenin mutlaka diyetisyen tarafından düzenlenmesi uygundur.

Su sağlanması

İçme ve kullanma suyu çeşmeden elde edilmektedir. Çocuklar sık aralarla kesinti olduğunu ifade etmişlerdir. Kesinti olması negatif basınçla su borularına kirleticilerin girmesine yol açacaktır. Bu nedenle kesintisiz su verilmesinin sağlanması ve içme kullanma suyunun düzenli ve sürekli biçimde bakteriyolojik, fiziksel ve kimyasal açıdan değerlendirilmesi gereklidir.

Spor yapma olanakları

Kurumda folklor, basketbol, boce, gümüş telkari takı yapma gibi kurslar düzenlenmektedir. TMK nedeniyle tutuklu ve hükümlü çocuklar bu kurslara katılmalarına izin verilmediğini ifade etmişlerdir.

Her koğuşun haftada bir saat kapalı spor salonunda, haftada bir saat halı sahada spor yapma hakkı vardır. TMK nedeniyle tutuklu ve hükümlü olan çocuklar spor yapma olanağının kısıtlanmasının bir cezalandırma tekniği olarak kullanıldığını ilettiler. İki aydır halı sahaya ve kapalı spor salonuna gitmelerine izin verilmediğini ilettiler.

Düzenli yapılan sporun (fiziksel etkinliğin) gençlerin zindeliklerine, kan basınçlarına, kan lipid düzeylerine ve kemik sağlıklarına olumlu etkileri olduğu göstermiştir. Ayrıca kaygı ve depresyon

gibi ruhsal sorunlara da yararı bilinmektedir. Gençler için önerilen orta şiddette fiziksel etkinlik günde en az bir saat olmalıdır. Orta şiddette fiziksel etkinlik, bireyin kendini ısınmış hissettiği ve hafifçe nefes nefese kaldığı etkinlik olarak tanımlanır. Fiziksel sağlık açısından gençlerin spor yapmaları çok önemlidir. Spor yapma olanağının cezalandırma amaçlı kısıtlanması kabul edilemez, çocukların her gün ortalama bir saat düzenli ve sürekli spor yapmaları için olanak sağlanmalıdır.

İletişim koşulları

Çocuklar haftada bir, ayda dört kez ziyaretçi kabul edebilmektedirler. Ziyaretçilerle görüşme özel kabinlerde, cam arkasından, ses iletiminin telefonla olduğu bir ortamda yapılmaktadır. Haftada bir 10 dakika eve telefon etme hakları vardır. Bu telefonun bedelini kendilerine gelen harçlıktan ödemektedirler.

Mektuplar, resimler denetlenmektedir. TMK nedeniyle tutuklu ve hükümlü olan çocuklar kendilerine gönderilen resimlerin alı konduğunu iletmışlerdir. Çocuklar ailelerine özellikle sözlü hakaret edildiğini, kötü muamele edildiğini ifade ettiler. Özellikle "Songül" isimli infaz koruma memurunun adını birçok çocuk ailelere kötü muamele eden kişi olarak belirtti.

Eğitim olanakları

Kurumda alıkonulan çocukların eğitimlerini sürdürmelerine ilişkin destekleyici bir ortam bulunmamaktadır. Kurum yönetimi tüm kurumda görevli iki öğretmenin olduğunu, bu kişilerin de daha çok okuma yazma kursları yürüttükleri ifade edilmiştir. Tutuklu ve hükümlü çocukların yeniden topluma kazandırılmalarının en temel yolu okulla bağlarının kopartılmamasıdır. Koşulların yapısal özellikleri ve koşulları bir çocuğun ders çalışabilmesi için hiç uygun değildir. TMK nedeniyle tutuklu ve hükümlü olan çocuklar sınavlara girmek istediklerini, ancak olanak verilmediğini iletmışlerdir.

Çocuklar kurumun kütüphanesinden kitap alabilmektedir. Ancak dışarıdan ailelerin getirdiği kitapların içeriye sokulmadığı iletilmiştir.

Çocukların okullarındaki sınavlarına girebilmeleri ve eğitimlerinin aksamaması için düzenlemeler yapılmalıdır. Ders çalışmak isteyen çocuklara etüt benzeri bir olanak sağlanması, bu çocukların yeniden topluma kazanılmaları açısından yararlı olacaktır. Koşulların aydınlanma koşullarının kitap okumaya uygun biçimde düzenlenmesi gereklidir.

Sağlık hizmetlerinden yararlanma

Cezaevinin kadrolu hekimi 2004 yılından beri bulunmamaktadır. Kurumda sürekli görev yapan bir hekim de yoktur. Tatillerde ve yaz aylarında hekimin bulunmadığı dönemler olmaktadır. Hekimler geçici görevlendirme ile gelmektedir. Hafta sonu hekim bulunmamaktadır. Hafta içinde ayda ortalama 5-10 kez geceleri cezaevine çağrılabilirler. Hekimlere Adalet Bakanlığı tarafından 350 TL ek ders ücreti adı altında bir ödeme yapıldığı bildirilmiştir. Kurumun hekim ve diş hekiminin çalıştığı bir reviri vardır. Revirde üç tane yatak bulunmaktadır. Kurumda bir diş hekimi, iki psikolog bulunmaktadır. Muayene ortamında kamera bulunmaktadır.

Yardımcı sağlık hizmetleri bir kez sağlık kursuna gönderilmiş 1989'dan beri (uzun yıllardan beri) aynı cezaevinde görev yapan İnfaz Koruma Memuru tarafından yürütülmektedir. Cezaevinin fiziki kapasitesi ve görevli insan gücü sayısı çocukların yeterli sağlık, psikososyal ve eğitim desteği

almasına engel olmaktadır. Her koğuşun haftada bir gün muayene olma hakkı vardır. Çocuklar dilekçe vererek hekime gidebiliyorlar. Alt ve Üst Solunum Yolları Enfeksiyonu, Depresyon, İdrar Yolları Enfeksiyonlarının çocuklarda en sık karşılaşılan sağlık problemleri olduğu defter kayıtlarında belgelendiği gibi, hekim tarafından da belirtilmiştir.

Hastaneye sevklerin aksamasında en önemli etkenin cezaevlerinin ikili yönetimi nedeniyle dış güvenliğin jandarma tarafından sağlanması ve dış güvenliğe ait sorunların olduğu belirtilmiştir.

Kuruma giriş muayenesi yapılmamaktadır. Kuruma yeni gelen kişiye o an bulunan hekim tarafından bir form dolduruluyor. Her tutuklu ve hükümlü için bir dosya açılıyor, bu bir tür kişisel sağlık fişi ve her başvuruda bulgular ve önerilen tedavi not ediliyor. Ayrıca üç tane deftere muayeneler, sevkler ve enjeksiyon pansuman uygulamaları not ediliyor. Tıbbi kayıtlar sadece başvuranlar üzerinden tutulduğu için genelde yetersiz. Sağlık sistemi kayıtları düzensiz ve çocuklarla ilgili bütüncül bir değerlendirme yapmak için uygun değildir. Kayıtlar; poliklinik defteri, sevk defterleri ve enjeksiyon, pansuman defteri olarak üç defterden toplanabilmekte, TBC ve Hepatit sonuçları bu sonuçların bir arada toplandığı dosyalarda yer almaktadır.

1 Ocak 2009–20 Nisan 2009 tarihine kadar; Genel poliklinik sayısı (erişkin ve çocuklar): 3444, Pansuman ve enjeksiyon sayısı: 1798'dir.

Doktor ilaç reçete ettiğinde, alıkonulan kişi bir dilekçe yazıyor, dilekçeye reçeteyi ekleyerek kurum yönetimine iletiyor. Yasal olarak reçetelerin Adalet Bakanlığı tarafından karşılanması gerekiyor ancak kurum yöneticisi çocukların emanetteki hesaplarında para varsa ilacı oradan karşıladıklarını iletmıştır. Kurum yönetimi ilaçların ertesi gün geldiğini ifade ederken, çocuklar reçete edilen ilaçların uzun sürede ellerine ulaşmadığını belirtmişlerdir.

Kurumda bir diş hekimi vardır. Diş ünitesi bozuk olduğu için sadece çekim yapabilmekte ve sevk edebilmektedir. Sterilizatör çalışmaktadır. Çocukların ağız diş sağlığının genelde kötü olduğu diş hekimi tarafından da ifade edilmiştir. Çocuklar dolgu yapılabilecek dişlerin çekildiğini ifade etmişlerdir. Diş dolgusu gereksinimi olduğunu, defalarca başvuruda bulunduğu halde sevk edilmediğini, diş hekiminin sadece diş çekimi yapabildiğini ifade eden çocuklar oldu. Diş sağlığı hizmetlerinin aksadığı saptanmıştır.

Acil durumlarda 112 Ambulansı çağrılarak hastanın hastaneye ulaştırıldığı ifade edilmiştir.

Revirde acil ilaçların da bulunduğu bir buzdolabı vardır. İçinde miadı geçmiş bazı ilaçlarla birlikte, yumurta, tatlı, küçük reçel paketleri vb yiyecek maddeleri de saklandığı gözlenmiştir. Adrenalin, Akineton, Norodol, Synacten, Bemiks, Ultralan, Antistin ilaçları yanı sıra Hepatit B aşısı da bulunmaktadır.

Revirde görevli bir sağlık memuru ya da hemşirenin olmaması, sürekli görev yapan bir hekimin bulunmaması, hem tıbbi kayıtların hem de hizmet altyapısının niteliğini ve sağlık hizmetlerinin sürekliliğini olumsuz etkilemekte, olanaksız kılmaktadır.

Kurumda sürekli ve düzenli hizmet verecek bir sağlık ekibi bulunmalıdır. Sağlık hizmetine erişimin engellenmesi cezalandırmanın bir biçimi olmamalıdır. Kuruma kabul muayenelerinin mutlaka yapılması, ergenlerin eksik aşularının Hepatit B ve Tetanos başta olmak üzere mutlaka tamamlanması gerekir.

Adli Tıp Boyutu

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin İlgili Hükümleri

Suçta itilen çocuklara ilişkin uluslararası sözleşmeler ve şartlardaki hükümlere göre özgürlükten yoksun bırakmanın, diğer çözüm ve tedbirlerin hiçbirinin uygulanamadığı durumlarda en son çare olarak başvurulması, her durumda “çocuğun yüksek yararı” ilkesine göre hareket edilmesi gerektiği öngörülmüştür. Çocuk adaleti sisteminin hedefi suçu ve yeniden suçluluğu önlemek; suçluyu sosyalleştirerek yeniden toplumla bütünleştirmek ve mağdurun ve böylece toplumun çıkarlarını korumak olarak tanımlanmaktadır.

Çocukların en iyi biçimde yaşamalarını ve fiziksel, zihinsel, duygusal, sosyal bakımdan özgür, saygın, onurlu ve sağlıklı olarak gelişebilmelerini amaçlayan Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi 2'nin 37. ve 40. maddesinde çocuk adalet sistemine dair ayrıntılı açıklama yapılmıştır.

37. maddede

- *“Hiçbir çocuğun, işkence veya diğer zalimce, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele ve cezaya tâbi tutulmayacağı; Onsekiz yaşından küçük olanlara, işledikleri suçlar nedeniyle idam cezası verilemeyeceği gibi salıverilme koşulu bulunmayan ömür boyu hapis cezası da verilemeyeceği”*
- *“Çocukların yasadışı ya da keyfi biçimde özgürlüğünden yoksun bırakılmayacakları; bir çocuğun tutuklanmasının, alıkonulmasının veya hapsinin yasa gereği olması gerektiğine ve ancak en son başvurulacak bir önlem olarak düşünülüp, uygun olabilecek en kısa süre ile sınırlı tutulması gerektiği”*
- *“Özgürlüğünden yoksun bırakılan her çocuğa insancıl biçimde ve insan kişiliğinin özünde bulunan saygınlık ve kendi yaşındaki kişilerin gereksinimleri gözönünde tutularak davranılması; özgürlüğünden yoksun olan her çocuğun, kendi yüksek yararı aksini gerektirmedikçe, özellikle yetişkinlerden ayrı tutulması ve olağanüstü durumlar dışında ailesi ile yazışma ve görüşme yoluyla ilişki kurma hakkına sahip olması gerektiği”*
- *“Özgürlüğünden yoksun bırakılan her çocuğun, kısa zamanda yasal ve uygun olan diğer yardımlardan yararlanma hakkına sahip olacağı gibi özgürlüğünden yoksun bırakılmasının yasaya aykırılığını bir mahkeme veya diğer yetkili, bağımsız ve tarafsız makam önünde iddia etme ve böylesi bir işlemle ilgili olarak ivedi karar verilmesini isteme hakkına da sahip olacağı” ifade edilmektedir.*

40. maddeye göre;

Devlet, hakkında ceza yasasını ihlâl ettiği iddia edilen ve bu nedenle itham edilen ya da ihlâl ettiği kabul edilen her çocuğun; çocuğun yaşı ve yeniden topluma kazandırılmasının ve toplumda yapıcı rol üstlenmesinin arzu edilir olduğu hususları göz önünde bulundurularak, taşıdığı saygınlık ve değer duygusunu geliştirecek ve başkalarının da insan haklarına ve temel özgürlüklerine saygı duymasını pekiştirecek nitelikte muamele görme hakkını kabul etmelidir.

Bu amaçla ve uluslararası belgelerin ilgili hükümleri göz önünde tutularak Devlet'in yükümlülüğü;

- İşlendiği zaman ulusal ya da uluslararası hukukça yasaklanmamış bir eylem ya da ihmâl nedeniyle hiçbir çocuk hakkında ceza yasasını ihlâl ettiği iddiası ya da ithamı öne sürülemeyeceği gibi böyle bir ihlâlde bulunduğu da kabul edilmemesi,
- Hakkında ceza kanununu ihlâl iddiası veya ithamı bulunan her çocuğun aşağıdaki asgari güvencelere sahip olduğunun bilincinde olması;
 - Haklarındaki suçlama yasal olarak sabit oluncaya kadar masum sayılmak;
 - Haklarındaki suçlamalardan kendilerinin hemen ve doğrudan doğruya; ya da uygun düşen durumlarda ana-babaları ya da yasal vasileri kanalı ile haberli kılınmak ve savunmalarının hazırlanıp sunulmasında gerekli yasal ya da uygun olan başka yardımdan yararlanmak;
 - Yetkili, bağımsız ve yansız bir makam ya da mahkeme önünde adli ya da başkaca uygun yardımdan yararlanarak ve özellikle çocuğun yaşı ve durumu göz önüne alınmak suretiyle kendisinin yüksek yararına aykırı olduğu saptanmadığı sürece, ana-babası veya yasal vasisi de hazır bulundurulurken yasaya uygun biçimde adil bir duruşma ile konunun gecikmeksizin karara bağlanmasının sağlanması; Tanıklık etmek ya da suç ikrarında bulunmak için zorlanmamak; aleyhine olan tanıkları sorguya çekmek veya sorguya çekmiş olmak ve lehine olan tanıkların hazır bulunmasının ve sorgulanmasının eşit koşullarda sağlanması;
 - Ceza yasasını ihlâl ettiği sonucuna varılması halinde, bu kararın ve bunun sonucu olarak alınan önlemlerin daha yüksek yetkili, bağımsız ve yansız bir makam ya da mahkeme önünde yasaya uygun olarak incelenmesi;
 - Kullanılan dili anlamaması veya konuşamaması halinde çocuğun parasız çevirmen yardımından yararlanması;
 - Kovuşturmanın her aşamasında özel hayatının gizliliğine tam saygı gösterilmesine hakkı olmak;
- *Devlet, hakkında ceza yasasını ihlâl ettiği iddiası ileri sürülen, bununla itham edilen ya da ihlâl ettiği kabul olunan çocuk bakımından, yalnızca ona uygulanabilir yasaların, usullerin, onunla ilgili makam ve kuruluşların oluşturulmasını teşvik edecek ve özellikle şu konularda çaba gösterecektir:*
 - *Ceza Yasasını ihlâl konusunda asgari bir yaş sınırı belirleyerek, bu yaş sınırının altındaki çocuğun ceza ehliyetinin olmadığı kabulü;*
 - *Uygun bulunduğu ve istenilir olduğu takdirde, insan hakları ve yasal güvencelere tam saygı gösterilmesi koşulu ile bu tür çocuklar için adli kovuşturma olmaksızın önlemlerin alınması.*
- *Koruma tedbiri, yönlendirme ve gözetim kararları, danışmanlık, şartlı salıverme, bakım için yerleştirme, eğitim ve meslek öğretme programları ve diğer kurumsal bakım seçenekleri gibi çeşitli düzenlemelerin uygulanmasında, çocuklara durumları ve suçları ile orantılı ve kendi esenliklerine olacak biçimde muamele edilmesi sağlanacaktır.*

Adli Tıp yönünden elde edilen bulgular

Uluslararası sözleşmelere göre çocuk olarak değerlendirilen 104 çocuğun Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda yer aldığı gözlenmiştir. Bu çocuklardan 24'ü TMK kapsamında yargılanan ve kamuoyunda "taş atan çocuklar", 80 çocuk ise adli tutuklu ve hükümlü olarak nitelendirilmektedir. Çocukların yaş aralıklarınının 15-18 olduğu ve iki kız tutuklunun erişkinlerle birlikte kaldığı öğrenilmiştir.

Suçlama sonrası yapılan işlemler

Çocukların tutuklanma sürecinde sosyal inceleme raporlarının alınmadığı, yeterli ve gerekli sağlık denetimlerinden geçemedikleri belirlenmiştir. Cezaevine giriş sırasında yapıldığı belirtilen muayeneler ve bu muayenelere ilişkin kayıtlar, uluslararası belgelerde, İstanbul Protokolü'nde belirtilen esaslara uygun olmadığı gibi Adalet Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığının muayene protokollerine uygun değildir. Raporlarda yalnızca "darp cebir izi saptanmamıştır" şeklinde açıklamalar bulunmaktadır.

Cezaevinde bulunan çocuklar 15 yaş üstü çocuklar olduğundan, bu çocuklarda ceza sorumluluğunun araştırılması yoluna gidilmemiştir. Çocuk ve ergenlerde görülen ruhsal bozukluklar erişkin döneminden farklılık göstermekte olup, adalet sistemi içine herhangi bir nedenle giren çocuk ve gençlerde ruhsal bozukluk görülme sıklığının oldukça yüksek oranlarda gözleendiği, bilimsel araştırmalar incelendiğinde çocukların % 65-75 oranında en az bir ve daha fazla psikiyatrik tanı aldıkları bildirilmiştir. Bu sonuçlar, eylemin ağırlığı da dikkate alındığında çocuklarda ruhsal değerlendirme yapılmasının gerekli olduğunu göstermesine karşın, çocuklar değerlendirilmediklerini belirtmişler, çocuklara ait dosyalarda bu değerlendirmelerin yapılmadığı gözlenmiştir.

On beş yaş altındaki çocuklarda ise "çocukların suçun anlam ve sonuçlarını kavrayıp kavramadığına ilişkin değerlendirmeler" yeterli incelemeye ve bilimsel standartlara dayanmayan raporlar şeklinde düzenlenmiştir.

TMK mağduru çocuklardan bazıları, gözaltına alınma süreçlerinde kötü muamele ve işkenceye uğradıkların belirttikleri halde bu iddialarının değerlendirilmediğini, muayene edilmediklerini veya muayenelerin yalnızca "bir şikâyetin var mı?" sorusu ve "karnını aç" bakılım şeklinde yapıldığını, muayenelerin Terörle Mücadele Şubesinde yapıldığını, doktorun şubeye gelerek kendilerini muayene ettiklerini belirtmişlerdir. İşkence iddialarının daha sonraki aşamalarda da dikkate alınmadığı belirtilmiştir.

Küfür, hakaret, kaba dayak, kelepçelerin sıkılması, uykusuz bırakma, yemek ve tuvalet gereksinimlerinin engellenmesi/geciktirilmesi, yakınlarıyla görüşmelerinin engellenmesi (kadın- erkek polislerin bir arada olduğu ortamda kadın polis tarafından sözlü cinsel taciz yapıldığı iddiası) şeklinde yakınmalar dile getirilmiştir.

Cezaevlerinde buldukları sırada kötü muamele iddiası dile getirilmemiştir. Bununla birlikte, çocuklar cezaevinden dışarı götürüldüklerinde kelepçe ile sevk edildiklerini, kelepçelerin sıkıştırıldığını, havasız bir araçla götürüldüklerini, uzun süre duruşmanın başlamasını beklediklerini, duruşmayı beklerken buldukları ortamların uygun olmadığını ve temel gereksinimlerini karşılamakta güçlük yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Çocukların bir bölümü bu kuruma sevk edilmeden önce erişkinlerle birlikte kapalı infaz kurumlarında tutulmuşlardır. Çocukların erişkinlerle birlikte tutulmaması ilkesi, bazı yerlerde uygun birimler bulunmadığı gerekçesiyle uygulanmamıştır.

Ruhsal Değerlendirme

Cezaevi şartlarındaki gençlerde madde kötüye kullanımı ve kaygı bozuklukları ön planda olmak üzere tek ruhsal bozukluk görülme sıklığı %65; bir ya da daha fazla ruhsal bozukluğun bir arada görülme sıklığı %75 olarak belirtilmiştir (Teplin 2002). Cezaevlerinin kalabalıklaşması, kötü fiziksel şartlar tutuklu ve hükümlü gençlerde özkıym, yaşamla baş etmeye ilişkin sorunlar ve ruhsal bozuklukların görülme sıklığında artışa yol açar (National Juvenile Detention Association and Youth Law Center, 1998)

Ruhsal Değerlendirme Yöntemi

Cezaevinde 13–18 yaş aralığında bulunan ergenler ilk gün buldukları koğu ortamında gözlemlendi. Daha sonra iki çocuk psikiyatrisi uzmanı tarafından toplam 16 ergenle hem “adli suçlar” hem de “terörle mücadele kanunu (TMK)” kapsamında değerlendirilen ergenlerle bireysel görüşmeler yapıldı.

Ayrıca cezaevinde kalan tüm ergen tutuklu ve hükümlülere psikolojik bir test aracı verildi. Tüm bireysel görüşmeler görüşmecinin kim olduğu, görüşmenin psikiyatrik durumu değerlendirmek için yapıldığı belirtilerek ergenin rızası alınarak yapıldı. Psikolojik test aracı da ergenlerin isteğine bırakıldı; zorunlu olmadığı ve kimlik bilgilerinin gizlenmesi gerektiği bildirilerek doldurulması istendi.

Ruhsal hizmetin değerlendirilmesi kapsamında kurumda görevli iki psikologla verilen ruh sağlığı hizmetleri ve profesyonellerin yeterliliği konusunda ayrıntılı görüşüldü.

Ruhsal Değerlendirmelerin Sonuçları ve Öneriler

Genel olarak değerlendirildiğinde cezaevi koşullarının bu yaştaki bir ergenin fiziksel, ruhsal, zihinsel, sosyal ihtiyaçlarının çok gerisinde kaldığı, ergen yaştaki bu bireylere “erişkin” gibi davranıldığı izlenimi edinilmiştir. Kaldı ki kronolojik olarak “18 yaş” sınırı her zaman ruhsal açıdan erişkinliğe ulaşmak anlamına gelmemektedir. “18 yaş sınırı” bir hukuksal sınırdır. Ergenlik döneminde “dürtü gücü”nün arttığı fakat erişkin kadar “deneyime” sahip olmaması nedeniyle “suça yönelik davranışların ortaya çıkma olasılığı yüksek olduğu bilinmektedir. Öte yandan “ruhsal olgunlaşma” fiziksel, zihinsel gelişim düzeyiyle ilgili olduğu kadar ergenin içinde bulunduğu ailesel ve toplumsal özelliklere de bağlıdır.

Aile ve toplumsal özellikleri bağlamında değerlendirildiğinde ebeveyn işlevselliğinde dolayısıyla aile ve toplumsal işlerlikte önemli derecede “yetersizlik” dikkat çekmektedir. Bu açıdan gerek bireysel görüşmeler gerekse de psikolojik test aracıyla değerlendirmelerde bölgede bulunan sosyolojik yapının travmatik birçok olaya en azından tanıklık ettiği ayrıca ailede kayıp özellikle TMK kapsamında değerlendirilen ergenlerin tamamına yakınının ailelerinde kayıplar olduğu bildirilmiştir.

Bunun dışında bölgenin sosyokültürel yapısı içersinde “normalize” olmuş gibi görünen her iki grupta da onlu yaşlardan itibaren ailenin geçimine katkı sağlamak amaçlı bir işte çalışma hikâyesi bildirilmiştir. Bir kısmında ergenin “para kazanması” ailenin tek geçim kaynağı gibi gözükmektedir. Bu durum adli suçlar kapsamında değerlendirilen ergenlerde daha sık ifade edildiği görülmüştür.

Bireysel psikiyatrik görüşmeler ve psikolojik test aracı temel alındığında psikiyatrik bozukluklardan açısından değerlendirildiğinde “adli suçlar” kapsamında değerlendirilen grupta daha çok “Davranım Bozukluğu” ve “Madde Bağımlılığı” gibi psikiyatrik tanıları ağırlıkta görünmektedir ve mental kapasitelerinin TMK kapsamında değerlendirilenlere oranla daha düşük olduğu kanaati edinilmiştir.

“TMK” kapsamında değerlendirilen grupta ise tanısız açıdan “Depresif Bozukluk” ve Post Travmatik Stres Bozukluğu, akut stres bozukluğu gibi “Anksiyete bozuklukları” daha ağırlıkta görünmektedir.

“TMK” kapsamında değerlendirilen ergen grubunda “adli” gruba oranla agresyon ifadesi daha iyi düzeyde olduğu görülmüştür. Bu durumun grubun mental düzeyinin daha iyi olmasıyla ilgili olabilir. Ancak bunun yanı sıra “adli” gruba oranla belirgin düzeyde “travmatik” olay ifade edilmektedir. Travmatik bir olaya tanık olma, aileden birinin terör nedeniyle kaybı, evlerinin yanması, göçe zorlanma hikâyesi ifade edilmiştir. Tüm bu anlatımların “gerçek” olmayıp “iddia olması” durumunda bile bu grupta ruhsal yapının daha kırılgan olduğu ve travmalara açık olduğu söylenebilir. Ruhsal yapının korunmasında savunma mekanizmaları önemli rol aldığı düşünülürse geleceğe dair umut taşıyabilmenin bu grupta çok daha sınırlı olduğu kanaati edinilmiştir.

Öte yandan henüz yargılanma süreci devam eden ergenlerle yargılama süreci bitmiş hükümlülüğü kesinleşmiş ya da farklı nedenlerle daha önceden cezaevinde kalmış kişiler ile ilk kez sanık ergenler bir arada bulunduğu görülmüştür. Ergenlik döneminin önemli özelliklerinden biri olan “bir gruba dâhil olma” ihtiyacı bu tip bir ortamda olumsuz davranışları kopyalamayı kolaylaştırıcı önemli bir unsur olarak değerlendirilmiştir. Tüm bunların ötesinde cezaevi bu yaş ergenlerde en son seçenek olarak düşünülmelidir. Ailelerin de psikososyal rehabilitasyona katılması sağlanarak en azından 18 yaşını doldurmuş bireyler için yargılama süreci devam ederken “psikososyal destek” sağlanabilecek kurumlar organize edilmelidir.

Cezaevi koşullarının eğitim çağında olan bu ergenlerin eğitim ihtiyacının çok gerisinde kaldığı gözlemlenmiştir. Buradaki hizmet “okuma-yazma” eğitimi ile sınırlıdır. Oysa önemli oranda ergenin ilköğretim ve lise eğitimi aldığı cezaevine gelme ya da daha önceden başka nedenlerle eğitimlerinin yarıda kaldığı öğrenilmiştir. Özellikle “TMK” kapsamında değerlendirilen ergenlerin “adli suçlar” kapsamında değerlendirilenlere oranla daha fazla eğitim talebi dile getirildiği görülmüştür. Talep olsun ya da olmasın bu yaşta ergenlerin eğitiminin sürdürülmesi devlet tarafından güvence altına alınmalıdır.

Cezaevi koşullarında ruhsal-fiziksel gelişime önemli katkısı olduğu bilinen sosyal, sportif ya da sanatsal etkinliklere sadece “haftada bir saat” olanak tanındığı öğrenilmiştir. Bu olanığın artırılması için gerek sivil toplum örgütleri işbirliği yapılarak gerekse de cezaevindeki yeni düzenlemelerle ergenlerin meşguliyeti arttırılabileceği düşünülmektedir. Ayrıca bazı atölye çalışmalarına “TMK” kapsamında değerlendirilen ergenlerin “yeterli sayıya ulaşamadıkları” gerekçe gösterilerek yararlanamadıkları öğrenilmiştir. Bu durum meşguliyetin önemli bir rehabilitasyon aracı olduğu düşünülürse sayı ne olursa olsun bu konudaki hizmet hakkı her ergene eşit oranda sunulmalıdır.

Cezaevinde ruh sağlığı hizmetleri kapsamında iki psikolog bulunmaktadır. Ergen grupla bir psikolog ilgilenmektedir. Diğer psikolog erişkinlerle ilgilenmektedir. Cezaevindeki sayı ve psikiyatrik açıdan bozukluk oranının “yüksek” olduğu göz önüne alındığında bu son derece “yetersiz” kalmaktadır. Diğer yandan verilen ruh sağlığı hizmetinin nitelik olarak da çok sınırlı olduğu kanaati oluşmuştur. Standart psikometrik incelemelerin hiçbirinin uygulanmadığı, tanı ve tedavileri düzenlemede süpervizyondan yoksun olan bir ruh sağlığı hizmeti sunulmaktadır. Örneğin “madde bağımlılığı” olan ergenlerde “yoksunluk” tedavisi için ne cezaevi hekiminin ne de psikologun yönlendirmesi mevcuttur.

“Öfke kontrolü” konusunda standardize edilmiş grup terapilerinin sunulması olumlu değerlendirilmiştir. Cezaevi bünyesinde çalışan ruh sağlığı profesyonelinin “yeterliliği”nin artırılması için devletin finansal desteği artırması ya da bu alanda üniversitelerle, Sivil toplum örgütleriyle işbirliğine gidilmesi birer yol olabilir.

Çocukların Anlatıları

Gözaltı, tutuklanma

"...Binaya sığındım. Yunus polisleri teslim ol dediler. Silah kabzası ile kafama vurdular. Kafama dikiş attilar. Mahkemeye kanlı elbiselerimle çıktım..."

"...Gözaltına alınırken Emniyette gözlerimi elleriyle sıkıca kapattılar. Tekme yumrukla dövdüler. İki gün savcıya çıkmadan önce doktora çıkarttılar."

"...Bir gün gözaltı. Sonra terörle mücadeleye. Oradan çocuk şubeye. Çocuk Şube'de bir polis vardı. Geldiği zaman vuruyor. Adı Tahir. Ayı gibiydi. Dizi ile vuruyordu. Eliyle de karın boşluğuma doğru. Diğer çocuklara da, bana da yaptı..."

"...Altı aydır tutukluyum. Beş gün gözaltında kaldım. İşyerinden alındım. Özel bir arabaya indirdiler. Sonra 'Transite' geçirdiler. Transite girmeden ellerim arkadan kelepçeliydi. Yerden toprak alıp ağzıma doldurdular. Elini çektiği sırada tükürdüm. Kalaslarla dövdüler. Karakoluna götürdüler. Hakaret. Tehdit. Küfür. Ağza alınmayacak şeyler. Biri içeri girip baban kalp krizi geçirmiş dedi. Psikolojik baskı."

Çocuk şubeden TEM'e gidiş

"Arka kapıdan karşılandık. Saç yolma, duvara vurma, kalas, beyzbol sopasına benzeyen coplarla on-onbeş defa dövüldüm. Daha çok sırtıma, ayaklarıma, baldırıma sopayla. Cinsel organıma elleriyle. Kafayı masaya vurma... Tatbikat için savcı geldi. Şikayetin var mı sorusuna var deyince Savcı bunları ben yaparsam beni de döverler dedi. Savcının yanında melek oldular. Sağ gözüm morarmış vücudumda morluklar olmuştu..."

Çocukların bir kısmı hangi suç ile yargılandığını dahi bilmiyor

"...On dört on beş aydan beri tutukluyum. Sınır ötesi operasyonlara dur olaylarının olduğu gün yoldan alındım. Dokuz kardeşim var. İnşaatlarda çalışırdım. Altı yedi defa mahkemeye çıktım. Ceza durumu olsun, atılı suçu olsun bilmiyorum. Avukat gelmiyor. Daha ne kadar süre kalacağım bilmiyorum. Görünüşe bakılırsa daha uzun süre kalacağız..."

"...Polisler o yaptı, bu yaptı ayrımı yapmadı. Kimi yakalarsa topladı. Arkadan boğazımı, elimi tuttu attı yere. Dövmeye başladı. diğer sivillerle beraber arabaya getirince copla, kafa mafa demeden dayak attı. Arabadan emniyet şubesine getirilene kadar biri sivil, diğerleri üniformalılar benle beraber üç kişiyi daha dövdüler. TEM şubesinde yine dayak başladı. Bir bayanın saçlarından çekiyorlardı. Akşam çocuk şubesine çıktık. Anlattık yaptıklarımı..."

Beyaz önlüğün kararı

"...TEM'de bir bayan vardı. Beyaz önlüklüydü. Hemşire miydi, doktor muydu? Bilmiyorum. Bir şeyler yazıyordu kağıda. İlk geldiğimizde koridorun başında olan odada dayak atılıyordu. Sonra koridora çıkartmışlardı. Sonra tekrar o dayak atıldığı odaya alındık. Sadece bir masa sandalye. Bir grup oturma sandalyesi. Beyaz önlüklü kadın " nereniz ağrıyor?" diye sordu. Sağ ayağıma basamıyordum. Leğen kemiğim üzerinde şişlik vardı. Bir şeyler yazdı. Nerden başlayayım dedim. Bir yerden başla dedi. Gösterdim. O sırada kafam şişmişti. Başım ağrıyordu. Üzerimi çıkarttırmamıştı. Bir şeyler yazdı..."

"...Dayak yediğimi doktora anlattım. Başım şişmiş ağrıyordu. Sırtımda kırmızılık olmuş. Polis beni dövdü dedim. Polis melektir dedi..."

Eğitim

"...15 Şubattan beri okula gidemiyorum. 7.sınıftayım. Sabah okula giderim. Çantayı bırakırım işe giderim. Kardeşim de. Geçim kötüdür. Malzeme taşırız. Akşam altıda eve döneriz kardeşimle. O gün pazardı. Dük-

kan kapalıydı. Eve döndük. Grubun içinde kaldık. Hiç mahkemeye çıkmadım. Şuan ailemi düşünüyorum. Benden başka büyük yok. Onlar parasız kaldılar. Babam serbesttir. İki kardeş kazandığımızı anneme veririz. Ayda yirmi- yirmi beş lirayı ihtiyacıma alırım. Babam ne iş bulursa gider. Sağlık Ocağında muayene oldum. Her şeyi sordu. Muayene etti. Cezaevinde muayene etmediler. Arama yaptılar sadece...”

“...bir yıldır cezaevindeyim. Okuma yazma bilmiyorum. Yeni başladım öğrenmeye.”

“Seviyorum okumayı. Okuyunca günlük sorunları daha kolay çözüyorum. Konuşmam bile daha düzgün oldu. Sabah akşam düzenli kitap okuyorum.”

“...Cezaevine girmeden önce üniversiteye hazırlanıyordum. Burada ÖSS’ye hazırlanmak için kitaplarımı ailemden istedim. Ailem kitapları Cezaevine getirdiklerini belirttiler ancak kapıdaki görevliler getirilen kitapları Cezaevine almamışlar.”

Sağlık

“...Diş dolgusuna ihtiyacım var. On, on beş defa müracaat ettim. Sevk edilmiyor. Diş hekimi sadece diş çekebiliyor.”

“...İlk günler daha sık başım ağrıyordu. Şimdi bir iki haftada bir başım ağrıyor. Burada hiç görmediğim rüyalar görüyorum...”

“...Yemeklerin miktarı az geliyor. Bazıları yenilmiyor. Haftada üç dört kez kabak geliyor. Revire çıkmak için bir aydır dilekçe veriyorum. Psikiyatri ilaçlarımı almam lazım. Doktora çıkamıyorum.”

“...Benim astımum var, beni hastaneye göndermiyorlar. Bazen çarpıntım oluyor, kalbim duracak gibi öleceğimi sanıyorum. Bir de Doktor bana panik atak hastası olduğumu söyledi. Nefes darlığı olunca da beni acilen hastaneye götürmüyorlar, sadece ilaçlarımı kullanmamı istiyorlar.”

Cezaevinde yaşam

“...On dört aydır cezaevindeyim... Çamaşırları kışın kalorifer borularına yazın pencereye asıyoruz...”

Allah yok, Peygamber de izinde

“...Beni doktora götürmüyorlar. Darp yoktur. Polis kendi eliyle dolduruyor. Doktor kaşe ve imza atıyor. Vücuduma bakmıyordu. Girdiğim gibi boşu boşuna gidiyorum. Kameralara görünsün, laf olsun diye.

Çocuk Şubede kendini istihbarattayım diyen korkunç<dev gibi adamlar geldiler. Terörle Mücadeleye gece on iki de götürdüler. Sürekli dayak <dayak. Külot atlet mevcut üstümde. Soğuk su döktüler. Ufacık bir yerde. Annem adliyeye gelmiş. Hatırlamıyorum benimle konuştuklarını. Yürüyemediğim için sürüklüyorlardı. Çocuk Şubeye getirdiler. Nöbetçi polis ‘Ayıptır. Yaşı küçüktür. Oğlumun yaşındadır’ dedi. ‘Kes sesini. Seni işten atarım. Onlar terörist’ dedi. Küfür konusunda edebiyatları çok gelişmiş. Dinsel, cinsel anlamlı küfürler. Bayan polisler de ağza alınmayacak küfürler ediyordu. Diyarbakır Devlet Hastanesi’ne getirdiler. Polis Merkezi ve Acil kısmı var. Polis merkezinde oturtular. ‘Burada Allah yok peygamber de izinde’ dediler.

Doktor ‘Darp var mı? İzi var mı?’ diye sordu. Ben de ‘halimden belli değil mi?’ dedim. Polis hemen belindeki silahı gösterdi bana. Sustum.”

“...İki aydır cezaevindeyim. Polisleri televizyonda bile gördüğümde kötü oluyorum. Yapılan küfürleri tekrarlayamam. İnsanın bünyesi kaldırmaz.”

Hayal halleri

“...En büyük hayalim özgür olmak. Dışarıdaki herkes de özgür değildir. Çıkıp özgürlüğümü almak istiyorum.”

Öneriler

A. Cezaevi ortamı bir bütün olarak değerlendirildiğinde; çocukların gelişimi, eğitimi açısından engelleyici ve örseleyici olduğu kadar topluma yeniden kazandırılmaları yönünde istenen hedeflere ulaşmaktan uzaktır. Çocuklarla yapılan görüşmelerde bu duruma dair veriler saptanmıştır. Çocuk Hakları Sözleşmesinde belirtilen *“Çocukların yasadışı ya da keyfi biçimde özgürlüğünden yoksun bırakılmayacakları; bir çocuğun tutuklanmasının, alıkonulmasının veya hapsinin yasa gereği olması gerektiğine ve ancak en son başvurulacak bir önlem olarak düşünülüp, uygun olabilecek en kısa süre ile sınırlı tutulması”* ilkesinin, yargılama sürecinin uzunluğu ve belirsizliğinin çocuklar üzerinde ek bir örselenme oluşturacak nitelikte olması nedeniyle bir kez daha vurgulanması gerektiği düşünülmektedir.

1. Koğuşların havalandırma koşullarının iyileştirilmesi kaçınılmazdır. Bu amaçla daha büyük pencerelere gereksinim vardır. Ergenlik çağındaki (10-19 yaş) çocuklarda kemik gelişiminin hızlanması nedeni ile D vitamini gereksinimi belirgin olarak artar. Bu nedenle çocukların güneşten mahrum yaşaması kabul edilemez.
2. Her koğuşa mutlaka bir yangın söndürme cihazı konmalıdır.
3. Kesintisiz su verilmesinin sağlanması ve içme kullanma suyunun düzenli ve sürekli biçimde bakteriyolojik, fiziksel ve kimyasal açıdan değerlendirilmesi gereklidir.
4. Bulaşık yıkanacak yerlerin yeniden düzenlenmesi ve sağlıklı hale getirilmesi gereklidir.
5. Eski, çizik, çok kullanılmış melamin tabaklar tümüyle kaldırılmalıdır. Sağlığa uygun, kimyasal içermeyen maddelerden yapılmış, bakteri üremesine zemin oluşturmayacak tabaklar kullanılmalıdır.
6. Yıkama koşullarının iyileştirilmesi, koğuşlarda daha sık arayla ve daha uzun süre sıcak su bulundurulması gereklidir. Yıkama koşullarının zorlaştırılması ve sıcak su vermeme bir cezalandırma aracı olarak kullanılmamalıdır.
7. Çocuklar giysilerini kendileri elde yıkadıkları için yeterince temiz yıkayamamaktadırlar. Eve gönderilen giysiler kuruma kabul edilmemektedir. Kurumda merkezi bir çamaşırhane yapılması ve makineler konması, koğuşların sırayla bu makineleri kullanarak çamaşırlarını yıkamaları daha insanca bir temizlik ve hijyen olanağı sağlayacaktır. Bu tedbirler alınmadığı takdirde yeterli havalandırmanın yapılamadığı ve nem oranının yüksek olduğu ortamlarda enfeksiyon etkenleri çok kolay üreyecek ve çocukların sağlığını kısa ve uzun vadede tehdit edecek tüberküloz ve mantar enfeksiyonları başta olmak üzere çeşitli hastalıklara yol açacaktır.

B. Çocuk Hakları Sözleşmesinde belirtilen *“özgürlüğünden yoksun bırakılan her çocuğa insancıl biçimde ve insan kişiliğinin özünde bulunan saygınlık ve kendi yaşındaki kişilerin gereksinimleri gözönünde tutularak davranılması; özgürlüğünden yoksun olan her çocuğun, kendi yüksek yararı aksini gerektirmedikçe, özellikle yetişkinlerden ayrı tutulması ve olağüstü durumlar dışında ailesi ile yazışma ve görüşme yoluyla ilişki kurma hakkına sahip olması gerektiği”* ilkesi doğrultusunda çocukların yetişkinlerden ayrı tutulmaları ve aileleri ile görüşmelerinde, cezaevinde akranları ile birlikte sosyal etkinliklerde ve eğitimlerde yer almaları sağlanmalıdır.

C. Özgürlüğünden Yoksun Bırakılan Küçüklerin Korunması İçin Kurallar kapsamında Kural 38'de; *“Zorunlu okul çağındaki her küçüğün ihtiyaçlarına ve kabiliyetlerine uygun ve kendisini topluma dönmüşe hazırlamak için tasarlanmış bir eğitim almaya hakkı vardır. Küçüklerin bu tür*

eğitimi, mümkün olduğu takdirde ıslahevi dışındaki kamu okullarında almaları sağlanır; bu eğitim, küçüğün salıverildikten sonra güçlük çekmeden eğitime devam edebilmesini sağlamak amacıyla, ülkenin genel eğitim sistemi ile bütünleşmiş bir okulda ve nitelikli öğretmenler tarafından verilir” denmektedir. Kural 39’da ise “yukarıda sözü edilen zorunlu okul çağındaki küçüklerden eğitimlerini daha sonra sürdürmek isteyenlere gerekli izin verilir ve kendileri buna teşvik edilir; ayrıca bu küçüklerin kendilerine uygun okullara gitmeleri için çaba gösterilir” denmektedir.

1. Çocukların yeniden topluma kazandırılmaları çok önemlidir. Çocukların okullarındaki sınavlarına girebilmeleri ve eğitimlerinin aksamaması için düzenlemeler yapılmalıdır. Ders çalışmak isteyen çocuklara etüt benzeri bir olanak sağlanması, bu çocukların yeniden topluma kazanılmaları açısından yararlı olacaktır. Koşulların aydınlanma koşullarının kitap okumaya uygun biçimde düzenlenmesi gereklidir.

D. Çocukların sağlık hakkı ve kötü muameleye tabi tutulmamaları hususlarına özen gösterilmeli, bu yöndeki yakınmaları ve değerlendirme talepleri dikkate alınmalıdır. Gözaltında ve yakalanma koşullarında travmatik süreçler yaşadıkları anlaşılan, anlatımlarında işkence ve kötü muamele gördüklerine dair şikayetleri bulunan çocukların İstanbul Protokolü çerçevesinde uluslararası ve ulusal mevzuat ve standartlarla ilgili etik değer ve kurallara uygun şekilde adli tıbbi muayeneleri yapılarak değerlendirmeleri içeren raporlar düzenlenmeli ve gerekiyorsa rehabilitasyon sağlanmalıdır.

1. Büyüme, gelişme çağındaki çocukların gereksinimlerinin karşılanabilmesi günde 2 bardak süt içmeleri, 3 ana öğün yemek yemeleri gerekir. Büyüme çağında ara öğünlerde de süt, ayran, meyve suyu, peynirli ekmek vb. besinlerin tüketilmesi uygundur. Bu gereksinimlerin kısıtlı miktarda verilen ve bir diyetisyen tarafından hazırlanmayan, ara öğünleri içermeyen bir beslenme programı ile karşılanması mümkün değildir. Kantinde erişilen ürünler de besleyici değeri yüksek ürünler değildir. Kantinde her gün meyve sebze bulunması, çocuklara ara öğünler verilmesi ve beslenmenin mutlaka diyetisyen tarafından düzenlenmesi uygundur.
2. Büyüme ve gelişme çağındaki çocukların beslenme gereksinimlerinin karşılanması için ailelerin yiyecek içecek meyve gibi besinlerle takviyelerine izin verilmelidir.
3. Fiziksel sağlık açısından gençlerin spor yapmaları çok önemlidir. Spor yapma olanağının cezalandırma amaçlı kısıtlanması kabul edilemez, çocukların her gün ortalama bir saat düzenli ve sürekli spor yapmaları için olanak sağlanmalıdır.
4. Çok sayıda Tutuklu, Hükümlü ve Cezaevi personelinin bulunduğu Diyarbakır E Tipi Cezaevinde kadrolu bir Doktorun bulunmaması, ikame hekimlikle yürütülmesi cezaevinde yaşayanlar için ciddi bir sağlık tehdidi teşkil etmektedir. Kurumda sürekli ve düzenli sağlık hizmeti verecek bir sağlık ekibi bulunmalıdır. Bu ekipte var olan sağlık personeline ek olarak mutlaka bir hekim, bir hemşire de yer almalıdır. Sağlık hizmetine erişimin engellenmesi cezalandırmanın bir biçimi olmamalıdır. Kuruma kabul muayenelerinin mutlaka yapılması, reçete edilen ilaçlara erişimin kolaylaştırılması ve hızlandırılması, ergenlerin eksik aşularının Hepatit B ve Tetanos başta olmak üzere mutlaka tamamlanması gerekir.
5. Cezaevinde çalışan hekimler ve tüm sağlık personelinin çalışma koşulları ve özlük hakları düzeltilmelidir. Emekliliğe yansıyan insanca yaşayabileceği uygun bir ücretle çalıştırılarak sağlık hizmetlerinin aksamaksızın, sürekliliği sağlanmalıdır.

6. Yetersiz sağlık biriminin koşulları düzeltilmelidir. Teknik ve tıbbi donanımı yeniden gözden geçirilmeli, yenilenmeli ve modernleştirilmelidir.
7. Uluslar arası Mevzuat ve Ulusal Mevzuatlara uygun olarak tutuklu ve hükümlülerin sağlık hakkı önündeki engelleri kaldıracak yapılanmalar ve düzenlemeler yaşama geçirilmelidir.
8. Ceza İnfaz Kurumu'ndan Sağlık Kurumları'na yapılan sevk işlemlerinde gecikmelerin nedenlerine yönelik çözümler geliştirilmelidir.
9. Ceza İnfaz Kurumları'ndan hastanelere yapılan sevklerde kullanılan belgelerde alıkonuların iddia edilen suçlarının belirtilmesi, "dikkat kaçır, kaçırılabilir" ibarelerinin kullanılması, hekim ve sağlık personeli üzerinde olumsuz ve önyargılı etki bırakabilmektedir. Bu uygulamaya son verilmelidir.
10. Ruh sağlığını da kapsayacak biçimde tüm sağlık sorunlarında iyi yapılandırılmış bir hasta sevk mekanizması oluşturulmalıdır.
11. Bir çocuk kan kustuğunu, dilekçe verdiğini ancak tedavi olmadığını iletmiştir. Durumu tıbben acilen değerlendirilmelidir. Lise 4'te okuduğunu sınavlara giremediği için ÖSS'ye de giremeyeceğini iletmiştir.
12. Adli koşullarda kalan çocukların bazılarının uyuşturucu madde kullandığı ve kuryelik yaptığı göz önüne alındığında, dışarı çıkınca tekrar bu kötü alışkanlıklarından uzaklaşmaları için gerekli tedbirlerin alınmadığı ve tedavilerin sağlanmadığı görülmüştür. Bunun için acil önlemler alınmalıdır.
13. Ağız diş sağlığı ve tedavisi için gerekli tüm araç ve gereçler sağlanmalı, yeni bir modern diş ünitesi alınmalıdır.
14. Tıbbi kayıt ve arşiv sistemi düzenli ve uygun şekilde oluşturulmalıdır.
15. Görevli bulunan personelin çocuklara yaklaşımı yönünden periyodik eğitimlerden geçirilmesi gerekmektedir.
16. Her tutuklu ve hükümlü olası ruhsal bozukluklara yönelik, uygun ve uygulanabilir tedavi yöntemleri için hızlıca değerlendirilmelidir.
17. İşinde ehil ruh sağlığı uzmanlarınca hazırlanan tedavi planına cezaevlerinde çalışan personel dâhil edilmeli, mümkünse mevcut tedavi aksatılmamalı, akut psikiyatrik belirtiler yine uzmanlaşmış bir ruh sağlığı çalışanınca denetlenmeli veya hastane gibi bir ortamda uygulanabilmelidir. Ayrıca mahkemelerin ve ilgili diğer disiplinlerin de tedavi planı ve ruhsal değerlendirme açısından bilgilendirilmeleri gereklidir.
18. İlaç tedavileri belirtileri tedavi etmek amaçlı bilimsel kanıtlar ve profesyonel standartlarla uyumlu olmalıdır; sadece davranışı kontrol etmeye yönelik olmamalıdır.
19. Hizmet verilen tesis öz kıyımı önlemeye yönelik olmalıdır.
20. Bu çocuklarla çalışmakta olan ruh sağlığı personellerine uygulamada standardizasyonu sağlamaya yönelik hizmet içi eğitim verilmeli; olgu yönetimi, madde bağımlılığı ve diğer psikiyatrik bozukluklar başta olmak üzere Bilişsel Davranışçı Tedavi yöntemleri, motivasyonel görüşme teknikleri öğretilmelidir.

Kaynaklar

- Eryılmaz H, Korur Fincancı Ş, Özkalıpcı Ö, Paker M, İstanbul Protokolü: İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı, Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi İçin Kılavuz Türk Tabipleri Birliği, Şubat 2009, Ankara
- Lamberg-Allardt CJ, Viljakainen HT. 25-Hydroxyvitamin D and functional outcomes in adolescents. *Am J Clin Nutr.* 2008 Aug;88(2):534S-536S. Review.
- Neveloff Dubler, N Ceza ve Tutukevlerinde Sağlık Hizmetlerinin Standartları (Çeviri Editörü: Dr. Feride Saçaklıoğlu) Türk Tabipleri Birliği
- Kasım 1998, Ankara
- Physical activity and health: a report of the Surgeon General. Atlanta, GA, Centers for Disease Control and Prevention, U.S. Department of Health and Human Services, National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion, 1996.
- (<http://www.cdc.gov/nccdphp/sgr/sgr.htm>, erişim: 25 Mayıs 2009).
- Roberts C, Tynjala J, Komkov A. Physical activity. In: Currie C, Roberts C, Morgan A, Smith R, Settertobulte W, Samdal O, Rasmussen VB. Young people's health in context Health Behavior in School-aged Children (HBSC) study: international report from the 2001/2002 survey. Copenhagen, WHO Regional Office for Europe, Health Policy for Children and Adolescent, No. 4, 2004.
- Saner G, Demirkol M, Gökçay G, Günöz H, Hüner G, Garibağaoğlu M. Beslenme ve beslenme bozuklukları. İçinde: *Pediatrici*. Neyzi O, Ertuğrul T (yazarlar). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi, 2002: 165-258.
- Teplin LA, Abram KM, McClelland GM, *et al*: Psychiatric disorders in youth in juvenile detention. *Arch Gen Psychiatry* 59: 1133-43, 2002
- Üçpınar H, Ataş NT. Alıkonulma Yerlerinin İzlenmesi/Cezaevi İzleme Kılavuzu, Türkiye İnsan Hakları Vakfı-54, Mayıs 2008, Ankara

Ek 1

Sayın MEHMET ALİ ŞAHİN
TC ADALET BAKANI
ANKARA

276/2009

12.02.2009

Sayın Bakan,

Son bir yıl içinde çeşitli illerde gerçekleşen gösterilerde tutuklanan 13-17 arası yaşlardaki çocukların durumları kamuoyu gündeminde yer almaktadır.

Yıllardır, kendilerinin sorumlu olmadıkları bir gerginlik ve şiddet ortamı içinde yaşayan, o ortam içinde sosyalleşen, oyun oynar gibi katıldıkları eylemlerin hukuki karşılıklarını idrak edemeyecek yaştaki bu çocukların “örgüt üyeliği” suçlamaları ve olağanüstü ağır ceza talepleriyle yargılanmaları daha şimdiden çocuk hakları ile ilgilenen ulusal ve uluslararası kuruluşlarda ve kamuoyunda tartışma konusu haline gelmiştir.

Türk Tabipleri Birliği (TTB) olarak dikkatle izlediğimiz bu yargılama sürecinin ötesinde, tutuklu çocukların ailelerinden Birliğimize, çocuklarının tutukevlerindeki sağlık, eğitim ve barınma koşullarına ilişkin endişelerini dile getiren çeşitli başvurular iletilmektedir. Cezaevi yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve uluslararası standartlara kavuşturulması yolunda öteden beri uğraş veren bir meslek örgütü olarak, bütün bu sürecin hem çocuklarda hem de toplumumuzda derin hasarlar yaratacağından endişe etmekteyiz.

Bu nedenlerle TTB olarak cezaevlerindeki çocukların fiziksel ve ruhsal sağlık durumlarını ve yaşam koşullarını değerlendirmek üzere bir uzmanlar heyetiyle cezaevi ziyaretleri yapmak istediğimizi.

Gerekli iznin verileceği, inancıyla saygılar sunarız.

Prof. Dr. Gençay Gürsoy
TTB Merkez Konseyi
Başkanı

Ek 2

TC
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü

Örgüt üyeliği suçlamasıyla ceza infaz kurumlarında bulunan çocukların; sağlık, eğitim ve yaşam koşullarını değerlendirme üzere uzmanlar heyetiyle ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirme talebime ilişkin ilgi yazımız incelendi.

Söz konusu talebimizin değerlendirilebilmesi amacıyla; ziyaretin hangi tarihlerde, hangi ceza infaz kurumlarına, kimler tarafından yapılacağı ve ceza infaz kurumunda kimlerle görüşülmek istendiğinin bildirilmesi gerekmektedir.

Çalışmalarınızda başarılar diler, bilgilerinize rica ederim.

Hüseyin Kulaç
Hakim
Bakan a.
Genel Müdür Yardımcısı

Ek 3

TC
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü

Sayı: B.03.0.CTE.0.0010.00.00 /333/40600

Konu: Ziyaret

16/04/2009

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ MERKEZ KONSEYİ'NE

İlgi: 10/04/2009 tarihli ve 609/2009 sayılı yazınız

Türk Tabipler Birliği İkinci Başkanı ve Halk Sağlığı Uzmanı Prof. Dr. Feride AKSU TANIK, Adli Tıp Uzmanı Dr. Elif KIRTEKE, Çocuk Psikiyatrisi Uzmanı Dr. Zerrin TOPÇU, Çocuk Psikiyatrisi Uzmanı Doç. Dr. Ayşe AVCI, Adli Tıp Uzmanı Prof. Dr. Ümit BİÇER ve Dr. Cengiz GÜNAY'dan oluşan bir heyetin 20-21 Nisan 2009 tarihleri arasında Diyarbakır E Tipi ile Elazığ E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumlarını ziyaret ederek, kurum görevlileri ve çocuklarla görüşme yapılmasına izin verilmesini talep eden ilgi yazınız incelendi.

Söz konusu ziyaretin, çocukların yüksek yararı ilkesine dikkat edilerek, kurum idaresi ve psiko-sosyal yardım servisi gözetiminde, yukarıda belirtilen tarihler arasında gerçekleştirilmesi uygun bulunmuştur.

Gereğini rica ederim.

Nizamettin KALAMAN
Hakim
Bakan a.
Genel Müdür

